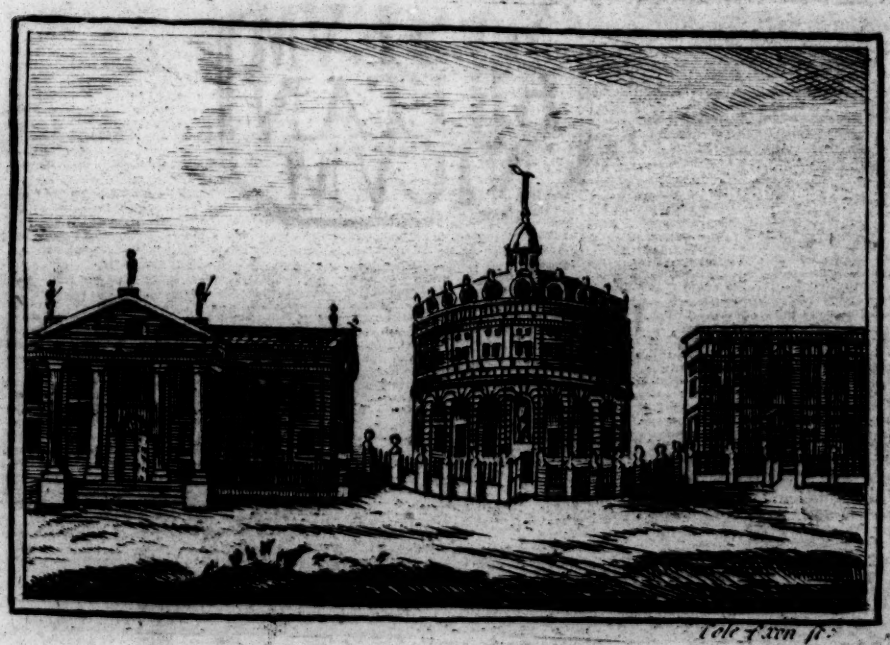
ΠΛΑΤΩΝΟΣ
ΔΙΑΛΟΓΟΙ Ε΄.

PLATONIS
DIALOGI V.

Recenſuit, Notiſque illuſtravit
NATH. FORSTER, A.M. C.C.C. Socius.

EDITIO TERTIA.

OXONII,
E TYPOGRAPHEO CLARENDONIANO,
Impenſis JAC. FLETCHER Bibliopolæ.
M DCC LXV.

Imprimatur,

EUS. ISHAM,

Vice-Can. OXON.

Apr. 10. 1745.

MVSEVM
BRITAN
NICVM

ΠΛΑΤΩΝΟΣ

ΕΡΑΣΤΑΙ, ἢ περὶ φιλοσοφίας, ἠθικός.

ΕΥΘΥΦΡΩΝ, ἢ περὶ ὁσίου, πειραστικός.

ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ, ἠθικός.

ΚΡΙΤΩΝ, ἢ περὶ πρακτέου, ἠθικός.

ΦΑΙΔΩΝ, ἢ περὶ ψυχῆς, ἠθικός.

LECTORI S.

EN tibi Libellum ſelecta quædam Platonis Opuſcula complectentem, atque in primis præclaros illos, quos in ipſius APOLOGIA, CRITONE, ac PHÆDONE Socrates jam in capitis diſcrimen adductus, damnatus, morienſque habuiſſe dicitur, Sermones.

Neque me quiſquam, opinor, vituperabit, quod a Dialogis hiſce EUTHYPHRONEM, perpetuum ipſorum in eadem *Tetralogia*[1] comitem, ſejungere noluerim: quippe cum is non ſolum proprias in ſuo genere habeat veneres; ſed & ſumma loci, temporis, ac rerum etiam, quas tractat, ipſarum, affinitate, cum APOLOGIA ſequenti conjunctus ſit.

Ne quid denique PHILOSOPHICÆ huic, ut ita dicam, FABULÆ deeſſet, brevem in-

1 De diviſione Platonis Dialogorum in *Tetralogias* ſive Quaterniones vide Laert. L. 3. 56, 57 &c.

ſuper

ſuper Dialogum cæteris præmiſi, in quo Socrates ſimplicem quandam, nec tamen inelegantem, Philoſophiæ ipſius, tanquam in Scena, exhibens imaginem, ſui hujuſce Dramatis agit Prologum.

Hæc de noſtro qualicunque horum Dialogorum delectu habuimus dicenda: quam vero in iis edendis viam inivimus, paucis accipe.

Græca ad fidem celeberrimæ illius Editionis PARISIENSIS A. D. 1578. (cæteris tamen, quæ infra in Notarum limine enumeravimus, Exemplaribus ubique in conſilium adhibitis) potiſſimum expreſſimus, ab ea nunquam, ſi levia quædam in interpunctione excipias, recedentes, niſi id antiquiorum quorundam Editorum aut Codicum MSS. ab ipſo Stephano laudatorum ſuaderet auctoritas. Conjecturas tamen adnotavi non ſolum Stephanianas, ſed & alias (ut de propriis nihil dicam) quas mecum benigniſſime communicavit Vir Reverendus doctiſſimuſque ZACH. MUDGE, Eccleſiæ Cathedralis Exon. Præbendarius [1].

1 Vide Notas literula M. iis appoſita diſtinctas.

Græ-

Græcis Interpretatio ſubjicitur FICINIANA, quamplurimis tamen in locis currente prælo non leviter immutata. Recte autem an ſecus, quantum ad mentem Auctoris noſtri ſimpliciter ac dilucide ſatis exprimendam, (de elegantia enim & ornatu in hujuſcemodi Verſione recoquenda ne ſomniavi quidem) hoc aliorum jam, etiamſi id maxime nollem, futurum eſt judicium.

Notas inſuper Variaſque Lectiones non paucas (plures fortaſſe quam oportuit, ac de rebus nonnunquam minutioribus) appoſuimus, quarum partem quidem a Stephano, Dacierio, aliiſque mutuati ſumus, longe vero majorem ipſi contexuimus. Quid in Annotationibus hiſce tentatum ſit, cuivis eas inſpicienti facile patebit. Hoc tamen lectorem admonitum velim, iis Græca quædam ineſſe in PHÆDONEM Scholia, e MS. OLYMPIODORI, Philoſophi Platonici, (de quo vide Fabric. *Bibl. Græc.* v. 9. p. 354, 355.) Commentario, in Biblioth. Bodleiana adſervato, hinc inde deſcripta; quem quidem integrum hic in lucem protuliſſe ab inſtituta libelli hujuſce ratione nimis alienum eſſet.

Indi-

Indices denique duos calci operis ſubjunximus, in quibus Obſervationes quaſdam Philologicas, tam ad voces ſingulas, quam ad earum conſtructionem ſpectantes, congeſſimus, & ſimilia paſſim aliunde, ac præſertim e NOVI FOEDERIS ſtilo, exempla appoſuimus, Sacrarum nempe, etiam cum aliud agere videamur, Literarum haud prorſus immemores.

ΠΛΑΤΩΝΟΣ
ΕΡΑΣΤΑΙ,
Η ΠΕΡΙ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

ΕΙΣ Διονυσίου τῦ γραμματικοῦ εἰσῆλθον, καὶ εἶδον αὐτόθι τῶν τε νέων τὺς ὀπωσικεχάτυς δοκῦντας εἶ) τ ἰδέαν, καὶ πατέρων εὐδοκίμων, καὶ τύτων ἐραςάς. ἐτυγχανέτην δν δύο τ μειρακίων ἐρίζοντε· περὶ ὅτυ δὲ, ὐ σφόδρα καλήκυον. ἐφαινέσθην μέντοι ἢ περὶ Αναξαγόρυ, ἢ περὶ Οἰ-

PLATONIS
AMATORES,
SIVE DE
PHILOSOPHIA.

SOCRATES.

DIONYSII Grammatici *ludum* ingreſſus, juvenes ibi quoſdam conſpiciebam, ſpecie, ut videbantur, maxime honeſta, nobilibuſque ortos parentibus, & eorum *una* amatores. Ex hiſce itaque adoleſcentulis duo tunc inter ſe contendebant; quæ vero eſſet contentio, haud ſatis exaudiebam. De Anaxagora autem, vel Oenopide, ut

1 ΑΝΤΕΡΑΣΤΑΙ *Diog. Laert.*

νοπίδου εἰίζειν. κύκλους γοῦν γράφοντες ἐφαίνεσθον, καὶ ἐγκλίσεις τινὰς ἐμιμοῦντο, τοῖν χερσῖν ὑπικλίνοντε, καὶ μάλα ἐσπουδακότε. κἀγὼ (καθήμην γὰρ παρὰ τὸν ἐραστὴν ὑπ' ἑτέρου αὐτοῖν) κινήσας οὖν αὐτὸν τῷ ἀγκῶνι, ἠρόμην ὅ, τι ποτὲ οὕτως ἐσπουδακότε τὼ μειρακίω ἦτην· καὶ εἶπον, Ἦ πού τι μέγα καὶ καλόν ἐστι, περὶ ὃ τοσαύτην σπουδὴν πεποιημένω ἐστόν. Ὁ δ' εἶπε, Ποῖον, ἔφη, μέγα καὶ καλόν; ἀδολεσχοῦσιν ὧν οὗτοί γε περὶ τὰ μετέωρα, καὶ φλυαροῦσι φιλοσοφοῦντες. Καὶ ἐγὼ θαυμάσας αὐτοῦ τὴν ἀπόκρισιν, εἶπον, Ὦ νεανία, αἰσχρὸν δοκεῖ σοι εἶναι ὁ φιλοσοφεῖν; ἢ τί οὕτω χαλεπῶς λέγεις; Καὶ ὁ ἕτερος (πλησίον γὰρ καθήμενος ἐτύγχανεν αὐτῷ, ἀντεραστὴς ὤν) ἀκούσας ἐμοῦ τε ἐρομένου, καὶ ἐκείνου ἀποκρινομένου, Οὐ πρὸς σοῦ γε, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ποιεῖς, τὸ καὶ ἀνέρεσθαι τοῦτον, εἰ αἰσχρὸν ἡγεῖται εἶναι φιλοσοφίαν. ἢ οὐκ οἶσθα αὐτόν, ὅτι πραγματικός τε καὶ ἐμπλεκόμενος, καὶ καθεύδων πάντα τὸν βίον διατελέ-

opinor, disceptabant. Circulos certe describere videbantur, & inclinationes quasdam *cæli* imitabantur, manibus incumbentes, intentique admodum. Tunc ego alterius illorum amatorem, cui forte assidebam, cubito tangens interrogabam, quidnam adolescentulorum animos adeo occuparet, magnum certe aliquod & pulchrum esse dicens, in quo tantum ii studium ponerent. Ad hæc ille, Quale, inquit, magnum & pulchrum *dicis?* Garriunt etenim isti quædam de sublimibus, & philosophantes nugantur. Hujus ego responsum admiratus, O adolescens, inquam, an turpe tibi philosophari videtur? Alioqui cur ita acerbe respondes? Alter vero, (prope enim assidebat æmulus istius) cum & me interrogantem, & respondentem illum audisset, Nequaquam, inquit, Socrates, tibi convenienter agis, qui hunc vel interrogas, turpene existimet philosophiam, *necne?* An ignoras id ipsum in omni vita unice egis-

λεχεν; ὥστε τί σοι οἴει [1] αὐτὸν ἀποκρίνεσθαι ἄλλο, ἢ ὅτι αἰσχρόν ἐστι φιλοσοφία; Ην δὲ οὗτος μὲν τῶν ἐρασταῖν περὶ μουσικὴν διατετριφώς· ὁ δ' ἕτερος, ὃν ἐλοιδόρει, περὶ γυμναστικήν. καί μοι ἔδοξε χρῆσθαι, τὸν μὲν ἕτερον ἀφιέναι, τὸν [2] ἐρώμενον, ὅτι οὐδ' αὐτὸς πεπαιδεύσθαι περὶ λόγων ἔμπειρος εἴη, ἀλλὰ περὶ ἔργων· τὸν δὲ σοφώτερον πεπαιδευμένον εἶναι διερωτῆσαι, ἵνα κἀγώ, εἴτι δυναίμην, παρ' αὐτοῦ ὠφεληθείην. εἶπον οὖν, ὅτι εἰς κοινὸν μὲν ὃ ἐρώτημα ἠγόμην· εἰ δὲ σὺ οἴει τοῦδε κάλλιον ἂν ἀποκρίνεσθαι, σὲ ἐρωτῶ τὸ αὐτό, ὅπερ κἀγὼ τοῦτον, εἰ δοκεῖ σοι τὸ φιλοσοφεῖν καλὸν εἶναι, ἢ οὔ; Σχεδὸν δὲ ταῦτα λεγόντων ἡμῶν, ἐπακούσαντε τὼ μειρακίω ἐσιγησάτην, καὶ αὐτὼ παυσαμένω τῆς ἔριδος, ἡμῶν ἀπηλλαγμένων ἐγενέσθην. καὶ ὅ, τι μὲν οἱ ἐραστὰ ἔπαθον, οὐκ οἶδα· αὐτὸς δ' οὖν ἐξεπλά-

se, ut collum *in palæstra* præberet obtorquendum, *cibi potusque* satur esset, & dormiret. Quid ergo aliud arbitraris eum tibi responsurum, quam turpe quiddam esse philosophiam? Ex amatoribus autem hic, *qui loquebatur*, in musicis erat versatus; alter vero ille, quem carpebat, in palæstra. Videbaturque mihi oportere, alterum quidem, robustum *scilicet*, missum facere, quod nec ipse quidem disputandi, sed manu *potius* decertandi peritiam sibi arrogabat; alterum vero, qui se sapientiorem haberi volebat, interrogare, ut, si quam possem, utilitatem ex eo reportarem. Aiebam igitur me in commune quæstionem *meam* attulisse; quod si tu putas te illo melius responsurum, idem te, quod & illum, interrogo, utrum tibi videatur philosophari pulchrum esse, an secus? Hæc fere cum diceremus, duo isti adolescentuli, qui nos audierant, siluerunt, & fine ipsorum contentioni imposito, nobis deinceps aures suas dederunt. Hoc quomodo amatores affecerit, nescio: ipse certe perculsus

1 Forsan αὐτὸν ἂν ἀποκρίνεσθαι. 2 Forſ. ἐρώμενόν.

γην. αἰεὶ γάρ ποτε ἔτω τῶν νέων τε καὶ καλῶν ἐκπλήττομαι. ἐδόκει [1] μέν τί μοι καὶ ὁ ἕτερος οὐκ ἦττον ἐμοῦ ἀγωνιᾶν· οὐ μὴν ἀλλ' ἀπεκρίνατο γέ μοι καὶ μάλα φιλοτίμως. Ὁπότε γάρ τοι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὃ φιλοσοφεῖν αἰσχρὸν ἡγησαίμην εἶναι, οὐδ' ἂν ἄνθρωπον νομίσαιμι ἐμαυτὸν εἶναι, οὐδ' ἄλλον τὸν ὅτῳ ἀφικείμεθον· αἰνιττόμενος εἰς τὸν ἀντεραστήν, καὶ λέγων μέγα τῇ φωνῇ, ἵν' αὐτοῦ κατακούοι τὰ παιδικά. Καὶγὼ εἶπον, Καλὸν ἄρα δοκεῖ σοι τὸ φιλοσοφεῖν; Πάνυ μέν γε, ἔφη.

β'. Τί οὖν; ἐγὼ ἔφην, εἰ δοκεῖ σοι οἷόν τε εἶναι εἰδέναι πρᾶγμα ὁτιοῦν, εἴτε καλόν, εἴτε αἰσχρόν ἐστιν, ὃ μὴ εἰδείη τις τὴν ἀρχὴν ὅ, τι ἐστίν; Οὐκ, ἔφη. Οἶσθα ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ὅ, τι ἔστι τὸ φιλοσοφεῖν; Καὶ μάλα, ἔφη. Τί οὖν ἐστιν; ἔφην ἐγώ. Τί δ' ἄλλο γε, ἢ κατὰ τὸν Σόλωνα; Σόλων γάρ που εἶπε,

Γηράσκω δ' αἰεὶ πολλὰ διδασκόμενος.

fui. Semper enim juventæ flore ac venuſtate ſtupeo. Videbatur autem *amatorum* alter non minus quam egomet trepidare; verum enimvero cum ſummo ille laudis ſtudio mihi reſpondit. Siquando, Socrates, philoſophari turpe eſſe ducerem, neque me hominem putarem, neque quemvis alium ita comparatum: *verbis hiſce* ad æmulum alludens, & magna voce loquens, ut a pueris adamatis exaudiretur. Hic ego, Pulchrum igitur tibi philoſophari videtur? Et maxime quidem, inquit.

2. Quid ergo? inquam, num videtur tibi fieri poſſe, ut norit quis, pulchrumne ſit aliquid, an turpe, niſi prius, quid ipſum ſit, norit? Non, inquit. Noſtin' ergo, inquam, quid ſit philoſophari? Omnino, inquit. Quid igitur eſt? dixi ego. Quid vero aliud, quam ſecundum Solonem? dixit enim alicubi Solon,

Multa autem indies diſcens
ſenex fio.

1 Forſan μᾶλλόν τοι *Steph.*

καὶ ἐμοὶ δοκεῖ ἀεὶ ὅτῳ χρῆναι ἔν γέ τι μανθάνειν τὸν μέλλοντα φιλοσοφήσειν, καὶ νεώτερον ὄντα καὶ πρεσβύτερον, ἵνα ὡς πλεῖστα ἐν τῷ βίῳ μάθῃ. Καί μοι ὁ μὲν πρῶτον ἔδοξέ τι εἰπεῖν· εἶτά πως ἐννοήσας ἠρόμην αὐτὸν, εἰ τὴν φιλοσοφίαν πολυμάθειαν ἡγοῖτο. Κἀκεῖνος, Πάνυ, ἔφη. Ἡγῇ δὲ καλὸν εἶναι μόνον τὴν φιλοσοφίαν, ἢ καὶ ἀγαθόν; ἤν δ' ἐγώ. Καὶ ἀγαθὸν, ἔφη, πάνυ. Πότερον οὖν ἐν φιλοσοφίᾳ τι τοῦτο ἴδιον ὁρᾷς, ἢ καὶ ἐν ἄλλοις ὅτῳ σοι δοκεῖ ἔχειν; οἷον φιλογυμναστίαν ὁ μόνον καλὸν ἡγῇ εἶναι, ἀλλὰ καὶ ἀγαθὸν, ἢ οὔ; Ὁ δὲ, καὶ μάλα εἰρωνικῶς, εἶπε δύο. Πρὸς μὲν τόνδε μοι εἰρήσθω, ὅτι σοὶ δέτερα· πρὸς μὲν τοι σε, ὦ Σώκρατες, καὶ καλὸν καὶ ἀγαθὸν ὁμολογῶ εἶναι. Ἀρ' οὖν καὶ ἐν τοῖς γυμνασίοις τὴν πολυπονίαν φιλογυμναστίαν ἡγῇ εἶναι; Κἀκεῖνος ἔφη, Πάνυ γε· ὥσπερ καὶ ἐν τῷ φιλοσοφεῖν τὴν πολυμάθειαν φιλοσοφίαν ἡγοῦμαι εἶναι.

Et opinor hoc modo ſemper oportere eum, qui philoſophus futurus ſit, in re aliqua diſcenda & juventutem & ſenectutem exercere, ut in toto vitæ ſpatio quamplurima condiſcat. Hic ille primum quidem viſus eſt mihi aliquid dicere: deinde poſtquam rem mecum reputaſſem, eum interrogabam, utrum philoſophiam multarum rerum diſciplinam eſſe exiſtimaret. Et ille, Omnino, inquit. Putaſne autem, inquam, pulchrum aliquid ſolum eſſe philoſophiam, an etiam bonum? Et bonum prorſus, inquit. Utrum itaque philoſophiæ id proprium quoddam eſſe cernis, an etiam in aliis rebus ita ſe habere arbitraris? Exempli gratia, ſtudium gymnaſticæ non modo pulchrum eſſe putas, ſed etiam bonum, annon? Tunc ille, ludentis prorſus ſpeciem induens, duo protulit. Huic quidem, inquit, a me dictum eſto, neutrum eſſe: tibi vero, Socrates, & pulchrum & bonum eſſe fateor. Ergo in gymnaſiis etiam multum laborem exiſtimas eſſe gymnaſticæ ſtudium? Et maxime quidem, inquit ille; quemadmodum in philoſophando multarum rerum diſciplinam philoſophiam puto.

Καὶ ἐγὼ εἶπον, Ἠγῇ δὲ δὴ τοὺς φιλογυμναστοῦντας ἄλλου τι ὀρθῶς ἢ τοῦτο ὅ, τι ποιήσει αὐτοὺς ἔχειν εὖ τὸ σῶμα; Τοῦτο, ἔφη. Ἡ οὖν οἱ πολλοὶ πόνοι τὸ σῶμα, ἦν δ' ἐγώ, ποιοῦσιν εὖ ἔχειν; Πῶς γὰρ ἄν, ἔφη, ἀπ' ὀλίγων γε πόνων τὸ σῶμά τις εὖ ἔχοι; Καί μοι ἔδοξεν ἤδη ἐνταῦθα κινητέος εἶναι ὁ φιλογυμναστής, ἵνα μοι βοηθήσειε πρὸς τὴν ἐμπειρίαν τὴν γυμναστικῆς. καὶ πειρᾶτα ἠρόμην αὐτόν, Σὺ δὲ δὴ τί σιγᾷς ἡμῖν, ὦ λῷστε, ταῦτα τοῦτο λέγοντος; ἦ γάρ σοι δοκοῦσιν οἱ ἄνθρωποι εὖ τὰ σώματα ἔχειν ἀπὸ τῶν πολλῶν πόνων, ἢ ἀπὸ τῶν μετρίων; Ἐγὼ μέν, ὦ Σώκρατες, ἔφη, φράσω ὃ λεγόμενον δή τοῦτο καὶ νῦν γιγνώσκω, ὅτι οἱ μέτριοι πόνοι εὖ ποιοῦσιν ἔχειν τὰ σώματα. Πόθεν δή; Οὐχὶ ἄνδρα ἀγρυπνόν τε καὶ ἄσιτον, καὶ ἀσθενῆ τε πάνυ ὄντα, καὶ λεπτὸν ὑπὸ μεριμνῶν; Καὶ αὖ ταῦτα εἰπόντος, ἥδη τὰ μειράκια, καὶ ἐγέλασεν· ὁ δ' ἕτερος ἠρυθρίασε. καὶ ἐγὼ εἶπον, Τί οὖν; σὺ ἤδη ξυγχωρεῖς

Ego vero, Credis, inquam, gymnasticæ studiosos aliud aliquid appetere quam hoc, ut exinde ipsi, quod ad corpus attinet, bene se habeant? Id ipsum, inquit. Num multi ergo labores, ut corpus bene se habeat, efficiunt? Quonam pacto, inquit ille, ex paucis laboribus corpus aliquis bene constitutum habere possit? Hic jam mihi visus est gymnasticæ studiosus ille excitandus esse, qui mihi propter peritiam gymnasticæ auxilium ferret. Illum igitur percontatus sum, Quid autem, vir optime, nobis isto talia dicente tu taces? Tibine etiam homines recte valere videntur ex magnis laboribus, an *potius* ex moderatis? Equidem ego, Socrates, illud, quod dici solet, me nunc etiam percipere existimabam, *nempe* labores moderatos bonam corpori habitudinem efficere. Undenam, *inquam? Tum ille*, Nonne hominem *istum* insomnem *factum*, a cibo abhorrentum, cervice rigida, & macilentum præ curis *immodicis vides?* Et hæc eo dicente, delectati adolescentuli riserunt: alter autem ille erubuit. Tunc ego *illi*, Quid ergo? tune jam concedis

μήτε πολλὰς, μήτε ὀλίγας πόνους εὖ ποιεῖν ἔχειν τὰ σώματα τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ τὰς μετρίους; ἢ διαμάχῃ, δυοῖν ὄντοιν νῷν, εἰ μὴ λόγου; Καὶ ἐκεῖνος, Πρὸς μὲν τοῦτον, ἔφη, καὶν πάνυ ἡδέως διαγωνισαίμην· καὶ εὖ οἶδ' ὅτι ἱκανὸς ἂν γενοίμην βοηθῆσαι τῇ ὑποθέσει, ἣν ὑπεθέμην, καὶ εἰ ταύτης ἔτι φαυλοτέραν ὑπεθέμην· οὐδὲν γάρ ἐστι. σοὶς μέντοι σὲ οὐδὲν δέομαι σοῦ δόξαν φιλονεικεῖν· ἀλλ' ὁμολογῶ μὴ τὰ πολλὰ, ἀλλὰ τὰ μέτρια γυμνάσια τὴν εὐεξίαν ἐμποιεῖν τοῖς ἀνθρώποις. Τί δὲ τὰ σιτία; τὰ μέτρια, ἢ τὰ πολλά; ἔφην ἐγώ. Καὶ τὰ σιτία ὡμολόγει. Ἔτι δὲ καὶγὼ προσηνάγκαζον αὐτὸν ὁμολογεῖν καὶ τἆλλα πάντα τὰ περὶ τὸ σῶμα, τὰ μέτρια μᾶλλον ὠφελεῖν· ἀλλὰ μὴ τὰ πολλὰ, μηδὲ τὰ ὀλίγα. Καί μοι ὡμολόγει τὰ μέτρια. Τί δ', ἔφην, τὰ περὶ τὴν ψυχήν; τὰ μέτρια ὠφελεῖ, ἢ τὰ ἄμετρα τῶν προσφερομένων; Τὰ μέτρια, ἔφη. Οὐκοῦν ἐν τῶν προσφερομένων ψυχῇ ἐστι καὶ τὰ μαθήματα; Ὡμολόγει.

nec multos, nec paucos labores firmam hominibus valetudinem præstare, sed moderatos? an nobiscum duobus hac de re certamen inis? At ille, Libentissime equidem, inquit, cum isto contenderem; & probe scio me sententiam, quam proposui, posse defendere, vel etiamsi hac minus validam proposuissem: iste enim nihili est. Tecum vero nihil desidero præter opinionem *meam* pertinacius disceptare: at confiteor, non multas, sed moderatas exercitationes bonum corporis habitum hominibus præstare. Quid vero cibi? moderatine, inquam, an multi? Et de cibis fassus est. Præterea cogebam eum concedere reliqua omnia, quæ ad corpus pertinent, si moderata quidem sint, prodesse quamplurimum, sin multa aut pauca, nequaquam. Et ille moderata *prodesse* confessus est. At ex iis, quæ animum spectant, inquam, moderatane, cum adhibeantur, prosunt, an immoderata? Moderata, inquit. Disciplinæ autem nonne ex iis sunt, quæ animo adhibentur? Consensit.

Καὶ τῶν ἄρα τὰ μέτρια ὠφελῇ, ἀλλ' οὐ τὰ πολλά; Συνέφη.

γ'. Τίνα οὖν ἐρώμεθα ἂν δικαίως ἐρώμεθα, ὁποῖοι πόνοι μέτριοι καὶ σιτία πρὸς τὸ σῶμά ἐστιν; Ὁμολογοῦμεν μὲ τρεῖς ὄντες, ἢ ἰατρὸν, ἢ παιδοτρίβην. Τίνα δ' ἂν φῂ σπέρματος σπορᾶς, ὁπόσον μέτριον; Καὶ τούτῳ τὸν γεωργὸν ὁμολογῶμεν. Τίνα δὲ φῂ μαθημάτων εἰς ψυχὴν φυτεύσεώς τε καὶ σπορᾶς ἐρωτῶντες, δικαίως ἂν ἐρώμεθα, ὁπόσα καὶ ὁποῖα μέτρια; Τοιοῦτον ἤδη ἀπορίας μεστοὶ ἦμεν ἅπαντες. καὶ γὼ παίζων αὐτοὺς ἠρόμην, Βούλεσθε, ἔφην, ἐπειδὴ ἡμεῖς σὺν ἀπορίᾳ ἐσμὲν, ἐρώμεθα ταυτὶ τὰ μειράκια; ἢ ἴσως [1] αἰσχυνόμεθα· ὥσπερ ἔφη τοὺς μνηστῆρας Ὅμηρος, μὴ ἀξιοῦντας εἶναί τινα ἄλλον, ὅστις ἐντενεῖ τὸ τόξον. Ἐπειδὴ οὖν μοι ἐδόκουν ἀθυμεῖν πρὸς τὸν λόγον, ἄλλῃ ἐπειρώμην σκοπεῖν· καὶ εἶπον, Ποῖα δὲ μάλιστα τοπάζομεν ἅττα εἰς τὰ μαθημάτων, ἃ

Ex hiſce itaque, quæ moderatæ ſunt, proſunt, non autem quæ multæ? Conceſſit.

3. Quemnam ergo merito interrogemus, quales labores atque cibi, quod ad corpus attinet, moderati ſint? In hoc tres omnes convenimus, medicum *videlicet*, vel exercitorem *interrogandum*. Quem vero de ſemine ſpargendo, quantum ſit moderatum? Hac de re agricolam *conſulendum* fatemur. At vero de ſemente & plantatione diſciplinarum in animo quemnam merito percontemur, quales quantæque moderatæ ſint? Hic omnes in dubio hærebamus. Tum ego ipſis illudens interrogabam, Vultiſne, inquam, quandoquidem nos in ambiguo ſumus, ab hiſce adoleſcentulis iſthuc quæramus? Aut forſitan hoc erubeſcimus; quemadmodum de procis dixit Homerus, qui alium quemvis præter ſe indignum judicabant, qui arcum intenderet. Cum vero ad hunc ſermonem animo concidiſſe viſi eſſent, alia diſquirendi via aggreſſus, Qualia præſertim, inquam, ea eſſe conjectemus, quæ opor-

1 Forſ. *αἰσχυνοίμεθα Steph.*

δεῖ τὸν φιλόσοφον μανθάνειν, ἐπεὶ οὐχὶ πάντα, οὐδὲ πολλά; Ὑπολαβὼν οὖν ὁ σοφώτερος εἶπεν, ὅτι κάλλιστα ταῦτ' εἴη τῶν μαθημάτων, καὶ πρεπόντατα, ἀφ' ὧν ἂν πλείστην δόξαν ἔχοι τις εἰς φιλοσοφίαν· πλείστην δ' ἂν ἔχοι δόξαν, εἰ δοκοίη τὰ τεχνῶν ἐμπειρος εἶ) πασῶν· εἰ δὲ μή, ὡς πλείστων γε, καὶ μάλιστα τὰ ἀξιολόγων· μαθὼν αὐτῶν ταῦτα, ἃ πρόσηκε τοῖς ἐλευθέροις μαθεῖν, ὅσα ξυνέσεως ἔχεται, μὴ ὅσα χειρουργίας. Ἆρ' οὖν οὕτω λέγεις, ἔφην ἐγώ, ὥσπερ ἐν τῇ τεκτονικῇ; καὶ γὰρ ἐκεῖ τέκτονα μὲν ἂν ὠνοῖο πέντε ἢ ἓξ μνῶν ἄκρον· ἀρχιτέκτονα δὲ, ὃν δ' ἂν μυρίων δραχμῶν. ὀλίγοι γε μὴν καὶ ἐν πᾶσι τοῖς Ἕλλησι γίγνονται. ἆρα μή τι τοιοῦτον λέγεις; Καὶ ὃς, ἀκούσας μου, συνεχώρει καὶ αὐτὸς τοιοῦτον λέγειν.

δ'. Ἠρόμην δ' αὐτὸν, εἰ οὐκ ἀδύνατον εἴη δύο μόνον τέχνας οὕτω μαθεῖν τὸν αὐτὸν, μὴ ὅτι πολλὰς καὶ μεγάλας. Ὁ

tet philoſophum diſcere, cum neque omnia, nec multa? Hic ergo ſapientior ille excipiens ait, præclariſſimas eas eſſe diſciplinas, atque *animo* congruentes, e quibus maximam quis gloriam ad philoſophiam conſequi poſſit: maximam vero gloriam eum conſecuturum, qui artium omnium peritus videatur; aut ſi non *omnium*, quamplurimarum certe, & earum imprimis, quæ majoris ſint pretii; eas *nimirum* edoctus, quas ingenuos ſcire decet, quæque ab intelligentia, non a manuum opificio pendent. Siccine ergo, inquam, dicis, quemadmodum in arte fabrili *contingit*? Fabrum etenim ibi ſumme peritum quinque aut ſex minis emere poſſis; architectum vero, ne decem quidem drachmarum millibus. Certe quidem pauci vel inter omnes Græcos reperiuntur. Nunquid hujuſmodi intelligis? Et ille, cum me audiviſſet, ſe quoque tale quiddam intelligere confeſſus eſt.

4. Deinde vero eum interrogabam, annon impoſſibile eſſet, ut idem duas ſolum artes hoc modo perciperet, nedum multas magnaſque. At

δὲ, Μὴ ὕτω μου, ἔφη, ὑπολάβῃς, ὦ Σώκρατες, ὡς λέγοντος ὅτι δεῖ ἑκάστην τῶν τεχνῶν τὸν φιλοσοφοῦντα ὀρθῶς ἀκριβῶς, ὥσπερ αὐτὸν τοῦτον τέχνην ἔχοντα. Ἀλλ' ὡς εἰκὸς ἄνδρα ἐλευθέρου τε καὶ πεπαιδευμένου, ἑπακολουθῆσαί τε τοῖς λεγομένοις ὑπὸ δημιουργῶν οἷόν τε εἶναι) διαφερόντως τῶν παρόντων, καὶ αὐτὸν ξυμβάλλεσθαι γνώμην· ὥστε δοκεῖν κομιδῇ ἄριστον εἶναι καὶ σοφώτατον ἀεὶ τῶν παρόντων ἐν τοῖς λεγομένοις τε καὶ πραττομένοις περὶ τὰς τέχνας. Κἀγώ, (ἔτι γὰρ αὐτοῦ ἠμφιγνόουν τὸν λόγον ὅ, τι ἐβούλετο) Ἆρα γιγνώσκεις, ἔφην, ὃν λέγεις τὸν φιλόσοφον ἄνδρα; δοκεῖς γάρ μοι λέγειν, οἷον ἐν τῇ ἀγωνίᾳ εἰσὶν οἱ πένταθλοι πρὸς τοὺς δρομέας ἢ τοὺς παλαιστάς. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι τούτων μὲν λείπονται καὶ τὰ τούτων ἆθλα, καὶ δεύτεροι εἰσὶ πρὸς τούτους· τῶν δὲ ἄλλων ἀθλητῶν πρῶτοι, καὶ νικῶσιν αὐτούς. τάχ' ἂν ἴσως τοιοῦτόν τι λέγοις καὶ ὃ φιλοσοφεῖν ἀπεργάζεται τοὺς ἐπιδεδωκότας τοῦτο ὃ ἐπιδίδωμα· τῶν μὲν πρώτων εἰς ξύνεσιν περὶ

ille, Ne me, Socrates, inquit, ita accipias, tanquam dicerem oportere philoſophum ſingulas artes accurate callere, quemadmodum ipſum, qui earum aliquam unice exerceat; ſed ut hominem ingenuum & bene inſtitutum decet, ut *ſcilicet* ea, quæ ab artifice dicuntur, præ cæteris aſſequi poſſit, & ſuam ipſe ſententiam conferre; adeoq; in iis, quæ artes ſpectant, ſive quid dicendum, ſeu faciendum ſit, omnium qui adſunt ſemper ipſe elegantiſſimus & peritiſſimus videatur. Hic ego, (adhuc enim, quid ſermo iſte ſibi vellet, ambigebam) Intelligone, inquam, qualem philoſophum dicas? Videris enim mihi *talem* dicere, quales ſunt in certamine quinquertiones, ſi cum curſoribus vel jaculatoribus conferantur. Etenim illi his quidem in horum certaminibus cedunt, nec niſi ſecundas, cum his comparati, obtinent, reliquorum vero athletarum primi ſunt, & ab iis victoriam reportant. Tale aliquid forte dicis philoſophiæ ſtudium illis, qui ei ſeſe dedunt, efficere, ut a principibus quidem viris in artium in-

τὰς τέχνας ἐλλείπεσθαι, τὰ δὲ τρίτα δ' ἔχοντας τῶν ἄλλων προϊέναι, καὶ ὅπου γίγνεσθαι περὶ πάντα ὑπηρέτην τινὰ ἄνδρα τὸν πεφιλοσοφηκότα. τοιοῦτόν τινά μοι δοκεῖς ἐνδείκνυσθαι. Καλῶς γέ μοι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, δοκεῖς ὑπολαβεῖν τὰ περὶ τοῦ φιλοσόφου, ἀπεικάσας αὐτὸν τῷ πενταθλῳ. ἔστι γὰρ ἀτεχνῶς τοιοῦτος, οἷος μὴ δουλεύειν μηδενὶ πράγματι, μηδ' εἰς τὴν ἀκρίβειαν μηδὲν ἁπαπεπονηκέναι· ὥστε ἀφὶ τὴν τοῦ ἑνὸς τούτου ἐπιμέλειαν, τῶν ἄλλων ἁπάντων ἀπολελεῖφθαι, ὥσπερ οἱ δημιουργοί, ἀλλὰ πάντων μετρίως ἐφῆφθαι.

ε'. Μετὰ ταύτην δὴ τὴν ἀπόκρισιν ἐγὼ βουλόμενος σαφῶς εἰδέναι ὅ, τι λέγοι, ἐπυνθανόμην αὐτοῦ, τοὺς ἀγαθοὺς πότερον χρησίμους, ἢ ἀχρήστους εἶναι ὑπολαμβάνοι. Χρησίμους δή που, ὦ Σώκρατες, ἔφη. Ἆρ' οὖν, εἴπερ ἃ ἀγαθοὶ χρήσιμοι, οἱ πονηροὶ ἄχρηστοι; Ὡμολόγει. Τί δέ; οὐ φιλοσόφους ἄνδρας χρησίμους ἡγῇ, ἢ οὔ; Ὁ δὲ ὡμολόγει χρησίμους· καὶ μὴν γέ ἔφη χρησιμωτάτους εἶναι

telligentia ſuperentur, ſecundas vero obtinentes cæteris antecellant, atque adeo in ſingulis facultatibus philoſophus ſecundæ quodammodo claſſis homo ſit. Hujuſmodi virum quendam videris commonſtrare. Recte, inquit, Socrates, quæ de philoſopho dixi, accipis, qui eum quinquertioni aſſimilaſti. Eſt enim plane talis, qualis nulli prorſus rei ſervire, neque aliquid accurate adeo elaborare *velit*, ut dum in hoc unum animum intendat, in aliis omnibus, artificum ad inſtar, hoſpes ſit, ſed cuncta modice attingat.

5. Poſt hanc itaque reſponſionem ego plane, quid diceret, intelligere cupiens, eum interrogabam, utrum bonos utiles eſſe, an inutiles cenſeret. Utiles certe, Socrates, inquit. Nonne ergo, ſi boni utiles ſunt, mali ſunt inutiles? Conſenſit. Quid vero? philoſophoſne utiles putas, annon? Ad hæc ille utiles eſſe conſenſit; addiditque porro ſe illos utiliſſimos

ἡγεῖσθε. Φέρε δή, γνῶμεν εἰ σὺ ἀληθῆ λέγεις· πῶς ἂν χρήσιμοι ἡμῖν εἰσὶν οἱ ὕπαρχοι οὗτοι; δῆλον γὰρ ὅτι ἑκάστῳ γε τῶν τὰς τέχνας ἐχόντων φαυλότερός ἐστιν ὁ φιλόσοφος. Ὁμολογεῖ. Φέρε δὲ σύ, ἦν δ' ἐγώ, εἰ τύχοις ἢ αὐτὸς ἀσθενήσας, ἢ τῶν φίλων τις τῶν σῶν, ᾧ σὺ σπουδὴν μεγάλην ἔχεις, πότερον, ὑγείαν κτήσασθαι βουλόμενος, τὸν ὕπαρχον ἐκεῖνον, τὸν φιλόσοφον εἰσάγοις ἂν εἰς τὴν οἰκίαν, ἢ τὸν ἰατρὸν ἂν καλοῖς; Ἀμφοτέρους ἔγωγ' ἄν, ἔφη. Μή μοι, εἶπον ἔγωγ', ἀμφοτέρους λέγε, ἀλλ' ὁπότερον μᾶλλόν γε καὶ πρότερον. Οὐδεὶς ἄν, ἔφη, τοῦτό γε ἀμφισβητήσειεν, ὡς οὐχὶ τὸν ἰατρὸν καὶ μᾶλλον καὶ πρότερον. Τί δ', ἐν νηὶ χειμαζομένῃ, ὁτέρῳ ἂν μᾶλλον ἐπιτρέποις αὐτόν τε καὶ τὰ σαυτοῦ; τῷ κυβερνήτῃ, ἢ τῷ φιλοσόφῳ; Τῷ κυβερνήτῃ ἔγωγε. Οὐκοῦν καὶ τἆλλα πάντα οὕτως, ἕως ἂν τις δημιουργὸς ᾖ, οὐ χρήσιμός ἐστι φιλόσοφος; Φαίνεται, ἔφη. Οὐκοῦν νῦν ἄχρηστός τις ἡμῖν ὁ φιλόσοφός ἐστιν· εἰσὶ γὰρ δή

censere. Age igitur, dignoscamus utrum tu vera dicas; qui vel utiles nobis sunt isti secundæ classis homines? Manifestum enim est unoquoque artifice *in re sua* minoris pretii esse philosophum. Consensit. Age, inquam, si vel ipse ægrotares, vel tuorum amicorum aliquis, cujus saluti apprime consulis, utrum ad sanitatem *ei vel tibi ipsi* reddendam secundarium istum, *nempe* philosophum, domum adduceres, an medicum arcesseres? Ego certe utrumque, inquit. Ne mihi, inquam, dicas utrumque, sed utrum prius potiusque. Nemini, inquit, dubium esse possit, quin medicum prius potiusque. Quid vero, in nave hyeme agitata, utri potius te & tua, gubernatori, an philosopho committeres? Gubernatori certe, *inquit*. Nonne eodem modo & ad cætera omnia, quamdiu aderit artifex, inutilis erit philosophus? Apparet, inquit. Philosophus igitur nunc inutilis homo est: mini-

που δημιουργοί. ὡμολογήσαμεν δὲ τοὺς μὲν ἀγαθοὺς, χρησίμους εἶναι· τοὺς δὲ πονηροὺς, ἀχρείους. Ηναγκάζετο ὁμολογεῖν.

ϛ'. Τί οὖν; μὴ τοῦτό ἔρωμαί σε; ἢ ἀγροικότερόν ἐστιν ἔρεσθαι; Ερω, φ βέλτ. Οὐδὲν δή, ἔφην ἐγώ, ζητῶ ἄλλο ἢ ἀνομολογήσασθαι τὰ εἰρημένα. ἔχει δέ πως ὧδί. ὡμολογήσαμεν εἶναι καλὸν τὴν φιλοσοφίαν, καὶ αὐτοὶ φιλόσοφοι εἶναι· τοὺς δὲ φιλοσόφους, ἀγαθούς· τοὺς δὲ ἀγαθοὺς, χρησίμους· τοὺς δὲ πονηροὺς, ἀχρήστους. αὖθις δ' αὖ τοὺς φιλοσόφους ὡμολογήσαμεν, ἕως ἂν ⓘ δημιουργοὶ ὦσιν, ἀχρήστους εἶναι· δημιουργοὺς δὲ ἀεὶ εἶναι. οὐ γὰρ ταῦτα ὡμολόγηται; Πάνυ, ἔφη. Ομολογοῦμεν ἄρα, ὡς ἔοικε, κατά γε τὸν σὸν λόγον, εἴπερ τὸ φιλοσοφεῖν ὅτι περὶ τὰς τέχνας ἐπιστήμονας εἶναι, ὡς σὺ λέγεις, τὸν τρόπον πονηροὺς αὐτοὺς εἶναι καὶ ἀχρήστους, ἕως ἂν ὦσιν ἀνθρώποις τέχναι ὦσιν. ἀλλὰ μὴ ὄχ ὕτως, ὦ φίλε,

me enim desunt artifices. Confessi vero sumus bonos quidem utiles esse, malos vero inutiles. Consentire cogebatur.

6. Quid ergo? num deinceps te interrogare liceat? an id ultra agere nimis inurbanum erit? Interroga, quicquid lubet. Nihil aliud, inquam, peto quam, ut, quæ dicta sunt, rursus concedantur. Habent autem se ferme in hunc modum. Confessi sumus præclarum quiddam esse philosophiam, & nosmet item philosophos *præclaros* esse; porro philosophos esse bonos; bonos vero utiles; malos contra inutiles. Rursus autem concessimus philosophos, quamdiu adsint artifices, inutiles esse; artifices autem semper adesse. Nonne hæc concessa sunt? Sunt, inquit. Fatemur igitur, ut videtur, ex tua oratione, siquidem philosophari est artium, ut tu dicis, scientiam habere, malos hoc modo esse philosophos & inutiles, quamdiu inter homines artes extent. Verum non ita se habent, amice, neque hoc

[1] ἔχωσι, μὴ δὴ τοῦτο φιλοσοφεῖν, περὶ τὰς τέχνας ἐσπουδακέναι, οὐδὲ πολυπραγμονοῦντα, κυπλάζοντα ζῆν, οὐδὲ πολυμαθοῦντα, ἀλλὰ ἄλλό τι. ἐπεί γε ὦμην ἔγωγε ὄνειδος εἶναι τοῦτο, καὶ βαναύσους καλεῖσθαι τοὺς περὶ τὰς τέχνας ἐσπουδακότας.

ζ'. Ὧδε ἂν σαφέστερον εἰσόμεθα, εἰ ἄρα ἀληθῆ λέγω, ἐὰν τοῦτο ἀποκρίνῃ. τίνες ἵππους ἐπίστανται κολάζειν ὀρθῶς; πότερον οἵπερ βελτίους ποιοῦσιν, ἢ ἄλλοι; Οἵπερ βελτίους. Τί δέ; κυνῶν οὐχ οἱ βελτίους ἐπίστανται ποιεῖν, οὗτοι καὶ κολάζειν ὀρθῶς ἐπίστανται; Ναί. Ἡ αὐτὴ ἄρα τέχνη βελτίους τε ποιεῖ, καὶ κολάζει ὀρθῶς; Φημί, ἦ δ' ὅς. Τί δαί; πότερον ἥπερ βελτίους τε ποιεῖ, καὶ κολάζει ὀρθῶς, αὕτη καὶ γιγνώσκει τοὺς χρηστοὺς καὶ μοχθηρούς, ἢ ἄλλη; Ἡ αὐτή, ἔφη. Ἐθελήσεις οὖν καὶ κατ' [2] ἀνθρώπους τοῦτο ὁμολογεῖν, ἥπερ βελτίους ἀνθρώπους ποιεῖ, ταύτην εἶναι

philoſophari eſt, circa artes ſtudioſe verſari, neç multis noſmet rebus iiſque alienis implicando, omniaque curioſe nimis perſcrutando, & plurima diſcendo vitam conſumere, ſed aliud quiddam. Nam & hoc opprobrium eſſe certe exiſtimabam, & ſellularios eos appellari, qui in artibus operam ponunt.

7. Hoc autem modo clarius intelligemus, utrum vera dicam, *necne*, ſi ad hoc reſpondeas. Quinam equos recte caſtigare ſciunt? utrum qui illos optimos reddunt, an alii? Qui optimos *reddunt*. Quid vero? qui canes meliores reddere, nonne ipſi illos etiam recte caſtigare norunt? Omnino. Eadem ergo ars & optimos eos reddit, & recte caſtigat. Ita aio, inquit ille. Quid vero? utrum hæc ipſa *ars*, quæ & meliores eos efficit, & recte caſtigat, diſcernit etiam bonos & malos, an alia? Eadem, inquit. Vis igitur, inquam, idem de hominibus concedere, hanc *ſcilicet artem*, quæ optimos reddit homines, ipſam eſſe,

1 Forſan ἔχωσι, μηδ' ἦ. 2 Forſ. ἀνθρώπων *Steph.*

καὶ τ' κολάζειν ὀρθῶς, καὶ διαγιγνώσκειν τὺς χρηστούς τε καὶ πονηρούς; Πάνυ γ', ἔφη. Οὐκοῦν ἥπις ἕνα, καὶ πολλούς· καὶ ἥπις πολλούς, καὶ ἕνα; Ναί. Καὶ καθ' ἵππων δὲ καὶ τ' ἄλλων ἁπάντων ὕτω; Φημί. Τίς οὖν ἐστιν ἡ ἐπιστήμη, ἥπις τὺς ἐν τ' πόλεσιν ἀκολασταίνοντας καὶ παρανομοῦντας ὀρθῶς κολάζει; οὐχ ἡ δικαστική; Ναί. Ἡ ἄλλην οἴει τινα καλεῖς δικαιοσύνην ἢ ταύτην; Οὐκ ἄλλην. Οὐκοῦν ἥπερ κολάζουσιν ὀρθῶς, ταύτῃ καὶ γιγνώσκυσι τὺς χρηστοὺς καὶ πονηρούς; Ταύτῃ. Οστις δὲ ἕνα γιγνώσκει, καὶ πολλοὺς γνώσεται; Ναί. Καὶ ὅστις γε πολλοὺς ἀγνοεῖ, καὶ ἕνα; Φημί. Εἰ ἄρα ἵππον ὃν ἀγνοεῖ σὺ πονηρὺς καὶ τοὺς χρηστούς, κἂν αὐτὸν ἀγνοοῖ ποῖός τις ἐστί; Φημί. Καί εἰ βῦς ὢν ἀγνοεῖ τὺς πονηρὺς καὶ χρηστούς, κἂν αὐτὸν ἀγνοοῖ ποῖός ἐστι; Ναί, ἔφη. Οὕτω δὴ καὶ εἰ κύων; Ὡμολόγει. Τί δ', ἐπειδὰν ἄνθρωπος ὢν τις ἀγνοῇ τὺς χρηστοὺς καὶ πονηροὺς ἀνθρώπυς, ἆρ' ὐχ ἑαυτὸν

quæ & recte caſtigat, & bonos maloſque diſcernit? Prorſus, inquit. Nonne quæcunque unum, eadem & multos; & quæ multos, eadem & unum? Imo. Itane vero de equis cæteriſque omnibus *ſtatuendum eſt?* Aio. Quænam ergo ea eſt ſcientia, quæ intemperantes & legum violatores in civitatibus recte caſtigat? nonne *facultas* judicatrix? Prorſus. Aliamne igitur *artem* quandam vocas juſtitiam quam hanc? Non aliam. Nonne qua recte caſtigant homines, ea ipſa bonos & malos diſcernunt? Ea ipſa. Qui vero unum norit, plures quoque cognoſcet? Imo. Qui autem multos ignorat, *ignorabit* etiam unum? Aio. Si equus ergo, quinam boni, qui mali *equi* ſint, ignoret, & ſeipſum ignoret *neceſſe eſt*, qualis ſit? Aio. Et ſi bos, qui mali ſint, quique boni *boves*, haud noverit, ſeſe etiam, qualis ipſe ſit, ignoret, *neceſſe eſt?* Ita eſt, inquit. Eodem quoque modo ſi canis? Confitebatur. Quid vero? cum quis, qui homo ſit, quinam boni, qui mali ſint homines, ignoret, nonne ſuiip-

ἄγνοϛ, πότερον χρηϛός ἐϛιν ἢ πονηρός, ἐπειδὴ ϗ αὐτὸς ἄνθρωπός ἐϛι; Ξυνεχώρϛ. Τὸ δ' ἑαυτὸν ἀγνοεῖν, σωφρονεῖν, ἢ ϑ σωφρονεῖν ἐϛιν; Οὐ σωφρονεῖν. Τὸ ἑαυτὸν ἄρα γιγνώϛκειν, ἐϛὶ σωφρονεῖν; Φημί, ἔφη. Τῦτ' ἄρα, ὡς ἔοικε, ϗ τὸ ἐν Δελφοῖϛ γράμμα ϖροϛακελεύεται, σωφρονεῖν ἀϛκεῖν ϗ δικαιοϛύνην. Εοικε. Τῇ αὐτῇ δὲ ταύτῃ καὶ κολάζειν ὀρθῶϛ ὀπιϛάμεθα; Φημί. Οὐκῦν ἢ μὴ κολάζειν ὀρθῶϛ ἐπιϛάμϑα, δικαιοσύνη αὕτη ἐϛίν· ἢ ἢ διαγιγνώϛκειν ϗ ἑαυτὸν ϗ ἄλλον, σωφροσύνη; Εοικεν, ἔφη. Ταυτὸν ἄρα ἐϛὶ δικαιοσύνη ϗ σωφροσύνη. Φαίνε).

η'. Καὶ μὴν οὕτω γε καὶ ϖόλεις εὖ οἰκοῦνται, ὅταν ⓘ ἀδικοῦντες δίκην δίδῶϛιν. Αληϑῆ λέγεις, ἔφη. Καὶ ϖολιτικὴ ἄρα αὕτη ὀϛί. Ξυνεδόκει. Τί δέ; ὅταν εἷϛ ἀνὴρ ὀρθῶϛ ϖόλιν διοικῇ, ὄνομα τούτῳ οὐ τύραννός τε καὶ βαϛιλεύϛ; Φημί. Οὐκοῦν βαϛιλικῇ τε Ⓒ τυραννικῇ τέχνῃ διοικϛ; Οὕτω. Καὶ αὗται ἄρα αἱ αὐταὶ τέχναι ἐκείναις εἰϛί.

sius, bonusne sit an malus, ignarus erit, quandoquidem & ipse homo est? Assentiebatur. Seipsum vero ignorare prudentis est, an imprudentis? Imprudentis. Seipsum itaque nosse prudentis est? Est, inquit. Hoc ergo, ut videtur, & scriptum illud Delphicum præcipit, ut *scilicet* prudentiam exerceamus & justitiam. Videtur. Illa vero ipsa *arte* & recte castigare novimus? Aio. Qua ergo recte castigare novimus, nonne ea est justitia? qua vero & nos ipsos & alios dignoscere, prudentia? Videtur, inquit. Idem ergo justitia est atque prudentia. Apparet.

8. Quinetiam & civitates tunc recte administrantur, cum qui injuste agunt, pœnas dant. Vera dicis, inquit. Hæc ergo civilis quoque scientia est. Consensit. Quid vero? cum vir unus civitatem recte administret, nonne tyrannus & rex nuncupatur? Aio. Nonne tyrannica iste & regia arte gubernat? Imo. Et hæ itaque artes eædem cum illis sunt.

Φαίνου. Τί δέ; ὅταν εἷς ὢν ἀνὴρ οἰκίαν διοικῇ ὀρθῶς, τί ὄνομα τούτῳ ἐστίν; ἆρ οἰκονόμος τε καὶ δεσπότης; Ναί. Πότερον δ' ἂν καὶ οὗτος δικαιοσύνῃ εὖ ἂν τὴν οἰκίαν διοικοῖ, ἢ ἄλλῃ τινὶ τέχνῃ; Δικαιοσύνῃ. Ἐστιν ἄρα ταυτὸ, ὡς ἔοικε, βασιλεὺς, τύραννος, πολιτικὸς, οἰκονόμος, δεσπότης, σώφρων, δίκαιος· καὶ μία τέχνη ἐστὶ, βασιλικὴ, τυραννικὴ, πολιτικὴ, δεσποτικὴ, οἰκονομικὴ, δικαιοσύνη, σωφροσύνη. Φαίνεται.

θ'. Τί οὖν; τῷ φιλοσόφῳ, ὅταν μὲν ὁ ἰατρὸς περὶ τῶν κάμνόντων τι λέγῃ, αἰσχρὸν μήτε ἔπεσθαι τοῖς λεγομένοις δύνασθαι, μήτε ξυμβάλλεσθαι μηδέν; καὶ ὁπόταν ἄλλός τις τῶν δημιουργῶν, ὡσαύτως; ὅταν δὲ δικαστὴς, ἢ βασιλεὺς, ἢ ἄλλός τις ὧν νῦν διήλθομεν, ἆρ οὐκ αἰσχρὸν περὶ τούτων μήτε ἔπεσθαι δύνασθαι, μήτε συμβάλλεσθαι περὶ αὐτῶν; Πῶς δ' οὐκ αἰσχρὸν, ὦ Σώκρατες, περί γε τοσούτων πραγμάτων μηδὲν ἔχειν συμβάλλεσθαι; Πότερον δὲ καὶ περὶ ταῦτα λέγωμεν, ἔφην, πέν-

Videntur. Quid vero? cum unus aliquis familiam recte administret, quodnam huic nomen erit? Nonne œconomi & heri? Imo. Utrum ergo & iste justitia bene regat familiam, an alia quapiam arte? Justitia. Idem est igitur, ut videtur, rex, tyrannus, vir civilis, œconomus, herus, prudens, justus; atque una *adeo* ars, regia, tyrannica, civilis, herilis, œconomica, prudentia, justitia. Apparet.

9. Quid ergo? an philosopho, cum medicus quidem de ægrotantibus aliquid dixerit, turpe est non posse dicta illius assequi, nec de suo quicquam conferre? & cum alius quivis artifex *quid dixerit*, itidem *non posse turpe est?* cum vero judex, aut rex, aut alius quispiam eorum, quos modo enumeravimus, nonne turpe in rebus hisce nec assequi *dicta*, nec quicquam de iis conferre posse? Quidni turpe foret, Socrates, de tantis certe rebus nihil habere, quod conferat? Utrum ergo, inquam, & in his philosophum quin-

ταθλον αὐτὸν δεῖν εἶ), καὶ ὕπαρχον, τὰ δευτερεῖα δ' ἔχοντα πάντων τῶν φιλόσοφον, καὶ ἀχρεῖον εἶ), ἕως τούτων τις ἦ; ἢ πρῶτον μὲν, τὴν αὑτοῦ οἰκίαν ὅκ ἄλλῳ ἐπιτρεπτέον, ἀλλὰ τὰ δευτερεῖα ἐν τούτῳ ἑκτέον, ἀλλ' αὐτὸν κολαστέον, δικάζοντα ὀρθῶς, εἰ μέλλει εὖ οἰκεῖσθαι αὐτοῦ ἡ οἰκία; Ξυνεχώρει δή μοι. Ἔπειτά γε δή που, ἐάν τε οἱ φίλοι αὐτῷ διαίτας ἐπιτρέπωσιν, ἐάν τε ἡ πόλις τὶ πρᾶγμα ἀρχαιρεσιάζειν ἢ δικάζειν, αἰσχρὸν ἐν τούτοις, ὦ ἑταῖρε, δεύτερον φαίνεσθαι, ἢ τρίτον, ἢ μὴ ὅλως ἡγεῖσθαι; Δοκεῖ μοι. Πολλοῦ ἄρα δεῖ ἡμῖν, ὦ βέλτιστε, τὸ φιλοσοφεῖν φιλομάθειά τε εἶ), καὶ ἡ περὶ τὰς τέχνας πραγματεία. Εἰπόντος δέ μου ταῦτα, ὁ μὲν σοφὸς αἰσχυνθεὶς τοῖς παρεστηκόσιν, ἐσίγησεν· ὁ δὲ ἀμαθὴς ἔφη ἐκείνως εἶναι· καὶ οἱ ἄλλοι ἐπῄνεσαν τὰ εἰρημένα.

quertionem eſſe oportere dicamus, primiſque inferiorem, ſecundas autem ubique tenentem, atque *hoc modo* inutilem eſſe, quantiſper illorum aliquis exſtiterit? vel primum quidem, oportere ipſum domum ſuam nulli adminiſtrandam præbere, nec ſecundas hac in re partes tenere, ſed ipſum *ſuos* caſtigare, recte judicantem, ſiquidem futurum eſt ut ipſius familia recte adminiſtretur? Aſſentiebatur quidem ille mihi. Deinde vero, ſi amici arbitrum inter ſe illum ſumpſerint, aut civitas quicquam illi diſcernendum aut judicandum commiſerit, num turpe, amice, erit ſecundas ipſum in rebus hiſce tenere, vel tertias, nec ſe ducem potius præbere? Ita mihi videtur, *inquit*. Multum igitur abeſt, vir optime, ut philoſophia ſit merus diſciplinarum amor, operaque in artibus ambitioſe poſita. Cum hæc ita locutus eſſem, ſapiens quidem *ille* ex rebus ſupra dictis pudore affectus tacuit; indoctus vero *alter* rem ita ſe habere aſſeruit; cæterique dicta collaudarunt.

ΠΛΑΤΩΝΟΣ
ΕΥΘΥΦΡΩΝ,
Η ΠΕΡΙ
ΟΣΙΟΥ.

ΕΥΘΥΦΡΩΝ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

ΤΙ νεώτερον, ὦ Σώκρατες, γέγονεν, ὅτι σὺ τὰς ἐν Λυκείῳ καταλιπὼν διατριβὰς, ἐνθάδε νῦν διατρίβεις, πρὸ τὴν τοῦ βασιλέως στοάν; οὐ γάρ που καί σοι δίκη τις οὖσα τυγχάνει πρὸς τὸν βασιλέα, ὥσπερ ἐμοί. ΣΩΚ. Οὔτοι δὴ Ἀθηναῖοί γε, ὦ Εὐθύφρον, δίκην αὐτὴν καλοῦσιν, ἀλλὰ γραφήν. ΕΥΘ. Τί φῄς; γραφήν σε τὶς,

PLATONIS
EUTHYPHRO,
SIVE DE
SANCTO.

EUTHYPHRO, SOCRATES.

QUID novi, Socrates, accidit, quod tu, relictis *tuis* in Lyceo disputationibus, hic nunc versaris, circa regis porticum? Non enim & tibi lis ulla est apud regem, itidem ut mihi. SOC. Non eam, Euthyphro, litem vocant Athenienses, sed accusationem. EUTH. Quid ais? Te *ergo*,

ὡς ἔοικε, γέγραπται. ἴ γάρ που ἐκεῖνό γε καταγνώσομαι, ὡς σύ γε ἕτερον. ΣΩΚ. Οὐ γὰρ οἶμαι. ΕΥΘ. Ἀλλά σε ἄλλος; ΣΩΚ. Πάνυ γε. ΕΥΘ. Τίς οὗτος; ΣΩΚ. Οὐδ' αὐτὸς πάνυ τοι γιγνώσκω, ὦ Εὐθύφρων, τὸν ἄνδρα, νέος γάρ τις μοὶ φαίνεται καὶ ἀγνώς. ὀνομάζουσι μέντοι αὐτὸν, ὡς ἐγῷμαι, Μέλιτον. ἔστι δὲ τῶν δήμων Πιτθεύς· εἰ τιν' ἐν νῷ ἔχεις Πιτθέα Μέλιτον, οἷον τετριμμένοις χα, καὶ οὐ πάνυ εὐγένειον, ὀπίγρυπον δέ. ΕΥΘ. Οὐκ ἐννοῶ, ὦ Σώκρατες. ἀλλὰ δή τινα γραφήν σε γέγραπται; ΣΩΚ. Ηντινα; οὐκ ἀγεννῆ, ἔμοιγε δοκεῖ. τὸ γάρ, νέον ὄντα, τοσοῦτον πρᾶγμα ἐγνωκέναι, οὐ φαῦλόν ἐστιν. ἐκεῖνος γάρ, ὡς φησιν, οἶδε τινα τρόπον ⓘ νέοι διαφθείρονται, καὶ τίνες ⓘ διαφθείροντες αὐτούς. καὶ κινδυνεύει σοφός τις εἶναι· καὶ τὴν ἐμὴν ἀμαθίαν καταδὼν, ὡς διαφθείροντος τοὺς ἡλικιώτας αὐτοῦ, ἔρχεται κατηγορήσων

ut videtur, aliquis accuſavit. Non enim de te illud certe ſtatuam, te alium *accuſaſſe*. SOC. Non ſane. EUTH. At te alius? SOC. Prorſus. EUTH. Quis iſte? SOC. Ne ipſe quidem, Euthyphro, hominem bene novi. Juvenis enim & ignotus quidam mihi videtur. Eum autem, ut opinor, Melitum vocant. Eſt vero e pago Pittheo; ſi quem in animo teneas Melitum Pittheum, qui capillis promiſſis, non ita bene barbatus, naſo vero aquilino eſt. EUTH. Non agnoſco *hominem*, Socrates. Quodnam autem in te crimen intentavit? SOC. Quodnam *rogas?* Quod viri, ut opinor, non ignobilis eſt. Adoleſcentem enim rem tantam perſpexiſſe, parvum nequaquam eſt. Nam ille, ut ait, quomodo juvenes corrumpantur, & qui ii ſint, qui eos corrumpant, intelligit: ac ſapiens quidam eſſe videtur; meaque inſcitia animadverſa, me, tanquam æquales ſuos corrum-

1 Forſan γάρ σε *Steph.*

μὸν, ὥσπερ πρὸς μητέρα, πρὸς τὴν πόλιν. καὶ φαίνεταί μοι τῶν πολιτικῶν μόνος ἄρχεσθαι ὀρθῶς. [1] ὀρθῶς γάρ ἐστι τῶν νέων ὅτι ὡς βέλτιστοι ἔσονται ἐπιμεληθῆναι, ὅπως ἔσονται ὅτι ἄριστοι· ὥσπερ γεωργὸν ἀγαθὸν τῶν νέων φυτῶν εἰκὸς πρῶτον ἐπιμεληθῆναι, μετὰ δὲ τοῦτο καὶ τῶν ἄλλων. καὶ δὴ καὶ Μέλιτος ἴσως πρῶτον μὲν ἡμᾶς ἐκκαθαίρει, τοὺς τῶν νέων τοὺς βλάστας διαφθείροντας, ὡς φησιν· ἔπειτα μετὰ τοῦτο δῆλονότι τῶν πρεσβυτέρων ἐπιμελησόμενος, πλείστων καὶ μεγίστων ἀγαθῶν αἴτιος τῇ πόλει γενήσεται· [2] ὥστε ὁ εἰκὸς συμβῆναι, ἐκ τοιαύτης ἀρχῆς ἀρξαμένῳ.

Β'. ΕΥΘ. Βουλοίμην ἄν, ὦ Σώκρατες· ἀλλ' ὄρρωδῶ, μὴ τοὐναντίον γένηται. ἀτεχνῶς γάρ μοι δοκεῖ ἀφ' ἑστίας ἄρχεσθαι κακουργεῖν τὴν πόλιν, ἐπιχειρῶν ἀδικεῖν σε. καί μοι λέγε, τί δέ σοι διαβάλλει τοὺς νέους. ΣΩΚ. Ἄτοπα, ὦ θαυμάσιε, ὡς οὕτω γ' ἀκοῦσαι. φησὶ γάρ ποιητήν

pentem, ad civitatem, velut ad matrem, delaturus confugit. Et mihi ſolus ille ex iis, qui reipublicæ operam dant, recte incipere videtur. Rectum enim eſt juvenes primum curare, ut quam optimi evadant; quemadmodum bonum agricolam teneriores plantas primum curare conſentaneum eſt, deinceps vero & reliquas. Sic ergo & Melitus nos quidem fortaſſe primum expurgat, qui juvenum, ut ait, germina corrumpimus; poſthac vero ſeniorибus nimirum curam adhibens, plurimorum maximorumque bonorum civitati auctor erit; prout veriſimile eſt eum fore, qui principium hujuſcemodi dedit.

2. EUTH. Vellem id equidem, Socrates; at, ne contra eveniat, pertimeſco. Nam mihi plane ab ipſis focis civitati nocere incipere videtur, te injuria afficere tentans. At mihi dic, quidnam etiam te agere affirmat, unde juvenes corrumpantur. SOC. Abſurda quædam, vir egregie, ipſo auditu. Dicit enim me fictо-

1 Forſan ὀρθὸν γάρ ἐστι *Steph.* vel ὀρθῶς δ' ἔχει. 2 Forſ. ὥσπερ.

εἶναί με θεῶν· καὶ ὡς καινοὺς ποιοῦντα θεοὺς, τοὺς δ' ἀρχαίους οὐ νομίζοντα, ἐγράψατο τούτων αὐτῶν ἕνεκα, ὡς φησι. ΕΥΘ. Μαθήνω, ὦ Σώκρατες, ὅτι δὴ σὺ τὸ δαιμόνιον φῂς σαυτῷ ἑκάστοτε γίγνεσθαι· ὡς οὖν καινοτομοῦντός σου περὶ τὰ θεῖα, γέγραπται ταύτην τὴν γραφήν· καὶ ὡς ἀφαβαλῶν δὴ ἔρχεται εἰς τὸ δικαστήριον, εἰδὼς ὅτι εὐδιάβολα τὰ τοιαῦτα πρὸς τοὺς πολλούς· καὶ ἐμοῦ γάρ τοι, ὅταν τι λέγω ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ περὶ τῶν θείων, προλέγων αὐτοῖς τὰ μέλλοντα, καταγελῶσιν ὡς μαινομένου· καίτοι οὐδὲν ὅ, τι οὐκ ἀληθὲς εἴρηκα, ὧν προεῖπον· ἀλλ' ὅμως φθονοῦσιν ἡμῖν πᾶσι τοῖς τοιούτοις. ἀλλ' οὐδὲν αὐτῶν χρὴ φροντίζειν, ἀλλ' ὁμόσε ἰέναι.

γ'. ΣΩΚ. Ω φίλε Εὐθύφρον, ἀλλὰ ὃ μὲ καταγελασθῆναι, ἴσως οὐδὲν πρᾶγμα. Ἀθηναίοις γάρ τοι, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, οὐ σφόδρα μέλει, ἄν τινα δεινὸν οἴωνταί τινες, μὴ μέντοι διδασκαλικὸν

rem esse deorum; & tanquam novos quidem confingentem deos, priscos vero *pro diis* non habentem, me, ut ait, his de causis in judicium vocavit. EUTH. Rem, Socrates, intelligo, quod tu *scilicet* dæmonium tibi ipsi ubique adesse profiteris: quare adversus te, tanquam in rebus divinis nova comminiscentem, accusationem hanc instituit; & in forum utique invidiam tibi conflandi animo prodit, quippe qui noverit ista apud vulgum invidiæ facile obnoxia esse. Etenim me, cum de divinis in concione aliquid dico, futura iis prænuncians, tanquam insanientem rident; licet nihil unquam nisi verum prædixerim; nobis vero omnibus, qui tales sumus, invident. Nihil autem istos curare oportet, sed *iis potius* obviam ire.

3. SOC. At, amice Euthyphro, irrideri forsan leve est. Athenienſibus nempe, ut mihi videtur, non admodum curæ est, si quem *in re aliqua* eminere putent, modo ne alios sapientiam suam doce-

τῆ αὐτῆ σοφίᾳ· ὃν δ' ἂν τις ἄλλος οἴηται ποιεῖν τοιούτους, φθονεῖ· εἴτ' ὢν φθόνῳ, ὡς σὺ λέγεις, εἴτε δι' ἄλλό τι. ΕΥΘ. Τούτου μὲν πέρι, ὅπως ποτὲ πρὸς ἐμὲ ἔχουσιν, οὐ πάνυ ἐπιθυμῶ πειραθῆναι. ΣΩΚ. Ἴσως γὰρ σὺ μὲν δοκεῖς ἀπάνιον σεαυτὸν παρέχειν, καὶ διδάσκειν οὐκ ἐθέλειν τὴν σεαυτοῦ σοφίαν· ἐγὼ δὲ φοβοῦμαι, μὴ διὰ φιλανθρωπίαν δοκῶ αὐτοῖς ὅ, τι περ ἔχω ἐκκεχυμένως παντὶ ἀνδρὶ λέγειν, οὐ μόνον ἄνευ μισθοῦ, ἀλλὰ καὶ προσπιθεὶς ἂν ἡδέως, εἴ τις μου ἐθέλοι ἀκούειν. εἰ μὲν οὖν, ὃ νῦν δὴ ἔλεγον, μέλλοιέν μου καταγελᾶν, ὥσπερ σὺ φὴς σαυτοῦ, οὐδὲν ἂν εἴη ἀνδρὸς παίζοντας καὶ γελῶντας ἐν τῷ δικαστηρίῳ διαγαγεῖν· εἰ δὲ σπουδάσονται, τοῦτ' ἤδη ὅπη ἀποβήσεται ἄδηλον, πλὴν ὑμῖν τοῖς μάντεσιν. ΕΥΘ. Ἀλλ' οὐδὲν ἴσως ἔσται, ὦ Σώκρατες, πρᾶγμα, ἀλλὰ σύ τε κατὰ νοῦν ἀγωνιῇ τὴν δίκην, οἶμαι δὲ καὶ ἐμὲ τὴν ἐμήν.

re ſtudeat: ſi quem vero peritia ſua alios etiam imbuere exiſtiment, indignantur; ſive invidia quadam, ut tu dicis, *conciti*, ſive alia de cauſa. EUTH. In hac itaque re, quo tandem modo erga me affecti ſint, haud admodum experiri cupio. SOC. Nempe tu quidem te ipſum forſan raro illis exhibere videris, tuamque nolle ſapientiam docere; ego autem vereor, ne ipſis videar pro humanitate *mea* unicuique viro, quicquid ſciam, effuſe nimis dicere, non ſolum ſine mercede, ſed & memet libenter alicui dedens, ſi quis me audire velit. Si ergo me, ut modo dicebam, *ſolummodo* deriſuri eſſent, quemadmodum tu *derideri* te ais, nihil ſane moleſtum foret jocando ridendoque tempus in judicio terere; ſin vero ibi ſerio agent, quo nunc tandem res evadet, præterquam vobis vatibus, incertum eſt. EUTH. At nihil forte negotii, Socrates, erit; quin tu quidem ex animi ſententia in cauſa *tua* certabis, & ego, ut opinor, *itidem* in mea.

1 Forſan σύ γε *Steph.*

δ'. ΣΩΚ. Εφι ἦ δή σοι, ὦ Εὐθύφρον, πὸς ἡ δίκη; φεύγεις αὐτὴν, ἢ διώκεις; ΕΥΘ. Διώκω. ΣΩΚ. Τίνα; ΕΥΘ. Ον διώκων αὖ δοκῶ μαίνεσθαι. ΣΩΚ. Τί δέ; πετόμενόν τινα διώκεις; ΕΥΘ. Πολλῶ γε δεῖ πέτεσθαι, ὅς γε δὴ τυγχάνει ὢν εὖ μάλα γεραιός. ΣΩΚ. Τίς οὗτος; ΕΥΘ. Ο ἐμὸς πατήρ. ΣΩΚ. Ο σός, ὦ βέλτιστε; ΕΥΘ. Πάνυ μὲν οὖν. ΣΩΚ. Εφι ἦ δή τι τὸ ἔγκλημα, καὶ τινος ἡ δίκη; ΕΥΘ. Φόνου, ὦ Σώκρατες. ΣΩΚ. Ηράκλεις· ἦ που, ὦ Εὐθύφρον, ἀγνοεῖται ὑπὸ τῶν πολλῶν, ὅπη ποτὲ ὀρθῶς ἔχει. οὐ γὰρ οἶμαί γε ἐπιτηδείως ἔχειν ὀρθῶς αὐτὸ πρᾶξαι, ἀλλὰ πόρρω που ἤδη σοφίας ἐληλυθότος. ΕΥΘ. Πόρρω μέντοι νὴ Δία, ὦ Σώκρατες. ΣΩΚ. Εφι δὲ τῶν οἰκείων τὶς ὁ τεθνεὼς ὑπὸ σοῦ πατρός; [1] ἢ δηλαδή. οὐ γὰρ ἄν που ὑπέρ γε ἀλλοτρίου ἐπεξίεις τῷ πατρὶ φόνου αὐτῷ. ΕΥΘ. Γελοῖον, ὦ Σώκρατες, ὅτι

4. SOC. Quænam vero tibi, Euthyphro, causa est? reusne es, an alium persequeris? EUTH. Persequor. SOC. Quem? EUTH. Quem, dum persequor, ipse insanire videor. SOC. Quid vero? volantemne quempiam persequeris? EUTH. Procul sane abest, ut volet, qui jam grandis admodum natu est. SOC. Quisnam is est? EUTH. Pater meus. SOC. Tuusne, vir optime? EUTH. Imo certe *meus*. SOC. Quodnam vero crimen, & quæ causa est? EUTH. Homicidii, Socrates. SOC. O Hercules! nimirum vulgo ignoratur, quo pacto hoc recte omnino fieri possit. Neque enim puto cujusvis id esse, ut recte hæc agat, sed alicujus sapientia longe provecti. EUTH. Longe profecto, Socrates. SOC. Tuorumne vero necessariorum aliquis ille erat, qui a patre peremptus est? Procul dubio erat. Non enim ob extraneum aliquem patrem ipsum homicidii accusares. EUTH. Ridiculum est, Socrates, si quid

1 Forsan ἢ δῆλα δή; *Steph.*

οἴει τι διαφέρειν, εἴτε ἀλλότριος, εἴτε οἰκεῖος ὁ πεθνειώς· ἀλλ' ὃ τοῦτο μόνον [1] δεῖ φυλάττειν, εἴτε ὀρθῶς ἔκτεινεν ὁ κτείνας, εἴτε μή· καὶ εἰ μὲν ὀρθῶς, ἐᾶν· εἰ δὲ μή, ἐπεξιέναι, ἐάν περ ὁ κτείνας συνέστιός σοι καὶ ὁμοτράπεζος ᾖ. ἴσον γὰρ τὸ μίασμα γίνεται, ἐὰν ξυνῇς τῷ τοιούτῳ ξυνειδὼς, καὶ μὴ ἀφοσιοῖς σεαυτόν τε καὶ ἐκεῖνον, τῇ δίκῃ ἐπεξιών. ἐπεὶ ὅγε ἀποθανὼν, θεράπων ἦν ἐμός· καὶ ὡς ἐγεωργοῦμεν ὀλίγου τῇ Νάξῳ, ἐθήτευεν ἐκεῖ πρὸ ἡμῶν. θαρρήσας οὖν, καὶ ὀργισθεὶς τῶν οἰκετῶν τινὶ τῶν ἡμετέρων, ἀποσφάττει αὐτόν. ὁ οὖν πατὴρ, συνδήσας τὰς πόδας καὶ τὰς χεῖρας αὐτῷ, καταβαλὼν εἰς τάφρον τινὰ, πέμπει δεῦρο ἄνδρα θεοστόμον τοῦ ἐξηγητοῦ ὅ, τι χρὴ ποιεῖν. ὀλιγωρεῖ τε καὶ ἠμέλει, ὡς ἀνδροφόνου, καὶ οὐδὲν ὂν πρᾶγμα, εἰ καὶ ἀποθάνοι. ὅπερ οὖν καὶ ἔπαθεν. ὑπὸ γὰρ λιμοῦ καὶ ῥί-

interesse censes, utrum necessarius, an extraneus fuerit, qui interfectus sit; neque id unice spectandum esse, utrum jure occiderit, qui occidit, necne; quod si jure, dimittendum; sin autem injuria, persequendum, si quidem is, qui peremit, domesticus convictorque tibi sit. Æque enim ipse inquinaris, si cum hujuscemodi viro sciens versaris, nec illum atque te ipsum expies, eum in judicium vocando. Jam vero is, qui periit, cliens meus erat; &, cum in Naxo agriculturæ operam daremus, nobis ibi mercede conductus serviebat. Hic itaque vino furiosus factus, iraque in domesticorum quendam nostrorum concitus, eum jugulat. Pater itaque *meus*, colligatis ejus manibus ac pedibus, in foveam quandam eum dejicit, atque huc mittit hominem, qui sacrorum interpretem, quid agendum sit, interroget. Interea illius, qui in vincula conjectus erat, utpote homicidæ, nullam prorsus curam gerebat, & quasi nihil omnino referret, etiamsi moreretur. Quod ergo & accidit: nam, priusquam ab inter-

1 Forsan δεῖν *Steph.*

γως ϗ τ δεσμῶν ἀποθνήσκει, πρὶν τ ἄγελον πρὰ δ ἐξηγητ῀ ἀφικέσθ. ταῦτα δὴ ὧν ϗ ἀγανακτεῖ ὅ, τε πατὴρ ϗ οἱ ἄλλοι οἰκεῖοι, ὅτι ἐγὼ ὑπὲρ τ῀ ἀνδροφόνου τῷ πατρὶ φόνου ἐπεξέρχομαι, οὔτε ἀποκτείναντι, ὡς φασιν οἰκεῖοι, ὅτ', εἰ ὅτι μάλιστ' ἀπέκτεινεν, ἀνδροφόν γε ὄντος δ ἀποθανόντος, ὃ δεῖν φροντίζειν ὑπὲρ δ τοιότ. ἀνόσιον γὰρ εἶ τὸ μὲν πατρὶ φόν ἐπεξιέναι. καλῶς εἰδότες, ὦ Σώκρατες, τὸ θεῖον ὡς ἔχ τ῀ ὁσίου τε πέρι ϗ δ ἀνοσίου. ΣΩΚ. Σὺ δὲ δὴ πρὸς Διός, ὦ Εὐθύφρον, ὑτωσὶ ἀκριβῶς οἴ ἐπίστασθ πρὶ τ θείων, ὅπη [1]ἔχη, ϗ τ ὁσίων τε ϗ ἀνοσίων, ὥστε τούτων ὕτω πραχθέντων, ὡς σὺ λέγεις, ὃ φοβῇ δικαζόμενος τῷ πατρὶ, ὅπως μὴ αὖ σὺ ἀνόσιον πρᾶγμα τυγχάνῃς πράττων; ΕΥΘ. Οὐδὲν γὰρ ἄν μοι ὄφελος, ὦ Σώκρατες, εἴη, ὃδέ τῳ ἂν διαφέροι Εὐθύφρων τ πολλῶν ἀνθρώπων, εἰ μὴ τὰ τοιαῦτα πάντα ἀκριβῶς [2]εἰδείην.

prete nuncius rediret, præ fame & frigore & vinculis periit. Hæc itaq; pater cæterique propinqui *mei* graviter ferunt, quod pro homicida, patrem cædis reum agam; quippe cum *eum*, ut ipsi aiunt, minime interfecerit, vel, si maxime interfecisset, cum is, qui mortuus est, homicida esset, quid tali vero acciderit, nihil sit curandum. Impium enim esse *aiunt* filium patri homicidii crimen intentare, male dijudicantes, Socrates, quomodo res divinæ circa sanctum profanumque se habeant. SOC. Tune itaque per Jovem, Euthyphro, te accurate adeo divina, sanctaque, & profana quomodo se habeant, scire existimas, ut rebus hisce ita peractis, quemadmodum inquis, haud formides, ne, si patrem accuses, & ipse profanum aliquid aggrediaris? EUTH. Nihil mihi *studium meum*, Socrates, prodesset, nec ratione ulla Euthyphro cæteris hominibus præstaret, nisi hujuscemodi omnia accurate calleret.

1 Forsan ἔχει *Steph.* 2 Forsan εἰδείη *Steph.*

ε'. ΣΩΚ. Ἀρ' οὖν μοι, ὦ θαυμάσιε Εὐθύφρων, χρήσιμον ὅτι μαθητῇ σῷ γενέσθαι, καὶ πρὸς τῆς γραφῆς τὸ πρὸς Μέλιτον αὐτὰ ταῦτα προκαλεῖσθαι αὐτὸν λέγοντα, ὅτι ἔγωγε καὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ τὰ θεῖα πρὸ πολλοῦ ἐποιούμην εἰδέναι· καὶ νῦν, ἐπειδή με ἐκεῖνος αὐτοσχεδιάζοντα φησὶ καὶ καινοτομοῦντα περὶ τὰ θεῖα ἐξαμαρτάνειν, μαθητὴς γέγονα σός. καὶ εἰ μέ, ὦ Μέλιτε, φαίην ἂν, Εὐθύφρονα ὁμολογεῖς σοφὸν εἶναι τὰ τοιαῦτα, καὶ ὀρθῶς νομίζειν· καὶ ἐμὲ ἡγοῦ, καὶ μὴ δικάζου· εἰ δὲ μή, ἐκείνῳ τῷ διδασκάλῳ λάχε δίκην πρότερον ἢ ἐμοί· ὡς τοὺς πρεσβυτέρους ἀφαφθείροντι, ἐμέ τε καὶ τὸν αὐτοῦ πατέρα· ἐμὲ μὲν διδάσκοντι, ἐκεῖνον δὲ νουθετοῦντι καὶ κολάζοντι. καὶ ἐὰν μή μοι πείθηται, μηδὲ ἀφίῃ τῆς δίκης, ἢ ἀντ' ἐμοῦ γράφηταί σε, αὐτὰ ταῦτα λέγειν ἐν τῷ δικαστηρίῳ, ἃ προκαλοῦμαι αὐτόν. ΕΥΘ. Ναὶ μὰ Δία, ὦ Σώκρατες· εἰ ἄρα ἐμὲ ἐπιχειρήσειε γράφεσθαι, εὕροιμ'

5. SOC. Mihi itaque, egregie Euthyphro, optimum erit diſcipulo tuo fieri, & Melitum, antequam cum eo in judicium venero, verbis hiſce provocare, me *ſcilicet* etiam antehac divinorum cognitionem maximi quidem feciſſe; nunc vero, cum me ille in rebus hiſce nova quædam commenta, eaque temere conficta inducendo peccaſſe dicat, diſcipulum tuum eſſe factum. Si ergo, Melite, dicam, Euthyphronem in iſtiuſmodi rebus ſapere & recte ſentire putas; me quoque *talem* exiſtima, neque accuſes: ſin minus, illum præceptorem *meum* prius quam me in judicium voca, quippe qui ſenes corrumpat, me *ſcilicet* atque ſui ipſius patrem; me quidem docendo, illum vero objurgando & puniendo. Quod ſi mihi non obſequatur, neque actionem remittat, aut pro me te accuſet, eadem illa in judicio dicere *oportebit*, quibus ipſum prius provocaram. EUTH. Ita per Jovem, Socrates; ſiquidem ergo me accuſare aggrederetur, reperi-

ἀν, ὡς οἶμαι, ὅπη σαθρός ἐστι· καὶ πολὺ ἂν ἡμῖν πρότερον περὶ ἐκείνου λόγος γένοιτο ἐν ᾧ δικαστηρίῳ ἢ περὶ ἐμοῦ. ΣΩΚ. Καὶ ἐγώ τοι, ὦ φίλε ἑταῖρε, ταῦτα γιγνώσκων, μαθητὴς ἐπιθυμῶ γενέσθαι σός· εἰδὼς ὅτι καὶ ἄλλος πού τις, καὶ ὁ Μέλιτος οὗτος, σὲ μὲν οὐδὲ δοκεῖ ὁρᾶν· ἐμὲ δὲ οὕτως ὀξέως ἀπεχνῶς καὶ ῥᾳδίως κατεῖδεν, ὥστε ἀσεβείας ἐγράψατο.

5'. Νῦν οὖν πρός Διός λέγε μοι, ὃ νῦν σαφῶς εἰδέναι διϊσχυρίζου, ποῖον δή τι ὅσιον φὴς εἶναι, καὶ τὸ ἀσεβές, καὶ περὶ φόνου, καὶ περὶ τἄλλων. ἢ οὐ ταυτόν ἐστιν ἐν πάσῃ πράξει τὸ ὅσιον αὐτὸ αὑτῷ· καὶ ὃ ἀνόσιον αὖ, παντὸς μὲν ὁσίου [1] παντὸς ἐναντίον, αὐτὸ ἑαυτῷ ὅμοιον, καὶ ἔχον μίαν τινὰ ἰδέαν τοῦ ἀνοσιότητα, πᾶν ὅ, τι περ ἂν [2] μέλλοι ἀνόσιον εἶναι; ΕΥΘ. Πάντως δήπου, ὦ Σώκρατες. ΣΩΚ. Λέγε δή, τί φὴς εἶναι τὸ ὅσιον, καὶ τί τὸ ἀνόσιον. ΕΥΘ. Λέγω τοίνυν ὅτι τὸ μὲν ὅσιόν ἐστιν

rem, opinor, qua ex parte ille debilis ſit; ac multo prius de illo quam de me in judicio ageretur. SOC. Atqui ego quidem, dulcis amice, hæc ſciens, diſcipulus tuus fieri cupio; cum hoc *nempe* compertum habeam, nec alium omnino quempiam, nec Melitum iſtum in te quidem oculos attollere videri; me vero hic acute adeo plane facileque perſpexit, ut impietatis accuſaverit.

6. Nunc ergo per Jovem mihi dicas, quod te plane noſſe affirmabas, quidnam pium, & quid impium eſſe ſtatuas, & in cæde, & in cæteris rebus. An non idem ſit in omni actione ipſum cum ſe ipſo ſanctum; & profanum rurſus omni ſancto contrarium, ipſum vero ſibi ipſi conſimile, unamque, ſecundum quam profanum eſt, ideam habet, quodcunque profanum futurum ſit? EUTH. Omnino, Socrates. SOC. Dic ergo, quid ſanctum, quid profanum eſſe ſtatuas. EUTH. Sanctum quidem illud eſſe aio,

1 Forſan *πάντως Steph.* 2 Forſ. *μέλλῃ Steph.*

ὅπερ ἐγὼ νῦν ποιῶ, τῷ ἀδικοῦντι, ἢ περὶ φόνους, ἢ περὶ ἱερῶν κλοπάς, ἤ τι ἄλλο τῶν τοιούτων ἁμαρτάνοντι ἐπεξιέναι· ἐάν τε πατὴρ ὢν τυγχάνῃ, ἐάν τε μήτηρ, ἐάν τε ἄλλος ὁστισοῦν· τὸ δὲ μὴ ἐπεξιέναι, ἀνόσιον. ἐπεί, ὦ Σώκρατες, θέασαι ὡς μέγα σοι ἐρῶ τεκμήριον τοῦ νόμου, ὅτι οὕτως ἔχει, ὃ καὶ ἄλλοις ἤδη εἶπον, ὅτι ταῦτα ὀρθῶς ἂν εἴη οὕτω γιγνόμενα, μὴ ὑπιστέπειν τῷ ἀσεβοῦντι, μηδ' ἂν ὁστισοῦν τυγχάνῃ ὤν. αὐτοὶ γάρ οἱ ἄνθρωποι τυγχάνουσι νομίζοντες τὸν Δία τῶν θεῶν ἄριστον καὶ δικαιότατον· καὶ τοῦτον ὁμολογοῦσι τὸν αὐτοῦ πατέρα δῆσαι, ὅτι τοὺς υἱεῖς κατέπινεν οὐκ ἐν δίκῃ· καὶ ἐκεῖνόν γε αὖ τὸν αὐτοῦ πατέρα ἐκτεμεῖν δι' ἕτερα τοιαῦτα· ἐμοὶ δὲ χαλεπαίνουσιν, ὅτι τῷ πατρὶ ἐπεξέρχομαι ἀδικοῦντι· καὶ οὕτως αὐτοὶ ἑαυτοῖς τὰ ἐναντία λέγουσι περί τε τῶν θεῶν καὶ περὶ ἐμοῦ. ΣΩΚ. Ἆρά γε, ὦ Εὐθύφρων, τοῦτ' ἔστιν, οὗ ἕνε-

quod ipſe nunc facio, eum *nempe*, qui injuſte agit, vel circa cædes, vel ſacrilegia, vel aliud hujuſcemodi, in judicium trahere; ſeu pater, ſive mater, ſeu quiſquis demum alius fuerit; *talem* vero non perſequi, profanum *voco*. Quin vide quæſo, Socrates, quam validum tibi de lege, quod ita ſit, argumentum referam, quod & aliis narravi, hæc *ſcilicet* tum demum recte agi, cum nemini prorſus, qui impium aliquod admittat, quiſquis ille fuerit, indulgemus. Homines enim ipſi credunt Jovem deorum optimum atque juſtiſſimum eſſe: & hunc tamen patrem ſuum in vincula conjeciſſe fatentur, quod natos injuſte deglutiſſet: & illum quoque alterum, *Saturnum ſcilicet*, patrem ſuum caſtraviſſe ob hujuſcemodi alia *aſſerunt*: mihi vero ſuccenſent, quod parentem injuſte agentem perſequor; atque ita homines iſti in iis, quæ & de diis & de me dicunt, ſibi ipſis repugnant. SOC. Annon vero hanc ob cauſam *præſertim* ipſe, Euthy-

κα τὴν γραφὴν φεύγω, ὅτι τὰ τοιαῦτα ἐπειδάν τις περὶ τῶν θεῶν λέγῃ, δυσχερῶς πως ἀποδέχομαι· διὰ δή, ὡς ἔοικε, φήσῃ τίς με ἐξαμαρτάνειν; νῦν οὖν, εἰ καί σοι ταῦτα σαφῶς δοκεῖ, τῷ εὖ εἰδότι περὶ τῶν τοιούτων, ἀνάγκη δή, ὡς ἔοικε, καὶ ἡμῖν ξυγχωρεῖν. τί γὰρ καὶ φήσομεν, οἵγε καὶ αὐτοὶ ὁμολογοῦμεν περὶ αὐτῶν μηδὲν εἰδέναι; ἀλλά μοι εἰπὲ πρὸς φιλίου, σὺ ὡς ἀληθῶς ἡγῇ ταῦτα γεγονέναι οὕτως; ΕΥΘ. Καὶ ἔτι γε τούτων θαυμασιώτερα, ὦ Σώκρατες, ἃ οἱ πολλοὶ οὐκ ἴσασι. ΣΩΚ. Καὶ πόλεμον ἄρα ἡγῇ σὺ εἶναι τῷ ὄντι ἐν τοῖς θεοῖς πρὸς ἀλλήλους, καὶ ἔχθρας δεινὰς καὶ μάχας, καὶ ἄλλα τοιαῦτα πολλά, οἷα λέγεται ὑπὸ τῶν ποιητῶν, καὶ ὑπὸ τῶν ἀγαθῶν γραφέων τά τε ἄλλα ἱερὰ ἡμῶν καλαπεποίκιλται, καὶ δὴ καὶ τοῖς μεγάλοις Παναθηναίοις ὁ πέπλος μετὰ τῶν τοιούτων ποικιλμάτων ἀνάγεται εἰς τὴν ἀκρόπολιν. ταῦτα ἀληθῆ φῶμεν εἶναι, ὦ Εὐθύφρων; ΕΥΘ. Μὰ μόνα γε, ὦ Σώκρατες· ἀλλ', ὅπερ ἄρτι ἔλεγον, καὶ

phro, in jus rapior, quod, quoties de diis talia quis dicat, *ei* ægre aſſentior; quapropter, ut videtur, peccare me aliquis dicet? Nunc autem ſi tibi quoque hæc ita videntur, harum rerum perito, neceſſe eſt, ut apparet, nos etiam concedere. Quid enim *aliud* dicemus, quippe qui noſmet in rebus iſtis nihil ſapere ipſi agnoſcimus? At per *Jovem* amicitiæ præſidem mihi dicas, an ipſe ſic iſta revera eveniſſe putes? EUTH. Et hiſce mirabiliora inſuper, Socrates, quæ vulgo hominum ignota ſunt. SOC. Et bellum igitur inter deos revera geri invicem arbitraris, inimicitiaſque graves & pugnas, aliaque hujuſmodi permulta extitiſſe, quæ a poetis commemorantur, & quibus a bonis pictoribus cum alia apud nos fana variantur, tum vero in magnis Panathenæis peplus quamplurimis hujuſcemodi figuris diſtinctus in arcem infertur. An hæc vera, Euthyphro, eſſe fatebimur? EUTH. Non hæc ſola, Socrates; ſed, quod modo dicebam, ego ti-

ἄλλα σοι ἐγὼ πολλά, ἐάνπερ βούλῃ, περὶ τῶν θείων διηγήσομαι· ἃ σὺ ἀκούων εὖ οἶδ' ὅτι ἐκπλαγήσῃ.

ζ'. ΣΩΚ. Οὐκ ἂν θαυμάζοιμι. Ἀλλὰ ταῦτα μέν μοι εἰσαῦθις ἐπὶ σχολῆς διηγήσῃ· νυνὶ δ', ὅπερ ἄρτι σε ἠρόμην, πειρῶ σαφέστερον εἰπεῖν. οὐ γάρ με, ὦ ἑταῖρε, τοπρότερον ἱκανῶς ἐδίδαξας, ἐρωτήσαντα τὸ ὅσιον ὅ, τι ποτὲ εἴη· ἀλλά μοι εἶπες ὅτι τοῦτο τυγχάνει ὅσιον ὄν, ὃ σὺ νῦν ποιεῖς, φόνῳ ἐπεξιὼν τῷ πατρί. ΕΥΘ. Καὶ ἀληθῆ γε ἔλεγον, ὦ Σώκρατες. ΣΩΚ. Ἴσως. Ἀλλὰ φῂς, ὦ Εὐθύφρον, καὶ ἄλλα πολλὰ ὁσίᾳ εἶναι ὅσια; ΕΥΘ. Καὶ γάρ ἐστι. ΣΩΚ. Μέμνησο οὖν ὅτι οὐ τοῦτό σοι διεκελευόμην, ἕν τι ἢ δύο με διδάξαι τῶν πολλῶν ὁσίων· ἀλλ' ἐκεῖνο αὐτὸ ὃ εἶναι ὅσιον, ᾧ πάντα τὰ ὅσια, ὁσιά ἐστιν. ἔφησθα γάρ που μιᾷ ἰδέᾳ τά τε ἀνόσια, ἀνόσια εἶναι· καὶ τὰ ὅσια, ὅσια. ἢ οὐ μνημονεύεις; ΕΥΘ. Ἔγωγε. ΣΩΚ. Ταύτην τοίνυν με αὐτὴν δίδαξον τὴν ἰδέαν τίς

bi alia quoque multa, si velis, de rebus divinis exponam; quæ cum audiveris, sat scio, obstupescès.

7. SOC. Nequaquam mirarer. Verum ista deinceps, quando plus otii nactus fueris, referes; nunc vero, quod modo quærebam, explicare planius nitere. Neque enim antehac me satis, amice, docuisti, cum quidnam sanctum esset interrogarem: sed *solummodo* id sanctum esse dixisti, quod tu nunc agis, cædis patrem tuum reum agens. EUTH. Et vera nimirum, Socrates, dicebam. SOC. Fortasse. Nonne vero & alia multa, Euthyphro, sancta nuncupas? EUTH. Sunt etenim. SOC. Recordare igitur me non hoc a te petere, ut unum aut duo ex multis rebus sanctis, sed speciem illam ipsam, qua sancta omnia sancta sunt, doceres. Dixisti enim una idea profana omnia profana esse; atque *una item*, quæ sancta sunt, sancta. An non meministi? EUTH. Equidem. SOC. Quænam igitur sit ea ipsa idea,

πολέ ἐστιν· ἵνα εἰς ἐκείνην ἀποβλέπων, ᾗ χρώμενος αὐτῇ παραδείγματι, ὃ μὲν ἂν τοιοῦτον ᾖ, ὧν ἂν ἢ σὺ ἢ ἄλλος τις πράττῃ, φῶ ὅσιον εἶναι· ὃ δ' ἂν μὴ τοιοῦτον, μὴ φῶ. ΕΥΘ. Ἀλλ' εἰ ὅτῳ βούλῃ, ὦ Σώκρατες, ᾗ ὅτῳ σοι φράσω. ΣΩΚ. Ἀλλὰ μὴν βούλομαί γε. ΕΥΘ. Ἔστι τοίνυν τὸ μὲν τοῖς θεοῖς φίλον θεοσεβὲς, ὅσιον· τὸ δὲ μὴ φίλον θεοσεβὲς, ἀνόσιον. ΣΩΚ. Παγκάλως, ὦ Εὐθύφρων, καὶ ὡς ἐγὼ ἐζήτουν ἀπεκρίνω σοι· οὕτω νῦν ἀπεκρίνω. εἰ μέντοι ὡς ἀληθῶς, τοῦτο ὅτῳ οἶδα. Ἀλλὰ σὺ δηλονότι ἐπεδείξεις ὡς ἔστιν ἀληθῆ ἃ λέγεις. ΕΥΘ. Πάνυ μὲν οὖν.

η'. ΣΩΚ. Φέρε δή, ἐπισκεψώμεθα τί λέγομεν. τὸ μὲν θεοφιλές τε καὶ ὁ θεοφιλὴς ἄνθρωπος, ὅσιον· τὸ δὲ θεομισὲς καὶ ὁ θεομισὴς, ἀνόσιον. οὐ ταυτὸν δ' ἔστιν, ἀλλὰ ὅ ἐναντιώτατον τὸ ὅσιον τῷ ἀνοσίῳ. ἦ γάρ; ΕΥΘ. Οὕτω μὲν οὖν. ΣΩΚ. Καὶ εὖ γε φαίνεται εἰρῆσθαι. ΕΥΘ. Δο-

mihi oſtende; ut ad illam reſpiciens, eaque tanquam exemplari aliquo utens, quodcunque ex iis, quæ vel tu vel alius quivis egerit, tale ſit, ſanctum eſſe dicam; quod autem diſſimile, negem. EUTH. At ſi ita vis, Socrates, ita etiam dicam. SOC. Imo certe volo. EUTH. Quod ergo amatum diis eſt, ſanctum eſt; quod vero minime amatum, profanum eſt. SOC. Præclariſſime, Euthyphro, & ut te reſpondere volebam, ita nunc reſpondiſti. Utrum tamen verum *reſponderis*, nondum novi. Sed tu videlicet vera hæc eſſe inſuper oſtendes. EUTH. Omnino quidem.

8. SOC. Age itaque, quod dicimus conſideremus. Quod diis amatum eſt, *ſanctum eſt*, & qui diis amatus, ſanctus: quod autem diis inviſum, *profanum*, & qui diis inviſus, profanus eſt. Sanctum vero & profanum non eadem ſunt, ſed omnino contraria: nonne ita eſt? EUTH. Ita certe. SOC. Et hæc recte dicta eſſe videntur. EUTH. Sic

κῶ, ὦ Σώκρατες. εἴρηται γάρ. ΣΩΚ. Οὐκοῦν καὶ ὅτι στασιάζουσιν οἱ θεοὶ καὶ διαφέρονται ἀλλήλοις, ὦ Εὐθύφρον, καὶ ἔχθρα ἐστὶν ἐν αὐτοῖς πρὸς ἀλλήλους, καὶ τοῦτο εἴρηται; ΕΥΘ. Εἴρηται γάρ. ΣΩΚ. Ἐχθραν δὲ καὶ ὀργὰς, ὦ ἄριστε, ἡ περὶ τίνων διαφορὰ ποιῇ, ὧνδε ἢ σκοπῶμεν. ἆρα ἂν εἰ διαφερούμεθα ἐγώ τε καὶ σὺ περὶ ἀριθμοῦ, ὁπότερα πλείω, ἢ περὶ τούτων διαφορὰ ἐχθροὺς ἂν ἡμᾶς ποιῇ, καὶ ὀργίζεσθαι ἀλλήλοις; ἢ ὅτι λογισμὸν ἐλθόντες περί γε τοιούτων, ταχὺ ἂν ἀπαλλαγείημεν; ΕΥΘ. Πάνυ γε. ΣΩΚ. Οὐκοῦν καὶ περὶ τοῦ μείζονος καὶ τοῦ ἐλάττονος εἰ διαφερούμεθα, ἐπὶ τὸ μετρεῖν ἐλθόντες, ταχὺ παυσαίμεθ' ἂν τῆς διαφορᾶς; ΕΥΘ. Ἐοικε ταῦτα. ΣΩΚ. Καὶ ὅτι γε τὸ ἰσχύειν ἐλθόντες, ὡς ἐγῷμαι, περὶ τοῦ βαρυτέρου τε καὶ κουφοτέρου διακριθείημεν ἄν; ΕΥΘ. Πῶς γὰρ οὔ; ΣΩΚ. Περὶ τίνος δὲ δὴ διενεχθέντες, καὶ ὅτι τίνα κρίσιν οὐ δυνάμενοι ἀφικέσθαι, ἐχθροί τε ἂν ἀλλή-

existimo, Socrates: dicta enim sunt. SOC. Nonne & hoc etiam dictum est, Euthyphro, deos inter se dissidere atque pugnare, inimicitiasque inter eos esse? EUTH. Dictum profecto est. SOC. Inimicitias autem & iras, optime, dissensio de quibusnam gignit, ita consideremus. Num, si ego & tu de numero dissentiremus, utra essent plura, dissensio hujusmodi nos inimicos faceret, & iracundiam concitaret? an *potius* in rebus hujusmodi ad computationem confugiendo, statim ab hac dissensione cessaremus? EUTH. Prorsus. SOC. Et si de majore & minore dissentiremus, nonne ad metiendum recurrendo, finem statim controversiæ imponeremus? EUTH. Vera hæc sunt. SOC. Et ad ponderandum, ut opinor, recurrendo, quæstio *itidem* de graviore ac leviore solveretur? EUTH. Quidni? SOC. Quænam ergo sunt ea, de quibus si dissentiremus, nec ipsa ad examen aliquod revocare possemus, inimici nobis invi-

λοις εἴημεν ἢ ὀργιζοίμεθα; ἴσως δ' προχειρόν σοι ἐστὶν· ἀλλ' ἐμοῦ λέγοντος, σκόπει εἰ τάδ' ἐστὶ, τό, τε δίκαιον ἢ ὃ ἄδικον, καὶ καλὸν ἢ αἰσχρὸν, καὶ ἀγαθὸν ἢ κακόν. ἆρ' ὃ ταῦτά ἐστι, περὶ ὧν διενεχθέντες, ἢ δ δυνάμενοι ὅπῃ ἱκανὴν κρίσιν αὐτῶν ἐλθεῖν, ἐχθροὶ ἀλλήλοις γιγνόμεθα, ὅταν γιγνώμεθα, ἢ ἐγὼ καὶ σὺ ἢ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι πάντες; ΕΥΘ. Αλλ' ἔστιν αὕτη ἡ διαφορὰ, ὦ Σώκρατες, ἢ περὶ τούτων. ΣΩΚ. Τί δὲ; οἱ θεοὶ, ὦ Εὐθύφρον, ὄκ, εἴπερ τι διαφέρονται, δι' αὐτὰ ταῦτα διαφέρονται ἄν; ΕΥΘ. Πολλὴ ἀνάγκη. ΣΩΚ. Καὶ τῶν θεῶν ἄρα, ὦ γενναῖε Εὐθύφρον, ἄλλοι ἄλλα δίκαια ἡγοῦνται, ἢ τὸν λόγον, καὶ καλὰ καὶ αἰσχρὰ, καὶ ἀγαθὰ ἢ κακά. οὐ γὰ ἄν που ἐστασίαζον ἀλλήλοις, εἰ μὴ περὶ τούτων διεφέροντο. ἢ γαρ; ΕΥΘ. Ορθῶς λέγεις. ΣΩΚ. Οὐκοῦν ἅπερ καλὰ ἡγοῦνται ἕκαστοι καὶ ἀγαθὰ ἢ δίκαια, ταῦτα ἢ φιλοῦσι, τὰ δὲ ἐναντία τούτων ἢ μισοῦσιν; ΕΥΘ. Πάνυ γε. ΣΩΚ.

cem efficeremur & iraſceremur? Forſitan in promptu non habes: verum me dicente, tu conſidera utrum hæc ſint, juſtum & injuſtum, pulchrum & turpe, bonumque & malum. Nonne hæc ſunt, de quibus cum diſſentimus, nec certum ſatis de iis judicium poſſumus exercere, hoſtes invicem efficimur, quoties efficimur, & ego & tu & demum homines univerſi? EUTH. Hæc ipſa certe diſſenſio eſt, Socrates, & de rebus hiſce. SOC. Quid vero? nonne & dii, Euthyphro, ſi de re aliqua diſſentiant, de his ipſis diſſentiunt? EUTH. Neceſſe eſt omnino. SOC. Deorum itaque, generoſe Euthyphro, alii alia juſta putant, ſecundum orationem tuam, & pulchra item & turpia, bonaque & mala. Nequaquam enim invicem decertarent, niſi de hiſce diſſentirent: nonne? EUTH. Recte loqueris. SOC. Nonne quæ pulchra ſinguli putant bonaque & juſta, hæc amant, quæ contraria, odio habent? EUTH. Omnino. SOC.

[1] Ταῦτα δέ γε, ὡς σὺ φῂς, οἱ μὲ δίκαια ἡγοῦνται, οἱ δὲ ἄδικα· περὶ ἃ καὶ ἀμφισβητοῦντες, ϛασιάζουσί τε καὶ πολεμοῦσιν ἀλλήλοις. ἆρ' οὐχ οὕτως; ΕΥΘ. Οὕτω. ΣΩΚ. Ταυτὰ ἄρα, ὡς ἔοικε, μισεῖται ὑπὸ τῶν θεῶν καὶ φιλεῖται· καὶ θεομισῆ τε καὶ θεοφιλῆ [2] ταῦτ' ἂν εἴη. ΕΥΘ. Εοικε. ΣΩΚ. Καὶ ὅσια ἄρα καὶ ἀνόσια ταὐτὰ ἂν εἴη, ὦ Εὐθύφρον, τούτῳ τῷ λόγῳ. ΕΥΘ. Κινδυνεύει.

θ'. ΣΩΚ. Οὐκ ἄρα ὃ ἠρόμην, ἀπεκρίνω, ὦ θαυμάσιε. ὃ γὰ τοῦτό γε ἠρώτων, ὃ τυγχάνει ταυτὸν ὂν ὅσιόν τε καὶ ἀνόσιον· ὃ δ' ἂν θεοφιλὲς ᾖ, καὶ θεομισές ἐϛιν, ὡς ἔοικεν. ὥϛε, ὦ Εὐθύφρον, ὃ σὺ νῦν ποιεῖς, τὸν πατέρα κολάζων, οὐδὲν θαυμαϛὸν, εἰ τοῦτο δρῶν, τῷ μὲν Διὶ φιλτάτοις ποιεῖς, τῷ δὲ Κρόνῳ καὶ τῷ Οὐρανῷ ἐχθρόν· καὶ τῷ μὲν Ηφαίϛῳ φίλον, τῇ δὲ Ηρᾳ ἐχθρόν· καὶ εἴπις ἄλλῳ θεῶν ἕτερος ἑτέρῳ διαφέρεται περὶ αὐτῶν, καὶ ἑκάϛοις κατὰ ταυτά. ΕΥΘ. Αλλ' οἶ-

Eadem vero, ut tu ais, alii juſta alii injuſta cenſent; de quibus diſceptantes contendunt invicem, atque pugnant: nonne ita eſt? EUTH. Ita. SOC. Eadem igitur, ut videtur, a diis amantur, odioque habentur; atque diis amata & diis inviſa eadem plane erunt. EUTH. Apparet. SOC. Et hac igitur ratione, Euthyphro, eadem ſancta erunt & profana. EUTH. Videtur.

9. SOC. Non ergo quod quærebam, vir egregie, reſpondiſti. Non enim id volebam, cui ut & ſanctum & profanum ſimul ſit, contingit: quod vero diis amatum ſit, diis quoque inviſum eſt, ut videtur. Quamobrem, Euthyphro, quod tu nunc agis, parentem puniens, nihil mirum *erit*, ſi, dum hoc agis, Jovi gratum facias, Saturno autem & Cœlo inimicum; & Vulcano quidem amicum, Junoni vero inviſum; ac ſiquis deorum alius de hoc ipſo ab alio diſſidet, id iis quoque ſimiliter *videatur*. EUTH. At opi-

1 Forſan Ταυτὰ. 2 Forſ. ταυτὰ ἂν.

μαι, ὦ Σώκρατες, σοὶ γε τούτου τῶν θεῶν οὐδένα ἕτερον ἑτέρῳ διαφέρεσθαι, ὡς δεῖ δίκην διδόναι ἐκεῖνον, ὃς ἂν ἀδίκως τινὰ ἀποκτείνῃ. ΣΩΚ. Τί δέ; ἀνθρώπων, ὦ Εὐθύφρων, ἤδη τινὸς ἤκουσας ἀμφισβητοῦντος ὡς τὸν ἀδίκως ἀποκτείναντα, ἢ ἄλλο ἀδίκως ποιοῦντα ὁτιοῦν, δεῖ διδόναι δίκην; ΕΥΘ. Οὐδὲν μὲν οὖν παύονται ταῦτα ἀμφισβητοῦντες καὶ ἄλλοθι καὶ ἐν τοῖς δικαστηρίοις. ἀδικοῦντες γὰρ πάμπολλα, πάντα ποιοῦσι καὶ λέγουσι, φεύγοντες τὴν δίκην. ΣΩΚ. Η καὶ ὁμολογοῦσιν, ὦ Εὐθύφρον, ἀδικεῖν; καὶ ὁμολογοῦντες, ὅμως οὐ δεῖν φασι σφᾶς διδόναι δίκην; ΕΥΘ. Οὐδαμῶς τοῦτό γε. ΣΩΚ. Οὐκ ἄρα πᾶν γε ποιοῦσι καὶ λέγουσι. τοῦτο γάρ, οἶμαι, οὐ τολμῶσι λέγειν οὐδ' ἀμφισβητεῖν, ὡς οὐκ, εἴπερ ἀδικοῦσί γε, δοτέον δίκην· ἀλλ', οἶμαι, οὐ φασιν ἀδικεῖν· ἢ γάρ; ΕΥΘ. Ἀληθῆ λέγεις. ΣΩΚ. Οὐκ ἄρα ἐκεῖνό γε ἀμφισβητοῦσιν, ὡς δ' τὸν ἀδι-

nor, Socrates, hac in re deorum neminem ab alio *ita* discrepare, *ut affirmet* eum, qui injuste quenquam peremerit, pœnas pendere non debere. SOC. Quid vero? Num hominem ullum, Euthyphro, de hoc unquam dubitantem audivisti, quin eum, qui injuste aliquem occiderit, aut aliud quidvis injuste egerit, pœnas dare deceat? EUTH. Nunquam equidem de iis disceptare cum alibi tum in judiciis cessant. Qui enim quam plurimum peccarunt, omnia dicunt faciuntque, cum rei aguntur. SOC. An fatentur etiam, Euthyphro, se injuste agere? ac, dum id fatentur, se pœnas tamen affirmant pendere non debere? EUTH. Id quidem nullo modo. SOC. Non ergo omnia dicunt faciuntque. Hoc enim, ut arbitror, dicere aut ambigere nequaquam audent, quin *de seipsis*, si injuste egerint, supplicium sumendum sit: sed negant, opinor, se injuste egisse: an non? EUTH. Vera loqueris. SOC. Haud igitur de hoc ambigunt, utrum inju-

κῶνζα δεῖ δικάσαι δίκην· ἀλλ' ἐκεῖνο ἴσως ἀμφισβητῶσι, τὸ πῖς ἐστιν ὁ ἀδικῶν, καὶ τί δρῶν, καὶ πότε. ΕΥΘ. Ἀληθῆ λέγεις. ΣΩΚ. Οὐκοῦν ταῦτά γε ταυτὰ καὶ οἱ θεοὶ πεπόνθασιν, εἴπερ στασιάζουσί τε περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων, ὡς ὁ σὸς ἐστι λόγος· καὶ οἱ μέν φασιν ἀδικεῖν ἀλλήλους, οἱ δ' οὔ φασιν; ἐπεὶ ἐκεῖνό γε δήπου, ὦ θαυμάσιε, οὐδεὶς οὔτε θεῶν οὔτε ἀνθρώπων τολμᾷ λέγειν, ὡς ὃ γε ἀδικοῦντι δοτέον δίκην. ΕΥΘ. Ναί· τοῦτο μὲ ἀληθὲς λέγεις, ὦ Σώκρατες, τόγε κεφάλαιον. ΣΩΚ. Ἀλλ' ἔκαστόν γε, οἶμαι, ὦ Εὐθύφρον, τῶν πραχθέντων ἀμφισβητοῦσιν οἱ ἀμφισβητοῦντες καὶ ἄνθρωποι καὶ θεοί· εἴπερ ἀμφισβητοῦσι θεοὶ περὶ στάσεως τινὸς πέρι διαφερόμενοι, καὶ οἱ μὲν δικαίως φασὶν αὐτὴν πεπρᾶχθαι, οἱ δὲ ἀδίκως· ἦ γὰρ οὕτω; ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ι'. ΣΩΚ. Ἰθι τοίνυν, ὦ φίλε Εὐθύφρον, δίδαξον καὶ ἐμέ, ἵνα σοφώτερος γένωμαι, τί σοι τεκμήριόν ἐστιν ὡς πάντες θεοὶ

stum puniri oporteat; verum de hoc forsan inter se disceptant, quisnam is sit, qui injuste facit, & quid agendo, & quando. EUTH. Vera dicis. SOC. Nonne eadem hæc diis accidunt, si de justis atque injustis, ut tua fert oratio, dissentiunt; atque eorum alii alios invicem injuste facere asserunt, alii negant? quandoquidem illud, vir egregie, nec hominum nec deorum quisquam dicere audet, injustum *videlicet* pœnas dare non debere. EUTH. Ita; vera quidem summatim dicis, Socrates. SOC. At de unoquoque, opinor, eorum, quæ facta sunt, disceptant, Euthyphro, quicunque ambigunt, & homines & dii; si modo dii de aliqua *omnino* actione dissentientes disceptent, & alii quidem justam, alii vero injustam fuisse dicant: nonne hoc modo? EUTH. Omnino.

10. SOC. Age igitur, amice Euthyphro, me quoque, ut sapientior fiam, doce, quo potissimum argumento hoc tenes, deos omnes mercenarium

ἡγῶν) ἐκεῖνον ἀδίκως τεθνάναι, ὃς ἂν θητεύων ἀνδροφόνος γενόμενος, ξυνδεθεὶς ὑπὸ ὧν δεσπόζει ὧν ἀποθανόντος, φθάσῃ τελευτήσας διὰ τὰ δεσμά, πρὶν τὸν συνδήσαντα παρὰ τῶν ἐξηγητῶν περὶ αὐτῶν πυθέσθαι τί χρὴ ποιεῖν· καὶ ὑπὲρ ὧν τοιοῦτον δὴ ὀρθῶς ἔχει ἐπεξιέναι καὶ ἐπισκήπτειν φόνου τὸν υἱὸν τῷ πατρί. ἴθι, περὶ τούτων πειρῶ τι μοὶ σαφὲς ἐνδείξασθαι, ὡς παντὸς μᾶλλον πάντες θεοὶ ἡγῶν) ὀρθῶς ἔχειν ταύτην τὴν πρᾶξιν. κἄν μοι ἱκανῶς ἐνδείξῃ, ἐγκωμιάζων σε ἐπὶ σοφίᾳ οὐδέποτε παύσομαι. ΕΥΘ. Ἀλλ' ἴσως οὐκ ὀλίγον ἔργον ἐστὶν, ὦ Σώκρατες· ἐπεὶ πάνυ γε σαφῶς ἔχοιμι ἂν ἐπιδεῖξαί σοι. ΣΩΚ. Μανθάνω ὅτι σοι δοκῶ τῶν δικαστῶν δυσμαθέστερος εἶ). ἐπεὶ ἐκείνοις γε ἐνδείξῃ δηλονότι ὡς ἄδικά τέ ἐστι, καὶ οἱ θεοὶ πάντες τὰ τοιαῦτα μισοῦσιν. ΕΥΘ. Πάνυ γε σαφῶς, ὦ Σώκρατες· ἐάν γε ἀκούσωσί γέ μου λέγοντος.

ια'. ΣΩΚ. Ἀλλ' ἀκούσονται, ἐάν περ εὖ δοκῇς λέγειν. τόδε δέ σου ἐννενόηκα ἅμα λέγοντος, καὶ πρὸς ἐμαυτόν·

illum injuſte peremptum exiſtimare, qui, cum hominem interfeciſſet, ab interfecti domino vinctus, præ vinculis ante periit, quam, qui eum in vincula conjecerat, a ſacrorum interpretibus, quid de eo agendum eſſet, cognoſceret? atque adeo pro tali viro rectum eſſe, ut filius patrem proſequatur & cædis reum agat. Age, de rebus hiſce certi aliquid mihi demonſtrare conare, deos omnino omnes actionem hanc rectam exiſtimare; quod ſi mihi ſatis oſtenderis, nunquam ſapientiæ tuæ laudes prædicare deſiſtam. EUTH. At hoc forte non parvum opus eſt, Socrates; alioqui id quidem oſtendere plane tibi poſſem. SOC. Intelligo jam me judicibus tardiorem tibi videri: quippe cum conſtet te illis monſtraturum fore hæc injuſta eſſe, omneſque talia deos odiſſe. EUTH. Perſpicue prorſus, Socrates; ſi modo me dicentem audiant.

11. SOC. Atqui audient, ſi bene dicere illis videaris. Hoc autem loquente te ſimul cogi-

αὐτὸν σκοπῶ· εἰ ὅλως μάλιστά με Εὐθύφρων διδάξειεν ὡς οἱ θεοὶ ἅπαντες τὸν τοιοῦτον θάνατον ἠγοῦνται ἄδικον εἶναι, τί μᾶλλον ἐγὼ μεμάθηκα πρὸ Εὐθύφρονος, τί ποτ' ἐστὶ τὸ ὅσιόν τε καὶ τὸ ἀνόσιον; θεομισὲς μὲν γὰρ τοῦτο τὸ ἔργον, ὡς ἔοικεν, εἴη ἄν. ἀλλὰ γὰρ οὐ τούτῳ ἐφάνη ἄρτι ὡρισμένα τὸ ὅσιον καὶ μή. τὸ γὰρ θεομισὲς ἦν, καὶ θεοφιλὲς ἐφάνη. ὥστε τοῦτο μὲν ἀφίημί σε, ὦ Εὐθύφρον· καὶ, εἰ βούλει, πάντες αὐτὸ ἡγείσθωσαν θεοὶ ἄδικον, καὶ πάντες μισοῦντων. ἀλλ' [1]ἆρα τοῦτο νῦν ἐπανορθούμεθα ἐν τῷ λόγῳ, ὡς ὃ μὲν ἂν πάντες οἱ θεοὶ μισῶσιν, ἀνόσιόν ἐστιν· ὃ δ' ἂν φιλῶσιν, ὅσιον· ὃ δ' ἂν οἱ μὲν φιλῶσιν, οἱ δὲ μισῶσιν, οὐδέτερα, ἢ ἀμφότερα. ἆρ' οὕτω βούλει ἡμῖν ὡρίσθαι νῦν περὶ τοῦ ὁσίου καὶ τοῦ ἀνοσίου; ΕΥΘ. Τί γὰρ κωλύει, ὦ Σώκρατες; ΣΩΚ. Οὐδέν ἐμέ γε, ὦ Εὐθύφρον. ἀλλὰ σὺ δὴ ὃ σὸν σκόπει, εἰ τοῦτο οὕτω ῥᾳδίᾳ με διδάξεις ὑπέχου.

tavi, & apud me perpendo; quamvis vel maxime Euthyphro me doceret deos omnes hujuſmodi mortem injuſtam ducere, qui magis inde ab Euthyphrone didicero, quid ſanctum, & quid profanum ſit? Diis quidem inviſum, ut videtur, hoc opus ſit. Attamen exinde hæc minime definita eſſe paulo ante videbantur, quid ſanctum ſit, & quid non. Quod enim diis inviſum eſt, diis etiam amatum apparuit. Quamobrem hoc tibi, Euthyphro, remitto; &, ſi vis, dii omnes injuſtum putent, & oderint. Verum num hoc jam in ſermone ſic emendamus, ut quod dii *omnes* oderint, profanum; quod contra omnes ament, ſanctum ſit; quæ vero alii quidem ament, alii vero oderint, neutra ſint, vel ſimul ambo? num ita vis nunc a nobis de ſancto & profano definiri? EUTH. Quid, Socrates, prohibet? SOC. Nihil ſane me, Euthyphro: ſed tu, quod ad te attinet, cogita, utrum iſta ponens ſic facillime, quod pollicitus es, me ſis edocturus.

1 Forſan ἄρα *Steph.*

ΕΥΘ. Αλλ' ἔγωγε φαίην ἂν τοῦτο εἶναι τὸ ὅσιον, ὃ ἂν πάντες θεοὶ φιλῶσι· καὶ τὸ ἀνάπαλιν, ὃ ἂν πάντες θεοὶ μισῶσιν, ἀνόσιον. ΣΩΚ. Οὐκοῦν ὑπισκοπῶμεν αὖ τοῦτο, ὦ Εὐθύφρων, εἰ καλῶς λέγεται; ἢ ἐῶμεν, καὶ οὕτως ἡμῖν τε αὐτῶν ἀποδεχώμεθα καὶ τοῖς ἄλλων, ἐὰν μόνον φῇ τις τὶ ἔχειν οὕτω, ξυγχωρησώμεθ' ἔχειν; ἢ σκεπτέον τί λέγει ὁ λέγων; ΕΥΘ. Σκεπτέον. οἶμαι μέντοι ἔγωγε τοῦτο νυνὶ καλῶς λέγεσθαι.

12. ΣΩΚ. Τάχ', ὦ ἄριστε, βέλτιον εἰσόμεθα. σὺνοησον γὰρ τὸ τοιόνδε· ἆρα τὸ ὅσιον, ὅτι ὅσιόν ἐστι, φιλεῖται ὑπὸ τῶν θεῶν· ἢ ὅτι φιλεῖται, ὅσιόν ἐστιν; ΕΥΘ. Οὐκ οἶδ' ὅ, τι λέγεις, ὦ Σώκρατες. ΣΩΚ. Ἀλλ' ἐγὼ πειράσομαι σαφέστερον φράσαι. λέγομέν τι φερόμενον καὶ φέρον, καὶ ἀγόμενον καὶ ἄγον, καὶ ὁρώμενον καὶ ὁρῶν, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα· μανθάνεις ὅτι ἕτερα ἀλλήλων ἐστὶ, καὶ ᾗ ἕτερα; ΕΥΘ.

EUTH. At ipſe quidem id ſanctum, quod dii omnes ament, eſſe ſtatuerem; profanum contra, quod dii omnes oderint. SOC. Nonne hoc etiam diſpicendum eſt, Euthyphro, utrum recte dicatur, *necne?* an ſinemus, atque id & nobis ipſis & aliis indulgebimus, ut ſi quis modo aliquid ita ſe habere dicat, id ita etiam ſe habere admittamus? an *potius* quidnam is, qui dicit, aſſerat, diſpiciendum. EUTH. Diſpiciendum certe: quanquam hoc nunc bene dictum exiſtimo.

12. SOC. Forſitan, vir bone, *iſthuc* melius intelligemus. Quiddam enim hujuſmodi cogita; utrum ſanctum, quia ſanctum eſt, a diis amatur; an quoniam a diis amatur, eſt ſanctum? EUTH. Haud intelligo quid dicas, Socrates. SOC. Ego vero id magis perſpicue explicare conabor. Dicimus, Id quod fertur & Quod fert, Id quod agitur & Quod agit, Id quod videtur & Quod videt, atque hujuſmodi cuncta: num *hæc* diverſa eſſe, & qua ratione diverſa ſint, intelligis? EUTH.

Εγωγέ μοι δοκῶ μανθάνειν. ΣΩΚ. Οὐκοῦν καὶ φιλούμενόν τι ἐστὶ, καὶ τούτου ἕτερον τὸ φιλοῦν; ΕΥΘ. Πῶς γὰρ οὔ; ΣΩΚ. Λέγε δή μοι, πότερον τὸ φερόμενον, διότι φέρεται, φερόμενόν ἐστιν, ἢ δι' ἄλλό τι; ΕΥΘ. Οὐκ· ἀλλὰ διὰ τοῦτο. ΣΩΚ. Καὶ τὸ ἀγόμενον δή, διότι ἄγεται· ἢ ὃ ὁρώμενον, διότι ὁρᾶται; ΕΥΘ. Πάνυ γε. ΣΩΚ. Οὐκ ἄρα διότι ὁρώμενόν γέ ἐστι, διὰ τοῦτο ὁρᾶται· ἀλλὰ τἀναντίον, διότι ὁρᾶται, διὰ τοῦτο ὁρώμενον. Οὐδὲ διότι ἀγόμενόν ἐστι, διὰ τοῦτο ἄγεται· ἀλλὰ διότι ἄγεται, διὰ τοῦτο ἀγόμενον. Οὐδὲ διότι φερόμενον, φέρεται· ἀλλὰ διότι φέρεται, φερόμενον. Ἆρα κατάδηλον, ὦ Εὐθύφρον, ὃ βούλομαι λέγειν; βούλομαι δὲ τόδε· ὅτι εἴτι γίγνεται, ἢ εἴτι πάσχει τι, οὐχ ὅτι γιγνόμενόν ἐστι, γίγνεται· ἀλλ' ὅτι γίγνεται, γιγνόμενόν ἐστιν· οὐδὲ ὅτι πάσχον ἐστὶ, πάσχει· ἀλλ' ὅτι πάσχει, πάσχον ἐστίν· ἢ οὐ ξυγχωρεῖς οὕτως; ΕΥΘ. Εγωγε.

Intelligere mihi videor. SOC. Nonne & Quod amatur aliquid eſt, & aliud ab eo diverſum Quod amat? EUTH. Quidni? SOC. Dic ergo mihi, Quod fertur, ideone, quia fertur, Id quod fertur eſt, an ob aliquid aliud? EUTH. Nequaquam; ſed ob hoc ipſum. SOC. Et Quod agitur ſimiliter, quia agitur; & Quod videtur, quia videtur? EUTH. Maxime. SOC. Non ergo quoniam eſt Id quod videtur, hac de cauſa videtur; ſed contra, ideo quoniam videtur, hac de cauſa eſt Id quod videtur. Neque quoniam eſt Id quod agitur, hac de cauſa agitur; ſed quoniam agitur, ideo eſt Id quod agitur. Neque quoniam Id quod fertur eſt, propterea fertur; ſed quoniam fertur, ideo eſt Id quod fertur. Nonne perſpicuum eſt, Euthyphro, quid dicere velim? volo autem hoc; ſi quid fit, aut patitur aliquid, non, quia Id quod fit eſt, fit; ſed, quia fit, *potius* Id quod fit eſt: nec etiam, quia Patiens eſt, patitur; ſed quia patitur, eſt Patiens: annon admittis hæc? EUTH. *Admitto* equidem.

ΣΩΚ. Οὐκοῦν καὶ τὸ φιλούμενον, ἢ γιγνόμενόν τι ὄ ἐστιν, ἢ πάσχον τι ὑπό του; ΕΥΘ. Πάνυ γε. ΣΩΚ. Καὶ τοῦτο ἄρα οὕτως ἔχει, ὥσπερ τὰ πρόσθεν. οὐχ ὅτι φιλούμενόν ἐστι, φιλεῖται ὑπὸ ὧν φιλεῖται· ἀλλ' ὅτι φιλεῖται, φιλούμενον. ΕΥΘ. Ἀνάγκη. ΣΩΚ. Τί δὴ οὖν λέγομεν περὶ τοῦ ὁσίου, ὦ Εὐθύφρον; ἀλλ' ὅτι φιλεῖται ὑπὸ τῶν θεῶν πάντων, ὡς ὁ σὸς λόγος; ΕΥΘ. Ναί. ΣΩΚ. Ἆρα διὰ τοῦτο, ὅτι ὅσιόν ἐστιν, ἢ δι' ἄλλό τι; ΕΥΘ. Οὐκ· ἀλλὰ διὰ τοῦτο. ΣΩΚ. Διότι ἄρα ὅσιόν ἐστι, φιλεῖται· ἀλλ' οὐχ ὅτι φιλεῖται, διὰ τοῦτο ὅσιόν ἐστιν. ΕΥΘ. Ἔοικε. ΣΩΚ. Ἀλλὰ μήν, διότι φιλεῖται ὑπὸ τῶν θεῶν, φιλούμενόν ἐστι καὶ θεοφιλές. ΕΥΘ. Πῶς γὰρ οὔ; ΣΩΚ. Οὐκ ἄρα ὃ θεοφιλὲς ὅσιόν ἐστιν, ὦ Εὐθύφρον, οὐδὲ τὸ ὅσιον θεοφιλές, ὡς σὺ λέγεις· ἄλλο ἕτερον τοῦτο τούτου. ΕΥΘ. Πῶς δή, ὦ Σώκρατες; ΣΩΚ. Ὅτι ὁμολογοῦμεν ὃ μὴ ὅσιον διὰ τοῦτο φιλεῖσθαι, ὅτι ὅ-

SOC. Nonne & Id quod amatur, aut Quod fit eſt, aut Quod ab aliquo quid patitur? EUTH. Prorſus. SOC. Hoc igitur eodem modo, quo ſuperiora ſe habet: non quia Id quod amatur eſt, amatur a quibus amatur; ſed quia amatur, ideo Id quod amatur eſt. EUTH. Neceſſe. SOC. Quid itaque de ſancto dicimus, Euthyphro? nonne id ab omnibus diis amari, ut tua fert oratio? EUTH. Imo. SOC. An ob hoc, quod ſanctum eſt, an ob aliud quiddam? EUTH. Minime; ſed ob hoc ipſum. SOC. Ergo quoniam ſanctum eſt, amatur; non quoniam amatur, eſt ſanctum. EUTH. Videtur. SOC. At vero quoniam a diis amatur, ideo Id quod amatur eſt, atque diis amatum. EUTH. Quidni? SOC. Non ergo diis amatum ſanctum eſt, Euthyphro, neque ſanctum diis amatum, ut tu ais; ſed hoc aliud eſt ab illo. EUTH. Quanam ratione, Socrates, *id dicis?* SOC. Quoniam confitemur ſanctum ideo amari, quia ſan-

σιόν ἐστιν· ἀλλ' ὅ, διότι φιλεῖται, ὅσιον ἐστί· ἢ γάρ; ΕΥΘ. Ναί. ΣΩΚ. Τὸ δέ γε θεοφιλὲς, ὅτι φιλεῖται ὑπὸ τῶν θεῶν, διὰ τοῦτο τὸ φιλεῖσθαι, θεοφιλὲς εἶναι· ἀλλ' οὐχ ὅτι θεοφιλὲς, διὰ τοῦτο φιλεῖσθαι. ΕΥΘ. Ἀληθῆ λέγεις. ΣΩΚ. Ἀλλ' εἴγε ταυτόν, ὦ φίλε, ἦν, Εὐθύφρον, τὸ θεοφιλὲς καὶ τὸ ὅσιον, εἰ μὲν διὰ τὸ ὅσιον εἶναι, ἐφιλεῖτο τὸ ὅσιον, καὶ διὰ τὸ θεοφιλὲς εἶναι, ἐφιλεῖτο ἂν τὸ θεοφιλές. εἰ δὲ διὰ τὸ φιλεῖσθαι ὑπὸ θεῶν τὸ θεοφιλὲς, θεοφιλὲς ἦν, καὶ τὸ ὅσιον ἄν, διὰ τὸ φιλεῖσθαι, ὅσιον ἦν. νῦν δὲ ὁρᾷς ὅτι ἀνάπαλιν ἔχετον, ὡς παντάπασιν ἕτερα ὄντε ἀλλήλων. τὸ μὲν γάρ, ὅτι φιλεῖται, ἐστὶν οἷ φιλεῖσθαι· τὸ δ', ὅτι ἐστὶν οἷον φιλεῖσθαι, διὰ τοῦτο φιλεῖται. καὶ κινδυνεύεις, ὦ Εὐθύφρον, ἐρωτώμενος τὸ ὅσιον, ὅ, τι ποτέ ἐστι, τὴν μὲν οὐσίαν μοι αὐτοῦ οὐ βούλεσθαι δηλῶσαι, πάθος δέ τι περὶ αὐτὸ λέγειν, ὅ, τι πέπονθε τοῦτο τὸ ὅσιον, φιλεῖσθαι ὑπὸ πάν-

ctum eſt; non quia amatur, eſſe ſanctum: nonne? EUTH. Certe. SOC. Diis autem amatum, eo ipſo quod a diis amatur, diis amatum eſſe; non vero, quia diis amatum eſt, ideo amari. EUTH. Vera loqueris. SOC. Verum ſi, amice Euthyphro, idem eſſet diis amatum atque ſanctum, tunc ſiquidem ſanctum, quia ſanctum eſt, a diis amaretur, diis etiam amatum, quia diis amatum eſt, amaretur. Sin vero diis amatum, quia amatur a diis, diis amatum eſſet, ſanctum etiam, quia amatur, ſanctum eſſet. Nunc autem vides iſta modo ſibi invicem contrario ſe habere, utpote quæ omnino inter ſe diverſa ſint. Hoc enim, *nempe diis amatum*, quia amatur, tale eſt ut ametur; illud autem, *nempe ſanctum*, quia tale eſt ut ametur, ideo amatur. Videriſque, Euthyphro, quum a te quidnam ſanctum ſit quæreretur, eſſentiam illius oſtendere noluiſſe, ſed affectionem quandam ipſius, quæ ſancto huic accidit, dixiſſe, ab omnibus

πων τῶν θεῶν· ὅ, τι δὲ ὂν, οὔπω εἶπες. εἰ οὖν σοι φίλον, μή με ἀποκρύψῃ, ἀλλὰ πάλιν εἰπὲ ἐξ ἀρχῆς, τί ποτε ὂν τὸ ὅσιον, εἴτε φιλεῖται ὑπὸ τῶν θεῶν, εἴτε ὁτιδὴ πάσχει. οὐ γὰρ περὶ τούτου διοισόμεθα· ἀλλ' εἰπὲ προθύμως τί ὄφι τό, τε ὅσιον καὶ ἀνόσιον. ΕΥΘ. Ἀλλ', ὦ Σώκρατες, οὐκ ἔχω ἔγωγε ὅπως σοι εἴπω ὃ νοῶ. περιέρχεταί γέ πως ἀεὶ ἡμῖν ὃ ἂν ὑποθώμεθα, καὶ οὐκ ἐθέλει μένειν ὅπου ἂν ἱδρυσώμεθα αὐτό. ΣΩΚ. Τοῦ ἡμετέρου προγόνου, ὦ Εὐθύφρον, ἔοικεν εἶναι Δαιδάλου τὰ ὑπὸ σοῦ λεγόμενα. καὶ εἰ μὲν αὐτὰ ἐγὼ ἔλεγον καὶ ἐτιθέμην, ἴσως ἄν με ἐπέσκωπτες, ὡς ἄρα καὶ ἐμοὶ κατὰ τὴν ἐκείνου συγγένειαν τὰ ἐν τοῖς λόγοις ἔργα ἀποδιδράσκει, καὶ οὐκ ἐθέλει μένειν ὅπου ἄν τις αὐτὰ θῇ. νῦν δὲ (σαὶ γὰρ αἱ ὑποθέσεις εἰσὶν) ἄλλου δή τινος δεῖ σκώμματος. οὐ γὰρ ἐθέλουσί σοι μένειν, ὡς καὶ αὐτῷ σοι δοκεῖ. ΕΥΘ. Ἐμοὶ δὲ δοκεῖ πάνυ τι γ' αὖ

videlicet diis amari; quidnam autem ipſum ſit, nondum explicuiſti. Si itaque tibi placet, ne me celes, verum a principio rurſus definias, quidnam ipſum ſanctum ſit, ſive a diis ametur, ſeu aliud quidvis patiatur. Neque enim de hoc a nobis invicem diſſidebimus: ſed prompto jam animo dicas, quid ſanctum ſit, & quid profanum. EUTH. Atqui, Socrates, quomodo tibi quod ſentio exprimam, neſcio. Semper enim quicquid poſuerimus, circumvagatur, neque conſiſtere vult ubi ſiſtimus. SOC. Proavi noſtri Dædali, Euthyphro, opera eſſe, quæ dixiſti, videntur. Et ſi ego illa dixiſſem atque poſuiſſem, forſan me irriſiſſes, tanquam mihi quoque ex meæ cum illo cognationis vi, *ſuarum ad inſtar ſtatuarum*, mea in dicendo opera aufugerent, neque permanere vellent, ubi quis illa collocaſſet: nunc autem (tuæ etenim iſtæ ſunt hypotheſes) alio quodam opus eſt dicterio. Non enim tibi permanere volunt, ut tibi ipſi quoque videtur. EUTH. Mihi vero videntur, Socrates, quæ dicta ſunt

σκώμματος, ὦ Σώκρατες, δεῖαι τὰ λεγόμενα. τὸ γὰρ περιϊέναι αὐτοῖς τοῦτο, καὶ μὴ μένειν ἐν ταυτῷ, ὃν ἔγωγέ εἰμι ὁ ἐνθυμηθείς· ἀλλὰ σύ μοι δοκεῖς ὁ Δαίδαλος. ἐπεὶ ἐμοῦ γε ἕνεκα ἔμενεν ἂν ταῦτα ὅπως. ΣΩΚ. Κινδυνεύω ἄρα, ὦ ἑταῖρε, ἐκείνου δ' ἀνδρὸς δεινότερος γεγονέναι τὴν τέχνην τοσούτῳ, ὅσῳ ὁ μὲν τὰ αὐτοῦ μόνον ἐποίει οὐ μένοντα· ἐγὼ δὲ πρὸς τοῖς ἐμαυτοῦ, ὡς ἔοικε, καὶ τὰ ἀλλότρια. καὶ δῆτα τοῦτό μοι τῆς τέχνης ἐστὶ κομψότατον, ὅτι ἄκων εἰμὶ σοφός. ἐβουλόμην γὰρ ἂν μοι σοὶ λόγοις μένειν, καὶ ἀκινήτοις ἱδρύσθαι, μᾶλλον ἢ πρὸς τῇ Δαιδάλου σοφίᾳ τὰ Τανταλου χρήματα γενέσθαι. καὶ τούτων μὲν ἄδην.

ιγ'. Ἐπειδὴ δέ μοι δοκεῖς σὺ τρυφᾶν, αὐτός σοι ξυμπροθυμήσομαι δεῖξαι, ὅπως ἄν με διδάξῃς περὶ ὅσίου, καὶ μὴ προαποκάμῃς. ἴδε γάρ, εἰ ὃν ἀναγκαῖόν σοι δοκεῖ δίκαιον εἶναι πᾶν ὅ ὅσιον. ΕΥΘ. Ἔμοιγε. ΣΩΚ. Ἆρ' οὖν καὶ πᾶν ὅ δίκαιον, ὅσιον;

eodem pene dicterio notari debere. Quod enim illa circumvagantur, nec in eodem loco conſiſtunt, ego minime in cauſa ſum; ſed tu mihi Dædalus ille videris. Quantum enim in me eſt, hæc ita, *ut poſita erant*, manſiſſent. SOC. Videor igitur, amice, illo hac in arte tanto præſtantior, quod ille ſua ſolum inſtabilia reddebat; ego autem præter mea, ut apparet, etiam aliena. Idque porro mihi eſt in arte *mea* lepidiſſimum, quod invitus ſim ſapiens. Mallem enim rationes mihi manere, immobileſque conſiſtere, quam ut ad Dædali ſapientiam Tantali quoque divitiæ mihi accederent. Atque de his quidem abunde eſt.

13. Cum vero mihi delicias facere videris, ego tecum una oſtendere enitar, quomodo me ſancti naturam doceas, nec prius animo deficias. Vide enim, an non tibi neceſſarium videatur omne ſanctum eſſe juſtum. EUTH. Mihi quidem. SOC. Numquid igitur & omne juſtum, ſanctum?

ἢ τὸ μὴ ὅσιον πᾶν, δίκαιον· τὸ γὴ δίκαιον, ὃ πᾶν ὅσιον, ἀλλὰ τὸ μὲν ἀυτῦ ὅσιον, τὸ δέ τι καὶ ἄλλο; ΕΥΘ. Οὐκ ἕπομαι, ὦ Σώκρατες, τοῖς λεγομένοις. ΣΩΚ. Καὶ μὴν νεώτερός γ' ἐμοῦ εἶ, οὐκ ἐλαττον ἢ ὅσῳ σοφώτερος· ἀλλ', ὁ λέγω, τρυφᾷς ὑπὸ πλούτου τ σοφίας. ἀλλ', ὦ μακάριε, ξύνελκε σαυτόν. ℭ γὰρ οὐδὲ χαλεπὸν καταπῶσαι ὁ λέγω. λέγω γὸ δὴ τὸ ἐναντίον ἢ ὁ ποιητὴς ἐποίησεν, ὁ ποιήσας,

Ζῆνα δὲ τ' ἔρξαντα, καὶ ὃς τάδε πάντ' ἐφύτευσεν,
Οὐκ ἐθέλεις εἰπεῖν. ἵνα γὸ δέος, ἔνθα καὶ αἰδώς.

ἐγὼ οὖν τούτῳ διαφέρομαι τῷ ποιητῇ. εἴπω σοι ὅπη; ΕΥΘ. Πάνυ γε. ΣΩΚ. Οὐ δοκεῖ μοι εἶναι, ἵνα δέος, ἔνθα καὶ αἰδώς. πολλοὶ γάρ μοι δοκοῦσι, καὶ νόσους καὶ πενίας καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα δεδιότες, δεδιέναι μέν, αἰδεῖσθαι δὲ μηδὲν ταῦτα, ἃ δεδίασιν. οὐ καί σοι δοκεῖ; ΕΥΘ. Πάνυ γε. ΣΩΚ. Ἀλλ' ἵνα γε αἰδώς, ἔνθα καὶ δέος ἔστιν. ἐπεὶ

an *potius* omne ſanctum, juſtum; juſtum vero, non omne quidem ſanctum, ſed partim ſanctum, partim aliud quiddam? EUTH. Ea, quæ dicis, Socrates, haud aſſequor. SOC. Atqui junior me nihilo minus quam ſapientior es, ſed, ut dico, delicias facis præ ſapientiæ copia. At, vir beate, teipſum collige: non enim difficile eſt quod dico intelligere. Contra enim ſtatuo quam poeta, qui dicit,

Jovem vero auctorem, quique hæc omnia produxit,
Non vis dicere: ubicunque enim timor, ibi & pudor.

Ego autem a poeta hoc diſcrepo: vis quo *diſcrepo*, tibi dicam? EUTH. Prorſus. SOC. Non videtur mihi, ubicunque timor eſt, ibi etiam pudor exiſtere. Nam multi mihi videntur, qui paupertatem ac morbos cæteraque hujuſmodi multa metuerunt, timere quidem, nullo tamen eorum pudore affici, quæ timent. Nonne tibi idem videtur? EUTH. Prorſus. SOC. At ubicunque pudor, ibi & timor eſſe. Num

ἔστιν ὅστις αἰδούμενός τι πρᾶγμα καὶ αἰσχυνόμενος, οὐ φοβεῖται τε καὶ δέδοικεν ἅμα δόξαν πονηρίας; ΕΥΘ. Δέδοικε μὲν οὖν. ΣΩΚ. Οὐκ ἄρα ὀρθῶς ἔχει λέγειν, ἵνα γὰρ δέος, ἔνθα καὶ αἰδώς· ἀλλ', ἵνα μὲν αἰδώς, ἔνθα καὶ δέος. οὐ μέντοι γε ἵνα γε δέος, πανταχοῦ αἰδώς. ὀπὶ πλέον γὰρ οἶμαι δέος αἰδοῦς. μόριον γὰρ δέους αἰδώς, ὥσπερ ἀριθμοῦ, τοῦτο. ὥστε οὐχ ἵνα περ ἀριθμός, ἔνθα καὶ περιττόν· ἵνα δὲ τοῦτο, ἔνθα καὶ ἀριθμός. ἔπει γάρ που νῦν γε; ΕΥΘ. Πάνυ γε. ΣΩΚ. Τὸ τοιοῦτον τοίνυν καὶ ἐκεῖ λέγων ἠρώτων, ἆρα ἵνα δίκαιον, ἔνθα καὶ ὅσιον· ἢ ἵνα μὲν ὅσιον, ἔνθα καὶ δίκαιον· ἵνα δὲ δίκαιον, οὐ πανταχοῦ ὅσιον. μόριον γάρ τοῦ δικαίου τὸ ὅσιον. οὕτω φῶμεν, ἢ ἄλλως σοι δοκεῖ; ΕΥΘ. Οὐκ· ἀλλ' οὕτω. φαίνῃ γάρ μοι ὀρθῶς λέγειν.

ιδ'. ΣΩΚ. Ὅρα δὴ τὸ μετὰ τοῦτο. εἰ γὰρ μόριόν ἐστι τὸ ὅσιον

enim quiſquam eſt, qui pudore affectus atque erubeſcens, opinionem ſimul improbitatis non formidet ac pertimeſcat? EUTH. Formidat certe. SOC. Haud igitur recte dicitur, ubi enim timor, ibi & pudor; ſed ubi pudor, ibi & timor: neque enim ubicunque timor, ibi etiam pudor. Latius enim patet, ut arbitror, timor quam pudor: ſiquidem pars timoris pudor eſt, quemadmodum numeri *pars eſt* impar. Ideoque non ubicunque numerus, ibi & impar; ubi tamen impar, ibi & numerus eſt: anne me nunc aſſequeris? EUTH. Maxime. SOC. Tale igitur quidnam etiam ſupra volebam, cum percontabar, utrum ubi juſtum, ibi & ſanctum; an ubi ſanctum, ibi & juſtum: ubi tamen juſtum, non ſemper ſanctum. Pars quippe juſti ſanctum eſt. Itane igitur, an aliter dicendum videtur? EUTH. Non *aliter*; ſed ita: recte enim dicere videris.

14. SOC. Vide ergo quod ſequitur. Si enim ſanctum juſti

τοῦ δικαίου, δεῖ δή ἡμᾶς, ὡς ἔοικεν, ἐξευρεῖν ὅ ποῖον μέρος ἂν εἴη τοῦ δικαίου τὸ ὅσιον. εἰ μὲν οὖν σύ με ἠρώτας τι τῶν νῦν δή, οἷον, ποῖον μέρος ἐστὶν ἀριθμοῦ τὸ ἄρτιον, καὶ τίς ὢν τυγχάνει οὗτος ὁ ἀριθμός· εἶπον ἂν οἶμαι ὅς ἂν μὴ σκαληνὸς ᾖ, ἀλλ' ἰσοσκελής. ἢ οὐ δοκεῖ σοι; ΕΥΘ. Ἔμοιγε. ΣΩΚ. Πειρῶ δὴ καὶ σὺ ἐμὲ οὕτω διδάξαι, τὸ ποῖον μέρος τοῦ δικαίου ὅσιόν ἐστι· ἵνα καὶ Μελίτῳ λέγωμεν μηκέθ' ἡμᾶς ἀδικεῖν, μηδ' ἀσεβείας γράφεσθαι, ὡς ἱκανῶς ἤδη παρὰ σοῦ μεμαθηκότας τά τε εὐσεβῆ καὶ ὅσια, καὶ τὰ μή. ΕΥΘ. Τοῦτο τοίνυν ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, τὸ μέρος τοῦ δικαίου εἶναι εὐσεβές τε καὶ ὅσιον, τὸ περὶ τὴν τῶν θεῶν θεραπείαν· τὸ δὲ περὶ τὴν τῶν ἀνθρώπων, τὸ λοιπὸν εἶναι τοῦ δικαίου μέρος.

ιε'. ΣΩΚ. Καὶ καλῶς γέ μοι, ὦ Εὐθύφρον, φαίνῃ λέγειν· ἀλλὰ σμικροῦ τινος ἔτι ἐνδεής εἰμι. τὴν γὰρ θεραπείαν οὔπω ξυνίημι ἥντινα ὀνομάζεις. οὐ γάρ που λέγεις, οἵαπερ καὶ αἱ περὶ τἆλ-

pars eſt, oportet nos, ut appareat, qualis juſti pars ſanctum ſit, invenire. Si tu ergo me aliquid prædictorum interrogares, puta par, qualis pars numeri, & quis iſte numerus ſit; reſponderem profecto, eum non ſcalenum eſſe, ſed iſoſcelem: annon idem tibi videtur? EUTH. Mihi certe. SOC. Conare igitur tu quoque me ita docere, qualis juſti pars ſanctum ſit, ut & Melito denuntiemus ne nos amplius injuria afficiat, nec impietatis accuſet, quippe cum abs te quæ pia, quæ ſancta, & quæ non, ſatis jam didicerimus. EUTH. Hanc igitur ego juſti partem, Socrates, ſanctum & pium eſſe reor, quæ *ſcilicet* circa deorum cultum *verſatur*; eam vero, quæ ad hominum *cultum pertinet*, reliquam eſſe juſtitiæ partem.

15. SOC. Et recte quidem, Euthyphro, mihi dicere videris; ſed parva adhuc re quadam indigeo: quem enim cultum velis, nondum intelligo. Non enim certe dicis hunc cultum, qui ad deos ſpectat, talem eſ-

ἄλλα θεραπεῖαί εἰσι, τοιαύτην καὶ περὶ θεούς. λέγομεν γάρ που οὐ φαμέν, ἵππους ὑπ' πᾶς ἐπίσασθαι θεραπεύειν, ἀλλ' ὁ ἱππικός. ἢ γάρ; ΕΥΘ. Πάνυ γε. ΣΩΚ. Ἡ γάρ που ἱππικὴ, ἱππων θεραπεία. ΕΥΘ. Ναί. ΣΩΚ. Οὐδέ γε κύνας πᾶς ἐπίσασθαι θεραπεύειν, ἀλλ' ὁ κυνηγετικός. ΕΥΘ. Οὕτω. ΣΩΚ. Ἡ γάρ που κυνηγετικὴ, κυνῶν θεραπεία. ΕΥΘ. Ναί. ΣΩΚ. Ἡ δέ γε βουλατικὴ, βοῶν. ΕΥΘ. Πάνυ γε. ΣΩΚ. Ἡ δὴ ὁσιότης τε καὶ εὐσέβεια, θεῶν, ὦ Εὐθύφρον. οὕτω λέγεις; ΕΥΘ. Ἔγωγε. ΣΩΚ. Οὐκοῦν θεραπεία [1] τε πᾶσα ταυτὸν διαπράττει, οὗ [2] τοιόνδε ἑπ' ἀγαθῷ τινὶ ἔσαι καὶ ὠφελεία ὧν θεραπευομένων. ὥσπερ ὁρᾷς δὴ ὅτι οἱ ἵπποι ὑπὸ τῆς ἱππικῆς θεραπευόμενοι ὠφελοῦνται καὶ βελτίους γίγνονται. ἢ οὐ δοκοῦσί σοι; ΕΥΘ. Ἔμοιγε. ΣΩΚ. Καὶ οἱ κύνες γέ που, ὑπὸ τῆς κυνηγετικῆς, καὶ οἱ βόες, ὑπὸ τῆς βουλατικῆς, καὶ τἆλλα πάντα ὡσαύτως. ἢ ὀΐει

se, quales ii, qui ad res alias. Exempli cauſa dicimus; non quivis equos colere novit, ſed *ſolummodo* rei equeſtris peritus: an non? EUTH. Prorſus. SOC. Equeſtris ergo peritia equorum cultus eſt. EUTH. Ita. SOC. Nec quilibet novit canes colere, ſed canum inſtituendorum peritus. EUTH. Ita eſt. SOC. Ergo canum inſtituendorum peritia eſt canum cultus. EUTH. Imo. SOC. Et boum agendorum peritia boum *cultus eſt*. EUTH. Omnino. SOC. Sanctitas autem ac pietas, Euthyphro, *cultus* deorum. Itane aſſeris? EUTH. Aſſero. SOC. Nempe ergo cultus omnis idem præſtat, aliquid hujuſmodi *videlicet*, quod in bonum & utilitatem cedet ei, quod colitur: quemadmodum equos vides, qui rei equeſtris peritia coluntur, juvari, ac meliores evadere: an non ita videntur? EUTH. Mihi certe. SOC. Et canes item & boves ab iis artibus, quæ ad eos pertinent, ac reliqua cuncta ſimiliter. An vero

1 Forſan γε *Steph.* 2 Forſ. τοιόνδε, ὃ ἐπ' *Steph.*

βλάβῃ οἴει τῷ θεραπευομένῳ τὴν θεραπείαν εἶναι; ΕΥΘ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε. ΣΩΚ. Ἀλλ' ἐπ' ὠφελείᾳ; ΕΥΘ. Πῶς δ' οὔ; ΣΩΚ. Ἡ οὖν καὶ ἡ ὁσιότης θεραπεία οὖσα θεῶν, [1] ὠφελεία τέ ἐστι θεῶν, καὶ βελτίους τοὺς θεοὺς ποιεῖ; καὶ σὺ τοῦτο ξυγχωρήσαις ἂν, ὡς ἐπειδάν τι ὅσιον ποιῇς, βελτίω τινὰ τῶν θεῶν ἀπεργάζῃ; ΕΥΘ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε. ΣΩΚ. Οὐδὲ γὰρ ἐγὼ, ὦ Εὐθύφρων, οἶμαί σε τοῦτο λέγειν· πολλοῦ καὶ δέω. Ἀλλὰ τούτου δὴ ἕνεκα καὶ ἀνηρόμην, ἵνα ποτὲ λέγεις τὴν θεραπείαν τῶν θεῶν, οὐχ ἡγούμενός σε τοιαύτην λέγειν. ΕΥΘ. Καὶ ὀρθῶς γε, ὦ Σώκρατες. οὐ γὰρ τοιαύτην λέγω. ΣΩΚ. Εἶεν. Ἀλλὰ τίς δὴ θεῶν θεραπεία εἴη ἂν ἡ ὁσιότης; ΕΥΘ. Ὑπερ, ὦ Σώκρατες, οἱ δοῦλοι τοὺς δεσπότας θεραπεύουσι. ΣΩΚ. Μανθάνω. ὑπηρετική τις ἂν, ὡς ἔοικεν, εἴη θεοῖς. ΕΥΘ. Πάνυ μὲν οὖν.

in damnum ejus, quod colitur, cultum cedere putas? EUTH. Non per Jovem. SOC. In utilitatem vero? EUTH. Quidni? SOC. Sanctitas itaque, cum deorum cultus sit, diisne etiam prodest, ac eos meliores efficit? atque hoc tu quidem concederes, te, cum sanctum quippiam peragas, deorum aliquem meliorem reddere? EUTH. Non sane per Jovem. SOC. Neque ego, Euthyphro, id te dicere arbitror; multum certe abest: sed hac de causa te rogabam, qualemnam cultum deorum diceres, non existimans hujusmodi quendam te dicere. EUTH. Et recte quidem, Socrates: non enim talem dico. SOC. Esto: sed quinam tandem deorum cultus sanctitas erit? EUTH. Quo, Socrates, servi dominos colunt. SOC. Intelligo: administra quædam diis *facultas*, ut videtur, *hic cultus* erit. EUTH. Prorsus.

1 Forsan ἐπ' ὠφελείᾳ. *Steph.*

ις'. ΣΩΚ. Ἐχοις ἂν οὖν εἰπεῖν, ἡ ἰατροῖς ὑπηρετικὴ, εἰς τίνος ἔργου ἀπεργασίαν τυγχάνει οὖσα ὑπηρετική; Οὐκ εἰς ὑγιείας, οἴει; ΕΥΘ. Ἔγωγε. ΣΩΚ. Τί δὲ; ἡ ναυπηγοῖς ὑπηρετικὴ εἰς τίνος ἔργου ἀπεργασίαν ὑπηρετική ἐστι; ΕΥΘ. [1]Δηλονότι, ὦ Σώκρατες, εἰς πλοίου. ΣΩΚ. Καὶ ἡ οἰκοδόμοις γέ που, εἰς οἰκίας; ΕΥΘ. Ναί. ΣΩΚ. Εἰπὲ δή, ὦ ἄριστε· ἡ δὲ θεοῖς ὑπηρετικὴ εἰς τίνος ἔργου ἀπεργασίαν ὑπηρετικὴ ἂν εἴη; δῆλον γὰρ ὅτι σὺ οἶσθα, ἐπειδήπερ τάγε θεῖα κάλλιστα φὴς εἰδέναι ἀνθρώπων. ΕΥΘ. Καὶ ἀληθῆ γε λέγω, ὦ Σώκρατες. ΣΩΚ. Εἰπὲ δή πρὸς Διὸς, τί ποτ' ἐστὶν ἐκεῖνο τὸ πάγκαλον ἔργον, ὃ οἱ θεοὶ ἀπεργάζονται, ἡμῶν ὑπηρέταις χρώμενοι. ΕΥΘ. Πολλὰ μὲν καλὰ, ὦ Σώκρατες. ΣΩΚ. Καὶ γὰρ οἱ στρατηγοὶ, ὦ φίλε· ἀλλ' ὅμως τὸ κεφάλαιον αὐτῶν ῥᾳδίως ἂν εἴποις, ὅτι νίκην ἐν τῷ πολέ-

16. SOC. Poteſne igitur dicere, *facultas* medicis adminiſtra, ad quodnam opus efficiendum adminiſtra ſit? nonne ad ſanitatem, putas? EUTH. Ad hanc ipſam. SOC. Quid vero? *facultas* adminiſtra iis, qui naves conſtruunt, ad quid efficiendum illis adminiſtra ſit? EUTH. Procul dubio, Socrates, ad navem. SOC. Et quæ domorum ædificatoribus, ad domum *conſtruendam*? EUTH. Certe. SOC. Dic itaque, vir optime; *facultas* illa diis adminiſtra ad quodnam opus efficiendum adminiſtra ſit? Manifeſtum enim eſt te ſcire, quippe qui divina te noſſe præ cæteris mortalibus affirmes. EUTH. Et vera quidem dico, Socrates. SOC. Dic ergo per Jovem, quodnam illud eſt præclariſſimum opus, quod dii, noſtro miniſterio uſi, efficiunt. EUTH. Multa ac pulchra, Socrates. SOC. Exercituum quoque duces, amice, *multa & pulchra efficiunt*: veruntamen earum rerum, *quas iſti faciunt*, ſummam facile diceres, eos *ſcilicet* in bel-

1 Forſan. Δῆλον ὅτι *Steph.*

μῳ. ἀπεργάζονται. ἢ οὔ; ΕΥΘ. Πῶς δ' οὔ; ΣΩΚ. Πολλὰ γε οἶμαι καὶ καλὰ καὶ οἱ γεωργοί· ἀλλ' ὅμως τὸ κεφάλαιον αὐτῶν ἐστι τῆς ἀπεργασίας, ἡ ἐκ τῆς γῆς τροφή. ΕΥΘ. Πάνυ γε. ΣΩΚ. Τί δὲ δή; τῶν πολλῶν καὶ καλῶν, ἃ οἱ θεοὶ ἀπεργάζονται, τί τὸ κεφάλαιόν ἐστι τῆς ἀπεργασίας; ΕΥΘ. Καὶ ὀλίγον σοι πρόσθεν εἶπον, ὦ Σώκρατες, ὅτι πολύπονόν ἐστιν ἀκριβῶς ταῦτα πάντα ὡς ἔχει μαθεῖν· τόδε μέντοι σοι ἁπλῶς λέγω, ὅτι ἐὰν μέν τις κεχαρισμένα τις ὑπίσηται τοῖς θεοῖς λέγειν τε καὶ πράττειν, εὐχόμενός τε καὶ θύων, ταῦτ' ἐστὶ τὰ ὅσια· καὶ σώζει τὰ τοιαῦτα τούς τε ἰδίους οἴκους καὶ τὰ κοινὰ τῶν πόλεων· τὰ δ' ἀνάπαλιν τῶν κεχαρισμένων, ἀσεβῆ, ἃ δὴ καὶ ἀνατρέπει ἅπαντα καὶ ἀπόλλυσι.

ιζ'. ΣΩΚ. Ἦ πολύ μοι ῥᾳδιώτερον, ὦ Εὐθύφρων, εἰ ἐβούλου, εἶπες ἂν τὸ κεφάλαιον ὧν ἠρώτων. ἀλλὰ γὰρ ὡς οὐ πρόθυμός με εἶ διδάξαι δῆλος εἶ. καὶ νῦν

lo victoriam reportare: an non? EUTH. Quidni? SOC. Multa quidem atque pulchra, ut arbitror, *efficiunt* & agricolæ: ſumma tamen illorum eſt, ut ex terra alimenta colligant. EUTH. Prorſus. SOC. Quid ergo? multorum pulchrorumque facinorum, quæ dii perficiunt, quænam ſumma exiſtit? EUTH. Etiam paulo ante dixi, Socrates, nimis longi operis eſſe hæc omnia perfecte ediſcere; hoc autem nunc tibi ſimpliciter dico, quod ſi quis grata diis agere & loqui noverit, precans atque ſacrificans, hæc ſancta ſunt; atque talia tum domos proprias tum civitates conſervant: contraria vero iis quæ *diis* grata ſunt, impia ſunt, atque hæc quidem omnia evertunt ac perdunt.

17. SOC. Paucioribus admodum, Euthyphro, ſi voluiſſes, ſummam eorum, quæ rogabam, explicuiſſes. Sed ſatis apparet, quam non ſis prompto ad me docendum animo. Ete-

νῦν ἐπειδὴ ἐπ' ἀμφὶ ἦθα, ἀπετρέπω· ὁ εἰ ἀπεκείνω, ἴσως ἂν ἤδη παρὰ σοῦ τὴν ὁσιότητα ἐμεμαθήκειν. νῦν δὴ (ἀνάγκη γὰρ τὸν ἐρωτῶντα τῷ ἐρωτωμένῳ ἀκολουθεῖν, ὅπη ἂν ἐκεῖνος ἀνάγῃ) τί δὴ αὖ λέγεις τὸ ὅσιον εἶναι καὶ τὴν ὁσιότητα; οὐχὶ ἐπιστήμην τινὰ τοῦ θύειν τε καὶ εὔχεσθαι; ΕΥΘ. Ἔγωγε. ΣΩΚ. Οὐκοῦν τὸ θύειν, δωρεῖσθαί ἐστι τοῖς θεοῖς· τὸ δ' εὔχεσθαι, αἰτεῖν τοὺς θεούς; ΕΥΘ. Καὶ μάλα, ὦ Σώκρατες. ΣΩΚ. Ἐπιστήμη ἄρα αἰτήσεως καὶ δόσεως θεοῖς ἡ ὁσιότης ἂν εἴη, ἐκ τούτου τοῦ λόγου. ΕΥΘ. Πάνυ καλῶς, ὦ Σώκρατες, ξυνῆκας ὃ εἶπον· ΣΩΚ. Ἐπιθυμητὴς γάρ εἰμι, ὦ φίλε, τῆς σῆς σοφίας, καὶ προσέχω τὸν νοῦν αὐτῇ· ὥστε οὐ χαμαί ποτε πεσεῖται ὅ, τι ἂν εἴπῃς. ἀλλά μοι λέξον, τίς αὕτη ἡ ὑπηρεσία ἐστὶ τοῖς θεοῖς. αἰτεῖν τε φὴς αὐτοὺς καὶ διδόναι ἐκείνοις; ΕΥΘ. Ἔγωγε.

ιή. ΣΩΚ. Ἆρ' οὖν ὀρθῶς αἰτεῖν ἂν εἴη, ὧν δεόμεθα

nim modo, cum ad hoc acceſſiſſes, reſiliebas; quod ſi reſpondiſſes, fortaſſis dudum ſanctitatem a te didiciſſem: nunc autem (neceſſe eſt enim interrogantem interrogatum ſequi, quacunque ducit) quid tandem dicis ſanctum eſſe, atque ſanctitatem? nonne ſcientiam quandam ſacrificandique & precandi? EUTH. Equidem. SOC. Nonne ſacrificare, eſt munera diis offerre; precari autem, a diis petere? EUTH. Et maxime quidem, Socrates. SOC. Scientia ergo diis dandi, & *ab iis* petendi, hoc quidem pacto ſanctitas erit. EUTH. Perpulchre, Socrates, quod dicebam intellexiſti. SOC. Avidus etenim ſum, amice, ſapientiæ tuæ, mentemque ei adhibeo; ideoque nihil eorum quæ dicas incaſſum unquam excidet. At mihi dicas, quodnam hoc eſt miniſterium erga deos. An *id eſſe* dicis, ab iis *ſcilicet* petere & iis dare? EUTH. Certe.

18. SOC. Recte ab illis petere, nonne ergo eſt ea

παρ' ἐκείνων, ταῦτα αὐτοὺς αἰτεῖν; ΕΥΘ. Αλλο τί; ΣΩΚ. Καὶ αὖ τὸ διδόναι ὀρθῶς, ὧν ἐκεῖνοι τυγχάνουσι δέομενοι παρ' ἡμῶν, ταῦτα ἐκείνοις αὖ ἀντιδωρεῖσθαι; οὐ γάρ που τεχνικόν γ' ἂν εἴη δωροφορεῖν διδόντα τῷ ταῦτα, ὧν οὐδὲν δεῖται. ΕΥΘ. Αληθῆ λέγεις, ὦ Σώκρατες. ΣΩΚ. Εμπορικὴ ἄρα τις ἂν εἴη, ὦ Εὐθύφρων, τέχνη ἡ ὁσιότης θεοῖς καὶ ἀνθρώποις παρ' ἀλλήλων. ΕΥΘ. Εμπορικὴ, εἰ ἔτως ἥδιόν σοι ὀνομάζειν. ΣΩΚ. Αλλ' οὐδὲ ἥδιον ἔμοιγε, εἰ μὴ τυγχάνει ἀληθὲς ὄν. φράσον δή μοι, τίς ἡ ὠφέλεια τοῖς θεοῖς οὖσα ἀπὸ τῶν δώρων, ὧν παρ' ἡμῶν λαμβάνουσιν. ἃ μὲν γὰρ διδόασι, παντὶ δῆλον· οὐδὲν γάρ ἐστιν ἡμῖν ἀγαθὸν ὅ, τι ἂν μὴ ἐκεῖνοι δῶσιν· ἃ δὲ παρ' ἡμῶν λαμβάνουσι, τί ὠφελοῦνται; ἢ τοσοῦτον αὐτῶν πλεονεκτοῦμεν κατὰ τὴν ἐμπορίαν, ὥστε πάντα τἀγαθὰ παρ' αὐτῶν λαμβάνομεν, ἐκεῖνοι δὲ παρ' ἡμῶν οὐδέν; ΕΥΘ. Αλλ' οἴει, ὦ Σώκρατες, τοὺς θεοὺς ὠφελεῖσθαι ἀπὸ τούτων, ἃ παρ' ἡμῶν λαμβά-

petere, quibus egemus? EUTH. Quid aliud *esset*? SOC. Et rursus recte dare, ea, quibus indigent, illis vicissim tribuere? Neque enim scitum esset ea alicui, quibus non indiget, elargiri. EUTH. Vera, Socrates, dicis. SOC. Mercatoria igitur ars quædam, Euthyphro, sanctitas erit, quam dii & homines inter se mutuo exerceant. EUTH. Mercatoria, si tibi eam sic nominare placet. SOC. At nihil mihi placet, nisi sit verum. Dic ergo, quænam ad deos ex muneribus nostris redit utilitas. Nam eorum, quæ ipsi dent, *utilitatem*, nemo est, qui ignoret. Nihil enim nobis est bonum, quin illi præbeant: quæ vero a nobis accipiunt, quid illis utilitatis afferunt? an tanto ipsis in hac mercatura plus commodi percipimus, ut, cum nos omnia ab illis bona accipiamus, ipsi nihil a nobis *boni* reportent? EUTH. Num opinaris, Socrates, deos ab iis rebus, quas a nobis accipiunt,

γεσι; ΣΩΚ. Αλλὰ τί δήποτ' ἂν εἴη ταῦτα, ὦ Εὐθύφρον, τὰ παρ' ἡμῶν δῶρα τοῖς θεοῖς; ΕΥΘ. Τί δ' οἴει ἄλλο, ἢ τιμή τε καὶ γέρας, καὶ, ὅπερ ἐγὼ ἄρτι ἔλεγον, χάρις; ΣΩΚ. Κεχαρισμένον ἄρα ἐστὶν, ὦ Εὐθύφρον, ὅ ὅσιον, ἀλλ' οὐκ ὠφέλιμον, οὐδὲ φίλον τοῖς θεοῖς. ΕΥΘ. Οἶμαι ἔγωγε πάντων γε μάλιστα φίλον. ΣΩΚ. Τοῦτο ἄρ' ἐστὶν αὖ, ὡς ἔοικε, τὸ ὅσιον, τὸ τοῖς θεοῖς φίλον. ΕΥΘ. Μάλιστά γε.

ιθ'. ΣΩΚ. Θαυμάσῃ οὖν ταῦτα λέγων, ἐάν σοι οἱ λόγοι φαίνωνται μὴ μένοντες, ἀλλὰ βαδίζοντες, καὶ ἐμὲ αἰτιάσῃ τὸν Δαίδαλον βαδίζοντας αὐτοὺς ποιεῖν, αὐτὸς ὢν πολὺ τεχνικώτερος ὁ Δαιδάλου, καὶ κύκλῳ περιϊόντας ποιῶν; ἢ οὐκ αἰσθάνῃ ὅτι ὁ λόγος ἡμῖν περιελθὼν, πάλιν εἰς ταυτὸν ἥκει; μέμνησαι γάρ που ὅτι ἐν τῷ πρόσθεν τό, τε ὅσιον καὶ ὃ θεοφιλὲς ἓν ταυτὸν ἡμῖν ἐφάνη, ἀλλ' ἕτερα ἀλλήλων· ἢ οὐδὲ μέμνησαι; ΕΥΘ. Εγωγε. ΣΩΚ. Νῦν οὖν οὐκ οἴνοεῖς

juvari? SOC. At quid tandem, Euthyphro, erunt hæc noſtra dona diis *oblata?* EUTH. Quid putas aliud, quam honorem, reverentiam, &, ut modo dicebam, gratiam? SOC. Sanctum igitur eſt, Euthyphro, id quod diis gratum ſit, non autem quod utile, aut amicum. EUTH. Reor equidem maxime omnium amicum. SOC. Hoc ergo rurſus, ut videtur, ſanctum eſt, *nempe* diis amicum. EUTH. Maxime.

19. SOC. Num miraberis igitur, cum hæc dicas, ſermones tibi nequaquam conſiſtere, ſed vagos potius videri, ac me tanquam Dædalum culpabis, quod vagos eos efficiam, cum tamen ipſe Dædalum arte maxime ſuperes, quippe qui facias, ut ii in circulum revolvantur? An non ſentis orationem nobis circumeuntem rurſus eodem redire? Meminiſti enim in ſuperioribus ſanctum & diis amatum haud eadem, ſed diverſa a ſe invicem apparuiſſe: an non meminiſti? EUTH. Memini. SOC. Nunc vero nonne animadver-

ὅτι τὸ τοῖς θεοῖς φίλον, φὴς ὅσιον εἶ); τοῦτο δ' ἄλλο τι ἢ θεοφιλὲς γίνε); ἢ οὔ; ΕΥΘ. Πάνυ γε. ΣΩΚ. Οὐκοῦν ἢ ἄρτι οὐ καλῶς ὡμολογοῦμεν, ἢ, εἰ τότε καλῶς, νῦν οὐκ ὀρθῶς τιθέμεθα. ΕΥΘ. Εοικε.

κ'. ΣΩΚ. Ἐξ ἀρχῆς ἄρα ἡμῖν σκεπτέον πάλιν, τί ἔστιν ὅσιον. ὡς ἐγώ, πρὶν ἂν μάθω, ἑκὼν εἶναι οὐκ ἀποδειλιάσω. Ἀλλὰ μή με ἀτιμάσῃς, ἀλλὰ παντὶ τρόπῳ προσχὼν τὸν νοῦν, ὅτι μάλιστα νῦν εἰπὲ τὴν ἀλήθειαν. οἶσθα γὰρ, εἰπέρ τις ἄλλος ἀνθρώπων· καὶ οὐκ ἀφετέος ἂν εἴης, ὥσπερ ὁ Πρωτεύς, πρὶν ἂν εἴπῃς. εἰ γὰρ μὴ ἤδεισθα σαφῶς τό, τε ὅσιον καὶ ὃ ἀνόσιον, οὐκ ἔστιν ὅπως ἂν ποτε ἐπεχείρησας ὑπὲρ ἀνδρὸς θητὸς ἄνδρα πρεσβύτην πατέρα διωκάθειν φόνου· ἀλλὰ καὶ τοὺς θεοὺς ἂν ἔδεισας πρᾶγμα δυσεύειν (μὴ οὐκ ὀρθῶς αὐτὸ ποιήσεις) καὶ τοὺς ἀνθρώπους ᾐσχύνθης. νῦν δὲ εὖ οἶδα ὅτι σαφῶς οἴει εἰδέναι τό, τε ὅσιον καὶ μή. εἰπὲ

tis te ſanctum diis amicum dicere; hoc autem an aliud eſt quam diis amatum, an idem? EUTH. *Idem* omnino. SOC. Ergo aut tunc non recte conceſſimus, aut, ſi recte tunc, nunc minus recte ponimus. EUTH. Videtur.

20. SOC. A principio igitur rurſus, quid ſanctum ſit, diſpiciendum eſt. Nam ego, antequam didicero, haud animo lubens frangar. Sed ne me aſperneris, at mentem penitus adhibens, quam maxime nunc exprime veritatem. Noſti enim, ſi quis hominum alius; neque dimittendus es, quemadmodum Proteus, priuſquam dixeris. Niſi enim quid ſanctum, & quid profanum ſit, perſpectum habuiſſes, nequaquam mercenarii gratia virum ſenem & patrem tanquam cædis reum perſequi ſtatuiſſes; ſed & timore deorum ab hac re periclitanda (ne forte eam aggredi minus rectum eſſet) & pudore hominum fuiſſes revocatus. Nunc autem ſcio te quid ſanctum, & quid non, plane noſſe opinari. Dic igi-

οἶω, ὦ βέλτιστε Εὐθύφρων, καὶ μὴ ἀποκρύψῃ ὅ, τι αὐτὸ ἡγῇ. ΕΥΘ. Εἰσαῦθις τοίνυν, ὦ Σώκρατες· νῦν γὰρ σπεύδω που, καί μοι ὥρα ἀπιέναι. ΣΩΚ. Οἷα ποιεῖς, ὦ ἑταῖρε; ἀπ' ἐλπίδος με καταβαλὼν μεγάλης ἀπέρχῃ, ἣν εἶχον ὡς παρὰ σοῦ μαθὼν τά τε ὅσια καὶ μή, καὶ τῆς πρὸς Μέλιτον γραφῆς ἀπαλλάξομαι, ἐνδειξάμενος ἐκείνῳ ὅτι σοφὸς ἤδη παρ' Εὐθύφρονος τὰ θεῖα γέγονα· καὶ ὅτι οὐκέτι ὑπ' ἀγνοίας αὐθαδιάζω, οὐδὲ καινοτομῶ περὶ αὐτά· καὶ δὴ καὶ τὸν ἄλλον βίον ὅτι ἄμεινον βιώσοίμην.

tur, optime Euthyphro, neque me celes, quid ipsum esse putes. EUTH. Alias sane, Socrates: nunc enim aliquo propero, & mihi tempus abire est. SOC. Quid agis, amice? magna de spe me nunc abiens dejecisti, quam conceperam, futurum ut abs te quid sanctum, quid non, discerem, atque adeo ab *instituta* Meliti accusatione memet liberarem, ostendens illi me ab Euthyphrone jam in rebus divinis sapientem factum esse; neque amplius præ insciti temere de iis loqui, nec novum aliquod inducere; reliquamque adeo vitam rectius acturum esse.

ΠΛΑΤΩΝΟΣ
ΑΠΟΛΟΓΙΑ
ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ.

ΟΤΙ μὲν ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πεπόνθατε ὑπὸ τῶν ἐμῶν κατηγόρων, οὐκ οἶδα. ἐγὼ δ' οὖν καὶ αὐτὸς ὑπ' αὐτῶν ὀλίγου δεῖν ἐμαυτοῦ ἐπελαθόμην· οὕτω πιθανῶς ἔλεγον. καίτοι ἀληθές γε, ὡς ἔπος εἰπεῖν, οὐθὲν εἰρήκασι. μάλιστα δὲ αὐτῶν ἓν ἐθαύμασα τῶν πολλῶν, ὧν ἐψεύσαντο, τοῦτο, ἐν ᾧ ἔλεγον ὡς χρῆν ὑμᾶς εὐλαβεῖσθαι, μὴ ὑπ' ἐμοῦ ἐξαπατηθῆτε, ὡς δεινοῦ ὄντος λέγειν. τὸ γὰρ μὴ αἰσχυνθῆναι ὅτι αὐτίκα ὑπ' ἐμοῦ ἐξελεγχθήσονται

PLATONIS
APOLOGIA
SOCRATIS.

QUONAM modo vos, Athenienſes, affecerint accuſatores mei, neſcio: memet ipſum certe *ita affecerunt*, *ut* mei ipſius pene oblitus fuerim; adeo ad perſuadendum accomodate dixerunt: quamvis veri nihil, ut uno verbo omnia complectar, protulerunt. Sed ex multis, quæ falſo aſſeverarunt, id unum ſum potiſſimum admiratus, quod vobis cavendum eſſe monuerunt, ne a me, quaſi dicendi facultate plurimum valerem, deciperemini. Quod enim *aſſerere* id minime erubuerunt, in quo ſtatim a me mendacii re ipſa

ἔργῳ, ἐπειδὰν μηδ' ὁπωστιοῦν φαίνωμαι δεινὸς λέγειν, τοῦτό μοι ἔδοξεν αὐτῶν ἀναισχυντότατον εἶναι· εἰ μὴ ἄρα δεινὸν καλοῦσιν αὐτοὶ λέγειν, τὸ τἀληθῆ λέγοντα. εἰ μὲν γὰρ τοῦτο λέγουσιν, ὁμολογοίην ἂν ἔγωγε, οὐ κατ' ἐκείνους, εἶναι ῥήτωρ. οὗτοι μὲν οὖν, ὥσπερ ἐγὼ λέγω, οὐδὲν ἀληθὲς εἰρήκασιν· ὑμεῖς δέ μου ἀκούσεσθε πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. οὐ μέντοι μά Δία, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κεκαλλιεπημένους γε λόγους (ὥσπερ οἱ τούτων) ῥήμασί τε καὶ ὀνόμασιν, οὐδὲ κεκοσμημένους, ἀλλ' ἀκούσεσθε εἰκῇ λεγόμενα τοῖς ἐπιτυχοῦσιν ὀνόμασι. πιστεύω γὰρ δίκαια εἶναι ἃ λέγω, καὶ μηδεὶς ὑμῶν προσδοκησάτω ἄλλως. οὐδὲ γὰρ ἂν δήπου πρέποι, ὦ ἄνδρες, τῆδε τῇ ἡλικίᾳ, ὥσπερ μειρακίῳ πλάττοντι λόγους, εἰς ὑμᾶς εἰσιέναι. καὶ μέντοι καὶ πάνυ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο ὑμῶν δέομαι καὶ παραιτοῦμαι· ἐὰν ἐν τοῖς αὐτῶν λόγων ἀκούητέ μου ἀπολογουμένου, δι' ὧνπερ εἴωθα λέγειν καὶ ἐν ἀγορᾷ καὶ ἐπὶ

coarguentur, cum dicendi rudis prorſus reperiar, hoc mihi in iis viſum eſt impudentiſſimum: niſi forte eum eloquentem admodum iſti vocant, qui vera dicit. Si enim ita dicant, profitear equidem me, *quamvis* non eorum more, oratorem eſſe. Iſti etenim, quemadmodum ego dico, veri nihil dixerunt; a me autem vos omnem veritatem percipietis. Neque vero per Jovem, Athenienſes, a me (quemadmodum ab iſtis) orationem eleganti ſententiarum dictionumque delectu inſtructam, neque exornatam, ſed ſermones vocabulis de medio petitis temere enuntiatos audietis. Juſta enim eſſe credo quæ dicturus ſum, neque quiſquam veſtrum aliter *fore* expectet. Neque certe, viri, huic ætati conſentaneum eſſet, me tanquam adoleſcentulum oratione artificioſe compoſita ad vos prodire. Et quidem hoc etiam vehementer, Athenienſes, oro & obſecro; ut ſi iiſdem me verbis in reſpondendo utentem audiatis, quibus & in foro & ad *argentario-*

τῶν τραπεζῶν, ἵνα ὑμῶν οἱ πολλοὶ ἀκηκόασι, καὶ ἄλλοθι, μήτε θαυμάζειν μήτε θορυβεῖν τούτου ἕνεκα. ἔχει γὰρ ὑπωσί· νῦν ἐγὼ τρῶτον ἐπὶ δικαστήριον ἀναβέβηκα, ἔτη γεγονὼς πλείω ἑβδομήκοντα. ἀλεχνῶς οὖν ξένος ἔχω τῆς ἐνθάδε λέξεως. ὥσπερ οὖν ἂν εἰ τῷ ὄντι ξένος ἐτύγχανον ὤν, ξυνεγινώσκετε δήπου ἄν μοι, εἰ ἐν ἐκείνῃ τῇ φωνῇ τε καὶ τῷ τρόπῳ ἐλεγον, ἐν οἷς περ ἐτεθράμμην· καὶ δὴ καὶ νῦν τοῦτο ὑμῶν δέομαι (δίκαιον, ὥσπερ μοι δοκῶ) τὴν μὲν τρόπον τῆς λέξεως ἐᾶν· (ἴσως μὲν γάρ τι χείρων, ἴσως δὲ βελτίων ἂν εἴη) αὐτὸ δὲ τοῦτο σκοπεῖν, καὶ τοῦτο τὴν μὲν τρόσεχειν, εἰ δίκαια λέγω, ἢ μή. δικαιοσύνη μὲν γὰρ αὕτη ἀρετή· ῥήτορος δέ, τἀληθῆ λέγειν.

β'. Πρῶτον μὲν οὖν δίκαιός εἰμι ἀπολογήσασθαι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τρὸς τὰ τρῶτά μου ψευδῆ κατηγορημένα, καὶ τρὸς τοὺς τρώτους κατηγόρους, ἔπειτα δὲ τρὸς τὰ ὕστερον καὶ τοὺς ὑστέρους. ἐμοῦ γὰρ τολλοὶ κατήγοροι γεγόνασι τρὸς ὑμᾶς, καὶ πάλαι τολλὰ ἤδη ἔτη, καὶ οὐδὲν ἀληθὲς λέγον-

rum menſas, ubi pleriq; veſtrum me audierunt, & alibi ſolitus ſum, ne admiremini neve obſtrepatis hac de cauſa. Sic enim ſe res habet: veni nunc primum in judicium, plures quam ſeptuaginta annos natus. In eo igitur dicendi genere, quod hic uſurpatur, hoſpes plane ſum. Quemadmodum ergo ſi revera peregrinus eſſem, ignoſceretis utique mihi ea voce & forma loquenti, in quibus educatus eſſem: ita & nunc vos precor, (neque id quidem, ut opinor, injuria) ut loquendi formam prætermittatis; (forſan enim deterior, forſan melior quodammodo erit) ſed id ipſum conſideretis, huc mentem adhibeatis, juſtane, an injuſta dicam. Hæc enim judicis virtus eſt, oratoris autem, vera loqui.

2. Primum igitur, Athenienſes, me par eſt ad ea, quæ primo mihi falſo objecta ſunt, & ad primos accuſatores reſpondere, deinde ad ea, quæ poſterius atque poſtremos. Me quippe multi jam multos annos falſo prorſus apud vos accuſa-

τες· οὓς ἐγὼ μᾶλλον φοβοῦμαι ἢ τοὺς ἀμφὶ Ανυτον, καίπερ ὄντας καὶ τούτους δεινούς· ἀλλ' ἐκεῖνοι δεινότεροι, ὦ ἄνδρες, οἱ ὑμῶν τοὺς πολλοὺς ἐκ παίδων παραλαμβάνοντες, ἔπειθόν τε καὶ κατηγόρουν ἐμοῦ ὄντὲν ἀληθές· ὡς ἔστι τις Σωκράτης, ἀνὴρ σοφὸς, τά τε μετέωρα φροντιστὴς, καὶ τὰ ὑπὸ γῆν πάντα ἀνεζητηκὼς, καὶ τὸν ἥττω λόγον, κρείττω ποιῶν. οὗτοι, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, ταύτην τὴν φήμην κατασκεδάσαντες, οἱ δεινοὶ εἰσί μου κατήγοροι. οἱ γὰρ ἀκούοντες ἡγοῦνται τοὺς ταῦτα ζητοῦντας, οὐδὲ θεοὺς νομίζειν. ἔπειτα εἰσὶν οὗτοι οἱ κατήγοροι πολλοὶ, καὶ πολὺν ἤδη χρόνον κατηγορηκότες· ἔτι δὲ καὶ ἐν ταύτῃ τῇ ἡλικίᾳ λέγοντες πρὸς ὑμᾶς, ἐν ᾗ ἂν μάλιστα ὑπετύσατε, παῖδες ὄντες ἔνιοι ὑμῶν καὶ μειράκια, ἀτεχνῶς ἐρήμην κατηγορηκότες, ἀπολογουμένου οὐδενός. ὃ δὲ πάντων ἀλογώτατον, ὅτι οὐδὲ τὰ ὀνόματα οἷόν τε αὐτῶν εἰδέναι καὶ εἰπεῖν· πλὴν εἴτις

runt; quos ego magis formido quam Anytum ejuſque ſocios, quanquam & hi graves ſint; ſed illi graviores, viri, qui pleroſque veſtrum a pueritia occuparunt, vobis perſuadentes, & in me falſa omnino crimina intendentes; eſſe *videlicet* Socratem quendam, virum ſapientem, ſublimia curantem, quique omnia, quæ ſub terra ſunt, perſcrutatus eſt, cauſamque deteriorem *differendo* meliorem efficit. Hi profecto, Athenienſes, qui hunc de me rumorem divulgarunt, accuſatores mei graviſſimi ſunt. Qui enim hæc audiunt, opinantur harum rerum indagatores ne deos quidem eſſe arbitrari. Deinde iſti accuſatores & multi ſunt, & longum jam tempus me accuſarunt; & in ea porro ætate *hæc* vobis dixerunt, in qua veſtrum nonnulli, utpote pueri & adoltſcentuli, facillime credidiſtis; me plane *hoc modo* tanquam deſerta in cauſa, nemine me defendente, accuſantes: &, quod omnium abſurdiſſimum eſt, neque nomina quidem illorum ſcire licet atque proferre; præterquam ſi

κωμῳδοποιὸς τυγχάνει ὤν. ὅσοι δὴ φθόνῳ καὶ διαβολῇ χρώμενοι ὑμᾶς ἀνέπειθον, οἱ δέ, καὶ αὐτοὶ πεπεισμένοι, ἄλλους πείθοντες, ὅτοι πάντες ἀπορώτατοί εἰσιν. οὐδὲ γὰρ ἀναβιβάσασθαι οἷόν τ' ἐστὶν αὐτῶν ἐνταυθοῖ οὐδὲ ἐλέγξαι οὐδένα· ἀλλ' ἀνάγκη ἀτεχνῶς ὥσπερ σκιαμαχεῖν ἀπολογούμενόν τε, καὶ [1] ἐλέγχειν, μηδενὸς ἀποκρινομένου. ἀξιώσατε δὴ καὶ ὑμεῖς, ὥσπερ ἐγὼ λέγω, διττούς μου κατηγόρους γεγονέναι, ἑτέρους μέν, τοὺς ἄρτι κατηγορήσαντας, ἑτέρους δέ, τοὺς πάλαι, οὓς ἐγὼ λέγω· καὶ οἰήθητε δεῖν πρώτους ἐκείνους ὑπολογήσασθαί μοι. καὶ γὰρ ὑμεῖς ἐκείνων πρότερον ἠκούσατε κατηγορούντων, καὶ πολὺ μᾶλλον ἢ τῶνδε τὸ ὕστερον. εἶεν. ἀπολογητέον δή, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ἐπιχειρητέον ὑμῶν ἐξελέσθαι τὴν διαβολήν, ἣν ὑμεῖς ἐν πολλῷ χρόνῳ ἔσχετε, ταύτην ἐν ὀλίγοις ὀλίγῳ χρόνῳ. βουλοίμην μὲν ἂν τοῦτο οὕτω γενέσθαι, εἴ τι ἄμεινον καὶ ὑμῖν καὶ ἐμοί, καὶ πλέον τί με

quis eorum comicus poeta ſit. Quotcunque vero invidiam & calumniam adhibentes vobis perſuaſerunt, quique ipſi perſuaſi, perſuaſerunt aliis, cum illis omnibus difficillimum prorſus eſt certamen. Non enim fieri poteſt, ut huc trahatur ullus vel coarguatur; ſed neceſſe plane eſt veluti contra umbram dimicare, dum & me defendo & *alios* coarguo, nemine reſpondente. Cenſete ergo & vos, quemadmodum dico, accuſatores mihi duplices extitiſſe, alios quidem, qui me modo accuſarunt, alios, qui jampridem, de quibus loquor; atque exiſtimate me quidem oportere prius reſpondere iſtis, quos & ipſi prius multoque magis audiviſtis, quam hoſce ultimos, accuſantes. Eſto: inſtituenda igitur, Athenienſes, mihi eſt defenſio, conandumque in hoc tam brevi tempore invidiam iſtam evellere, quam vos longum jam tempus in me concepiſtis. Vellem ſane hoc ita demum evenire, ſi modo id vobis & mihi melius foret, & boni aliquid defenſio-

1 Forſan ἐλέγχοντα *Steph.*

ποιῆσαι ἀπολογούμενον. οἶμαι γὰ αὐτὸ χαλεπὸν εἶναι, καὶ δ' πάνυ με λανθάνει οἷον ἐστίν. ὅμως δὲ τοῦτο μὲ ἴσως ὅπη τῷ θεῷ φίλον· τῷ γὰ νόμῳ πειστέον καὶ ἀπολογητέον.

γ'. Ἀναλάβωμεν δὴ ἐξ ἀρχῆς, τίς ἡ κατηγορία, ἐξ ἧς ἡ ἐμὴ διαβολὴ γέγονεν, ἣ δὴ καὶ πιστεύων Μέλιτος με ἐγράψατο τὴν γραφὴν ταύτην. ἔστω. τί δὴ λέγοντες διέβαλλον οἱ διαβάλλοντες; ὥσπερ οὖν κατηγόρων, τὴν ἀντωμοσίαν δεῖ ἀναγνῶναι αὐτῶν, Σωκράτης ἀδικεῖ καὶ περιεργάζεται ζητῶν τά τε ὑπὸ γῆν καὶ τὰ ἐπουράνια, καὶ τὸν ἥττω λόγον κρείττω ποιῶν, καὶ ἄλλους ταῦτα διδάσκων. τοιαύτη τίς ἐστι. τοιαῦτα γὰ ἑωράτε καὶ αὐτοὶ ἐν τῇ Ἀριστοφάνους κωμῳδίᾳ, Σωκράτην τινὰ ἐκεῖ περιφερόμενον, φάσκοντά τε ἀεροβατεῖν, καὶ ἄλλην πολλὴν φλυαρίαν φλυαροῦντα. ὧν ἐγὼ οὐδὲν οὔτε μέγα οὔτε σμικρὸν πέρι ἐπαΐω· καὶ οὐχ ὡς ἀτιμάζων λέγω τὴν τοιαύτην ἐπιστήμην, εἴπερ τις περὶ τῶν τοιούτων σοφός ἐστι, μήπως

ne mea efficere. Verum id difficile fore arbitror, neque prorsus, quomodo se res habet, me latet. Atqui hoc ita eat, uti deo gratum erit: nos autem legi parere oportet, ac defensionem pro nobis afferre.

3. Repetamus igitur ab initio, quænam ea sit accusatio, ex qua mihi nata est illa invidia, qua confisus Melitus hoc adversus me crimen instituit. Esto. Quid ergo dictitabant, qui mihi invidiam conflabant? Illorum itaq; tanquam si accusatores essent, jusjurandum perlegendum est, *Socrates injuste agit, atque nimis curiose, quæ sub terra & in cælo sunt, perquirens, deterioremque causam reddens meliorem, & alios etiam hæc docens.* Talis utique est *istorum accusatio.* Talia enim & ipsi vidistis in Aristophanis comœdia, Socratem *nempe* illic quendam circumferri, qui affirmat se in aere ambulare, & plures alias garrit nugas. Quas ego res prorsus ignoro: neque hæc dico, quasi hujusmodi scientiam parvi faciam, si quis in rebus similibus sit sapiens, quo mi-

ἐγὼ ὑπὸ Μελίτου τοσαύτας δίκας φεύγοιμι. Ἀλλὰ γάρ μοι τῶν τοιούτων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐδὲν μέτεστι· μάρτυρας δ' αὖ ὑμῖν τοὺς πολλοὺς παρέχομαι· καὶ ἀξιῶ ὑμᾶς ἀλλήλους διδάσκειν τε καὶ φράζειν, ὅσοι ἐμοῦ πώποτε ἀκηκόατε ἀφηλεγομένου. πολλοὶ δὲ ὑμῖν ἂ τοιοῦτοί εἰσι. φράζετε οὖν ἀλλήλοις, εἰ πώποτε ἢ σμικρὸν ἢ μέγα ἤκουσέ τις ὑμῶν ἐμοῦ περὶ τῶν τοιούτων ἀφηλεγομένου· καὶ ἐκ τούτου γνώσεσθε ὅτι τοιαῦτ' ἐστὶ καὶ τἆλλα περὶ ἐμοῦ ἃ οἱ πολλοὶ λέγουσιν.

δ'. Ἀλλὰ γὰρ οὔτε τούτων οὐδέν ἐστιν· οὐδέ γ' εἴ τινος ἀκηκόατε ὡς ἐγὼ παιδεύειν ἐπιχειρῶ ἀνθρώπους, καὶ χρήματα πράττομαι, οὐδὲ τοῦτο ἀληθές· ἐπεὶ καὶ τοῦτό γέ μοι δοκεῖ καλὸν εἶναι, εἴ τις οἷός τ' εἴη παιδεύειν ἀνθρώπους, ὥσπερ Γοργίας ὁ Λεοντῖνος, καὶ Πρόδικος ὁ Κεῖος, καὶ Ἱππίας ὁ Ἠλεῖος. τούτων γὰρ ἕκαστος, ὦ ἄνδρες, οἷός τ' ἐστὶν ἰὼν εἰς ἑκάστην τῶν πόλεων, τοὺς

nus tanti criminis ipſe a Melito accuſer. Sed revera, Athenienſes, horum nihil ſcio. Teſtes autem *hujuſce rei* pleroſque veſtrum adduco; voſque rogatos velim, ut alii alios doceatis, & vobis invicem dicatis, quotquot me colloquentem aliquando audiviſtis. Audiviſtis autem plerique veſtrum. Recenſete igitur invicem, utrum unquam veſtrum aliquis me de rebus hujuſcemodi quicquam omnino audiverit diſputantem; atque exinde cognoſcetis ejuſmodi eſſe & cætera, quæ de me plerique dictitant.

4. At neque horum quicquam omnino verum eſt: aut ſi a quopiam audiveritis me homines inſtituere, atque *inde* pecuniam facere, ne id quidem verum eſt: quanquam & id præclarum mihi videtur, ſi quis inſtituere homines poſſit, quemadmodum Gorgias Leontinus, & Prodicus Ceus, & Hippias Eleus. Horum enim ſinguli eam, viri, facultatem habent, ut ad quaſcunque proficiſcantur urbes, ado-

νέας, οἷς ἔξεστι τῶν ἑαυτῶν πολιτῶν τῳ βούλονται συνεῖναι ᾧ ἂν βάλωνται, τούτους [1]πείθουσι τὰς ἐκείνων συνουσίας ἀπολιπόντας, σοφισταῖς χρήματα διδόντας, καὶ χάριν προσειδέναι. ἐπεὶ καὶ ἄλλος ἀνήρ ἐστι Πάριος ἐνθάδε, σοφός, ὃν ἐγὼ ἡδόμην ἐπιδημοῦντα. ἔτυχον γὰρ προσελθὼν ἀνδρὶ, ὃς τετελεκὼς χρήματα σοφισταῖς πλείω ἢ ξύμπαντες οἱ ἄλλοι, Καλλίᾳ τῷ Ἱππονίκου. τοῦτον οὖν ἀνηρόμην, (ἐστὸν γὰρ αὐτῷ δύο υἱέε) Ω Καλλία, ἦν δ' ἐγὼ, εἰ μέν σου τὼ υἱέε πῶλω ἢ μόσχω ἐφυέσθην, εἴχομεν ἂν αὐτοῖν ἐπισάλην λαβεῖν καὶ μισθώσασθαι, ὃς ἔμελλεν αὐτὼ καλὼ καὶ ἀγαθὼ ποιήσειν τὴν προσήκουσαν ἀρετήν· (ἦν δ' ἂν οὗτος ἢ τῶν ἱππικῶν τις ἢ τῶν γεωργικῶν) νῦν δ' ἐπειδὴ ἀνθρώπω ἐστὸν, τίνα αὐτοῖν ἐν νῷ ἔχεις ἐπισάτην λαβεῖν; τίς τῆς τοιαύτης ἀρετῆς, ἣ ἀνθρωπίνης τε καὶ πολιτικῆς ἐπιστήμων ἐστίν; οἶμαι γάρ σε ἐσκέφθαι, ἅτε καὶ τῶν υἱέων κτῆσιν. ἔστι τις, ἔφην ἐγὼ, ἢ

lescentibus, quibus cum suorum civium quibuslibet gratuito licet versari, persuadeant, ut se, illorum consuetudine relicta, sectentur, ac data pecunia, gratiam insuper habeant. Est & alius quidam vir hic sapiens, Parius, quem ego huc advenisse audivi. Contigit enim, ut in virum inciderem, qui plus pecuniarum in sophistas expenderat, quam cæteri omnes, Calliam, *inquam*, Hipponici filium. Hunc ergo interrogavi, (duos enim habet filios) O Callia, inquam, si filii tui pulli equini aut vituli essent, possemus aliquem illis mercede adhibita præficere, qui eos pro sua ipsorum natura pulchros bonosque efficeret; (esset vero talis aut equestrium aliquis aut agricolarum) nunc vero cum *filii tui* homines sint, quemnam illis præficere in animo habes? Quisnam hujusce humanæ civilisque virtutis sciens est? Arbitror id te, cum filios habeas, cogitavisse. Estne, inquam, *talis* aliquis, an

1 Forsan πείθειν *Steph.*

non? Est profecto, inquit ille. Quis, inquam, est, & unde? & quanti docet? Euenus, inquit, est, Socrates, Parius, quinque minis. Atque ego Euenum felicem judicavi, si revera hac arte præditus sit, atque adeo concinne doceat. Ipse ergo quoque, si talia scirem, admodum gloriarer, & magni me facerem. At certe, Athenienses, hæc nescio.

5. Objiciat autem forsan aliquis, Atqui, Socrates, quidnam feciſti? Et unde adversus te exortæ sunt hæ calumniæ? De te enim, si nihil singulare præter cæterorum morem factitares, nunquam tantus deinde rumor ac sermo exortus esset, nisi, *inquam*, aliquid a vulgi consuetudine alienum ageres. Dic ergo nobis, quid tandem id sit, ne & nos de te temere aliquid judicemus. Hæc qui dixerit, mihi justa dicere videtur: atque ego vobis conabor ostendere, quidnam id sit, quod mihi & nomen hoc & invidiam peperit. Audite igitur; & vestrum licet nonnullis ludere forsan

παίζειν, εὖ μὴντοι ἴστε, πᾶσαν ὑμῖν τὴν ἀλήθειαν ἐρῶ. ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δι' οὐδὲν ἄλλ' ἢ διὰ σοφίαν τινὰ τοῦτο τὸ ὄνομα ἔσχηκα. ποίαν δὴ σοφίαν ταύτην; ἥπερ ἔστιν ἴσως ἀνθρωπίνη σοφία. τῷ ὄντι γὰρ κινδυνεύω ταύτην εἶναι σοφός. οὗτοι δὲ τάχ' ἄν, οὓς ἄρτι ἔλεγον, μείζω τινὰ ἢ κατ' ἄνθρωπον σοφίαν σοφοὶ εἶεν· [1] ἢ οὐκ ἔχω, ὅ, τι λέγω· οὐ γὰρ δὴ ἔγωγε αὐτὴν ἐπίσταμαι. ἀλλ' ὅστις φησὶ, ψεύδεταί τε καὶ ἐπὶ διαβολῇ τῇ ἐμῇ λέγει. καί μοι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ θορυβήσητε μηδέν, ἂν δόξω τι ὑμῖν μέγα λέγειν. οὐ γὰρ ἐμὸν ἐρῶ τὸν λόγον, ὃν ἂν λέξω· ἀλλ' εἰς ἀξιόχρεων ὑμῖν τὸν λέγοντα ἀνοίσω. τῆς γὰρ ἐμῆς, εἰ δή τις ἐστὶ σοφία καὶ οἵα, μάρτυρα ὑμῖν παρέξομαι τὸν θεὸν τὸν ἐν Δελφοῖς. Χαιρεφῶντα γὰρ ἴστε δήπου· οὗτος ἐμὸς ἑταῖρος ἦν ἐκ νέου, καὶ ὑμῶν ᾧ πλήθει ἑταῖρός τε, καὶ συνέφυγε τὴν φυγὴν ταύτην, καὶ μετ' ὑμῶν

videar, pro certo tamen habeatis, me omnem vobis veritatem dicturum. Ego equidem, Athenienſes, ob nullam aliam rem præter ſapientiam quandam hujuſmodi nomen nactus ſum. Qualem vero ſapientiam hanc? Quæ humana forſan eſt. Nam hac revera præditus videor. Illi vero, quos paulo ante commemorabam, majorem forte quandam humana ſapientiam habeant; quam, quo nomine appellem, neſcio: neque enim ego eam novi. At quicunque id *de me* aſſerit, mentitur, &, ut mihi odium conflet, id dicit. Nec vero mihi, Athenienſes, obſtrepatis, ſi quid vobis magnum dicere videar. Non enim meus hic ſermo eſt, quem dicam; ſed eum auctori, cui credatis, digno acceptum referam. Nam ſapientiæ meæ, ſi qua mihi & qualis ſit, teſtem adhibebo vobis Delphicum deum. Chærephontem certe noviſtis; ille familiaris mihi erat a puero, & veſtrum pleriſque, ac nuper una vobiſcum fugit, & ſimul in urbem

1 Forſan ἦν.

κατῆλθε. καὶ ἴστε δὴ οἷος ἦν Χαιρεφῶν, ὡς σφοδρὸς ἐφ' ὅ, τι ὁρμήσειε. καὶ δήποτε καὶ εἰς Δελφοὺς ἐλθὼν, ἐτόλμησε τοῦτο μαντεύσασθαι. καὶ, ὅπερ λέγω, μὴ θορυβῆτε, ὦ ἄνδρες. ἤρετο γὰρ δή, εἴπις ἐμοῦ εἴη σοφώτερος. ἀνεῖλεν οὖν ἡ Πυθία μηδένα σοφώτερον εἶναι. καὶ τούτων πέρι ὁ ἀδελφὸς ὑμῖν αὐτοῦ οὗτοσὶ μαρτυρήσει, ἐπειδὴ ἐκεῖνος τετελεύτηκε.

ς'. Σκέψασθε δὴ ὧν ἕνεκα ταῦτα λέγω. μέλλω γὰρ ὑμᾶς διδάξειν, ὅθεν μοι ἡ διαβολὴ γέγονεν. ταῦτα γὰρ ἐγὼ ἀκούσας, ἐνεθυμούμην οὕτωσί, Τί ποτε λέγει ὁ θεός; καὶ τί ποτε αἰνίττεται; ἐγὼ γὰρ δὴ οὔτε μέγα οὔτε σμικρὸν ξυνοίδα ἐμαυτῷ σοφὸς ὤν. τί οὖν ποτε λέγει, φάσκων ἐμὲ σοφώτατον εἶναι; ψεύδεταί γε· ἡ γὰρ θέμις αὐτῷ. Καὶ πολὺν μὲ χρόνον ἠπόρουν, τί ποτε λέγει. ἔπειτα μόλις πάνυ ἐπὶ ζήτησιν αὐτῆς τοιαύτην τινὰ ἐτραπόμην. ἦλθον ἐπὶ

reverſus eſt. Noviſtis ergo qualis erat Chæripho, quam vehemens, quamcunq; ad rem ſe convertiſſet. Et hic itaque aliquando Delphos profectus, hac de re oraculum conſulere auſus eſt. Nec mihi, ut dico, viri, obſtrepatis. Interrogavit utique, an eſſet ullus me ſapientior. Reſpondit Pythia ſapientiorem eſſe neminem. Et de his quidem iſte frater ejus teſtimonium perhibebit; nam ipſe *Chæripho* vita functus eſt.

6. Conſiderate igitur quorum gratia hæc dico. Vobis enim explicaturus ſum, unde hæc mihi invidia conflata ſit. Cum enim hæc audiſſem, ita mecum ipſe reputavi, Quidnam deus ait? ac quidnam innuit? Ego enim neutiquam omnino me ſapientem eſſe mihi conſcius ſum. Quid igitur ſibi vult, cum me dicat ſapientiſſimum? Minime profecto mentitur: neque enim id fas eſt ei. Atque diu quidem ambiguus hærebam, quid *oraculum* innueret. Deinde ad hujuſcemodi quandam inquiſitionem me vix tandem contuli. Adivi quen-

τινα τῶν δοκούντων σοφῶν εἶναι, ὡς ἐνταῦθα, εἰ πέρ που, ἐλέγξων ὃ μαντεῖον, καὶ ἀποφαίνων τῷ χρησμῷ, ὅτι οὗτος γέ μου σοφώτερος· σὺ δ' ἐμὲ ἔφησθα. Ἀφασκοπῶν οὖν τοῦτον· (ὀνόματι γὰρ οὐδὲν δέομαι λέγειν) ἦν δέ τις τῶν πολιτικῶν, πρὸς ὃν ἐγὼ σκοπῶν, τοιοῦτόν τι ἔπαθον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· καὶ ἀφαλεόμην αὐτῷ, ἔδοξέ μοι οὗτος ὁ ἀνὴρ δοκεῖν μὲν εἶναι σοφὸς ἄλλοις τε πολλοῖς ἀνθρώποις, καὶ μάλιστα ἑαυτῷ, εἶναι δ' οὔ. καὶ πειρώμην αὐτῷ δεικνύναι ὅτι οἴοιτο μὲν εἶναι σοφὸς, εἴη δ' οὔ. ἐντεῦθεν οὖν τούτῳ τε ἀπηχθόμην, καὶ πολλοῖς τῶν παρόντων. πρὸς ἐμαυτὸν δ' οὖν ἀπιὼν ἐλογιζόμην, ὅτι τούτου μὲν τοῦ ἀνθρώπου ἐγὼ σοφώτερός εἰμι. κινδυνεύει μὲν γὰρ ἡμῶν οὐδέτερος οὐδὲν καλὸν οὐδ' ἀγαθὸν εἰδέναι· ἀλλ' οὗτος μὲν οἴεταί τι εἰδέναι, οὐκ εἰδώς· ἐγὼ δὲ, ὥσπερ οὖν οὐκ οἶδα, οὐδὲ οἴομαι. ἔοικα γοῦν τούτου γε σμικρῷ τινι αὐτῷ τούτῳ σοφώτερος εἶ-

dam ex iis, qui ſapientes videntur, ut qui hic, ſi uſquam, vaticinium coarguturus eſſem, oraculoque oſtenſurus, illum, non me, quem dixiſti, eſſe ſapientiorem. Dum illum ergo contemplarer; (nomen enim ejus proferre nihil opus eſt) erat autem quidam ex iis, qui in republica gerenda verſantur: illum, *inquam*, dum reſpicerem, mihi hujuſmodi quiddam, Athenienſes, contigit; *nempe* mihi cum illo colloquenti viſus eſt vir ille videri quidem ſapiens tum aliis multis, tum vel maxime ſibi ipſi, eſſe vero nequaquam. Deinde conatus ſum illi oſtendere illum quidem ſibi ipſi videri ſapientem, ſed minime eſſe. Unde & illum mihi infenſum, & ex iis, qui aderant, multos reddidi. Diſcedens vero mecum ipſe reputavi, me profecto hoc homine ſapientiorem eſſe. Videtur enim neuter noſtrum pulchrum bonumve aliquid noſſe: ſed hic quidem, cum ſciat nihil, ſe ſcire aliquid putat: ego vero, quemadmodum nihil ſcio, ita me nec *quicquam ſcire* exiſtimo. Videor ergo hac quidem parva in re hoc homine

ναι, ὅτι ἃ μὴ οἶδα, οὐδὲ οἴομαι εἰδέναι. ἐντεῦθεν ἐπ' ἄλλον ἰέναι τῶν ἐκείνου δοκούντων σοφωτέρων εἶ)· καί μοι ταυτὰ ταῦτα ἔδοξε. καὶ ἐνταῦθα κἀκείνῳ καὶ ἄλλοις πολλοῖς ἀπηχθόμην.

ζ. Μετὰ ταῦτα οὖν ἤδη ἐφεξῆς ἰέναι, ἀλθανόμενος μὲν καὶ λυπούμενος, καὶ δεδιὼς ὅτι ἀπηχθανόμην· ὅμως δὲ ἀναγκαῖον ἐδόκει εἶ) τὸ τοῦ θεοῦ περὶ πλείστου ποιεῖσθαι, καὶ ἰέναι, σκοποῦντι τὸν χρησμὸν τί λέγει, ὅτι ἄπασι τοῖς τὶ δοκοῦσι εἰδέναι. καὶ νὴ τὸν κύνα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, (δεῖ γὰρ πρὸς ὑμᾶς τἀληθῆ λέγειν) ἦ μὴν ἐγὼ ἔπαθόν τι τοιοῦτον. οἱ μὲν μάλιστα εὐδοκιμοῦντες ἔδοξάν μοι ὀλίγου δεῖν τοῦ πλείστου ἐνδεεῖς εἶναι ζητοῦντι κατὰ τὸν θεόν· ἄλλοι δὲ, δοκοῦντες φαυλότεροι, ἐπιεικέστεροι εἶ) ἄνδρες πρὸς τὸ φρονίμως ἔχειν. δεῖ δή ὑμῖν τἰὼ ἐμὴν πλάνην ὀπιδεῖξαι, ὥσπερ πόνους τινὰς πονοῦντος, ἵνα μοι καὶ ἀνέλεγ-

sapientior, quod quæ ignoro, neque scire me arbitror. Post hæc alium adii ex iis, qui illo sapientiores habebantur; & de eo omnino similiter judicavi. Atque hinc illum multosque alios mihi infensos reddidi.

7. Postea *ad alios* deinceps perrexi, sentiens quidem, *quid rei esset*, atque id dolens, timensq; ne adversus me odium concitarem: veruntamen necessarium mihi visum est dei *vocem* plurimi facere, passimque progredi perscrutantem, quid sibi vellet oraculum, ad omnes, quicunque aliquid scire viderentur. Et per canem, Athenienses, (oportet enim vobis vera dicere) tale aliquid mihi contigit. Mihi quidem, dum hæc ex divino oraculo perquirebam, qui maxime *sapientiæ* nomen consecuti essent, ab ea illi longissime abesse; alii vero, qui illis inferiores existimabantur, propius ad prudentiam accedere videbantur. Oportet profecto vobis referre, quantum oberraverim, quasi labores quosdam *mihi impositos* sustinens, ut indubitata *tandem*

κτος ἡ μαντεία γένοιτο. μετὰ γὰρ τοὺς πολιτικοὺς ἦια ἐπὶ τοὺς ποιητάς, τούς τε τῶν τραγῳδιῶν καὶ τοὺς τῶ διθυράμβων, καὶ τοὺς ἄλλους, ὡς ἐνταῦθα ἐπ' αὐτοφώρῳ καταληψόμενος ἐμαυτὸν ἀμαθέστερον ἐκείνων ὄντα. ἀναλαμβάνων οὖν αὐτῶν τὰ ποιήματα, ἃ μοι ἐδόκει μάλιστα πεπραγματεῦσθαι αὐτοῖς, διηρώτων ἂν αὐτοὺς τί λέγοιεν, ἵν' ἅμα τι καὶ μανθάνοιμι παρ' αὐτῶν. αἰσχύνομαι οὖν ὑμῖν εἰπεῖν, ὦ ἄνδρες, τἀληθῆ· ὅμως δὲ ῥητέον. ὡς ἔπος γὰρ εἰπεῖν, ὀλίγοι αὐτῶν ἅπαντες οἱ παρόντες ἂν βέλτιον ἔλεγον περὶ ὧν αὐτοὶ ἐπεποιήκεσαν. ἔγνων οὖν αὖ καὶ περὶ τῶν ποιητῶν ἐν ὀλίγῳ τοῦτο, ὅτι οὐ σοφίᾳ ποιοῖεν ἃ ποιοῖεν, ἀλλὰ φύσει τινὶ καὶ ἐνθουσιάζοντες, ὥσπερ οἱ θεομάντεις καὶ οἱ χρησμῳδοί. καὶ γὰρ οὗτοι λέγουσι μὲν πολλὰ καὶ καλά, ἴσασι δὲ οὐδὲν ὧν λέγουσι. τοιοῦτόν τί μοι ἐφάνησαν πάθος καὶ οἱ ποιηταὶ πεπονθότες. καὶ ἅμα ᾐσθόμην αὐτῶν διὰ τὴν ποίησιν οἰομένων καὶ τἆλλα σοφωτάτων

mihi conſtaret oraculi fides. Poſt homines enim, qui in republica gerenda verſantur, ad poetas me contuli, tragœdiarum *nempe* & dithyramborum auctores, alioſque, quaſi hic manifeſto prorſus ſtatim deprehenſurus, eſſe me his imperitiorem. Acceptis itaque eorum libris, in quibus ſcribendis maxime elaboraviſſe videbantur, ſciſcitatus ſum eorum ſenſa, ut ſimul etiam aliquid ab ipſis perdiſcerem. Erubeſco, viri, verum hic vobis dicere; dicendum eſt tamen. Alii pene omnes præſentes, ut uno verbo dicam, melius de iis *poematibus*, quæ iſti conſcripſerant, loquerentur. Deprehendi igitur id brevi item de poetis, eos non ſapientiæ vi facere quæ faciant, ſed naturæ quodam impetu & divina animi concitatione, quemadmodum vaticinantes & fatidici. Nam & hi multa quidem & præclara dicunt, ſed eorum, quæ dicunt, nihil intelligunt. Tali quodam pacto poetæ quoque affecti fuiſſe mihi videbantur. Et ſimul animadverti eos in aliis quoque rebus propter poeſim omnium

τῆ) ἀνθρώπων, ἃ οὐκ ἦσαν. ἀπιὼν οὖν καὶ ἐντεῦθεν, τῷ αὐτῷ οἰόμενος ὑπερεῖναι, ὥπερ καὶ τῶν πολιτῶν.

η'. Τελευτῶν δὴ ὑπὲρ τοὺς χειροτέχνας ἤια. ἐμαυτῷ γὰρ ξυνήδειν οὐδὲν ὑπισταμένῳ, ὡς ἔπος εἰπεῖν· τούτους δέ γ' ἤδειν ὅτι εὑρήσοιμι πολλὰ καὶ καλὰ ὑπισταμένους. καὶ τούτου μὲ οὐκ ἐψεύσθην· ἀλλ' ἠπίσταντο ἃ ἐγὼ οὐκ ἠπιστάμην, καί μου ταύτῃ σοφώτεροι ἦσαν. ἀλλ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταυτόν μοι ἔδοξαν ἔχειν ἁμάρτημα, ὅπερ οἱ ποιηταί, καὶ οἱ ἀγαθοὶ δημιουργοί. διὰ τὸ τὴν τέχνην καλῶς ἐξεργάζεσθαι, ἕκαστος ἠξίου καὶ τἆλλα τὰ μέγιστα σοφώτατος εἶναι. καὶ αὐτῶν αὕτη ἡ πλημμέλεια ἐκείνην τὴν σοφίαν ἀπέκρυπτεν. ὥστε με καὶ αὐτὸν ἀνερωτᾶν ὑπὲρ τοῦ χρησμοῦ, πότερα δεξαίμην ἂν, ὕτως ὥσπερ ἔχω ἔχειν, μήτε τι σοφὸς ὢν τὴν ἐκείνων σοφίαν, μήτε ἀμαθὴς τὴν ἀμαθίαν· ἢ ἀμφότερα, ἃ ἐκεῖνοι ἔχουσιν, ἔχειν. ἀπεκρινάμην οὖν ἐμαυτῷ τε καὶ τῷ χρησμῷ, ὅτι μοι λυσιτελεῖ, ὥσπερ ἔχω ἔχειν.

se sapientissimos judicare, in quibus minime erant. Abii ergo & hinc, eadem omnino re me eos superare existimans, qua & homines civiles.

8. Tandem ergo me ad artifices contuli. Mihi enim conscius fui me nihil, ut uno verbo dicam, scire; noveram autem me hosce multa & pulchra scire comperturum. Neque in hoc quidem me fefellit opinio; at sciebant, quæ ipse nesciebam, & hac in parte me sapientiores erant. Sed, Athenienses, eidem vitio, cui & poetas, peritos artifices obnoxios esse deprehendi. Unusquisque eorum, quod artem suam præclare exerceret, se in cæteris quoque vel maximis rebus sapientissimum esse putabat. Atque hic eorum error illam, *quæ ipsis inerat*, sapientiam obscurabat. Quamobrem me ipsum oraculi nomine interrogabam, utrum eligerem, ita me habere, ut habeo, neque peritia illorum, neque insciti prædituni, an utraque habere, quæ illi habent. Mihi ergo ipsi atque oraculo respondi, mihi commodius esse ita, uti habeo, me habere.

9'. Ἐκ ταύτης ἤδη τῆς ἐξετάσεως, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πολλαί μοι ἀπέχθειαι γεγόνασι, καὶ οἵαι χαλεπώταται καὶ βαρύταται· ὥστε πολλὰς διαβολὰς ἀπ' αὐτῶν γεγενέναι· ὄνομα δὲ τοῦτο λέγεται σοφὸς εἶναι. οἴονται γάρ με ἑκάστοτε οἱ παρόντες ταῦτα αὐτὸν εἶναι σοφόν, ἃ ἂν ἄλλον ἐξελέγξω. ὅ γὴ κινδυνεύει, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῷ ὄντι ὁ θεὸς σοφὸς εἶναι, καὶ ἐν τῷ χρησμῷ τούτῳ τοῦτο λέγειν, ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη σοφία ὀλίγου τινὸς ἀξία ἐστὶ καὶ οὐδενός· καὶ φαίνεται [1] τοῦτον λέγειν τὸν Σωκράτην, προσκεχρῆσθαι δὲ τῷ ἐμῷ ὀνόματι, ἐμὲ προβάδειγμα ποιούμενος· ὥσπερ [2] ἂν εἴποι ὅτι, Οὗτος ὑμῶν, ὦ ἄνθρωποι, σοφώτατός ἐστιν, ὅστις, ὥσπερ Σωκράτης, ἔγνωκεν ὅτι οὐδενὸς ἄξιός ἐστι τὴν ἀληθείαν πρὸς σοφίαν. ταῦτ' οὖν ἐγὼ μὲν ἔτι καὶ νῦν περιϊὼν ὀπίζομαι καὶ ἐρευνῶ, κατὰ τὸν θεόν, καὶ τῶν ἀστῶν καὶ τῶν ξένων ἄν τινα οἴωμαι σοφὸν εἶναι· καὶ ἐπειδάν μοι μὴ δοκῇ, τῷ θεῷ βοηθῶν ἐνδείκνυμαι

9. Ex hac inquiſitione, Athenienſes, inimicitiæ multæ, eæque acerrimæ atque graviſſimæ adverſus me jam coortæ ſunt; adeo ut multæ exinde calumniæ ſint conſecutæ; nomenque hoc ſapientis inditum ſit. Qui adſunt enim ſemper me ipſum illa ſcire putant, in quibus alium coarguo. Videtur autem, Athenienſes, revera *ſolus* deus ſapiens eſſe, atque in hoc oraculo id ſibi velle, humanam *videlicet* ſapientiam parvi, imo nihili pendendam eſſe; & apparet ideo Socratem *ſapientem* nuncupare, meoque nomine uti, quo me tanquam exemplum quoddam proponat; quaſi ſic dicat, Hic veſtrum, mortales, ſapientiſſimus eſt, qui, quemadmodum Socrates, novit ſe, quod ad ſapientiam attinet, nihili revera eſſe faciendum. Hæc igitur ego etiamnum circumeuns paſſim perquiro, deo obſecutus, & perſcrutor, ſi quem aut civium aut peregrinorum eſſe exiſtimem ſapientem: ac poſtquam mihi ille *talis* non videatur, deo opem ferens illum

1 Forſan τοῦτο *Steph.* 2 Forſ. ἂν εἰ εἴποι *Steph.*

ὅτι οὐκ ἔστι σοφός. καὶ ὑπὸ ταύτης τῆς ἀσχολίας, ὀλίγα τι τῶν τῆς πόλεως πεπράξαι μοι σχολὴ γέγονεν ἄξιον λόγου, οὔτε τῶν οἰκείων· ἀλλ' ἐν πενίᾳ μυρίᾳ εἰμί, διὰ τὴν τοῦ θεοῦ λατρείαν.

ι'. Πρὸς δὲ τούτοις, οἱ νέοι μοι ἐπακολουθοῦντες (οἷς μάλιστα σχολή ἐστιν, οἱ τῶν πλουσιωτάτων) αὐτόματοι, χαίρουσιν ἀκούοντες ἐξελεγχομένων τῶν ἀνθρώπων· καὶ αὐτοὶ πολλάκις ἐμὲ μιμοῦνται, εἶτα ἐπιχειροῦσιν ἄλλους ἐξετάζειν. κἄπειτα, οἶμαι, εὑρίσκουσι πολλὴν ἀφθονίαν οἰομένων μὲν εἰδέναι τι τῶν ἀνθρώπων, εἰδότων δὴ ἢ ὀλίγα ἢ οὐδέν. ἐντεῦθεν οὖν οἱ ὑπ' αὐτῶν ἐξεταζόμενοι ἐμοὶ ὀργίζονται, οὐκ αὐτοῖς· καὶ λέγουσιν, ὡς Σωκράτης τίς ἐστι μιαρώτατος, καὶ διαφθείρει τοὺς νέους. κ᾽ ἐπειδάν τις αὐτοὺς ἐρωτᾷ ὅ, τι ποιῶν, καὶ ὅ, τι διδάσκων, ἔχουσι μὲν οὐδὲν εἰπεῖν, ἀλλ' ἀγνοοῦσιν· ἵνα δὲ μὴ δοκῶσιν ἀπορεῖν, τὰ κατὰ πάντων τῶν φιλοσοφούντων πρόχειρα ταῦ-

sapientem non esse demonstro. Atque ob occupationes hujusmodi nullum mihi ferme contigit otium, vel ad publicum aliquid commemoratu dignum agendum, vel privatum; sed in paupertatem gravissimam propter hoc dei obsequium redactus sum.

10. Præterea adolescentes (ii quibus maxime per otium licet, *nempe* qui parentibus nati sunt locupletissimis) me ultro sequentes, delectantur, cum refelli a me homines audiunt: & ipsi sæpe me imitati, alios deinde explorare aggrediuntur. Qua quidem in re plurimam, opinor, reperiunt turbam hominum aliquid se scire putantium, cum aut pauca aut nihil sciant. Inde ii, qui ab his tentantur, non illis, sed mihi redduntur infensi; clamantque, Socratem quendam esse impurissimum, eumque juvenes corrumpere. Ac si quis eos sciscitatur, quidnam vel agendo vel docendo *corrumpat*, nihil quidem afferre possunt, imo *plane* ignorant: sed ne hærere videantur, ad ista confugiunt, quæ adversus omnes philosophantes in prom-

τα λέγουσιν, ὅτι τὰ μετέωρα καὶ τὰ ὑπὸ γῆς ζητεῖ, καὶ θεοὺς μὴ νομίζει, καὶ τὸν ἥττω λόγον, κρείττω ποιεῖ. τὰ γὰρ ἀληθῆ, οἶμαι, οὐκ ἂν ἐθέλοιεν λέγειν, ὅτι καταδηλοί γίγνονται πεπαιδευμένοι μὲν εἰδέναι, εἰδότες δὲ οὐδέν. ἅτε οὖν, οἶμαι, φιλότιμοι ὄντες καὶ σφοδροὶ καὶ πολλοὶ, καὶ ξυντεταγμένως καὶ πιθανῶς λέγοντες περὶ ἐμοῦ, ἐμπεπλήκασιν ὑμῶν τὰ ὦτα, καὶ πάλαι καὶ νῦν σφοδρῶς διαβάλλοντες. ἐκ τούτων καὶ Μέλιτός μοι ἐπέθετο καὶ Ανυτος καὶ Λύκων. Μέλιτος μὲν, ὑπὲρ τῶν ποιητῶν ἀχθόμενος· Ανυτος δὲ, ὑπὲρ τῶν δημιουργῶν καὶ τῶν πολιτικῶν· Λύκων δὲ, ὑπὲρ τῶν ῥητόρων. ὥστε (ὅπερ ἐγὼ ἀρχόμενος ἔλεγον) θαυμάζοιμ' ἂν, εἰ οἷός τ' εἰμὶ ἐγὼ ὑμῶν ταύτην τὴν διαβολὴν ἐξελέσθαι ἐν οὕτως ὀλίγῳ χρόνῳ, οὕτω πολλὴν γενομένην. ταῦτά ἐστιν ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τἀληθῆ· καὶ ὑμᾶς ὅτε μέγα ὅτε σμικρὸν ἀποκρυψάμενος ἐγὼ λέγω, οὐδὲ ὑποσειλάμενος. καίτοι οἶδα σφόδρα ὅτι τοῖς

ptu ſunt, me *ſcilicet* ſublimia perſcrutari, & quæ item ſub terra ſunt, deos vero eſſe non exiſtimare, & malam cauſam *dicendo* bonam *videri* efficere. Vera enim, credo, fateri nolunt, ſe *nempe* convictos fuiſſe, ſe ſcire aliquid præ ſe tuliſſe, cum nihil ſciant. Cum igitur, arbitror, ambitioſi & vehementes & multi ſint, ac compoſite & ad perſuadendum apte de me dixerint, veſtras aures impleverunt, me & jamdudum & nunc acriter calumniantes. Ex hiſce Melitus & Anytus & Lycon me ſunt adorti. Melitus quidem poetarum nomine mihi infeſtus; Anytus vero artificum atque civilium virorum; Lycon denique gratia rhetorum. Quamobrem (quemadmodum ab initio dicebam) admirarer equidem, ſi tantam iſtam invidiam, nunc in tam brevi tempore veſtris animis eximere poſſem. Hæc equidem, Athenienſes, vera vobis loquor; neque quicquam omnino vos celavi neque ſubtraxi: quamvis ferme norim me in his ipſis *dicendis*

αὐτοῖς ἀπεχθάνομαι. ὃ καὶ τεκμήριον, ὅτι ἀληθῆ λέγω, ᾗ ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ διαβολὴ ἡ ἐμὴ, καὶ τὰ αἴτια ταῦτά ἐστι. καὶ ἐάν τε νῦν, ἐάν τε αὖθις ζητήσητε ταῦτα, οὕτως εὑρήσετε. τοὺς μὲν οὖν ὧν οἱ πρῶτοί μου κατήγοροι κατηγόρουν, αὕτη ἔστω ἱκανὴ ἡ ἀπολογία πρὸς ὑμᾶς.

ια'. Πρὸς δὲ Μέλιτον, τὸν ἀγαθὸν καὶ φιλόπολιν, ὡς φησι, καὶ τοὺ ὑστέρους, μετὰ ταῦτα πειράσομαι ἀπολογήσασθαι. αὖθις γὰρ δὴ (ὥσπερ τούτων ἑτέρων ὄντων κατηγόρων) λάβωμεν αὖ τὴν τούτων ἀντωμοσίαν. ἔχει δὲ ὧδέ πως· Σωκράτη φησὶν ἀδικεῖν, τούς τε νέους διαφθείροντα, καὶ θεοὺς, οὓς ἡ πόλις νομίζει, ἃ νομίζοντα, ἕτερα δὲ δαιμόνια καινά. τὸ μὲν δὴ ἔγκλημα τοιοῦτόν ἐστι. τούτου δὲ τοῦ ἐγκλήματος ἓν ἕκαστον ἐξετάσωμεν. φησὶ γὰρ δὴ τοὺς νέους ἀδικεῖν με διαφθείροντα. ἐγὼ δὲ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀδικεῖν φημὶ Μέλιτον, ὅτι σπουδῇ χαριεντίζεται, ῥᾳ-

in odium incurrere. Quod quidem etiam indicio eſt me vera loqui, atque talem eſſe invidiam, quæ mihi conflata eſt, ejuſque cauſas hujuſmodi eſſe. Et ſive nunc, ſive in poſterum in hæc inquiratis, ita eſſe invenietis. Ad illa igitur, quæ primi mei accuſatores de me detulerint, hæc mihi ſufficiat apud vos defenſio.

11. Ad Melitum vero bonum huncce, ut ipſe ait, & civitatis amantem, & ad *alios* ultimos *accuſatores* deinceps reſpondere conabor. Rurſus enim (quippe qui alii *a ſuperioribus iſtis* accuſatores ſint) horum accuſationem juramento præſtito ſuſceptam in medium adducamus. Habet vero ſe in hunc ferme modum: *Socrates* inquit, *injuſte agit, juventutemque corrumpens, ac deos, quos civitas cenſet, ipſe non cenſens, ſed alia quædam nova dæmonia.* Accuſatio quidem eſt hujuſmodi. Hujus autem accuſationis unamquamque partem diſcutiamus. Juvenes ergo corrumpendo me injuſte agere dicit. Ego vero, Athenienſes, Melitum injuſte agere dico, quod ſtudioſe cavilletur, te-

δίως εἰς ἀγῶνας καθιστὰς ἀνθρώπους, περὶ πραγμάτων προσποιούμενον σπουδάζειν καὶ κήδεσθαι, ὧν οὐδὲν πώποτε τούτῳ ἐμέλησεν. ὡς δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, πειράσομαι ὑμῖν ἐπιδεῖξαι.

ιβ'. Καί μοι δεῦρο, ὦ Μέλιτε, εἰπέ, Ἄλλο τι ἢ περὶ πλείστου ποιῇ, ὅπως ὡς βέλτιστοι οἱ νεώτεροι ἔσονται; Ἔγωγε. Ἴθι δὴ νυν, εἰπὲ τούτοις, τίς αὐτοὺς βελτίους ποιεῖ. δῆλον γὰρ ὅτι οἶσθα, μέλον γέ σοι. τὸν μὲν γὰρ διαφθείροντα ἐξεύρων, ὡς φῂς, ἐμὲ εἰσάγεις τουτοισί, καὶ κατηγορεῖς· τὸν δὲ δὴ βελτίους ποιοῦντα, ἴθι, εἰπὲ, καὶ μήνυσον αὐτοῖς τίς ἐστιν. ὁρᾷς, ὦ Μέλιτε, ὅτι σιγᾷς, καὶ οὐκ ἔχεις εἰπεῖν; καίτοι οὐκ αἰσχρόν σοι δοκεῖ εἶναι, καὶ ἱκανὸν τεκμήριον ὃ δὴ ἐγὼ λέγω, ὅτι σοι οὐδὲν μεμέληκεν; Ἀλλ' εἰπέ, ὦ ἀγαθέ, τίς αὐτοὺς ἀμείνους ποιεῖ. Οἱ νόμοι. Ἀλλ' ὃ τοῦτο ἐρωτῶ, ὦ βέλτιστε, ἀλλὰ τίς ἄνθρωπος, ὅστις τυγχάνει καὶ τοῦτο οἶδε, τοὺς νόμους. Οὗτοι,

mere homines in judicii diſcrimen trahens, ſimulanſque ſe in iis rebus ſtudium ponere & de iis ſollicitum eſſe, quæ ipſi nunquam curæ fuerunt. Hoc autem ita eſſe conabor vobis etiam oſtendere.

12. Heus, Melite, dic mihi, Num id maximi facis, ut adoleſcentes quam optimi evadant? Equidem. Age ergo nunc, hiſce dicas, quiſnam illos meliores efficiat. Conſtat enim ſcire te, cum tibi id curæ ſit. Me enim corruptorem eorum, ut ais, deprehendiſti, & in judicium raptum jam apud hos accuſas; age vero, & eum, qui *juvenes* efficiat meliores, dic, & hiſce, quiſnam ſit, oſtende. Videſne Melite, te ſilere, & nihil habere, quod dicas? Atqui nonne turpe id tibi videtur, ac ſatis validum ejus, quod ipſe dico, indicium, te hæc nunquam curaſſe? Verum dic jam, bone vir, quiſnam eos meliores efficiat. Leges. At vero non id interrogo, vir optime, ſed quis homo, qui primum & hoc ipſum norit, *nempe* leges. Iſti

ὦ Σώκρατες, οἱ δικασταί. Πῶς λέγεις, ὦ Μέλιτε; οἵδε τοὺς νέους παιδεύειν οἷοί τε εἰσὶ καὶ βελτίους ποιεῖν; Μάλιστα. Πότερον ἅπαντες; ἢ οἱ μὲν αὐτῶν, οἱ δ' οὔ; Απαντες. Εὖ γε νὴ τὴν Ηραν λέγεις, καὶ πολλὴν ἀφθονίαν τῶν ὠφελούντων. τί δὲ δή; οἵδε ⓐ ἀκροαταὶ βελτίους ποιοῦσιν, ἢ οὔ; Καὶ οὗτοι. Τί δὲ οἱ βουλευταί; Καὶ ⓐ βουλευταί. Αλλ' ἆρα, ὦ Μέλιτε, μὴ οἱ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐκκλησιασταὶ διαφθείρουσι τοὺς νεωτέρους; ἢ καὶκεῖνοι βελτίους ποιοῦσιν ἅπαντες; Καὶ ἐκεῖνοι. Πάντες ἄρα, ὡς ἔοικεν, Αθηναῖοι καλοὺς κἀγαθοὺς ποιοῦσι, πλὴν ἐμοῦ· ἐγὼ δὲ μόνος διαφθείρω. οὕτω λέγεις; Πάνυ σφόδρα ταῦτα λέγω. Πολλὴν γέ μου κατέγνωκας ἀτυχίαν. καί μοι ἀπόκριναι· ἢ καὶ περὶ ἵππους οὕτω σοι δοκεῖ ἔχειν, ⓐ μὲν βελτίους ποιοῦντες αὐτοὺς ἅπαντες ἄνθρωποι εἶναι, εἷς δέ τις ὁ διαφθείρων; ἢ τἀναντίον τούτου πᾶν, εἷς μέν τις ὁ βελτίους γε οἷός τε ὢν

judices, Socrates. Quid vero, Melite, ais? Istine instituere juvenes possunt, & meliores reddere? Maxime. Utrum omnes? an alii quidem *possunt*, alii vero nequaquam? Omnes. Bene per Junonem loqueris, & magnam eorum, qui *juvenibus* prosint, copiam *commemoras*. Quid vero? istine auditores *juvenes* meliores efficiunt, an non? Et isti. Quid vero senatores? Et senatores. Sed enim, Melite, nonne cives, in concione *nonnulli*, adolescentes corrumpunt? An vero & hi omnes eos efficiunt meliores? Et hi quoque. Omnes igitur, ut videtur, Athenienses honestos illos bonosque reddunt præter me: ego autem corrumpo solus. Itane ais? Imo hæc ego quidem vehementer admodum affirmo. Magnæ tu quidem me damnas infelicitatis. At mihi responne, an & de equis idem putes, omnes *scilicet* homines eos bonos efficere, unum vero *duntaxat* esse, qui eos corrumpat? An omnino contra, unum esse, qui eos meliores reddere pos-

ποιεῖν, ἢ πάνυ ὀλίγοι οἱ ἱππικοί· οἱ δὲ πολλοί, ἐάν περ ξυνῶσι καὶ χρῶνται ἵπποις, διαφθείρουσιν; οὐχ οὕτως ἔχει, ὦ Μέλιτε, καὶ περὶ ἵππων καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων ζώων; πάντως δήπου, ἐάν τε σὺ καὶ Ἄνυτος μὴ φῆτε, ἐάν τε φῆτε. πολλὴ γὰρ ἂν τις εὐδαιμονία εἴη περὶ τοὺς νέους, εἰ εἷς μὲν μόνος αὐτοὺς διαφθείρει, οἱ δὲ ἄλλοι ὠφελοῦσιν. ἀλλὰ γάρ, ὦ Μέλιτε, ἱκανῶς ἐπιδείκνυσαι ὅτι οὐδεπώποτε ἐφρόντισας τῶν νέων· καὶ σαφῶς ἀποφαίνεις τὴν σαυτοῦ ἀμέλειαν, ὅτι οὐδέν σοι μεμέληκε περὶ ὧν ἐμὲ εἰσάγεις.

ιγ. Ἔτι δὲ ἡμῖν εἶπε, ὦ πρὸς Διὸς Μέλιτε, πότερον ἐστὶν οἰκεῖν ἄμεινον ἢ πολίταις χρηστοῖς, ἢ πονηροῖς. ὦ τᾶν, ἀπόκριναι. οὐδὲν γάρ τοι χαλεπὴν ἐρωτῶ. οὐχ οἱ μὲν πονηροὶ ἀεί τι κακὸν ἐργάζονται τοὺς ἀεὶ ἐγγυτάτω αὐτῶν ὄντας, οἱ δ' ἀγαθοὶ ἀγαθόν τι; Πάνυ γε. Ἔστιν οὖν ὅστις βούλεται ὑπὸ τῶν ζυνόντων βλάπτεσθαι μᾶλλον ἢ ὠφελεῖσθαι; ἀπό-

sit, vel *certe* perpaucos equitandi peritos; vulgus autem hominum, si equos tractet, iisque utatur, eos corrumpere? Nonne ita se res habet, Melite, & de equis, & de cæteris omnibus animantibus? Ita prorsus, sive tu & Anytus id negetis, sive confiteamini. Etenim permagna juvenibus contingeret felicitas, si unus duntaxat eos corrumperet, cæteri vero prodessent. At, Melite, satis demonstras te nullam juventutis curam unquam habuisse; & tuam plane negligentiam ostendis, teque nunquam ea tibi studio habuisse, de quibus me accusas.

13. Præterea dic nobis per Jovem, Melite, utrum melius sit versari inter bonos cives, an inter malos. Responde, amice. Nihil enim difficile te rogo. Nonne mali semper mali aliquid iis afferunt, qui perpetuo proxime eos habitant, boni autem boni aliquid? Omnino. Estne igitur qui detrimentum suscipere potius quam emolumentum velit ab iis, quibus familiariter utitur? Re-

κεινα, ὦ γαθέ. καὶ γὰ ὁ νόμος κελεύει ἀποκρίνεσθαι. ἔσθ' ὅστις βούλεται βλάπτεσθαι; Οὐ δῆτα. Φέρε δή, πότερον ἐμὲ εἰσάγεις δεῦρο, ὡς διαφθείροντα τοὺς νέους, καὶ τούτους πονηροτέρους ποιοῦντα, ἑκόντα, ἢ ἄκοντα; Ἑκόντα, ἔγωγε. Τί δή ποτ', ὦ Μέλιτε, τοσοῦτον σὺ ἐμοῦ σοφώτερος εἶ τηλικούτου ὄντος, τηλικόσδε ὤν, ὥστε εὖ μὲν ἔγνωκας ὅτι οἱ μὲν κακοὶ κακόν τι ἐργάζονται ἀεὶ τοὺς μάλιστα πλησίον ἑαυτῶν, οἱ δὲ ἀγαθοὶ, ἀγαθόν τι· ἐγὼ δὲ δὴ εἰς τοσοῦτον ἀμαθίας ἥκω, ὥστε καὶ τοῦτο ἀγνοῶ, ὅτι ἐάν τινα μοχθηρὸν ποιήσω τῶν ξυνόντων, κινδυνεύσω κακόν τι λαβεῖν ὑπ' αὐτοῦ· ὥστε τοῦτο τοσοῦτον κακὸν ἑκὼν ποιῶ, ὡς φῂς σύ; ταῦτα ἐγώ σοι οὐ πείθομαι, ὦ Μέλιτε, οἶμαι δὲ οὐδὲ ἄλλων ἀνθρώπων οὐδένα· ἀλλὰ ἢ οὐ διαφθείρω, ἢ διαφθείρω ἄκων. ὥστε σύ γε κατ' ἀμφότερα ψεύδῃ. εἰ δὲ ἄκων διαφθείρω, τῶν τοιούτων καὶ ἀκουσίων ἁμαρτημάτων οὐ

sponde, vir bone. Lex enim te respondere jubet. Estne aliquis, qui damnum pati velit? Nequaquam. Age ergo, tu me huc in judicium vocas, quasi juvenum corruptorem; malos volensne facio, an nolens? Equidem volentem *te id facere dico.* Quid vero, tune, Melite, qui tanto minor natu es, usque adeo me ætate tam provecto sapientior es, ut plane quidem cognoscas malos semper obesse iis, qui proxime ipsos sint, bonos vero prodesse; ego autem eo insciliæ processi, ut hoc etiam ignorem, si quem ex familiaribus malum reddidero, periculum mihi impendere, ne quid ab eo mali accipiam; ideoque hoc tantum, ut tu ais, malum volens facio? Hac quidem in re tibi, Melite, non credo, neque aliorum, opinor, mortalium quisquam: sed aut non *omnino* corrumpo *adolescentes*, aut *certe* invitus eos corrumpo. Quapropter tu in utroq; mentiris. At si invitus corrumpo, non huc in judicium me ob ea, quæ hoc modo imprudens

δεῦρο νόμος εἰσάγειν ἐστὶν, ἀλλ' ἰδίᾳ λαβόντα διδάσκειν καὶ νουθετεῖν. δῆλον γὰρ ὅτι, ἐὰν μάθω, παύσομαι ὅδε ἄκων ποιῶν. σὺ δὲ ξυγγενέσθαι μέν μοι καὶ διδάξαι ἔφυγες καὶ οὐκ ἠθέλησας· δεῦρο δ' εἰσάγεις, οἷ νόμος ἐστὶν εἰσάγειν τοὺς κολάσεως δεομένους, ἀλλ' οὐ μαθήσεως. ἀλλὰ γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο μὲν δῆλον ἤδη ἐστὶν, ὃ ἐγὼ ἔλεγον, ὅτι Μελίτῳ τούτῳ ὅτε μέγα οὔτε μικρὸν πώποτε ἐμέλησεν.

ιδ'. Ὅμως δὲ δὴ λέγε ἡμῖν, πῶς με φὴς διαφθείρειν, ὦ Μέλιτε, τοὺς νεωτέρους. ἢ δῆλον ὅτι κατὰ τὴν γραφὴν, ἣν ἐγράψω, θεοὺς διδάσκοντα μὴ νομίζειν, οὓς ἡ πόλις νομίζει, ἕτερα δὲ δαιμόνια καινά; οὐ ταῦτα λέγεις ὅτι διδάσκων διαφθείρω; Πάνυ μὲν οὖν σφόδρα ταῦτα λέγω. Πρὸς αὐτῶν τοίνυν, ὦ Μέλιτε, τούτων τῶν θεῶν, ὧν νῦν ὁ λόγος ἐστὶν, εἰπὲ ἔτι σαφέστερον καὶ ἐμοὶ καὶ τοῖς ἀνδράσι τουτοισίν. ἐγὼ γὰρ οὐ δύναμαι μαθεῖν, πότερον λέγεις δι-

deliquerim, lex trahi jubet, ſed privatim doceri atque admoneri. Conſtat enim, ſi didicero, non amplius me id facturum, quod invitus facio. Tu autem mecum verſari & me docere refugiſti atque detrectaſti; ſed in judicium rapuiſti, quo eos trahi lex jubet, qui pœna indigent, non qui diſciplina. Jam vero ex his manifeſtum eſt, Athenienſes, quod modo dicebam, nullam hunc Melitum omnino *hac de re* curam geſſiſſe.

14. Veruntamen dic nobis, qua ratione me aſſeras, Melite, juventutem corrumpere. Annon ideo plane, ut ex accuſationis tuæ libello liquet, quod doceam illos deos eſſe non exiſtimare, quos civitas exiſtimat, ſed alia quædam nova dæmonia? Annon hæc docendo affirmas me *juvenes* corrumpere? Omnino quidem vehementer hæc aſſero. Per deos igitur ipſos, Melite, de quibus nunc nobis eſt ſermo, apertius & mihi & hiſce, *quid velis*, enarra. Nam ego quidem intelligere non poſſum, utrum dicas

δάσκειν με νομίζειν εἴ) τινὰς θεούς· (καὶ αὐτὸς ἄρα νομίζω εἶναι θεούς, καὶ οὐκ εἰμὶ τοπαράπαν ἄθεος, οὐδὲ ταύτῃ ἀδικῶ·) ὁ μέντοι ὥσπερ γε ἡ πόλις, ἀλλ' ἕτερος· ᾗ τοῦτ' ἔστιν ὃ μοι ἐγκαλεῖς, ὅτι ἕτερος· ἢ παντάπασί με φὴς ὅτε αὐτὸν νομίζειν θεός, τοῖς τε ἄλλοις ταῦτα διδάσκειν. Ταῦτα λέγω, ὡς τοπαράπαν ὁ νομίζεις θεός. Ω θαυμάσιε Μέλιτε, ἱνατί ταῦτα λέγεις; οὐδὲ ἥλιον, οὐδὲ σελήνην ἄρα νομίζω εἴ) θεός, ὥσπερ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι; Μὰ Δί', ὦ ἄνδρες δικασταί· ἐπεὶ τό γε ἥλιον, λίθον φησὶν εἴ)· τὴν δὲ σελήνην, γῆν. Ἀναξαγόρου οἴῃ καλλιγορεῖν, ὦ φίλε Μέλιτε· ᾗ οὕτω καταφρονεῖς τῶνδε, καὶ οἴῃ αὐτοὺς ἀπείρους γραμμάτων εἶναι, ὥστε οὐκ εἰδέναι ὅτι τὰ Ἀναξαγόρου βιβλία τοῦ Κλαζομενίου γέμει τούτων τῶν λόγων. καὶ δὴ καὶ οἱ νέοι ταῦτα παρ' ἐμοῦ μανθάνουσιν, ἃ ἔξεστιν ἐνίοτε, εἰ πάνυ πολλοῦ, δραχμῆς ἂν τοῦ ὀρχήσεως πριαμένοις, Σωκράτους καταγελᾶν, ἐὰν σφόδρα ἑαυτοῦ εἶναι, ἄλλως τε

docere me *juvenes* aliquos quidem deos esse putare; (quod si ita est, ego deos esse puto, neque prorsus atheus sum, neque in hoc injuste ago) non autem eos, quos civitas, sed alios: atque hoc est, quod de me criminaris, quod *deos* alios *inducam*; an me omnino affirmes nullos esse deos ipsum existimare, atque hæc alios quoque docere. Hæc dico, te nullos omnino deos esse existimare. O egregie Melite, cur ista dicis? Neque solem igitur, neque lunam esse deos credo, sicut homines cæteri? *Non* per Jovem, judices: nam solem quidem lapidem esse dicit, lunam vero terram. Anaxagoram quidem, amice Melite, te accusare putas, atque hosce ita contemnis, & existimas eos literarum adeo ignaros esse, ut nesciant libros Anaxagoræ Clazomenii hujusmodi commentis esse plenos. Jam vero juvenes hæc a me discunt, quæ licet interdum illis drachmæ ad summum pretio emere ex orchestra, ac deinde Socratem deridere, si sua esse fingat, præsertim

καὶ οὕτως ἄτοπα ὄντα. Ἀλλ' ὦ πρὸς Διός, οὕτωσί σοι δοκῶ οὐδένα νομίζειν θεὸν εἶναι; Οὐ μέντοι μὰ Δία, οὐδ' ὁπωστιοῦν. Ἄπιστός γ' εἶ, ὦ Μέλιτε, καὶ ταῦτα, ὡς ἐμοὶ δοκεῖς, σαυτῷ. ἐμοὶ μὲν γὰρ δοκεῖ οὗτοσί, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάνυ εἶναι ὑβριστὴς καὶ ἀκόλαστος, καὶ ἀτεχνῶς τῇ γραφῇ ταύτῃ ὕβρει τινὶ καὶ ἀκολασίᾳ καὶ νεότητι γέγραφεν. ἔοικε γὰρ ὥσπερ αἴνιγμα ξυντιθέντι, καὶ διαπειρωμένῳ, Ἆρα γνώσεται Σωκράτης ὁ σοφὸς ὃν ἐμοῦ χαριεντιζομένου, καὶ ἐναντία ἐμαυτῷ λέγοντος; ἢ ἐξαπατήσω αὐτὸν καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς ἀκούοντας; Οὗτος γὰρ ἐμοὶ φαίνεται τὰ ἐναντία λέγειν αὐτὸς αὑτῷ ἐν τῇ γραφῇ, ὥσπερ ἂν εἰ εἴποι, Ἀδικεῖ Σωκράτης θεοὺς οὐ νομίζων, ἀλλὰ θεοὺς νομίζων. Καίτοι τοῦτό ἐστι παίζοντος.

ιέ. Συνεπισκέψασθε δή, ὦ ἄνδρες, ἢ μοι φαίνεται ταῦτα λέγειν. σὺ δὴ ἡμῖν ἀπόκρινα, ὦ Μέλιτε. ὑμεῖς δὲ (ὅπερ καὶ ἀρ-

cum tam abſurda ſint. Sed per Jovem, putaſne ita me revera nullum eſſe deum exiſtimare? Nullum prorſus per Jovem ullo modo. Incredibilia, Melite, dicis, & quidem, ut mihi videtur, tibi ipſi. Mihi enim, Athenienſes, omnino contumelioſus ac petulans iſte vir videtur, & hanc accuſationem contumeliæ quodam ſtudio, petulantiaque, & juvenili temeritate plane impulſus conſcripſiſſe. Videtur enim quaſi ænigma compoſuiſſe, & tentare, An ſapiens ille Socrates deprehendet me cavillantem, mihique ipſi contraria dicentem? an ipſum una cum auditoribus cæteris decipiam? Hic namque repugnare ſibimet in ipſis accuſationis verbis mihi videtur, quaſi diceret, Contra leges agit Socrates deos eſſe non putans, ſed deos eſſe putans. Atqui hoc certe ludentis eſt.

15. Perpendite vero mecum, viri, quomodo iſte mihi hæc dicere videtur. Tu autem reſponde nobis, Melite. Sed vos (quemadmodum ab ini-

χὰς ὑμᾶς ὠφελῆσαι μὴν) μέμνησθέ μοι μὴ θορυβεῖν, ἐὰν οἷ τῷ εἰωθότι τρόπῳ τοὺς λόγους ποιῶμαι. ἔστιν ὅστις ἀνθρώπων, ὦ Μέλιτε, ἀνθρώπεια μὲν νομίζει πράγματα εἶναι, ἀνθρώπους δὲ οὐ νομίζει; ἀποκρινέσθω, ὦ ἄνδρες, καὶ μὴ ἄλλα ἀλλα θορυβείτω. ἔστ' ὅστις ἵππους μὲν ὑ νομίζῃ, ἱππικὰ δὲ πράγματα; ἢ αὐλητὰς μὲ ὑ νομίζῃ, αὐλητικὰ δ' πράγματα; οὐκ ἔστιν, ὦ ἄνδρες ἀνδρῶν. εἰ μὴ σὺ βούλει ἀποκρίνασθαι, ἐγώ σοι λέγω καὶ τοῖς ἄλλοις τουτοισίν. ἀλλὰ ὅ' ὅπα τούτῳ ἀπόκρινα· ἔστ' ὅστις δαιμόνια μὲν νομίζῃ πράγματα εἶναι, δαίμονας δὲ οὐ νομίζει; Οὐκ ἔστιν. Ὡς ὤμοσας, ὅτι μόλις ἀπεκρίνω, ὑπὸ τουτωνὶ ἀναγκαζόμενος. οὐκοῦν δαιμόνια μὲν φὴς με ἢ νομίζειν ἢ διδάσκειν, εἴτ' οὖν καινὰ, εἴτε παλαιά; ἀλλ' οὖν δαιμόνιά γε νομίζω, κατὰ τ' σὸν λόγον· ἢ ταῦτα καὶ [1] διομόσω ἐν τῇ ἀντιγραφῇ. εἰ δὲ ἐ δαιμόνια

tio oravi) memineritis mihi non obſtrependum eſſe, ſi pro more meo verba faciam. Eſtne quiſquam, Melite, qui res humanas quidem eſſe putat, homines vero nequaquam? Reſpondeat, viri, neque modo in his modo in illis obſtrepat. Eſtne aliquis, qui equos non putat eſſe, res tamen equeſtres *eſſe putat?* vel tibicines quidem non eſſe exiſtimat, tibicinum vero opera *eſſe?* Non eſt quiſquam, virorum optime. Ego enim *pro te* & tibi & his aliis loquor, ſiquidem ipſe non vis reſpondere. Sed ad hoc, quod ſequitur, reſponde: eſtne quiſquam, qui dæmonum quidem opera eſſe putat, dæmonas autem minime? Non eſt. Quam me juviſti, quod vix reſpondiſti, *nec niſi* ab his coactus? Nonne igitur dæmonum opera eſſe confiteris me & putare & docere, ſive nova, ſive vetera ſint? At certe *δαιμόνια ſive dæmonum opera* eſſe ipſe me exiſtimare aſſeris; atque id etiam in accuſationis libello juraſti. Quod ſi dæmonum opera eſſe

1 Forſan *διωμόσω*

νομίζω, καὶ δαίμονας δήπου πολλὴ ἀνάγκη νομίζειν με εἶναι. οὐχ οὕτως ἔχει; ἔχει δή. τίθημι γάρ σε ὁμολογοῦντα, ἐπειδὴ σὺ οὐκ ἀποκρίνῃ. τοὺς δὲ δαίμονας οὐχὶ ἤτοι θεούς γε ἡγούμεθα εἶναι, ἢ θεῶν παῖδας; φῄς, ἢ οὔ; Πάνυ γε. Οὐκοῦν, εἴπερ δαίμονας ἡγοῦμαι, ὡς σὺ φῄς, εἰ μὲν θεοί τινες εἰσὶν οἱ δαίμονες, τοῦτ' ἂν εἴη, ὃ ἐγὼ φημί, σε αἰνίττεσθαι καὶ χαριεντίζεσθαι, θεοὺς οὐχ ἡγούμενον φάναι με θεοὺς αὖ ἡγεῖσθαι πάλιν, ἐπειδήπερ γε δαίμονας ἡγοῦμαι; εἰ δὲ αὖ οἱ δαίμονες θεῶν παῖδές εἰσι νόθοι τινές, ἢ ἐκ νυμφῶν, ἢ ἔκ τινων ἄλλων, ὧν δή τινες λέγουσι, τίς ἂν ἀνθρώπων θεῶν μὲν παῖδας ἡγοῖτο εἶναι, θεοὺς δὲ μή; ὁμοίως γὰρ ἂν ἄτοπον εἴη, ὥσπερ ἂν εἴ τις ἵππων μὲν παῖδας [1]ἡγοῖτο ἢ καὶ ὄνων, τοὺς ἡμιόνους, ἵππους δὲ καὶ ὄνους μὴ ἡγοῖτο εἶναι. ἀλλ', ὦ Μέλιτε, οὐκ ἔστιν ὅπως σὺ ταῦτα οὐκὶ ἀποπειρώμενος ἡμῶν ἐγράψω τὴν γραφὴν ταύτην,

puto, neceſſarium eſt omnino putare me dæmonas quoque eſſe. An non ita ſe res habet? Ita certe. Pono enim te confitentem, quandoquidem non reſpondes. Dæmonas autem nonne aut deos eſſe arbitramur, aut deorum filios? fateriſne hoc, an non? Prorſus. Nonne ergo, cum dæmonas eſſe arbitror, ut tu ais, ſi quidem dæmones dii quidam ſunt, tum ita ſe res habet, uti ego dico, te *nempe* ænigma quoddam proponere & cavillari, dicentem, me, cum deos non eſſe exiſtimem, deos tamen eſſe rurſus exiſtimare, quandoquidem dæmonas eſſe duco? Sin vero dæmones deorum ſpurii quidam filii ſunt, aut ex nymphis, aut ex aliis quibuſdam, unde quidem orti dicuntur, quiſnam hominum filios quidem deorum eſſe putet, deos vero minime? Perinde enim id abſurdum foret, ac ſi quis equorum quidem filios aſinorumque, *nempe* mulos, eſſe putaret, equos autem & aſinos eſſe non putaret. Verum, Melite, *utrinque* neceſſario conſtat te hanc adverſus me *ideo* inſtituiſſe accuſationem, vel

1 Forſan ἡγοῖτο καί.

ἢ ἀπορῶν ὅ, τι ἐγκαλοῖς ἐμοὶ ἀληθὲς ἀδίκημα. ὅπως ἢ σύ τινα πείθοις ἂν καὶ σμικρὸν νοῦν ἔχοντα ἀνθρώπων, ὡς τοῦ αὐτοῦ ἀνδρός ἐστι καὶ δαιμόνια καὶ θεῖα ἡγεῖσθαι, καὶ αὖ τοῦ αὐτοῦ, μήτε δαίμονας μήτε θεοὺς μήτε ἥρωας, οὐδεμία μηχανή ἐστιν. ἀλλὰ γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὡς μὲν ἐγὼ οὐκ ἀδικῶ κατὰ τὴν Μελίτου γραφήν, ἱκανά μοι δοκεῖ εἶναι ἀπολογία· ἀλλὰ ἱκανὰ καὶ ταῦτα.

ιϛ'. Ὃ δὴ καὶ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἔλεγον, ὅτι πολλή μοι ἀπέχθεια γέγονε καὶ ὑφ' ὑμῶν πολλή, εὖ ἴστε ὅτι ἀληθές ἐστι. καὶ τοῦτ' ἔστιν, ὁ ἐμὲ αἱρήσει, ἐάν περ αἱρῇ, οὐ Μέλιτος οὐδὲ Ἄνυτος, ἀλλ' ἡ τῶν πολλῶν διαβολή τε καὶ φθόνος· ἃ δὴ πολλοὺς καὶ ἄλλους καὶ ἀγαθοὺς ἄνδρας ἥρηκεν, οἶμαι δὲ καὶ αἱρήσειν. οὐδὲν δὲ δεινὸν μὴ ἐν ἐμοὶ στῇ. ἴσως δ' ἂν οὖν εἴποι τις, Εἶτ' οὐκ αἰσχύνῃ, ὦ Σώκρατες, τοιοῦτον ἐπιτήδευμα ἐπιτηδεύσας, ἐξ οὗ

ut meam tentares *ſapientiam*, vel quod veri criminis nihil haberes, quod mihi objiceres. Nullo autem modo fieri poteſt, ut ulli, qui vel tantillum ſanæ mentis habeat, perſuadeas, ejuſdem eſſe hominis & dæmonum & deorum opera eſſe, & rurſum ejuſdem, neque dæmonas neque deos neque heroas eſſe, exiſtimare. Itaque, Athenienſes, *ut oſtendam* me quidem crimine mihi a Melito intentato minime teneri, defenſione longa egere mihi nequaquam videtur; hæc autem, *quæ dixi*, abunde ſufficiunt.

16. Quod autem ſuperius dicebam, magnum mihi odium & apud multos conflatum eſſe, id pro certo habeatis. Atque hoc profecto me condemnabit, ſi quidem id accidat, non Melitus neque Anytus, ſed vulgi odium & invidia; quæ quidem multis etiam aliis viris, iiſque bonis, cur condemnarentur, in cauſa fuerunt, & itidem in poſterum, ut opinor, erunt. Haud enim timendum eſt, ne hæc in me finem habeant. Verum aliquis forſitan dicat, Nonne ergo te pudet, Socrates, vitæ inſtitutum ejuſmodi ſecutum eſſe, ex quo

κινδυνεύεις νυνὶ ἀποθανεῖν; Ἐγὼ δὲ τούτῳ ἂν δίκαιον λόγον ἀντείποιμι, Οὐ καλῶς λέγεις, ὦ ἄνθρωπε, εἰ οἴει δεῖν κίνδυνον ὑπολογίζεσθαι τοῦ ζῆν ἢ τεθνάναι ἄνδρα, ὅτου τι καὶ σμικρὸν ὄφελός ἐστιν· ἀλλ' οὐκ ἐκεῖνο μόνον σκοπεῖν, ὅταν πράττῃ, πότερον δίκαια, ἢ ἄδικα πράττει, καὶ ἀνδρὸς ἀγαθοῦ ἔργα, ἢ κακοῦ. φαῦλοι γὰρ ἂν, τῷ γε σῷ λόγῳ, εἶεν τῶν ἡμιθέων ὅσοι ἐν Τροίᾳ τετελευτήκασιν, οἵτε ἄλλοι καὶ ὁ τῆς Θέτιδος υἱός· ὃς τοσοῦτον τοῦ κινδύνου κατεφρόνησε, ὥστε καὶ τὸ αἰσχρόν τι ὑπομεῖναι, ὥστε, ἐπειδὴ εἶπεν ἡ μήτηρ αὐτῷ προθυμουμένῳ Ἕκτορα ἀποκτεῖναι, θεὸς οὖσα, οὕτωσί πως, ὡς ἐγὼ οἶμαι, Ὦ παῖ, εἰ τιμωρήσεις Πατρόκλῳ τῷ ἑταίρῳ τὸν φόνον, καὶ Ἕκτορα ἀποκτενεῖς, αὐτὸς ἀποθανῇ. αὐτίκα γάρ τοι, φησί, μετ' Ἕκτορα πότμος ἑτοῖμος. Ὁ δὲ, τοῦτ' ἀκούσας, τοῦ μὲ θανάτου καὶ τοῦ κινδύνου ὠλιγώρησε· πολὺ δὲ μᾶλλον δείσας τὸ ζῆν κακὸς ὢν, καὶ τοῖς φίλοις μὴ τιμωρεῖν,

jam in capitis periculum venis? Huic autem ego ſermonem hunc merito opponam, Haud recte, mi homo, loqueris, ſi putas vitæ mortiſque diſcrimen aliquo loco habendum eſſe homini, qui vel ad parva quævis utilis ſit; ac non hoc *potius* duntaxat reſpiciendum, quoties aliquid agat, utrum juſta agat, an injuſta, & boni viri opera, an mali. Nam ex hac tua oratione viles eſſent ſemidei omnes, quotcunque apud Trojam occubuerunt, cum alii, tum vero Thetidis filius; qui uſque adeo *mortis* contempſit periculum, præ turpis alicujus facti dedecore, ut cum ei Hectorem interficere cupienti mater, ipſa dea, dixiſſet, his ferme, ut arbitror, verbis: O fili, ſi Patrocli amici tui cædem ulciſcaris, & Hectorem interficias, ipſe periturus es; ſtatim enim, inquit, poſt Hectorem *interfectum* tibi mors imminet. Ille vero, cum hoc audiviſſet, mortis quidem diſcrimen contempſit; multo autem magis timens turpem vitam, inultis amicorum injuriis,

Αὐτίκα, φησὶ, τεθναίην, τιμὼ δίκην ὑπόθεις τῷ ἀδικοῦντι, ἵνα μὴ ἐνθάδε μένω καταγέλαστος παρὰ νηυσὶ κορωνίσιν, ἄχθος ἀρούρης. Μὴ αὐτὸν οἴει φεύγοντος θανάτου καὶ κινδύνου; οὕτω γὰρ ἔχει, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῇ ἀληθείᾳ· ὃν ἄν τις ἑαυτὸν τάξῃ, ἡγησάμενος βέλτιστον εἶναι, ἢ ὑπὸ ἄρχοντος ταχθῇ, ἐνταῦθα δεῖ, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, μένοντα κινδυνεύειν, μηδὲν ὑπολογιζόμενον, μήτε θάνατον μήτε ἄλλο τι μηδὲν πρὸ τοῦ αἰσχροῦ.

17. Ἐγὼ οὖν δεινὰ ἂν εἶην εἰργασμένος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ ὅτε μέν με οἱ ἄρχοντες ἔταττον, οὓς ὑμεῖς εἵλεσθε ἄρχειν μου, καὶ ἐν Ποτιδαίᾳ, καὶ ἐν Ἀμφιπόλει, καὶ ὑπὸ Δηλίῳ, τότε μὲν οὐκ ἐκεῖνοι ἔταττον, ἔμενον, ὥσπερ καὶ ἄλλος τις, καὶ ἐκινδύνευον ἀποθανεῖν· ὑπὸ δὲ θεοῦ τάττοντος, ὡς ἐγὼ ᾠήθην τε καὶ ὑπέλαβον, φιλοσοφοῦντά με δεῖν ζῆν, καὶ ἐξετάζοντα ἐμαυτὸν καὶ τοὺς ἄλλους· ἐνταῦθα δὲ φοβηθεὶς ἢ θάνατον ἢ ἄλλο ὁτιοῦν πρᾶ-

Statim, inquit, mori veliem, pœnis ab injuſto *hoſte* expetitis, ne hic moras traham apud naves curvatas ridendus, telluris pondus inutile. Illumne arbitraris de mortis periculo ſollicitum fuiſſe? Etenim ita plane ſe res habet, Athenienſes: quo quiſque in loco vel ſeipſum conſtituerit, arbitratus id optimum eſſe, vel a magiſtratu conſtitutus fuerit, ibi, ut mihi videtur, permanere oportet, & periculum quodvis ſubire, nullam neque mortis neque alterius cujuſvis rei *fugiendæ* rationem magis habentem quam turpitudinis.

17. Ego itaque, Athenienſes, graviter deliquiſſem, ſi cum ii me collocaſſent præfecti, quos ipſi mihi præpoſueratis, & apud Potideam, & apud Amphipolim, & apud Delium, tunc quidem, ubi illi me conſiſtere juſſerant, ibi conſtitiſſem, ut quivis alius, mortiſque diſcrimen ſuſtinuiſſem; cum vero deus ſtatuiſſet, quemadmodum ego opinabar atque exiſtimabam, me philoſophantem vivere oportere, ac me ipſum alioſque tentantem; hic ob mortis alteriuſve cujuſvis

γμα, λείποιμι τὴν τάξιν. δεινὸν μέν τ' ἂν εἴη, καὶ ὡς ἀληθῶς τότ' ἂν με δικαίως εἰσάγοι τις εἰς δικαστήριον, ὅτι οὐ νομίζω θεοὺς εἶναι, ἀπειθῶν τῇ μαντείᾳ, καὶ δεδιὼς θάνατον, καὶ οἰόμενος σοφὸς εἶναι, οὐκ ὤν. τὸ γάρ τοι θάνατον δεδιέναι, ὦ ἄνδρες, οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν, ἢ δοκεῖν σοφὸν εἶναι, μὴ ὄντα. δοκεῖν γὰρ εἰδέναι ἃ οὐκ οἶδεν. οἶδε μὲν γὰρ οὐδεὶς τὸν θάνατον, οὐδ' εἰ τυγχάνει τῷ ἀνθρώπῳ πάντων μέγιστον ὂν τ' ἀγαθῶν· δεδίασι δ' ὡς εὖ εἰδότες ὅτι μέγιστον τῶν κακῶν ἐστι. καὶ τοῦτο πῶς οὐκ ἀμαθία ἐστὶν αὕτη ἡ ἐπονείδιστος, ἡ τὸ οἴεσθαι εἰδέναι ἃ οὐκ οἶδεν; ἐγὼ γὰρ, ὦ ἄνδρες, τούτῳ καὶ ἐνταῦθα ἴσως διαφέρω τῶν πολλῶν ἀνθρώπων· καὶ εἰ δή τῳ σοφώτερός τῳ φαίην εἶναι, τούτῳ ἂν, ὅτι οὐκ εἰδὼς ἱκανῶς περὶ τῶν ἐν ᾅδου, οὕτω καὶ οἰόμενος οὐκ εἰδέναι. τὸ δὲ ἀδικεῖν, καὶ τὸ ἀπειθεῖν τῷ βελτίονι καὶ θεῷ καὶ ἀνθρώπῳ, ὅτι κακὸν καὶ αἰσχρόν ἐστιν, οἶδα. τοὺς δὴ τ' κακῶν, ὧν

rei metum ordinem deſererem. Pergrave, *inquam*, id eſſet, & tunc revera me merito quis in judicium traheret, quaſi deos non putarem, quippe qui oraculo non obtemperarem, mortemque timerem, & memet ſapientem putarem, quum minime eſſem. Nam mortem timere, viri, nihil aliud eſt, quam ſapientem ſibi videri, qui minime ſit. Nempe hoc ſcire videri eſt quæ neſciat. Nemo enim ſcit, quin mors quidem bonorum omnium ſummum homini ſit: metuunt autem perinde ac ſi probe ſcirent eam malorum maximum eſſe. Hoc autem non poteſt non eſſe inſcitia maxime vituperanda, ea *ſcilicet* aliquem ſe ſcire putare, quæ neſciat. Ego vero, viri, hac in re forſan vulgo hominum antecello; ac ſi qua in re ſapientiorem me aliquo eſſe dicerem, in hac *utique dicerem*, quod, cum haud ſatis ea, quæ apud inferos ſint, norim, ita & ea me neſcire perſuaſum habeo: injurias autem inferre, præſtantiorique, ſeu deus, ſive homo ſit, non obtemperare, malum turpeque eſſe ſcio. Illa igitur, quæ

οἶδα ὅτι κακά ἐστιν, ἃ μὴ οἶδα εἰ ἀγαθά ὄντα τυγχάνει, οὐδέποτε φοβήσομαι οὐδὲ φεύξομαι. ὥστε οὐδὲ εἰ με νῦν ὑμεῖς [1] ἀφίετε (Ανύτῳ ἀπειθήσαντες, ὃς ἔφη ἢ τ' ἀρχὴν οὐ δεῖν ἐμὲ δεῦρο εἰσελθεῖν, ἢ ἐπειδὴ εἰσῆλθον, οὐκ οἷόν τ' εἶ) τὸ μὴ ἀποκτεῖναί με· λέγων πρὸς ὑμᾶς ὡς, εἰ ἀφαφυξοίμην, ἤδη ἂν ὑμῶν οἱ υἱεῖς ὑπιτηδεύοντες ἃ Σωκράτης διδάσκει, πάντες παντάπασι διαφθαρήσοιντο) εἰ μοι πρὸς ταῦτα εἴποιτε, Ω Σώκρατες, νῦν μὲν Ανύτῳ οὐ πεισόμεθα, ἀλλ' ἀφιέμέν σε· ὑπὶ τούτῳ μέντοι, ἐφ' ᾧτε μηκέτι ἐν ταύτῃ τῇ ζητήσει διατρίβειν, μηδὲ φιλοσοφεῖν· ἐὰν δὴ ἁλῷς ἔτι τοῦτο πράττων, ἀποθανῇ. Εἰ οὖν με, ὅπερ εἶπον, ὑπὶ τούτοις ἀφίοιτε, εἴποιμ' ἂν ὑμῖν, Οτι ἐγὼ ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, ἀσπάζομαι μὲν καὶ φιλῶ, πείσομαι δὲ τῷ θεῷ μᾶλλον ἢ ὑμῖν· καὶ ἕως-περ ἂν ἐμπνέω καὶ οἷός τε ὦ, οὐ μὴ παύσομαι φιλοσοφῶν, καὶ

nescio quin bona sint, nunquam magis timebo neque fugiam, quam mala hæc, quæ mala esse scio. Quamobrem si me nunc dimitteretis (repudiato Anyti consilio, qui aiebat aut me huc *in judicium* omnino non vocandum fuisse, aut, quandoquidem vocatus sum, necessario morte damnandum; vobis dicens futurum, si effugiam, ut filii vestri, sese statim in iis rebus, quas Socrates docet, exercentes, omnes omnino corrumpantur) si, *inquam*, ad hæc vos mihi diceretis, O Socrates, nunc quidem Anyto minime obtemperabimus, sed te immunem dimittimus; hac tamen *conditione*, ut nunquam posthac in hac disquisitione versaris, neque philosopheris: quod si id in posterum agere deprehendaris, moriere. Si igitur, ut dicebam, hisce *conditionibus* dimittere me velletis, vobis dicerem, O Athenienses, colo vos quidem atque amo, deo tamen parere malo quam vobis; & quamdiu spirabo viresque suppetent, philosophari non desinam, sin-

1 Forsan ἀφίοιτε *Steph.*

ὑμῖν προσκελεύομαί τε καὶ ἐνδείκνυμαι, ὅτῳ ἂν ἀεὶ ἐντυγχάνω ὑμῶν, λέγων οἷά περ εἴωθα, Ὅτι, ὦ ἄριστε ἀνδρῶν, Ἀθηναῖος ὤν, πόλεως τῆς μεγίστης καὶ εὐδοκιμωτάτης εἰς σοφίαν καὶ ἰσχύν, χρημάτων μὲν οὐκ αἰσχύνῃ ὅπως μελόμενος, ὅπως σοι ἔσται ὡς πλεῖστα, καὶ δόξης καὶ τιμῆς· φρονήσεως δὲ καὶ ἀληθείας, καὶ τῆς ψυχῆς, ὅπως ὡς βελτίστη ἔσται, οὐκ ἐπιμελῇ οὐδὲ φροντίζεις; καὶ ἐάν τις ὑμῶν ἀμφισβητήσῃ, καὶ φῇ ἐπιμελεῖσθαι, οὐκ εὐθὺς ἀφήσω αὐτὸν, οὐδ' ἄπειμι, ἀλλ' ἐρήσομαι αὐτὸν καὶ ἐξετάσω καὶ ἐλέγξω. καὶ ἐάν μοι μὴ δοκῇ κεκτῆσθαι ἀρετήν, φάναι δὲ, ὀνειδίῳ, ὅτι τὰ πλείστου ἄξια περὶ ἐλαχίστου ποιεῖται, τὰ δὲ φαυλότερα, περὶ πλείονος. ταῦτα καὶ νεωτέρῳ καὶ πρεσβυτέρῳ, ὅτῳ ἂν ἐντυγχάνω, ποιήσω, καὶ ξένῳ καὶ ἀστῷ· μᾶλλον δὲ τοῖς ἀστοῖς, ὅσῳ μοι ἐγγυτέρω ἐστὲ γένει. ταῦτα γὰρ κελεύει ὁ θεὸς, εὖ ἴστε. καὶ ἐγὼ οἶμαι οὐδέν πω ὑμῖν μεῖζον ἀγαθὸν γενέσθαι ἐν τῇ πόλει ἢ

guloſque hortari & docere, in quemcunque veſtrum incidero, talia pro more meo dicens, Tune, vir optime, cum civis ſis Athenienſis, civitatis ampliſſimæ ac ſapientia & potentia præſtantiſſimæ, non erubeſcis in eo quidem operam ponere, quo tibi pecuniarum & gloriæ & honoris quam plurimum ſit; prudentiæ vero & veritatis, animique tui, ut quam optimus evadat, nullam curam geris neque rationem habes? Et ſi quis veſtrum *mecum* contenderit, ea ſe curare aſſeverans, haud ſtatim dimittam illum, neque recedam, ſed ipſum ſciſcitabor, tentabo, redarguam. Quod ſi mihi videatur virtute non eſſe præditus, & eam tamen præ ſe ferre, objurgabo, quod ea, quæ plurimi ſunt, minimi pendat, viliora vero pluris *faciat*. Hæc & juniori & ſeniori, in quemcunque incidero, præſtabo, *itemque* & peregrino & civi; magis autem civibus, quanto mihi genere propinquiores eſtis. Hæc enim, pro certo habeatis, deus ipſe jubet. Et reor nullum unquam majus bonum vobis in civitate contigiſſe quam hoc

τ' ἐμὴν ὑπ' θεῷ ὑπηρεσίαν. οὐδὲν γὰρ ἄλλο πράττων ἐγὼ περιέρχομαι, ἢ πείθων ὑμῶν καὶ νεωτέρους καὶ πρεσβυτέρους μήτε σωμάτων ἐπιμελεῖσθαι, μήτε χρημάτων πρότερον, μήτε ἄλλου τινὸς οὕτω σφόδρα, ὡς τῆς ψυχῆς, ὅπως ὡς ἀρίστη ἔσται· λέγων ὅτι οὐκ ἐκ χρημάτων ἡ ἀρετὴ γίνεται, ἀλλ' ἐξ ἀρετῆς χρήματα, καὶ τἆλλα τἀγαθὰ τοῖς ἀνθρώποις ἅπαντα, καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ. εἰ μὲν οὖν ταῦτα λέγων διαφθείρω τοὺς νέους, ταῦτα ἂν εἴη βλαβερά· εἰ δέ τίς με φησὶν ἄλλα λέγειν ἢ ταῦτα, οὐδὲν λέγει. πρὸς ταῦτα φαίην ἄν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἢ πείθεσθε Ἀνύτῳ, ἢ μή· καὶ ἢ ἀφίετέ με, ἢ μή· ὡς ἐμοὶ οὐκ ἂν ποιήσοντι ἄλλα, οὐδ' εἰ μέλλω πολλάκις τεθνάναι.

ιη'. Μὴ θορυβεῖτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀλλὰ ἐμμείνατέ μοι οἷς ἐδεήθην ὑμῶν, μὴ θορυβεῖν ἐφ' οἷς ἂν λέγω, ἀλλ' ἀκούειν. καὶ γάρ, ὡς ἐγὼ οἶμαι, ὀνήσεσθε ἀκούοντες. μέλλω γὰρ ἄττα

meum miniſterium, quod deo parens ſubeo. Nihil enim aliud agens circumeo, quam ſuadens junioribus ſenioribuſque veſtrum, neque corporum, neque divitiarum, neque alterius cujuſvis rei curam prius, *imo nec* tantum, quantum animi, ut quam optimus ſit, habendam eſſe; dicens non ex divitiis virtutem, ſed ex virtute divitias, aliaque bona omnia & privatim & publice hominibus provenire. Si igitur hæc dicendo juvenes corrumpo, eſſent hæc pernicioſa: at ſi quis dicat me alia quam hæc docere, nihil dicit. Ad hæc dicerem, Athenienſes, vel Anyto fidem adhibete, vel non; & vel me dimittite, vel non; quippe qui nihil aliud facturus ſim, nec ſi mihi ſit ſæpius moriendum.

18. Ne obſtrepatis, Athenienſes, ſed in ea re perſeveretis, quam a vobis petebam, ne mihi *nimirum* ob ea, quæ dicam, obſtrepatis, ſed *potius* auſcultetis. Erit enim vobis, ut ego arbitror, utile, ſi audiatis. Vobis etenim alia non-

ἐρεῖν ὑμῖν καὶ ἄλλα, ἐφ' οἷς ἴσως βοήσεσθε· ἀλλὰ μηδαμῶς ποιεῖτε τοῦτο. εὖ γὰρ ἴστε, ἐὰν ἐμὲ ἀποκτείνητε, τοιοῦτον ὄντα, οἷον ἐγὼ λέγω, οὐκ ἐμὲ μείζω βλάψετε ἢ ὑμᾶς αὐτούς. ἐμὲ μὲν γὰρ οὐδὲν βλάψει οὔτε Μέλιτος οὔτε Ἄνυτος. οὐδὲ γὰρ ἂν δύναιντο. οὐ γὰρ οἶμαι θεμιτὸν εἶναι ἀμείνονι ἀνδρὶ ὑπὸ χείρονος βλάπτεσθαι. ἀποκτείνειε μέντ' ἂν ἴσως, ἢ ἐξελάσειεν, ἢ ἀτιμάσειεν· ἀλλὰ ταῦτα οὗτός ἴσως οἴεται καὶ ἄλλος τίς που μεγάλα κακά· ἐγὼ δὲ οὐκ οἶομαι· ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ποιεῖν ἃ οὗτοσὶ νῦν ποιεῖ, ἄνδρα ἀδίκως ἐπιχειρεῖν ἀποκτιννύναι. νῦν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πολλοῦ δέω ἐγὼ ὑπὲρ ἐμαυτοῦ ἀπολογεῖσθαι· (ὡς τις ἂν οἴοιτο) ἀλλ' ὑπὲρ ὑμῶν, μὴ ἐξαμάρτητε περὶ τὴν τοῦ θεοῦ δόσιν ὑμῖν, ἐμοῦ καταψηφισάμενοι. ἐὰν γὰρ με ἀποκτείνητε, οὐ ῥᾳδίως ἄλλον τοιοῦτον εὑρήσετε, ἀτεχνῶς (εἰ καὶ γελοιότερον εἰπεῖν) προσκείμενον τῇ πόλει ὑπὸ τοῦ

nulla dicturus ſum, quorum cauſa forſitan clamorem tolletis: verum hoc nequaquam agatis. Id enim pro certo habetote, ſi me occideritis, talem, qualem ego *me eſſe vobis* dico, non me læſuros eſſe vos magis quam vos ipſos. Me quidem neque Melitus neque Anytus omnino lædet. Neque enim poſſent. Siquidem nefas eſt, ut arbitror, meliorem virum a deteriore lædi. Me forſan morte, vel exilio multare, aut civitatem mihi adimere poſſit; at hæc iſte quidem & alius quiſpiam ingentia putet eſſe mala; ego vero non puto; ſed multo potius *malum eſſe* illa facere, quæ iſte nunc facit, quippe qui virum injuſte occidere aggreditur. Nunc igitur, Athenienſes, longe abeſt, ut ego pro me ipſo defenſionem inſtituam; (quemadmodum aliquis arbitraretur) at *potius* veſtri cauſa *hæc dico*, ne quid, me condemnando, adverſus donum, quod a deo accepiſtis, delinquatis. Si enim me interfeceritis, haud facile alium talem reperietis, plane (etſi id dictu nimis ridiculum ſit) civitati veſtræ a deo

θεῦ, ὥσπερ ἵππῳ μεγάλῳ μὲ καὶ γενναίῳ, ὑπὸ μεγέθους δὲ νωθροτέρῳ, καὶ δεομένῳ ἐγείρεσθαι ὑπὸ μύωπός τινος. οἷον δή μοι δοκεῖ ὁ θεὸς ἐμὲ τῇ πόλει προστεθεικέναι τοιοῦτόν τινα, ὃς ὑμᾶς ἐγείρων, καὶ πείθων, καὶ ὀνειδίζων ἕνα ἕκαστον, οὐδὲν παύομαι τὴν ἡμέραν ὅλην πανταχοῦ προσκαθίζων. τοιοῦτος οὖν ἄλλος οὐ ῥᾳδίως ὑμῖν γενήσεται, ὦ ἄνδρες. ἀλλ' ἐὰν ἐμοὶ πείθησθε, φείσεσθέ μου. ὑμεῖς δ' ἴσως ταχ' ἂν ἀχθόμενοι, ὥσπερ οἱ νυστάζοντες ἐγειρόμενοι, κρούσαντες ἄν με, πειθόμενοι Ἀνύτῳ, ῥᾳδίως ἂν ἀποκτείνητε· εἶτα τὸν λοιπὸν χρόνον καθεύδοντες διατελοῖτε ἄν, εἰ μή τινα ἄλλον ὑμῖν ὁ θεὸς ἐπιπέμψειε, κηδόμενος ὑμῶν. ὅτι δ' ἐγὼ τυγχάνω ὢν τοιοῦτος, οἷος ὑπὸ τοῦ θεοῦ τῇ πόλει δεδόσθαι, ἐνθένδε ἂν καταμάθοιτε. οὐ γὰρ ἀνθρωπίνῳ ἔοικε τὸ ἐμὲ τὰ μὲ ἐμαυτοῦ ἀπάντων ἠμεληκέναι, καὶ ἀνέχεσθαι τῶν οἰκείων ἀμελουμένων τοσαῦτα ἤδη ἔτη, τὸ δὲ ὑμέτερον πράττειν ἀεί, ἰδίᾳ

appoſitum, velut equo magno quidem & generoſo, præ mole tamen ſua pigriori, & qui aſilo quodam excitandus eſt. Talem ergo quendam me videtur deus civitati appoſuiſſe, qui unumquemque veſtrum excitans, & ſuadens, & objurgans, non ceſſo diem totum ubique *vobis* aſſidere. Alter ergo hujuſmodi vobis, viri, non facile continget. At ſi mihi credideritis, a cæde mea abſtinebitis. At vos forſan indignabundi, veluti ii qui dormitantes excitantur, me pulſantes, Anytique conſilium ſequentes, temere interfeceritis: *ſin autem id agatis*, deinceps reliquum tempus dormietis, niſi forſan deus veſtrum curam gerens, alium quendam vobis immiſerit. Me vero hujuſmodi eſſe, ut a deo civitati additus fuerim, hinc poteſtis animadvertere. Non enim humanum videtur me mea quidem omnia omnino neglexiſſe, atque hunc rei familiaris neglectum tot annos jam ſuſtinuiſſe, in rebus vero veſtris agendis totum verſari, unum-

ἑκάστῳ προσιόντα, ὥσπερ πατέρα ἢ ἀδελφὸν πρεσβύτερον, πείθοντα ἐπιμελεῖσθαι ἀρετῆς. καὶ εἰ μέν τοι τι ἀπὸ τούτων ἀπέλαυον, καὶ μισθὸν λαμβάνων ταῦτα παρεκελευόμην, εἶχεν ἄν τινα λόγον· νῦν δὲ ὁρᾶτε δὴ καὶ αὐτοὶ ὅτι οἱ κατήγοροι, τἆλλα πάντα οὕτως ἀναισχύντως κατηγορηκότες, τοῦτό γε οὐκ οἷοί τε ἐγένοντο ἀπαναισχυντῆσαι, προσαχόμενοι μάρτυρα, ὡς ἐγώ ποτε τινὰ ἢ ἐπραξάμην μισθὸν ἢ ᾔτησα. ἱκανὸν γὰρ, οἶμαι, ἐγὼ παρέχομαι τὸν μάρτυρα ὡς ἀληθῆ λέγω, τὴν πενίαν.

ιθ'. Ἴσως ἂν οὖν δόξειεν ἄτοπον εἶναι, ὅτι δὴ ἐγὼ ἰδίᾳ μὲν ταῦτα συμβουλεύω, πρεπόντως καὶ πολυπραγμόνως· δημοσίᾳ δὲ οὐ τολμῶ, ἀναβαίνων εἰς τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον, ξυμβουλεύειν τῇ πόλει. τούτου δὲ αἴτιόν ἐστιν ὃ ὑμεῖς ἐμοῦ πολλάκις ἀκηκόατε πολλαχοῦ λέγοντος, ὅτι μοί θεῖόν τι καὶ δαιμόνιον γίγνεται, φωνή· ὃ δὴ καὶ ἐν τῇ γραφῇ ἐπικωμῳ-

quemque ſingulatim adeundo, tanquam patrem aut fratrem natu majorem, ſuadentem, ut curam virtutis habeat. Quod ſi quid exinde emolumenti mihi proveniret, ac mercede accepta hæc hortarer, *humana* quædam *cur id agerem*, non deeſſet ratio: nunc vero & ipſi quidem videtis, accuſatores meos, qui adeo impudenter alia contra me omnia coacervarunt, hoc tamen, pudore prorſus depoſito, nequaquam auſos eſſe objicere, teſteſque adhibere, *qui probent* me ullam unquam mercedem exegiſſe aut petiiſſe. Hæc autem a me vere dici, idoneum ſatis, ut arbitror, teſtem affero, paupertatem meam.

19. Forſan ergo abſurdum *alicui* videri poteſt, me privatim hæc conſulere *ſingulis*, circumeuntem & ſatagentem; publice vero in conciones veſtras prodire non audere, & civitati conſulere. Hujus autem rei hæc cauſa eſt, quam ſæpe a me paſſim audiviſtis dicente, divinum quiddam atque a dæmone profectum, vocem *ſcilicet* mihi adeſſe; quod quidem Melitus in accuſatione ſua

δῶν Μέλιτος ἐγράψατο. ἐμοὶ δὲ τοῦτό ἐστιν οὐκ παιδὸς ἀρξάμενον, φωνή τις γιγνομένη· ἣ ὅταν γένηται, ἀεὶ ἀποτρέπει με τούτου, ὃ ἂν μέλλω πράττειν, προτρέπει δὲ οὔ ποτε. τοῦτό ἐστιν, ὅ μοι ἐναντιοῦται τὰ πολιτικὰ πράττειν. καὶ παγκάλως δέ μοι δοκεῖ ἐναντιοῦσθαι. εὖ γὰρ ἴστε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ ἐγὼ πάλαι ἐπεχείρησα πράττειν τὰ πολιτικὰ πράγματα, πάλαι ἂν ἀπολώλειν, κοὐδὲν ἂν ὑμᾶς ὠφελήκειν οὐδέν, ὅτ' ἂν ἐμαυτόν. καί μοι μὴ ἀχθεσθε λέγοντι τἀληθῆ. οὐ γάρ ἐστιν ὅστις ἀνθρώπων σωθήσεται, οὔτε ὑμῖν, οὔτε ἄλλῳ οὐδενὶ πλήθει γνησίως ἐναντιούμενος, καὶ διακωλύων πολλὰ
1. 32 ἄδικα καὶ παράνομα ἐν τῇ πόλει γίγνεσθαι· ἀλλὰ ἀναγκαῖόν ἐστι τῷ ὄντι μαχόμενον ὑπὲρ τοῦ δικαίου, καὶ εἰ μέλλει ὀλίγον χρόνον σωθήσεσθαι, ἰδιωτεύειν, ἀλλὰ μὴ δημοσιεύειν.

κ'. Μεγάλα δ' ἔγωγε ὑμῖν τεκμήρια παρέξομαι τούτων, οὐ λόγους, ἀλλ' (ὃ ὑμεῖς πλείστου ποιεῖσθε) ἔργα. ἀκούσατε δή

sale comico perſtrinxit. Hoc vero mihi a puero incepit, vox *ſcilicet* quædam; quæ, quoties fit, ſemper me revocat ab ea re, quam facturus eram, nunquam vero *ad aliquid ſuſcipiendum* impellit. Hoc eſt, quod mihi, ne res civiles capeſſam, adverſatur: & recte admodum mihi adverſari videtur. Id enim pro certo habetote, Athenienſes, ſi negotia publica olim gerere aggreſſus fuiſſem, jampridem periiſſem, atque nullam aut vobis aut mihi ipſi utilitatem attuliſſem. Nec mihi vera dicenti ſuccenſeatis. Nemo enim ſalvus eſſe poteſt, qui aut veſtro aut alii cuivis populo vere adverſatur, impeditque, quo minus multa injuſta atque iniqua in civitate fiant: ſed neceſſe eſt eum, qui revera juſtitiæ propugnaturus ſit, ſi vel ad parvum tempus incolumis eſſe velit, privatim degere, neque rempublicam attingere.

20. Horum autem magna vobis afferam argumenta, non verba, ſed (quod vos magni æſtimatis) facta. Audite ergo

μοι τὰ ξυμβεβηκότα, ἵνα εἰδῆτε ὅτι οὐδ' ἂν ἑνὶ ὑπείκοιμι παρὰ τὸ δέον, δείσας θάνατον· μὴ ὑπείκων [1] δὲ, ἅμα καὶ ἅμ' ἂν ἀπολοίμην. ἐρῶ δὲ ὑμῖν φορτικὰ μὲν καὶ δικανικά, ἀληθῆ δέ. ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἄλλην μὲν ἀρχὴν οὐδεμίαν πώποτε ἦρξα ἐν τῇ πόλει, ἐβούλευσα δέ· καὶ ἔτυχεν ἡμῶν ἡ φυλὴ Ἀντιοχὶς πρυτανεύουσα, ὅτε ὑμεῖς τοὺς δέκα στρατηγοὺς, τοὺς οὐκ ἀνελομένους τοὺς ἐκ τῆς ναυμαχίας, ἐβουλεύσασθε ἀθρόους κρίνειν, παρανόμως, ὡς ἐν τῷ ὑστέρῳ χρόνῳ πᾶσιν ὑμῖν ἔδοξε. τότ' ἐγὼ μόνος τῶν πρυτάνεων ἠναντιώθην ὑμῖν μηδὲν ποιεῖν παρὰ τοὺς νόμους, καὶ ἐναντία ἐψηφισάμην· καὶ ἑτοίμων ὄντων ἐνδεικνύναι με καὶ ἄγειν τῶν ῥητόρων, καὶ ὑμῶν κελευόντων καὶ βοώντων, μᾶλλον ἐδοξεν ἐμοὶ τῷ δικαίῳ ᾧμην μᾶλλόν με δεῖν ξὺν κινδυνεύειν, ἢ μετ' ὑμῶν γενέσθαι μὴ δίκαια βουλευομένων, φοβηθέντα δεσμὸν

quæ mihi contigerunt, ut perſpiciatis me eum eſſe, qui nemini contra jus & æquum mortis metu ceſſurus ſim; non cedendo autem ſimul prorſus ſim interiturus. Dicam autem vobis arrogantia quidem atque judicialia, vera tamen. Ego enim, Athenienſes, nullum alium unquam in civitate magiſtratum geſſi, ſenatorium vero munus obii; & contigit, ut tribus noſtra Antiochea eo tempore comitiis præeſſet, quo vos decem illos duces, qui navali pugna *interemptos* non ſuſtulerant, damnandos ſimul omnes cenſuiſtis, injuſte *quidem*, quemadmodum unicuique veſtrum poſtea videbatur. Tunc ego ſolus e prytanibus me vobis oppoſui, nequid ageretis præter leges, & contrarium ſuffragium tuli; & cum oratores ad me deferendum atque in judicium trahendum parati eſſent, voſque ipſi ingenti clamore *idem* juberetis, exiſtimavi oportere me potius cum lege atque juſtitia in periculo verſari, quam vobiſcum injuſta ſtatuentibus ſtare, metu carceris

1 Forſan δὲ, καὶ ἅμ' ἂν *Steph.*

ἢ θάνατον. καὶ ταῦτα μὲν ἦν, ἔτι δημοκρατουμένης τῆς πόλεως· ἐπειδὴ δὲ ὀλιγαρχία ἐγένετο, οἱ τριάκοντα αὖ μεταπεμψάμενοί με πέμπτον αὐτὸν εἰς τὴν Θόλον, προσέταξαν ἀγαγεῖν ἐκ Σαλαμῖνος Λέοντα τὸν Σαλαμίνιον, ἵνα ἀποθάνοι· οἷα δὴ καὶ ἄλλοις ἐκεῖνοι πολλοῖς πολλὰ προσέταττον, βουλόμενοι ὡς πλείστους ἀναπλῆσαι αἰτιῶν. τότε μὴν ἐγὼ, οὐ λόγῳ ἀλλ' ἔργῳ, αὖ ἐνεδειξάμην ὅτι ἐμοὶ μὲν θανάτου μέλει (εἰ μὴ ἀγροικότερον ἦν εἰπεῖν) οὐδ' ὁτιοῦν· τοῦ δὲ μηδὲν ἄδικον μηδ' ἀνόσιον ἐργάζεσθαι, τούτου δὲ τὸ πᾶν μέλει. ἐμὲ γὰρ ἐκείνη ἡ ἀρχὴ οὐκ ἐξέπληξεν οὕτως ἰσχυρὰ οὖσα, ὥστε ἄδικόν τι ἐργάσασθαι. ἀλλ' ἐπειδὴ ἐκ τῆς Θόλου ἐξήλθομεν, οἱ μὲν τέτταρες ᾤχοντο εἰς Σαλαμῖνα, καὶ ἦγον Λέοντα, ἐγὼ δὲ ᾠχόμην ἀπιὼν οἴκαδε. καὶ ἴσως ἂν διὰ ταῦτα ἀπέθανον, εἰ μὴ ἡ ἀρχὴ διαχέων κατελύθη. καὶ τούτων ὑμῖν ἔσονται πολλοὶ μάρτυρες.

aut mortis. Et hæc quidem *facta* erant, civitate adhuc ſub regimine populari conſtituta: poſtquam vero in paucorum dominationem delapſa eſt, rurſus triginta illi, *qui rempublicam occuparunt*, me una cum aliis quatuor in Tholum accerſitum juſſerunt Leontem Salaminium e Salamine adducere, quo capitis ille pœnas lueret; qualia quidem multa illi & aliis multis mandabant, quamplurimos criminibus involvere cupientes. Tunc ego, non verbo quidem ſed re ipſa, oſtendi me nihil prorſus (niſi id dictu ruſticius eſſet) mortem curare; hoc vero omnino curare, nequid injuſtum aut impium facerem. Me enim imperium illud quantumvis grave nequaquam ita conterruit, ut injuſtum aliquid facerem. Sed ubi Tholo egreſſi ſumus, iſti quidem quatuor in Salaminem profecti ſunt, & Leontem adduxerunt, ego vero domum abii. Et forſan propterea capite multatus eſſem, niſi brevi poteſtas iſta diſſoluta fuiſſet. Atque horum teſtes vobis erunt permulti.

κα'. Ἆρ' οὖν με οἴεσθε τοσάδε ἔτη διαγενέσθαι, εἰ ἔπραττον τὰ δημόσια, καὶ πράττων ἀξίως ἀνδρὸς ἀγαθοῦ, ἐβοήθουν τοῖς δικαίοις, καὶ, ὥσπερ χρὴ, τοῦτο περὶ πλείστου ἐποιούμην; πολλοῦ γε δεῖ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· οὐδὲ γὰρ ἂν ἄλλος ἀνθρώπων οὐδείς. Ἀλλ' ἐγὼ διὰ παντὸς τοῦ βίου I. 33
δημοσίᾳ τε εἴ που τι ἔπραξα, τοιοῦτος φανοῦμαι, καὶ ἰδίᾳ ὁ αὐτὸς οὗτος, οὐδενὶ πώποτε ξυγχωρήσας οὐδὲν παρὰ τὸ δίκαιον, οὔτε ἄλλῳ, οὔτε τούτων οὐδενί, οὓς δὴ οἱ διαβάλλοντες ἐμὲ φασὶν ἐμοὺς μαθητὰς εἶναι. ἐγὼ δὲ διδάσκαλος μὲν οὐδενὸς πώποτ' ἐγενόμην· εἴ δέ τις ἐμοῦ λέγοντος, καὶ τὰ ἑαυτοῦ πράττοντος, ἐπιθυμοῖ ἀκούειν, εἴτε νεώτερος, εἴτε πρεσβύτερος, οὐδενὶ πώποτε ἐφθόνησα. οὐδὲ χρήματα μὲν λαμβάνων διαλέγομαι, μὴ λαμβάνων δὲ, οὔ· ἀλλ' ὁμοίως καὶ πλουσίῳ καὶ πένητι παρέχω ἐμαυτὸν ἐρωτᾶν· καὶ ἐάν τις βούληται, ἀποκρινόμενος ἀκούει ὧν ἂν λέγω. καὶ τούτων

21. An ergo putatis me tot annos victurum fuisse, si ad rempublicam accessissem, bonique viri officio fungens, justitiæ suffragatus essem, atque hoc, ut oportet, maximi fecissem? Permultum certe abest, Athenienses: neque enim alius quisquam hominum *ita se gerens salvus esse posset*. At ego per omnem vitam, & si quid publice egi, talis videbor, & privatim idem ipse, quippe qui nihil unquam cuiquam præter jus & æquum concederem, vel alii, vel horum alicui, quos ii, qui mihi invidiam conflare student, meos affirmant esse discipulos. Ego autem nullius unquam præceptor fui: sed si quis me dicentem, meaque obeuntem munera audire cupiebat, seu juvenis, sive senex, id nulli unquam *concedere* gravabar. Neque vero is ego sum, qui pecuniis acceptis disputem, non acceptis vero taceam; sed pariter diviti atque pauperi interrogandum me præbeo: ac si quis voluerit, mihi quoque respondendo audit ea, quæ dico. Et si quis

ἐγώ, εἴτέ τις χρηστὸς γίγνεται, εἴτε μή, οὐκ ἂν δικαίως τοῦτό αἰτίαν ὑπέχοιμι, ὧν μήτε ὑπεδόμην μηδενὶ μηδὲν πώποτε μάθημα, μήτε ἐδίδαξα. εἰ δέ τις φησὶ παρ' ἐμοῦ πώποτε ἢ μαθεῖν ἢ ἀκοῦσαι ἰδίᾳ ὅ, τι μὴ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες, εὖ ἴστε ὅτι οὐκ ἀληθῆ λέγει.

κβ'. Ἀλλὰ τί δήποτε μετ' ἐμοῦ χαίρουσι τινὲς τὸν πολὺν χρόνον διατρίβοντες, ἀκηκόατε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. πᾶσαν ὑμῖν τὴν ἀλήθειαν ἐγὼ εἶπον, ὅτι ἀκούοντες χαίρουσιν ἐξεταζομένοις τοῖς οἰομένοις μὲν εἶναι σοφοῖς, οὖσι δ' οὔ. ἔστι γὰρ οὐκ ἀηδές. ἐμοὶ δὲ τοῦτο, ὡς ἐγώ φημι, διατέτακται ὑπὸ τοῦ θεοῦ διατάττειν, καὶ ἐκ μαντείων καὶ ἐξ ὀνυπνίων καὶ παντὶ τρόπῳ, ὅπερ τις ποτὲ καὶ ἄλλη θεία μοῖρα ἀνθρώπῳ καὶ ὁτιοῦν προστάξε προστάττειν. ταῦτα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ἀληθῆ ἐστι, καὶ εὐεξέλεγκτα. εἰ γὰρ δὴ ἐγὼ τῶν νεωτέρων τοὺς μὲν διαφθείρω, τοὺς δὲ διέφθαρκα, χρὴν

horum probus evaſerit, vel non, id mihi jure imputari non poteſt; quippe qui nullam unquam eorum alicui doctrinam vel promiſerim vel tradiderim. Quod ſi quis dixerit ſe privatim a me quicquam vel didiciſſe vel audiviſſe, quod & cæteris omnibus *palam* non erat, pro certo habeatis eum vera nequaquam dicere.

22. Sed quam ob cauſam nonnulli longa mecum conſuetudine oblectentur, audiviſtis, Athenienſes. Omnem vobis veritatem dixi, delectari *ſcilicet* homines, cum eos interrogatos audiant, qui ſe, cum non ſint, exiſtimant ſapientes. Hoc enim non injucundum eſt. Ut autem hoc facerem, mihi, ut ego dico, id a deo impoſitum eſt, & ex vaticiniis & ex inſomniis & omni modo, quo aliqua alia ſors divina homini quicquam unquam mandavit agendum. Hæc, Athenienſes, & vera ſunt, & hujuſmodi quæ facile convinci poſſint. Enimvero ſi ego juvenum alios quidem corrumpo, alios vero corrupi, conſenta-

δή πω, εἴτέ τινες αὐτῶν πρεσβύτεροι γενόμενοι ἔγνωσ ὅτι νέοις οὖσιν αὐτοῖς ἐγὼ κακὸν τώποτέ τι συνεβούλευσα, νυνὶ αὐτὸς ἀναβαίνοντας ἐμοῦ κατηγορεῖν καὶ τιμωρεῖσθ· εἰ δὲ μὴ αὐτοὶ ἤθελον, τῶν οἰκείων τινὰς τῶν ἐκείνων, πατέρας καὶ ἀδελφούς, καὶ ἄλλους τοὺς προσήκοντας, εἴπερ ὑπ' ἐμοῦ κακόν τι ἐπεπόνθεσ οἱ οἰκεῖοι αὐτῶν, νῦν μεμνῆσθ καὶ τιμωρεῖσθαι. πάντως δὲ πάρεισι πολλοὶ αὐτῶν ἐνθαυθοῖ, ὡς ἐγὼ ὁρῶ· πρῶτον μέ, Κείτων οὑτοσί, ἐμὸς ἡλικιώτης καὶ δημότης, Κριτοβούλου τοῦδε πατήρ· ἔπειτα, Λυσανίας ὁ Σφήττιος, Αἰσχίνου τουτουὶ πατήρ· ἔτι δ' Αντιφῶν ὁ Κηφισιεὺς οὑτοσί, Επιγένους πατήρ. ἄλλοι τοίνυν οὗτοι, ὧν οἱ ἀδελφοὶ ἐν ταύτῃ τῇ διατριβῇ γεγόνασι, Νικόστρατος ὁ Ζωτίδου, ἀδελφὸς Θεοδότου· (καὶ ὁ μὲν Θεόδοτος τετελεύτηκεν, ὥστε οὐκ ἂν ἐκεῖνός γε αὐτῶν καταδεηθείη) καὶ Πάραλος ὅδε ὁ Δημοδόκου, οὗ ἦν Θεάγης ἀδελφός· ὅδε δὲ Ἀδείμαντος ὁ Ἀρίστωνος, οὗ ἀδελφὸς οὑτοσὶ Πλάτων· καὶ Αἰαντίδωρος, οὗ

neum certe eſſet, ut vel ipſorum aliqui ſeniores facti, ſi quid intelligerent me ipſis olim adoleſcentulis male conſuluiſſe, nunc inſurgerent meque accuſarent ac pœnas depoſcerent: aut ſi ipſi nollent, ut neceſſarii ipſorum aliqui, patres & fratres, & alii cognati, ſi quid mali a me eorum neceſſarii paſſi fuiſſent, commemorarent nunc & pœnas exigerent. Hic autem illorum multi prorſus adſunt, quos video; primum quidem, Crito hic, æqualis & popularis meus, Critobuli iſtius pater; deinde Lyſanias Sphettius, Æſchinis hujuſce pater; præterea Antipho Cephiſienſis hic, pater Epigenis. Atque etiam alii iſti, quorum fratres hac mea conſuetudine uſi ſunt, Nicoſtratus Zotidæ filius, Theodoti frater; (& Theodotus quidem defunctus eſt, ut eum, *ne a me pœnas exigat*, deprecari non poſſit) & Paralus hic filius Demodoci, cujus Theages frater erat; Adimantus quoque filius Ariſtonis, cujus frater eſt iſte Plato; & Æantidorus, cujus

Ἀπολλόδωρος ὁ ἀδελφός. καὶ ἄλλους πολλοὺς ἔγωγ' ἔχω ὑμῖν εἰπεῖν, ὧν τινὰ ἐχρῆν, μάλιστα μὲν αὐτὸν τῷ ἑαυτοῦ λόγῳ, παρέχεσθαι Μέλιτον μάρτυρα· εἰ δὲ τότε ἐπελάθετο, νυνὶ παρεχέσθω, (ἐγὼ παραχωρῶ) καὶ λεγέτω, εἴ τι ἔχει τοιοῦτον. ἀλλὰ τούτου πᾶν τἀναντίον εὑρήσετε, ὦ ἄνδρες, πάντας ἐμοὶ βοηθεῖν ἑτοίμους τῷ διαφθείροντι, τῷ κακὰ ἐργαζομένῳ τοὺς οἰκείους αὐτῶν, ὡς φασὶ Μέλιτος καὶ Ἄνυτος. αὐτοὶ μὲν γὰρ οἱ διεφθαρμένοι τάχ' ἂν λόγον ἔχοιεν βοηθοῦντες· οἱ δὲ ἀδιάφθαρτοι, πρεσβύτεροι ἤδη ἄνδρες, οἱ τούτων προσήκοντες, πῶς ἄλλον λόγον ἔχουσι βοηθοῦντες ἐμοὶ, ἀλλ' ἢ τὸν ὀρθόν τε καὶ δίκαιον· ὅτι ξυνίασι Μελίτῳ μὲ ψευδομένῳ, ἐμοὶ δὲ ἀληθῆ λέγοντι; ἔστιν δή, ὦ ἄνδρες· ἃ μὲν ἐγὼ ἔχοιμ' ἂν ἀπολογεῖσθαι, σχεδόν τι ὅδε ταῦτα καὶ ἄλλα ἴσως τοιαῦτα.

κγ'. Τάχα δ' ἄν τις ὑμῶν ἀγανακτήσειεν, ἀναμνησθεὶς ἑ-

frater eſt Apollodorus. Alios item permultos referre poſſum, quorum aliquem, maxime quidem in oratione ſua, oportuit a Melito teſtem produci: at vero ſi tunc oblitus erat, nunc producat, (ego loco cedam) & dicat, numquid hujuſmodi habet. Sed contra omnino ſe rem habere, viri, comperietis, omnes *nimirum* paratos ad opem mihi ferendam, qui corrupi eorum neceſſarios, iiſque detrimentum attuli, quemadmodum aiunt Melitus atque Anytus. Quod ſi ipſi, qui depravati ſunt, mihi opitularentur, nihil mirum eſſet: at propinqui eorum, jam grandes ætate, quique minime depravati ſunt, qua tandem ratione ad opem mihi ferendam impulſi eſſe poſſunt, niſi recta quadam & juſta; quippe qui & Melitum mentiri, & me vera loqui cognoſcant? Hæc igitur, viri, ita ſint: quæ quidem pro defenſione mea habeo, ferme hæc ſunt, & alia forſan ſimilia.

23. Sed forſan veſtrum aliquis ſui ipſius memor ſuccen-

αυτοῦ· εἰ ὁ μὲν καὶ ἐλάττω τουτουὶ τοῦ ἀγῶνος ἀγῶνα ἀγωνιζόμενος δεδέηταί τε καὶ ἱκέτευσε τοὺς δικαστὰς μετὰ πολλῶν δακρύων, παιδία τε αὐτοῦ ἀναβιβασάμενος, ἵνα ὅτι μάλιστα ἐλεηθείη, καὶ ἄλλους τῶν οἰκείων καὶ φίλων πολλούς· ἐγὼ δὲ οὐδὲν ἄρα τούτων ποιήσω, καὶ ταῦτα, κινδυνεύων, ὡς ἂν δόξαιμι, τὸν ἔσχατον κίνδυνον. τάχ' ἂν οὖν τις ταῦτα ἀνιάσας, αὐθαδέστερον ἂν πρός με σχοίη· καὶ ὀργισθεὶς αὐτοῖς τούτοις, θεῖτο ἂν μετ' ὀργῆς τὴν ψῆφον. εἰ δή τις ὑμῶν ὕπως ἔχει, οὐκ ἀξιῶ μὲν ἔγωγε· εἰ δ' οὖν, ἐπιεικῆ ἂν μοι δοκῶ πρὸς τοῦτον λέγειν, λέγων, Ὅτι ἐμοί, ὦ ἄνδρες, εἰσὶ μέν πού τινες καὶ οἰκεῖοι. καὶ γὰρ τοῦτο αὐτὸ τὸ τοῦ Ὁμήρου, οὐδ' ἐγὼ ἀπὸ δρυὸς οὐδ' ἀπὸ πέτρης πέφυκα, ἀλλ' ἐξ ἀνθρώπων. ὥστε καὶ οἰκεῖοί μοι εἰσὶ, καὶ ὑμεῖς γε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τρεῖς· εἷς μέν, μειράκιον ἤδη· δύο δὲ, παιδία· ἀλλ' ὅμως οὐδένα αὐτῶν δεῦρο ἀναβιβασάμενος, δεήσομαι

seat; siquidem leviorum etiam criminum, quam hoc meum est, reus, oraverit obtestatusque fuerit judices cum multis lacrymis, liberosque suos huc produxerit, ut quam maxime misericordiam commoveret, & alios item necessariorum amicorumque permultos; ego autem nihil horum facturus sum, quamvis in ultimum, ut quidem cuipiam videri possim, discrimen adductus. Hæc forsan qui secum reputaverit, ferociorem erga me animum gerat; & his ipsis offensus, cum ira suffragium ferat. Si quis ergo vestrum tali in me animo sit, id quidem minime rectum censeo; sin autem *ita se res habeat*, hæc æqua fore, quibus talem alloquar, mihi videntur, Sunt & mihi, vir optime, cognati quidam. Neque enim ipse, ut inquit Homerus, ex quercu vel saxo, sed ex hominibus natus sum. Itaque & cognatos habeo, Athenienses, & filios tres; quorum unus jam adolescit; duo autem sunt parvuli: nullum tamen eorum huc adducam, supplicaturus, ut

ὑμῶν ἀποψηφίσασθε. τί δὴ οὖν οὐδὲν τούτων ποιήσω; ὄκνῳ αὐθαδιαζόμενος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐδ' ὑμᾶς ἀτιμάζων· ἀλλ' εἰ μὲν θαρραλέως ἐγὼ ἔχω πρὸς θάνατον, ἢ μή, ἄλλος λόγος· πρὸς δ' οὖν δόξαν καὶ ἐμοὶ καὶ ὑμῖν καὶ ὅλῃ τῇ πόλει οὔ μοι δοκεῖ καλὸν εἶναι ἐμὲ τούτων οὐδὲν ποιεῖν, καὶ τηλικόνδε ὄντα, καὶ τοῦτο τοὔνομα ἔχοντα, εἴτ' οὖν ἀληθὲς, εἴτ' οὖν ψεῦδος. ἀλλ' οὖν δεδογμένον γέ ἐστι, τὸν Σωκράτη διαφέρειν τινὶ τῶν πολλῶν ἀνθρώπων. εἰ οὖν ὑμῶν οἱ δοκοῦντες διαφέρειν εἴτε σοφίᾳ, εἴτε ἀνδρείᾳ, εἴτε ἄλλῃ ἡτινιοῦν ἀρετῇ, τοιοῦτοι ἔσονται, αἰσχρὸν ἂν εἴη, οἷόνπερ ἐγὼ πολλάκις ἑώρακα τινὰς, ὅταν κείνωνται, δοκοῦντας μέν τι εἶναι, θαυμάσια ἢ ἐργαζομένους· ὡς δεινόν τι οἰομένους πείσεσθαι, εἰ ἀποθανοῦνται· ὥσπερ ἀθανάτων ἐσομένων, ἐὰν ὑμεῖς αὐτοὺς μὴ ἀποκτείνητε· οἳ ἐμοὶ δοκοῦσιν αἰσχύνην τῇ πόλει περιάπτειν· ὡς ἄν τινα καὶ τῶν ξέ-

eo pacto me vos absolvatis. Cur igitur nihil horum faciam? Non ex pertinaci superbia, nec in contemptum vestrum, Athenienses: sed utrum forti erga mortem animo sim, an non, alia est quæstio. Ad existimationem vero & mei & vestrum & civitatis universæ honestum mihi minime videtur me istorum quicquam agere, qui & hac sim ætate, & hoc nomen (seu vere quidem, seu falso) sim adeptus. Stabilitum autem jam id est, Socratem re aliqua vulgo hominum antecellere. Si ergo hi, qui inter vos sapientia vel fortitudine vel quavis alia virtute præstare existimantur, tales erunt, quales sæpe quosdam, cum de illis judicaretur, vidi, turpe nimirum erit; qui cum aliquid esse existimarentur, attamen *in judicio* mirum in modum se gerebant; quasi grave aliquid passuri, si ex hac vita decesserint; perinde ac si immortales futuri essent, si vos illos non occideretis: qui mihi videntur talem ignominiæ notam civitati inurere; ut & pe-

νων ὑπολαβεῖν, ὅτι οἱ διαφέροντες Ἀθηναίων εἰς ἀρετὴν, ὃς αὐτοὶ ἑαυτῶν ἔν τε ταῖς ἀρχαῖς καὶ τ' ἄλλαις τιμαῖς τοσοῦτον προσκείνησιν, οὗτοι γυναικῶν ὀλίγον διαφέρουσι. ταῦτα δὲ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτε [1] ὑμᾶς χρὴ ποιεῖν τοὺς δικάζοντας καὶ ὁπωστιοῦν εἶναι, ὅτ' ἂν ἡμεῖς ποιῶμεν, ὑμᾶς ὑποτρέπειν· ἀλλὰ τοῦτο αὐτὸ [2] ἐνδείκνυσθε, ὅτι πολὺ μᾶλλον καταψηφιεῖσθε τοῦ τὰ ἐλεεινὰ ταῦτα δράματα εἰσάγοντος, καὶ καταγέλαστον τὴν πόλιν ποιοῦντος, ἢ τὴν ἡσυχίαν ἄγοντος.

κδ'. Χωρὶς δὲ τῆς δόξης, ὦ ἄνδρες, οὐδὲ δίκαιον δοκεῖ εἶναί μοι δεῖσθαι τοῦ δικαστοῦ, οὐδὲ δεόμενον ἀποφεύγειν, ἀλλὰ διδάσκειν καὶ πείθειν. ὁ γὰρ ὑπὲ τούτῳ κάθηται ὁ δικαστὴς, ὑπὲ τῷ καταχαρίζεσθαι τὰ δίκαια, ἀλλ' ὑπὲ τῷ κρίνειν ταῦτα· καὶ ὀμώμοκεν οὐ χαριεῖσθαι οἷς ἂν δοκῇ αὐτῷ, ἀλλὰ δικάσειν κατὰ τοὺς νόμους. οὐκοῦν χρὴ οὔτε ἡμᾶς ἐθί-

regrinorum aliquis exiſtimare poſſit, eos qui inter Athenienſes virtute præſtant, & quos ii magiſtratu cæteriſque honoribus digniſſimos cenſent, nihil mulieribus præſtare. Hæc autem, Athenienſes, nec nos, qui vel minimum nomen adepti ſumus, facere decet, neque, etiamſi nos ea facere velimus, vos permittere: ſed hoc ipſum oſtendere, vos eum multo magis damnaturos eſſe, qui miſeranda hæc, *quaſi in ſcenam*, ſpectacula proferendo, ridiculam reddiderit civitatem, quam illum, qui quietus *judicium expectaverit*.

24. Jam vero, viri, præter *ea quæ ad civitatis* exiſtimationem *ſpectant*, nec juſtum mihi videtur eſſe judicem precari, neque precando abſolvi; ſed docere atque ſuadere. Non enim ideo ſedet judex, ut præter jus aliquid indulgeat, ſed ut ſecundum id judicet: atque jurejurando promiſit, ſe non, cuicunque libuerit, jus gratia condonaturum, ſed judicaturum ſecundum leges. Minime ergo decet vel nos ad pejeran-

1 Forſan ἡμᾶς 2 Forſ. ἐνδείκνυσθαι *Steph.*

ζειν ὑμᾶς ἐπορκεῖν, οὐδ' ὑμᾶς ἐθίζεσθαι. οὐδέτεροι γὰρ ἂν ἡμῶν εὐσεβοῖεν. μὴ δή ἀξιοῦτέ με, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοιαῦτα δεῖν πρὸς ὑμᾶς πράττειν, ἃ μήτε ἡγοῦμαι καλὰ εἶναι, μήτε δίκαια, μήτε ὅσια, μάλιστα πάντως νὴ Δία ὦ μὴν τοι καὶ ἀσεβείας φεύγοντα ὑπὸ Μελίτου τουτουί. σαφῶς γὰρ, εἰ πείθοιμι ὑμᾶς, καὶ τῷ δεῖσθαι βιαζοίμην ὀμωμοκότας, θεοὺς ἂν διδάσκοιμι μὴ ἡγεῖσθαι ὑμᾶς εἶναι· καὶ ἀτεχνῶς ἀπολογούμενος κατηγορήσιν ἂν ἐμαυτοῦ, ὡς θεοὺς οὐ νομίζω. ἀλλὰ πολλοῦ δεῖ οὕτως ἔχειν· νομίζω τε γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὡς οὐδεὶς τῶν ἐμῶν κατηγόρων, καὶ ὑμῖν ὑπερέπω καὶ ᾧ θεῷ κεῖναι πρεὶ ἐμοὶ, ὅπη μέλλῃ ἐμοί τε ἄριστα εἶ) καὶ ὑμῖν. κ κ

κε'. ΤΟ ΜΕΝ οὖν μὴ ἀγωνιστεῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὑπὲ τούτῳ τῷ γεγονότι, ὅτι μου κατεψηφίσασθε, ἄλλα τέ μοι πολλὰ ξυμβάλλεται, καὶ οὐκ ἀνέλπιστόν μοι γέγονε τὸ

dum vos aſſuefacere, vel vos aſſuefieri. Neutri enim noſtrum pie ageremus. Nolite ergo, Athenienſes, poſtulare, ut talia apud vos agam, quæ neque honeſta, neque juſta, neque ſancta eſſe puto, maxime vero prorſus per Jovem, cum impietatis a Melito hoc accuſer. Etenim ſi vobis juratis *hoc modo* perſuaderem, & precibus meis *quaſi* vim afferrem, manifeſto docerem vos non putare deos eſſe; ac dum pro me defenſionem paro, me ipſum plane accuſarem, tanquam deos non exiſtimantem. Sed multum abeſt, ut ita ſe res habeat: exiſtimo enim *eſſe deos*, Athenienſes, magis quam quiſquam meorum accuſatorum, ac vobis deoque permitto, ut de me ita ſtatuatis, quemadmodum & mihi & vobiſmet e re maxime futurum ſit.

25. QUO MINUS hoc, quod accidit, Athenienſes, graviter feram, me a vobis eſſe damnatum, & alia multa mihi adjumento ſunt, & *illud imprimis*, *quod* non præter ſpem

γεγονὸς τοῦτο· ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον θαυμάζω ἑκατέρων τῶν ψήφων τὸν γεγονότα ἀριθμόν. ὑ γὰ ἐμοὶν ἔγωγε οὕτω πάνυ ὀλίγον ἔσεσθαι, ἀλλὰ πάνυ πολύ. νυνὶ δὲ, ὡς ἔοικεν, εἰ τρεῖς μόναι μετέπεσον τῶν ψήφων, ἀπεπεφεύγειν ἄν. Μέλιτον μὲν οὖν, ὡς ἐμοὶ δοκῶ, καὶ νῦν ἀποπέφυγα· καὶ οὐ μόνον ἀποπέφευγα, ἀλλὰ καὶ πάνυ δῆλον τοῦτό γε, ὅτι εἰ μὴ ἀνέβη Ανυτος καὶ Λύκων κατηγορήσοντες ἐμοῦ, καὶν ὤφλε χιλίας δραχμὰς, οὐ μεταλαβὼν τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων.

κϛ'. Τιμᾶταί δ' οὖν μοι ὁ ἀνὴρ θανάτου. εἶεν. ἐγὼ δὲ δὴ τίνος ὑμῖν ἀντιτιμήσομαι, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι; ἢ δῆλον ὅτι τῆς ἀξίας; τί οὖν; τί ἄξιός εἰμι παθεῖν ἢ ἀποτίσαι; ὅτι μαθὼν ἐν τῷ βίῳ οὐχ ἡσυχίαν ἦγον, ἀλλ' ἀμελήσας ὧνπερ οἱ πολλοὶ, χρηματισμοῦ τε καὶ οἰκονομίας καὶ στρατηγιῶν καὶ δημηγοριῶν, καὶ τῶν ἄλλων ἀρχῶν καὶ ξυνωμο-

id accidit: verum multo magis admiror utrorumque calculorum numerum. Siquidem non putabam me tam exiguo *calculorum numero*, ſed perquam magno, *ab abſolutione* abfuturum. Nunc autem, ut videtur, ſi tres ſolum calculi aliter cecidiſſent, evaſiſſem. Melitum quidem, ut arbitror, nunc evaſi; neque evaſi ſolum, ſed & unicuique certe conſtat, niſi Anytus & Lyco ad me accuſandum ſurrexiſſent, illum & mille drachmas fuiſſe perſoluturum, quippe qui partem quintam calculorum non aſſecuturus eſſet.

26. Capitis igitur iſte mihi pœnam ſtatuit. Eſto. Ego vero, Athenienſes, quidnam e contra de me vobis ſtatuendum dicam? Annon id plane, quo dignus ſum? Quid ergo? Quidnam dignus ſum pati aut pendere? quod in vita mea, quæ didici, non ſiluerim, ſed neglexerim quæcunque *multi facit* vulgus, quæſtum, rem familiarem, imperia, conciones publicas, cæteroſque magiſtratus & conju-

σιῶν καὶ ῥάσεων τὰς ἐν τῇ πόλει γιγνομένων, ἡγησάμενος ἐμαυτὸν ὃν ὄντι ἐπιεικέστερον εἶναι, ἢ ὥστε εἰς ταῦτα ἰόντα σώζεσθαι, ἐνταῦθα μὲ οὐκ ἦγεν, οἱ ἐλθὼν μήτε ὑμῖν μήτε ἐμαυτῷ ἔμελλον μηδὲν ὄφελος εἶναι· ὅπῃ δὲ τὸ ἰδίᾳ ἕκαστον ἰὼν εὐεργετεῖν τὸν μεγίστην εὐεργεσίαν, ὡς ἐγώ φημι, ἐνταῦθα ἦγεν· ὅπιχειρῶν ἕκαστον ὑμῶν πείθειν, μὴ πρότερον μήτε τῶν ἑαυτοῦ μηδενὸς ἐπιμελεῖσθαι, πρὶν ἑαυτοῦ ὅπιμεληθείη, ὅπως ὡς βέλτιστος καὶ φρονιμώτατος ἔσοιτο· μήτε τῶν τῆς πόλεως, πρὶν αὐτῆς τῆς πόλεως· τῶν τε ἄλλων οὕτω χρὴ τὸν αὐτὸν τρόπον ὅπιμελεῖσθαι. τί οὖν εἰμι ἄξιος παθεῖν, τοιοῦτος ὤν; ἀγαθόν τι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ δή γε κατὰ τὴν ἀξίαν τῇ ἀληθείᾳ τιμᾶσθε· καὶ ταῦτά γε, ἀγαθὸν τοιοῦτον ὅ, τι ἂν πρέποι ἐμοί. τί οὖν πρέπει ἀνδρὶ πένητι εὐεργέτῃ, δεομένῳ ἄγειν σχολὴν ὅπῃ τῇ ὑμετέρᾳ παρακελεύσῃ; οὐκ ἔστ' [1]ὅ, τι μᾶλλον, ὦ ἄνδρες Ἀθη-

rationes atque ſeditiones, quæ in republica contigerunt, arbitratus me ipſum revera integriorem eſſe, quam qui, ſi ad hæc me recepiſſem, incolumis eſſem, huc, *inquam*, me non contuli, quo ſi acceſſiſſem, neque vobis neque mihi ipſi profuturus eram; ſed privatim me ad unumquemque veſtrum applicans, ubi maximam, ut ego dico, vobis allaturus eſſem utilitatem, illuc me recepi; unicuique veſtrum ſuadere aggrediens, nihil ex rebus ſuis prius quam ſe ipſum eſſe curandum, ut quam optimus prudentiſſimuſque evadat; nec res civitatis *curandas eſſe* prius quam ipſam civitatem; & aliarum item rerum curam eadem ratione eſſe habendam. Quid igitur, cum ſim talis, a vobis reportare dignus ſum? Bonum quiddam, Athenienſes, ſi modo me pro meritis meis revera æſtimetis; ac tale quidem bonum præſertim, quale mihi conveniat. Quid igitur convenit viro egeno beneficoque, cui vacare *a cæteris occupationibus* expediat, quo vos *ad virtutem* cohortari queat? Nihil certe eſt, Athe-

1 Forſan ὅ, τι, ὦ ἄνδρες.

ναῖοι, πρέπει οὕτως, ὡς τὸν τοιοῦτον ἄνδρα ἐν Πρυτανείῳ σιτεῖσθαι· πολύ γε μᾶλλον ἢ εἴτις ὑμῶν ἵππῳ ἢ ζευγεῖ ἢ ζεύγει νενίκηκεν Ολυμπάσιν. ὁ μὲν γὰρ ὑμᾶς ποιεῖ εὐδαίμονας δοκεῖν εἶναι, ἐγὼ δὲ, εἶναι· καὶ ὁ μὲν τροφῆς οὐδὲν δεῖται, ἐγὼ δὲ δέομαι. εἰ οὖν δεῖ με κατὰ τὸ δίκαιον τῆς ἀξίας τιμᾶσθαι, τότε τιμῶμαι, τῆς ἐν Πρυτανείῳ σιτήσεως.

κζ. Ἴσως οὖν ὑμῖν, καὶ ταυτὶ λέγων, παραπλησίως δοκῶ λέγειν, ὥσπερ περὶ τοῦ οἴκτου καὶ τῆς ἀντιβολήσεως, ἀπαυθαδιζόμενος. τὸ δὲ οὐκ ἔστιν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τοιοῦτον, ἀλλὰ τοιόνδε μᾶλλον. πέπεισμαι ἐγὼ ἐκὼν εἶναι μηδένα ἀδικεῖν ἀνθρώπων· ἀλλὰ ὑμᾶς τοῦτο οὐ πείθω. ὀλίγον γὰρ χρόνον ἀλλήλοις διειλέγμεθα. ἐπεὶ, ὡς ἐγῷμαι, εἰ ἦν ὑμῖν νόμος, ὥσπερ καὶ ἄλλοις ἀνθρώποις, περὶ θανάτου μὴ μίαν μόνον ἡμέραν κρίνειν, ἀλλὰ πολλάς,

nienſes, quod tali viro æque convenit, ac ut in Prytaneo *publico ſumptu* alatur; *atque id* quidem multo magis quam ſi quis veſtrum equo aut bigis aut quadrigis victoriam in ludis Olympicis reportaſſet. Nam ille quidem *ſolum* efficit, ut felices videamini, ego vero, ut ſitis: & ille, quo alatur, non indiget, ego autem indigeo. Si itaque me, quid meritis meis optime reſpondeat, dicere oportet, ego me hoc dignum exiſtimo, alimento *publice* in Prytaneo *mihi exhibendo*.

27. Fortaſſe ergo vobis, & hæc dicendo, ſimilia quædam dicere videor iis, quæ ſuperius de commiſeratione & obteſtatione locutus ſum, arrogantius *nimirum* me gerens. Id autem haud tale eſt, ſed hujuſmodi potius, Athenienſes. Perſuaſum eſt mihi, ut nemini ſponte injuriam faciam: hujuſce autem apud vos minime fidem facio. Exiguo enim tempore una mutuo collocuti ſumus. Alioqui ſi lex *talis* apud vos eſſet, qualis apud alios, ut, ubi mors pœna ſit, in eo judicio non diem unam, ſed plures diſce-

ἐπείσθητε ἄν· νῦν δὲ ὐ ῥᾴδιον ἐν χρόνῳ ὀλίγῳ μεγάλας διαβολὰς ἀπολύεσθαι. πεπεισμένος δ' ἐγὼ μηδένα ἀδικεῖν, πολλοῦ δέω ἐμαυτόν γε ἀδικήσειν, καὶ κατ' ἐμαυτοῦ ἐρεῖν αὐτὸς, ὡς ἄξιός εἰμι ὑ κακοῦ, καὶ τιμήσεσθαι τοιούτου τινὸς ἐμαυτῷ. τί δείσας; ἢ μὴ πάθω τοῦτο, ὃ Μέλιτός μοι τιμᾶται· (ὃ φημι ὐκ εἰδέναι, οὔτ' εἰ ἀγαθὸν, ὅτ' εἰ κακόν ἐστιν) ἀντὶ τούτου δὴ ἑλωμαί τι ὧν εὖ οἶδ' ὅτι κακῶν ὄντων, τοῦτο τιμησάμενος; πότερον δεσμοῦ; καὶ τί με δεῖ ζῆν ἐν δεσμωτηρίῳ, δουλεύοντα τῇ αἰεὶ καθισταμένῃ ἀρχῇ, τοῖς ἑνδεκα; ἀλλὰ χρημάτων, καὶ δεδέσθαι ἕως ἂν ἐκτίσω; ἀλλὰ ταυτόν μοι ἐστὶν ὅπερ δὴ νῦν ἔλεγον. ὐ γάρ ἐστί μοι χρήματα ὁπόθεν ἐκτίσω. ἀλλὰ δὴ φυγῆς τιμήσομαι; ἴσως γὰρ ἄν μοι τοῦτο τιμήσαιτε. πολλὴ μέν τ' ἄν με φιλοψυχία ἔχοι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ οὕτως ἀλόγιστός εἰμι, ὥστε μὴ δυνάσθαι λογίζεσθαι ὅτι ὑμεῖς μέν, ὄντες τοιοῦ-

ptetur, vobis, ut arbitror, perſuaſiſſem: nunc vero haud facile fuit in tam brevi tempore calumnias magnas diluere. Cum autem mihi perſuaſum ſit nemini faciendam eſſe injuriam, multum abeſt ut mihi quidem ipſi ſim facturus, & ipſe contra me ipſum pronunciem, me malo dignum eſſe, judicemque me ipſum hujuſmodi quippiam mereri. Quid veritus? an ne id ſubeam, quo Melitus me dignum cenſet; (quod quidem aio neſcire me, utrum bonum ſit, an malum) ut, *inquam*, hoc devitem, eligam ergo eorum aliquid, quæ plane mala eſſe ſcio, atque hoc me dignum eſſe cenſebo? Utrum vinculis? Quid autem attinet me in carcere vitam agere, perpetuo undecim virorum imperio ſervientem? At mulctæ pecuniariæ, atque donec ſoluta ſit, in vinculis permanere? Id vero tantundem eſt, ac quod ſupra dicebam. Nam mihi deeſt unde pecunias perſolvam. Exilione igitur me dignam cenſeam? Huic enim me forſan addicere velitis. Magna certe, Athenienſes, me vitæ cupiditas teneret, ſi adeo imprudens eſſem, ut non valerem perſpicere vos quidem ci-

ταῖς μὲν, οὐχ οἷοί τε ἐγένεσθε ἀνέχειν τὰς ἐμὰς διατριβὰς καὶ τοὺς λόγους· ἀλλ' ὑμῖν βαρύτεραι γεγόνασι καὶ ἐπιφθονώτεραι, ὥστε ζητεῖτε αὐτῶν νυνὶ ἀπαλλαγήναι· ἄλλοι δὲ ἆρα αὐτὰς οἴσουσι ῥᾳδίως; πολλοῦ γε δεῖ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. καλὸς οὖν ἄν μοι ὁ βίος εἴη, ἐξελθόντι τηλικῷδε ἀνθρώπῳ, ἄλλην ἐξ ἄλλης πόλεως ἀμειβομένῳ, καὶ ἐξελαυνομένῳ ζῆν. εὖ γὰρ οἶδ' ὅτι, ὅπῃ ἂν ἔλθω, λέγοντος ἐμοῦ ἀκροάσονται οἱ νέοι, ὥσπερ ἐνθάδε. καὶ ἂν μὲ τούτοις ἀπελαύνω, οὗτοί με αὐτοὶ ἐξελῶσι, πείθοντες τοὺς πρεσβυτέρους· ἐὰν δὲ μὴ ἀπελαύνω, οἱ τούτων πατέρες τε καὶ οἰκεῖοι, δι' αὐτοὺς τούτους.

κη'. Ἴσως οὖν ἄν τις εἴποι, Σιγῶν τε καὶ ἡσυχίαν ἄγων, ὦ Σώκρατες, οὐχ οἷός τ' ἔσῃ ἡμῖν ἐξελθὼν ζῆν; Τοῦτο δή ἐστι πάντων χαλεπώτατον πεῖσαί τινας ὑμῶν. ἐάν τε γὰρ λέγω, ὅτι τῷ θεῷ ἀπειθεῖν τοῦτ' ἐστὶ, καὶ διὰ τοῦτ' ἀδύνατον ἡσυχίαν ἄγειν, οὐ πείσεσθέ μοι, ὡς εἰρωνευομένῳ· ἐάν τ' αὖθις λέγω,

ves meos disputationes meas sermonesque perferre non potuisse; sed usque adeo graves eos invidiososque vobis extitisse, ut nunc ab iis liberari quæratis: aliine ergo eos facile toleraturi sunt? Multum sane abest, Athenienses. Præclare ergo mihi vita institueretur, si hac ætate *urbe* egressus, ultro citroque alias civitates oberrans, & *undique vicissim* expulsus viverem. Etenim plane scio, quocunque proficiscar, audituros me, sicut hic, adolescentes: ac si eos repellam, ipsi senioribus id persuadentes, me abigent; si non repellam, eorum patres & cognati horum ipsorum gratia *id agent*.

28. Forsitan vero aliquis dixerit, Nonne potes, Socrates, hinc exulans silentio & otio vitam agere? Hoc quidem *fieri non posse* prorsus difficillimum est aliquibus vestrum persuadere. Sive enim dico, illud esse deo refragari, ideoque me non posse quiescere, non credetis mihi, tanquam ludenti: sive & illud dico,

ὅτι ἡ τυχάνῃ μέγιστον ἀγαθὸν ἀνθρώπῳ τοῦτο, ἑκάστης ἡμέρας περὶ ἀρετῆς τοὺς λόγους ποιεῖσθαι, καὶ τ' ἄλλων, περὶ ὧν ὑμεῖς ἐμοῦ ἀκούετε διαλεγομένου, καὶ ἐμαυτὸν καὶ ἄλλους ἐξετάζοντος, (ὁ δὲ ἀνεξέταστος βίος, οὐ βιωτὸς ἀνθρώπῳ) ταῦτα δ' ἔτι ἧττον πείσεσθέ μοι λέγοντι. τὰ δὲ ἔχει μὲν ὅπως, ὡς ἐγὼ φημι, ὦ ἄνδρες, πεῖσαι δὲ οὐ ῥᾴδιον. καὶ ἐγὼ ἅμα οὐκ εἰθισμαι ἐμαυτὸν ἀξιοῦν κακοῦ οὐδενός. εἰ μὲν γὰρ ἦν μοι χρήματα, ἐτιμησάμην ἂν χρημάτων, ὅσα ἔμελλον ἐκτίσειν· οὐδὲν γὰρ ἂν ἐβλάβην· νῦν γὰρ οὐκ ἔστιν· εἰ μὴ ἄρα ὅσον ἂν ἐγὼ δυναίμην ἐκτίσαι, τοσούτου βούλεσθέ μοι τιμῆσαι. ἴσως δ' ἂν δυναίμην ἐκτίσαι ὑμῖν που μνᾶν ἀργυρίου. τοσούτου οὖν τιμῶμαι. Πλάτων γὰρ οὑτοσί, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ Κρίτων καὶ Κριτόβουλος καὶ Ἀπολλόδωρος κελεύουσί με τριάκοντα μνῶν τιμήσασθαι, αὐτοὶ δ' ἐγγυᾶσθαι. τιμῶμαι οὖν τοσούτου. ἐγγυηταὶ δ' ὑμῖν ἔσονται οὗτοι ἀξιόχρεω ἀργυρίου.

hoc homini maximum contingere bonum, quotidie de virtute verba facere, & de aliis, de quibus me disputantem, meque & alios interrogantem, audivistis, (vita autem ea, quæ nullo examine exploratur, non est homini vitalis) mihi hæc, *inquam*, dicenti etiam minus credetis. Hæc vero, Athenienses, ita, ut dico, se habent, sed vobis haud facile persuaderi possunt. Et simul nullo me unquam malo dignum censere consuevi. Quod si mihi essent pecuniæ, *tantæ* memet mulctæ addicerem, quantam solvendo essem: id enim mihi detrimento nequaquam foret: nunc vero mihi non adsunt; nisi forte quantam valeo solvere, tantam *solummodo* mihi mulctam imponere velitis. Fortasse autem vobis possem persolvere minam argenti. Tantæ igitur mulctæ me addico. Plato autem hic, Athenienses, & Crito, & Critobulus, & Apollodorus jubent me triginta minarum mulctam mihi irrogare; ii vero *pecuniæ* prædes erunt. Tantam itaque mulctam mihi irrogo. Hi vero argenti vobis prædes erunt idonei.

κθ'. ΟΥ ΠΟΛΛΟΥ γ' ἕνεκα χρόνου, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὄνομα ἕξετε καὶ αἰτίαν ὑπὸ τῶν βουλομένων τὴν πόλιν λοιδορεῖν, ὡς Σωκράτην ἀπεκτονήκατε, ἄνδρα σοφόν. φήσουσι γὰρ δή με σοφὸν εἶναι, εἰ καὶ μὴ εἰμί, οἱ βουλόμενοι ὑμῖν ὀνειδίζειν. εἰ γοῦν περιεμείνατε ὀλίγον χρόνον, ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου ἂν ὑμῖν τοῦτο ἐγένετο, ἐμὲ τεθνάναι δή. ὁρᾶτε γὰρ δὴ εἰς τὴν ἡλικίαν, ὅτι πόρρω ἤδη ἐστὶ τοῦ βίου, θανάτου δὲ ἐγγύς. λέγω ἢ τᾶτο ὐ πρὸς πάντας ὑμᾶς, ἀλλὰ πρὸς τοὺς ἐμοῦ καταψηφισαμένους θάνατον. λέγω δὲ καὶ τόδε πρὸς αὖ αὐτοὺς τούτους. ἴσως με οἴεσθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀπορίᾳ λόγων ἑαλωκέναι τοιούτων, οἷς ἂν ὑμᾶς ἔπεισα, εἰ ᾠμην δεῖν ἅπαντα ποιεῖν καὶ λέγειν, ὥστε ἀποφυγεῖν τὴν δίκην. πολλοῦ γε δεῖ. ἀλλ' ἀπορίᾳ μὲν ἑάλωκα, οὐ μέντοι λόγων, ἀλλὰ τόλμης καὶ ἀναισχυντίας, καὶ τοῦ μὴ ἐθέλειν λέγειν πρὸς ὑμᾶς τοιαῦτα, οἷα ὑμῖν μὲν ἥδιστ' ἂν ἦν ἀκούειν·

29. JAM VERO, Athenienſes, propter non longum temporis ſpatium apud eos, qui civitatem vituperare ſtudeant, nomen hoc crimenque ſubibitis, vos *nimirum* interfeciſſe Socratem, virum ſapientem. Me enim ſapientem, licet minime ſim, dicent illi, qui vos vituperare voluerint. Certe, ſi vel breve tempus expectaviſſetis, id ſponte ſua vobis contigiſſet, ut ego morerer. Videte enim ætatem meam, quantum jam in vitæ *curriculo* provecta ſit, & quam prope ad mortem *accedat*. Neque vero hæc vobis omnibus dico, ſed iis *tantum*, qui me morte damnarunt. Dico autem etiam hoc his ipſis, Forſan putatis me, Athenienſes, in judicio cecidiſſe talium verborum inopia, quibus utique perſuaſiſſem vobis, ſi omnia facienda dicendaque putaviſſem, quibus ſupplicium evitarem. Permultum certe abeſt. At ob inopiam quidem damnatus ſum, non verborum tamen, ſed audaciæ atque impudentiæ, & quia talia apud vos dicere nolui, qualia vobis quidem auditu gratiſſima eſſent; *ſi vide-*

θρηνουῶτός μου καὶ ὀδυρομένου, καὶ ἄλλα ποιοῦντος καὶ λέγοντος πολλὰ, καὶ ἀνάξια ἐμοῦ, ὡς ἐγώ φημι· οἷα δὴ καὶ εἴθισθε ὑμεῖς τὰ ἄλλων ἀκούειν. Ἀλλ' οὔτε τότε ᾠήθην δεῖν ἕνεκα τοῦ κινδύνου πρᾶξαι ὁτιοῦν ἀνελεύθερον, οὔτε νῦν μοι μεταμέλει οὕτως ἀπολογησαμένῳ· ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον αἱροῦμαι ὧδε ἀπολογησάμενος τεθνάναι, ἢ ἐκείνως ζῆν. οὔτε γὰρ ἐν δίκῃ οὔτ' ἐν πολέμῳ οὔτε ἐμὲ οὔτε ἄλλον ὁτιοῦν δεῖ τοῦτο μηχανᾶσθαι, ὅπως ἀποφεύξεται πᾶν ποιῶν θάνατον. καὶ γὰρ ἐν ταῖς μάχαις πολλάκις δῆλον γίγνεται ὅτι τό γε ἀποθανεῖν ῥᾴον ἄν τις ἐκφύγοι, καὶ ὅπλα ἀφεὶς, καὶ ἐφ' ἱκετείαν τραπεὶς τῶν διωκόντων. καὶ ἄλλαι πολλαὶ μηχαναί εἰσιν ἐν ἑκάστοις τοῖς κινδύνοις, ὥστε ἀποφεύγειν θάνατον, ἐάν τις τολμᾷ πᾶν ποιεῖν καὶ λέγειν. ἀλλὰ μή θ' τοῦτ' ἦ χαλεπὸν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, θάνατον ἐκφυγεῖν, ἀλλὰ πολὺ χαλεπώτερον, πονηρίαν. θᾶττον γὰρ θανάτου θεῖ. καὶ νῦν ἐγὼ

licet me deflentem atque lamentantem, & alia multa facientem atque dicentem *audivisſetis*, me, ut ego dico, indigna; qualia tamen ab aliis ſane audire conſueviſtis. Sed neque tunc cenſui decere ad periculum devitandum illiberale aliquid facere, neque nunc me, quod hac defenſionis ratione uſus ſim, pœnitet: quin mori longe malo, defenſione hunc in modum inſtituta, quam illo modo vivere. Neque enim in judicio neque in bello vel me vel alterum quemvis hoc moliri decet, ut mortem omnino quoquo modo effugiat. Nam & in prœliis ſæpe conſtat interitum facile vitari poſſe, ſi quis, abjectis armis, ſupplex ad inſequentes ſe convertat. Aliæ quoque multæ in ſingulis periculis artes ſunt, quibus interitum quis effugiat, ſi quem non pudeat quidvis facere & dicere. At *videndum*, Athenienſes, ne id quidem haud difficile ſit, mortem effugere, ſed multo difficilius, improbitatem. Morte enim velocius currit. Atque ego

μὲν, ἅτε βραδὺς ὢν καὶ πρεσβύτης, ὑπὸ τοῦ βραδυτέρου ἑάλων· οἱ δέ μου κατήγοροι, ἅτε δεινοὶ καὶ ὀξεῖς ὄντες, ὑπὸ τοῦ θάττονος, τῆς κακίας. καὶ νυῦν δὴ ἐγὼ μὲν ἄπειμι, ὑφ' ὑμῶν θανάτου δίκην ὄφλων· οὗτοι δὲ, ὑπὸ τῆς ἀληθείας ὀφληκότες μοχθηρίαν καὶ ἀδικίαν. καὶ ἔγωγε τῷ τιμήματι ἐμμένω, καὶ οὗτοι. ταῦτα μὲν οἴῳ που ἴσως οὕτω καὶ ἔδει ἔχειν, καὶ οἶμαι αὐτὰ μετρίως ἔχειν.

λ'. Τὸ δὲ δὴ μετὰ τοῦτο βούλομαι ὑμῖν χρησμῳδῆσαι, ὦ καταψηφισάμενοί μου. καὶ γὰρ εἰμι ἤδη ἐνταῦθα, ἐν ᾧ μάλιστ' ἄνθρωποι χρησμῳδοῦσιν, ὅταν μέλλωσιν ἀποθνῄσκειν. φημὶ γὰρ, ὦ ἄνδρες, οἵ με ἀπεκτόνατε, τιμωρίαν ὑμῖν ἥξειν εὐθὺς μετὰ τὸν ἐμὸν θάνατον, πολὺ χαλεπωτέραν νὴ Δία, ἢ οἵαν ἐμὲ ἀπεκτόνατε. νῦν γὰρ τοῦτο εἰργάσθε, οἰόμενοι ἀπαλλάξεσθαι τοῦ διδόναι ἔλεγχον τοῦ βίου.

nunc, utpote ob ſenectutem tardior, ab *harum* tardiore captus ſum: accuſatores autem mei, utpote vehementes atque veloces, a velociore, *nimirum* improbitate. Et nunc quidem ego abeo, damnatus a vobis, mortique obnoxius; iſti vero a veritate ipſa damnati, improbitati injuſtitiæque ſunt obnoxii. Atque ego quidem in hoc, quod ſtatutum eſt, acquieſco, & iſti. Hæc ergo ſorte ita ſe habere oportebat, arbitrorque ea ſe non incommode habere.

30. Jam vero quæ vobis, qui me condemnaſtis, eventura ſunt, cupio prædicere. Nam illuc mihi jam perventum eſt, ubi maxime ſolent homines divinare, quando *videlicet* morituri ſunt. Aio itaque vobis, viri, qui me interfeciſtis, ſupplicium ſtatim poſt mortem meam eſſe obventurum, multo gravius per Jovem eo, quo me, morte *licet* multatum, affeceritis. Hoc enim nunc egiſtis, putantes voſmet ipſos liberare, quo minus vitæ veſtræ rationem reddere cogamini.

τὸ δὲ ὑμῖν πολὺ ἐναντίον ἀποβήσεται, ὡς ἐγώ φημι. πλείους ἔσονται ὑμᾶς οἱ ἐλέγχοντες, οὓς νῦν ἐγὼ κατεῖχον, ὑμεῖς δ' οὐκ ἠθάνεσθε. καὶ χαλεπώτεροι ἔσονται, ὅσῳ νεώτεροί εἰσι· καὶ ὑμεῖς μᾶλλον ἀγανακτήσετε. εἰ γὰρ οἴεσθε, ἀποκτείναντες ἄνθρώπους, ἐπισχήσειν τοῦ ὀνειδίζειν τινὰ ὑμῖν ὅτι οὐκ ὀρθῶς ζῆτε, ἐ καλῶς βουλεύεσθε. οὔτε γὰρ ἔστ' αὕτη ἡ ἀπαλλαγὴ οὔτε πάνυ δυνατὴ, οὔτε καλή. ἀλλ' ἐκείνη καὶ καλλίστη καὶ ῥᾴστη, μὴ τοὺς ἄλλους κολύειν, ἀλλ' αὐτὸν[1] παρασκευάζειν, ὅπως ἔσται ὡς βέλτιστος. ταῦτα μὲν οὖν ὑμῖν τοῖς καταψηφισαμένοις μαντευσάμενος, ἀπαλλάττομαι.

λα'. Τοῖς δὲ ἀποψηφισαμένοις ἡδέως ἂν διαλεχθείην ὑπὲρ οὗ γεγονότος τυγχάνει τοῦτο πράγματος, ἐν ᾧ οἱ ἄρχοντες ἀσχολίαν ἄγουσι, καὶ ἔτι ἔρχομαι οἷ ἐλθόντα με δεῖ τεθνάναι. ἀλλά μοι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παραμείνατε τοσοῦτον χρόνον. οὐδὲν γὰρ

Id vero, quemadmodum ego dico, contra omnino vobis accidet. Plures futuri ſunt, qui vos redarguant, quos ego modo compeſcebam; etſi vos id non ſentiebatis: tantoque illi infeſtiores erunt, quanto juniores ſunt; & vos vehementius indignabimini. Si enim exiſtimetis, homines interficiendo, fore ut deterreatis omnes ab exprobranda vobis inhoneſta vita, non recte ſentitis. Nam iſta voſmet ipſos liberandi ratio nec efficax ſatis eſt, nec honeſta. Sed hæc tum pulcherrima tum facillima eſt, non lædere quidem alios, ſed *unumquemque* ſe ipſum ita comparare, ut quam optimus evadat. Hæc ergo vobis, qui me condemnaſtis, vaticinatus, decedo.

31. Vobis autem, qui me abſolviſtis, libenter de hac re, quæ mihi contigit, verba facerem, quamdiu magiſtratus negotio occupantur, necdum eo diſcedo, ubi, cum venero, me mori oportet. Atqui, Athenienſes, apud me tantillum tempus manete. Nihil enim

1 Forſan αὐτὸν *Steph.*

κωλύει ἀμφιθολογῆσαι πρὸς ἀλλήλους, ἕως ἔξεστιν. ὑμῖν γάρ, ὡς φίλοις οὖσιν, ὑπιδεῖξαι ἐθέλω τὸ νυνί μοι συμβεβηκὸς πί ποτ' ἐννοεῖ. ἐμοὶ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, (ὑμᾶς γὰρ δικαστὰς καλῶν, ὀρθῶς ἂν καλοίμην) θαυμάσιόν τι γέγονεν. ἡ γὰρ εἰωθυῖά μοι μαντικὴ, ἡ τοῦ δαιμονίου, ἐν μὲν ᾧ πρόσθεν χρόνῳ πάντι πάνυ πυκνὴ ἀεὶ ἦν, καὶ πάνυ ὀπὶ σμικροῖς ἐναντιουμένη, εἴ τι μέλλοιμι μὴ ὀρθῶς πράξειν. νυνὶ δὴ ξυμβέβηκέ μοι, ἅπερ ὁρᾶτε καὶ αὐτοὶ, ταυτὶ, ἃ γε δὴ οἰηθείη ἄν τις, καὶ νομίζεται ἔσχατα κακῶν εἶναι. ἐμοὶ δὲ οὔτε ἐξιόντι ἔωθεν οἴκοθεν ἐναντιώθη τὸ τοῦ θεοῦ σημεῖον, οὔτε ἐνίκα ἀνέβαινον ἐνταυθοῖ ὀπὶ τὸ δικαστήριον, οὔτε ἐν τῷ λόγῳ ὑδαμοῦ, μέλλοντι τὶ ἐρεῖν. καίτοι ἐν ἄλλοις λόγοις πολλαχοῦ δή με ἐπέσχε λέγοντα μεταξύ. νυνὶ δὲ ὑδαμοῦ περὶ ταύτην τὴν πρᾶξιν οὔτ' ἐν ἔργῳ ὑδενὶ οὔτ' ἐν λόγῳ ἐναντιώθη μοι. τὶ οὖν αἴτιον εἶ) ὑπολαμβάνω, ἐγὼ ὑμῖν ἐρῶ. κινδυνεύει γάρ μοι

prohibet, quo minus nos invicem, dum licet, colloquamur. Nam vobis, tanquam amicis, demonstrare volo, quidnam id, quod mihi jam accidit, significat. Mihi enim, judices, (vos enim judices appellando, recte appellarim) mirabile quiddam contigit. Nam familiaris illa mihi vaticinatrix *vox* dæmonis semper in superiore tempore frequenter omnino se offerre consuevit, etiam in rebus leviſſimis se vehementer opponens, si, quod agebam unquam, minus recte ceſſurum eſſet. Nunc autem ea mihi, quæ & ipsi videtis, acciderunt, quæ profecto putet aliquis, & vulgo *certe* existimantur extrema malorum esse. Sed mihi neque domo exeunti mane dei signum adversatum est, neque huc in forum ascendenti, neque in aliqua sermonis parte, quicquid dicturus essem: quanquam in aliis sermonibus me frequenter loquentem in medio cohibebat. Nunc autem hac in re nusquam vel agenti aliquid vel loquenti mihi adversatum est. Quam ergo *hujus rei* causam esse putem, vobis dicam. Videtur enim mihi

τὸ ξυμβεβηκὸς τοῦτο, ἀγαθὸν γεγονέναι. καὶ οὐκ ἔστ' ὅπως ἡμεῖς ὀρθῶς ὑπολαμβάνομεν, ὅσοι οἰόμεθα κακὸν εἶναι τὸ τεθνάναι. μέγα μοι τεκμήριον τοῦτο γέγονεν. ὁ γὰρ ἔθ' ὅπως οὐκ ἠναντιώθη ἄν μοι τὸ εἰωθὸς σημεῖον, εἰ μή τι ἔμελλον ἐγὼ ἀγαθὸν πράξειν.

λϚ'. Ἐννοήσωμεν δὲ καὶ τῇδε, ὡς πολλὴ ἐλπὶς ἐστιν ἀγαθὸν αὐτὸ εἶναι. δυοῖν γὰρ θατέρου ἐστὶ τὸ τεθνάναι· ἢ γὰρ οἷον μηδὲν εἶναι, μηδ' αἴσθησιν μηδεμίαν μηδενὸς ἔχειν τὸ τεθνεῶτα· ἢ, κατὰ τὰ λεγόμενα, μεταβολή τις τυγχάνει οὖσα καὶ μετοίκησις τῆς ψυχῆς, τοῦ τόπου τοῦ ἐνθένδε εἰς ἄλλον τόπον. καὶ εἴτε δὴ μηδεμία αἴσθησίς ἐστιν, ἀλλ' οἷον ὕπνος, ἐπειδάν τις καθεύδων μηδ' ὄναρ μηδὲν ὁρᾷ, θαυμάσιον κέρδος ἂν εἴη ὁ θάνατος. ἐγὼ γὰρ ἂν οἶμαι, εἴ τινα ἐκλεξάμενον δέοι ταύτην τὴν νύκτα, ἐν ᾗ οὕτω κατέδαρθεν, ὥστε μηδὲ ὄναρ ἰδεῖν, καὶ τὰς ἄλλας νύκτας τε καὶ ἡμέρας τὰς τοῦ βίου τοῦ ἑαυτοῦ ἀντιπαραθέντα ταύτῃ τῇ νυκτί, δέοι σκεψάμενον εἰ-

quod contigit, bonum esse. Nec recte ullo modo judicatur a nobis, quicunque mortem malum esse opinamur. *Hujusce* magnum mihi hoc fuit argumentum. Fieri enim non potest quin signum illud consuetum mihi adversatum esset nisi id, quod agebam, bene cessurum esset.

32. At hoc etiam pacto reputemus, magnam spem esse id bene se habere. Mors enim *necesse est* sit alterum de duobus: ut aut in nihilum redeat, & omnes omnino sensus amittat mortuus; aut, quemadmodum dicitur, in alium quendam locum ex his locis morte migretur. Et sive sensus extinguitur, morsque ei somno similis est, qui nonnunquam etiam sine visis somniorum placatissimam quietem affert, immensum sane lucrum est emori. Reor etenim, si quem oporteat eam noctem seponere, in qua ita dormierit, ut ne insomnium quidem ullum viderit, & huic cæteras noctes dieſque vitæ suæ conferre, atque re perspecta dice-

πεῖν, ὁπόσας ἄμεινον καὶ ἥδιον ἡμέρας καὶ νύκτας ταύτης τὴν νυκτὸς βεβίωκεν ἐν ᾧ ἑαυτῷ βίῳ, οἶμαι ἂν μὴ ὅτι ἰδιώτην τινὰ, ἀλλὰ τὸν μέγαν βασιλέα εὐαριθμήτους ἂν εὑρεῖν αὐτὸν ταύτας πρὸς τὰς ἄλλας ἡμέρας καὶ νύκτας. εἰ δὴ τοιοῦτος ὁ θάνατός ἐστι, κέρδος ἔγωγε λέγω· καὶ γὰρ οὐδὲν πλείων ὁ πᾶς χρόνος φαίνεται οὕτω δὴ εἶναι ἢ μία νύξ. εἰ δ' αὖ οἷόν ἀποδημῆσαί ἐστιν ὁ θάνατος ἐνθένδε εἰς ἄλλον τόπον, καὶ ἀληθῆ ἔστι τὰ λεγόμενα, ὡς ἄρα ἐκεῖ εἰσι πάντες οἱ τεθνεῶτες, τί μεῖζον ἀγαθὸν τούτου εἴη, ὦ ἄνδρες δικασταί; εἰ γάρ τις ἀφικόμενος εἰς ᾅδου, ἀπαλλαγεὶς τουτωνὶ τῶν φασκόντων δικαστῶν εἶναι, εὑρήσει τοὺς ὡς ἀληθῶς δικαστάς, οἵπερ καὶ λέγονται ἐκεῖ δικάζειν, Μίνως τε καὶ Ῥαδάμανθυς καὶ Αἰακὸς καὶ Τριπτόλεμος, καὶ ἄλλοι ὅσοι τῶν ἡμιθέων δίκαιοι ἐγένοντο ἐν τῷ ἑαυτῶν βίῳ, ἆρα φαύλη ἂν εἴη ἡ ἀποδημία; ἢ αὖ Ὀρφεῖ συγγενέσθαι, καὶ Μουσαίῳ καὶ Ἡσιόδῳ καὶ Ὁμήρῳ, ὑπὸ πόσου ἄν τις δέ-

re, quot ipſe noctes atque dies in vita ſua hac nocte melius dulciuſque peregerit, reor, *inquam*, nedum privatum aliquem, ſed magnum quidem *Perſarum* regem facile numerabiles haſce comperturum præ cæteris *vitæ ſuæ* diebus noctibuſque. Si ergo tale quiddam mors eſt, lucrum eſſe equidem dico: etenim nihil amplius hoc pacto tempus omne *poſt mortem* quam nox una videtur. Sin mors aliqua veluti migratio eſt hinc in alias oras, & vera ſunt, quæ dicuntur, omnes, qui e vita exceſſerunt, eas incolere, quid hoc, judices, beatius eſt? Si quis enim, cum ad inferos deſcenderit, & ab iis, qui ſe judicum numero haberi volunt, evaſerit, ad eos veniat, qui vere judices appellentur, quique ibi judicium exercere dicuntur, Minoem, Rhadamanthum, Æacum, Triptolemum & ſemideorum alios, quotcunque juſte olim vixerunt, hæccine peregrinatio mediocris erit? Ut vero colloqui cum Orpheo, Muſæo, Heſiodo, Homero liceat, quanti

ξαιτ' ἂν ὑμῶν; ἐγὼ μὲν γὰρ πολλάκις ἐθέλω τεθνάναι, εἰ ταῦτά ἐστιν ἀληθῆ. ἐπεὶ ἔμοιγε καὶ αὐτῷ θαυμαστὴ ἂν εἴη ἡ διατριβὴ αὐτόθι, ὁπότε ἐντύχοιμι Παλαμήδει καὶ Αἴαντι τῷ Τελαμῶνος, καὶ εἴ τις ἄλλος τῶν παλαιῶν διὰ κρίσιν ἄδικον τέθνηκεν. ἀντιπαραβάλλοντι τὰ ἐμαυτοῦ πάθη πρὸς τὰ ἐκείνων, ὡς ἐγῷμαι, οὐκ ἂν ἀηδὲς εἴη. καὶ δὴ καὶ τὸ μέγιστον, τοὺς ἐκεῖ ἐξετάζοντα καὶ ἐρευνῶντα, ὥσπερ τοὺς ἐνταῦθα, διάγειν, τίς αὐτῶν σοφός ἐστι, καὶ τίς οἴεται μέν, ἔστι δ' οὔ. ὅπῃ πόσῳ δ' ἄν τις, ὦ ἄνδρες δικασταί, δέξαιτο ἐξετάσαι τὸν ἐπὶ Τροίαν ἀγαγόντα τὸν πολλὸν στρατιὰν, ἢ Ὀδυσσέα, ἢ Σίσυφον, ἢ ἄλλους μυρίους ἄν τις εἴποι, καὶ ἄνδρας καὶ γυναῖκας; οἷς διαλέγεσθαι ἐκεῖ καὶ ξυνεῖναι καὶ ἐξετάζειν, ἀμηχάνου ἂν εἴη εὐδαιμονίας πάντως. οὐ δήπου τούτου γε ἕνεκα οἱ ἐκεῖ ἀποκτείνουσι. τά τε γὰρ ἄλλα εὐδαιμονέστεροί εἰσιν οἱ ἐκεῖ

tandem æſtimatis? Ego quidem ſæpe emori vellem, ſi hæc vera ſunt. Quippe cum & mihi certe ipſi mirifice grata ibi futura ſit conſuetudo, cum Palamedem, cum Ajacem Telamonis filium, & ſi quis antiquorum alius iniquo circumventus judicio e vita deceſſerit, convenero. Hoc mihi caſus meos cum illorum caſibus conferenti minime, opinor, injucundum erit. Illud præterea maximum, illic degere, interrogantem ſingulos atque tentantem, quemadmodum hic *feci*, quis illorum ſapiens ſit, & quis, cum non ſit, ſe tamen ſapientem exiſtimet. At quanti hoc, judices, faciendum eſt, tentare ejus, qui maximas copias duxit ad Trojam, aut Ulyſſis, Siſyphive prudentiam, multorumve aliorum, quos referre quis poſſit, & virorum & mulierum? quibuſcum illic colloqui, verſari, eoſque interrogare inæſtimabilis prorſus felicitas eſſet. Nec ob eam rem ab iis, qui illic degunt, capite damnarer. Sunt enim ii, qui illic degunt iis, qui

τῶν ἐνθάδε, καὶ ἤδη τ' λοιπὸν χρόνον ἀθάνατοί εἰσιν, εἴπερ γε τὰ λεγόμενα ἀληθῆ ἐστιν.

λγ'. Ἀλλὰ χὴ ὑμᾶς χρὴ, ὦ ἄνδρες δικασταί, εὐέλπιδας εἶναι πρὸς τὸν θάνατον, καὶ ἕν τι τοῦτο ἀληθὲς, ὅτι ἄρα ἔστιν ἀνδρὶ ἀγαθῷ κακὸν οὐδὲν, οὔτε ζῶντι οὔτε τελευτήσαντι· οὐδὲ ἀμελεῖται ὑπὸ θεῶν τὰ τούτου πράγματα. οὐδὲ τὰ ἐμὰ νῦν ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου γέγονεν· ἀλλά μοι δῆλόν ἐστι τοῦτο, ὅτι ἤδη τεθνάναι καὶ ἀπηλλάχθαι πραγμάτων βέλτιον ἦν μοι. διὰ ταυτὶ καὶ ἐμὲ οὐδαμοῦ ἀπέτρεψε τὸ σημεῖον· καὶ ἐγωγε τοῖς καταψηφισαμένοις μου καὶ τοῖς κατηγόροις οὐ πάνυ χαλεπαίνω· καί τοι οὐ ταύτῃ τῇ διανοίᾳ κατεψηφίζοντό μου καὶ κατηγόρουν, ἀλλ' οἰόμενοι βλάπτειν τι· τοῦτο αὐτοῖς ἄξιον μέμφεσθαι. τοσόνδε μέντοι αὐτῶν δέομαι. τοὺς υἱεῖς μου, ἐπειδὰν ἡβήσωσι, τιμωρήσασθε, ὦ ἄνδρες, ταυτὰ ταῦτα [1] λυποῦντας, ἅπερ ἐγὼ ὑμᾶς ἐλύ-

hic ſunt, & in rebus aliis beatiores, & *in hac inſuper*, *quod* reliquum jam tempus immortales ſunt, ſi quidem vera ſunt, quæ dicuntur.

33. Atqui & vos, judices, decet de morte bene ſperare, & unum hoc verum vobiſcum reputare, viro bono nihil mali evenire poſſe, nec vivo nec mortuo; neque unquam illius res a diis immortalibus negligi. Nec mea hæc nunc fortuito contigerunt; ſed mihi id conſtat, mori jam & *vitæ* negotiis liberari mihi melius extitiſſe. Atque hanc ob cauſam *divinum illud* ſignum mihi *hac in re* nuſquam prorſus obſtitit: nec vero iis, qui me aut condemnarunt aut accuſarunt, valde ſuccenſeo; quamvis non hac mente accuſarunt me atque damnarunt, ſed mihi detrimenti aliquid ſeſe allaturos rati: id in iis jure reprehendendum eſt. Hoc tamen ab iis peto. Filios meos, cum adoleverint, iiſdem, quibus ego vos, viri, moleſtiis afficientes, pu-

1 Forſan λυποῦντες *Muret.*

πῶν, ἐὰν ὑμῖν δοκῶσιν ἢ χρημάτων ἢ ἄλλου τοῦ ποτέρου ἐπιμελεῖσθαι ἢ ἀρετῆς· καὶ ἐὰν δοκῶσί τι εἶναι, μηδὲν ὄντες, ὀνειδίζετε αὐτοῖς, ὥσπερ ἐγὼ ὑμῖν, ὅτι οὐκ ἐπιμελοῦνται ὧν δεῖ, καὶ οἴονταί τι εἶναι, ὄντες οὐδενὸς ἄξιοι, καὶ ἐὰν ταῦτα ποιῆτε, δίκαια πεπονθὼς ἐγὼ ἔσομαι ὑφ' ὑμῶν αὐτός τε καὶ οἱ υἱεῖς. ἀλλὰ γὰρ ἤδη ὥρα ἀπέναι, ἐμοὶ μὲν, ἀποθανουμένῳ, ὑμῖν δὲ, βιωσομένοις. ὁπότεροι δὲ ἡμῶν ἔρχονται ἐπὶ ἄμεινον πρᾶγμα, ἄδηλον παντὶ πλὴν ἢ τῷ θεῷ.

niatis, ſi videantur vobis vel divitiarum vel alterius cujuſquam rei potius quam virtutis curam gerere; & ſi exiſtiment ſe aliquid eſſe, cum nihil ſint, illos objurgetis, quemadmodum ego vos, utpote rerum earum, quarum minime decet, curam omittentes, & ſeſe, cum nihil ſint, aliquid eſſe exiſtimantes. Quod ſi hæc feceritis, & ego juſta ipſe a vobis reportavero, & filii. Sed tempus eſt jam hinc abire, mihi quidem, ut moriar, vobis autem, ut vitam agatis. Utrum autem ſit melius, deo ſoli perſpectum eſt.

ΠΛΑΤΩΝΟΣ
ΚΡΙΤΩΝ,
Η ΠΕΡΙ
ΠΡΑΚΤΟΥ.

Dalz
235

ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΚΡΙΤΩΝ.

ΤΙ τηνικάδε ἀφῖξαι, ὦ Κείτων; ἢ ὀ ποφὶ ἔτι ἐστί; ΚΡ. Πάνυ μὲν οὖν. ΣΩΚ. Πηνίκα μάλιστα; ΚΡ. Ορθρος βαθύς. ΣΩΚ. Θαυμάζω ὅπως ἠθέλησέ σοι ὁ τῆς δεσμωτηρίου φύλαξ ὑπακοῦσαι. ΚΡ. Ξυνήθης ἤδη μοι ἐστίν, ὦ Σώκρατες, διὰ τὸ πολλάκις δεῦρο φοιτᾶν. καί τι καὶ εὐεργέτηται ὑπ' ἐμοῦ. ΣΩΚ. Αρ-

PLATONIS
CRITO,
SIVE DE
EO QUOD AGENDUM EST.

SOCRATES, CRITO.

CUR hac hora, Crito, veniſti? nonne mane adhuc eſt? CR. Omnino. SOC. Quodnam vero maxime tempus? CR. Primum diluculum. SOC. Miror quomodo cuſtos carceris tibi obtemperare voluerit. CR. Familiaris mihi jam eſt, Socrates, propterea quod crebro huc ventitem. Præterea beneficii a me nonnihil accepit. SOC. Ve-

τι ἧκεις, ἢ πάλαι; ΚΡ. Ἐπιεικῶς πάλαι. ΣΩΚ. Εἶτα πῶς οὐκ εὐθὺς ἐπήγειράς με, ἀλλὰ σιγῇ προκάθησαι; ΚΡ. Οὐ μὰ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες· οὐδ' ἂν αὐτὸς ἤθελον ἐν τοσαύτῃ ἀχθηδόνι καθεύδειν. Ἀλλὰ καὶ σὲ πάλαι θαυμάζω, ἀθαυμάστως ὡς ἡδέως καθεύδεις· καὶ ἐπίτηδές σε οὐκ ἤγειρον, ἵνα ὡς ἥδιστα διάγῃς. καὶ πολλάκις μὲν δὴ σε καὶ πρότερον ἐν τῷ παρόντι τῷ βίῳ εὐδαιμόνισα τοῦ τρόπου, πολὺ δὲ μάλιστα ἐν τῇ νῦν παρούσῃ ξυμφορᾷ, ὡς ῥᾳδίως αὐτὴν καὶ πράως φέρεις. ΣΩΚ. Καὶ γὰρ ἂν, ὦ Κρίτων, πλημμελὲς εἴη ἀγανακτεῖν τηλικοῦτον ὄντα, εἰ δεῖ ἤδη τελευτᾶν. ΚΡ. Καὶ ἄλλοι, ὦ Σώκρατες, τηλικοῦτοι ἐν τοιαύταις ξυμφοραῖς ἁλίσκονται· ἀλλ' ὅδε αὐτοῖς ὠφέλει ἡ ἡλικία τὸ μὴ οὐχὶ ἀγανακτεῖν τῇ παρούσῃ τύχῃ. ΣΩΚ. Ἔπ ταῦτα. Ἀλλὰ τί δὴ οὕτω πρωΐ ἀφῖξαι; ΚΡ. Ἀγγελίαν, ὦ Σώκρατες, φέρων χαλεπήν, οὐ σοί, ὡς ἐμοὶ φαί-

236

nistine modo, an dudum? CR. Satis dudum. SOC. Cur ergo non me statim excitasti, sed tacite assidebas? CR. Minime, Socrates, per Jovem *id oportebat:* neque ipse in tanto dolore tamdiu insomnis versari vellem. Sed te jamdudum admiror, videns quam suaviter dormias: & de industria te non excitabam, ut quam placidissime degeres. Ac sæpe quidem te per omnem antehac vitam ob mores tuos beatum judicavi, maxime vero prorsus in instanti calamitate, quod eam tam facile atque æquo animo feras. SOC. At id vitio certe vertendum esset, Crito, si tam grandis natu mortem jam *tandem* imminentem molestе ferrem. CR. Veruntamen, Socrates, & alii non minores natu hujusmodi calamitatibus obruuntur; at nihil omnino ipsis adjumenti affert senectus, quo minus præsentem fortunam graviter ferant. SOC. Ita est. Sed cur adeo mane venisti? CR. Nuncium, Socrates, acerbum afferens, non tibi quidem, ut mihi

νεῖ), ἀλλ' ἐμοὶ καὶ τοῖς σοῖς ἐπιηδείοις πᾶσι, καὶ χαλεπὴν καὶ βαρεῖαν· ἣν ἐγὼ, ὡς ἐμοὶ δοκῶ, ἐν ταῖς βαρύταταις ἂν ἐνέγκαιμι. ΣΩΚ. Τίνα ταύτην; ἢ ὃ πλοῖον ἀφῖκται ἐκ Δήλου, οὗ δεῖ ἀφικομένους τεθνάναι με; ΚΡ. Οὔτοι δὴ ἀφῖκται, ἀλλὰ δοκεῖ μέν μοι ἥξειν τήμερον, ἐξ ὧν ἀπαγγέλλουσιν ἥκοντες τινὲς ἀπὸ Σουνίου, καὶ καταλιπόντες ἐκεῖ αὐτό. δῆλον δὴ ἐκ τούτων τῶν ἀγγέλων ὅτι ἥξει τήμερον, καὶ ἀνάγκη δὴ εἰσαύριον ἔσαι, ὦ Σώκρατες, τὸν βίον σε τελευτᾶν.

β'. ΣΩΚ. Ἀλλ', ὦ Κείτων, τύχῃ ἀγαθῇ· εἰ ταύτῃ τοῖς θεοῖς φίλον, ταύτῃ ἔστω. ὅμως οἶμαι οὐχ ἥξειν αὐτὸ τήμερον. ΚΡ. Πόθεν τοῦτο τεκμαίρῃ; ΣΩΚ. Ἐγώ σοι ἐρῶ. τῇ γὰρ πρωΐ ὑπερβαίᾳ δεῖ με ἀποθνήσκειν, ἢ ἢ ἂν ἔλθοι τὸ πλοῖον. ΚΡ. Φασὶ δέ γέ τοι δὴ οἱ τούτων κύριοι. ΣΩΚ. Οὐ τοίνυν τῆς ὑπούσης ἡμέρας οἶμαι αὐτὸ ἥξειν, ἀλλὰ τῆς ἑτέρας. τεκμαίρομαι δὲ ἔκ τινος ἐνυπνίου, ὃ ἑώρα-

apparet, ſed mihi potius & familiaribus tuis omnibus, & acerbum & gravem; quem ego equidem, ſi quiſquam alius, graviſſime, ut arbitror, feram. SOC. Quemnam hunc? An navis e Delo rediit, qua reducta, mihi eſt moriendum? CR. Nondum rediit quidem, ſed mihi hodie reditura videtur, ex his, quæ renunciant nonnulli e Sunio venientes, quique eam ibi reliquerunt. Conſtat ergo ex hiſce nunciis hodie eſſe venturam, adeoque neceſſe erit te cras, Socrates, e vita decedere.

2. SOC. Quod felix fauſtumque ſit, Crito: ſi ita diis placeat, ita eſto. Non tamen exiſtimo illam hodie redituram. CR. Undenam id conjicis? SOC. Dicam equidem. Poſtridie enim ejus diei, quo navis redierit, mihi eſt moriendum. CR. Sic utique aiunt ii, penes quos hujuſce rei poteſtas eſt. SOC. Itaque non hoc die *jamjam* illuceſcente venturam puto, ſed poſtero. Conjecturam vero ex inſomnio quodam accipio, quod pau-

237 καὶ ὀλίγον πρότερον ταύτης τῆς νυκτός· ἢ κινδυνεύεις ἂν καιρῷ τινὶ ὑπὸ ἐγείραι με. ΚΡ. Ἦν ἢ δ' ἐγώ τί ὄ ἐνύπνιον; ΣΩΚ. Ἐδόκει τίς μοι γυνὴ προσελθοῦσα, καλὴ καὶ εὐειδής, λευκὰ ἱμάτια ἔχουσα, καλέσαι με, καὶ εἰπεῖν, Ὦ Σώκρατες,

Ἡματί κεν τριτάτῳ Φθίην ἐρίβωλον ἵκοιο.

ΚΡ. Ὡς ἄτοπον ὄ ἐνύπνιον, ὦ Σώκρατες. ΣΩΚ. Ἐναργὲς μὲν ὄν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ὦ Κρίτων. ΚΡ. Λίαν γε, ὡς ἔοικεν.

γ'. Ἀλλ', ὦ δαιμόνιε Σώκρατες, ἔτι καὶ νῦν ἐμοὶ πείθου, καὶ σώθητι. ὡς ἐμοί, ἐὰν σὺ ἀποθάνῃς, [1] ἓν μία ξυμφορά ἐστιν ἄλλη· ἀλλὰ χωρὶς μὲν σοῦ ἐστερῆσθαι, τοιούτου ἑταίρου, οἷος ἐγὼ οὐδένα μήποτε εὑρήσω, ἔτι δὲ καὶ πολλοῖς δόξω, οἱ ἐμὲ καὶ σὲ μὴ σαφῶς ἴσασιν, ὡς οἷός τε ὢν σε σώζειν, εἰ ἤθελον ἀναλίσκειν χρήματα, ἀμελήσαιμι. καίτοι τίς ἂν αἰσχίων εἴη ταύτης δόξα, ἢ δοκεῖν χρήματα περὶ πλείονος ποιεῖσθαι ἢ

lo ante hac ipſa nocte mihi viſum eſt; opportuneque videris ſomnum mihi non perturbaſſe. CR. Sed quale id inſomnium erat? SOC. Videbatur mihi mulier quædam adveniens, pulchra & aſpectu venuſto, veſtibuſque candidis induta, vocare me, atque dicere, O Socrates,

Tertio hinc die Phthiam pervenies feracem.

CR. Quam mirum & inſolens id inſomnium, Socrates? SOC. Manifeſtum tamen, Crito, ut mihi videtur. CR. Omnino quidem, ut opinor.

3. Sed, mi Socrates, etiam nunc mihi obtempera, teque ſervato. Mihi enim, ſi tu obieris, non una *tantum* calamitas imminet: ſed præterquam quod te orbatus ero, tali neceſſario, qualem alterum nunquam reperiam, videbor etiam multis, qui me & te haud ſatis noverint, cum potuiſſem te ſervare, ſi pecunias impendere voluiſſem, id neglexiſſe. Atqui quænam exiſtimatio turpior eſſe poſſit, quam videri pluris feciſſe pecuniam quam

1 Forſan ἓν δὲ μία ξυμφορά ἐστιν· ἀλλά.

φίλους; οὐ γὰρ πείσονται οἱ πολλοὶ ὡς σὺ αὐτὸς ὑκ ἠθέλησας ἀπέναι ἐνθένδε, ἡμῶν προθυμουμένων. ΣΩΚ. Αλλὰ πῖ ἡμῖν, ὦ μακάριε Κρίτων, οὕτω τῆ τῶν πολλῶν δόξης μέλει; οἱ γὰρ ἐπιεικέςατοι, ὧν μᾶλλον ἄξιον φροντίζειν, ἡγήσονται αὐτὰ οὕτω πεπρᾶχθαι, ὥσπερ ἂν πραχθῇ. ΚΡ. Αλλ' ὁρᾷς δὴ ὅτι ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες, καὶ τῆ τῶν πολλῶν δόξης μέλειν. αὐτὰ δὲ δηλοῖ τὰ παρόντα νυνὶ, ὅτι οἷοί τε εἰσὶν οἱ πολλοὶ ὐ τὰ σμικρότατα τῶν κακῶν ἐξεργάζεσθαι, ἀλλὰ σχεδὸν τὰ μέγιστα, ἐάν τις ἐν αὐτοῖς διαβεβλημένος ᾖ. ΣΩΚ. Εἰ γὰρ ἄφελον, ὦ Κρίτων, οἷοί τε εἶεν οἱ πολλοὶ τὰ μέγιστα κακὰ ἐξεργάζεσθαι, ἵνα οἷοί τε ἦσαν καὶ ἀγαθὰ τὰ μέγιστα· καὶ καλῶς εἶχε. νῦν δὲ ἀμφότερα οἷοί τε. οὔτε γὰρ φρόνιμον, οὔτε ἄφρονα δυνατοὶ ποιῆσαι. ὁποῖόν τι δ' ἂν τύχωσι.

δ'. ΚΡ. Ταῦτα μὲν δὴ ὅπως ἐχέτω. τόδε δ', ὦ Σώκρατες, εἰπέ μοι· ἆρά γε μὴ ἐμοῦ προμηθῆ καὶ τῶν ἄλλων ἑταί-

amicos? Non enim vulgo hominum perſuaderi poterit te ipſum hinc abire noluiſſe, nobis, *ut id ageres*, contendentibus. SOC. Quid vero, amice Crito, nos vulgi opinionem tantopere curamus? Probatiſſimi enim, quorum magis habenda eſt ratio, hæc ita geſta eſſe, ut geſta fuerint, arbitrabuntur. CR. Attamen vides, Socrates, neceſſe eſſe vulgi quoque opinionem curare. Præſentia enim hæc demonſtrant, poſſe vulgus non minima *modo* mala, ſed & fere maxima, ſi cui apud ipſum conflata ſit invidia, inferre. SOC. Utinam, Crito, poſſet vulgus maxima inferre mala, ut *viciſſim* maxima poſſet bona; & bene quidem ſe res haberet. Nunc vero neutrum poteſt. Neque enim prudentem, neque imprudentem efficere valet. Faciunt vero quicquid ſe forte obtulerit.

4. CR. Hæc quidem ita ſe habeant. Ad ea vero, Socrates, mihi reſponde: annon de meo cæterorumque neceſſariorum tuorum *periculo* ſolici-

δείων, μὴ, ἐὰν σὺ ἐνθένδε ἐξέλθῃς, οἱ συκοφάν-
238 ται ἡμῖν πρά-
γματα πρέχωσιν, ὡς σὲ ἐνθένδε ἐκκλέψαντι, καὶ ἀναγκα-
σθῶμεν ἢ καὶ πᾶσαν τ' οὐσίαν ἀποβαλεῖν, ἢ συχνὰ χρήμα-
τα, ἢ καὶ ἄλλο τι πρὸς τούτοις παθεῖν; εἰ γάρ τι τοι-
οῦτον φοβῇ, ἔασον αὐτὸ χαίρειν. ἡμεῖς γάρ που δίκαιοι ἐσ-
μέν, σώσαντές σε, κινδυνεύειν τοῦτον τ' κίνδυνον· καὶ, ἐὰν δέῃ,
ἔτι τούτου μείζω. Ἀλλ' ἐμοὶ πείθου, καὶ μὴ ἄλλως ποίει.
ΣΩΚ. Καὶ ταῦτα πρόμηθούμαι, ὦ Κείτων, καὶ ἄλλα
πολλά. ΚΡ. Μὴ τοίνυν ταῦτα φόβου. καὶ γὰρ οὐδὲ πολὺ
ταὐργύριόν ἐστιν, ὃ θέλουσι λαβόντες τινὲς σῶσαί σε καὶ ἐξαγα-
γεῖν ἐνθένδε. ἔπειτα οὐχ ὁρᾷς τούτους τοὺς συκοφάντας, ὡς
εὐτελεῖς, καὶ οὐδὲν ἂν δέοι ἐπ' αὐτοὺς πολλοῦ ἀργυρίου; σοὶ
δὲ ὑπάρχει μὲν τὰ ἐμὰ χρήματα, ὡς ἐγῷμαι, ἱκανά· ἔπειτα
καὶ, εἴ τι ἐμοῦ κηδόμενον, οὐκ οἴει δεῖν ἀναλίσκειν τὰ
ἐμά, ξένοι οὗτοι ἐνθάδε ἕτοιμοι ἀναλίσκειν. εἰς δὲ καὶ κεκό-

tus es, ne, ſi tu hinc egreſſus fueris, ſycophantæ nobis negotium faceſſant, quaſi te hinc ſubduxiſſemus, cogamurque vel univerſas facultates, vel ingentem *ſaltem* nummorum ſummam amittere, vel etiam aliud præter hæc aliquid pati? Si quid enim tale times, *ſolicitudinem* iſtam valere jube. Juſtum enim eſt, nos tuæ ſalutis gratia periculum hoc ſubire; &, ſi oportuerit, etiam majus. Mihi itaque obtempera, neque aliter facias. SOC. Et de his quidem, & de aliis multis, Crito, ſolicitus ſum. CR. Ne igitur hæc vereare. Neque enim multum eſt argentum, quo accepto nonnulli ſervare te atque hinc educere volunt. Nonne vides præterea, quam viles ſycophantæ iſti ſint, neque magna ad eos *placandos* largitione opus fore? Tibi vero pecuniæ adſunt meæ, ad hoc *præſtandum*, ut opinor, ſufficientes: deinde etiam, ſi qua mei cura adductus, non putas meas *pecunias* inſumendas, adſunt hoſpites hi *noſtri* ad inſumendum parati. Unus vero etiam huc

μικεν ἐπ' αὐτὸ τοῦτο ἀργύριον ἱκανὸν, Σιμμίας ὁ Θηβαῖος· ἕτοιμος δὲ καὶ Κέβης, καὶ ἄλλοι πολλοὶ πάνυ. ὥστε, ὅπερ λέγω, μήτε ταῦτα φοβούμενος ἀποκάμῃς σῶσαι σαυτὸν, μήτε ὃ ἔλεγες ἐν τῷ δικαστηρίῳ, δυσχερές σοι γενέσθω, ὅτι οὐκ ἂν ἔχοις ἐξελθὼν ὅ, τι χρῷο σεαυτῷ. πολλαχοῦ μὲν γὰρ καὶ ἄλλοσε, ὅποι ἂν ἀφίκῃ, ἀγαπήσουσί σε· ἐὰν δὲ βούλῃ εἰς Θετταλίαν ἰέναι, εἰσὶν ἐμοὶ ἐκεῖ ξένοι, οἵ σε περὶ πολλοῦ ποιήσονται, καὶ ἀσφάλειάν σοι παρέξουσι, ὥστε σε μηδένα λυπεῖν ἐν Θετταλίᾳ. ἐὰν

ε'. Επι δὲ, ὦ Σώκρατες, οὐδὲ δίκαιόν μοι δοκεῖς ἐπιχειρεῖν πρᾶγμα, σαυτὸν προδοῦναι, ἐξὸν σωθῆναι· καὶ τοιαῦτα ἀπεύδειν περὶ σεαυτὸν γενέσθαι, ἅπερ ἂν καὶ οἱ ἐχθροί σου ἀπόσαιέν τε καὶ ἔπραξαν, σὲ ἀπολλύναι βουλόμενοι. πρὸς δὲ τούτοις, καὶ τοὺς υἱεῖς τοὺς σαυτοῦ ἐμοιγε δοκεῖς προδιδόναι, οὓς σοι ἐξὸν καὶ ἐκθρέψαι καὶ ἐκπαιδεῦσαι, οἰχήσῃ καταλιπὼν, καὶ ὃ

attulit ſatis largam pecuniæ ſummam ad hoc ipſum *paratam*, Simmias Thebanus: promptus etiam eſt & Cebes, aliique permulti. Quamobrem, ut dicebam, neque tale quid metuens te ipſum ſervandi animum abjicias, neque id, quod in judicio dicebas, tibi negotium faceſſat, te *nimirum*, ſi *hac urbe* exires, quo te ipſum verteres, minime habiturum. Aliis enim multis in locis, quocunque profectus fueris, te amabunt: ſin velis in Theſſaliam te conferre, reperies illic hoſpites meos, qui te plurimi facient, tuæque ſecuritati adeo proſpicient, ut nemo in Theſſalia tibi moleſtiam exhibiturus ſit.

5. Præterea, Socrates, mihi rem minime juſtam aggredi videris, ſi, cum ſalvus eſſe poſſis, te ipſum prodas; taliaque tibi evenire ſtudeas, qualia inimici ipſi tui ſtuderent ſtudueruntque, te perdere cupientes. Ad hæc filios quoq; tuos prodere mihi videris, quos, cum licuerit tibi educare atq; inſtituere, omnino deſeres, &, quantum

239. σὸν μέρος, ὅ, τι ἂν τύχωσι, τοῦτο πράξωσι. τεύξονται δὲ, ὡς τὸ εἰκός, τοιούτων, οἷά περ εἴωθε γίγνεσθαι ἐν ταῖς ὀρφανίαις περὶ τοὺς ὀρφανούς. ἢ γὰρ ὃ χρὴν ποιεῖσθαι παῖδας, ἢ ξυνδιαπαλαιπωρεῖν καὶ τρέφοντα καὶ παιδεύοντα. σὺ δέ μοι δοκεῖς τὰ ῥᾳθυμότατα αἱρεῖσθαι. χρὴ δὲ, ἅπερ ἂν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ ἀνδρεῖος ἕλοιτο, ταῦτα αἱρεῖσθαι, φάσκοντά γε δὴ ἀρετῆς περὶ πάντος τοῦ βίου ἐπιμελεῖσθαι. ὡς ἔγωγε καὶ ὑπὲρ σοῦ καὶ ὑπὲρ ἡμῶν τῶν σῶν ἐπιτηδείων αἰσχύνομαι, μὴ δόξῃ ἅπαν τὸ πρᾶγμα τὸ περὶ σε ἀνδρείᾳ τινὶ τῇ ἡμετέρᾳ πεπρᾶχθαι· καὶ ἡ εἴσοδος τῆς δίκης εἰς τὸ δικαστήριον ὡς εἰσῆλθες, ἐξὸν μὴ εἰσελθεῖν, καὶ αὐτὸς ὁ ἀγὼν τῆς δίκης ὡς ἐγένετο· καὶ τοτελευταῖον δὴ τοῦτο, ὥσπερ κατάγελως τῆς πράξεως, κακίᾳ τινὶ καὶ ἀνδρείᾳ τῇ ἡμετέρᾳ δόξαι περφυγέναι ἡμᾶς δοκεῖν, οἵτινές σε οὐ διεσώσαμεν, οὐδὲ σὺ σαυτὸν, οἷόν τε ὂν καὶ δυνατὸν, εἴτι καὶ σμικρὸν ἡμῶν ὄφε-

in te eſt, quicquid fors obtulerit, iis continget. Accident vero iis, ut veriſimile eſt, qualia orbis in tali conditione evenire ſolent. Atqui ſane oportebat, aut non genuiſſe filios, aut in iis educandis inſtituendiſque laborem conſtanter ſuſtinere. Tu vero mihi videris, quæ viri prorſus ſegnis ſunt, eligere. Decet autem contra, quæ vir bonus fortiſque eligeret, eligere, *præſertim te*, qui per omnem vitam virtutis ſtudium profeſſus es. Itaque ego & tui & noſtrum familiarium tuorum cauſa erubeſco, *veritus* ne tota hæc res tua ignavia quadam noſtra geſta fuiſſe videatur: & tuus quidem iſte ejuſmodi in judicium ingreſſus, cum liceret non ingredi, & ipſum in judicio certamen prout peractum erat, & hoc denique, quod quaſi *totius* rei pars maxime ridicula eſt, vitio quodam ignaviaque noſtra nos effugiſſe videatur, qui nec te conſervaverimus, nec tu te ipſum, cum id nec magno quidem negotio fieri poſſet, ſi vel tantillum adjumenti in no-

λος ἦν. ταῦτ' οὖν, ὦ Σώκρατες, ὅρα μὴ ἅμα τῷ κακῷ καὶ αἰσχρὰ ᾖ σοί τε καὶ ἡμῖν· ἀλλὰ βουλοῦ. μᾶλλον δὲ οὐδὲ βουλεύεσθαι ἔτι ὥρα, ἀλλὰ βεβουλεῦσθαι. μία δὲ βουλή. τῆς γὰρ ὀπούσης νυκτὸς πάντα ταῦτα δεῖ πεπρᾶχθαι. εἰ δὲ ἐπιμυοῦμεν, ἀδύνατον, καὶ οὐκέτι οἷόν τε. ἀλλὰ πάντι τρόπῳ, ὦ Σώκρατες, πείθου μοι, καὶ μηδαμῶς ἄλλως ποίει.

ϛ'. ΣΩΚ. Ω φίλε Κρίτων, ἡ προθυμία σου πολλοῦ ἀξία, εἰ μετά τινος ὀρθότητος εἴη. εἰ δὲ μή, ὅσῳ μείζων, τοσούτῳ χαλεπωτέρα. σκοπεῖσθαι οὖν χρὴ ἡμᾶς, εἴτε ταῦτα πρακτέον, εἴτε μή· ὡς ἐγὼ οὐ μόνον νῦν, ἀλλὰ καὶ ἀεὶ τοιοῦτός εἰμι, οἷος τῶν ἐμοὶ μηδενὶ ἄλλῳ πείθεσθαι ἢ τῷ λόγῳ, ὃς ἂν μοι λογιζομένῳ βέλτιστος φαίνηται. τοὺς δὴ λόγους, οὓς ἐν ᾧ ἔμπροσθεν ἔλεγον, οὐ δύναμαι νῦν ἐκβαλεῖν, ἐπειδή μοι ἥδε ἡ τύχη γέγονεν· ἀλλὰ σχεδόν τι ὁμοίους 240.

bis extitiſſet. Hæc igitur, Socrates, vide ne, præterquam quod mala ſunt, etiam dedecori tibi nobiſque ſint: ſed delibera. Imo vero non jam amplius deliberandi tempus eſt, ſed deliberaſſe *oportet*. Unicum vero conſilium eſt. Nam hac nocte proxima cuncta hæc fieri oportet. Sin autem *diutius* expectemus, nihil omnino fieri ulterius poterit. Quamobrem omnino mihi obtempera, Socrates, nec ullo modo aliter facias.

6. SOC. O amice Crito, ſtudium hoc tuum magni æſtimandum eſt, ſi modo cum recta ratione conjunctum ſit: ſin minus, quanto vehementius, tanto moleſtius. Videndum ergo nobis eſt, agendane hæc ſint, an non: nam ego is ſum non modo nunc, ſed & ſemper, qui meorum nulli paream præterquam rationi, quæ *ſcilicet* mihi ratiocinanti optima videatur. Rationes itaque illas, quibus in ſuperiori tempore uſus ſum, nunc, cum in hanc fortunam inciderim, repudiare non poſſum; ſed ſimiles mihi

φαίνονταί μοι, καὶ τοὺς αὐτοὺς πρεσβεύω καὶ τιμῶ, οὕσπερ καὶ πρότερον. ὧν ἐὰν μὴ βελτίω ἔχωμεν λέγειν ἐν τῷ παρόντι, εὖ ἴσθι ὅτι οὐ μή σοι ξυγχωρήσω, οὐδ' ἂν πλείω τῶν νῦν παρόντων ἡ τῶν πολλῶν δύναμις, ὥσπερ παῖδας, ἡμᾶς μορμολύττηται, δεσμοὺς καὶ θανάτους ἐπιπέμπουσα, καὶ χρημάτων ἀφαιρέσεις. ΚΡ. Πῶς οὖν ἂν μετρίωτατα σκοποίμεθα αὐτά; ΣΩΚ. Εἰ πρῶτον μὲν τοῦτον τὸν λόγον ἀναλάβοιμεν, ὃν σὺ λέγεις περὶ τῶν δοξῶν, πότερον καλῶς ἐλέγετο ἐκάστοτε, ἢ οὔ, ὅτι ταῖς μὲν δεῖ τῶν δοξῶν προσέχειν τὸν νοῦν, ταῖς δὲ οὔ· ἢ πρὶν μὲ ἐμὲ δεῖν ἀποθνήσκειν, καλῶς ἐλέγετο, νυνὶ δὲ καταφανὲς ἄρα ἐγένετο ὅτι ἄλλως ἕνεκα λόγου ἐλέγετο, ἦν δὲ παιδιὰ καὶ φλυαρία ὡς ἀληθῶς. ἐπιθυμῶ δ' ἔγωγε ἐπισκέψασθαι, ὦ Κρίτων, κοινῇ μετὰ σοῦ εἴ τι μοι ἀλλοιότερον φανεῖται, ἐπειδή γε ὧδε ἔχω, ἢ ὁ αὐτός· καὶ ἑάσομεν χαίρειν, ἢ πειθόμεθα αὐτῷ. ἐλέγετο δέ πως, ὡς ἐγῷμαι,

ferme apparent, eaſdemque, quas & prius, veneror & in honore habeo: &, niſi nunc iis meliores afferre poſſimus, plane ſcias me tibi non conceſſurum, ne ſi plura etiam, quam quæ nunc inſtant, multitudinis potentia nobis, tanquam pueris, terriculamenta objecerit, vincula & mortem & bonorum direptiones intentando. CR. Quanam igitur ratione iſta optime conſiderare poſſimus? SOC. Si primum quidem id, quod tu de opinionibus dicebas, reſumamus, *hoc quærentes*, utrum recte ſemper omnino id *olim a nobis* dicebatur, necne, oportere *ſcilicet* quarundam opinionum rationem habere, quarundam vero minime; an prius quam me mori oporteret, recte id dicebatur, nunc vero conſtat id temere diſputandi gratia dictum fuiſſe, re ipſa tamen jocum ac nugas fuiſſe. Cupio autem, Crito, una tecum explorare, utrum *ſermo ille* alius mihi nunc in hoc ſtatu collocato videatur, an idem: atque utrum dimittendus ſit a nobis, an ipſi obtemperandum. Dicebatur autem, ut opinor,

ἑκάστοτε ὧδε ἐχω τῶν οἰομένων τι λέγειν, ὥσπερ νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον· ὅτι τῶν δοξῶν, ἃς οἱ ἄνθρωποι δοξάζουσι, δέοι τὰς μὲν περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι, τὰς δὲ μή. τοῦτο πρὸς θεῶν, ὦ Κρίτων, οὐ δοκεῖ καλῶς σοι λέγεσθαι; σὺ γάρ, ὅσα γε τἀνθρώπεια, ἐκτὸς εἶ τοῦ μέλλειν ἀποθνήσκειν αὔριον, καὶ οὐκ ἄν σε παραμυθοῖ ἡ παροῦσα ξυμφορά. σκόπει δή. οὐχ ἱκανῶς δοκεῖ σοι λέγεσθαι ὅτι οὐ πάσας χρὴ τὰς δόξας τῶν ἀνθρώπων τιμᾶν, ἀλλὰ τὰς μέν, τὰς δ' οὔ; οὐδὲ πάντων, ἀλλὰ τῶν μέν, τῶν δ' οὔ; τί φῂς; ταῦτα οὐχὶ καλῶς λέγεται; ΚΡ. Καλῶς. ΣΩΚ. Οὐκοῦν τὰς μὲν χρηστὰς τιμᾶν, τὰς δὲ πονηρὰς, μή; ΚΡ. Ναί. ΣΩΚ. Χρηστὰὶ δὲ, οὐχ αἱ τῶν φρονίμων· πονηραὶ δὲ, αἱ τῶν ἀφρόνων; ΚΡ. Πῶς δ' οὔ;

ζ'. ΣΩΚ. Φέρε δὴ, πῶς αὖ τὰ τοιαῦτα ἐλέγετο; γυμναζόμενος ἀνὴρ καὶ τοῦτο πρᾶττων, πότερον πάν- 241.

semper ſic ab iis, qui ſibi aliquid dicere videbantur, quemadmodum ego modo dicebam; alias *nempe* hominum opiniones plurimi faciendas, alias vero minime. Hoc per deos, Crito, nonne tibi recte dici videtur? Tibi enim, quantum quidem id humanæ ſortis ferat ratio, minime inſtat periculum, ne craſtino die moriaris, nec te tranſverſum agere poſſit præſens hæc calamitas. Vide igitur: an non ſatis recte tibi dici videtur, omnes hominum opiniones minime colendas eſſe, ſed alias quidem, alias vero non? neque omnium, ſed quorundam quidem, aliorum vero minime? Quid dicis? annon hæc recte dicuntur? CR. Recte. SOC. An non bonæ colendæ, malæ vero minime? CR. Ita. SOC. Bonæ autem, nonne illæ, quæ prudentum ſunt; malæ contra, quæ imprudentum? CR. Quidni?

7. SOC. Age vero, quonam modo rurſus talia dicebantur? Qui in gymnaſiorum exercitiis ſtudioſe verſatur, utrum cujuſ-

τὸς ἀνδρὸς ἐπαίνῳ καὶ ψόγῳ καὶ δόξῃ τὸν νοῦν προσέχει, ἢ ἑνὸς μόνου ἐκείνου, ὃς ἂν τυγχάνοι ἰατρὸς ἢ παιδοτρίβης ὤν; ΚΡ. Ἑνὸς μόνου. ΣΩΚ. Οὐκοῦν φοβεῖσθαι χρὴ τοὺς ψόγους, καὶ ἀσπάζεσθαι τοὺς ἐπαίνους τοὺς τοῦ ἑνὸς ἐκείνου, ἀλλὰ μὴ τοὺς τῶν πολλῶν; ΚΡ. Δηλαδή. ΣΩΚ. Ταύτῃ ἄρα αὐτοῦ πρακτέον καὶ γυμναστέον, καὶ ἐδεστέον γε καὶ ποτέον, ᾗ ἂν τῷ ἑνὶ δοκῇ, τῷ ἰατρῷ καὶ ἐπαΐοντι, μᾶλλον ἢ ᾗ ξύμπασι τοῖς ἄλλοις. ΚΡ. Ἔστι ταῦτα. ΣΩΚ. Εἶεν. ἀπειθήσας δὲ τῷ ἑνὶ, καὶ ἀτιμάσας αὐτοῦ τὴν δόξαν καὶ τοὺς ἐπαίνους, τιμήσας δὲ τοὺς τῶν πολλῶν καὶ μηδὲν ἐπαΐόντων, ἆρα οὐδὲν κακὸν πείσεται; ΚΡ. Πῶς γὰρ οὔ; ΣΩΚ. Τί δ' ἔστι κακὸν τοῦτο, καὶ ποῖ τείνει, καὶ εἰς τί τοῦ ἀπειθοῦντος; ΚΡ. Δηλονότι εἰς τὸ σῶμα. τοῦτο γὰρ διόλλυσι. ΣΩΚ. Καλῶς λέγεις. οὐκοῦν καὶ τἆλλα, ὦ Κρίτων, οὕτως, ἵνα μὴ πάντα διῶμεν. καὶ δὴ καὶ περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων, καὶ αἰσχρῶν καὶ

libet hominis laudi & vituperationi & opinioni animum attendit, an unius tantum illius, qui medicus ſit aut exercitor? CR. Unius ſolum *illius*. SOC. Annon timere decet vituperationes, & amplecti laudes illius unius, vulgi vero minime? CR. Procul dubio. SOC. Hac itaque ratione ille agere ſeque exercere debet, atque etiam edere & bibere, quæ illi uni recta videatur, qui præſideat intelligatque, potius quam quæ cæteris omnibus. CR. Vera hæc ſunt. SOC. Eſto. At ſi illi uni non paruerit, opinionemque ejus & laudes nihili duxerit, vulgi vero & imperitorum magni fecerit, annon mali aliquid ſuſcipiet? CR. Quidni? SOC. Quidnam autem eſt id malum, & quonam tendit, & in quam ejus, qui non obtemperaverit, partem? CR. Nimirum in corpus. Hoc enim corrumpit. SOC. Recte dicis. Sic ergo & de cæteris quoque, Crito, ne ſingula percurramus, *ſtatuendum eſt*. Jam vero de juſtis injuſtiſque, de turpibus &

καλῶν, καὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν, περὶ ὧν νῦν ἡμῖν ἐστιν ἡ βουλή, πότερον τῇ τῶν πολλῶν δόξῃ δεῖ ἡμᾶς ἕπεσθαι, καὶ φοβεῖσθαι αὐτήν, ἢ τῇ τοῦ ἑνός, εἴπερ ἐστὶν ἐπαΐων, ὃν δεῖ καὶ αἰσχύνεσθαι καὶ φοβεῖσθαι μᾶλλον ἢ ξύμπαντας τοὺς ἄλλους· ᾧ εἰ μὴ ἀκολουθήσομεν, διαφθεροῦμεν ἐκεῖνο καὶ λωβησόμεθα, ὃ τῷ μὲ δικαίῳ βέλτιον ἐγίγνετο, τῷ δὲ ἀδίκῳ ἀπώλυτο; ἢ οὐδέν ἐστι τοῦτο; ΚΡ. Οἶμαι ἔγωγε, ὦ Σώκρατες.

η'. ΣΩΚ. Φέρε δή, ἐὰν τὸ ὑπὸ τοῦ ὑγιεινοῦ μὲν βέλτιον γιγνόμενον, ὑπὸ τοῦ νοσώδους δὲ διαφθειρόμενον, διολέσωμεν, πειθόμενοι μὴ τῇ τῶν ἐπαϊόντων δόξῃ, ἆρα βιωτὸν ἡμῖν ἐστι διεφθαρμένου αὐτοῦ; ἔστι δέ που τοῦτο σῶμα, ἢ οὐχί; ΚΡ. Ναί. ΣΩΚ. Ἆρ' οὖν βιωτὸν ἡμῖν ἐστι μετὰ μοχθηροῦ καὶ διεφθαρμένου σώματος; ΚΡ. Οὐδαμῶς. ΣΩΚ. Ἀλλὰ μετ' ἐκείνου ἄρα ἐστὶν ἡμῖν βιωτὸν διεφθαρμένου, ᾧ τὸ ἄδικον μὲ λωβᾶται, ὃ δὲ δίκαιον ὠίνησιν; ἢ φαυλό-

honeſtis, boniſque & malis, de quibus hæc nunc a nobis inſtituta eſt quæſtio, utrum vulgi opinionem ſequi, eamque timere debemus, an unius *potius*, ſi quis ſit, qui intelligat, quem decet & vereri & timere magis quam cæteros omnes; cui niſi obtemperaverimus, corrumpemus & lædemus id, quod juſto quidem fit melius, injuſto autem corrumpitur? An vero nihil illud eſt? CR. Equidem arbitror, Socrates.

8. SOC. Age vero, ſi id, quod a re ſalubri quidem fit melius, ab inſalubri autem corrumpitur, corruperimus, peritorum non ſecuti judicium, an nobis eo corrupto vita vitalis erit? Eſt autem id corpus, nonne? CR. Id ipſum. SOC. An ergo vita nobis vitalis erit cum vitioſo atque corrupto corpore? CR. Nullo modo. SOC. At vita nobis vitalis erit, illud licet corrumpatur, cui injuſtum quidem nocet, juſtum vero prodeſt? an illud

1 Forſan ὃ *Steph.*

πρὸς ἡγώμεθα τοῦ σώματος ἐκεῖνο, ὅ, τι ποτ' ὀφθὲν τῶν ἡμετέρων, περὶ ὃ ἥ τε ἀδικία καὶ ἡ δικαιοσύνη ἐστίν; ΚΡ. Οὐδαμῶς. ΣΩΚ. Ἀλλὰ τιμιώτερον; ΚΡ. Πολύ γε. ΣΩΚ. Οὐκ ἄρα, ὦ βέλτιστε, πάνυ ἡμῖν οὕτω φροντιστέον ὅ, τι ἐροῦσιν οἱ πολλοὶ ἡμᾶς, ἀλλ' ὅ, τι ὁ ἐπαΐων περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων, ὁ εἷς, καὶ αὐτὴ ἡ ἀλήθεια· ὥστε πρῶτον μὲν ταύτῃ οὐκ ὀρθῶς εἰσαγῇς, εἰσαγόμενον τῆς τῶν πολλῶν δόξης δεῖν ἡμᾶς φροντίζειν περὶ τῶν δικαίων καὶ καλῶν καὶ ἀγαθῶν, καὶ τῶν ἐναντίων. ἀλλὰ μὴ δή φαίη γ' ἄν τις, Οἷοί τε εἰσὶν ἡμᾶς οἱ πολλοὶ ἀποκτεννύναι. ΚΡ. Δηλαδὴ καὶ ταῦτα φαίη γ' ἄν τις, ὦ Σώκρατες. ΣΩΚ. Ἀληθῆ λέγεις. ἀλλ', ὦ θαυμάσιε, τὸ γε λόγον, ὃν διεληλύθαμεν, ἔμοιγε δοκεῖ ἀνώμοιος εἶναι καὶ πρότερον. καὶ τόνδε δὲ αὖ σκόπει, εἰ ἔτι μένει ἡμῖν, ἢ οὔ, ὅτι οὐ τὸ ζῆν περὶ πλείστου ποιητέον, ἀλλὰ τὸ εὖ ζῆν. ΚΡ. Ἀλλὰ μένει. ΣΩΚ. Τὸ δὲ εὖ καὶ καλῶς

corpore vilius exiſtimamus, quicquid ſit e noſtris, circa quod juſtitia injuſtitiaque verſatur? CR. Nullo modo. SOC. Sed pretioſius? CR. Et multo quidem. SOC. Non igitur, vir optime, nobis ita prorſus curandum eſt, quid de nobis vulgus loquatur, ſed quid is, qui juſta & injuſta intelligit, *quid* unus, *inquam*, iſte, & ipſa veritas. Quamobrem primo quidem non recte *ſermonem* inſtituis, dum ponis vulgi opinionem de rebus juſtis & honeſtis & bonis, earumque contrariis curandam a nobis eſſe. At vero dixerit aliquis, Poteſt vulgus nos interficere. CR. Nimirum & hæc quiſpiam dixerit, Socrates. SOC. Vera loqueris. At mihi certe, vir optime, ſermo hic, quem percurrimus, diverſus quidem priorque videtur: hunc vero rurſus conſidera, utrum nobis adhuc maneat, necne, *videlicet*, non maximi faciendum eſſe vivere, ſed bene vivere. CR. Manet quidem. SOC. Sed an hoc quoque manet, bene & honeſte

καὶ δικαίως, ὅτι ταυτόν ἐστι, μένει, ἢ οὐ μένει; ΚΡ. Μένει.

θ'. ΣΩΚ. Οὐκοῦν ἐκ τῶν ὁμολογουμένων τοῦτο σκεπτέον, πότερον δίκαιον ἐμὲ ἐνθένδε πειρᾶσθαι ἐξιέναι, μὴ ἀφιέντων Ἀθηναίων, ἢ οὐ δίκαιον. καὶ ἐὰν μὲν φαίνηται δίκαιον, πειρώμεθα· εἰ δὲ μή, ἐῶμεν. ἃς δὲ σὺ λέγεις τὰς σκέψεις περί τε χρημάτων ἀναλώσεως, καὶ δόξης, καὶ παίδων τροφῆς, μὴ ὡς ἀληθῶς ταῦτα, ὦ Κρίτων, σκέμματα ἢ τῷ ῥᾳδίως ἀποκτιννύτων, καὶ ἀναβιωσκομένων γ' ἄν, εἰ οἷοί τε ἦσαν, οὐδενὶ ξὺν νῷ, τύπτων τῶν πολλῶν· ἡμῖν δ' (ἐπειδὴ ὁ λόγος οὕτω αἱρεῖ) μὴ οὐδὲν ἄλλο σκεπτέον ᾖ, ἢ ὅπερ νῦν δὴ ἐλέγομεν· πότερον δίκαια πράξομεν, καὶ χρήματα τελοῦντες τούτοις τοῖς ἐμὲ ἐνθένδε ἐξάξουσι, καὶ χάριτας, καὶ αὐτοὶ ἐξάγοντές τε καὶ ἐξαγόμενοι, ἢ τῇ ἀληθείᾳ ἀδικήσομεν, πάντα ταῦτα ποιοῦντες. κἂν φαινώμεθα ἄδικα αὐτὰ ἐργαζόμενοι, μὴ οὐ δέῃ ὑπολο-

& juſte *vivere* idem eſſe, an non? CR. Manet.

9. SOC. Ex his igitur, quæ confeſſi ſumus, hoc conſiderandum, utrum juſtum ſit conari me hinc exire, Athenienſibus non dimittentibus, an injuſtum: ac ſi appareat juſtum eſſe, tentemus: ſin minus, omittamus. Quas vero tu affers rationes de pecuniarum impenſis, *hominum* opinione, filiiſque educandis, *vide*, Crito, ne hæ revera vulgi hujuſce rationes ſint, qui & homines temere interficiunt, &, ſi penes ipſos poteſtas eſſet, *interfectos* ad vitam revocarent, & *id quidem* abſque ulla ratione; nobis vero (quandoquidem ſic exigit ratio) ne nihil aliud conſiderandum ſit, quam quod modo dicebamus: utrum juſte egerimus, pecunias largiendo gratiamque habendo iis, qui me hinc eduxerint; *utrum*, *inquam*, *juſte acturi ſimus* ipſi cum educentes tum educti; an *potius* revera in his omnibus agendis, agemus injuſte: atque ſi appareat nos hæc agendo injuſte acturos, ne, ſi vel mors

γίζεσθαι, οὔτ' εἰ ἀποθνήσκειν δεῖ τοὺς μενοῦντας καὶ ἡσυχίαν ἄγοντας, [1] οὔτε ἄλλο ὁτιοῦν πάσχειν, τοῦ τὸ ἀδικεῖν. ΚΡ. Καλῶς μέν μοι δοκεῖς λέγειν, ὦ Σώκρατες· ὅρα δὴ τί δρῶμεν. ΣΩΚ. Σκοπῶμεν, ὦ ἀγαθὲ, κοινῇ· καὶ εἴ τι ἔχεις ἀντιλέγειν ἐμοῦ λέγοντος, ἀντίλεγε, καί σοι πείσομαι· εἰ δὲ μή, παῦσαι ἤδη, ὦ μακάριε, πολλάκις μοι λέγων τὸν αὐτὸν λόγον, ὡς χρὴ ἐνθένδε ἀκόντων Ἀθηναίων ἐμὲ ἀπιέναι. ὡς ἐγὼ σοῦ πολλοῦ ποιοῦμαι πεῖσαί σε ταῦτα πράττειν, ἀλλὰ μὴ ἄκοντος. ὅρα δὲ δὴ τῆς σκέψεως τὴν ἀρχήν, ἐάν σοι ἱκανῶς λέγηται, καὶ πειρῶ ἀποκρίνασθαι τὸ ἐρωτώμενον, ᾗ ἂν μάλιστα οἴῃ. ΚΡ. Ἀλλὰ πειράσομαι.

ι'. ΣΩΚ. Οὐδενὶ τρόπῳ φαμὲν ἑκόντας ἀδικητέον εἶναι; ἢ πανὶ μὲν ἀδικητέον τρόπῳ, πανὶ δὲ οὔ; ἢ οὐδαμῶς τό γε ἀδι-

vel aliud quodvis ſupplicium nobis hic manentibus & nihil aggredientibus obeundum eſt, iſtorum nequaquam prius habenda ſit ratio quam hujuſce, ne injuſtum aliquod agamus. CR. Recte quidem loqui mihi, Socrates, videris: vide autem quid agendum ſit. SOC. Conſideremus, vir bone, una: ac ſi qua in parte me dicentem redarguere poteris, redargue, & ego tibi aſſentiar: ſin minus, deſine jam, vir optime, eundem ſæpius ſermonem repetere: oportere *ſcilicet* me hinc, Athenienſibus *licet* invitis, abire. Etenim ego magnum id ducam, ſi mihi perſuadere poſſis, ut hæc faciam, non autem, ſi me invito *hæc aggrediaris*. Vide itaque, utrum hoc diſquiſitionis initium tibi ſatis commode dictum ſit, & conare, quod rogatus ſis, ita reſpondere, prout maxime cenſeas *reſpondendum*. CR. Conabor equidem.

10. SOC. Statuimuſne nullo modo injuriam ſponte faciendam eſſe? an quodam pacto facienda quidem eſt injuria, quodam vero nequaquam? an *potius* nullo modo vel bo-

1 Forſan ἅτ' εἰ.

κεῖν ὅτε ἀγαθὸν, ὅτε καλὸν, ὡς πολλάκις ἡμῖν καὶ ἐν ᾧ ἔμπροσθεν χρόνῳ ὡμολογήθη, ὅπερ ἢ ἄρτι ἐλέγετο; ἢ πᾶσαι ἡμῖν [1] αἱ ἐκεῖναι πρόσθεν ὁμολογίαι ἐν ταῖσδε τῇ ὀλίγαις ἡμέραις ἐκκεχυμέναι εἰσί· ἢ πάλαι, ὦ Κρίτων, ἄρα τηλικοίδε γέροντες ἄνδρες πρὸς ἀλλήλους σπουδῇ διαλεγόμενοι, ἐλάθομεν ἡμᾶς αὐτοὺς παίδων οὐδὲν διαφέροντες; ἢ σφόδρα μᾶλλον οὕτως ἔχει, ὥσπερ τότε ἡμῖν ἐλέγετο, εἴτε φασὶν οἱ πολλοὶ, εἴτε μή; καὶ εἴτε δεῖ ἡμᾶς ἔτι τῶνδε χαλεπώτερα πάσχειν, εἴτε καὶ πραότερα, ὅμως τόγε ἀδικεῖν τῷ ἀδικοῦντι καὶ κακὸν καὶ αἰσχρὸν τυγχάνειν ὂν σφισὶ τέτῳ φαμέν, ἢ οὔ; ΚΡ. Φαμέν. ΣΩΚ. Οὐδαμῶς ἄρα δεῖ ἀδικεῖν. 244
ΚΡ. Οὐ δῆτα. ΣΩΚ. Οὐδὲ ἀδικούμενον ἄρα ἀνταδικεῖν, ὡς οἱ πολλοὶ οἴονται· ἐπειδήγε οὐδαμῶς δεῖ ἀδικεῖν. ΚΡ. Οὐ φαίνεται. ΣΩΚ. Τί δαὶ δή; κακουργεῖν δεῖ, ὦ Κρίτων,

num eſt vel honeſtum injuriam facere, quemadmodum & in ſuperiori tempore ſæpe confeſſi ſumus, uti modo dicebatur? an vero quicquid a nobis antea conſtitutum erat, intra paucos hoſce dies prorſus effuſum eſt; ac dudum ergo nos tam grandes natu homines, Crito, ſtudioſeque inter nos differentes, latuit nihil nos a pueris differre? An ita prorſus ſe res habet, ut tunc temporis a nobis dicebatur, ſive ſuffragetur multitudo, ſive non? & ſive graviora etiam præſentibus, ſive leviora ſubire cogamur, attamen injuriam facere, illi qui facit, omnino malum turpeque eſſe fatemur, an non? CR. Fatemur. SOC. Nullo igitur modo facienda eſt injuria. CR. Nullo quidem. SOC. Neque igitur ei, cui fit injuria, *licet* injuriam viciſſim facere, ut vulgus putat; ſiquidem nullo modo injuria facienda eſt. CR. Non videtur *licere*. SOC. Quid ergo? mala *alicui* inferre decet, Crito,

1 Forſan ἐκεῖναι αἱ Steph.

ἢ οὔ; ΚΡ. Οὐ δεῖ δήπου, ὦ Σώκρατες. ΣΩΚ. Τί δέ; ἀντικακουργεῖν κακῶς πάσχοντα, ὡς οἱ πολλοί φασι, δίκαιον, ἢ οὐ δίκαιον; ΚΡ. Οὐδαμῶς. ΣΩΚ. Τὸ γάρ που κακῶς ποιεῖν ἀνθρώπους, τοῦ ἀδικεῖν οὐδὲν διαφέρει. ΚΡ. Ἀληθῆ λέγεις. ΣΩΚ. Οὔτε ἄρα ἀνταδικεῖν δεῖ, οὔτε κακῶς ποιεῖν οὐδένα ἀνθρώπων, οὐδ' ἂν ὁτιοῦν πάσχῃ ὑπ' αὐτοῦ. καὶ ὅρα, ὦ Κρίτων, ταῦτα ὁμολογῶν, ὅπως μὴ παρὰ δόξαν ὁμολογῇς. οἶδα γὰρ ὅτι ὀλίγοις τισὶ ταῦτα καὶ δοκεῖ καὶ δόξει· οἷς δ' οὕτω δέδοκται, καὶ οἷς μή, τούτοις οὐκ ἔστι κοινὴ βουλή, ἀλλ' ἀνάγκη τούτοις ἀλλήλων καταφρονεῖν, ὁρῶντας ἀλλήλων τὰ βουλεύματα. σκόπει οὖν δὴ καὶ σὺ εὖ μάλα, πότερον κοινωνεῖς καὶ συνδοκεῖ σοι, καὶ ἀρχώμεθα ἐντεῦθεν βουλεύσασθαι, ὡς οὐδέποτε ὀρθῶς ἔχοντος οὔτε τοῦ ἀδικεῖν, οὔτε τοῦ ἀνταδικεῖν, οὔτε κακῶς πάσχοντα ἀμύνεσθαι, ἀντιδρῶντα κα-

an non? CR. Non decet certe, Socrates. SOC. Quid autem? ſi qui mala patitur, mala viciſſim referat, juſtumne id eſt, ut vulgus ait, an injuſtum? CR. Injuſtum. SOC. Nempe is, qui mala hominibus infert, nihil ab injuriam faciente diſcrepat. CR. Vera loqueris. SOC. Nec igitur injuriam rependere decet, neque malefacere cuiquam hominum, quodcunque ab illis ipſe paſſus fuerit. At vide, Crito, ne quid, dum hæc concedis, præter ſententiam tuam concedas. Perpaucis enim, ſcio, hæc & videntur & videbuntur: quibus vero videntur, & quibus aliter, his non eſt communis deliberandi ratio, ſed neceſſe eſt eos, dum alii aliorum conſilia mutuo reſpiciunt, ſe invicem contemnere. Conſidera igitur & tu diligenter admodum, utrum communiter ita tibi mecum videatur, atque hinc deliberationem noſtram inſtituamus, quaſi nunquam rectum ſit vel injuriam facere, vel rependere, vel malo affectum id ulciſci, malum viciſſim refe-

κῶς· ἢ ἀφίσασαι καὶ ὃ κοινωνεῖς τῆς ἀρχῆς. ἐμοὶ μὲν γὰρ καὶ πάλαι οὕτω, καὶ νῦν ἔτι δοκεῖ· σοὶ δὲ εἴ πη ἄλλῃ δέδοκται, λέγε καὶ δίδασκε. εἰ δὲ ἐμμένεις τοῖς πρόσθεν, τὸ μετὰ τοῦτο ἄκουε. ΚΡ. Ἀλλ' ἐμμένω τε καὶ ξυνδοκεῖ μοι. ἀλλὰ λέγε. ΣΩΚ. Λέγω δὴ αὖ τὸ μετὰ τοῦτο, μᾶλλον δὲ ἐρωτῶ, πότερον ἃ ἄν τις ὁμολογήσῃ τῳ, δίκαια ὄντα ποιητέον, ἢ ἀξαπατητέον. ΚΡ. Ποιητέον.

ια'. ΣΩΚ. Ἐκ τούτων δὴ ἄθρει. ἀπιόντες ἐνθένδε ἡμεῖς μὴ πείσαντες τὴν πόλιν, πότερον κακῶς τινὰς ποιοῦμεν, καὶ ταῦτα, οὓς ἥκιστα δεῖ, ἢ οὔ; καὶ ἐμμένομεν οἷς ὡμολογήσαμεν, δικαίοις οὖσιν, ἢ οὔ; ΚΡ. Οὐκ ἔχω, ὦ Σώκρατες, ἀποκρίνασθαι πρὸς ὃ ἐρωτᾷς. οὐ γὰρ ἐννοῶ. ΣΩΚ. Ἀλλ' ὧδε σκόπει. εἰ μέλλουσιν ἡμῖν ἐνθένδε εἴτε ἀποδιδράσκειν, εἴθ' ὅπως δεῖ ὀνομάσαι τοῦτο, ἐλθόντες ⓘ νόμοι καὶ τὸ κοινὸν τῆς πόλεως, ὀπτάντες ἔρχιν-

245.

rentem; an *a nobis* diſcedis, huic principio non conſentiens. Mihi ènim & olim, & etiamnum ita videtur: quod ſi tibi aliter appareat, dic, & doce. Sin autem ſuperioribus iſtis acquieſcas, quid ſequatur, audi. CR. At acquieſco equidem & conſentio: dic igitur. SOC. Dico ergo deinceps quod ſequitur, vel potius interrogo, utrum quæ quis alicui, utpote æqua, pollicitus ſit, præſtanda ſint, an fides ei fallenda. CR. Præſtanda.

11. SOC. Ex hiſce itaque rem vide. Si nos hinc abeamus præter civitatis conſenſum, utrum male aliquibus facimus, idque iis, quibus minime decet, an non? & utrum in iſtis permanemus, quibus, utpote æquis, conſenſimus, an non? CR. Nequeo equidem, Socrates, ad id quod rogas, reſpondere. Non enim intelligo. SOC. Verum ita conſidera. Si volentibus nobis hinc ſive aufugere, ſive quomodocunq; hoc appellandum eſt, venerint leges, civitatiſque hujus reſpublica, mihiq; adiſtantes in-

το, Εἰπέ μοι, ὦ Σώκρατες· τί ἐν νῷ ἔχεις ποιεῖν; ἄλλο τι ἢ τούτῳ τῷ ἔργῳ, ᾧ ἐπιχειρεῖς, διανοῇ τούς τε νόμους ἡμᾶς ἀπολέσαι, καὶ ξύμπασαν τὴν πόλιν, ὅ σὸν μέρος; ἢ δοκεῖ σοι οἷόν τε ἔτι ἐκείνην τὴν πόλιν εἶναι, καὶ μὴ ἀνατετράφθαι, ἐν ᾗ ἂν αἱ γνώμεναι δίκαι μηδὲν ἰσχύωσιν, ἀλλ' ὑπὸ ἰδιωτῶν ἄκυροί τε γίγνωνται καὶ διαφθείρωνται; Τί ἐροῦμεν, ὦ Κείτων, πρὸς ταῦτα καὶ ἄλλα τοιαῦτα; πολλὰ γὰρ ἄν τις ἔχοι, ἄλλως τε καὶ ῥήτωρ, εἰπεῖν ὑπὲρ τούτου τοῦ νόμου ἀπολλυμένου, ὃς τὰς δίκας τὰς δικαωθείσας πρόσθεν κυρίας εἶναι. ἢ ἐροῦμεν πρὸς αὐτούς, ὅτι ἠδίκει γὰρ ἡμᾶς ἡ πόλις, καὶ οὐκ ὀρθῶς τὴν δίκην ἔκρινε; ταῦτα, ἢ τί ἐροῦμεν; ΚΡ. Ταῦτα νὴ Δία, ὦ Σώκρατες.

ιβ'. ΣΩΚ. Τί οὖν ἂν εἴποσιν οἱ νόμοι; Ὦ Σώκρατες, ἦ καὶ ταῦτα ὡμολόγητο ἡμῖν τε καὶ σοί, ἢ ἐμμένειν ταῖς δίκαις, αἷς ἂν ἡ πόλις δικάζοι; Εἰ οὖν αὐτῶν θαυμάζοιμεν λεγόντων, ἴσως ἂν εἴποιεν, Οἱ, ὦ Σώκρατες, μὴ θαύμαζε τὰ λεγόμενα, ἀλλ'

terrogaverint, Dic nobis, Socrates; quidnam facere cogitas? An non intelligis hac re, quam aggrederis, te nobis legibus, totique civitati, quantum in te eſt, interitum machinari? An putas civitatem illam amplius ſtare poſſe, neque ſubverti, in qua judicia *rite* peracta nullam vim habeant, ſed a privatis hominibus irrita fiant atque reſcindantur? Quid ad hæc, Crito, aliaque hujuſmodi dicemus? Permulta enim afferre quis poſſet, præſertim orator, pro hac lege violata dicens, quæ ſententias publico judicio latas jubet ratas eſſe. An reſpondebimus illis, civitatem nobis injuriam intuliſſe, neque ſententiam recte ſtatuiſſe? Hæccine, an quid *aliud* dicemus? CR. Hæc per Jovem, Socrates.

12. SOC. Quid ergo leges dixerint? O Socrates, an & id nobis tecum convenit, nempe ut judiciis ſtares, quæ civitas tulerit? Quod ſi ipſas ita loquentes admiraremur, forte dicerent, Noli, Socrates, quæ dicimus, admirari, ſed

ἀποκρίνῃ. ἐπειδὴ καὶ εἰώθασι χρῆσθαι τῷ ἐρωτᾶν τε καὶ ἀποκρίνεσθαι. φέρε γάρ, τί ἐγκαλῶν ἡμῖν καὶ τῇ πόλει, ἐπιχειρεῖς ἡμᾶς ἀπολλύειν; οὐ πρῶτον μέν σε ἐγεννήσαμεν ἡμεῖς; καὶ δι' ἡμῶν ἔλαβε τὸν μητέρα σου ὁ πατὴρ, καὶ ἐφύτευσέ σε; φράσον οὖν, τούτοις ἡμῶν τοῖς νόμοις τοῖς περὶ τοὺς γάμους μέμφῃ τι, ὡς οὐ καλῶς ἔχουσιν; Οὐ μέμφομαι, φαίην ἄν. Ἀλλὰ τοῖς περὶ τὸν τοῦ γενομένου τροφὴν τε καὶ παιδείαν, ἐν ᾗ καὶ σὺ ἐπαιδεύθης; ἢ οὐ καλῶς προσέταττον ἡμῖν οἱ ἐπὶ τούτῳ τεταγμένοι νόμοι, παραγγέλλοντες τῷ πατρὶ τῷ σῷ σε ἐν μουσικῇ τε γυμναστικῇ παιδεύειν; Καλῶς, φαίην ἄν. Εἶεν. ἐπειδὴ δὲ ἐγένου τε καὶ ἐξετράφης καὶ ἐπαιδεύθης, ἔχοις ἂν εἰπεῖν πρῶτον μέν, ὡς οὐχὶ ἡμέτερος ἦσθα καὶ ἔκγονος καὶ δοῦλος, αὐτός τε καὶ οἱ σοὶ πρόγονοι; καὶ εἰ τοῦτο οὕτως ἔχει, ἆρ' ἐξίσου οἴει εἶναι σοὶ τὸ δίκαιον καὶ ἡμῖν, καὶ ἅτ' ἂν ἡμεῖς σε ἐπιχειρῶμεν ποιεῖν, ταῦτα τε καὶ σὺ ἀντιποιεῖν

reſponde: cum tibi hac interrogandi & reſpondendi methodo *in diſputationibus tuis* uti conſuetum ſit. Agedum, cujuſnam rei nos civitatemque tantopere accuſas, ut perdere nos aggrediaris? Nonne primum quidem te nos genuimus? atque per nos pater tuus matrem tuam duxit, & te genuit? Dic ergo, an de hiſce inter nos legibus, quæ ſunt de conjugiis, quaſi minus recte conſtitutis, conquereris. Non conqueror, dicerem. Sed an de his, quæ educationi inſtitutionique natorum provident, in qua ipſe quoque inſtitutus es? An non recte hæ inter nos leges hac de re latæ patri tuo imperarunt, ut in muſica te & gymnaſtica inſtitueret? Recte, dicerem. Eſto: poſtquam vero *hoc modo* natus es educatuſque ac inſtitutus, poteſne primum quidem negare te noſtrum eſſe & natum & ſervum, ipſumque & majores tuos? & cum id ita ſe habeat, an putas jus ex æquo tibi atque nobis eſſe, & quæ nos tibi facere aggrediamur, eadem & te nobis re-

οἴει δίκαιον εἶναι; ἢ πρὸς μὲν ἄρα σοι τὸ πατέρα οὐκ ἰσον ἦν τὸ δίκαιον, καὶ πρὸς δεσπότην, εἴ σοι ὢν ἐτύγχανεν, ὥστε ἅπερ πάσχεις, ταῦτα καὶ ἀντιποιεῖν· οὔτε κακῶς ἀκούοντα ἀντιλέγειν, οὔτε τυπτόμενον ἀντιτύπτειν, οὔτε ἄλλα τοιαῦτα πολλά· πρὸς δὲ τὴν πατρίδα ἄρα καὶ τοὺς νόμους ἐξέσται σοι, ὥστε ἐάν σε ἐπιχειρῶμεν ἡμεῖς ἀπολλύναι, δίκαιον ἡγούμενοι εἶναι, καὶ σὺ δὲ ἡμᾶς τοὺς νόμους καὶ τὴν πατρίδα καθ' ὅσον δύνασαι ἐπιχειρήσεις ἀνταπολλύναι; ἢ φήσεις, ταῦτα ποιῶν, δίκαια πρᾴξειν, ὁ τῇ ἀληθείᾳ τῆς ἀρετῆς ἐπιμελούμενος; ἢ οὕτως εἶ σοφός, ὥστε λέληθέ σε ὅτι μητρός τε καὶ πατρὸς καὶ τῶν ἄλλων προγόνων ἁπάντων τιμιώτερόν ἐστι πατρίς, καὶ σεμνότερον καὶ ἁγιώτερον, καὶ ἐν μείζονι μοίρᾳ καὶ παρὰ θεοῖς καὶ παρὰ ἀνθρώποις τοῖς νοῦν ἔχουσι· καὶ σέβεσθαι δεῖ καὶ μᾶλλον ὑπείκειν καὶ χωρεύειν πατρίδα χαλεπαίνοντι, ἢ πατέρα· καὶ ἢ πείθειν, ἢ ποιεῖν ἃ ἂν κε-

ferre juſtum arbitraris? An cum nec adverſus patrem, nec dominum, ſi quem habeas, tibi jus ex æquo ſit, ut quæ ab illis patiare, iis etiam rependas; neque, ſi te conviciis laceſſant, ea illis regerere, nec, ſi te verberent, viciſſim eos verberare, neque alia hujuſmodi multa *factitare fas ſit*; contra patriam vero ac leges hoc tibi licebit; adeoque ſi nos, id juſtum judicantes, perdere te aggrediamur, & tu viciſſim nos leges & patriam pro viribus aggredieris perdere? diceſque te hæc agendo juſta agere, tu, qui virtutis revera curam geris? Taliſne tua eſt ſapientia, ut te latuerit & matri & patri & cæteris omnibus majoribus patriam eſſe pretioſius quiddam, venerabiliuſque & ſanctius, & ſuperiore loco tum apud deos tum apud homines prudentes *eam eſſe collocandam*; colereque patriam oportere, eique obedire, & morem gerere, cum ſuccenſeat, potius quam patri; & aut illi perſuadendum, aut quicquid imperaverit, facien-

λεύοι· καὶ πάσχειν ἐάν τι φερσάττῃ παθεῖν, ἡσυχίαν ἄγοντα, ἐάν τε τύπτεσθαι, ἐάν τε δεῖσθαι, ἐάν τε εἰς πόλεμον ἄγῃ τρωθησόμενον ἢ ἀποθανούμενον, ποιητέα ταῦτα, καὶ δίκαιον οὕτως ἔχει· καὶ οὐκ ὑπεικτέον, οὐδὲ ἀναχωρητέον, οὐδὲ λειπτέον τὴν τάξιν· ἀλλὰ καὶ ἐν πολέμῳ καὶ ἐν δικαστηρίῳ καὶ πανταχοῦ ποιητέον ἃ ἂν κελεύοι ἡ πόλις τε καὶ ἡ πατρίς· ἢ πείθειν αὐτὴν ᾗ ὂ δίκαιον πέφυκε· βιάζεσθαι δὲ οὐκ ὅσιον μητέρα, οὔτε πατέρα, πολὺ δὴ τούτων ἔτι ἧττον τὴν πατρίδα; τί φήσομεν πρὸς ταῦτα, ὦ Κρίτων; ἀληθῆ λέγειν τοὺς νόμους, ἢ οὔ; ΚΡ. Ἐμοιγε δοκεῖ.

247.

ιγ'. ΣΩΚ. Σκόπει τοίνυν, ὦ Σώκρατες, (φαῖεν ἂν ἴσως οἱ νόμοι) εἰ ἡμεῖς ταῦτα ἀληθῆ λέγομεν, ὅτι οὐ δίκαια ἡμᾶς ἐπιχειρεῖς δρᾶν, ἃ ἐπιχειρεῖς. ἡμεῖς γάρ σε ἐγεννήσαμεν, ἐξεθρέψαμεν, παιδεύσαμεν, μεταδόντες ἁπάντων, ὧν οἷοί τε ἦμεν, καλῶν σοί τε καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσι πολίταις, ὅμως προαγορεύο-

dum; & patienter ſuſtinendum ſi quid pati juſſerit, ſive verberari te *oportuerit*, ſive in vincula conjici, ſive in bellum miſerit ad vulnera excipienda mortemve ſubeundam, hæc *ſcilicet* facienda, & æquum juſtumque ita poſtulare; & neque declinandum, neque recedendum, nec ordinem deſerendum; ſed & in bello & in judicio & prorſus ubique ea, quæ civitas patriaque juſſerit, facienda eſſe; aut illi, quo pacto juſtum ſeſe habet, monſtrandum; vim autem neque matri nec patri inferre fas eſſe, & multo etiam minus patriæ? Quidnam ad hæc dicemus, Crito? verane dicere leges, an non? CR. Mihi quidem videntur.

13. SOC. Conſidera ergo, Socrates, (dixerint fortaſſe leges,) utrum nos hæc recte ſtatuamus, te ea, quæ nunc aggrederis, injuſte contra nos aggredi. Nos enim, quæ te genuimus, educavimus, inſtituimus, atque omnia, quæ potuimus, & tibi & cæteris civibus bona tribuimus, cuilibet tamen

μεν, τῆ ἐξουσίαν πεποιημένην Ἀθηναίων τῆ βουλομένῳ, ἐπειδὰν δοκιμάσῃ καὶ ἴδῃ τὰ ἐν τῇ πόλει πράγματα καὶ ἡμᾶς τοὺς νόμους, ᾧ ἂν μὴ ἀρέσκωμεν ἡμεῖς, ἐξεῖναι λαβόντα τὰ αὑτοῦ, ἀπιέναι ὅπη ἂν βούληται. καὶ οὐδεὶς ἡμῖν τῶν νόμων ἐμποδών ἐστιν οὐδ' ἀπαγορεύει, ἐάν τέ τις βούληται ἡμῶν εἰς ἀποικίαν ἰέναι, (εἰ μὴ ἀρέσκοιμεν ἡμεῖς τε καὶ ἡ πόλις) ἐάν τε μετοικεῖν ἄλλοσέ πη ἐλθὼν, ἰέναι ἐκεῖσε, ὅπη ἂν βούληται, ἔχων τὰ αὑτοῦ. ὃς δ' ἂν ἡμῖν παραμείνῃ, ὁρῶν ὃν τρόπον ἡμεῖς τάς τε δίκας δικάζομεν, καὶ τἄλλα τὴν πόλιν διοικοῦμεν, ἤδη φαμὲν τοῦτον ὁμολογηκέναι ἔργῳ ἡμῖν, ἃ ἂν ἡμεῖς κελεύωμεν, ποιήσειν ταῦτα. καὶ τὸν μὴ πειθόμενον, τριχῆ φαμὲν ἀδικεῖν· ὅτι τε γεννήταις οὖσιν ἡμῖν οὐ πείθεται, καὶ ὅτι τρέφουσι· καὶ ὅτι ὁμολογήσας ἡμῖν πείθεσθαι, οὔτε πείθεται, οὔτε πείθει ἡμᾶς, εἰ μὴ καλῶς τι ποιοῦμεν· παρακελευόντων ἡμῶν, καὶ οὐκ ἀγρίως

Athenienſium poteſtatem faciendo, *quaſi* denunciamus, ſi cui, poſtquam civitatis ſtatum noſque leges exploraverit & perſpexerit, minus placeamus, illi, rebus ſuis collectis, quocunque voluerit, abire licere. Nec ulla e nobis legibus impedit aut prohibet, ſive quis veſtrum, cui nos civitaſque minime placeamus, in coloniam aliquam velit diſcedere, ſive in alium quemvis locum commigrare, quo minus illuc, quocunque velit, abeat, ſecumque ſua transferat. At vero quicunque veſtrum, poſtquam cognoverit qua ratione nos judicia exercemus, & in cæteris rebus civitatem regimus, permanſerit, hunc jam dicimus re ipſa conveniſſe nobiſcum, ſe, quæcunque juſſerimus, facturum. Et eum, qui non paruerit, trifariam injuriam facere affirmamus; & quod genitricibus nobis non obtemperat, & quod nutricibus; & quod pollicitus ſe nobis obtemperaturum, neque obtemperat, neque nobis perſuadet, ſi quid minus recte agimus; cum nos quæ vo-

ἐπιταττόντων ποιεῖν ἃ ἂν κελεύωμεν, ἀλλὰ ἐφιέντων δυοῖν θάτερα, ἢ πείθειν ἡμᾶς, ἢ ποιεῖν· τούτων ὁπότερα ποιεῖ.

ιδ'. Ταύταις δὴ φαμὲν καί σε, ὦ Σώκρατες, ταῖς αἰτίαις ἐνέξεσθαι, εἴπερ ποιήσεις ἃ ὑπονοεῖς· καὶ οὐκ ἤκιστα Ἀθηναίων σε, ἀλλ' ἐν τοῖς μάλιστα. Εἰ οὖν ἐγὼ εἴποιμι, διὰ τί δὴ, ἴσως ἄν μου δικαίως καθάπτοιντο, λέγοντες, ὅτι ἐν τοῖς μάλιστα Ἀθηναίων ἐγὼ αὐτοῖς ὡμολογηκὼς τυγχάνω ταύτῃ τῇ ὁμολογίᾳ. φαῖεν γὰρ ἄν, Ὅτι, ὦ Σώκρατες, μεγάλα ἡμῖν τούτων τεκμήρια ἔστιν, ὅτι σοι καὶ ἡμεῖς ἠρέσκομεν καὶ ἡ πόλις. οὐ γὰρ ἄν ποτε τῶν ἄλλων Ἀθηναίων ἁπάντων διαφερόντως ἐν αὐτῇ ἐπεδήμεις, εἰ μή σοι διαφερόντως ἤρεσκε. καὶ οὔτ' ὀπὴ θεωρίαν πώποτε ἐκ τῆς πόλεως ἐξῆλθες, ὅτι μὴ ἅπαξ εἰς Ἰσθμόν, οὔτε ἄλλοσε οὐδαμόσε, εἰ μή ποι στρατεύσοιο· οὔτε ἄλλην ἐποιήσω ἀποδημίαν πώποτε, ὥσπερ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι· οὐδ' ἐπιθυμία σε ἄλλης

248.

lumus *ſolummodo* proponamus, neque ferociter imperemus, ſed permittamus alterum e duobus, aut perſuadere nobis, aut *mandata noſtra* explere; horum *tamen* neutrum facit.

14. His ergo criminibus & te, Socrates, obnoxium fore dicimus, ſi quæ cogitas præſtiteris; neque *id quidem* minus quam cæteros Athenienſes, ſed maxime ferme omnium. Si ergo rogarem, quamobrem *præ cæteris ſim obnoxius*, fortaſſe juſte me remorderent, dicentes, me præ cæteris Athenienſibus hoc iis pollicitum fuiſſe. Sic enim dicerent, Magna nobis, Socrates, harum rerum ſunt argumenta, tibi nos civitatemque placuiſſe. Nequaquam enim maxime omnium Athenienſium eam habitaſſes, niſi tibi præ cæteris maxime placuiſſet. Neque enim ad ſpectacula publica urbe unquam egreſſus es, niſi ſemel in Iſthmum, nec alio uſquam, niſi in militiam; neque aliam ſuſcepiſti peregrinationem unquam, quemadmodum cæteri *ſolent*; neque alterius civitatis viſen-

πόλεως οὐδ' ἄλλων νόμων ἔλαβεν εἰδέναι· ἀλλὰ ἡμεῖς σοι ἱκανοὶ ἦμεν, καὶ ἡ ἡμετέρα πόλις· οὕτω σφόδρα ἡμᾶς ἤρου, καὶ ὡμολόγεις καθ' ἡμᾶς πολιτεύσεσθαι. τά τε ἄλλα καὶ παῖδας ἐν αὐτῇ ἐποιήσω, ὡς ἀρεσκούσης σοι τῆς πόλεως. ἔτι τοίνυν ἐν αὐτῇ τῇ δίκῃ ἐξὸν σοι φυγῆς τιμήσασθαι, εἰ ἐβούλου, καὶ ὅπερ νῦν ἀκούσης τῆς πόλεως ἐπιχειρεῖς, τότε ἑκούσης ποιῆσαι. σὺ δὲ τότε μὲ ἐκαλλωπίζου, ὡς οὐκ ἀγανακτῶν εἰ δέοι τεθνάναι σε· ἀλλ' ἤρου, ὡς ἔφησθα, περὶ θ φυγῆς θάνατον. νῦν δὲ οὔτ' ἐκείνους τοὺς λόγους αἰσχύνῃ, οὔτε ἡμῶν τοὺς νόμους ἐντρέπῃ, ἐπιχειρῶν διαφθεῖραι· σφόδρα τε ἄπερ ἂν δοῦλος ὁ φαυλότατος σφάξειεν, ἀποδιδράσκειν ἐπιχειρῶν πρὸ τοὺς ξυνθήκας τε καὶ τοὺς ὁμολογίας, καθ' ἃς ἡμῖν ξυνέθου πολιτεύσεσθαι. σκῶπτον δῆτα ἡμῖν τοῦτο αὐτὸ ἀπόκριναι, εἰ ἀληθῆ λέγομεν, φάσκοντές σε ὡμολογηκέναι πολιτεύσεσθαι καθ' ἡμᾶς, ἔργῳ, ἀλλ' οὐ λόγῳ· ἢ οὐκ ἀληθῆ. τί φῶμεν πρὸς ταῦ-

dæ te cepit cupido, aliarumve legum cognoſcendarum: ſed nos noſtramque civitatem tibi ſatis habuiſti: uſque adeo vehementer probaſti nos, & te ex noſtris præſcriptis victurum fore conſenſiſti. Præterea & filios in hac civitate procreaſti, utpote quæ tibi placeret. Quinetiam licebat tibi in ipſo judicio exilio multari, ſi voluiſſes, & quod nunc invita civitate aggrederis, tunc ea volente facere. Tu vero tunc te ipſum efferebas, quaſi minime indignaturus, ſi mori te oporteret; at mortem, ut dicebas, potius quam exilium eligebas. Nunc vero nec verba illa tua erubeſcis, neque nos leges vereris, ſed nobis interitum machinaris: agiſque, quod nequiſſimus quivis ſervus ageret, effugere tentans, contra pacta conventaque, ex quorum præſcriptis te in republica verſaturum nobiſcum conſenſiſti. Primum igitur hoc ipſum reſponde nobis, num vera dicamus, cum affirmemus te, non verbis, ſed re ipſa, pollicitum eſſe, te ex noſtris præſcriptis in republica victurum fore; an non hæc vere *dicamus*. Quid ad hæc, Cri-

τα, ὦ Κρίτων; ἄλλο τι ἢ ὁμολογῶμεν; ΚΡ. Ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες. ΣΩΚ. Ἄλλο τι οὖν, φαῖεν, ἢ ξυνθήκας τὰς πρὸς ἡμᾶς αὐτὸς καὶ ὁμολογίας παραβαίνεις· οὐχ ὑπ' ἀνάγκης ὁμολογήσας, οὐδὲ ἀπατηθείς, οὐδὲ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ ἀναγκασθεὶς βουλεύσασθαι· ἀλλ' ἐν ἔτεσιν ἑβδομήκοντα, ἐν οἷς ἦν σοι ἀπιέναι, εἰ μὴ ἤρεσκόμεν ἡμεῖς, μηδὲ δίκαιαι ἐφαίνοντό σοι αἱ ὁμολογίαι εἶναι; [1] σύ τε οὔτε Λακεδαίμονα προῄρησαι, οὔτε Κρήτην, 249
ἃς δὴ ἑκάστοτε φὴς εὐνομεῖσθαι, οὔτε ἄλλην οὐδεμίαν τῶν Ἑλληνίδων πόλεων, οὔτε τῶν βαρβάρων· ἀλλ' ἐλάττω ἐξ αὐτῆς ἀπεδήμησας ἢ οἱ χωλοί τε καὶ τυφλοὶ καὶ οἱ ἄλλοι ἀνάπηροι. οὕτω σοι διαφερόντως τῶν ἄλλων Ἀθηναίων ἤρεσκεν ἡ πόλις τε καὶ ἡμεῖς, ἃ νόμοι δηλονότι. τίνι γὰρ ἂν πόλις ἀρέσκοι ἄνευ νόμων; νῦν δὲ δὴ οὐκ ἐμμένεις τοῖς ὡμολογημένοις· ἐμμενεῖς δέ, ἐὰν ἡμῖν γε πείθῃ, ὦ Σώκρατες· καὶ οὐ καταγέλαστός γε ἔσῃ, ἐκ τῆς πόλεως ἐξελθών.

to, dicendum? an non confitendum? CR. Neceſſe eſt, Socrates. SOC. Nonne igitur, dixerint, conventa nobiſcum & pacta violas; quæ neque coactus nobiſcum iniviſti, neque deceptus, neque in brevi temporis ſpatio deliberare compulſus; ſed annis ſeptuaginta, in quibus tibi licuit abire, niſi nos placuiſſemus, conventaque juſta tibi viſa fuiſſent? Tu vero nec Lacedæmona neque Cretam antepoſuiſti, quas quidem ipſe bene conſtitutas eſſe aſſidue prædicas, neque aliam ullam vel Græcarum civitatum vel barbararum: at ex hac rarius peregrinatus es quam claudi & cæci mancique alii. Adeo tibi præ cæteris Athenienſibus civitas placuit, atque nos, videlicet leges. Cui enim placere poteſt civitas ſine legibus? Nunc vero conventis minime ſtas: ſtabis autem ſi nobis fidem adhibeas, Socrates; neque te ridiculum reddes ex hac civitate egrediendo.

1 Forſ. σὺ δὲ *Steph.*

ιε'. Σκόπει γὰρ δή, ταῦτα ταῦτα ἐὰν ἁμαρτάνῃ τούτων, τί ἀγαθὸν ἐργάσῃ σαυτὸν, ἢ τοὺς ἐπιτηδείους τοὺς σαυτοῦ. ὅτι μὲν γὰρ κινδυνεύσουσι γέ σου οἱ ἐπιτήδειοι καὶ αὐτοὶ φεύγειν καὶ στερηθῆναι τῆς πόλεως, ἢ τὴν οὐσίαν ἀπολέσαι, σχεδόν τι δῆλον. αὐτὸς δὲ σκοπῶν μὲν ἐὰν εἰς τὴν ἐγγύτατά τινα πόλεως ἔλθῃς, ἢ Θήβαζε, ἢ Μεγάραδε, (εὐνομοῦνται γὰρ ἀμφότεραι) πολέμιος ἥξεις, ὦ Σώκρατες, τῇ τῶν πολιτείᾳ. καὶ ὅσοιπερ κήδονται) τῶν αὐτῶν πόλεων ὑποβλέψονταί σε, ὡς διαφθορέα ἡγούμενοι τῶν νόμων· καὶ βεβαιώσεις τοῖς δικασταῖς τὴν δόξαν, ὥστε δοκεῖν ὀρθῶς τὴν δίκην δικάσαι. ὅστις γὰρ νόμων διαφθορός ἐστι, σφόδρα που δόξειεν ἂν νέων γε καὶ ἀνοήτων ἀνθρώπων διαφθορεὺς εἶναι. πότερον οὖν φεύξῃ τάς τε εὐνομουμένας πόλεις καὶ τοὺς ἀνδρῶν τοὺς κοσμιωτάτους; καὶ τοῦτο ποιοῦντι ἆρα ἄξιον [1]ἔστι σοι ζῆν; ἢ πολλοῦ

15. Vide etenim, si hæc violaveris, & quid hujusmodi peccaveris, quodnam tibi aut necessariis tuis, bonum parabis. Nam in periculo necessarios tuos fore, ne ipsi quoque in exilium expellantur priventurque civitate, aut facultatibus spolientur, quodammodo certum est. Tu autem ipse si in civitatum proximarum aliquam te contuleris, vel Thebas, vel Megaras, (utræque enim bene constitutæ sunt) primum quidem hostis regimini illarum accedes. Et omnes, [illegible] quæ est patria, te inspe[illegible] habebunt, corruptorem legum existimantes: & tuam judicibus opinionem confirmabis; ut recte *contra te* sententiam tulisse videantur. Quisquis enim legum corruptor est, is quam maxime juvenum & imperitorum hominum videatur esse corruptor. Utrum ergo civitates bene constitutas, & modestissimos quosque homines devitabis? & si id feceris, vitane te digna erit? an forte

1 Forsan ἔσται *Steph.*

σεις τούτοις, καὶ ἀναισχυντήσεις ἀκαλεγόμενος πινὰς λόγους, ὦ Σώκρατες, ἢ ὅσπερ ἐνθάδε, ὡς ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ δικαιοσύνη πλείστου ἄξιον τοῖς ἀνθρώποις, καὶ τὰ νόμιμα καὶ οἱ νόμοι; καὶ σὺ οὐκ οἴει ἄχημον φανεῖσθαι ὃ δὴ Σωκράτους πρᾶγμα; οἴεσθαί γε χρή. Ἀλλ' ἴσως μὲν τούτων τῶν πόλεων ἀπαρεῖς, ἥξεις δὲ εἰς Θετταλίαν πρὸς τοὺς ξένους δὴ Κρίτωνος. ἐκεῖ γὰρ δὴ πλείστη ἀταξία καὶ ἀκολασία· καὶ ἴσως ἂν ἡδέως σου ἀκούοιεν ὡς γελοίως ἐκ δεσμωτηρίου ἀποδιδρασκοντος ἀπεδύσασθε, σκευήν τινα περιθέμενος, ἢ διφθέραν λαβών, ἢ ἄλλα οἷα δὴ εἰώθασιν ἐνσκευάζεσθαι οἱ ἀποδιδρασκοντες, καὶ τὸ σχῆμα ὃ σαυτοῦ μεταλλάξας. ὅτι δὲ γέρων ἀνὴρ, σμικρῷ χρόνῳ τῷ βίῳ πάντως ὄντος, ὡς ὃ εἰκὸς, ἐτόλμησας οὕτω γλίσχρως ὀπτυμεῖν ζῆν, νόμους τοὺς μεγίστους παραβὰς, ἀδεὴς ὁς ἐρᾷς; ἴσως, ἂν μή τινα λυπῇς· εἰ δὲ μή, ἀκούσῃ, ὦ Σώκρατες, πολλὰ καὶ ἀνάξια σαυτοῦ. ὑπερχόμενος δὴ πάντας ἀνθρώπους βιώσῃ, καὶ δουλεύων. τί ποιῶν; ἢ

eos adibis, nec erubeſces verba, Socrates, facere, quæ hic *conſueviſti*, virtutem *videlicet* & juſtitiam legeſque & earum inſtituta hominibus maximi eſſe facienda? neque putas fore, ut Socratis factum indecorum videatur? Exiſtimandum ſane. At vero ex hiſce civitatibus emigrabis, in Theſſaliam vero ad Critonis hoſpites abibis. Illic enim maxima licentia eſt & petulantia. Ac forſan libenter illi te audient *narrantem*, quam ridicule e carcere aufugeris, *nova* quadam veſte involutus, aut pellem vel alia quævis induens, qualia homines fugitivi ſolent induere, tuamque ſpeciem mentitus. Te vero ſenem, cui vitæ parum, ut veriſimile fuit, ſupererat, auſum eſſe ita pertinaci vivendi deſiderio teneri, legeſque maximas violare, nemone tibi objiciet? *Nemo quidem* fortaſſe, ſi modo neminem offenderis: alioquin multa, Socrates, atque te ipſo indigna audies. Vives autem obnoxius cunctis hominibus, atque ſerviens. Quid vero facies? Con-

εὐωχούμενος ἐν Θετταλίᾳ; ὥσπερ ἐπὶ δεῖπνον, ἀποδεδημηκὼς εἰς Θετταλίαν. λόγοι δὲ ἐκεῖνοι οἱ περὶ δικαιοσύνης καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς ποῦ ἡμῖν ἔσονται; ἀλλὰ δὴ τῶν παίδων ἕνεκα βούλει ζῆν, ἵνα αὐτοὺς ἐκθρέψῃς καὶ παιδεύσῃς. τί δέ; εἰς Θετταλίαν αὐτοὺς ἀγαγὼν θρέψεις τε καὶ παιδεύσεις, ξένους ποιήσας, ἵνα καὶ τοῦτό σου ἀπολαύσωσιν; ἢ τοῦτο μὲν οὔ, αὐτοῦ δὲ τρεφόμενοι, σοῦ ζῶντος, βέλτιον θρέψονται καὶ παιδεύσονται, μὴ ξυόντος σοῦ αὐτοῖς; εἰ γὰρ ἐπιτήδειοι εἰσί σοι ἐπιμελήσονται αὐτῶν. πότερον ἐὰν μὲν εἰς Θετταλίαν ἀποδημήσῃς, ἐπιμελήσονται· ἐὰν δὲ εἰς ᾅδου ἀποδημήσῃς, οὐχὶ ἐπιμελήσονται; εἴπερ γέ τι ὄφελος αὐτῶν ἐστι, τῶν σοὶ φασκόντων ἐπιτηδείων εἶναι, οἴεσθαί γε χρή.

ιϛ'. Ἀλλ', ὦ Σώκρατες, πειθόμενος ἡμῖν τοῖς σοῖς τροφεῦσι, μήτε παῖδας περὶ πλείονος ποιοῦ, μήτε τὸ ζῆν, μήτε ἄλλο μηδὲν, πρὸ τοῦ δικαίου· ἵνα εἰς ᾅδου

viviane in Theſſalia celebrabis? utpote qui in Theſſaliam, tanquam ad cœnam aliquam, profectus fueris. Diſputationes vero illæ de juſtitia cæteriſque virtutibus ubinam nobis erunt? At quidem filiorum gratia vivere cupis, ut nutrias eos atque inſtituas. Quid vero? an in Theſſaliam eos perduces, ut illic nutrias eos atque inſtituas, peregrinos eos efficiens, ut & hoc quoque abs te reportent? an hoc quidem non *facies*; ſed ſi hic educentur, te ſuperſtite, melius educabuntur & inſtituentur, te *licet* cum illis non verſante? Tui enim neceſſarii illorum curam gerent. Utrum ſi in Theſſaliam quidem profectus fueris, eos curabunt; ſin autem ad inferos profectus fueris, non curabunt? Certe ſi quid adjumenti eſt in iis, qui ſe tuos neceſſarios eſſe dictitant, credendum eſt *curaturos*.

16. At, Socrates, fidem nobis habens nutricibus tuis, neque filios, neque vitam, neque aliud quicquam pluris facias, quam juſtitiam; ut, cum ad in-

ἐλθών, ἔχῃς ταῦτα πάντα ἀπολογήσασθαι τοῖς ἐκεῖ ἄρχουσιν. οὔτε γὰρ ἂν ἅδε σοι φαίνεται τοῦτο πρᾶττοντι ἄμεινον εἶναι, οὐδὲ δικαιότερον, οὐδὲ ὁσιώτερον, οὐδὲ ἄλλῳ τῶν σῶν οὐδενί· οὔτε ἐκεῖσε ἀφικομένῳ ἄμεινον ἔσται. ἀλλὰ νῦν μὲν ἠδικημένος ἄπῃ, (ἐὰν ἀπίῃς) οὐχ ὑφ' ἡμῶν τῶν νόμων, ἀλλ' ὑπ' ἀνθρώπων· ἐὰν δὲ ἐξέλθῃς, οὕτως αἰσχρῶς ἀνταδικήσας τε καὶ ἀνθικακουργήσας, τὰς σαυτῷ ὁμολογίας τε καὶ ξυνθήκας τὰς πρὸς ἡμᾶς πολλὰς, καὶ κακὰ ἐργασάμενος τούτους, οὓς ἥκιστα ἔδει, σαυτόν τε καὶ φίλους καὶ πατρίδα καὶ ἡμᾶς· ἡμεῖς τέ σοι χαλεπανοῦμεν ζῶντι, καὶ ἐκεῖ οἱ ἡμέτεροι ἀδελφοὶ, οἱ ἐν ᾅδου νόμοι, οὐκ εὐμενῶς σε ὑποδέξονται· εἰδότες ὅτι καὶ ἡμᾶς ἐπεχείρησας ἀπολέσαι, τὸ σὸν μέρος. ἀλλὰ μή σε πείσῃ Κρίτων ποιεῖν ἃ λέγει, μᾶλλον ἢ ἡμεῖς.

ιζ'. Ταῦτα, ὦ φίλε ἑταῖρε Κρίτων, εὖ ἴσθι ὅτι ἐγὼ δοκῶ ἀκούειν, ὥσπερ οἱ κορυβαντιῶντες τοῦ αὐλοῦ δοκοῦ-

257.

feros perveneris, hæc omnia apud eos, qui illic præsunt, pro te afferre possis. Neque enim, si hæc feceris, in hac vita tibi vel tuorum alicui melius fore videtur, aut justius aut sanctius; neque tibi illuc profecto melius erit. Verum nunc quidem injuriam passus abis, (si abeas) non a nobis quidem legibus, sed ab hominibus: quod si hinc aufugeris, injuriasque & mala adeo turpiter retuleris, promissaque tua & pacta nobiscum inita violaveris, atque eos, quos minime oportebat, læseris, teipsum *scilicet* & amicos & patriam noſque *leges*; & nos viventi tibi infensæ erimus, & illic germanæ nostræ, leges quæ apud inferos sunt, haudquaquam benigne te excipient; cum te nos pro viribus dispердere conatum fuisse intellexerint. Quamobrem ne tibi Crito, ut quæ monet suscipias, persuadeat, potius quam nos, *ut ab iis desistas*.

17. Hæc, dulcis amice Crito, certo scias me audire videri, quemadmodum Idææ Matris

σιν ἀκούειν. καὶ ἐν ἐμοὶ αὕτη ἡ ἠχὴ τῶν τ λόγων βομβεῖ, καὶ τοιεῖ μὴ δύνασθαι τ ἄλλων ἀκούειν. Ἀλλὰ ἴσθι, ὅσά γε τὰ νῦν ἐμοὶ δοκοῦντα, ἐάν τι λέγῃς πρὸς ταῦτα, μάτην ἐρεῖς. ὅμως μέντοι εἴ τι οἴῃ πλέον ποιήσειν, λέγε. ΚΡ. Ἀλλ', ὦ Σώκρατες, οὐκ ἔχω λέγειν. ΣΩΚ. Ἔα τοίνυν, ὦ Κρίτων, καὶ πράττωμεν ταύτῃ, ἐπειδὴ ταύτῃ ὁ θεὸς ὑφηγεῖται.

œstro percussi tibias. Atque in me sermonum horum sonitus reboat, efficitque ut alios audire non possim. Scias ergo, quantum mihi nunc videtur, si quid præter hæc dicas, te frustra dicturum. Veruntamen si quid te profecturum credis, dicas. CR. Ego vero, quod dicam, Socrates, nihil habeo. SOC. Desine ergo, Crito, & hac cursum dirigamus, quandoquidem hac nos deus ducit.

ΠΛΑΤΩΝΟΣ
ΦΑΙΔΩΝ,
Η ΠΕΡΙ
ΨΥΧΗΣ.

ΕΧΕΚΡΑΤΗΣ, ΦΑΙΔΩΝ.

ΑΥΤΟΣ, ὦ Φαίδων, παρεγένου Σωκράτει ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ᾗ τὸ φάρμακον ἔπιεν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ, ἢ ἄλλου του ἤκουσας; ΦΑΙΔ. Αὐτὸς, ὦ Ἐχέκρατες. ΕΧ. Τί οὖν δὴ ἐστιν ἅττα εἶπεν ὁ ἀνὴρ πρὸ τοῦ θανάτου; καὶ πῶς ἐτελεύτα; ἡδέως γὰρ ἂν ἀκούσαιμι. καὶ γὰρ οὔτε τῶν πολιτῶν Φλιασίων οὐδεὶς πάνυ τι ἐπιχωριάζει τανῦν Ἀθήναζε, οὔ-

PLATONIS
PHÆDON,
SIVE DE
ANIMO.

ECHECRATES, PHÆDON.

TUNE ipse, Phædon, aderas Socrati die illo, quo venenum bibit in carcere, an ab alio aliquo id audivisti? PHÆD. Ipse, Echecrates, *aderam*. ECH. Quænam igitur sunt ea, quæ ille antequam moreretur, locutus est? Et quomodo decessit? Libenter enim audirem. Nam neque civium Phliasiorum quisquam crebro nunc Athenas commeat, ne-

τέ τις ξένος ἀφῖκ᾽ ἀφ᾽ ἡμῶν σαφές τι ἀγγελῶν οἵός τ᾽ ἦν περὶ τούτων, πλήν γε δὴ ὅτι φάρμακον πιὼν ἀποθνήσκει· τἄλλα δὲ ἄλλων οὐδὲν εἶχε φράζειν. ΦΑΙΔ. Οὐδὲ τὰ περὶ τῆς δίκης ἄρα ἐπύθεσθε ὅν τρόπον ἐγένετο; ΕΧ. Ναί. ταῦτα μέν ἡμῖν ἤγγελλέ τις· καὶ ἐθαυμάζομέν γε ὅτι, πάλαι γεγομένης αὐτῆς, πολλῷ ὕστερον φαίνεται ἀποθνῄσκων. τί οὖν ἦν τοῦτο, ὦ Φαίδων; ΦΑΙΔ. Τύχη τις αὐτῷ, ὦ Ἐχέκρατες, συνέβη. ἔτυχε γὰρ τῇ πρεσπεραίᾳ τῆς δίκης ἡ πρύμνα ἐστεμμένη τοῦ πλοίου, ὃ εἰς Δῆλον Ἀθηναῖοι πέμπουσι κατ᾽ ἔτος. ΕΧ. Τοῦτο δὲ δὴ τί ἐστι; ΦΑΙΔ. Τοῦτο ἐστὶ τὸ πλοῖον, ὥς φασιν Ἀθηναῖοι, ἐν ᾧ Θησεὺς ποτὲ εἰς Κρήτην τοὺς δὶς ἑπτὰ ἐκείνους ᾤχετο ἄγων, καὶ ἔσωσέ τε καὶ αὐτὸς ἐσώθη. τῷ οὖν Ἀπόλλωνι εὔξαντο, ὡς λέγεται, τότε, εἰ σωθεῖεν, ἑκάστου ἔτους θεωρίαν ἀπάξειν εἰς Δῆλον· ἣν δὴ ἀεὶ καὶ νῦν ἔτι ἐξ ἐκείνου κατ᾽ ἐνιαυ-

que hoſpes aliquis inde *ad nos* jamdudum acceſſit, qui certi aliquid de rebus hiſce nobis poſſet nunciare, præterquam quod ille hauſto veneno e vita migraverat: de cæteris vero nihil, quod referret, habebat. PHÆD. Nec ergo quæ ad judicium ſpectabant, quo pacto tranſacta fuerint, audiviſtis? ECH. Imo. Hæc nobis quidam retulit: & mirati profecto ſumus quod, illo jampridem peracto, non niſi multo poſt tempore abiiſſe videatur. Quid ergo, Phædon, in cauſa erat? PHÆD. Caſus aliquis, Echecrates, illi contigit. Accidit enim, ut pridie quam judicaretur, coronaretur puppis navis ejus, quam Delum quotannis mittunt Athenienſes. ECH. Id vero quidnam ſibi vult? PHÆD. Hæc eſt illa navis, ut aiunt Athenienſes, in qua Theſeus olim bis ſeptem illos ſecum vexit in Cretam, eoſque & ſe ipſum ſervavit. Voverant itaque tunc, ut fertur, Apollini, ſe, ſi ſervarentur, pompam ſolennem Delum deducturos: quam quidem ſemper ex illo *tempore*, atque etiam nunc ſingulis annis

τὸν τῷ θεῷ πέμπουσιν. ἐπειδὰν δὲ ἄρξωνται τῆς θεωρίας, νόμος ἐστὶν αὐτοῖς ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ καθαρεύειν τὴν πόλιν, καὶ δημοσίᾳ μηδένα ἀποκτιννύναι, πρὶν ἂν εἰς Δῆλον ἀφίκηται τὸ πλοῖον, καὶ πάλιν ἔλθῃ. τοῦτο δ' ἐνίοτε μὲν πολλῷ χρόνῳ γίνεται, ὅταν τύχωσιν οἱ ἄνεμοι ἀπολαβόντες αὐτούς. ἀρχὴ δ' ἐστὶ τῆς θεωρίας, ἐπειδὰν ὁ ἱερεὺς τοῦ Ἀπόλλωνος στέψῃ τὴν πρύμναν τοῦ πλοίου. τοῦτο δ' ἔτυχεν, ὥσπερ λέγω, τῇ προτεραίᾳ τῆς δίκης γεγονός. Διὰ ταῦτα καὶ ὁ πολὺς χρόνος ἐγένετο ᾧ Σωκράτης ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ, ὁ μεταξὺ τῆς δίκης τε καὶ τοῦ θανάτου.

β'. ΕΧ. Τί δὲ δὴ τὰ περὶ αὐτὸν τὸν θάνατον, ὦ Φαίδων; τί ἦν τὰ λεχθέντα καὶ πραχθέντα; καὶ τίνες οἱ παραγενόμενοι τῶν ἑταιρείων τῷ ἀνδρί; ἢ οὐκ εἴων οἱ ἄρχοντες παρεῖναι, ἀλλ' ἔρημος ἐτελεύτα φίλων; ΦΑΙΔ. Οὐδαμῶς· ἀλλὰ παρῆσάν τινες, καὶ πολλοί γε. ΕΧ. Ταῦτα δὴ πάντα προθυμήθητι ὡς σαφέστατα ἡμῖν ἀπαγγεῖλαι, εἰ μή τις

ad deum mittunt. Cum igitur pompam *apparare* inceperint, lege cautum est illis, ut urbs interea lustretur, & nemo ex decreto publico interficiatur, donec Delum pervenerit navis, rursusque huc *redierit*. Hoc autem longum nonnunquam occupat temporis spatium, cum venti eos intercluserint. Initium vero pompæ istius fit, postquam Apollinis sacerdos navis puppim coronaverit. Id autem, ut dicebam, pridie quam judicaretur *Socrates*, factum erat. Hac de causa etiam longum illud tempus inter judicium & mortem ei in carcere interceſſerat.

2. ECH. Quid vero circa mortem ipsam, Phædon, contigit? quænam *ab eo* dicta erant, quæ facta? & quinam familiarium ejus ipsi aderant? An magistratus adesse non permittebant, atque ita amicorum *præsentia* destitutus decessit? PHÆD. Nequaquam: aderant etenim aliqui, & quidem multi. ECH. Hæc igitur omnia enitere quam planissime nobis referre, nisi quid

σοὶ ἀσχολία τυγχάνει οὖσα. ΦΑΙΔ. Ἀλλὰ σχολάζω τε καὶ πειράσομαι ὑμῖν διηγήσασθαι. καὶ γὰρ τὸ μεμνῆσθαι Σωκράτους, καὶ αὐτὸν λέγοντα, καὶ ἄλλου ἀκούοντα, ἔμοιγε ἀεὶ πάντων ἥδιστον. ΕΧ. Ἀλλὰ μήν, ὦ Φαίδων, καὶ τοὺς ἀκουσομένους γε τοιούτους ἑτέρους ἔχεις. ἀλλὰ πειρῶ ὡς ἂν δυνῇ ἀκριβέστατα διελθεῖν πάντα. ΦΑΙΔ. Καὶ μὴν ἔγωγε θαυμάσια ἔπαθον παραγενόμενος. οὔτε γὰρ ὡς θανάτῳ παρόντα με ἀνδρὸς ἐπιτηδείου ἔλεος εἰσῄει. εὐδαίμων γάρ μοι ὁ ἀνὴρ ἐφαίνετο, ὦ Ἐχέκρατες, καὶ τοῦ τρόπου καὶ τῶν λόγων, ὡς ἀδεῶς καὶ γενναίως ἐτελεύτα· ὥστέ μοι πεῖσεσθαι ἐκεῖνον μηδ' εἰς ᾅδου ἰόντα, ἄνευ θείας μοίρας ἰέναι, ἀλλὰ κἀκεῖσε ἀφικόμενον εὖ πράξειν, εἴπέρ τις πώποτε καὶ ἄλλος. ἀμφὶ δὴ ταῦτα οὐδέν πάνυ μοι ἐλεεινὸν εἰσῄει, ὡς εἰκὸς ἂν δόξειεν εἶναι παρόντι πένθος· οὔτε αὖ ἡδονή, ὡς ἐν φιλοσοφίᾳ ἡμῶν ὄντων, ὥσπερ εἰώ-

tibi negotii forte contingat. PHÆD. At otioſus ſum & ea enarrare vobis conabor. Etenim meminiſſe Socratis, ſive ipſe loquar, ſive alios audiam, mihi ſemper omnium eſt dulciſſimum. ECH. Atqui, Phædon, & hoſce, qui te audituri ſunt, ita prorſus affectos habes. Itaque conare omnia quantum poſſis accuratiſſime perſequi. PHÆD. Atqui ego quidem miro quodam modo illic præſens affectus eram. Neque enim me, tanquam ſi viri familiaris morti adeſſem, miſericordia ſubierat. Siquidem beatus ille mihi, Echecrates, videbatur, tum animi habitum tum orationem ejus *conſideranti*, adeo intrepide generoſeque e vita migrabat; ut mihi conſtaret eum ne ad inferos quidem abſque divina ſorte deſcendiſſe, ſed & illic quoque beatum fore, ſi quis unquam alius. Quamobrem neque miſericordia admodum commotus eram, ut conſentaneum videretur eum fore, qui luctuoſæ rei intererat; neque rurſus voluptate *affectus eram*, tanquam ſi in philoſophia, quemadmodum ſoleba-

θειμεν. καὶ γὰρ οἱ λόγοι τοιοῦτοί τινες ἦσαν· ἀλλ' ἀτεχνῶς ἄτοπόν τι μοι πάθος παρῆν, καὶ τις ἀήθης κρᾶσις ἀπό τε τῆ ἡδονῆς συγκεκραμένη ὁμοῦ καὶ τῆ λύπης, ἐνθυμουμένῳ ὅτι αὐτίκα ἐκεῖνος ἔμελλε τελευτᾶν. καὶ πάντες οἱ παρόντες σχεδόν τι οὕτω διεκείμεθα, ὥστε μὲ γελῶντες, ἐνίοτε δὲ δακρύοντες· εἷς δὲ ἡμῶν καὶ διαφερόντως, Ἀπολλόδωρος. οἶσθα γάρ που τὸν ἄνδρα καὶ τὸν τρόπον αὐτοῦ. ΕΧ. Πῶς γὰρ οὔ; ΦΑΙΔ. Ἐκεῖνός τε τοίνυν παντάπασιν οὕτως εἶχε, καὶ αὐτὸς ἐγώγε ἐτεταράγμην, καὶ οἱ ἄλλοι. ΕΧ. Ἔτυχον δὲ, ὦ Φαίδων, τίνες ὧν ἀγενόμενοι; ΦΑΙΔ. Οὗτός τε δὴ ὁ Ἀπολλόδωρος τῶν ἐπιχωρίων παρῆν, καὶ Κριτόβουλος, καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ Κρίτων· καὶ ἔτι Ἑρμογένης, καὶ Ἐπιγένης, καὶ Αἰσχίνης, καὶ Ἀντισθένης. ἦν δὴ καὶ Κτήσιππος ὁ Παιανιεὺς, καὶ Μενέξενος, καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν ἐπιχωρίων· Πλάτων δὴ, οἶμαι, ἠσθένει. ΕΧ. Ξένοι δέ τινες παρῆσαν; ΦΑΙΔ. Ναί. Σιμμίας τέ γε ὁ Θηβαῖος καὶ Κέβης καὶ Φαιδώνδης· καὶ Μεγαρό-

mus, verſaremur. Nam ſermones quidem *noſtri* ejuſmodi erant; ſed affectus quidam plane mirus, atque inſolita voluptatis ſimul & doloris permixtio me invaſerat, conſiderantem illi paulo poſt moriendum eſſe. Et quicunque aderamus, ſimiliter ferme affecti eramus, nunc quidem ridentes, nunc vero lacrymantes; unus autem noſtrum præ cæteris, Apollodorus: noſti enim virum ejuſque morem. ECH. Quidni? PHÆD. Ille ergo ita prorſus comparatus erat, atque ipſe aliique perturbati eramus. ECH. Quinam vero, Phædon, aderant? PHÆD. Indigenarum quidem, Apollodorus iſte, & Critobulus, paterque ejus Crito; item Hermogenes, Epigenes, Æſchines, & Antiſthenes: aderat quoque Cteſippus Pæanius, & Menexenus, atque alii quidam indigenarum: Plato autem, opinor, ægrotabat. ECH. Aliquine autem aderant peregrini? PHÆD. Imo. Simmias quidem Thebanus, Cebes, & Phædondes; Megarenſes ve-

θεν, Εὐκλείδης τε καὶ Τερψίων. ΕΧ. Τί δέ; Ἀρίστιππος καὶ Κλεόμβροτος παρεγένοντο; ΦΑΙΔ. Οὐ δῆτα. ἐν Αἰγίνῃ γὰρ ἐλέγοντο εἶναι. ΕΧ. Ἄλλος δέ τις παρῆν; ΦΑΙΔ. Σχεδόν τι οἶμαι τούτους ὡσθ' ἁγενέσθαι.

γ'. ΕΧ. Τί οὖν δή; τίνες, φῂς, ἦσαν οἱ λόγοι; ΦΑΙΔ. Ἐγώ σοι ἐξ ἀρχῆς πάντα πειράσομαι διηγήσασθαι. ἀεὶ γὰρ δὴ καὶ τὰς πρόσθεν ἡμέρας εἰώθειμεν φοιτᾶν καὶ ἐγὼ καὶ οἱ ἄλλοι πρὸς τὸν Σωκράτη, συλλεγόμενοι ἕωθεν εἰς ὃ δικαστήριον, ἐν ᾧ καὶ ἡ δίκη ἐγένετο. πλησίον γὰρ ἦν τοῦ δεσμωτηρίου. διεμυθούμεθα οὖν ἑκάστοτε ἕως ἀνοιχθείη τὸ δεσμωτήριον, διατρίβοντες μετ' ἀλλήλων. ἀνεῴγετο γὰρ ὀψέ. ἐπειδὴ δὲ ἀνοιχθείη, ἴοιμεν πρὸς τὸν Σωκράτη, καὶ τὰ πολλὰ διημερεύομεν μετ' αὐτοῦ. καὶ δὴ καὶ τότε πρωϊαίτερον συνελέγημεν. τῇ γὰρ προτεραίᾳ ἡμέρᾳ ἐπειδὴ ἐξήλθομεν ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου ἐπύθόμεθα ὅτι τὸ πλοῖον ἐκ Δήλου ἀφιγμένον εἴη. παρηγγέλλομεν

πάνυ

no, Euclides & Terpſion. ECH. Quid vero? num Ariſtippus & Cleombrotus aderant? PHÆD. Nequaquam: in Ægina enim eſſe dicebantur. ECH. Aliuſne aliquis aderat? PHÆD. Hos ferme, *quos dixi*, *ſolos* interfuiſſe exiſtimo.

3. ECH. Quid ergo? Quoſnam habitos fuiſſe dicis ſermones? PHÆD. Conabor tibi a principio omnia enarrare. Solebamus enim ſemper etiam diebus ſuperioribus ad Socratem commeare ego atque alii, convenientes mane in forum illud, in quo cauſa acta erat; carceri enim proximum erat. Quotidie igitur expectabamus, donec carcer aperiretur, inter nos colloquentes: non enim mane admodum aperiebatur. Ubi autem apertum erat, ingrediebamur ad Socratem, & diem plerumque integrum cum ipſo agebamus. Et tunc quidem etiam prius ſolito conveneramus. Pridie enim, quum e carcere veſperi egreſſi eſſemus, navem ex Delo rediiſſe audiveramus. Conſtituimus

ὃν ἀλλήλοις ἥκειν ὡς πρωϊαίτατα εἰς τὸ εἰωθός· καὶ ἥκομεν· καὶ ἡμῖν ἐξελθὼν ὁ θυρωρὸς, ὅσπερ εἰώθει ὑπακούειν, εἶπεν ὀπιμένειν, καὶ μὴ πρότερον παριέναι ἕως ἂν αὐτὸς κελεύσῃ. λύουσι γὰρ, ἔφη, οἱ ἕνδεκα Σωκράτη, καὶ παραγγέλλουσιν ὅπως ἂν τῇδε τῇ ἡμέρᾳ τελευτᾷ. ὁ πολὺν δ' ὃν χρόνον ἐπιὼν, ἦκε καὶ ἐκέλευσεν ἡμᾶς εἰσιέναι. εἰσιόντες οὖν, καταλαμβάνομεν τὸ μὲν Σωκράτη ἄρτι λελυμένον, τὴν δὲ Ξανθίππην (γιγνώσκεις γάρ) ἔχουσάν τε τὸ παιδίον αὐτοῦ καὶ προσκαθημένην. ὡς οὖν εἶδεν ἡμᾶς ἡ Ξανθίππη, ἀνωλόφυρέ τε, καὶ τοιαῦτα ἄττα εἶπεν, οἷα δὴ εἰώθασιν αἱ γυναῖκες, Ὅπ, ὦ Σώκρατες, ὕστατόν δή σε προσερῶσι νῦν οἱ ἑταῖροι, καὶ σὺ τούτους. Καὶ ὁ Σωκράτης βλέψας εἰς τὸν Κρίτωνα, Ω Κρίτων, ἔφη, ἀπαγέτω τις ταύτην οἴκαδε. Καὶ ἐκείνην μὲν ἀπῆγον τινὲς τοῦ Κρίτωνος, βοῶσάν τε καὶ κοπτομένην· ὁ δὲ Σωκράτης, ἀνακαθιζόμενος εἰς τὴν κλίνην, συνέκαμψέ τε τὸ σκέλος, καὶ ἔτριψε τῇ χειρί· καὶ τρί-

itaque mutuo ſummo mane ad *locum* ſolitum venire: & venimus: at ad nos egreſſus janitor, qui nobis ſolebat parere, expectare juſſit, nec prius ingredi quam ab ipſo accerſeremur. Solvunt enim, inquit, undecim viri Socratem, illique denunciant hodie mortem eſſe obeundam. Neque multum deinde tempus commoratus, rediit juſſitque nos intrare. Ingreſſi igitur, Socratem quidem invenimus *compedibus* paulo ante ſolutum, Xanthippen vero (illam enim noſti) puerum ejus tenentem eique aſſidentem. Cum itaque Xanthippe nos vidiſſet, ejulavit, & hujuſmodi quædam, quæ mulieres ſolent, dixit, O Socrates, nunc te poſtremum tui familiares alloquentur, & tu illos. Et Socrates Critonem intuitus, O Crito, inquit, abducat aliquis hanc domum. Et illam quidem abduxerunt quidam Critonis *domeſtici*, vociferantem atque plangentem: Socrates autem erectius ſedens in lecto, contraxit crus, manuque perfricuit; atque in-

ζων ἅμα, Ως ἄτοπον, ἔφη, ὦ ἄνδρες, ἔοικέ πῃ τοῦτο, ὃ καλοῦσιν οἱ ἄνθρωποι ἡδύ· ὡς θαυμασίως πέφυκε πρὸς τὸ δοκοῦν ἐναντίον εἶναι, τὸ λυπηρόν· τῷ ἅμα μὲν αὐτὼ μὴ θέλειν παραγίνεσθαι τῷ ἀνθρώπῳ· ἐὰν δέ τις διώκῃ θάτερον καὶ λαμβάνῃ, σχεδόν τι ἀναγκάζεσθαι ἀεὶ λαμβάνειν καὶ τὸ ἕτερον, ὥσπερ ἐκ μιᾶς κορυφῆς ἡμμένω δύ' ὄντε. καί μοι δοκεῖ, ἔφη, εἰ ἐνενόησεν αὐτὰ Αἴσωπος, μῦθον ἂν συνθεῖναι, ὡς ὁ θεὸς βουλόμενος αὐτὰ διαλλάξαι πολεμοῦντα, ἐπειδὴ οὐκ ἐδύνατο, συνῆψεν εἰς ταυτὸν αὐτῶν τὰς κορυφάς. καὶ διὰ ταῦτα ᾧ ἂν θάτερον προσγένηται, ἐπακολουθεῖ ὕστερον καὶ τὸ ἕτερον. ὥσπερ δὴ καὶ αὐτῷ μοι ἔοικεν· ἐπειδὴ ὑπὸ τοῦ δεσμοῦ ἦν ἐν τῷ σκέλει τὸ ἀλγεῖν, ἐκείνῳ δὴ φαίνεται ἐπακολουθοῦν τὸ ἡδύ.

δ'. Ο οὖν Κέβης ὑπολαβών, Νὴ τὸν Δία, ἔφη, ὦ Σώκρατες, εὖ γ' ἐποίησας ἀναμνήσας με. καὶ γάρ τοι τῶν ποιημάτων ὧν πεποίηκας, ἐντείνας τοὺς τοῦ Αἰσώπου λόγους, καὶ

ter fricandum, Quam mirum, inquit, videtur, virî, hoc eſſe, quod homines jucundum vocant; quam mirabiliter natura comparatum eſt ad moleſtum, quod ei contrarium videtur; quippe quæ ſimul homini adeſſe nolint; attamen ſi quis perſequatur capiatque alterum, ſemper ferme alterum quoque accipere cogatur, quaſi ambo ex uno apice penderent. Et mihi quidem videtur, Æſopum, ſi hæc animadverſiſſet, fabulam fuiſſe compoſiturum, deum *nempe*, cum ipſa inter ſe pugnantia vellet conciliare, neque *id facere* poſſet, in unum eorum apices conjunxiſſe: adeoque cuicunque adeſt alterum, ei quoque mox adeſt alterum. Quod ergo & mihi ipſi *nunc accidiſſe* arbitror: quandoquidem e vinculo dolor modo aderat cruri, hunc vero ſubſequi voluptas jam videtur.

4. Hic Cebes excipiens, Per Jovem, inquit, Socrates, opportune mihi memoriam renovaſti. De poematibus enim, quæ compoſuiſti, fabulis *nimirum* Æſopi verſu redditis, &

τὸ εἰς τὸν Ἀπόλλω προοίμιον, καὶ ἄλλοι τινές με ἤροντο ἤδη, ἀτὰρ καὶ Εὐηνὸς πρώην, ὅ, τι ποτὲ διανοηθεὶς, ἐπειδὴ δεῦρο ἦλθες, ἐποίησας αὐτὰ, πρότερον οὐδὲν πώποτε ποιήσας. εἰ οὖν τί σοι μέλει τοῦ ἔχειν ἐμὲ Εὐηνῷ ἀποκρίνεσθαι, ὅταν με αὖθις ἐρωτᾷ, (εὖ οἶδα γὰρ ὅτι ἐρήσεται) εἰπὲ, τί χρὴ λέγειν. Λέγε τοίνυν, ἔφη, αὐτῷ, ὦ Κέβης, τἀληθῆ, ὅτι οὐκ ἐκείνῳ βουλόμενος οὐδὲ τοῖς ποιήμασιν αὐτοῦ ἀντίτεχνος εἶναι, ἐποίησα ταῦτα· (ἤδειν γὰρ ὡς οὐ ῥᾴδιον εἴη) ἀλλ' ἐνυπνίων τινῶν ἀποπειρώμενος τί λέγοι, καὶ ἀφοσιούμενος, εἰ ἄρα πολλάκις ταύτην τὴν μουσικὴν μοι ἐπιτάττοι ποιεῖν. ἦν γὰρ δὴ ἅπερ τοιάδε· πολλάκις μοι φοιτῶν τὸ αὐτὸ ἐνύπνιον ἐν τῷ παρελθόντι βίῳ, ἄλλοτ' ἐν ἄλλῃ ὄψει φαινόμενον, τὰ αὐτὰ λέγον, Ὦ Σώκρατες, ἔφη, μουσικὴν ποίει καὶ ἐργάζου. καὶ ἐγὼ ἐν γε τῷ πρόσθεν χρόνῳ, ὅπερ ἔπραττον, τοῦτο ὑπελάμβανον αὐτό μοι πρόσ-

hymno in Apollinem, tum alii quidam me interrogaverunt, tum & Euenus nuper, quonam conſilio, poſtquam huc deveniſti, ea feceris, cum nihil *hujuſmodi* prius unquam feciſſes. Si igitur tibi curæ eſt, ut habeam quod Eueno reſpondeam, quando iterum ex me quæſierit, (hoc enim certe ſcio eum facturum) die, quid ei ſit reſpondendum. Vera igitur, inquit, Cebes, ei reſponde, me hæc feciſſe, non ut ejus aut poematum ipſius æmulus eſſem; (noveram enim quam id foret difficile) verum ut inſomniorum quorundam periculum facerem, quid ſibi vellent, & me ipſum religione exolverem, ſi forte hæc eſſet ea muſica, quam ſæpius jam exercere me juſſerant. Erant enim quædam hujuſmodi: ſæpe mihi in anteacta vita idem inſomnium, modo hac modo illa forma occurrens, ſeſe obtulit, eadem *tamen ſemper* dicens, Muſicam, Socrates, tracta atque exerce. Atque ego in ſuperiori vita, quod faciebam, hoc ipſum mihi illud

κελεύεσθαί τε καὶ ὀπικελεύειν, ὥσπερ οἱ τοῖς θέοσι ἁμιλλωμένοις· καὶ ἐμοὶ οὕτω τὸ ἐνύπνιον, ὅπερ ἔπραττον, τοῦτο ὀπικελεύειν, μουσικὴν ποιεῖν· ὡς φιλοσοφίας μὲν οὔσης μεγίστης μουσικῆς, ἐμοῦ δὲ τοῦτο πράττοντος. νῦν δ' ἐπειδὴ ἥ τε δίκη ἐγένετο, καὶ ἡ τοῦ θεοῦ ἑορτὴ διεκώλυέ με ἀποθνήσκειν, ἔδοξε χρῆναι, εἰ ἄρα πολλάκις μοι προστάττοι τὸ ἐνύπνιον ταύτην τὴν δημώδη μουσικὴν ποιεῖν, μὴ ἀπειθῆσαι αὐτῷ, ἀλλὰ ποιεῖν. ἀσφαλέστερον γὰρ εἶναι μὴ ἀπιέναι πρὶν ἀφοσιώσασθαι ποιήσαντα ποιήματα, πειθόμενον τῷ ἐνυπνίῳ. οὕτω δὴ πρῶτον μὲν εἰς τὸν θεὸν ἐποίησα, ᾧ ἦν ἡ παροῦσα θυσία· μετὰ δὲ τὸν θεὸν, ἐννοήσας ὅτι τὸν ποιητὴν δέοι, εἴπερ μέλλοι ποιητὴς εἶναι, ποιεῖν μύθους, ἀλλ' οὐ λόγους, καὶ αὐτὸς οὐκ ἦν μυθολογικός, διὰ ταῦτα, ὡς προχείρους εἶχον καὶ ἡπιστάμην μύθους τοὺς Αἰσώπου, τούτων ἐποίησα οἷς πρῶτοις ἐνέτυχον.

suadere atque hortari arbitrabar, quemadmodum ii, qui *in ſtadio* currentes cohortantur; ſic & me inſomnium illud ad id, quod faciebam, cohortari, *nimirum* ad muſicam tractandam; quippe cum philoſophia maxima quidem eſſet muſica, ego autem in ea elaborarem. Nunc vero poſtquam ſententia de me lata eſſet, & hoc dei feſtum mortem meam diſtuliſſet, cenſui oportere, ſi hæc forte popularis eſſet muſica, quam inſomnium hoc toties juſſerat tractare, ei minime repugnare, ſed id agere. Tutius enim fore *arbitratus ſum*, ſi non prius hinc diſcederem, quam religione me exolviſſem, faciendo poemata, & inſomnio obtemperando. Itaque primum quidem in deum verſus feci, cujus hoc ſacrum erat: atque poſt deum *celebratum*, ratus oportere eum, qui poeta futurus ſit, non ſermones, ſed fabulas condere, me vero non eſſe fabulatorem *cognoſcens*, ideo fabulas Æſopi, quas in promptu habebam & ſciebam, ut in quamque prius incidi, modulatus ſum.

ε'. Ταῦτα οὖν, ὦ Κέβης, Εὐηνῷ φράζε· καὶ ἐρρῶσθαι, καὶ, ἂν σωφρονῇ, ἐμὲ διώκειν. ἄπειμι δὲ, ὡς ἔοικε, τήμερον· πελεύουσι γὰρ Ἀθηναῖοι. Καὶ ὁ Σιμμίας, Οἷον πρᾶγμα παραινεῖς, ἔφη, τοῦτο, ὦ Σώκρατες, Εὐηνῷ; πολλὰ γὰρ ἤδη ἐνετύχηκα ᾧ ἀνδρί. ὡς ἐγὼν ἤθημαι, οὐδ' ὁπωστιοῦν ἂν σοι ἑκὼν εἰς πείσειε. Τί δαί, ἦ δ' ὅς, οὐ φιλόσοφος Εὐηνός; Ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη ὁ Σιμμίας. Ἐθελήσει τοίνυν καὶ Εὐηνὸς, καὶ πᾶς ὅτῳ ἀξίως τούτου γε πράγματος μέτεστιν. οὐ μὴ ἴσως βιάσεται αὐτόν. οὐ γὰρ φασὶ θεμιτὸν εἶναι. Καὶ ἅμα λέγων ταῦτα, καθῆκε τὰ σκέλη ἀπὸ τῆς κλίνης ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ καθεζόμενος, οὕτως ἤδη τὰ λοιπὰ διελέγετο. ἤρετο οὖν αὐτὸν ὁ Κέβης, Πῶς τοῦτο λέγεις, ὦ Σώκρατες, ὃ μὴ θεμιτὸν εἶναι ἑαυτὸν βιάζεσθαι, ἐθέλειν δ' ἂν τῷ ἀποθνήσκοντι τὸν φιλόσοφον ἕπεσθαι; Τί δὲ, ὦ Κέβης, οὐκ ἀκηκόατε σύ τε καὶ Σιμμίας περὶ τῶν τοιούτων, Φιλολάῳ συγγεγονότες; Οὐδέν γε σαφὲς, ὦ Σώκρατες. Αλ-

5. Hæc igitur, Cebes, refer Eueno; & *jube* valere, &, ſi ſapiat, me ſequi. Abeo autem, ut videtur, hodie: jubent enim Athenienſes. Tunc Simmias, Quale id eſt, inquit, Socrates, quod Eueno mandas? Sæpe enim in illum incidi. Quantum ergo ego ſenſi, nequaquam tibi iſte lubens morem geret. Quid vero, inquit ille, nonne philoſophus eſt Euenus? Mihi quidem videtur, inquit Simmias. Volet igitur & Euenus, & quicunque hujus rei dignus eſt particeps. Haud quidem forte ſibi vim inferet. Hoc enim fas eſſe negant. Et ſimul hæc dicens, crura e lecto demiſit in terram. Atque ſedens, ita deinceps reliqua diſputavit. Quæſivit igitur ab eo Cebes, Quonam id modo ais, Socrates, fas *quidem* non eſſe ſibi ipſi vim inferre, optaturum tamen philoſophum morientem ſequi? Quid, Cebes, inquit, nonne tu & Simmias de hujuſmodi rebus audiviſtis, qui Philolao familiariter uſi eſtis? Manifeſti quidem, *inquit Cebes*, nihil, Socrates. At-

λά μὴν καὶ ἐγὼ ἐξ ἀκοῆς περὶ αὐτῶν λέγω. ἃ μέντοι τυγχάνω ἀκηκοὼς, φθόνος ὐδεὶς λέγειν. καὶ γὰρ ἴσως καὶ μάλιστα πρέπει μέλλοντα ἐκεῖσε ἀποδημεῖν, διαλαμβάνειν τε καὶ μυθολογεῖν περὶ τῆς ἀποδημίας τῆ ἐκεῖ, ποίαν τινὰ οἰόμεθα αὐτὴν εἶναι. τί γὰρ ἄν τις καὶ ποιοῖ ἄλλο ἐν τῷ μέχρις ἡλίου δυσμῶν χρόνῳ;

ς'. Κατὰ τί δὴ ὃν ποτε φασὶ θεμιτὸν εἶναι) αὐτὸν ἑαυτὸν ἀποκτεννύναι, ὦ Σώκρατες; ἤδη γὰρ ἔγωγε, ὅπερ δὴ νῦν σὺ ἤρου, καὶ Φιλολάου ἤκουσα, ὅτε παρ' ἡμῖν διητᾶτο, ἤδη δὲ καὶ ἄλλων τινῶν, ὡς οὐ δέοι τοῦτο ποιεῖν· σαφὲς δὲ περὶ αὐτῶν οὐδενὸς πώποτε οὐδὲν ἀκήκοα. Ἀλλὰ θαρρητέα, ἔφη. τάχα γὰρ ἂν καὶ ἀκούσαιο. ἴσως μέντοι θαυμαστόν σοι φανεῖται, εἰ τοῦτο μόνον τῶν ἄλλων ἁπάντων ἁπλοῦν ἐστι, καὶ οὐδέποτε τυγχάνει τῷ ἀνθρώπῳ, ὥσπερ καὶ [1] τἆλλα ἐστὶν, ὅτε καὶ οἷς βέλτιον τεθνάναι ἢ ζῆν· οἷς δὲ βέλτιον τεθνάναι, θαυμαστὸν ἴσως σοὶ φαίνεται, εἰ τούτοις

qui ego quoque de his rebus, *inquit Socrates*, ex auditu loquor. Quæ vero audivi, nequaquam gravabor dicere. Etenim fortasse maxime convenit ei, qui illuc migraturus est, considerare & fabulari de migratione illa, qualem *scilicet* eam futuram putamus. Quid enim aliud *potius* usque ad solis occasum quis faciat?

6. Quam igitur ob causam, Socrates, *inquit Cebes*, fas esse negant sibimet manus inferre? Jampridem enim, quod modo quærebas, ego a Philolao audivi, quum apud nos versaretur, & ab aliis insuper nonnullis, non decere id facere: manifesti vero hac de re nihil quicquam ab aliquo unquam audivi. Sed prompto, inquit, esse animo decet. Fortasse enim id modo audies. At mirum forsan videbitur, si hoc solum ex aliis omnibus simplex sit, nec accidat unquam homini, quemadmodum cætera; sed sit *quidem* quando & quibus melius sit mori, quam vivere; quibus vero mori melius sit, mirum tibi forsan videtur, si iis

1 Forsan πάλλα· ἀλλ' ἔστιν.

τοῖς ἀνθρώποις μὴ ὅσιον αὐτοὺς ἑαυτοὺς εὖ ποιεῖν, ἀλλ' ἄλλον δεῖ τινα ἐπιμέλειαν εὐεργέτιν. Καὶ ὁ Κέβης ἡρέμα ὑπογελάσας, Ἱττω Ζεὺς, ἔφη, τῇ αὐτοῦ φωνῇ εἰπών. Καὶ γὰρ ἂν δόξειεν, ἔφη ὁ Σωκράτης, οὕτως γ' εἰ ἄλογον· οὐ μέντοι ἀλλ' ἴσως γ' ἔχει τινὰ λόγον. ὁ μὲν οὖν ἐν ἀπορρήτοις λεγόμενος περὶ αὐτῶν λόγος, ὡς ἔν τινι φρουρᾷ ἐσμὲν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὃ δεῖ δὴ ἑαυτὸν ἐκ ταύτης λύειν, ἢ ἀποδιδράσκειν, μέγας τέ τις μοι φαίνεται, καὶ ῥᾴδιος διιδεῖν. ἢ μήτοι ἀλλὰ τόδε γέ μοι δοκεῖ, ὦ Κέβης, εὖ λέγεσθαι, τὸ θεοὺς εἶναι ἡμῶν τοὺς ἐπιμελουμένους, καὶ ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους ἐν τοῖς κτημάτων τοῖς θεοῖς εἶναι. ἢ σοὶ οὐ δοκεῖ οὕτως; Ἔμοιγ', ἔφη ὁ Κέβης. Οὐκοῦν, ἦ δ' ὅς, καὶ σὺ ἂν τῶν σαυτοῦ κτημάτων εἴ τι αὐτὸ ἑαυτὸ ἀποκτιννύοι, μὴ σημήνατός σου ὅτι βούλει αὐτὸ τεθνάναι, χαλεπαίνοις ἂν αὐτῷ, καὶ εἴ τινα ἔχοις τιμωρίαν, τιμωροῖο

hominibus nefas ſit ſibi ipſis *vim inferendo* benefacere, ſed alium oporteat expectare, qui iis benefaciat. Tunc Cebes leniter arridens, Noverit Jupiter, inquit, ſua ipſius lingua loquens. Etenim id quidem, inquit Socrates, ita præter rationem eſſe videatur: verum enimvero aliquam forſan, *qua innitatur*, rationem habet. Profecto ſermo ille, qui de hiſce rebus in *myſteriorum* arcanis habetur, nos *nimirum* homines in cuſtodia quadam *collocatos* eſſe, neque ergo decere *quenquam* ex hac ſeipſum ſolvere, neque aufugere, magnus quidem mihi videtur, neque perſpectu facilis. Veruntamen id mihi, Cebes, recte dici videtur, deos noſtri curam habere, & nos homines unum quoddam ex mancipiis deorum eſſe. Annon ita tibi videtur? Mihi quidem, inquit Cebes. Nonne igitur, inquit, & tu, ſi quod mancipiorum tuorum ſe ipſum perimeret, quum tu minime ſignificaſſes velle te ut e vita excederet, iraſcereris illi, & ſi quam poſſes, de eo pœnam

ἄν; Πάνυ γ', ἔφη. Ἴσως τοίνυν [1] ταύτην οὐκ ἄλογον, μὴ σφότερον αὐτὸν ἀποκτιννύναι δεῖν, σὲ μὲν ἀνάγκην τινὰ ὁ θεὸς ἐπιπέμψῃ, ὥσπερ καὶ τὴν νῦν ἡμῖν παροῦσαν.

ζ. Ἀλλ' εἰκός, ἔφη ὁ Κέβης, τοῦτό γε φαίνεται. Ὁ μέντοι νῦν δὴ ἔλεγες, τὸ τοὺς φιλοσόφους ῥᾳδίως ἂν ἐθέλειν ἀποθνήσκειν, ἔοικε τοῦτο, ὦ Σώκρατες, ἀτόπῳ· εἴπερ ὁ νῦν δὴ ἐλέγομεν, εὐλόγως ἔχει, τὸ θεόν τε εἶναι τὸν ἐπιμελούμενον ἡμῶν, καὶ ἡμᾶς ἐκείνου κτήματα εἶναι. Τὸ γὰρ μὴ ἀγανακτεῖν τοὺς φρονιμωτάτους ἐκ ταύτης τῆς θεραπείας ἀπιόντας, ἐν ᾗ ἐπιτετᾶσιν αὐτῶν, οἵπερ ἄριστοί εἰσι τῶν ὄντων ἐπιτάται, θεοί, οὐκ ἔχει λόγον. οὐ γὰρ που αὐτός γε ἑαυτοῦ ἄμεινον οἴεται ἐπιμελεῖσθαι, ἐλεύθερος γενόμενος· ἀλλ' ἀνόητος μέν ἄνθρωπος τάχ' ἂν οἰηθείη ταῦτα, φευκτέον εἶναι ἀπὸ τοῦ δεσπότου, καὶ οὐκ ἂν λογίζοιτο ὅτι οὐ δεῖ ἀπό γε τοῦ ἀγαθοῦ φεύγειν, ἀλλ' ὅτι μάλιστα παραμένειν. διὸ ἀλογίστως ἂν

sumeres? Omnino, inquit. Fortaſſe igitur hoc modo non præter rationem eſt, *hominem* non prius debere ſe ipſum interficere, quam deus neceſſitatem aliquam impoſuerit, qualem nobis *impoſuit* in præſentia.

7. At conſentaneum id quidem apparet, inquit Cebes. Quod vero modo dicebas, philoſophos perfacile velle mori, id abſurdum, Socrates, videtur; ſi quidem quod nunc diximus rationi conſentiat, deum noſtri curam gerere, noſque ejus eſſe mancipia. Minime enim conſentaneum eſt prudentiſſimos homines non id ægre ferre, ſe ab ea clientela diſcedere, in qua illis præſunt dii, optimi rerum domini. Nequaquam enim iſte putat ipſum ſe melius eſſe curaturum, ubi liber evaſerit: ſed demens aliquis forſitan hæc exiſtimaret, fugiendum eſſe a domino: neque cogitaret, non eſſe a bono *domino* fugiendum, ſed *apud eum* quam maxime permanendum. Ideoque abſque ratione

1 Forſan ταύτῃ *Steph.*

φεύγοι· ὁ δὲ νοῦν ἔχων ἐπιθυμοῖ που ἂν ἀεὶ εἶναι πρὸς τοῦ αὐτοῦ βελτίονι. καίτοι ὅπως, ὦ Σώκρατες, τἀναντίον εἶναι εἰκὸς ἢ ὁ δὴ νῦν ἐλέγετο. σοὶ μὲν γὰρ φρονίμους ἀγανακτεῖν ἀποθνήσκοντας πρέπει, τοὺς δ' ἄφρονας χαίρειν. Ακούσας οὖν ὁ Σωκράτης ἡδέως μέ τέ μοι ἔδοξε τῇ τοῦ Κέβητος προθυμίᾳ· καὶ ἐπιβλέψας εἰς ἡμᾶς, Αεί τοι, ἔφη, ὁ Κέβης λόγους τινὰς ἀνερευνᾷ, καὶ οὐ πάνυ εὐθέως ἐθέλει πείθεσθαι ὅ, τι ἄν τις εἴποι. Καὶ ὁ Σιμμίας, Ἀλλὰ μήν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, νῦν γε δοκεῖ μοι καὶ αὐτῷ λέγειν Κέβης. πῇ γὰρ ἂν βουλόμενοι ἄνδρες σοφοὶ ὡς ἀληθῶς δεσπότας ἀμείνους αὐτῶν φεύγοιεν, καὶ ῥᾳδίως ἀπαλλάττοιντο αὐτῶν; καί μοι δοκεῖ Κέβης εἰς σὲ τείνειν τὸν λόγον, ὅτι οὕτω ῥᾳδίως φέρεις καὶ ἡμᾶς ἀπολείπων, καὶ ἄρχοντας ἀγαθοὺς, ὡς αὐτὸς ὁμολογεῖς, θεούς. Δίκαια, ἔφη, λέγετε. οἶμαι γὰρ ὑμᾶς λέγειν ὅτι χρή με ἀπολογήσασθαι ὥσπερ ἐν δικαστηρίῳ. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη ὁ Σιμμίας.

fugeret: at vir ſanus ſemper apud eum, qui ipſo ſit melior, eſſe cuperet. Atqui hoc pacto, Socrates, contrarium ei, quod modo dicebatur, evenire conſentaneum eſt. Sapientes enim decet, cum morituri ſint, indignari, inſipientes vero gaudere. Socrates igitur cum hæc audiſſet, delectari mihi viſus eſt ſubtili illa Cebetis diſquiſitione, & nos intuens, Semper, inquit, Cebes rationes qaaſdam inveſtigat, neque ſtatim admodum, quod quis dixerit, vult admittere. Tunc Simmias, At mihi quoque ipſi, inquit, Socrates, nunc quidem aliquid Cebes dicere videtur. Quo enim conſilio viri vere ſapientes dominos ipſis meliores fugerent, & ab iis temere diſcederent? Atque mihi videtur Cebes ſermonem in te intendere, quod tam æquo animo, & nos relinquas, & bonos dominos, ut ipſe fateris, deos. Juſta dicitis, inquit *Socrates*. Arbitror enim vos id velle, me tanquam in judicio defenſionem inſtituere oportere. Et maxime quidem, inquit Simmias.

η'. Φέρε δὴ, ἦ δ' ὅς, πειραθῶ πρὸς ὑμᾶς πιθανώτερον ἀπολογήσασθαι, ἢ πρὸς τοὺς δικαστάς. ἐγὼ γάρ, ἔφη, ὦ Σιμμία τε καὶ Κέβης, εἰ μὲν μὴ ᾤμην ἥξειν, πρῶτον μὲν πρὸ θεοὺς ἄλλους σοφούς τε καὶ ἀγαθοὺς, ἔπειτα καὶ πρὸ ἀνθρώπους τετελευτηκότας ἀμείνους τῶν ἐνθάδε, ἠδίκουν ἄν, οὐκ ἀγθομαι τῷ θανάτῳ· νυνὶ δὲ εὖ ἴστε ὅτι πρὸ ἀνδρας τε ἐλπίζω ἀφίξεσθαι ἀγαθούς· καὶ τοῦτο μὲν οὐκ ἂν πάνυ διϊσχυρισαίμην· ὅτι μέντοι πρὸ θεοὺς δεσπότας πάνυ ἀγαθοὺς ἥξειν, εὖ ἴστε ὅτι, εἴπερ τι ἄλλο τῶν τοιούτων, διϊσχυρισαίμην ἂν καὶ τοῦτο. ὥστε πρὸ ταῦτα οὐχ ὁμοίως ἀγθομαι τῷ, ἀλλ' εὐελπίς εἰμι εἶναί τι τοῖς τετελευτηκόσι· καὶ, ὥσπερ γέ καὶ πάλαι λέγεται, πολὺ ἄμεινον τοῖς ἀγαθοῖς ἢ τοῖς κακοῖς. Τί οὖν, ἔφη ὁ Σιμμίας, ὦ Σώκρατες; πότερον αὐτὸς ἔχων τὴν διάνοιαν ταύτην, ἐν νῷ ἔχεις ἀπιέναι; ἢ κἀν ἡμῖν μεταδοίης; κοινὸν γάρ δή ἔμοιγε

8. Age ergo, inquit, conandum apud vos probabilius, quam apud judices *fecerim*, me defendere. Equidem ego, Simmia atque Cebes, nisi me migraturum putarem, primum quidem ad deos alios sapientes & bonos, deinde & ad homines defunctos his, qui hic sunt, meliores, injuste agerem, mortem non moleste ferendo: nunc autem pro certo habetote sperare me ad viros bonos iturum: sed hoc quidem haud omnino asseverarem: quod vero ad deos dominos valde bonos me iturum *sperem*, pro certo habetote me, si quid aliud hujusmodi, & hoc affirmaturum. Quare hac de causa mortem haudquaquam moleste fero, perinde *ac si aliter se res haberet*, sed spem bonam habeo, defunctis aliquid superesse; &, quemadmodum etiam olim dicitur, multo melius bonis fore quam malis. Quid igitur, Socrates, inquit Simmias? Num ipse istam tibi habens sententiam, hinc abire cogitas? an nos quoque participes ejus facies? Nam commune nobis

δοκεῖ καὶ ἡμῖν εἶναι ἀγαθὸν τοῦτο· καὶ ἅμα σοι ἡ ἀπολογία ἐσται, ἐὰν ἅπερ λέγῃς ἡμᾶς πείσῃς. Αλλὰ πειράσομαι, ἔφη. πρῶτον δὲ Κείτωνα τόνδε σκεψώμεθα, τί ὅτιν ὁ βούλεσθαί μοι δοκεῖ πάλαι εἰπεῖν. Τί δὲ, ὦ Σώκρατες, ἔφη ὁ Κείτων, ἄλλο γε ἢ πάλαι μοι λέγει ὁ μέλλων σοι δώσειν τὸ φάρμακον, ὅτι χρή σοι φράζειν ὡς ἐλάχιστα διαλέγεσθαι; φησὶ γὰρ θερμαίνεσθαι μᾶλλον διαλεγομένους· δεῖν δὲ οὐδὲν τοιοῦτον παρεμφέρειν τῷ φαρμάκῳ· εἰ δὲ μή, ἐνίοτε ἀναγκάζεσθαι καὶ δὶς καὶ τρὶς πίνειν τοὺς τὰ τοιοῦτον ποιοῦντας. Καὶ ὁ Σωκράτης, Εα, ἔφη, χαίρειν αὐτόν· ἀλλὰ μόνον ὃ ἑαυτοῦ παρασκευαζέτω, ὡς καὶ δὶς δώσων, ἐὰν δὲ δέῃ, καὶ τρίς. Αλλὰ σχεδόν μοὐτοι ἤδειν, ἔφη ὁ Κρίτων· ἀλλά μοι πάλαι πρέχει. Εα αὐτὸν, ἔφη· ἀλλ' ὑμῖν δὴ τοῖς δικασταῖς βούλομαι τὸν λόγον ἀποδοῦναι, ὡς μοι φαίνεται εἰκότως ἀνὴρ τῷ ὄντι ἐν φιλοσοφίᾳ διατείψας τὸν

quoque id bonum mihi videtur: & ſimul hæc tibi erit defenſio, ſi quæ dicis nobis perſuaſeris. Dabo equidem operam, inquit. Sed prius inſpiciamus, quid iſtud eſt, quod hic Crito mihi jamdudum dicere velle videtur. Quidnam aliud eſt, Socrates, inquit Crito, niſi quod jamdudum mihi dicit is, qui tibi venenum daturus eſt, te *videlicet* monendum eſſe, ut quam parciſſime diſputes? Dicit enim eos, qui diſputant, nimium incaleſcere; nihil vero tale veneno admiſceri debere: alioquin eos, qui id fecerint, cogi interdum bis terque *venenum* bibere. Tum Socrates, Eum, inquit, jube valere: tantum id, quod officii ſui eſt, curet, tanquam bis, &, ſi oportuerit, etiam ter daturus. Et ferme quidem, inquit Crito, *id te reſponſurum* noveram: ſed mihi ille jamdudum negotium faceſſit. Ipſum, inquit, valere jube: ego vero vobis *tanquam* judicibus rationem jam reddere volo, cur mihi videatur homo, qui revera vitam in philoſophia

βίον, θαῤῥεῖν μέλλων ἀποθνῄσκειν, καὶ εὐέλπις εἶναι ἐκεῖ μέγιστα οἴεσθαι ἀγαθὰ, ἐπειδὰν τελευτήσῃ. πῶς ἂν οὖν δὴ τοῦθ' οὕτως ἔχοι, ὦ Σιμμία τε καὶ Κέβης, ἐγὼ πειράσομαι φράσαι.

θ'. Κινδυνεύουσι γὰρ ὅσοι τυγχάνουσιν ὀρθῶς ἅπτόμενοι φιλοσοφίας, λελῆθέναι τὰς ἄλλους ὅτι οὐδὲν ἄλλο αὐτοὶ ἐπιτηδεύουσιν ἢ ἀποθνήσκειν τε καὶ τεθνάναι. εἰ οὖν τοῦτο ἀληθὲς, ἄτοπον δή που ἂν εἴη, προθυμεῖσθαι μὲν ἐν παντὶ τῷ βίῳ μηδὲν ἄλλο ἢ τοῦτο· ἥκοντος δὲ δὴ αὐτοῦ, ἀγανακτεῖν ὃ πάλαι προθυμοῦντό τε καὶ ἐπετήδευον. Καὶ ὁ Σιμμίας γελάσας, Νὴ τὸν Δία, ἔφη, ὦ Σώκρατες, οὐ πάνυ γέ με νῦν δὴ γελασείοντα ἐποίησας γελάσαι. οἶμαι γὰρ ἂν τοὺς πολλοὺς αὐτὸ τοῦτο ἀκούσαντας, δοκεῖν εὖ πάνυ εἰρῆσθαι εἰς τοὺς φιλοσοφοῦντας, καὶ ξυμφάναι ἂν τοὺς μὲν παρ' ἡμῖν ἀνθρώπους καὶ πάνυ, ὅτι τῷ ὄντι οἱ φιλοσοφοῦντες θανατῶσι, καὶ σφᾶς γε ἠ

consumpserit, merito fidenti animo esse, cum moriturus sit, bonamque spem habere, se ibi, postquam decesserit, maxima bona reportaturum. Quomodo igitur id ita se habeat, Simmia atque Cebes, ego conabor exponere.

9. Quicunque philosophiam recte attingunt, videntur latuisse cæteros homines, se nulli alii rei operam dare quam ut, *dum vivunt*, moriantur & mortui sint. Quod si hoc verum est, absurdum certe esset, eos nullii quidem alii rei præter hanc per omnem vitam studere, quum vero id ipsum advenerit, *hac de re* indignari, cui jamdudum studuerant & operam dederant. Hic Simmias ridens, Per Jovem, inquit, Socrates, effeciſti ut ego, qui nunc quidem haud valde ridere cupiebam, riderem. Arbitror enim vulgus, si id ipsum audierit, optime in philosophos dictum existimaturum, nostrosque homines tibi consensuros & valde quidem, philosophos revera mortem perdite amare, ipsosque minime

λελήθασιν ὅτι ἄξιοί εἰσι τοῦτο πάσχειν. Καὶ ἀληθῆ γ' ἂν λέγοιεν, ὦ Σιμμία, πλήν γε τὸ σφᾶς μὴ λεληθέναι. λέληθε γὰρ αὐτοὺς ἥ τε θανατῶσι καὶ ἣ ἄξιοί εἰσι θανάτου ⓐ ὡς ἀληθῶς φιλόσοφοι. εἴπωμεν γάρ, ἔφη, πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς, χαίρειν εἰπόντες ἐκείνοις· ἡγούμεθά τι τὸν θάνατον εἶ); Πάνυ γ', ἔφη Σιμμίας. Ἆρα μὴ ἄλλο τι ἢ τοῦτο τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ σώματος ἀπαλλαγή; καὶ εἶ τοῦτο τεθνάναι, χωρὶς μὲν ἀπὸ τῆς ψυχῆς ἀπαλλαγέν, αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ τὸ σῶμα γεγονέναι· χωρὶς δὲ τοῦ σώματος ἀπαλλαγεῖσαν, αὐτὴν καθ' αὑτὴν εἶ); ἆρα μὴ ἄλλο τι ἢ ὁ θάνατος ἢ τοῦτο; Οὐκ, ἀλλὰ τοῦτο, ἔφη. Σκέψαι δή, ὦ γαθέ, ἐὰν ἄρα ᾖ σοὶ ξυνδοκῇ ἅπερ ἐμοί. ἐκ γὰρ τούτων μᾶλλον οἶμαι ἡμᾶς εἰσεσθαι περὶ ὧν σκοποῦμεν. φαίνεταί σοι φιλοσόφου ἀνδρὸς εἶ) ἐσπουδακέναι περὶ τὰς ἡδονὰς καλουμένας τὰς τοιάσδε, οἷον σιτίων τε καὶ ποτῶν; Ἥκιστά γε, ὦ Σώκρατες, ἔφη ὁ Σιμ-

latere, dignos esse eos, qui hoc patiantur. Et vera, Simmia, dicerent, præterquam quod se hoc non latere *addunt*. Latet enim ipsos qua ratione veri philosophi & mori tantopere ament & morte digni sint. Missos ergo jam faciamus illos, nobisque ipsis loquamur: putamusne mortem aliquid esse? Aliquid certe, excepit Simmias. Numquid aliud, *inquit*, quam animæ a corpore solutionem? Esseque id mortuum esse, *scilicet* solutum ab anima corpus, ipsum per se seorsum esse; & seorsum quoque a corpore animam solutam, ipsam per se ipsam existere? Numquid mors præter hoc aliud est? Non, sed hoc ipsum, inquit *Simmias*. Considera ergo, vir bone, utrum tibi quoque eadem, quæ & mihi videantur. Ex his enim nos arbitror planius, quæ perquirimus, intellecturos. Videturne tibi philosophi esse in hujusmodi quæ vocantur voluptatibus, quales sunt cibi & potus, studium ponere? Minime quidem, Socrates, inquit Sim-

μίας. Τί δέ; τὰς τ' ἀφροδισίων; Οὐδαμῶς. Τί δέ; τὰς ἄλλας τὰς περὶ σῶμα θεραπείας δοκεῖ σοι ἐντίμως ἡγεῖσθαι ὁ τοιοῦτος; οἷον, ἱματίων διαφερόντων κτήσεις, καὶ ὑποδημάτων, καὶ τὰς ἄλλας καλλωπισμὰς τὰς περὶ σῶμα, πότερον τιμᾶν δοκεῖ σοι, ἢ ἀτιμάζειν, καθόσον μὴ πολλὴ ἀνάγκη μετέχειν αὐτῶν; Ἀτιμάζειν ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη, ὅγε ὡς ἀληθῶς φιλόσοφος. Οὐκοῦν ὅλως δοκεῖ σοι, ἔφη, ἡ τοῦ τοιούτου πραγματεία, ἡ περὶ τὸ σῶμα εἴη, ἀλλὰ, καθόσον δύνανται, ἀφεστάναι αὐτῆς, πρὸς δὲ τὴν ψυχὴν τετράφθαι; Ἔμοιγε. Ἆρ' οὖν πρῶτον μέν γε τοῖς τοιούτοις δῆλός ἐστιν ὁ φιλόσοφος ἀπολύων ὅτι μάλιστα τὴν ψυχὴν ἀπὸ τῆς τοῦ σώματος κοινωνίας διαφερόντως τῶν ἄλλων ἀνθρώπων; Φαίνεται. Καὶ δοκεῖ γέ που, ὦ Σιμμία, τοῖς πολλοῖς ἀνθρώπων, ᾧ μηδὲν ἡδὺ τῶν τοιούτων, μηδὲ μετέχῃ αὐτῶν, οὐκ [1]ἄξιον εἶναι ζῆν,

mias. Quid vero? an in rebus venereis? Nullo modo, *inquit*. Quid vero? an reliquos, qui ad corpus ſpectant, cultus talis vir in pretio habere tibi videtur? veſtium nimirum egregiarum calceorumque & aliorum corporis ornamentorum acquiſitionem, utrum in pretio habere videtur, an nihili pendere, niſi quatenus magna adſit neceſſitas illis utendi? Mihi quidem videtur verus philoſophus hæc omnia contemnere, inquit *Simmias*. Omnis ergo omnino talis viri opera & ſtudium, non in corpore *curando*, ſed in eo, ut, quantum fieri poteſt, ab illo ſejungatur, atque ad animum ſe convertat, tibi poſitum videtur? Mihi quidem, *inquit*. Nonne igitur primum quidem in hujuſmodi rebus manifeſte apparet philoſophus præ cæteris hominibus animum quam maxime a corporis commercio ſegregare? Apparet, *inquit*. Et vulgo hominum, Simmia, videtur is, cui nihil hujuſmodi dulce ſit, quique illis non utatur, vita minime dignus eſſe,

1 Forſan ἄξιος.

ἀλλ' ἐγγύς τι τείνειν τῷ πεθνάναι ὁ μηδὲν φροντίζων τ ἡδονῶν, αἱ ἀμὰ ἅμα σώματός εἰσι. Πάνυ μὲν οὖν ἀληθῆ λέγεις.

ι'. Τί δὲ δὴ περὶ αὐτὴν τ φρονήσεως κτῆσιν; πότερον ἐμπόδιον ὅ σῶμα, ἢ ὅ, ἐάν τις αὐτὸ ἐν τῇ ζητήσει κοινωνὸν συμπαραλαμβάνῃ; οἷον τὸ τοιόνδε λέγω· ἆρα ἔχει ἀλήθειάν τινα ὄψις τε καὶ ἀκοὴ τοῖς ἀνθρώποις; ἢ τά γε τοιαῦτα καὶ οἱ ποιηταὶ ἀεὶ ἡμῖν θρυλλοῦσιν, ὅτι οὔτ' ἀκούομεν ἀκριβὲς οὐδέν, οὔτε ὁρῶμεν; καίτοι εἰ αὗται τῶν περὶ τὸ σῶμα αἰσθήσεων μὴ ἀκριβεῖς εἰσι μηδὲ σαφεῖς, χολῇ γε αἱ ἄλλαι. πᾶσαι γάρ που τούτων φαυλότεραί εἰσιν. ἢ σοι δοκοῦσι; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Πότε οὖν, ἦ δ' ὅς, ἡ ψυχὴ τ ἀληθείας ἅπτεται; ὅταν μὲν γὰρ μετὰ τοῦ σώματος ἐπιχειρῇ τι σκοπεῖν, δῆλον ὅτι τότε ἐξαπατᾶται ὑπ' αὐτοῦ. Ἀληθῆ λέγεις. Ἀρ' οὖν οὐκ ἐν ᾧ λογίζεταί, εἴπερ που ἄλλοθι, κατάδηλον αὐτῇ γίγνεταί τι τ ὄντων; Ναί. Λογίζεται δὲ γέ που τότε κάλλιστα, ὅταν αὐτῶν τούτων μηδὲν παραλυ-

sed ad mortem prope accedere, qui voluptates, quas corpus miniſtrat, nihil curet. Veriſſima dicis, *inquit*.

10. Quid autem in ipſa ſapientiæ acquiſitione? utrum impedimento eſt corpus, necne, ſi quis ipſum in ea inveſtiganda ſocium aſſumpſerit? Quale id eſt quod dico. Habentne viſus & auditus veri in hominibus aliquid? an vero talia ipſis etiam poetis ſemper decantata ſunt, nihil nos audire, nihil videre ſincerum? Atqui ſi ii corporis ſenſus ſinceri perſpicuique non ſunt, nedum certe cæteri: quippe qui omnes his quodammodo deteriores ſint. An non tibi videntur? Prorſus, inquit. Quando igitur animus veritatem attingit, inquit? quum enim aliquid una cum corpore tentat inveſtigare, manifeſtum eſt ipſum ab eo decipi. Vera loqueris, *inquit*. Annon ergo in ratiocinando, ſi uſquam alibi, fit illi aliquid eorum, quæ revera ſunt, manifeſtum? Ita eſt, *inquit*. Ratiocinatur autem tunc optime, cum horum nihil eum pertur-

πῇ, μήτε ἀκοὴ, μήτε ὄψις, μήτε ἀλγηδὼν, μήτέ τις ἡδονὴ, ἀλλ' ὅτι μάλιστα αὐτὴ καθ' αὑτὴν γίγνηται, ἐῶσα χαίρειν τὸ σῶμα, καὶ, καθόσον δύναται, μὴ κοινωνοῦσα αὐτῷ, μηδ' ἁπτομένη, ὀρέγηται τοῦ ὄντος. Ἐστι ταῦτα. Οὐκοῦν καὶ ἐνταῦθα ἡ τοῦ φιλοσόφου ψυχὴ μάλιστα ἀπιμάζει τὸ σῶμα, καὶ φεύγει ἀπ' αὐτοῦ, ζητεῖ δὲ αὐτὴ καθ' αὑτὴν γίγνεσθαι; Φαίνεται. Τί δὲ δὴ τὰ τοιάδε, ὦ Σιμμία; φαμέν τι εἶναι δίκαιον αὐτό, ἢ οὐδέν; Φαμέν τι, νὴ Δία. Καὶ γε καλόν γε ἀγαθόν; Πῶς δ' οὔ; Ἦδη οὖν ποτέ τι τῶν τοιούτων τοῖς ὀφθαλμοῖς εἶδες; Οὐδαμῶς, ἦ δ' ὅς. Ἀλλ' ἄλλῃ τινὶ αἰσθήσει τῶν διὰ τοῦ σώματος ἐφήψω αὐτῶν, (λέγω δὲ περὶ πάντων, οἷον μεγέθους πέρι, ὑγιείας, ἰσχύος, καὶ τῶν ἄλλων ἑνὶ λόγῳ ἁπάντων τῆς οὐσίας, ὃ τυγχάνει ἕκαστον ὄν) ἆρα διὰ τοῦ σώματος τἀληθέστατον αὐτῶν θεωρεῖται; ἢ ὧδ' ἔχει· ὃς ἂν μάλιστα ἡμῶν γε ἀκριβέστατα πρα-

bet, neque auditus, neque viſus, neque dolor, neque voluptas aliqua, ſed ipſe quam maxime ſe ipſum in ſe recipiat, corpuſque valere jubens, & nihil, quoad fieri poteſt, cum illo commune habens, neque illud attingens, ipſum quod vere eſt, affectet. Ita eſt, *inquit*. Nonne & hic philoſophi animus maxime contemnit corpus, ab eoque fugit, quæritque ipſe ſeorſum per ſe ipſum eſſe? Apparet. Quid vero de hiſce, Simmia, *ſtatuendum?* dicimuſne juſtum ipſum eſſe aliquid, an nihil? Aliquid *eſſe* dicimus per Jovem, *inquit*. Nonne etiam pulchrum & bonum *aliquid eſſe?* Quidni? Jam vero horum quicquam unquam oculis vidiſti? Nequaquam, inquit. An alio aliquo corporis ſenſu illa attigiſti, (loquor autem de omnibus, veluti de ipſa magnitudine, ſanitate, robore, ac ſummatim de cæterorum omnium eſſentia, id *nimirum*, quod unumquodque revera eſt) utrum per corpus veriſſima eorum natura perſpicitur? an ita ſe res habet, ut quicunque noſtrum maxime & accuratiſſime ad illud

σκοπεῖται αὐτὸ ἕκαστον διανοηθῶμεν, περὶ οὗ σκοπεῖ, οὕτω ἂν ἐγγύτατα ἴοι τοῦ γνῶναι ἕκαστον; Πάνυ μὲν οὖν. Ἆρ' οὖν ἐκεῖνος ἂν τοῦτο ποιήσειε καθαρώτατα, ὅστις ὅτι μάλιστα αὐτῇ τῇ διανοίᾳ ἴοι ἐφ' ἕκαστον, μήτε τινὶ ὄψιν προσβαλλόμενος ἐν τῷ διανοεῖσθαι, μήτε ἄλλην αἴσθησιν ἐφέλκων μηδεμίαν μετὰ τοῦ λογισμοῦ, ἀλλ' αὐτῇ καθ' αὑτὴν εἰλικρινεῖ τῇ διανοίᾳ χρώμενος, αὐτὸ καθ' αὑτὸ εἰλικρινὲς ἕκαστον ἐπιχειρεῖ θηρεύειν τῶν ὄντων, ἀπαλλαγεὶς ὅτι μάλιστα ὀφθαλμῶν τε καὶ ὤτων, καὶ, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ξύμπαντος τοῦ σώματος, ὡς ταράττοντος καὶ οὐκ ἐῶντος τὴν ψυχὴν κτήσασθαι ἀλήθειάν τε καὶ φρόνησιν, ὅταν κοινωνῇ; ἆρ' οὐχ οὗτός ἐστι, ὦ Σιμμία, εἴπερ τις ἄλλος, ὁ τευξόμενος τοῦ ὄντος; Ὑπερφυῶς, ἔφη ὁ Σιμμίας, ὡς ἀληθῆ λέγεις, ὦ Σώκρατες.

ια'. Οὐκοῦν ἀνάγκη, ἔφη, ἐκ πάντων τούτων παρίστασθαι δόξαν

ipsum unumquodque, in quo disquirendo versatur, cogitatione complectendum se comparet, hic proxime ad cognitionem ipsius accedat? Prorsus. Nonne igitur ille hoc puriſſime præstiterit, quicunque ipsa cogitatione quam maxime se ad unumquodque conferat, neque visum in cogitando adhibens, neque ullum alium omnino sensum ratiocinationi asciscens, sed ipsa per se cogitatione sincera utens, unumquodque eorum, quæ revera sunt, ipsum per se sincerum venari aggrediatur, quam maxime ab oculis, auribus, &, ut summatim dicam, a toto corpore sejunctus, quippe quod perturbet animum, neque sinat veritatem sapientiamque assequi, si quando in communionem recipiatur? annon hic erit, Simmia, si quis alius, qui id, quod revera est, assecuturus sit? Mirum in modum quam veriſſime loqueris, Socrates, inquit Simmias.

11. Nonne igitur, inquit, ex his omnibus, necesse est, opinionem quandam hujusmo-

τοιάνδε πινὰ τοῖς γνησίως φιλοσόφοις, ὥστε καὶ πρὸς ἀλλήλους τοιαῦτα ἄττα λέγειν; Οἶμαι κινδυνεύει τοι ὥσπερ ἀπραπὸς ἐκφέρειν ἡμᾶς μὴ ἔξ λόγῳ ἐν τῇ σκέψει· ὅτι, ἕως ἂν ὃ σῶμα ἔχωμεν, καὶ ξυμπεφυρμένη ᾖ ἡμῶν ἡ ψυχὴ μὴ ἔξ τοιούτῳ κακῷ, οὐ μήποτε κτησώμεθα ἱκανῶς οὗ ἐπιθυμοῦμεν. φαμὲν δὲ τοῦτο εἶναι τὸ ἀληθές. μυρίας μὲν γὰρ ἡμῖν ἀσχολίας παρέχει τὸ σῶμα διὰ τὴν ἀναγκαίαν τροφήν· (ἔτι δέ, ἄν τινες νόσοι προσπέσωσιν, ἐμποδίζουσιν ἡμῶν τὴν τοῦ ὄντος θήραν) ἐρώτων τε καὶ ἐπιθυμιῶν καὶ φόβων καὶ εἰδώλων παντοδαπῶν, καὶ φλυαρίας ἐμπίπλησιν ἡμᾶς πολλῆς· ὥστε, ὃ λεγόμενον, ὡς ἀληθῶς τῷ ὄντι οὐδ' αὐτοῦ τούτου δι' αὐτὸ φρονῆσαι ἡμῖν ἐγγίγνεται οὐδέποτε οὐδέν. καὶ γὰρ πολέμους καὶ στάσεις καὶ μάχας ὅθεν ἄλλοθεν παρέχει ἢ τὸ σῶμα καὶ αἱ τούτου ἐπιθυμίαι. πᾶσαι γὰρ διὰ τὴν τῶν χρημάτων κτῆσιν πάντες οἱ πόλεμοι γίγνονται· τὰ δὲ χρήματα ἀναγκαζόμεθα κτᾶσθαι διὰ τὸ σῶμα, δουλεύοντες τῇ τούτου θε-

di iis, qui vere philoſophi ſunt, uſque adeo obverſari, ut inter ſe talia quædam loquantur? Videtur quidem quaſi ſemita quædam nos cum ratione in *rerum* conſideratione *e via vulgari* educere; quod, quamdiu corpus habeamus, animuſque noſter tali malo contaminatus ſit, nunquam id, quod cupimus, ſatis conſecuturi ſimus. Id autem veritatem eſſe dicimus. Infinita enim nobis negotia corpus faceſſit propter neceſſarium ejus alimentum: (præterea, ſi qui morbi incederint, nos in veritate indaganda impediunt) & amoribus quoque, cupiditatibus, timoribus, & imaginibus omnigenis, multiſque demum ineptiis nos replet; ut, quemadmodum dicebatur, vere & re ipſa per illud nihil unquam ſapere nobis omnino contingat. Etenim bella, ſeditiones, & pugnas nihil aliud præbet, quam corpus ejuſque cupiditates. Omnia enim bella pecuniarum acquirendarum gratia fiunt: pecunias autem quærere cogimur corporis gratia, cultui ejus in-

εμπείας· καὶ ἐκ τούτου ἀχολίαν ἄγομεν φιλοσοφίας πέρι διὰ ταῦτα πάντα. τὸ δ' ἔσχατον πάντων, ὅτι, ἐάν τις ἡμῖν καὶ σχολὴ γένηται ἀπ' αὐτοῦ, καὶ τραπώμεθα πρὸς τὸ σκοπεῖν τι, ἐν ταῖς ζητήσεσιν αὖ πανταχῇ πανταπίπτον, θόρυβον παρέχει καὶ ταραχὴν, καὶ ἐκπλήττει, ὥστε μὴ δυνάσθαι ὑπ' αὐτοῦ καθορᾶν τἀληθές· ἀλλὰ φανερὸν ὄντι ἡμῖν δέδεικται ὅτι, εἰ μέλλομέν ποτε καθαρῶς τι εἴσεσθαι, ἀπαλλακτέον αὐτοῦ, καὶ αὐτῇ τῇ ψυχῇ θεατέον αὐτὰ τὰ πράγματα. καὶ τότε, ὡς ἔοικεν, ἡμῖν ἔσται οὗ ἐπιθυμοῦμέν τε καὶ φαμὲν ἐρασταὶ εἶναι, φρονήσεως, ἐπειδὰν τελευτήσωμεν, ὡς ὁ λόγος σημαίνει· ζῶσι δὲ οὔ. εἰ γὰρ μὴ οἷόν τε μετὰ τοῦ σώματος μηδὲν καθαρῶς γνῶναι, δυοῖν θάτερον, ἢ οὐδαμοῦ ὅσιον κτήσασθαι τὸ εἰδέναι, ἢ τελευτήσασι. τότε γὰρ αὐτὴ καθ' αὑτὴν ἡ ψυχὴ ἔσται χωρὶς τοῦ σώματος, πρότερον δ' οὔ. καὶ ἐν ᾧ ἂν ζῶμεν, οὕ-

servientes; atque hinc fit, ut propter hæc omnia nobis philoſophiæ vacare non contingat. Extremum vero id omnium eſt, quod, ſi quid ab ipſo otii nobis ſit, & ad conſiderandum aliquid noſmet conferamus, nobis rurſus ubique, dum in rerum inveſtigatione verſamur, obverſatum, turbas & tumultum excitat, noſque adeo percellit, ut propter ipſum verum perſpicere nequeamus. Sed nobis revera demonſtratum eſt, nos, ſi quando ſumus pure aliquid intellecturi, ſejungi a *corpore* oportere, atque ipſo animo res ipſas contemplari. Atque tunc, ut videtur, nobis continget id, quod affectamus, cujuſque amatores profitemur nos eſſe, *ſcilicet* ſapientia, cum *videlicet* mortui fuerimus, quemadmodum *noſtra* indicat oratio: dum autem vivimus, nequaquam. Etenim ſi nihil cum corpore pure diſcerni poteſt, e duobus alterum *ſequi neceſſe eſt*, *ut* aut nuſquam penes nos erit ſcientiam conſequi, aut poſt mortem. Tunc enim animus ipſe per ſe ipſum erit ſeorſum a corpore, prius vero nequaquam. Atque dum vi-

τως, ὡς ἔοικεν, ἐγγυτάτω ἐσόμεθα τοῦ εἰδέναι, ἐὰν ὅτι μάλιστα μηδὲν ὁμιλῶμεν τῷ σώματι, μηδὲ κοινωνῶμεν, (ὅτι μὴ πᾶσα ἀνάγκη) μηδὲ ἀναπιμπλώμεθα τῆς τοῦ φύσεως, ἀλλὰ καθαρεύωμεν ἀπ' αὐτοῦ, ἕως ἂν ὁ θεὸς αὐτὸς ἀπολύσῃ ἡμᾶς. καὶ οὕτω μὲν καθαροὶ, ἀπαλλαττόμενοι τῆς τοῦ σώματος ἀφροσύνης, ὡς ὃ εἰκός, μετὰ τοιούτων τε ἐσόμεθα, καὶ γνωσόμεθα δι' ἡμῶν αὐτῶν πᾶν τὸ εἰλικρινές. τοῦτο δ' ἔστιν ἴσως τὸ ἀληθές. μὴ καθαρῷ γὰρ καθαροῦ ἐφάπτεσθαι μὴ οὐ θεμιτὸν ᾖ. Τοιαῦτα οἶμαι, ὦ Σιμμία, ἀναγκαῖον εἶναι τοὺς ὀρθῶς φιλομαθεῖς πρὸς ἀλλήλους λέγειν καὶ δοξάζειν πάντας τοὺς ὀρθῶς φιλομαθεῖς. ἢ γὰρ δοκεῖ σοι οὕτως; Πάνυ γε μᾶλλον, ὦ Σώκρατες.

ιβ'. Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Σωκράτης, εἰ ταῦτ' ἀληθῆ, ὦ ἑταῖρε, πολλὴ ἐλπὶς ἀφικομένῳ οἷ ἐγὼ πορεύομαι, ἱκανῶς ἔχειν, εἰπέρ που ἄλλοθι, κτήσασθαι τοῦτο, οὗ ἕνεκα ἡ πολλὴ φροντὶς ἡμῖν

vimus, ita, uti videtur, proxime ad ſcientiam accedemus, ſi quam minimum cum corpore commercium habuerimus, neque quicquam cum illo communicaverimus, (niſi quantum ſumma cogat neceſſitas) neque hujus natura repleti fuerimus, ſed ab eo puros nos præſtiterimus, donec deus ipſe nos ſolvat. Atque ita quidem puri, & a corporis inſipientia liberati, ut conſentaneum eſt, cum *aliis* talibus erimus, cognoſcemuſque per nos ipſos ſincerum omne: id autem forſitan eſt ipſum verum. Nam *videndum eſt* ne impuro purum attingere nefas ſit. Talia quidem, Simmia, judico neceſſarium eſſe omnes recte diſcendi cupidos loqui inter ſe, atque opinari: annon tibi ita videtur? Et maxime quidem omnium, Socrates.

12. Si hæc igitur, inquit Socrates, vera ſunt, amice, magna ſpes eſt, eum, qui illuc pervenerit, quo ego nunc proficiſcor, id illic, ſi uſquam alibi, abunde conſecuturum, cujus gratia tantam nos operam

ἐν τῷ παρόντι βίῳ γέγονεν. ὥστε ἡ γε ἀποδημία ἡ νῦν ἐμοὶ προστεταγμένη, μὴ ἀγαθῆς ἐλπίδος γίγνεσθαι καὶ ἄλλῳ ἀνδρὶ, ὃς ἡγεῖται οἱ παρεσκευάσθαι τὴν διάνοιαν ὥσπερ κεκαθαρμένην. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη ὁ Σιμμίας. Κάθαρσις δὲ εἶναι ἆρα ἃ τοῦτο ξυμβαίνει, ὅπερ πάλαι ἐν τῷ λόγῳ λέγεται, τὸ χωρίζειν ὅτι μάλιστα ἀπὸ τοῦ σώματος τὴν ψυχὴν, καὶ ἐθίσαι αὐτὴν καθ' αὑτὴν πανταχόθεν ἐκ τοῦ σώματος συναγείρεσθαί τε καὶ ἀθροίζεσθαι, καὶ οἰκεῖν κατὰ τὸ δυνατὸν, καὶ ἐν τῷ νῦν παρόντι καὶ ἐν τῷ ἔπειτα, μόνην καθ' αὑτὴν, ἐκλυομένην, ὥσπερ ἐκ δεσμῶν, ἐκ τοῦ σώματος; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Οὐκοῦν τοῦτό γε θάνατος ὀνομάζεται, λύσις καὶ χωρισμὸς ψυχῆς ἀπὸ σώματος; Παντάπασί γ', ἦ δ' ὅς. Λύειν δέ γε αὐτὴν, ὡς φαμὲν, σπουδὴν ἀεὶ μάλιστα καὶ μόνοι οἱ φιλοσοφοῦντες ὀρθῶς· καὶ ὅ μελέτημα αὐτὸ τοῦτό ἐστι τῶν φιλοσόφων, λύσις καὶ χωρισμὸς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ σώματος, ἢ οὔ; Φαίνεται. Οὐκοῦν, ὅπερ ἐν ἀρχῇ ἔλε-

in præsenti vita impendimus. Hanc ergo migrationem in præsentia mihi impositam, bona spe & *ego*, & quivis alius suscipiet, qui mentem sibi ita præparatam esse putet, ut quasi purificata sit. Ita prorsus, inquit Simmias. Purificatio vero, *inquit*, nonne in hoc consistit, quod jamdudum in sermone *nostro* dicebamus, *videlicet* ut animum quam maxime a corpore sejungamus, ipsumque assuefaciamus semet undique e corpore congregare & colligere, atque, quoad ejus fieri potest, habitare, & in præsenti *tempore* & in futuro, solum per se, corpore, tanquam vinculis, solutum? Maxime quidem, inquit. Nonne mors hoc vocatur, solutio & separatio animæ a corpore? Prorsus, inquit. Solvere vero ipsam, quemadmodum dicimus, ii maxime semper & soli student, qui recte philosophantur: atque hæc est ipsa philosophorum exercitatio, animam a corpore solvere atque separare, an non? Videtur. Nonne igitur, ut in principio di-

γον, γελοῖον ἂν εἴη, ἄνδρα σπουδάζοντ' ἐαυτὸν ἐν ᾧ βίῳ ὅτι ἐγγυτάτω ὄντα τοῦ τεθνάναι, οὕτω ζῆν· καὶ πειθ' ἥκοντος αὐτῷ τούτου, ἀγανακτεῖν; οὐ γελοῖον; Πῶς δ' οὔ; Τῷ ὄντι ἄρα, ἔφη, ὦ Σιμμία, οἱ ὀρθῶς φιλοσοφοῦντες ἀποθνήσκειν μελετῶσι, καὶ ὁ τεθνάναι ἥκιστ' αὐτοῖς ἀνθρώπων φοβερόν. ἐκ τῶνδε δὲ σκόπει. εἰ γὰρ διαβέβλωνται μὲν σφόδρα τῷ σώματι, αὐτὴν δὲ καθ' αὑτὴν ὀπιθυμοῦσι τὴν ψυχὴν ἔχειν, τοῦτο δὲ γιγνομένου φοβοῖντο καὶ ἀγανακτοῖεν, ἃ πολλὴ ἂν ἀλογία εἴη, εἰ μὴ ἄσμενοι ἐκεῖσε ἴοιεν, οἷ ἀφικομένοις ἐλπὶς ἔστιν οὗ μὲν διὰ βίου ἤρων, τυχεῖν, (ἤρων δὲ φρονήσεως) ᾧ τε διεβέβλητο, τοῦτο ἀπαλλάξεσθαι συνόντος αὐτοῖς; ἢ ἀνθρωπίνων μὲν παιδικῶν καὶ γυναικῶν καὶ υἱέων ἀποθανόντων, πολλοὶ δὴ ἑκόντες ἠθέλησαν εἰς ᾅδου ἐλθεῖν, ὑπὸ ταύτης ἀγόμενοι τῆς ἐλπίδος, τῆς τοῦ ὄψεσθαί τι ἐκεῖ ὧν ἐπεθύμουν, καὶ ξυέσεσθαι; φρονήσεως δὲ

cebam, ridiculum foret, ſi vir, qui ita ſe in vita comparaverit, ut quam proxime ad mortem accederet, ita *quidem* viveret; ea vero, *morte ſcilicet*, deinde illi adveniente, indignaretur? nonne id ridiculum? Quidni? Revera igitur, inquit, Simmia, qui recte philoſophantur, mori ſtudent, & mors ipſis minime *omnium* hominum formidabilis eſt. Ex hiſce vero conſidera. Cum enim corpori ex omni parte infenſi ſint, animum vero ipſum cupiant per ſe ipſum habere, nonne a ratione valde alienum erit, ſi tunc, quando id evenit, expaveſcant moleſteque ferant, neque libenter illuc proficiſcantur, quo quum pervenerint, ſpes eſt eos, hoc, quod in *omni* vita amabant, potituros, (amabant autem ſapientiam) & illius, cui infenſi erant, commercio liberari? An vero deliciis humanis, uxoribuſque, & liberis defunctis, multi ſponte voluerunt ad inferos proficiſci, ſpe *nempe* ducti eos ibi videndi & cum iis verſandi, quos amaverant? ſapientiæ autem

ἆρα τίς ᾧ ὄντι ἐρῶν, καὶ λαβὼν σφόδρα τὴν αὐτὴν ταύτην ἐλπίδα, μηδαμοῦ ἄλλοθι οἰήσεσθαι αὐτῇ ἀξίως λόγου, ἢ ἐν ᾅδου, ἀγανακτήσει τε ἀποθνήσκων, καὶ οὐκ ἄσμενος εἶσιν αὐτόσε; οἴεσθαί γε χρή, ἐὰν ᾖ ὄντι ᾧ ἑταῖρε, φιλόσοφος. σφόδρα γὰρ αὐτῷ ταῦτα δόξει, μηδαμοῦ ἄλλοθι καθαρῶς ἐντεύξεσθαι φρονήσει, ἀλλ' ἢ ἐκεῖ· εἰ δὴ τοῦτο οὕτως ἔχει, ὅπερ ἄρτι ἔλεγον, ἂ πολλὴ ἂν ἀλογία εἴη, εἰ φοβοῖτο τὸν θάνατον ὁ τοιοῦτος; Πολλὴ μὰ τοι νὴ Δία, ἦ δ' ὅς.

ιγ'. Οὐκοῦν ἱκανόν σοι τεκμήριον, ἔφη, τοῦτο ἀνδρὸς, ὃν ἂν ἴδῃς ἀγανακτοῦντα μέλλοντα ἀποθνῄσκειν, ὅτι οὐκ ἄρ' ἦν φιλόσοφος, ἀλλά τις φιλοσώματος. ὁ αὐτὸς δέπου οὗτος τυγχάνει ὢν καὶ φιλοχρήματος καὶ φιλότιμος· ἤτοι τὰ ἕτερα τούτων, ἢ ἀμφότερα. Πάνυ, ἔφη, ἔχει οὕτως, ὡς λέγεις. Ἆρ' οὖν, ἔφη, ὦ Σιμμία, ὃ καὶ ἡ ὀνομαζομένη ἀνδρεία τοῖς οὕτω διακειμένοις μάλιστα πρέπει;

verus amator, quique hanc ipſam ſpem vehementer conceperit, ſe nuſquam alibi quam apud inferos, eam, ut decet, conſecuturum, morienſne indignabitur, ac non *potius* libenter illuc migrabit? Ita quidem arbitrari, amice, oportet, ſi revera philoſophus ſit. Magnopere enim apud ipſum hæc opinio valebit, ſe nuſquam alibi ſapientiam pure conſecuturum, quam illic. Si autem hoc ita ſe habet, nonne, quemadmodum modo dicebam, valde præter rationem foret, ſi vir hujuſmodi mortem formidaret? Valde per Jovem, inquit.

13. Idoneum ergo, inquit, hoc argumentum eſt, eum, quem, cum moriturus ſit, indignantem videris, non eſſe philoſophum, ſed quendam corporis amantem. Idem vero ille pecuniarum honorumque amans eſt; *talis nimirum*, *ut* vel alterum horum *affectet*, vel utrumque. Omnino ita eſt, ut ais, inquit. Quæ ergo, Simmia, fortitudo nominatur, an non iis, qui ita comparati ſunt, *philoſophis ſcilicet*, maxime convenit?

Πάντως δή πω, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ ἡ σωφροσύνη, ἣν καὶ οἱ πολλοὶ ὀνομάζουσι σωφροσύνην, τὸ περὶ τὰς ἐπιθυμίας μὴ ἐπιπολῆς, ἀλλ' ὀλιγώρως ἔχειν καὶ κοσμίως, ἆρ' ὃ τούτοις μόνοις πρόσηκε, τοῖς μάλιστα τοῦ σώματος ὀλιγωροῦσί τε καὶ ἐν φιλοσοφίᾳ ζῶσιν; Ἀνάγκη, ἔφη. Εἰ γὰρ ἐθελήσεις, ἦ δ' ὅς, σκοπῆσαι τὴν γε τῶν ἄλλων ἀνδρείαν τε καὶ σωφροσύνην, δόξει σοι εἶναι ἄτοπος. Πῶς δή, ὦ Σώκρατες; Οἶσθα, ἦ δ' ὅς, ὅτι τὸν θάνατον ἡγοῦνται πάντες οἱ ἄλλοι τῶν μεγίστων κακῶν εἶναι; Καὶ μάλα, ἔφη. Οὐκοῦν φόβῳ μειζόνων κακῶν ὑπομένουσιν αὐτῶν οἱ ἀνδρεῖοι τὸν θάνατον, ὅταν ὑπομένωσιν. Ἔστι ταῦτα. Τῷ δεδιέναι ἄρα καὶ δέει ἀνδρεῖοί εἰσι πάντες, πλὴν οἱ φιλόσοφοι. καίτοι ἄτοπόν γε δέει τινὰ ἢ δειλίᾳ ἀνδρεῖον εἶναι. Πάνυ μὲν οὖν. Τί δέ; οἱ κόσμιοι αὐτῶν ὡσαύτως τοῦτο [1] πεπόνθασιν; ἀκολασίᾳ τινὶ σώφρονές εἰσι; καί τοι φαμέν γέ πω ἀδύνατον εἶ-

Maxime, inquit. Nonne & temperantia, quam quidem etiam vulgus hominum temperantiam vocat, cupiditatibus *nimirum* minime percelli, ſed erga eas contemptim modeſteque ſe gerere, his duntaxat convenit, qui corpus maxime deſpiciunt, atque in philoſophia vivunt? Neceſſe eſt, inquit. Si enim conſiderare velis, inquit, fortitudinem temperantiamque cæterorum, abſurda tibi videbitur. Quanam, Socrates, ratione? Scis, inquit, cæteros omnes mortem in maximis malis ducere? Et maxime, inquit. Majorum igitur malorum metu, quicunque inter eos fortes ſunt, ſuſtinent mortem, quando ſuſtinent. Profecto. Metuendo igitur atque metu fortes ſunt omnes præter philoſophos: etſi abſurdum eſt metu vel ignavia aliquem eſſe fortem. Certe. Quid autem? qui inter eos moderati dicuntur, *inquit*, nonne eodem prorſus modo affecti ſunt, intemperantiaque quadam ſunt temperati? quanquam impoſſibile id eſſe dici-

1 Forſan πεπόνθασι, καὶ ἀκολασίᾳ *Steph.*

ναι· ἀλλ' ὅμως αὐτοῖς συμβαίνει τοῦτο ὅμοιον εἶναι τὸ πάθος, ὃ περὶ ταύτην τὴν εὐήθειαν σωφροσύνην. φοβούμενοι γὰρ ἑτέρων ἡδονῶν στερηθῆναι, καὶ ἐπιθυμοῦντες ἐκείνων, ἄλλων ἀπέχονται, ὑπ' ἄλλων κρατούμενοι. καί τοι καλοῦσί γε ἀκολασίαν τὸ ὑπὸ τῶν ἡδονῶν ἄρχεσθαι· ἀλλ' ὅμως συμβαίνει αὐτοῖς κρατουμένοις ὑφ' ἡδονῶν, κρατεῖν ἄλλων ἡδονῶν. τοῦτο δ' ὅμοιόν ἐστιν ᾧ νῦν δὴ ἐλέγετο, τῷ τρόπον τινὰ δι' ἀκολασίαν αὐτοὺς σεσωφρονίσθαι. Εοικε γάρ. Ω μακάριε Σιμμία, μὴ οὐχ αὕτη ᾖ ἡ ὀρθὴ πρὸς ἀρετήν, ἡδονὰς πρὸς ἡδονὰς, καὶ λύπας πρὸς λύπας, καὶ φόβον πρὸς φόβον καταλλάττεσθαι, καὶ μείζω σμικρὸς ἐλάττω, ὥσπερ νομίσματα· ἀλλ' [1] ἢ ἐκεῖνο μόνον ὃ νόμισμα ὀρθὸν, ἀντὶ οὗ δεῖ πάντα ταῦτα καταλλάττεσθαι, φρόνησις· καὶ τοῦτο μὲν πάντα καὶ μετὰ τοῦτο ὠνούμενά τε καὶ διαπερασόμενα τῷ ὄντι ᾖ, καὶ ἀνδρεία καὶ σωφροσύνη καὶ δικαιοσύνη· καὶ ξυλλή-

mus: veruntamen illis evenit affectio huic ſimilis, in ſtolida nempe iſta ipſorum temperantia. Timentes enim, ne aliis priventur voluptatibus, ipſaſque appetentes, ab aliis abſtinent, ab aliis ſuperati: etſi id intemperantiam vocant, a voluptatibus *quibuſcunque* ſuperari: veruntamen accidit iis, ut a voluptatibus ſuperati, alias ſuperent voluptates. Id autem illi ſimile eſt, quod modo dicebatur, eos *nempe* quodammodo ob intemperantiam temperantes effici. Videtur equidem. Atqui, beate Simmia, *videndum*, ne hæc haudquaquam recta ſit ad virtutem *via*, voluptates voluptatibus, dolores doloribus, & metum metu, & majus minori, tanquam nummos, commutare: ſed ille duntaxat rectus ſit nummus, quo hæc omnia oportet commutari, *ſcilicet* prudentia: & hoc quidem *pretio* omnia & cum hoc empta ac vendita revera ſint, & fortitudo & temperantia & juſtitia; ac ſumma-

1 Forſan ἢ.

ϛδην ἀληθὴς ἀρετὴ μετὰ φρονήσεως, καὶ προσγιγνομένων καὶ ἀπογιγνομένων καὶ ἡδονῶν καὶ φόβων, καὶ τῶν ἄλλων πάντων τῶν τοιούτων· χωριζόμενα δὲ φρονήσεως, καὶ ἀλλαττόμενα ἀντὶ ἀλλήλων, μὴ σκιαγραφία τὶς ᾖ ἡ τοιαύτη ἀρετὴ, καὶ ὡς ὄντι ἀνδραποδώδης τε, καὶ οὐδὲν ὑγιὲς οὐδ' ἀληθὲς ἔχῃ· τὸ δ' ἀληθὲς ὡς ὄντι ᾖ καθαρσίς τις τῶν τοιούτων πάντων· καὶ ἡ σωφροσύνη καὶ ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ ἀνδρεία καὶ αὐτὴ ἡ φρόνησις μὴ καθαρμός τις ᾖ· καὶ κινδυνεύουσι καὶ οἱ τὰς τελετὰς ἡμῖν ἥτοι καταστήσαντες, οὐ φαῦλοί τινες εἶναι, ἀλλὰ ὡς ὄντι πάλαι αἰνίττεσθαι ὅτι ὃς ἂν ἀμύητος καὶ ἀτέλεστος εἰς ᾅδου ἀφίκηται, ἐν βορβόρῳ κείσεται· ὁ δὲ κεκαθαρμένος τε καὶ τετελεσμένος, ἐκεῖσε ἀφικόμενος, μετὰ θεῶν οἰκήσει. εἰσὶ γὰρ δή, φασὶν οἱ περὶ τὰς τελετὰς, νάρθηκοφόροι μὲν πολλοὶ, βάκχοι δέ γε παῦροι. οὗτοι δ' εἰσὶ, κατ' ἐμὴν δόξαν, οὐκ ἄλλοι ἢ οἱ πεφιλοσοφηκότες ὀρθῶς. ὧν δὴ καὶ ἐγὼ ϛδ τὸ δυνατὸν ὑ-

tim vera virtus cum prudentia ſit, ſive adſint ſive abſint voluptates & timores, cæteraque ejuſmodi omnia: ſin autem a prudentia ſejungantur, atque invicem commutentur, ne adumbrata quædam imago ejuſmodi virtus ſit, ac revera ſervilis, & nihil ſani verique habeat: ipſa autem veritas ſtatus ab hiſce omnibus purus plane ſit; & temperantia & juſtitia & fortitudo & prudentia ipſa ſit quoddam purificationis *hujuſce* inſtrumentum: & ii, qui myſteria nobis conſtituerunt, minime contemnendi videantur, ſed revera hoc jam olim obſcure dixiſſe, fore ut in cœno jaceret, quicunque non initiatus neque myſteriorum particeps ad inferos migraverit; quicunque vero purgatus atque initiatus illuc acceſſerit, cum diis habitaret. Sunt enim, uti aiunt qui in myſteriis verſantur, thyrſigeri quidem multi, bacchi vero pauci. Hi vero, mea quidem ſententia, non alii ſunt quam qui recte philoſophati ſunt: quorum & ego *in numero* ut eſſem, nihil, quan-

δὲν ἀπέλιπον ἐν τῷ βίῳ, ἀλλὰ πάμπολ τρόπῳ πεφυθυμούμην γενέσθαι. εἰ δὲ ὀρθῶς πεφυθυμήθην, καί τι ἠνύσαμεν, ἐκεῖσε ἐλθόντες, τὸ σαφὲς εἰσόμεθα, ἐὰν θεὸς ἐθέλῃ, ὀλίγον ὕστερον, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. ταῦτ' οὖν ἐγώ, ἔφη, ὦ Σιμμία τε καὶ Κέβης, ἀπολογοῦμαι, ὡς εἰκότως, ὑμᾶς τε ἀπολείπων καὶ τοὺς ἐνθάδε δεσπότας, οὐ χαλεπῶς φέρω, οὐδ' ἀγανακτῶ, ἡγούμενος καὶ ἐκεῖ οὐδὲν ἧττον ἢ ἐνθάδε δεσπόταις τε ἀγαθοῖς ἐντύξεσθαι καὶ ἑταίροις. τοῖς δὲ πολλοῖς ἀπιστίαν παρέχει· εἴ τι οὖν ὑμῖν πιθανώτερός εἰμι ἐν τῇ ἀπολογίᾳ ἢ τοῖς Ἀθηναίων δικασταῖς, εὖ ἂν ἔχοι.

ιδ'. Εἰπόντος δὴ ταῦτα Σωκράτους, ὑπολαβὼν ὁ Κέβης ἔφη, Ὦ Σώκρατες, τὰ μὲν ἄλλα δοκεῖ ἔμοιγε καλῶς λέγεσθαι· τὰ δὲ περὶ τῆς ψυχῆς πολλὴν ἀπιστίαν παρέχει τοῖς ἀνθρώποις, μὴ, ἐπειδὰν ἀπαλλαγῇ τοῦ σώματος, οὐδαμοῦ ἔτι ᾖ, ἀλλ' ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διαφθείρηταί τε καὶ ἀπόλλυται, ᾗ ἂν ὁ ἄν-

tum in me fuit, intentatum reliqui, ſed omnibus modis contendi. An vero recte contenderim, aliquidve profecerimus, quum illuc pervenerimus, certo ſciemus, ſi deus voluerit, paulo poſt, ut mihi videtur. Hæc igitur pro me affero, Simmia & Cebes, cur, cum vos eoſque, qui hic ſunt, dominos relinquam, id merito non ægre feram, neque indigner, quum id perſuaſum habeam me & illic non minus quam hic bonos dominos amicoſque inventurum. Hoc autem apud vulgus hominum minime fidem obtinet: ſi quid igitur defenſio mea vobis magis quam Athenienſium judicibus perſuaſit, bene ſe res habuerit.

14. Cum hæc Socrates dixiſſet, Cebes ſubjiciens inquit, Cætera, Socrates, mihi quidem recte dicta videntur: quæ vero de animo dicta ſunt, apud homines minime fidem obtinent, *timentes ſcilicet*, ne, cum a corpore ſeparatus ſit, nuſquam amplius exiſtat, ſed eo ipſo die, quo homo obierit,

θρωπος ἀποθάνῃ, εὐθὺς ἀπαλλαττομένῃ τοῦ σώματος, καὶ ἐκβαίνουσα, ὥσπερ πνεῦμα ἢ καπνὸς, διασκεδαθεῖσα οἰχηται διαπταμένη, καὶ οὐδὲν ἔτι οὐδαμοῦ ᾖ. ἐπεὶ εἰ ἦν που αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν συνηθροισμένη, καὶ ἀπηλλαγμένη τούτων τῶν κακῶν, ὧν σὺ νῦν διῆλθες, πολλὴ ἂν ἐλπὶς εἴη καὶ καλὴ, ὦ Σώκρατες, ὡς ἀληθῆ ἐστὶν ἃ σὺ λέγεις. ἀλλὰ τοῦτο δή ἴσως οὐκ ὀλίγης πειθαμουσίας δεῖται καὶ πίστεως, ὡς ἔστι τε ψυχὴ ἀποθανόντος τοῦ ἀνθρώπου, καὶ τινα δύναμιν ἔχει καὶ φρόνησιν. Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις, ὁ Σωκράτης, ὦ Κέβης. Ἀλλὰ τί δὴ ποιῶμεν; ἢ περὶ αὐτῶν τούτων βούλει διαμυθολογῶμεν, εἴτε εἰκὸς οὕτως ἔχειν, εἴτε μή; Ἐγωγ' οὖν, ἔφη ὁ Κέβης, ἡδέως ἂν ἀκούσαιμι, ἥν τινα δόξαν ἔχεις περὶ αὐτῶν. Οὔκουν γ' ἂν οἶμαι, ἦ δ' ὃς ὁ Σωκράτης, εἰπεῖν τινα νῦν ἀκούσαντα, οὐδ' εἰ κωμῳδοποιὸς εἴη, ὡς ἀδολεσχῶ, καὶ οὐ περὶ πραγμάτων τὸς λόγους ποιοῦμαι. εἰ οὖν δοκεῖ, καὶ χρὴ δια-

corruptus intereat, ſtatim ſimùl ac a corpore ſejunctus ſit, atque in ipſo egreſſu, venti fumive ad inſtar, diſſipatus evolet atque evaneſcat, neque uſquam ulterius omnino aliquid ſit. Alioqui ſi ipſe in ſemet ipſum collectus alicubi extitiſſet, & ab hiſce malis, quæ tu modo narraſti, liberatus, magna, Socrates, ſpes eſſet & præclara, ea, quæ dicis, vera fore. At id forſan adhortatione probationeque non parva indiget, *ut fidem faciamus* ſupereſſe animam poſt interitum hominis, atque aliquam vim prudentiamque habere. Vera, Cebes, loqueris, inquit Socrates. Ecquid autem agendum? An vis ut de his ipſis ſermones conferamus, utrum ita eſſe conſentaneum ſit, an non? Libenter equidem, inquit Cebes, audirem, quid de rebus hiſce ſentias. Nemo, arbitror, inquit Socrates, qui hæc nunc audierit, ne ſi comicus fuerit, me nugari dixerit, ac de rebus minus convenientibus verba facere. Si ergo placet, atque hæc res diſ-

σκοπεῖσθαι, σκεψώμεθα αὐτὸ τῇδέ πῃ, εἴτε ἄρα ὂν ἆδου εἰσὶν αἱ ψυχαὶ τελευτησάντων τῶν ἀνθρώπων, εἴτε καὶ οὔ.

ιε'. Παλαιὸς μὲν ἔστι τις ὁ λόγος οὗτος, ὃν μεμνήμεθα, ὡς εἰσὶν ἐνθένδε ἀφικόμεναι ἐκεῖ, καὶ πάλιν γε δεῦρο ἀφικνοῦνται, καὶ γίγνονται ἐκ τῶν τεθνεώτων. καὶ εἰ τοῦθ' οὕτως ἔχει, πάλιν γίγνεσθαι ἐκ τῶν ἀποθανόντων τοὺς ζῶντας, ἄλλο τι ἢ εἶεν ἂν ἡμῶν αἱ ψυχαὶ ἐκεῖ; οὐ γὰρ ἄν που πάλιν ἐγίγνοντο, μὴ ὦσαι. καὶ τοῦτο ἱκανὸν τεκμήριον ἂν ταῦτ' εἶναι, εἰ τῷ ὄντι φανερὸν γίγνοιτο ὅτι οὐδαμόθεν ἄλλοθεν γίγνονται οἱ ζῶντες ἢ ἐκ τῶν τεθνεώτων. εἰ δὲ μή ἐστι τοῦτο, ἄλλου ἄν του δέοι λόγου. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη ὁ Κέβης. Μὴ τοίνυν κατ' ἀνθρώπων, ἦ δ' ὅς, σκόπει μόνον τοῦτο, εἰ βούλει ῥᾴδιον μαθεῖν· ἀλλὰ καὶ κατὶ ζώων πάντων καὶ φυτῶν, καὶ ξυλλήβδην ὅσαπερ ἔχει γένεσιν, ὡς ἐπὶ πάντων ἰδῶμεν. ἆρ' οὕτωσὶ γίγνεται ἅπαντα, οὐκ ἄλλοθεν ἢ ἐκ τῶν ἐναντίων τὰ ἐναντία, ὅσοις τυγχάνει ὂν τοιοῦτόν τι; οἷον, τὸ καλὸν

picienda eſt, id ita quodammodo conſideremus, utrum ergo apud inferos mortuorum animæ ſuperſint, necne.

15. Vetus quidem hic eſt ſermo, cujus meminimus, ſupereſſe *animas* hinc illuc profectas, rurſuſque huc reverti, & *viventes* e mortuis gigni. Quod ſi ita ſe res habet, viventes iterum e mortuis gigni, nonne neceſſe eſt ut animæ noſtræ illic ſint? Neque enim rurſus gignerentur, ſi non eſſent. Atque hoc ſatis validum argumentum erit, hæc ita eſſe, ſi revera conſtet haud aliunde viventes gigni, quam ex mortuis. Sin vero id minime ſit, alia opus erit ratione. Omnino, inquit Cebes. Neque ergo id in hominibus ſolum, inquit, ſi rem facilius velis intelligere, conſideres; ſed & in cunctis animantibus & plantis, atque ſummatim in omnibus, quæ generationem habent, videamus. Annon omnia ita gignuntur, non aliunde quam ex contrariis contraria, quibuſcunque tale aliquid contingit? quemadmodum pulchrum

τῷ αἰσχρῷ ἐναντίον πᾶν, καὶ δίκαιον ἀδίκῳ· καὶ ἄλλα δὴ μυρία οὕτως ἔχει. σκεψώμεθα [1]ἆρα ἀναγκαῖον ὅσοις ἔστι τι ἐναντίον, μηδαμόθεν ἄλλοθεν αὐτὸ γίγνεσθαι, ἢ ἐκ τοῦ αὐτῷ ἐναντίου. οἷον, ὅταν μεῖζόν τι γίγνηται, ἀνάγκη που ἐξ ἐλάττονος ὄντος πρότερον, ἔπειτα μεῖζον γίγνεσθαι; Ναί. Οὐκοῦν κἂν ἔλαττον γίγνηται, ἐκ μείζονος ὄντος πρότερον, ὕστερον ἔλαττον γενήσεται; Ἔστιν, ἔφη, οὕτω. Καὶ μὴν ἐξ ἰσχυροτέρου γε τὸ ἀσθενέστερον, καὶ ἐκ βραδυτέρου τὸ θᾶττον; Πάνυ γε. Τί δέ; ἄν τι χεῖρον γίγνῃ, οὐκ ἐξ ἀμείνονος; καὶ ἐὰν δικαιότερον, οὐκ ἐξ ἀδικωτέρου; Πῶς γὰρ οὔ; Ἱκανῶς οἶμαι, ἔφη, ἔχομεν τοῦτο, ὅτι πάντα οὕτω γίγνεται, ἐξ ἐναντίων τὰ ἐναντία πράγματα. Πάνυ γε. Τί δ' αὖ; ἔστι τι καὶ τοιόνδε ἐν αὐτοῖς, οἷον μεταξὺ ἀμφοτέρων (πάντων τῶν ἐναντίων δυοῖν ὄντοιν) δύο γενέσεις, ἀπὸ μὲν τοῦ ἑτέρου ἐπὶ τὸ ἕτερον, ἀπὸ δ' αὖ τοῦ

turpi contrarium eſt, & juſtum injuſto; & alia quidem quamplurima ita ſe habent. Conſideremus ergo, utrum neceſſe ſit, ut, cuicunque detur aliquid contrarium, non aliunde id, quam ex eo, quod ipſi contrarium eſt, gignatur. Exempli gratia, quando quid majus efficitur, neceſſe eſt ut ex minore, quod prius erat, majus deinde evadat? Ita eſt. Nonne & ſi minus *aliquid* fiat, ex majore, quod prius erat, poſtea fiet minus? Ita eſt, inquit. Quinetiam ex robuſtiore debilius, & ex tardiore velocius? Prorſus. Quid vero? ſi quid evadat deterius, nonne ex meliore? & ſi juſtius, nonne ex injuſtiore? Quidni? Id igitur ſatis exploratum habemus, omnia ita fieri, res *videlicet* contrarias ex contratriis. Prorſus. Quid vero? eſtne etiam aliquid tale in ipſis; exempli gratia inter utraque (cum omnia *nimirum* contraria duo ſint) duæ generationes, ab altero quidem in alterum, atque in

1 Forſan ἆρα εἰ.

ἑτέρᾳ πάλιν ὅπῃ τὸ ἕτερον; μείζονος γὲ φράγματος καὶ ἐλάττονος μεταξὺ, αὔξησις καὶ φθίσις· καὶ καλοῦμεν οὕτω, τὸ μὲν, αὐξάνεσθαι, τὸ δὲ, φθίνειν. Ναὶ, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ διακρίνεσθαι καὶ συγκείνεσθαι, καὶ ψύχεσθαι καὶ θερμαίνεσθαι, καὶ πάντα οὕτω, κἂν εἰ μὴ χρώμεθα τοῖς ὀνόμασιν ἐνιαχοῦ, ἀλλ' ἔργῳ γοῦν πανταχοῦ οὕτως ἔχειν ἀναγκαῖον, γίγνεσθαί τε αὐτὰ ἐξ ἀλλήλων, γένεσίν τε εἶναι ἑκατέρου εἰς ἄλληλα; Πάνυ γ', ἦ δ' ὅς.

ιϛ'. Τί οὖν, ἔφη; τῷ ζῆν ἐστί τι ἐναντίον, ὥσπερ τῷ ἐγρηγορέναι τὸ καθεύδειν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Τί; Τὸ τεθνάναι, ἔφη. Οὐκοῦν ἐξ ἀλλήλων τε γίγνεται ταῦτα, εἴπερ ἐναντία ἐστὶ· καὶ αἱ γενέσεις εἰσὶν αὐτῶν μεταξὺ δύο, δυοῖν ὄντοιν; Πῶς γὰρ οὔ; Τὴν μὲν τοίνυν ἑτέραν συζυγίαν, ὧν νυῦν δὴ ἔλεγον, ἐγώ σοι, ἔφη, ἐρῶ, ὁ Σωκράτης, καὶ αὐτὴν καὶ τὰς γενέσεις· σὺ δέ μοι τὴν ἑτέραν. λέγω δὲ τὸ μὲν,

alterum viciſſim ab altero? Etenim inter majus aliquid & minus *medium obtinent* auctio & diminutio: & ita dicimus, unum quidem augeri, alterum vero diminui. Ita, inquit. Nonne *ſimiliter* diſcerni atque confundi, frigeſcere atque incaleſcere, omniaque eodem pacto, etiamſi nominibus aliquando non utamur, re tamen ipſa ubique ita ſe habere neceſſe eſt, gignique iſta, alia invicem ex aliis, generationemq; eſſe utriuſque viciſſim in alterum? Omnino quidem, inquit.

16. Quid ergo, inquit? eſtne aliquid ipſi vivere contrarium, quemadmodum dormire ipſi vigilare *contrarium eſt?* Eſt omnino, inquit. Quidnam? Mori, inquit. An non ex ſe invicem hæc fiunt, ſiquidem contraria ſunt; cumque duo ſint, duæ quoque inter hæc generationes ſunt? Quidni? Alteram ergo conjugationem eorum, quæ modo dicebam, ego tibi dicam, inquit Socrates, ipſamque & ſuas generationes: tu vero mihi alteram. Dico autem, eſſe alterum qui-

καθεύδειν, τὸ δὲ, ἐγρηγορέναι· καὶ ἐκ τοῦ καθεύδειν ὅ ἐγρηγορέναι γίγνεσθαι, καὶ ἐκ τοῦ ἐγρηγορέναι τὸ καθεύδειν· καὶ τὰς ἀφύσεις αὐτοῖν, τὴν μὲν, καταδαρθάνειν εἶναι, τὴν δὲ, ἀνεγείρεσθαι. ἱκανῶς σοι ἔφην, ἢ οὔ; Πάνυ μὲν οὖν. Λέγε δὴ καὶ σύ μοι, ἔφη, ὅτι περὶ ζωῆς καὶ θανάτου. οὐκ ἐναντίον μὲν φὴς εἶναι ζῆν τὸ τεθνάναι εἶναι; Ἔγωγε. Γίγνεσθαι δὲ ἐξ ἀλλήλων; Ναί. Ἐξ ὧν γε ζῶντος τί τὸ γιγνόμενον; Τὸ τεθνηκός, ἔφη. Τί δὲ, ἦ δ' ὅς, ἐκ τοῦ τεθνεῶτος; Ἀναγκαῖον, ἔφη, ὁμολογεῖν ὅτι τὸ ζῶν. Ἐκ τῶν τεθνεώτων ἄρα, ὦ Κέβης, τὰ ζῶντά τε καὶ οἱ ζῶντες γίγνονται. Φαίνεται, ἔφη. Εἰσὶν ἄρα, ἔφη, αἱ ψυχαὶ ἡμῶν ἐν ᾅδου. Εοικεν. Οὐκοῦν καὶ ταῖν θατέροιν ταῖν περὶ ταῦτα ἓν γ' ἕτερον σαφὴς οὖσα τυγχάνει; ὃ γὰρ ἀποθνήσκειν σαφὲς δή που, ἢ οὔ; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Πῶς οὖν, ἦ δ' ὅς, ποιήσομεν; οὐκ ἀνταποδώσομεν τὴν ἐναντίαν γένεσιν, ἀλλὰ ταύτῃ χωλὴ ἔσται ἡ φύσις; ἢ ἀνάγκη ἀποδοῦναι τῷ ἀποθνήσκειν

dem dormire, alterum autem evigilare; atque ex ſomno vigiliam fieri, & ex vigilia ſomnum: eorumque generationes eſſe, hanc quidem obſopiri, illam vero expergiſci. Satis hoc tibi explicui, necne? Satis omnino. Dic ergo & tu mihi quoque ſimiliter de vita atque morte. Annon ipſum mori vivere contrarium eſſe dicis? Equidem. Et ex ſe invicem gigni? Ita. Ex vivente ergo quidnam fit? Mortuum, inquit. Quid autem, inquit *Socrates*, ex mortuo? Neceſſe eſt, inquit, confiteri ipſum vivens *fieri*. Ex mortuis igitur, Cebes, viventia fiunt atque viventes. Liquet, inquit. Sunt igitur, inquit, apud inferos animæ noſtræ. Videtur. Nonne ergo & generationum, quæ circa hæc verſantur, altera quidem manifeſta eſt? ipſum mori enim manifeſtum eſt, nonne? Ita prorſus, inquit. Quidnam igitur faciemus? Non reddemus viciſſim generationem contrariam, ſed hac in re manca erit natura? An vero neceſſe eſt reddere ipſi mori

ἐναντίαν τινὰ γένεσιν; Πάντως που, ἔφη. Τίνα ταύτην; Τὸ ἀναβιώσκεσθαι. Οὐκοῦν, ἦ δ' ὅς, εἴπερ ἔστι τὸ ἀναβιώσκεσθαι, ἐκ τῶν τεθνεώτων ἂν εἴη γένεσις εἰς τοὺς ζῶντας αὕτη, τὸ ἀναβιώσκεσθαι; Πάνυ γε. Ὁμολογεῖται ἄρα ἡμῖν καὶ ταύτῃ, τοὺς ζῶντας ἐκ τῶν τεθνεώτων γεγονέναι, ὥσθ' ἥττον ἢ τοὺς τεθνεῶτας ἐκ τῶν ζώντων. τοῦτο δὲ ὄντος, ἱκανόν που τεκμήριον εἶναι ὅτι ἀναγκαῖον τὰς τῶν τεθνεώτων ψυχὰς εἶναί που, ὅθεν δὴ πάλιν γίγνεσθαι. Δοκεῖ μοι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἐκ τῶν ὡμολογημένων ἀναγκαῖον οὕτως ἔχειν.

ιζ. Ἰδὲ τοίνυν, ἔφη, ὦ Κέβης, ὅτι οὐδ' ἀδίκως ὡμολογήκαμεν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. εἰ γὰρ μὴ ἀεὶ ἀνταποδιδοίη τὰ ἕτερα τοῖς ἑτέροις γιγνόμενα, ὥσπερεὶ κύκλῳ περιΐοντα, ἀλλ' εὐθεῖά τις εἴη ἡ γένεσις ἐκ τοῦ ἑτέρου μόνον εἰς τὸ καταντικρὺ, καὶ μὴ ἀνακάμπτοι πάλιν ὅπῃ τὸ ἕτερον, μηδὲ καμπὴν ποιοῖτο· οἶσθ' ὅτι πάντα τελευτῶντα τὸ αὐτὸ σχῆμα ἂν σχοίη,

contrariam quandam generationem? Omnino, inquit. Quam vero hanc? Ipsum reviviscere. Nonne, inquit, si datur reviviscere, hæc ex mortuis ad viventes erit generatio, ipsum *nempe* reviviscere? Omnino quidem. Convenit ergo nobis etiam hac ratione, viventes ex mortuis fieri, nihilo minus quam mortuos ex viventibus: hoc autem cum ita sit, idoneum argumentum esse, animas mortuorum necessario alicubi existere, unde iterum gignantur. Videtur mihi, Socrates, inquit, hoc ex iis, quæ concessa sunt, necessario sequi.

17. Hoc ergo, inquit, Cebes, animadverte, nos haud injuria hæc, ut mihi videtur, concessisse. Nisi enim alia semper, cum gignerentur, aliorum in locum mutuo sufficerentur, quasi in orbem remeantia, sed recta quædam foret generatio ex altero duntaxat in ejus oppositum, neque rursus in alterum reflecteretur, neque reversionem faceret; scis omnia eandem tandem formam subitura,

καὶ τὸ αὐτὸ πάθος ἂν πάθοι, καὶ παύσαιτο γιγνόμενα. Πῶς λέγεις; ἔφη. Οὐδὲν χαλεπόν, ἦ δ' ὅς, ἐννοῆσαι ὃ λέγω. Ἀλλ' οἷον εἰ τὸ καταδαρθάνειν μὲν εἴη, τὸ δ' ἀνεγείρεσθαι μὴ ἀνταποδιδοίη, γιγνόμενον ἐκ τοῦ καθεύδοντος, οἶσθ' ὅτι τελευτῶντα πάντα λῆρον τὸν Ἐνδυμίωνα ἀποδείξειε, καὶ οὐδαμοῦ ἂν φαίνοιτο, διὰ τὸ καὶ τὰ ἄλλα πάντα ταυτὸν ἐκείνῳ πεπονθέναι, καθεύδειν. κἂν εἰ συγκέοιτο μὲν πάντα, διακέοιτο δὲ μή, ταχὺ ἂν τὸ τοῦ Ἀναξαγόρου γενοῖτο εἴη, ὁμοῦ πάντα χρήματα. ὡσαύτως δὲ, ὦ φίλε Κέβης, καὶ εἰ ἀποθνήσκοι μὲν πάντα, ὅσα τοῦ ζῆν μεταλάβοι, ἐπειδὴ ἢ ἀποθάνοι, μένοι ἂν τούτῳ τῷ σχήματι τὰ τεθνεῶτα, καὶ μὴ πάλιν ἀναβιώσκοιτο· ἆρ' οὐ πολλὴ ἀνάγκη τελευτῶντα πάντα τεθνάναι, καὶ μηδὲν ζῆν; εἰ γὰρ ἐκ μὲν τῶν ἄλλων τὰ ζῶντα γίγνοιτο, τὰ δὲ ζῶντα θνήσκοι, τίς μηχανὴ μὴ οὐχὶ πάντα καταναλωθῆναι εἰς ὃ τεθνάναι; Οὐδὲ μία

eodemque modo ſeſe habitura, & *ulterius* gigni deſitura. Quonam pacto, inquit, id dicis? Haudquaquam intellectu difficile eſt, inquit, quod loquor; at perinde ac ſi obſopiri quidem daretur, expergiſci vero viciſſim non daretur, ex dormiente natum, ſcis omnia tandem eo deventura, ut quæ de Endymione dicuntur, nugæ eſſe viderentur, neque uſpiam eminerent, eo quod cæteris quoque omnibus idem, quod illi, contingeret, ut ſomno *nempe ſimiliter* opprimerentur. Sin vero confunderentur quidem omnia, nunquam vero diſcernerentur, Anaxagoræ illud brevi eveniret, omnes *nempe* res ſimul eſſe. Eadem ratione, amice Cebes, ſi quæcunque vitam acceperant, morerentur, & poſtquam mortua eſſent, in forma illa mortua permanerent, neque iterum reviviſcerent; an non neceſſarium omnino eſſet cuncta demum interiiſſe, nihilque vivere? Nam ſi ex aliis quidem viventia fierent, viventia vero morerentur, quomodo fieri poſſet, quin omnia morte *demum* abſumerentur? Nullo

μοι δοκῇ, ἔφη ὁ Κέβης, ὦ Σώκρατες· ἀλλά μοι δοκεῖς παντάπασιν ἀληθῆ λέγειν. Ἔστι γάρ, ἔφη, ὦ Κέβης, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, παντὸς μᾶλλον οὕτω· καὶ ἡμεῖς τὰ αὐτὰ ταῦτα οὐκ ἐξαπατώμενοι ὁμολογοῦμεν· ἀλλ' ἔστι καὶ τῷ ὄντι καὶ ὃ ἀναβίωσκεσθαι, καὶ ἐκ τῶν τεθνεώτων τοὺς ζῶντας γίγνεσθαι, καὶ τὰς τῶν τεθνεώτων ψυχὰς εἶναι· καὶ τῶν μὲν ἀγαθῶν ἄμεινον εἶναι, τῶν δὲ κακῶν, κάκιον.

ιη'. Καὶ μήν, ἔφη ὁ Κέβης ὑπολαβών, καὶ κατ' ἐκεῖνόν γε τὸν λόγον, ὦ Σώκρατες, (εἰ ἀληθής ἐστιν) ὃν σὺ εἴωθας πάμπολὺ λέγειν, ὅτι ἡμῖν ἡ μάθησις οὐκ ἄλλο τι ἢ ἀνάμνησις τυγχάνει οὖσα, καὶ κατὰ τοῦτο ἀνάγκη που ἡμᾶς ἐν τῳ πρότερῳ τινὶ χρόνῳ μεμαθηκέναι ἃ νῦν ἀναμιμνησκόμεθα. τοῦτο δὲ ἀδύνατον, εἰ μὴ ἦν που ἡμῶν ἡ ψυχὴ, πρὶν ἐν τῷδε τῷ ἀνθρωπίνῳ εἴδει γενέσθαι. ὥστε καὶ ταύτῃ ἀθάνατόν τι ἔοικεν ἡ ψυχὴ εἶναι. Ἀλλ', ὦ Κέβης, ἔφη ὁ Σιμμίας ὑπολαβών, ποῖαί εἰσι τούτων αἱ ἀποδείξεις, ὑπόμνησόν με. οὐ γὰρ σφόδρα ἐν τῷ παρόντι μέμνημαι.

modo, Socrates, inquit Cebes: ſed mihi vera omnino loqui videris. Eſt certe, Cebes, inquit, maxime omnium ita, ut mihi videtur: neque nos hæc ipſa decepti confitemur; ſed & revera reviviſcere datur, atque ex mortuis viventes gigni, mortuorumque animas ſupereſſe; atque bonis quidem melius fore, malis vero pejus.

18. Atqui & ſecundum ſermonem illum, Socrates, inquit, Cebes eum excipiens, quem frequenter uſurpare ſolitus es, (modo verus ſit) nobis *nempe* diſcere nihil aliud eſſe quam recordari, & ſecundum hoc, *inquam*, neceſſe eſt, nos in ſuperiori quodam tempore ea, quorum nunc recordamur, didiciſſe. Id vero fieri non poſſet, niſi anima noſtra alicubi prius extitiſſet, quam in hanc ſpeciem humanam deveniret. Quamobrem & hac ratione anima immortale quiddam eſſe videtur. At quales hujus rei demonſtrationes, Cebes, ſubjecit Simmias, habeas, in memoriam mihi revoca. Non enim ſatis in præſentia memini.

Ενὶ μὲν λόγῳ, ἔφη ὁ Κέβης, καλλίσῳ· ὅτι ἐρωτώμενοι οἱ ἄνθρωποι, ἐάν τις καλῶς ἐρωτᾷ, αὐτοὶ λέγουσι πάντα ἃ ἔχει. καί τοι, εἰ μὴ ἐτύγχανεν αὐτοῖς ἐπιστήμη οὖσα, καὶ ὀρθὸς λόγος, οὐκ ἂν οἷοί τ' ἦσαν τοῦτο ποιεῖν. ἔπειτα, ἐάν τις ἐπὶ τὰ διαγεγραμμένα ἄγῃ, ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων, ἐνταῦθα σαφέστατα κατηγορεῖ ὅτι τοῦτο οὕτως ἔχει. Εἰ δὲ μὴ ταύτῃ γε, ἔφη, πείθῃ, ὦ Σιμμία, ὁ Σωκράτης, σκέψαι ἐὰν τῇδέ πῃ σοὶ σκοπουμένῳ συνδόξῃ. ἀπιστεῖς γὰρ δή, πῶς ἡ καλουμένη μάθησις ἀνάμνησίς ἐστιν. Ἀπιστῶ μὲν ἔγωγ', ἦ δ' ὃς ὁ Σιμμίας, ὥστε αὐτὸ ἂ τοῦτο, ἔφη, δέομαι μαθεῖν, περὶ οὗ ὁ λόγος, ἀναμνησθῆναι· καὶ σχεδόν γε ἐξ ὧν Κέβης ἐπεχείρησε λέγειν, ἤδη μέμνημαι καὶ πείθομαι. οὐδὲν μὲν ἂν ἧττον ἀκούοιμι νῦν πῃ σὺ ἐπεχείρησας λέγειν. Τῇδε ἔγωγε, ἦ δ' ὅς. ὁμολογοῦμεν γάρ δή που, εἴπις τι ἀναμνησθήσεται, δεῖν αὐτὸν πού ποτε πρότερόν ποτε ἐπίστασθαι. Πάνυ

Una quidem ratione eaque pulcherrima *demonſtratur*, inquit Cebes; quod homines, cum interrogentur, ſi quis eos recte interroget, ipſi omnia, quemadmodum ſe habent, reſpondent. Atqui nunquam id facere poſſent, niſi ineſſet ipſis ſcientia rectaque ratio. Deinde, ſi quis eos ad diagrammata vel aliud hujuſmodi aliquid deduxerit, ibi manifeſtiſſime comperit id ita ſe habere. Quod ſi hoc modo, inquit Socrates, id tibi, Simmia, non probatur, perſpice an tibi rem ita conſideranti idem, *quod & nobis*, videatur. Tu enim minime credis, quomodo quod diſcere vocatur recordari ſit. Haud equidem fidem derogo, inquit Simmias; illud vero ipſum, de quo ſermo eſt, velim diſcere, *nimirum quid ſit* recordari: ac ferme ex his, quæ Cebes dicere aggreſſus eſt, jam memini & fidem habeo. Nihilo minus tamen nunc audire velim, qua ratione tu id probare inſtituiſti. Hac equidem, inquit ille: confitemur enim, ſi quis rei alicujus recordetur, oportere ut ipſe eam prius aliquando ſciverit. Pror-

γε, ἔφη. Ἆρ' οὖν καὶ τόδε ὁμολογοῦμεν, ὅταν ἐπιστήμη παραγίγνηται τρόπῳ τοιούτῳ, ἀνάμνησιν εἶναι; λέγω δὲ τινὰ τρόπον τοῦτον· ἐάν τις τι ἕτερον ἢ ἰδὼν ἢ ἀκούσας ἤ τινα ἄλλην αἴσθησιν λαβὼν, μὴ μόνον ἐκεῖνο γνῷ, ἀλλὰ καὶ ἕτερον ἐννοήσῃ, οὗ μὴ ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη, ἀλλ' ἄλλη, ἆρα οὐχὶ τοῦτο δικαίως λέγομεν, ὅτι ἀνεμνήσθη οὗ τὴν ἔννοιαν ἔλαβεν; Πῶς λέγεις; Οἷον τὰ τοιάδε· ἄλλη τις ἐπιστήμη ἀνθρώπου καὶ λύρας. Πῶς γὰρ οὔ; Οὐκοῦν οἶσθα ὅτι οἱ ἐρασταί, ὅταν ἴδωσι λύραν ἢ ἱμάτιον ἤ τι ἄλλο, οἷς τὰ παιδικὰ αὐτῶν εἴωθε χρῆσθαι, πάσχουσι τοῦτο· ἔγνωσάν τε τὴν λύραν, καὶ ἐν τῇ διανοίᾳ ἔλαβον τὸ εἶδος ὃ παιδός, οὗ ἦν ἡ λύρα; τοῦτο δ' ἔστιν ἀνάμνησις. ὥσπερ γε καὶ Σιμμίαν τις ἰδὼν, πολλάκις Κέβητος ἀνεμνήσθη· καὶ ἄλλα τοιαῦτα μυρία ἂν εἴη. Μυρία μέντοι νὴ Δί', ἔφη ὁ Σιμμίας. Οὐκοῦν, ἦ δ' ὅς, τὸ τοιοῦτον ἀνάμνησίς τις ἔστι; μάλιστα μέντοι,

sus, inquit. Num ergo & hoc confitemur, *inquit*, quoties ſcientia hoc modo provenit, recordationem eam eſſe? Dico autem quadam hujuſmodi ratione: ſi quis, cum aliud quiddam viderit vel audiverit vel alio quovis ſenſu perceperit, non ſolum id ipſum norit, verum etiam aliud agnoverit, cujus non una eademque, ſed alia ſit ſcientia, nonne hoc merito dicimus, hunc eam rem recordari, cujus notionem *ita* acceperit? Quonam pacto id dicis? Hoc, *inquit Socrates:* exempli gratia, alia quodammodo hominis ſcientia eſt, alia lyræ. Quidni? Nonne noſti hoc amantibus uſu venire, cum lyram aut veſtem aut aliud quidpiam, quo eorum pueri adamati uti conſueverunt, conſpexerint; ut & lyram agnoſcant, & ſimul in animo pueri, cujus erat lyra, ſpeciem habeant? Hoc vero eſt recordatio. Quemadmodum quis, cum Simmiam viderit, ſæpe Cebetis recordatur; & alia hujuſmodi infinita quodammodo contingant. Infinita per Jovem, inquit Simmias. An non igitur, inquit, hujuſmodi aliquid recordatio quædam eſt? maxime vero,

ὅταν τις τοῦτο πάθῃ περὶ ἐκεῖνα, ἃ ἔστω ποτὲ χρόνου καὶ τοῦ μὴ ὑπομνῆσαι ἤδη ἐπελέλησο; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Τί δέ, ἦ δ' ὅς; ἔστιν ἵππον γεγραμμένον ἰδόντα, καὶ λύραν γεγραμμένην, ἀνθρώπου ἀναμνησθῆναι; καὶ Σιμμίαν ἰδόντα γεγραμμένον Κέβητος ἀναμνησθῆναι; Πάνυ γε. Οὐκοῦν καὶ Σιμμίαν ἰδόντα γεγραμμένον, αὐτῷ Σιμμίᾳ ἀναμνησθῆναι; Ἔστι μέντοι, ἔφη.

ιθ'. Ἆρ' οὖν ἅπαντα ταῦτα συμβαίνει τὴν ἀνάμνησιν εἶναι, τὰ μὲν, ἀφ' ὁμοίων, τὰ δὲ, καὶ ἀπ' ἀνομοίων; Συμβαίνει. Ἀλλ' ὅταν γε ἀπὸ τῶν ὁμοίων ἀναμιμνήσκηταί τις τι, ἆρ' οὐκ ἀναγκαῖον τόδε προσπάσχειν, ἐννοεῖν εἴτε τι ἐλλείπει τοῦτο τῆς τὴν ὁμοιότητα, εἴτε μὴ, ἐκείνῳ, ὃ ἀνεμνήσθη; Ἀνάγκη, ἔφη. Σκόπει δή, ἦ δ' ὅς, εἰ ταῦτα ὧδε ἔχει. Φαμέν που τὶ εἶναι ἴσον; οὐ ξύλον ξύλῳ λέγω, οὐδὲ λίθον λίθῳ, οὐδ' ἄλλο τῶν τοιούτων οὐδέν, ἀλλὰ παρὰ πάντα ταῦτα ἕτερόν τι

cum id in illis accidat rebus, quarum aliquis temporis longinquitate, & quod eas inſpicere deſierit, jam oblitus eſſet? Ita certe, inquit *Simmias*. Quid vero, inquit ille? contingitne, ut qui equum pictum viderit, pictamque lyram, reminiſcatur hominis? & cum pictum aſpexerit Simmiam, Cebetis recordetur? Omnino quidem. Nonne *evenit* etiam, ut qui Simmiam pictum viderit, ipſius quoque Simmiæ recordetur? Evenit certe, inquit.

19. An non ergo in hiſce omnibus contingit, ut recordatio partim e rebus ſimilibus, & partim etiam e diſſimilibus proveniat? Contingit. Verum quoties propter ſimilia quiſpiam rei alicujus reminiſcatur, an non neceſſe eſt id inſuper ei evenire, ut *nimirum* agnoſcat utrum deficiat hoc quoad ſimilitudinem, necne, ab illo, cujus reminiſcatur? Neceſſe eſt, inquit. Perſpice igitur, inquit ille, utrum hæc ita ſe habeant. An aliquid æquale eſſe dicimus? Non dico lignum ligno, neque lapidem lapidi, neque aliud hujuſmodi quicquam, ſed præter hæc omnia aliud quid-

αὐτὸ τὸ ἴσον φῶμέν τι εἶναι, ἢ μηδέν; Φῶμεν τοίνυν νὴ Δί', ἔφη ὁ Σιμμίας, θαυμαστῶς γε. Η καὶ ὁπόταμεθα αὐτὸ ὅ ἐστιν ἴσον; Πάνυ γε, ἦ δ' ὅς. Πόθεν λαβόντες αὐτοῦ τὴν ἐπιστήμην; ἆρ' οὐκ ἐξ ὧν νυῦ δὴ ἐλέγομεν, ἢ ξύλα ἢ λίθους ἢ ἄλλ' ἄττα ἰδόντες τὰ ἴσα, ἐκ τούτων ἐκεῖνο ἐνενοήσαμεν, ἕτερον ὂν τούτων; ἢ οὐχ ἕτερόν σοι φαίνεται; σκόπει δὲ καὶ τῇδε. ἆρ' οὐ λίθοι μὲν ἴσοι, καὶ ξύλα ἐνίοτε τὰ αὐτὰ ὄντα, τοτὲ μὲν ἴσα φαίνεται, τοτὲ δ' οὔ; Πάνυ μὲν οὖν. Τί δέ; αὐτὰ τὰ ἴσα ἔστιν ὅτε ἄνισά σοι ἐφάνη, ἢ ἡ ἰσότης, ἀνισότης; Οὐδεπώποτέ γε, ὦ Σώκρατες. Οὐ ταυτὸν ἄρ' ἐστίν, ἦ δ' ὅς, ταῦτά τε τὰ ἴσα, καὶ αὐτὸ τὸ ἴσον. Οὐδαμῶς μοι φαίνεται, ὦ Σώκρατες. Αλλὰ μὴν ἐκ τούτων γ', ἔφη, τῶν ἴσων ἑτέρων ὄντων ἐκείνου τοῦ ἴσου, ὅμως αὐτοῦ τοῦ ἐπιστήμην ἐννενόηκάς τε καὶ εἴληφας. Αληθέστατα, ἔφη, λέγεις. Οὐκοῦν ἢ ὁμοίου ὄντος τούτοις,

dam ipſum æquale dicamuſne aliquid eſſe, an nihil? Dicamus *aliquid eſſe* per Jovem, inquit Simmias, & quidem mirum in modum *præ cæteris rebus eſſe*. An & ſcimus ipſum quod eſt æquale? Omnino quidem, inquit ille. Undenam ſcientiam ejus accepimus? An non ex iis, quæ modo diximus, *videlicet* conſpicati vel ligna vel ſaxa vel alia quædam æqualia, ex hiſce illud agnovimus, quod ab iis *tamen* aliud eſt? an non vero aliud tibi videtur? Conſidera vero & hoc pacto. Nonne ſaxa quidem æqualia, & ligna nonnunquam eadem, alias æqualia, alias inæqualia nobis apparent? Prorſus. Quid autem? ipſa æqualia unquamne tibi inæqualia videbantur, vel æqualitas, inæqualitas? Nunquam, Socrates. Non ergo idem ſunt, inquit, hæc æqualia, atque ipſum æquale. Nullo modo *idem* mihi, Socrates, apparent. Atqui ex hiſce æqualibus, alia licet ſint quam ipſum illud æquale, ipſius tamen ſcientiam deprompſiſti atque percepiſti. Veriſſima, inquit, dicis. An non id, ſive ſimile *ipſum* ſit illis,

ἢ ἀνομοίᾳ; Πάνυ γε. Διαφέρῃ δέ γ', ἢ δ' ὅς, οὐδέν. ἕως γὰρ ἂν ἄλλο ἰδὼν, ἀπὸ ταύτης τῆς ὄψεως ἄλλο ἐννοήσῃς, εἴτε ἀνόμοιον, εἴτε ὅμοιον ἀναγκαῖον, ἔφη, αὐτὸ ἀνάμνησιν γεγονέναι. Πάνυ μὲν οὖν. Τί δαὶ τόδ', ἢ δ' ὅς; ἢ πάσχομέν τι τοιοῦτον περὶ τὰ ἐν τοῖς ξύλοις τε καὶ οἷς νῦν δὴ ἐλέγομεν, ἐν τοῖς ἴσοις; ἆρα φαίνεταί ἡμῖν οὕτως ἴσα εἶναι, ὥσπερ αὐτὸ ὃ ἔστιν ἴσον; ἢ ἐνδεῖ τι ἐκείνου, τῷ μὴ τοιοῦτον εἶναι, οἷον τὸ ἴσον, ἢ οὐδέν; Πολύγε, ἔφη, ἐνδεῖ. Οὐκοῦν ὁμολογοῦμεν, ὅταν τις τι ἰδὼν, ἐννοήσῃ ὅτι βούλεται μέν, τοῦτο δὲ νῦν ἐγὼ ὁρῶ, εἶναι οἷον ἄλλο τι τῶν ὄντων· ἐνδεῖ δὲ, καὶ οὐ δύναται τοιοῦτον [1] εἶναι ἴσον, οἷον ἐκεῖνο, ἀλλ' ἔστι φαυλότερον· ἀναγκαῖόν που τὸν τοῦτο ἐννοοῦντα, τυχεῖν προειδότα ἐκεῖνο, ᾧ φησὶν αὐτὸ πεπονθέναι μέν, ἐνδεεστέρως δὲ ἔχειν; Ἀνάγκη. Τί οὖν; τὸ τοιοῦτον πεπόνθαμεν καὶ

sive diſſimile? Omnino. Nihil ſane, inquit, refert. Quatenus enim aliud conſpicatus, ab hoc conſpectu aliud agnoveris, ſive ſimile, ſive diſſimile, neceſſe eſt, inquit, illud ipſum recordationem eſſe. Et maxime quidem. Quid vero de hoc *ſtatuis*, inquit ille? an hujuſmodi aliquid nobis contingit in *æqualitate* eorum, de quibus modo loquebamur, lignorum & *aliorum* æqualium? videnturne ita æqualia eſſe, ut ipſum æquale? an deeſt aliquid, quo minus talia ſint, quale eſt æquale ipſum, an nihil? Permultum certe deeſt, inquit. Nonne confitemur, quando quis aliquid intuitus, agnoverit appetere quidem id, *exempli cauſa*, hoc quod ego nunc video, eſſe *tale*, quale quiddam aliud ex iis, quæ ſunt; verum deficere, neque poſſe eſſe tale, quale illud eſt, ſed ei cedere; neceſſe eſſe eum, qui id agnoverit, ante cognoviſſe illud, cui hoc ſimile quidem eſſe dicit, a perfecta tamen ipſius ſimilitudine abeſſe? Neceſſe eſt. Quid ergo? talene aliquid nobis quo-

1 Forſan εἶναι, οἷόν.

ἡμεῖς, ἢ δ', ὃς τε τὰ ἴσα ἢ αὐτὸ τὸ ἴσον; Παντάπασί γε. Ἀναγκαῖον ἄρα ἡμᾶς τοιοῦδέναι τὸ ἴσον οἷόν ἐστι καὶ ἐκεῖνα τὰ ὄντα, ὅτε τὸ τοιοῦτον ἰδόντες τὰ ἴσα, ἐνενοήσαμεν ὅτι ὀρέγεται μὲν πάντα ταῦτ' εἶναι οἷον τὸ ἴσον, ἔχει δὲ ἐνδεέστερος. Ἐστι ταῦτα. Ἀλλὰ μὴν καὶ τόδε ὡμολογοῦμεν, μὴ ἄλλοθεν αὐτὸ ἐννενοηκέναι, μηδὲ δυνατὸν εἶναι ἐννοῆσαι, ἀλλ' ἢ ἐκ τοῦ ἰδεῖν ἢ ἅψασθαι ἢ ἔκ τινος ἄλλης τῶν αἰσθήσεων. ταὐτὸν δὲ πάντα ταῦτα λέγω. Ταὐτὸν γάρ ἐστιν, ὦ Σώκρατες, τοῖς γε ὑπὲρ βούλεται δηλῶσαι ὁ λόγος. Ἀλλὰ μὲν δὴ ἔκ γε τῶν αἰσθήσεων δεῖ ἐννοῆσαι ὅτι πάντα τὰ ἐν ταῖς αἰσθήσεσιν ἐκείνου τοῦ [1]ὀρέγεται τοῦτ' ὄ ἐστιν ἴσον, καὶ αὐτῶν ἐνδεέστερά ἐστιν. ἢ πῶς λέγωμεν; Οὕτω. Πρὸ γὰρ τοῦ ἄρξασθαι ἡμᾶς ὁρᾶν ἢ ἀκούειν καὶ τἆλλα αἰσθάνεσθαι, τυχεῖν ἔδει που εἰληφότας ὁπόσην μὴν αὐτοῦ τοῦ ἴσου ὅ, τι ἐστίν, εἰ ἐμέλλομεν τὰ ἐκ τῶν αἰσθή-

que contingit, necne, in æqualium ipſiuſque æqualis *conſideratione*? Omnino quidem. Neceſſe eſt ergo nos æqualis ipſius ſcientiam ante illud tempus habuiſſe, in quo primum viſis æqualibus, agnovimus appetere quidem hæc omnia *talia* evadere, quale eſt ipſum æquale, ad plenam tamen ipſius ſimilitudinem minime pervenire. Ita eſt. Atqui & hoc confitemur, nos neque aliunde id agnoviſſe, neque agnoſcere poſſe, quam vel viſu vel tactu vel alio quodam ſenſu. Similiter enim de his omnibus ſtatuo. Similiter, Socrates, ad id ſe habent, quod vult ſermo *noſter*, oſtendendum. Atqui a ſenſibus quidem id agnoviſſe oportet, omnia *æqualia*, quæ ſenſibus ſubjecta ſunt, tum illud eſſe appetere, tum a perfecta ipſius ſimilitudine abeſſe: vel quomodo *rem ſe habere* dicamus? Ita. Ante ergo quam inceperimus videre aut audire aliiſque uti ſenſibus, oportebat nos æqualis ipſius ſcientiam accepiſſe, *videlicet* quid ipſum ſit, ſi modo æqualia hæc,

1 Forſan ὀρέγεται, ἢ αὐτῶν.

στεων ἴσα ἐκεῖσε ἀνοίσειν· ὅπη προθυμεῖται μὲ πάντα τὰ τοιαῦτα εἶναι οἷον ἐκεῖνο, ἔστι δὲ αὐτῶ φαυλότερα. Ἀνάγκη ὀκ τῶν προειρημένων, ὦ Σώκρατες. Οὐκοῦν γενόμενοι εὐθὺς ἑωρῶμέν τε καὶ ἠκούομεν καὶ τὰς ἄλλας αἰσθήσεις εἴχομεν; Πάνυ γε. Ἐδει δέ γε, φαμέν, πρὸ τούτων τινὼ ὃ ἴσου ἐπιστήμην εἰληφέναι. Ναί. Πεῖν ἄρα, ὡς ἔοικεν, ἀνάγκη ἡμῖν αὐτὴν εἰληφέναι. Ἔοικεν.

κ'. Οὐκοῦν εἰ μὲν λαβόντες αὐτινὼ πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἔχοντες ἐγενόμεθα, ἠπιστάμεθα καὶ πρὶν γενέσθαι καὶ εὐθὺς γενόμενοι, οὐ μόνον τὸ ἴσον καὶ τὸ μεῖζον καὶ τὸ ἔλαττον, ἀλλὰ καὶ ξύμπαντα τὰ τοιαῦτα. οὐ γὰρ περὶ τοῦ ἴσου νῦν ὁ λόγος ἡμῖν μᾶλλόν τι, ἢ καὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ καλοῦ καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ δικαίου καὶ ὁσίου καὶ, ὅπερ λέγω, περὶ ἁπάντων, οἷς ἐπισφραγιζόμεθα τοῦτο, ὃ ἔστι, καὶ ἐν ταῖς ἐρωτήσεσιν ἐρωτῶντες, καὶ ἐν ταῖς ἀποκρίσεσιν ἀποκρινόμε-

quæ ſenſibus ſubjacent, ad ipſum *adeo* relaturi eſſemus, *ut ſtatueremus* conari quidem hæc omnia talia, quale ipſum eſt, evadere, veruntamen ab eo deficere. Neceſſario ex ſuperioribus id, Socrates, ſequitur. An non ſtatim, *inquit*, poſtquam nati eſſemus, vidimus atque audivimus alioſque ſenſus habuimus? Omnino. Oportuit autem, ut diximus, ante hæc ipſius æqualis ſcientiam habuiſſe. Etiam. Neceſſe ergo eſt, ut videtur, nos, antequam naſceremur, eam percepiſſe. Videtur.

20. Si ergo ea, antequam naſceremur, accepta, ipſam habentes nati fuimus, ſcivimus & ante ortum atque ſtatim nati, non ſolum ipſum æquale majuſque & minus, verum etiam ejuſdem generis omnia. Non enim de æquali magis nunc nobis eſt ſermo, quam de ipſo pulchro, de ipſo bono, de ipſo juſto, atque ſancto, &, ut dico, de omnibus, quæ *proprie* hoc *nomine*, Ejus quod vere eſt, conſignamus, & in interrogationibus *noſtris*, dum interrogamus, & in reſponſionibus, dum reſponde-

νοι. ἆρ' ἀναγκαῖον ἡμῖν εἶναι, τούτων ἀπόντων τὰς ἐπιστήμας πρὸ τοῦ γενέσθαι εἰληφέναι. Ἐστι ταῦτα. Καὶ εἰ μέν γε λαβόντες μὴ ἑκάστοτε ἐπιλελήσμεθα, εἰδότες ἀεὶ γίγνεσθαι, καὶ ἀεὶ ἅμα βίου εἰδέναι. τὸ γὰρ εἰδέναι τοῦτ' ἔστι, λαβόντα τοῦ ἐπιστήμου ἔχειν, καὶ μὴ ἀπολωλεκέναι. ἢ οὐ τοῦτο λήθην λέγομεν, ἐπιστήμης ἀποβολήν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, ὦ Σώκρατες. Εἰ δέ γε, οἶμαι, λαβόντες πρὶν γεγόνθαι, γιγόμενοι ἀπωλέσαμεν, ὕστερον δὲ ταῖς αἰσθήσεσι χρώμενοι περὶ αὐτά, ἐκείνας ἀναλαμβάνομεν τὰς ἐπιστήμας, ἃς ποτε καὶ πρὶν εἴχομεν, ἆρ' ἂν καλοῦμεν μανθάνειν, οἰκείαν ἂν ἐπιστήμην ἀναλαμβάνειν εἴη; τοῦτο δέ που ἀνάμνησιν λέγοντες, ὀρθῶς ἂν λέγοιμεν; Πάνυ γε. Δυνατὸν γὰρ δή τοῦτό γ' ἐφάνη, αἰσθόμενόν τι, ἢ ἰδόντα ἢ ἀκούσαντα ἤ τινα ἄλλην αἴσθησιν λαβόντα, ἕτερόν τι ἀπὸ τούτου ἐννοῆσαι, ὃ ἐπελέλητο, ᾧ τοῦτο ἐπλησίαζεν, ἀνόμοιον ὄν, ἢ ᾧ ὅ-

mus: adeo ut neceſſe ſit nos, antequam naſceremur, horum omnium ſcientias habuiſſe. Ita eſt. Ac ſi acceptis *hiſce ſcientiis*, non earum prorſus obliti eſſemus, *oporteret* & ſcientes ſemper naſci, & eas ſemper per *omnem* vitam ſcire. Nam id ſcire eſt, acceptam alicujus rei ſcientiam retinere, nec amiſiſſe. An non hoc oblivionem nuncupamur, ſcientiæ *videlicet* jacturam? Ita prorſus, inquit, Socrates. Sin autem, opinor, acceptam ante ortum ſcientiam, dum naſcimur, amiſimus, deinde vero uſi ſenſibus circa ipſa, ſcientias illas, quas & ante aliquando habueramus, recipimus, nonne quod diſcere appellamus, erit ſcientiam propriam recuperare? id vero reminiſci nuncupantes, recte nuncupaverimus? Omnino. Fieri enim id poſſe apparuit, ut cum quis aliquid ſenſerit, vel videndo vel audiendo vel alio quopiam ſenſu percipiendo, aliud quiddam ex hoc agnoſcat, cujus erat oblitus, cui quidem hoc, ſeu diſſimile, ſive ſimile eſſet, propin-

μοιον. ὥστε, ὅπερ λέγω, δυοῖν θάτερον· ἤτοι ἐπιστάμενοί γε αὐτὰ γεγόναμεν, καὶ ἐπιστάμεθα διὰ βίου πάντες· ἢ ὕστερον οὓς φαμὲν μανθάνειν, οὐδὲν ἄλλο ἢ ἀναμιμνήσκονται ἔτι· καὶ ἡ μάθησις, ἀνάμνησις ἂν εἴη. Καὶ μάλα δὴ ὅπως ἔχει, ὦ Σώκρατες.

κα'. Πότερον δὴ αἱρῇ, ὦ Σιμμία; ἐπισταμένους ἡμᾶς γεγονέναι, ἢ ἀναμιμνήσκεσθαι ὕστερον ὧν πρότερον ἐπιστήμην εἰληφότες ἦμεν; Οὐκ ἔχω, ὦ Σώκρατες, ἐν τῷ παρόντι ἑλέσθαι. Τί δὲ ἔχεις ἑλέσθαι, καὶ πῇ σοι δοκεῖ περὶ αὐτοῦ; ἀνὴρ ἐπιστάμενος, περὶ ὧν ἐπίσταται ἔχοι ἂν δοῦναι λόγον, ἢ οὔ; Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη, ὦ Σώκρατες. Ἦ καὶ δοκοῦσί σοι πάντες ἔχειν διδόναι λόγον περὶ τούτων, ὧν νῦν δὴ ἐλέγομεν; Βουλοίμην μέντ' ἄν, ἔφη ὁ Σιμμίας· ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον φοβοῦμαι, μὴ αὔριον τηνικάδε οὐκέτι ἢ ἀνθρώπων οὐδεὶς ἀξίως οἷός τε τοῦδε ποιῆσαι. Οὐκ ἄρα δοκοῦσί σοι ἐπίστασθαί γε, ἔφη, ὦ Σιμμία, πάντες αὐτά. Οὐδαμῶς. Ἀναμιμνήσκονται ἄρα ποτὲ ἃ ἔμαθον. Ἀνάγκη. Πότε λαβοῦ-

quabat. Itaque duorum alterum, ut dico, *ſequetur:* aut hæc ſcientes nati ſumus, ſcimuſque per *omnem* vitam omnes; aut quos deinde dicimus diſcere, duntaxat reminiſcuntur; atque diſcere erit reminiſci. Sic omnino ſe res habet, Socrates.

21. Utrum igitur eligis, Simmia? noſne ſcientes natos eſſe, an reminiſci poſtea quorum prius ſcientiam acceperamus? Non habeo, Socrates, quod in præſentia eligam. Quid vero habes hic, quod eligas, & quid de hoc videtur tibi? vir ſciens poteſtne eorum, quæ ſcit, reddere rationem, an non? Neceſſe admodum eſt, Socrates, inquit. An vero tibi videntur omnes rationem eorum, quæ modo dicebamus, reddere poſſe? Vellem equidem, inquit Simmias: ſed multo magis vereor, ne cras nemo hic amplius ſit, qui id digne poſſit præſtare. Non igitur, Simmia, putas omnes iſta ſcire. Nullo modo. Reminiſcuntur ergo quæ aliquando didicerant. Neceſſe eſt. Quando vero ſcien-

σαι αἱ ψυχαὶ ἡμῶν τὴν ἐπιστήμην; οὐ γὰρ δὴ ἀφ' οὗ γε ἄνθρωποι γεγόναμεν. Οὐ δῆτα. Πρότερον ἄρα. Ναί. Ἦσαν ἄρα, ὦ Σιμμία, αἱ ψυχαὶ καὶ πρότερον, πρὶν εἰς ἀνθρώπου εἶδει, χωρὶς σωμάτων, καὶ φρόνησιν εἶχον. Εἰ μὴ ἄρα γιγνόμενοι λαμβάνομεν, ὦ Σώκρατες, ταύτας τὰς ἐπιστήμας. οὗτος γὰρ λείπεται ἔτι ὁ χρόνος. Εἶεν, ὦ ἑταῖρε. Ἀπόλλυμεν δὲ αὐτὰς ἐν ποίῳ ἄλλῳ χρόνῳ; οὐ γὰρ δὴ ἔχοντές γε αὐτὰς γιγνόμεθα, ὡς ἄρτι ὡμολογήσαμεν. ἢ ἐν τούτῳ ἀπόλλυμεν, ὅπερ ἐν λαμβάνομεν; ἢ ἔχεις ἄλλον τινὰ εἰπεῖν χρόνον; Οὐδαμῶς, ὦ Σώκρατες· οὐκ ἔλαθον ἐμαυτὸν οὐδὲν εἰπών.

κβ'. Ἀρ' οὖν οὕτως ἔχει, ἔφη, ἡμῖν, ὦ Σιμμία; εἰ μέν ἐστιν ἃ ἀεὶ λέγομεν, καλόν τε καὶ ἀγαθὸν, καὶ πᾶσα ἡ τοιαύτη οὐσία, καὶ ὅτι ταύτην τὴν ἐκ τῶν αἰσθήσεων πάντα ἀναφέρομεν, ὑπάρχουσαν πρότερον ἀνευρίσκοντες ἡμετέραν οὖσαν, καὶ ταῦτα ἐκείνῃ ἀπεικάζομεν, ἀναγκαῖον, οὕτως, ὥσπερ

tiam hanc animæ noſtræ acceperunt? non enim ex quo homines nati ſumus. Non certe. Ergo prius. Ita. Erant igitur, Simmia, animæ, etiam priuſquam in humana ſpecie eſſent, ſeorſum a corpore, intelligentiamque habebant. Niſi forte, Socrates, dum naſcimur, haſce ſcientias accipimus: nam id tempus adhuc reliquum eſt. Eſto, amice: ſed quonam alio tempore eas amittimus? non enim habentes eas naſcimur, ut modo confitebamur. An in eo *temporis puncto* eas perdimus, quo & accipimus? an aliud quoddam tempus afferre potes? Nullo modo, Socrates: ſed nihil me dicere minime animadvertebam.

22. An ergo, inquit, ita nobis ſe res habet, Simmia? Si quidem ſunt ea, quæ quotidie prædicamus, pulchrum ſcilicet quiddam & bonum, & omnis ejuſmodi eſſentia, & ad eam omnia ſenſibus percepta referimus, quam & prius exiſtentem & noſtram comperimus, & hæc ipſi, *tanquam exemplari*, aſſimilamus, neceſſe eſt, ut

καὶ ταῦτά ἐστιν, οὕτω καὶ τὴν ἡμετέραν ψυχὴν εἶναι, καὶ πρὶν γεγονέναι ἡμᾶς· εἰ δὲ μή ἐστι ταῦτα, ἄλλως ἂν ὁ λόγος οὗτος εἰρημένος εἴη. ἆρ' οὕτως ἔχει, καὶ ἴσην ἀνάγκην ταῦτά τε εἶναι, καὶ τὰς ἡμετέρας ψυχὰς πρὶν καὶ ἡμᾶς γεγονέναι· καὶ εἰ μὴ ταῦτα, οὐδὲ τάδε; Ὑπερφυῶς, ὦ Σώκρατες, ἔφη ὁ Σιμμίας, δοκεῖ μοι ἡ αὐτὴ ἀνάγκη εἶναι· καὶ εἰς καλόν γε καταφεύγει ὁ λόγος, εἰς τὸ ὁμοίως εἶναι τήν τε ψυχὴν ἡμῶν πρὶν γενέσθαι ἡμᾶς, καὶ τὴν οὐσίαν, ἣν σὺ νῦν λέγεις. οὐ γάρ ἔχω ἔγωγε οὐδὲν οὕτω μοι σαφὲς ὂν, ὡς τοῦτο, τὸ πρέπειν τὰ τοιαῦτα εἶναι ὡς οἷόν τε μάλιστα, καλόν τε καὶ ἀγαθὸν, καὶ τἆλλα πρέποντα, ἃ σὺ νῦν δὴ ἔλεγες· καὶ ἔμοιγε ἱκανῶς ἀποδέδεικται. Τί δὲ δὴ Κέβητι, ἔφη ὁ Σωκράτης; δεῖ γὰρ καὶ Κέβητα πεῖσαι. Ἱκανῶς, ἔφη ὁ Σιμμίας, ὡς ἔγωγε οἶμαι· καίτοι καρτερώτατος ἀνθρώπων ἐστὶ πρὸς τὸ ἀπιστεῖν τοῖς λόγοις. Ἀλλ' οἶμαι

& ipſa ſunt, ita noſtram quoque animam, etiam priuſquam naſceremur, extitiſſe: at ſi hæc non ſunt, ſermo iſte fruſtra habitus erit. An non ita ſe habet, atque æqua neceſſitas eſt, & iſta eſſe, & animas noſtras antequam naſceremur; & niſi hæc ſint, neque illa? Mirum in modum, Socrates, inquit Simmias, eadem mihi videtur eſſe neceſſitas: & ad rem præclaram confugit oratio, *nempe* animam noſtram, perinde, antequam naſceremur, extitiſſe, ac eſſentiam ipſam, quam modo dicebas. Nihil enim tam manifeſtum habeo, quam hoc, eſſe hujuſmodi omnia, & quidem maxime, *ſcilicet* pulchrum ipſum & bonum, aliaque omnia, quæ tu modo dicebas: & quantum ad me attinet, ſatis eſt demonſtratum. Quid vero *videtur* Cebeti, inquit Socrates? oportet enim & Cebeti quoque perſuadere. Satis & *illi perſuaſum eſt*, inquit Simmias, ut ego quidem arbitror; quamvis *omnium* hominum pertinaciſſimus eſt in fide ſermonibus deneganda. Opinor ta-

οὐκ ἐνδεῶς τοῦτο πεπεῖσθαι αὐτὸν, ὅτι πρὶν γενέσθαι ἡμᾶς, ἦν ἡμῶν ἡ ψυχή.

κγ'. Εἰ μέντοι καὶ ἐπειδὰν ἀποθάνωμεν ἔτι ἔσται, οὐδ' ἀπ' ἐμοὶ δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, ἔφη, ἀποδεδεῖχθαι· ἀλλ' ἔτι ἐνέστηκεν, ὃ νυνδὴ Κέβης ἔλεγε, τὸ τῶν πολλῶν, ὅπως μὴ ἅμα ἀποθνήσκοντος τοῦ ἀνθρώπου διασκεδάννυται ἡ ψυχὴ, καὶ αὐτῇ τοῦτο τέλος ἦ. τί γὰρ κωλύει γίγνεσθαι μὲν αὐτὴν καὶ ξυμπίπτειν ἄλλοθέν ποθεν, καὶ εἶναι πρὶν καὶ εἰς ἀνθρώπειον σῶμα ἀφικέσθαι· ἐπειδὰν δὲ ἀφίκηται, καὶ ἀπαλλάττηται τούτου, τότε καὶ αὐτὴν τελευτᾶν καὶ διαφθείρεσθαι; Εὖ λέγεις, ἔφη, ὦ Σιμμία, ὁ Κέβης. φαίνεται γὰρ ὥσπερ ἡμῖν ἀποδεδεῖχθαι οὗ δεῖ, ὅτι πρὶν γενέσθαι ἡμᾶς, ἦν ἡμῶν ἡ ψυχή· δεῖν δὲ προσαποδεῖξαι ἔτι, εἰ καὶ ἐπειδὰν ἀποθάνωμεν, οὐδὲν ἧττον ἔσται ἡ πρὶν γενέσθαι, εἰ μέλλει τέλος ἡ ἀπόδειξις ἕξειν. Ἀποδέδεικται μέν, ἔφη,

men hoc illi ſatis probatum, animam noſtram, antequam naſceremur, extitiſſe.

23. An vero & poſt interitum noſtrum adhuc futura ſit, nec mihi quidem ipſi, inquit, Socrates, adhuc videtur demonſtratum eſſe; ſed etiamnum vulgi inſtat *dubitatio* illa, quam Cebes commemorabat, an non homine moriente, ſimul anima diſſipetur, atque hic illi exiſtentiæ ſuæ finis ſit. Quid enim prohibet naſci quidem illam & conſtitui aliunde, atque eſſe prius etiam quam in corpus humanum deveniret: poſtquam vero illuc devenerit, & ab eo diſceſſerit, tunc illam etiam interire & corrumpi? Recte loqueris, Simmia, inquit Cebes. Videtur enim quaſi dimidium ejus quod *demonſtrari* oportet, demonſtratum eſſe, noſtram *nempe* animam, antequam naſceremur, extitiſſe; oportere autem te id quoque adhuc demonſtrare, *nimirum* eam, poſtquam mortui fuerimus, non minus fore quam antequam naſceremur, ſi modo finem ſuum demonſtratio ſit habitura. Demonſtratum quidem eſt, inquit

ὦ Σιμμία τε καὶ Κέβης, ὁ Σωκράτης, καὶ νῶ, εἰ θέλετε σκοπεῖσθαι τοῦτόν τε τὸν λόγον εἰς ταὐτὸν καὶ ὃν περὶ τούτου ὡμολογήσαμεν, ὅ γίγνεσθαι πᾶν τὸ ζῶν ἐκ τοῦ τεθνεῶτος. εἰ γάρ ἐστιν ἡ ψυχὴ καὶ πρότερον, ἀνάγκη δ' αὐτὴν εἰς τὸ ζῆν ἰοῦσαν τε καὶ γιγνομένην, μηδαμόθεν ἄλλοθεν ἢ ἐκ θανάτου τε καὶ ἐκ τοῦ τεθνάναι γίγνεσθαι· πῶς οὐκ ἀνάγκη αὐτὴν καὶ ἐπειδὰν ἀποθάνῃ εἶναι, ἐπειδὴ δεῖ αὖθις αὐτὴν γίγνεσθαι; ἀποδέδεικται μὲν δή, ὅπερ λέγεται, καὶ νῶ.

κδ'. Ὅμως δέ μοι δοκεῖς σύ τε καὶ Σιμμίας ἡδέως ἂν καὶ τοῦτον διαπραγματεύσασθαι τὸν λόγον ἔτι μᾶλλον· καὶ δεδιέναι τὸ τῶν παίδων, μὴ ὡς ἀληθῶς ὁ ἄνεμος αὐτὴν ἐκβαίνουσαν ἐκ τοῦ σώματος διαφυσᾷ καὶ διασκεδάννυσιν· ἄλλως τε καὶ ὅταν τύχῃ τις μὴ ἐν νηνεμίᾳ, ἀλλ' ἐν μεγάλῳ τινὶ πνεύματι, ἀποθνήσκων. Καὶ ὁ Κέβης ὑπογελάσας, Ὡς δεδιότων, ἔφη, ὦ Σώκρατες, πειρῶ ἀναπείθειν· μᾶλλον δὲ μὴ ὡς ἡμῖν δεδιότων· ἀλλ' ἴσως ἔνι τις

Socrates, iſtud, Simmia & Cebes, etiam nunc, ſi modo velitis & hunc ſermonem & illum, quem ante conceſſeramus, *videlicet* omne vivens ex mortuo fieri, in unum connectere. Si enim anima & prius eſt, & quum in hanc venit vitam, gigniturque *homo*, neceſſe eſt, non aliunde eam, quam ex morte & ipſo mori, gigni; cur non neceſſarium ſit, ut etiam poſt mortem exiſtat, quum ipſam rurſus gigni oporteat? Demonſtratum igitur & nunc eſt, ut dicebatur.

24. Veruntamen videmini tu atque Simmias libenter ſermonem hunc etiam diligentius pertractaturi; ac puerorum more formidare, ne revera animam corpore egredientem ventus perflet atque diſſipet; præſertim ſi quis non in cœlo tranquillo, ſed ventis vehementius flantibus, moriatur. Ad hæc Cebes ſubridens, Tanquam nobis id formidantibus, inquit, Socrates, conare perſuadere: imo vero non tanquam formidantibus nobis: ſed fortaſſe eſt & in-

ἢ σὺ ἡμῖν παῖς, ὅστις τὰ τοιαῦτα φοβεῖται. τοῦτον οὖν πειρώμεθα πείθειν μὴ δεδιέναι τὸν θάνατον, ὥσπερ τὰ μορμολύκεια. Ἀλλὰ χρή, ἔφη ὁ Σωκράτης, ἐπᾴδειν αὐτῷ ἐκάστης ἡμέρας, ἕως ἂν ἐξιάσηται. Πόθεν οὖν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, τῶν τοιούτων ἀγαθὸν ἐπῳδὸν ληψόμεθα, ἐπειδὴ σύ, ἔφη, ἡμᾶς ἀπολείπεις; Πολλὴ μὲν ἡ Ἑλλὰς, ἔφη, ὦ Κέβης, ἐν ᾗ ἔνεισί που ἀγαθοὶ ἄνδρες· πολλὰ δὲ καὶ τὰ τῶν βαρβάρων γένη, οὓς πάντας χρὴ διερευνᾶσθαι, ζητοῦντας τοιοῦτον ἐπῳδόν, μήτε χρημάτων φειδομένους, μήτε πόνων. ὡς οὐκ ἔστιν εἰς ὅ, τι ἂν εὐκαιρότερον ἀναλίσκοιτε χρήματα. ζητεῖν δὲ χρὴ καὶ αὐτοὺς μετ' ἀλλήλων. ἴσως γὰρ ἂν οὐδὲ ῥᾳδίως εὕροιτε μᾶλλον ὑμῶν δυναμένους τοῦτο ποιεῖν. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν δὴ ἔσται, ἔφη ὁ Κέβης. ὅταν δὲ ἀπελίπομεν, ἐπανέλθωμεν, εἰ σοι ἡδομένῳ ἐστίν. Ἀλλὰ μὴν ἡδομένῳ γε. πῶς γὰρ οὐ μέλλει; Καλῶς, ἔφη, λέγεις.

ter nos puer aliquis, qui talia metuat. Huic ergo conemur persuadere, ne mortem, ceu larvas, pertimescat. Oportet ergo, inquit Socrates, hunc carminibus quotidie demulcere, donec sanus efficiatur. Undenam ergo, inquit *Cebes*, hominem hujusce incantandi artis peritum nanciscemur, Socrates, quandoquidem tu nos deseris? Ampla est, inquit, Cebes, Græcia, in qua boni insunt viri: multæ quoque barbarorum gentes sunt, quas omnes perlustrare oportet, hominem artis hujuscemodi peritum quærentes, neque pecuniis parcentes, neque laboribus. Nihil enim est, in quod commodius pecunias impendatis. Perscrutandum vero est etiam inter vos ipsos: forte enim *alios* haud facile invenietis, qui melius, quam vos ipsi, id queant efficere. Fient quidem hæc, inquit Cebes: sed redeamus jam, si tibi placet, unde digressi sumus. Mihi certe placet, *inquit*. Cur non enim *ita* futurum est? Recte dicis, inquit *Cebes*.

κε'. Οὐκοῦν τοιόνδέ τι, ἦ δ' ὃς ὁ Σωκράτης, δεῖ ἡμᾶς ἀνερέσθαι ἑαυτούς, ᾧ ποίῳ ποτὲ ἄρα πρέπει τοῦτο τὸ πάθος πάσχειν; τὸ διασκεδάννυσθαι, καὶ ὑπὲρ ὅ ποίου τινὸς δεδιέναι, μὴ πάθῃ αὐτό, καὶ τῷ ποίῳ τινί· καὶ μετὰ τοῦτο αὖ ἐπισκέψασθαι, πότερον ψυχή ἐστι· καὶ ἐκ τούτων θαρρεῖν ἢ δεδιέναι ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας ψυχῆς. Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις. Ἆρ' οὖν τῷ μὲν συντεθέντι τε καὶ συνθέτῳ ὄντι φύσει πρέπει τοῦτο πάσχειν, διαιρεθῆναι ταύτῃ, ἥπερ συνετέθη· εἰ δέ τι τυγχάνει ὂν ἀσύνθετον, τούτῳ μόνῳ προσήκειν μὴ πάσχειν τὰ αὐτά, εἴπερ τῷ ἄλλῳ; Δοκεῖ μοι, ἔφη, οὕτως ἔχειν, ὁ Κέβης. Οὐκοῦν ἅπερ ἀεὶ κατὰ ταυτὰ καὶ ὡσαύτως ἔχει, ταῦτα μάλιστα εἰκὸς εἶναι τὰ ἀσύνθετα· τὰ δὲ ἄλλοτ' ἄλλως καὶ μηδέποτε κατὰ ταυτά, ταῦτα δὲ εἶναι τὰ σύνθετα; Ἐμοιγε δοκεῖ οὕτως. Ἰωμεν δή, ἔφη, ἐπὶ ταῦτα, ἐφ' ἅπερ ἐν τῷ ἔμπροσθεν λόγῳ. αὐτὴ ἡ οὐσία, ἧς λόγον δίδομεν ὅ τι ἐστί, καὶ ἐρωτῶντες καὶ

25. Tale ergo aliquid, inquit Socrates, a nobis ipsis scisciscitari debemus, cuinam ergo rei id pati convenit, *nempe* ut dissipetur, & de quanam re timere *oportet*, ne id patiatur, & cuinam *id timere convenit:* & deinde considerare, utrum anima sit: & ex his de anima nostra vel bonam spem habere vel timere. Vera loqueris, inquit. Nonne igitur ei quidem, quod componitur & compositum est, natura id pati convenit, ut, quatenus est compositum, eatenus dissolvatur; si quid vero non sit compositum, huic soli, si cui alii, convenit hæc ipsa minime pati? Mihi quidem ita esse videtur, inquit Cebes. An non quæ semper eodem modo & æquabiliter se habent, hæc simplicia esse maxime consentaneum est; quæ vero alias aliter, nec unquam eodem modo, hæc esse composita? Ita ego quidem opinor. Redeamus ergo, inquit, ad illa, ad quæ in superiori sermone *processimus*. Ipsa essentia, quam, tum in interrogationibus, tum in responsionibus re-

ἐπκεινόμθνοι, πότερον ὡσαύτως ἀεὶ ἔχει κατὰ ταυτὰ, ἢ ἄλλοτ' ἄλλως; αὐτὸ τὸ ἴσον, αὐτὸ τὸ καλὸν, αὐτὸ ἕκαστον, ὅ ἐστι τὸ ὄν, μήποτε μεταβολὴν καὶ ἠντινοῦν ἀνδέχεται; ἢ ἀεὶ αὐτῷ ἕκαστον ὅ ἐστι, μονοειδὲς ὄν, αὐτὸ καθ' αὐτὸ ὡσαύτως πῃ ταυτὰ ἔχῃ, καὶ οὐδέποτε ὐδαμῇ ὐδαμῶς ἀλλοίωσιν οὐδεμίαν ἀνδέχεται; Ὡσαύτως, ἔφη, ἀνάγκη, ὁ Κέβης, καὶ πῃ τὰ αὐτὰ ἔχειν, ὦ Σώκρατες. Τί δὲ τῶν πολλῶν καλῶν, οἷον ἀνθρώπων ἢ ἵππων ἢ ἱματίων, ἢ ἄλλων ὁντινωνοῦν τοιούτων, ἴσων ἢ καλῶν, ἢ πάντων τῶν ἐκείνοις ὁμωνύμων; ἆρα κατὰ τὰ αὐτὰ ἔχει, ἢ ὥσπερ τοὐνδιπτον ἐκείνοις, οὔτε αὐτὰ [1] αὐτοῖς, οὔτε ἀλλήλοις οὐδέποτε, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ὐδαμῶς κατὰ ταυτά ἐστιν; Οὕτως αὖ, ἔφη, ταῦτα, ὁ Κέβης, οὐδέποτε ὡσαύτως ἔχει. Οὐκοῦν τούτων μὲν καὶν ἅψαιο, καὶν ἴδοις, καὶν ταῖς ἄλλαις αἰσθήσεσιν αἰσθοιο· τῶν δὲ καλὰ

vera eſſe ſtatuimus, utrum æquabiliter eodemque modo ſe ſemper habet, an alias aliter? ipſum æquale, ipſum pulchrum, ipſum unumquodque, quod revera eſt, utrum unquam mutationem qualemcunq; recipit? an ipſorum ſemper unumquodque quod *vere* eſt, uniforme exiſtens, ipſum per ſe ipſum æquabiliter & eodem modo ſe habet, neque unquam neque ullo prorſus pacto mutationem aliquam ſuſcipit? Neceſſe eſt, inquit Cebes, hæc, Socrates, eodem modo & æquabiliter ſe habere. Quid autem *dicemus* de omnibus rebus pulchris, ſcilicet hominibus, equis, veſtibus, vel aliis quibuſcunque talibus, quæ vel pulchra ſunt vel æqualia, vel de omnibus, quæ illis ſynonyma ſunt? num hæc eodem modo ſe habent, an potius omnino contra quam illa, *videlicet* neque ipſa ſibimet, neque invicem unquam, ut verbo dicam, ullo pacto eodem modo ſe habent? Hæc item, inquit Cebes, nunquam æquabiliter ſe habent. Hæc ergo tangi, videri, aliiſque ſenſibus percipi poſſunt: quæ vero *ſemper*

[1] Forſan αὐτοῖς.

ταυτὰ ἐχόντων ὄκ ἔστιν ὅτῳ ποτ' ἂν ἄλλῳ ἐπιλάβοιο ἢ τῷ τῇ διανοίας λογισμῷ· ἀλλ' ἔστιν ἀειδῆ τὰ τοιαῦτα, καὶ οὐχ ὁρᾶται. Παντάπασιν, ἔφη, ἀληθῆ λέγεις.

κϛ'. Θῶμεν οὖν βούλει, ἔφη, δύο εἴδη τῶν ὄντων, τὸ μὲν, ὁρατὸν, τὸ δὲ, ἀειδές; Θῶμεν, ἔφη. Καὶ τὸ μὲν ἀειδὲς, ἀεὶ κατὰ τὰ αὐτὰ ἔχον, τὸ δὲ ὁρατὸν, μηδέποτε κατὰ ταυτά; Καὶ τοῦτο, ἔφη, θῶμεν. Φέρε δή, ἦ δ' ὅς, ἄλλο τι ἡμῶν αὐτῶν, ἢ ὃ μὲν, σῶμά ἐστι, τὸ δὲ, ψυχή; Οὐδὲν ἄλλο, ἔφη. Ποτέρῳ οὖν ὁμοιότερον τῷ εἴδει [1] φαμὲν ἂν τῷ ξυγγενέστερον τὸ σῶμα; Παντὶ, ἔφη, τοῦτό γε δῆλον, ὅτι ᾧ ὁρατῷ. Τί δὲ ἡ ψυχὴ; ὁρατὸν, ἢ ἀειδές; Οὐχ ὁρατὸν γε, ὦ Σώκρατες, ἔφη. Ἀλλὰ μὴν ἡμεῖς γε τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ μὴ, τῇ τῶν ἀνθρώπων φύσει ἐλέγομεν· ἢ ἄλλῃ τινὶ οἴει; Τῇ τῶν ἀνθρώπων. Τί οὖν περὶ ψυχῆς ἐλέ-

eodem modo ſe habent, nulla alia ratione comprehendi poſſunt, quam *ſola* mentis cogitatione; at talia ſunt inviſibilia, neque cernuntur. Vera omnino loqueris, inquit.

26. Vis ergo duas rerum ſpecies ponamus, alteram viſibilem, inviſibilem alteram? Ponamus, inquit. Et inviſibilem quidem, ſemper eodem modo ſe habere, viſibilem vero nunquam? Hoc quoque ponamus, inquit. Age ergo, inquit ille, aliudne quiddam nobis ineſt, quam partim quidem corpus, partim vero animus? Nihil aliud, inquit. Utrinam ergo ſpeciei corpus eſſe ſimilius magiſque cognatum dixerimus? Nemini dubium, inquit, quin viſibili. Quid vero animus? viſibilene quiddam eſt, an inviſibile? Non hominibus certe, Socrates, inquit. Atqui nos quidem de iis, quæ humanæ naturæ reſpectu viſibilia ſint vel non, loquebamur: an de iis, quæ alterius cujuſvis *reſpectu ſint*, *nos loqui* exiſtimas? De iis, quæ humanæ *reſpectu ſint*. Quid ergo de animo di-

1 Forſan φαῖμεν *Steph.*

μεν, ὁρατὸν εἶ), ἢ οὐχ ὁρατόν; Οὐχ ὁρατόν. Ἀειδὲς ἄρα; Ναί. Ὁμοιότερον ἄρα ψυχὴ σώματος ὅτι τῷ ἀειδεῖ, τὸ δὲ, ᾧ ὁρατῷ. Πᾶσα ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες.

κζ'. Οὐκοῦν καὶ τόδε πάλαι ἐλέγομεν, ὅτι ἡ ψυχὴ, ὅταν μὲν τῷ σώματι προσχρῆται εἰς τὸ σκοπεῖν τι, ἢ διὰ τῆς ὄψεως, ἢ διὰ τῆς ἀκοῆς, ἢ δι' ἄλλης τινὸς αἰσθήσεως, (τοῦτο γάρ ἐστι τὸ διὰ τοῦ σώματος, τὸ δι' αἰσθήσεως σκοπεῖν τι) τότε μὲν ἕλκεται ὑπὸ τοῦ σώματος εἰς τὰ μηδέποτε κατὰ ταὐτὰ ἔχοντα· καὶ αὐτὴ πλανᾶται καὶ ταράττεται, καὶ ἰλιγγιᾷ, ὥσπερ μεθύουσα, ἅτε τοιούτων ἐφαπτομένη; Πάνυ γε. Ὅταν δέ γε αὐτὴ καθ' αὑτὴν σκοπῇ, ἐκεῖσε οἴχεται εἰς τὸ καθαρόν τε καὶ ἀεὶ ὂν καὶ ἀθάνατον καὶ ὡσαύτως ἔχον· καὶ, ὡς συγγενὴς οὖσα αὐτῷ, ἀεὶ μετ' ἐκείνου τε γίγνεται, ὅταν μόνη καθ' αὑτὴν γένηται, καὶ ἐξῇ αὐτῇ· καὶ πέπαυταί τε τοῦ πλάνου, καὶ περὶ ἐκεῖνα ἀεὶ κατὰ ταὐτὰ ὡσαύτως ἔχει, ἅτε

cebamus, videri eum posse, an non? Non videri. Invisibilem ergo esse? Ita. Animus igitur invisibili *speciei* similior est quam corpus, hoc vero visibili. Necesse id est, Socrates, omnino.

27, An non & hoc jamdudum dicebamus, animum, cum ad aliquid considerandum corporis ministerio utatur, vel per visum, vel per auditum, vel per alium aliquem sensum, (hoc enim, *nimirum* per sensus aliquid considerare, est per corpus *considerare*) tunc quidem a corpore pertrahi ad ea, quæ nunquam eodem modo se habent; atque ipsum errare perturbarique, &, quasi ebrium, vertigine laborare, quippe qui res hujusmodi attigerit? Prorsus. At vero quoties ipse per se ipsum aliquid contempletur, illuc proficiscitur ad id, quod & purum est, & sempiternum & immortale, & quod æquabiliter se habet: &, tanquam ipsi cognatus, semper cum illo versatur, quoties ipse apud se ipsum sit, ipsique liceat; & ab errore cessat, & circa illa semper eodem modo & æquabiliter se habet, quippe quires

τοιούτων ἐφαπτομένη. καὶ τοῦτο αὐτῆς τὸ πάθημα φρόνησις κέκληται. Παντάπασιν, ἔφη, καλῶς καὶ ἀληθῆ λέγεις, ὦ Σώκρατες. Ποτέρῳ δὴ αὖ σοι δοκεῖ τῷ εἴδει, καὶ ἐκ τῶν πρόσθεν καὶ ἐκ τῶν νῦν λεγομένων, ψυχὴ ὁμοιότερον εἶναι καὶ ξυγγενέστερον; Πᾶς ἂν, ἔμοιγε δοκεῖ, ἡ δ' ὅς, συγχωρήσαι, ὦ Σώκρατες, ἐκ ταύτης τῆς μεθόδου καὶ ὁ δυσμαθέστατος, ὅτι ὅλῳ καὶ παντὶ ὁμοιότερόν ἐστι ψυχὴ ᾧ ἀεὶ ὡσαύτως ἔχοντι μᾶλλον, ἢ ᾧ μή. Τί δὲ δὴ σῶμα; Τῷ ἑτέρῳ.

κη'. Ὅρα δὴ καὶ τῇδε, ὅταν ἐπισκοπῶμεν ἐν ᾧ αὖ ὄντι ψυχὴ καὶ σῶμα, τῷ μὲν δουλεύειν καὶ ἄρχεσθαι ἡ φύσις προστάττει, τῇ δέ, ἄρχειν καὶ δεσπόζειν. καὶ τί ταῦτα αὖ πότερόν σοι δοκεῖ ὅμοιον ᾧ θείῳ εἶναι, καὶ πότερον τῷ θνητῷ; ἢ οὐ δοκεῖ σοι ὃ μὲν θεῖον οἷον ἄρχειν τε καὶ ἡγεμονεύειν πεφυκέναι, ὃ δὲ θνητόν, ἄρχεσθαί τε καὶ δουλεύειν; Ἔμοιγε. Ποτέρῳ οὖν ἡ ψυχὴ ἔοικε; [1] Δηλαδὴ,

hujuſmodi attigerit: atque hæc ejus affectio prudentia nuncupatur. Præclare, inquit, ac vere omnino, Socrates, loqueris. Utri igitur ſpeciei rurſus tibi videtur, & ex iis quæ ſupra, & ex iis quæ modo dicta ſunt, animus eſſe ſimilior magiſque cognatus? Arbitror equidem, Socrates, quemlibet, inquit, vel hebetiſſimum ex hac *ratiocinandi* methodo conceſſurum, animum & in toto & in omni *parte* ſimiliorem eſſe ei, quod ſemper eodem modo ſe habet, quam ei, quod non. Quid autem corpus? Alteri *ſpeciei*.

28. Animadverte etiam & hoc modo; quum ſimul animus corpuſque verſentur, hoc quidem ſervire atque parere jubet natura, illum vero præeſſe atque dominari. Ex hiſce autem rurſus utrum tibi videtur ſimile eſſe divino, utrum mortali? An non putas divinum quidem tale eſſe natura, ut præſit atque imperet: mortale vero, ut pareat ac ſerviat? Equidem. Utri igitur animus eſt ſimilis? Conſtat,

1 Forſan Δῆλα δὴ *Steph.*

ὦ Σώκρατες, ὅτι ἡ μὲν ψυχὴ τῷ θείῳ, τὸ δὲ σῶμα τῷ θνητῷ. Σκόπει δή, ἔφη, ὦ Κέβης, εἰ ὀκ πάντων τῶν εἰρημένων τάδε ἡμῖν ξυμβαίνει· τῷ μὲν θείῳ καὶ ἀθανάτῳ καὶ νοητῷ καὶ μονοειδεῖ καὶ ἀδιαλύτῳ καὶ ἀεὶ ὡσαύτως καὶ κατὰ ταυτὰ ἔχοντι ἑαυτῷ, ὁμοιότατον εἶναι ψυχήν· τῷ δ' ἀνθρωπίνῳ καὶ θνητῷ καὶ ἀνοήτῳ καὶ πολυειδεῖ καὶ διαλυτῷ καὶ μηδέποτε κατὰ ταὐτὰ ἔχοντι ἑαυτῷ, ὁμοιότατον αὖ εἶναι σῶμα. ἔχομέν τι πρὸς ταῦτα ἄλλο λέγειν, ὦ φίλε Κέβης, ὡς οὐκ οὕτω ἔχει; Οὐκ ἔχομεν.

κθ'. Τί οὖν; τούτων οὕτως ἐχόντων, ἆρ' οὐχὶ σώματι μὲν ταχὺ διαλύεσθαι πέφυκεν, ψυχῇ δὲ αὖ τοὐναντίον ἀδιαλύτῳ εἶναι· ἢ ἐγγύς τι τούτου; Πῶς γὰρ οὔ; Ἐννοεῖς οὖν, ἔφη, ὅτι ἐπειδὰν ἀποθάνῃ ὁ ἄνθρωπος, τὸ μὲν ὁρατὸν αὐτοῦ σῶμα καὶ ἐν ὁρατῷ κείμενον (ὃ δὴ νεκρὸν καλοῦμεν, ᾧ πέφυκε διαλύεσθαι καὶ διαπίπτειν

Socrates, animum quidem *similem esse* divino, corpus vero mortali. Animadverte ergo, inquit, Cebes, utrum hæc ex omnibus, quæ dicta sunt, nobis contingant: ipsi quidem divino, immortali, intelligentia prædito, simplici, indissolubili, semperque æquabiliter & eodem sibimet modo se ipsum habenti, animum esse simillimum; humano vero, mortali, intelligentiæ experti, multiplici, dissolubili, & nunquam eodem modo sibimet se habenti, simillimum contra esse corpus. Possumusne, amice Cebes, præter hæc aliud quicquam afferre, quo minus ita sit? Non possumus.

29. Quid ergo? cum hæc ita sint, nonne corpori quidem convenit, ut cito dissolvatur, animo vero contra, ut omnino indissolubile sit; aut aliquid huic proximum? Quidni? Cernis ergo, inquit, postquam homo mortuus fuerit, quod in eo visibile est, corpus, & in *loco* visibili positum, (quod quidem cadaver appellamus, cui convenit, ut dissolvatur, concidat,

καὶ διαπνεῖται) ἢ οὐ εὐθὺς τούτων οὐδὲν πέπονθεν, ἀλλ' ὁπεικῶς συχνὸν ἐπιμένῃ χρόνον· ἐὰν μέν τις καὶ καλέσας ἔχων τὸ σῶμα τελευτήσῃ καὶ ἐν [1] τοιαύτῃ ὥρᾳ καὶ πάνυ μάλα. συμπεσὸν γὰρ ὃ σῶμα καὶ ταριχευθέν, ὥσπερ οἱ ἐν Αἰγύπτῳ ταριχευθέντες, ὀλίγα ὅλον μένῃ ἀμήχανον ὅσον χρόνον. ἔνια δὲ μέρη γε σώματος, κἂν σαπῇ, ὅσα τε καὶ νεῦρα καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα, ὅμως, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἀθάνατά ἐστιν. ἢ γάρ; Ναί. Ἡ δὲ ψυχὴ ἄρα, τὸ ἀειδές, ὃ εἰς τοιοῦτον τόπον ἕτερον οἰχόμενον, γενναῖον καὶ καθαρὸν καὶ ἀειδῆ, εἰς ᾅδου, ὡς ἀληθῶς, πρὸς τὸν ἀγαθὸν καὶ φρόνιμον θεόν· (οἷ, ἂν θεὸς ἐθέλῃ, αὐτίκα καὶ τὴν ἐμὴν ψυχὴν ἰτέον) αὕτη ἆρ' ἡμῖν ἡ τοιαύτη καὶ οὕτω πεφυκυῖα, ἀπαλλαττομένη τοῦ σώματος, εὐθὺς διαπέφυσέν τε καὶ ἀπόλωλεν, ὡς φασιν οἱ πολλοὶ ἄνθρωποι; πολλοῦ γε δεῖ, ὦ φίλε Κέβης τε καὶ Σιμμία. ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον ὧδε ἔ-

dissipetur) nihil horum statim pati, sed satis longum tempus permanere; *imo*, si quidem quis cum venusto corpore decesserit, & eandem quoque speciem quam maxime retinere. Corpus enim astrictum & conditum, quemadmodum qui in Ægypto condiri solent, incredibile quoddam tempus ferme integrum manet. Quinetiam si putrescat, nonnullæ corporis partes, ossaque & nervi atque omnia hujusmodi, pene dixerim, immortalia permanent: an non? Ita. Animus ergo, qui invisibile est, qui in alterum quendam similemque migrat locum, præclarum, purum, invisibilem, *nempe* ad inferos revera apud bonum sapientemque deum; (quo, si deus voluerit, paulo post meo quoque animo migrandum est) hiccine ergo talis, talique natura præditus, cum a corpore discesserit, continuo dissipabitur atque interierit, quemadmodum vulgus hominum dicit? Permultum certe abest, dilecte Cebes atque Simmia. At multo magis ita se res ha-

1 Forsan τῇ αὐτῇ.

χῇ· ἐὰν μὴ καθαρὰ ἀπαλλάτῃ), μηδὲν τοῦ σώματος συνεφέλκυσα, ἅτε οὐδὲν κοινωνοῦσα αὐτῷ ἐν τῷ βίῳ ἐκοῦσα ἔτι), ἀλλὰ φεύγουσα αὐτό, καὶ συνηθροισμένη αὐτὴ εἰς αὑτήν, ἅτε μελετῶσα ἀεὶ τοῦτο. τοῦτο δὲ οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ ὀρθῶς φιλοσοφοῦσα, καὶ τῷ ὄντι τεθνάναι μελετῶσα ῥᾳδίως. ἢ οὐ τοῦτ' ἂν εἴη μελέτη θανάτου; Παντάπασί γε. Οὐκοῦν οὕτω μὲν ἔχουσα, εἰς τὸ ὅμοιον αὐτῇ τὸ θεῖον ἀπέρχεται, τὸ θεῖόν τε καὶ ἀθάνατον καὶ φρόνιμον· οὗ ἀφικομένῃ, ὑπάρχει αὐτῇ εὐδαιμονι ἔτι), πλάνης καὶ ἀνοίας καὶ φόβων καὶ ἀγρίων ἐρώτων καὶ τῶν ἄλλων κακῶν τῶν ἀνθρωπείων ἀπηλλαγμένῃ· ὥσπερ δὲ λέγεται καὶ τῶν μεμυημένων, ὡς ἀληθῶς τὸν λοιπὸν χρόνον μετὰ θεῶν διάγουσα; οὕτω φῶμεν, ὦ Κέβης, ἢ ἄλλως; Οὕτω νὴ Δί', ἔφη ὁ Κέβης.

λ'. Ἐὰν δέ γε, οἶμαι, μεμιασμένη καὶ ἀκάθαρτος τοῦ σώματος ἀπαλλάτῃ), ἅτε τῷ σώματι ἀεὶ ξυνοῦσα, καὶ τοῦτο θεραπεύσα

bet: ſi quidem purus diſceſſerit, corporeum nihil ſecum trahens, utpote qui nullum cum illo in vita lubens commercium haberet, ſed fugeret illud, ipſeque in ſemet ipſum colligeretur, quippe qui ſemper hoc commentatus eſſet. Hoc autem nihil aliud eſt quam recte philoſophari, mortemque revera facile commentari. An non hoc mortis commentatio eſt? Omnino quidem. Nonne *animus* igitur ita comparatus, ad ſibi ſimile divinum abit, divinumque & immortale & ſapiens; quo cum pervenerit, felix evadit, ab errore, ignorantia, timoribus, inſanis amoribus, cæteriſque malis humanis liberatus; &, quemadmodum de initiatis dici ſolet, revera reliquum tempus cum diis degens? Itane dicendum eſt, Cebes, an aliter? Ita per Jovem, inquit Cebes.

30. Sin autem, opinor, pollutus impuruſque a corpore deceſſerit, utpote qui cum corpore ſemper verſaretur, ipſumque coleret & ama-

καὶ ἐρῶσα, καὶ γεγοητευμένη ὑπ' αὐτοῦ, ὥστε τοιούτων ἐπιθυμιῶν καὶ ἡδονῶν, ὥστε μηδὲν ἄλλο δοκεῖν εἶναι ἀληθὲς, ἀλλ' ἢ τὸ σωματοειδὲς, οὗ τις ἂν ἅψαιτο καὶ ἴδοι, καὶ πίοι καὶ φάγοι, καὶ πρὸς τὰ ἀφροδίσια χρήσαιτο· τὸ δὲ τοῖς ὄμμασι σκοτῶδες καὶ ἀιδὲς, νοητὸν δὲ καὶ φιλοσοφίᾳ αἱρετὸν, τοῦτο δὲ εἰθισμένην μισεῖν τε καὶ τρέμειν καὶ φεύγειν· οὕτω δὴ ἔχουσαν, οἴει ψυχὴν αὐτὴν καθ' αὑτὴν εἰλικρινῆ ἀπαλλάξεσθαι; Οὐδ' ὁπωστιοῦν, ἔφη. Ἀλλὰ διειλημμένην γε οἶμαι ὑπὸ τοῦ σωματοειδοῦς, ὁ αὐτὴ ἡ ὁμιλία τε καὶ ξυνουσία τοῦ σώματος, διὰ τὸ ἀεὶ ξυεῖναι καὶ διὰ τὴν πολλὴν μελέτην, ἐνεποίησε ξύμφυτον. Πάνυ γε. Εἰκὸς δέ γε, ὦ φίλε, τοῦτο οἰόμεθα χρὴ εἶναι, καὶ βαρὺ καὶ γεῶδες καὶ ὁρατόν· ὃ δὴ καὶ ἔχουσα ἡ τοιαύτη ψυχὴ, βαρύνεταί τε καὶ ἕλκεται πάλιν εἰς τὸν ὁρατὸν τόπον, φόβῳ τοῦ ἀιδοῦς τε καὶ ᾅδου, ὥσπερ λέγεται, περὶ

ret, & ab eo, ejuſque cupiditatibus & voluptatibus, quaſi præſtigiis, uſque adeo deciperetur, ut nihil aliud revera eſſe putaret, niſi quod corporeum eſſet, quod tangere, quodque videre quis poſſet, quodque biberet atque ederet, & quo in rebus venereis uteretur; quod vero oculis quidem obſcurum & inviſibile eſſet, at intelligibile tamen & philoſophia comprehendendum, id odio habere conſueſceret, formidareque & fugere; animum ergo ita comparatum putas ipſum per ſe ſincerum deceſſurum fore? Nullo modo, inquit. Sed contaminatum quidem, ut arbitror, *contagione* corporea, quam ipſa conſuetudo & familiaritas corporis, quod cum illo perpetuo verſatus eſſet, & *quæ ad illud ſpectant*, multum commentatus eſſet, effecit congenitam. Omnino. Ponderoſum vero, amice, id putandum eſt, & grave terrenumque & viſibile; quod ergo anima ejuſmodi ſecum habens, gravatur & rurſus ad locum viſibilem pertrahitur, metu inviſibilis atque inferni, &, quemadmodum fertur, cir-

τὰ μνήματά τε καὶ τὰς ταφὰς καλινδουμένη· περὶ ἃ δὴ καὶ ἄφθη ἄττα ψυχῶν σκιοειδῆ φαντάσματα, οἷα παρέχονται αἱ τοιαῦται ψυχαὶ εἴδωλα, αἱ μὴ καθαρῶς ἀπολυθεῖσαι, ἀλλὰ τοῦ ὁρατοῦ μετέχουσαι· διὰ καὶ ὁρῶνται. Εἰκός γε, ὦ Σώκρατες. Εἰκὸς μέντοι, ὦ Κέβης. καὶ γὰρ τοὺς τῶν ἀγαθῶν οὐκ εἰκὸς εἶναι, ἀλλὰ τοὺς τῶν φαύλων, οἳ περὶ τὰ τοιαῦτα ἀναγκάζονται πλανᾶσθαι, δίκην τίνοντες τῆς προτέρας τροφῆς, κακῆς οὔσης. καὶ μέχρι γε τούτου πλανῶνται, ἕως ἂν τῇ τοῦ ξυνεπακολουθοῦντος τοῦ σωματοειδοῦς ἐπιθυμίᾳ πάλιν ἐνδεθῶσιν εἰς σῶμα.

λα'. Ἐνδοῦνται δή, ὥσπερ εἰκός, εἰς τὰ τοιαῦτα ἤθη, οἷπερ ἄττ' ἂν καὶ μεμελετηκυῖαι τύχωσιν ἐν τῷ βίῳ. Τὰ ποῖα δὴ ταῦτα λέγεις, ὦ Σώκρατες; Οἷον, τοὺς μὲν γαστριμαργίας τε καὶ ὕβρεις καὶ φιλοτιμίας μεμελετηκότας, καὶ μὴ διευλαβημένους, εἰς τὰ τῶν ὄνων γένη καὶ τῶν τοιούτων θηρίων εἰκὸς ἐνδύεσθαι. ἢ οὐκ οἴει; Πάνυ μὲν οὖν εἰκὸς λέγεις. Τοὺς δέ γε

ca monumenta ſepulchraque verſatur: circa quæ quidem nonnullæ etiam apparuerunt animarum quaſi umbræ & imagines, qualia præbent ſimulacra tales animæ, quæ non pure ſolutæ ſunt, ſed viſibilis aliquid retinent: ideo & conſpiciuntur. Conſentaneum eſt, Socrates. Conſentaneum quidem, Cebes, eſt: non autem has bonorum eſſe *animas*, ſed malorum, quæ circa *loca* hujuſcemodi oberrare coguntur, pœnas dantes vitæ prioris improbe actæ. Et tam diu vagantur, donec cupiditate naturæ corporeæ eas comitantis corpori rurſus illigentur.

31. Illigantur autem, ut conſentaneum eſt, ejuſmodi moribus, quales etiam in vita exercuerint. Quales ergo hoſce dicis, Socrates? Exempli gratia, eos, qui ventri, petulantiæ, propinationibus dediti, *vitam egerint*, neque quicquam penſi pudoriſque habuerint, in aſinorum formas & ejuſmodi brutorum indui conſentaneum eſt: an non putas? Conſentanea omnino loqueris. Qui vero

ἀδικίας τε καὶ τυραννίδας καὶ ἁρπαγὰς προτετιμηκότας, εἰς τὰ τῶν λύκων τε καὶ ἱεράκων καὶ ἰκτίνων γένη. ἢ ποῖ ἂν ἄλλοσε [1]φαμὲν τὰς τοιαύτας ἰέναι; Ἀμέλει, ἔφη ὁ Κέβης, εἰς τὰ τοιαῦτα. Οὐκοῦν, ἦ δ' ὅς, [2]δῆλα δὴ καὶ τἆλλα, ἢ ἂν ἕκαστα ἴοι, τὰς αὐτῶν ὁμοιότητας τῆς μελέτης. Δῆλον δή, ἔφη. πῶς δ' οὔ; Οὐκοῦν εὐδαιμονέστατοι, ἔφη, καὶ τούτων εἰσί, καὶ εἰς βέλτιστον τόπον ἰόντες, οἱ τὴν δημοτικὴν τε καὶ πολιτικὴν ἀρετὴν ἐπιτετηδευκότες· ἣν δὴ καλοῦσι σωφροσύνην τε καὶ δικαιοσύνην, ἐξ ἔθους τε καὶ μελέτης γεγενῆσαν, ἄνευ φιλοσοφίας τε καὶ νοῦ; Πῇ δὴ οὗτοι εὐδαιμονέστατοι; Ὅτι τούτους εἰκὸς ἐστὶν εἰς τοιοῦτον πάλιν ἀφικνεῖσθαι πολιτικὸν καὶ ἥμερον γένος, ἢ που μελιττῶν ἢ σφηκῶν ἢ μυρμήκων, ἢ καὶ εἰς ταυτόν γε πάλιν ὃ ἀνθρώπινον γένος, καὶ γίγνεσθαι ἐξ αὐτῶν ἄνδρας μετρίους. Εἰκός.

injuſtitiam, tyrannides, & rapinas in maximo pretio habuerint, eos in luporum accipitrumque & milvorum genera *commutari:* aut quonam alio haſce *animas* migrare dicendum eſt? Ad hujuſmodi certe *genera*, inquit Cebes. Et de cæteris ergo manifeſtum, quo quæque *anima* abeat, ex morum, quas exercuerint, ſimilitudinibus. Manifeſtum eſt, inquit: quidni? Nonne ergo & horum feliciſſimi ſunt, & in optimum proficiſcuntur locum, qui popularem civilemque virtutem exercuerint; quam utique temperantiam & juſtitiam nominant, abſque philoſophia *quidem* atque mente, *ſed* ex conſuetudine exercitationeque profectam? Quonam pacto hi feliciſſimi ſunt? Quoniam conſentaneum eſt hos in tale quoddam genus civile miteque iterum demigrare, apum nempe aut veſparum aut formicarum, aut etiam in idem rurſus genus humanum, & ex iis frugi homines fieri. Conſentaneum eſt.

1 Forſan *φαῖμεν Steph.* 2 Forſ. *δῆλα δή.*

λϚ'. Εἰς δέ γε θεῶν γένος, μὴ φιλοσοφήσαντι καὶ παντελῶς καθαρῷ ἀπιόντι, οὐ θέμις ἀφικνεῖσθαι ἄλλῳ ἢ τῷ φιλομαθεῖ. ἀλλὰ τούτων ἕνεκα, ὦ ἑταῖρε Σιμμία τε καὶ Κέβης, οἱ ὀρθῶς φιλόσοφοι, ἀπέχονται τῶν κατὰ τὸ σῶμα ἐπιθυμιῶν ἁπασῶν, καὶ καρτεροῦσι, καὶ οὐ παραδιδόασιν αὐτὰς αὑτούς· οὔτε οἰκοφθορίαν τε καὶ πενίαν φοβούμενοι, ὥσπερ οἱ πολλοὶ καὶ φιλοχρήματοι· οὐδὲ αὖ ἀτιμίαν τε καὶ ἀδοξίαν μοχθηρίας δεδιότες, ὥσπερ οἱ φίλαρχοί τε καὶ φιλότιμοι, ἔπειτα ἀπέχονται αὐτῶν. Οὐ γὰρ ἂν πρέποι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὁ Κέβης. Οὐ μὰ τοίνυν Δί', ἦ δ' ὅς. τοιγάρτοι τούτοις μὲν ἅπασιν, ἔφη, ὦ Κέβης, ἐκεῖνοι οἷς τι μέλει τῆς αὑτῶν ψυχῆς, ἀλλὰ μὴ σώματα πλάττοντες ζῶσι, χαίρειν εἰπόντες, ἃ καὶ ταυτὰ πράττουσι αὐτοῖς, ὡς οὐκ εἰδόσιν ὅπῃ ἔρχονται· αὐτοὶ δὲ ἡγούμενοι ἃ δεῖν ἐναντία τῇ φιλοσοφίᾳ πράττειν, καὶ τῇ ἐκείνης λύσει τε καὶ καθαρ-

32. In deorum vero genus nulli fas est pervenire, præterquam iis, qui discendi cupiditate flagrantes, philosophati sunt & puri penitus discesserunt. Horum itaque gratia, amice Simmia atque Cebes, qui recte philosophantur, ab omnibus corporis cupiditatibus abstinent, atque *ita* perseverant, neque se illis tradunt; nec vero, quod rei familiaris jacturam paupertatemque formident, quemadmodum avarorum turba; neque rursus quod infamiam & ignaviæ dedecus metuant, quemadmodum qui magistratus ambiunt & honores, ideo a *cupiditatibus* hisce abstinent. Non enim id, Socrates, deceret, inquit Cebes. Non per Jovem, inquit ille. Quamobrem hi, qui animum suum curant, neque corpore fingendo *colendoque* vitam occupant, illis, *quos supra memoravimus*, valere jussis, non eandem, quam illi, utpote qui, quo proficiscantur, ignorent, viam insistunt: ipsi vero rati philosophiæ ejusque solutioni & purificationi repugnandum

μῷ, ταύτῃ τρέπονται, ἐκείνῃ ἑπόμενοι ᾗ ἐκείνη ὑφηγεῖται. Πῶς, ὦ Σώκρατες; Ἐγὼ ἐρῶ, ἔφη.

λγ'. Γινώσκουσι γὰρ, ἦ δ' ὅς, οἱ φιλομαθεῖς, ὅτι παραλαβοῦσα αὐτῶν τὴν ψυχὴν ἡ φιλοσοφία, (ἀτεχνῶς δεδεμένην ἐν τῷ σώματι καὶ προσκεκολλημένην, ἀναγκαζομένην δὲ, ὥσπερ δι' εἱργμοῦ, διὰ τούτου σκοπεῖσθαι τὰ ὄντα, ἀλλὰ μὴ αὐτὴν δι' αὑτῆς, καὶ ἐν πάσῃ ἀμαθίᾳ κατειλυμένην, καὶ τοῦ εἱργμοῦ τὴν δεινότητα καταδοῦσα, ὅτι δι' ἐπιθυμίας ἐστὶν, ὡς ἂν μάλιστα αὐτὸς ὁ δεδεμένος ξυλλήπτωρ εἴη τῷ δεδέσθαι) ὅπερ οὖν λέγω, γιγνώσκουσιν οἱ φιλομαθεῖς ὅτι οὕτω παραλαβοῦσα ἡ φιλοσοφία ἔχουσαν αὐτῶν τὴν ψυχὴν, ἡρέμα παραμυθεῖται καὶ λύειν ἐπιχειρεῖ· ἐνδεικνυμένη ὅτι ἀπάτης μὲν μεστὴ ἡ διὰ τῶν ὀμμάτων σκέψις· ἀπάτης δὲ, ἡ διὰ τῶν ὤτων καὶ τ' ἄλλων αἰσθήσεων· πείθουσα δὲ ἐκ τούτων μὴ ἀναχωρεῖν, ὅσον μὴ ἀνάγκη αὐτοῖς

non eſſe, ad hanc ſe *viam* conferunt, ipſam ſequuti, qua ipſa præit. Quonam pacto, Socrates? Dicam, inquit.

33. Cognoſcunt enim viri diſcendi cupidi, philoſophiam, cum eorum animam ſuſceperit, (corpori plane alligatam atque agglutinatam, ac per ipſum, quaſi per clauſtrum quoddam, res conſiderare coactam, non autem ipſam per ſe ipſam, atque *adeo* in omni prorſus ignorantia volutatam, & cum ea, *ſcilicet philoſophia*, clauſtri iſtius vim perſpexerit, quippe quod ex cupiditate ortum trahat, adeo ut ipſe, qui devinctus ſit, quam maxime adjutor ſit ad ſe ipſum devinciendum) cognoſcunt ergo, inquam, viri diſcendi cupidi, philoſophiam, cum eorum animam ita conſtitutam ſuſceperit, leniter adhortari & ſolvere aggredi; oſtendentem, fallaciſſimam quidem eſſe eam *rerum* conſiderationem, quæ per oculos fit; & fallaciſſimam quoque, quæ per aures ſenſuſque cæteros: ſuadentemque, ut ab hiſce recedat, niſi quatenus iis uti cogat

χρῆαϛ, αὐτὴν ἢ εἰς αὐτὴν ξυλλέγεαϛ, ϗ ἀθροίζεαϛ πρακελευομένη· πιϛεύειν δὲ μηδενὶ ἄλλῳ, ἀλλ' ἢ αὐτὴν αὑτῇ, ὅ, τι ἂν νοήσῃ αὐτὴ καθ' αὑτὴν αὐτὸ καθ' αὑτὸ τ᾽ ὄντων· ὅ, τι δ' ἂν δι' ἄλλων σκοπῇ, ἐν ἄλλοις ὂν ἄλλο, μηδὲν ἡγεῖαϛ ἀληθὲς· εἶναι δὲ ὃ μὴ τοιοῦτον, ἀιθητόν τε ϗ ὁραϛόν· ὃ δὲ αὐτὴ ὁρᾷ, νοητόν τε ϗ ἀειδές. ταύτῃ ὃν τῇ λύσῃ ὑπ οἰομένη δεῖν ἐναντιοῦαϛ ἡ ψ ὡς ἀληθῶς φιλοσόφυ ψυχή, οὕτως ἀπέχεϑ᾽ τ᾽ ἡδονῶν τε ϗ ἐπιθυμιῶν ϗ λυπῶν ϗ φόβων, καθ' ὅσον δύναϑ· λογιζομένη ὅτι ἐπειδάν τις σφόδρα ἡδῇ ἢ φοβηθῇ ἢ λυπηθῇ ἢ ὑπ᾽ ἐπιθυμήσῃ, οὐδὲν τοσοῦτον κακὸν ἔπαθεν ἀπ' αὐτῶν, ὅσον ἄν τις οἰηθείη, οἷον ἢ νοσήσας, ἤ τι ἀναλώσας διὰ τὰς ἐπιθυμίας· ἀλλ' ὃ πάντων μέγιϛόν τε κακῶν ϵ ἔϛι κατόν ἐϛι, τοῦτο πάσχῃ, ϗ ὑ λογίζεϑ᾽ αὐτό. Τί τοῦτο, ὦ Σώκρατες; ἔφη ὁ Κέβης. Οπ ἡ ψυχὴ παντὸς ἀνθρώπυ ἀναγκάζεται ἅμα τε ἡδῆναι ἢ λυπηθῆναι σφό-

necessitas, seque, ut in se ipsam revocet atque colligat, hortantem; nec ulli credat, praeterquam ipsa sibi, quicquid *nempe* ipsa per se ipsam eorum, quae *vere* sunt, ipsum per se ipsum intelligat: quicquid vero ipsa per alia consideret, quodque in aliis aliud sit, ut nihil *tale* verum existimet: quod vero hujuscemodi quidem sit, sensibile esse atque visibile; quod autem ipsa *per se* percipiat, intelligibile atque invisibile. Huic ergo solutioni veri philosophi animus repugnandum non esse judicans, ideo a voluptatibus, cupiditatibus, doloribus, timoribus, pro viribus abstinet; *sic rem* reputans, quando *nimirum* quis vehementer delectetur vel metuat vel doleat aut cupiat, haud tantum ab his pati malum, quantum quis forsan existimarit, si, exempli causa, cupiditatibus indulgendo, vel ægrotaverit *quispiam*, vel pecunias consumpserit: sed quod malorum omnium maximum & extremum est, hoc eum perpeti, neque tamen ejus rationem habere. Quidnam hoc, Socrates est? inquit Cebes. Quod cujusvis hominis animus cogitur simul delectari vel dolere ve-

ἆρα ὅπῃ τῳ, καὶ ἡγεῖσθαι χρεὶ ὃ ἂν μάλιστα τοῦτο πάσχῃ, τοῦτο ἀναγκαῖόν τε καὶ ἀληθέστατον εἶναι, οὐχ οὕτως ἔχον. ταῦτα δὲ μάλιστα ὁρατά· ἢ οὔ; Πάνυ γε. Οὐκοῦν ἐν τούτῳ τῷ πάθει μάλιστα καταδεῖται ἡ ψυχὴ ὑπὸ σώματος; Πῶς δή; Ὅτι ἐπιθυμία ἡδονὴ καὶ λύπη ὥσπερ ἧλον ἔχουσα, προσπλοῖ αὐτὼ πρὸς τὸ σῶμα καὶ προσπερονᾷ, καὶ ποιεῖ σωματοειδῆ, δοξάζουσαν ταῦτα ἀληθῆ εἶναι, ἅπερ ἂν καὶ τὸ σῶμα φῇ. ἐκ γὰρ τοῦ ὁμοδοξεῖν τῷ σώματι, καὶ τοῖς αὐτοῖς χαίρειν, ἀναγκάζεται, οἶμαι, ὁμότροπός τε καὶ ὁμότροφος γίγνεσθαι, καὶ οἷα μηδέποτε εἰς ᾅδου καθαρῶς ἀφικέσθαι· ἀλλ' ἀεὶ ἀναπλέα τοῦ σώματος ἐξιέναι· ὥστε ταχὺ πάλιν πίπτειν εἰς ἄλλο σῶμα, καὶ ὥσπερ σπειρομένη ἐμφύεσθαι· καὶ ἐκ τούτων ἄμοιρος εἶναι τῆς τοῦ θείου τε καὶ καθαροῦ καὶ μονοειδοῦς συνουσίας. Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις, ὦ Κέβης, ὦ Σώκρατες.

hementer de re quapiam, & exiſtimare illud, in quo hoc maxime patitur, evidentiſſimum eſſe atque veriſſimum, cum ita minime ſit: hæc autem maxime viſibilia ſunt: an non? Omnino. An non, cum hoc accidat, anima quam maxime devincitur a corpore? Quonam pacto? Quoniam omnis voluptas atque dolor, quaſi clavum habens, *animam* corpori affigit, & *quaſi* fibula connectit, efficitque ut corporea ſit, & exiſtimet ea eſſe vera, quæcunque corpus dictitet. Ex eo enim, quod eadem opinetur cum corpore, iiſdemque oblectetur, cogitur, ut puto, ſtudiorum eorundem ejuſdemque convictus particeps eſſe, taliſque, ut nunquam poſſit pura ad inferos proficiſci; ſed ſemper plena corporis *labe* egrediatur; ideoque cito cadat rurſus in aliud corpus, & quaſi ſata iterum innaſcatur; atque *omnis* propterea cum divina, pura, ſimplicique *eſſentia* commercii expers prorſus evadat. Veriſſima, inquit Cebes, dicis, Socrates.

λδ'. Τούτων τοίνυν ἕνεκα, ὦ Κέβης, οἱ δικαίως φιλομαθεῖς κόσμιοί εἰσι καὶ ἀνδρεῖοι, οὐχ ὧν οἱ πολλοὶ ἕνεκα φασίν. ἢ σὺ οἴει; Οὐ δῆτα ἔγωγε. Οὐ γάρ· ἀλλ' ὕτω λογίσαιτ' ἂν ψυχὴ ἀνδρὸς φιλοσόφου· καὶ οὐκ ἂν οἰηθείη τ' μὲν φιλοσοφίαν χρῆναι ἑαυτῷ λύειν, λυούσης δὲ ἐκείνης, αὐτῷ παραδιδόναι τὰς ἡδοναῖς καὶ λύπαις ἑαυτὸ, πάλιν αὖ ἐγκαταδεῖν, καὶ ἀνήυτον ἔργον πρᾶττειν, Πηνελόπης τινὰ ἐναντίως ἴσον μεταχειριζομένην. Ἀλλὰ γαλήνιον τούτων παραστάζουσα, ἑπομένη τῷ λογισμῷ, καὶ ἀεὶ ἐν τούτῳ οὖσα, τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ θεῖον καὶ τὸ ἀδόξαστον θεωμένη, καὶ ὑπ' ἐκείνου τρεφομένη, ζῆν τε οἴεται δεῖν οὕτως, ἕως ἂν ζῇ· κ) ἐπειδὰν τελεύτηση, εἰς τὸ ξυγγενὲς καὶ εἰς τὸ τοιοῦτον ἀφικομένη, ἀπηλλάχθαι τῶν ἀνθρωπίνων κακῶν. ἐκ δὴ τῆς τοιαύτης τροφῆς οὐδὲν δεινὸν μὴ φοβηθῇ, (ταῦτα δ' ἐπιτηδεύουσα, ὦ Σιμμία τε

34. Horum igitur gratia, Cebes, qui vere ſunt diſcendi cupidi, modeſti forteſque ſunt, non autem illorum, quorum vulgus cenſet, gratia: an tu *iſtorum gratia eos eſſe* putas? Minime quidem. Non certe: ſed ita philoſophi animus ſecum reputaret: nec arbitraretur philoſophiam quidem ipſum ſolvere oportere, cum vero ipſum ea ſolviſſet, ipſum iterum voluptatibus doloribuſque ſe dedere *debere*, quibus rurſus devinciretur, atque irritum opus facere, quaſi telam Penelopes retexentem. At *perturbationum* harum tranquillitatem præſtans, ſequenſque rationem, & ſemper hac in re verſans, verumque & divinum, opinionemque ſupereminens contemplans, & ab eo nutritus, ita vivendum cenſet, quamdiu vivat; atque *ſperat* ſe, ubi deceſſerit, in cognatum atque hujuſmodi *quendam locum* migrantem, ab humanis liberatum fore malis. Ex hujuſmodi igitur educatione periculum non eſt, ne metuat *anima*, (dum hiſce rebus ſe exercet, Simmia

καὶ Κέβης) ὅπως μὴ διαπαρθεῖσα ἐν τῇ ἀπαλλαγῇ τοῦ σώματος, ὥσπερ ὑπὸ πνεύματος ἀνέμων διαφυσηθεῖσα καὶ διαπλαμένη οἴχηται, καὶ οὐδὲν ἔτι οὐδαμοῦ ᾖ.

λε'. Σιγὴ οὖν ἐγένετο, ταῦτα εἰπόντος τοῦ Σωκράτους, ὅπη τολὺν χρόνον. καὶ αὐτός τε ἔοικε πρὸς ᾧ εἰρημένῳ λόγῳ ἦν ὁ Σωκράτης, ὡς ἰδεῖν ἐφαίνετο, καὶ ἡμῶν οἱ πλεῖστοι. Κέβης δὲ καὶ Σιμμίας σμικρὸν πρὸς ἀλλήλω διελεγέσθην. καὶ ὁ Σωκράτης ἰδὼν αὐτὼ ἤρετο, Τί; ἔφη· ὑμῖν τὰ λεχθέντα μῶν μὴ δοκεῖ ἱκανῶς λέγεσθαι; πολλὰς γὰρ δὴ ἔτι ἔχει ὑποψίας καὶ ἀντιλαβάς, εἴγε δή τις αὐτὰ μέλλει ἱκανῶς διεξιέναι. εἰ μὲν οὖν τι ἄλλο σκοπεῖσθον, οὐδὲν λέγω· εἰ δὲ περὶ τούτων ἀπορεῖτον, μηδὲν ἀποκνήσητε καὶ αὐτοὶ εἰπεῖν καὶ διεξελθεῖν, εἴ τι ὑμῖν φαίνεται βέλτιον λεχθῆναι· καὶ αὖ καὶ ἐμὲ ξυμπαραλαβεῖν, εἴ τι μᾶλλον οἴεσθε μετ' ἐμοῦ εὐπορήσειν. Καὶ ὁ Σιμμίας ἔφη, Καὶ μήν, ὦ Σώκρατες, ταλήθη σοι ἐρῶ. πά-

atque Cebes) ne in ipſius a corpore diſceſſu diſtracta, & a ventis quibuſdam perflata, evolet atque abeat, neque quicquam uſpiam amplius ſit.

35. Cum hæc Socrates dixiſſet, longum factum eſt ſilentium. Et ipſe quidem Socrates, quæ dicta fuerant, ſecum, ut videbatur, revolvebat, & plerique noſtrum *idem faciebant*. Cebes autem & Simmias paullulum inter ſe colloquebantur. Et hos Socrates intuitus, Quid? inquit; vobiſne quæ dicta ſunt parum ſatis *ad fidem faciendam* dicta eſſe videntur? Multæ enim etiamnum reſtant dubitationes objectioneſque, ſi quis, ut par eſt, iſta ſit perſecuturus. Si igitur aliud quiddam *inter vos* agitatis, nil dico: ſin autem de his, *quæ dicta ſunt*, ambigitis, ne gravemini & ipſi loqui atque percurrere, ſi qua ratione hæc melius dici *poſſe* putatis: quin & me ſocium aſſumite, ſi quid mecum *hac in re* vos melius proceſſuros eſſe exiſtimetis. Verum equidem, inquit Simmias, tibi, Socrates, fatebor. Jam-

λαι γὰρ ἡμῶν ἑκάτερος ἀπορῶν, τὸν ἕτερον πρόθυμον ποιεῖ καὶ κελεύει ἔρεσθαι, διὰ τὸ ὑπιθυμεῖν μὲν ἀκούσαι, ὀκνεῖν δὲ ὄχλον παρέχειν, μή σοι ἀηδὲς ᾖ διὰ τὴν παροῦσαν ξυμφοράν. Καὶ ὃς ἀκούσας, ἐγέλασέ τε ἠρέμα, καί φησι, Βαβαί, ὦ Σιμμία· ἦ που χαλεπῶς ἂν τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους πείσαιμι, ὡς οὐ ξυμφορὰν ἡγοῦμαι τὴν παροῦσαν τύχην, ὅπου γε μηδ' ὑμᾶς δύναμαι πείθειν· ἀλλὰ φοβεῖσθε μὴ δυσκολώτερόν τι νῦν διάκειμαι ἢ ἐν τῷ πρόσθεν βίῳ. καί, ὡς ἔοικε, τῶν κύκνων δοκῶ φαυλότερος ὑμῖν εἶναι τὴν μαντικήν· οἱ ἐπειδὰν αἴσθωνται ὅτι δεῖ αὐτοὺς ἀποθνῄσκειν, ᾄδοντες καὶ ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ, τότε δὴ πλεῖστα καὶ μάλιστα ᾄδουσι, γεγηθότες ὅτι μέλλουσι πρὸς τὸν ἑαυτῶν θεὸν ἀπιέναι, οὗπερ εἰσὶ θεράποντες. οἱ δὲ ἄνθρωποι, διὰ τὸ αὐτῶν δέος τὸν θανάτου, καὶ τῶν κύκνων κατηψεύσαντο, καὶ φασὶν αὐτοὺς θρηνοῦντας τὸν θάνατον, ὑπὸ λύπης ᾄδειν. καὶ οὐ λογίζονται ὅτι οὐδὲν ὄρνεον ᾄδει, ὅταν πεινῇ ἢ ῥιγοῖ ἢ

dudum enim uterque noſtrum ambigens, alterum impellit jubetque interrogare, quod audiendi quidem cupidi ſumus, negotium autem faceſſere piget, ne id tibi ob præſentem calamitatem ſit ingratum. Et his ille auditis, leniter arriſit, dicens, Papæ, Simmia; ægre nimirum aliis hominibus perſuaderem, hanc me fortunam haudquaquam adverſam exiſtimare, quando ne vobis quidem id perſuadere poſſum: quippe metuitis, ne difficilior nunc ſim, quam in ſuperiori fuerim vita. Atque, ut apparet, cygnis in divinandi arte inferior vobis videor; qui, ubi ſibi moriendum eſſe ſentiunt, ut in ſuperiori tempore canebant, ita tunc quidem potiſſimum & maxime canunt, læti, quod ad deum, cui ſerviunt, jam migraturi ſint. Homines vero, quoniam ipſi mortem expaveſcunt, cygnos quoque falſo criminantur, dicuntque eos mortem lugentes, præ dolore cantum emittere. Neque animadvertunt nullam avem cantare, quando eſuriat aut rigeat aut

τινα ἄλλῳ λύπῃ λυπῆται, ὅδε αὐτὴ ἥ τε ἀηδὼν καὶ χελιδὼν καὶ ὁ ἔποψ, ἃ δὴ φασὶ διὰ λύπην θρηνοῦντα ᾄδειν· ἀλλ' οὔτε ταῦτά μοι φαίνεται λυπούμενα ᾄδειν, οὔτε οἱ κύκνοι· ἀλλ' ἅτε, οἶμαι, τοῦ Ἀπόλλωνος ὄντες, μαντικοί τε εἰσὶ, καὶ προειδότες τὰ ἐν ᾅδου ἀγαθὰ, ᾄδουσί τε καὶ τέρπονται ἐκείνην τὴν ἡμέραν διαφερόντως ἢ ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ. ἐγὼ δὲ καὶ αὐτὸς ἡγοῦμαι ὁμόδουλός γε εἶναι τῶν κύκνων, καὶ ἱερὸς τοῦ αὐτοῦ θεοῦ· καὶ ὑπ' ἐχέτην ἐκείνων τὴν μαντικὴν ἔχειν παρὰ τοῦ δεσπότου, οὐδὲ δυσθυμότερον αὐτῶν τοῦ βίου ἀπαλλάττεσθαι. ἀλλὰ τότε γε ἕνεκα λέγειν τε χρὴ καὶ ἐρωτᾶν ὅ, τι ἂν βούλοισθε, ἕως Ἀθηναίων ἐῶσιν ἄνδρες ἕνδεκα. Καλῶς, ἔφη, λέγεις, ὁ Σιμμία· καὶ ἐγώ τέ σοι ἐρῶ ὃ ἀπορῶ, καὶ αὗ ὅδε, ἢ οὐκ ἀποδέχεται τὰ εἰρημένα. ἐμοὶ γὰρ δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, περὶ τῶν τοιούτων ἴσως ὥσπερ καὶ σοί· τὸ μὲν σαφὲς εἰδέναι ἢ

quovis alio dolore afficiatur, non ipſam luſciniam nec hirundinem nec upupam, quas quidem ferunt præ mœrore cantare lugentes: at mihi neque hæ *aves* præ dolore videntur canere, neque cygni: ſed, utpote Phœbo, opinor, ſacri, divinatione præditi ſunt, & quum bona, quæ apud inferos ſunt, præviderint, & cantant alacrius & magis geſtiunt ea die quam in ſuperiore tempore. Ego vero & ipſe arbitror me cygnorum eſſe conſervum, eidemque deo ſacrum; neque divinandi artem ab *eodem* domino minus quam illos habere, neque me iniquiori animo e vita decedere. Quapropter oportet vos & dicere & interrogare quicquid libet, quamdiu Athenienſium undecim viri ſinant. Præclare, inquit Simmias, loqueris: & tum ego tibi dicam, qua in re dubitem, tum rurſus hic *Cebes*, quatenus ea, quæ dicta ſunt, non admittat. Mihi enim, Socrates, de hiſce rebus, quemadmodum & tibi forſan, videtur; certam quidem earum cognitionem in

τῷ νῦν βίῳ, ἢ ἀδύνατον εἶναι, ἢ παγχάλεπόν τι· ὃ μύθοις αὖ τὰ λεγόμενα περὶ αὐτῶν, μὴ οὐχὶ πάντι τρόπῳ ἐλέγχειν, καὶ προαφίσθαι πρὶν ἂν παντάχῃ σκοπῶν ἀπείπῃ τις, πάνυ μαλθακοῦ εἶναι ἀνδρός. δεῖν γὰρ περὶ αὐτὰ ἕν γέ τι τούτων διαπράξασθαι, ἢ μαθεῖν ὅπη ἔχει, ἢ εὑρεῖν· ἢ, εἰ ταῦτα ἀδύνατον, τὸν γοῦν βέλτιστον τῶν ἀνθρωπίνων λόγων λαβόντα καὶ δυσεξελεγκτότατον, ὅπῃ τούτῳ ὀχούμενον, ὥσπερ ὅπῃ σχεδίας, κινδυνεύοντα διαπλεῦσαι τὸν βίον· εἰ μή τις δύναιτο ἀσφαλέστερον καὶ ἀκινδυνότερον, ὅπῃ βεβαιοτέρῳ ὀχήματι· ἢ λόγῳ θείῳ τινὸς ἐξαπορευθεῖσαι. καὶ δὴ καὶ νῦν ἔγωγε οὐκ ἐπαισχυνθήσομαι ἔρεσθαι, ἐπειδὴ καὶ σὺ ταῦτα λέγεις, οὐδὲ ἐμαυτὸν αἰτιάσομαι ἐν ὑστέρῳ χρόνῳ, ὅτι νῦν οὐκ εἶπον ἃ μοι δοκεῖ. ἐμοὶ γάρ, ὦ Σώκρατες, ἐπειδὴ καὶ πρὸς ἐμαυτὸν καὶ πρὸς τόνδε σκοπῶ τὰ εἰρημένα, οὐ πάνυ φαίνεται ἱκανῶς εἰρῆσθαι.

Toup in Suid. T. I. p. 20. Wesseling. in Herod. p. 422.

vita præsenti, aut nullo modo, aut summa cum difficultate haberi posse: quæ vero de his dicuntur, ea non omni modo explorare, & desistere priusquam usquequaque examinando aliquis defatigetur, mollis omnino esse viri. Oportet enim in rebus hisce horum alterutrum efficere, aut discere vel invenire quemadmodum se habeant; aut si hæc fieri nequeant, optima certe, & quæ minime refutari possit, rationum humanarum electa, hac, tanquam rate, vectum, *hoc modo* periclitantem, vitam pertransire; nisi quis firmiori quodam vehiculo vel divino aliquo sermone tutius ac minori cum periculo transvehi possit. Itaque ego ne nunc quidem verebor interrogare, cum & ipse hæc dicas, neque *ita agam*, ut me ipsum in posterum culpaturus sim, quod nunc, quæ mihi videantur, non dixerim. Nam mihi, & mecum, Socrates, & una cum hoc Cebete quæ dicta sunt reputanti, haud satis prorsus confirmata videntur.

λε'. Καὶ ὁ Σωκράτης, Ἴσως γάρ, ἔφη, ὦ ἑταῖρε, ἀληθῆ σοι φαίνεται· ἀλλὰ λέγε ὅπη δὴ οὐχ ἱκανῶς. Ταύτῃ ἔμοιγε, ἦ δ' ὅς, [1] ἤδη καὶ περὶ ἁρμονίας ἄν τις καὶ λύρας τε καὶ χορδῶν τὸν αὐτὸν τοῦτον λόγον εἴποι· ὡς ἡ μὲν ἁρμονία ἀόρατόν τι καὶ ἀσώματον, καὶ πάγκαλόν τι καὶ θεῖόν ἐστιν ἐν τῇ ἡρμοσμένῃ λύρᾳ· αὐτὴ δ' ἡ λύρα καὶ αἱ χορδαί, σώματά τε καὶ σωματοειδῆ, καὶ σύνθετά τε καὶ γεώδη ἐστὶ καὶ τοῦ θνητοῦ ξυγγενῆ. ἐπειδὰν οὖν ἢ κατάξῃ τις τὴν λύραν, ἢ ἀφαιρῇ καὶ ἀφαρπάξῃ τὰς χορδάς, εἰ τις διϊσχυρίζοιτο τῷ αὐτῷ λόγῳ ὥσπερ σύ, ὡς ἀνάγκη ἔτι εἶναι τὴν ἁρμονίαν ἐκείνην, καὶ μὴ ἀπολωλέναι, (οὐδεμία γὰρ μηχανὴ ἂν εἴη τὴν μὲν λύραν ἔτι εἶναι, διερρωγυιῶν τῶν χορδῶν, καὶ τὰς χορδὰς, θνητοειδεῖς οὔσας· τὴν δ' ἁρμονίαν ἀπολωλέναι, τὴν τοῦ θείου τε καὶ ἀθανάτου ὁμοφυῆ τε καὶ ξυγγενῆ, πρότερον τοῦ θνητοῦ ἀπολομένην)

36. Forſan, inquit Socrates, vere, amice, opinaris: ſed dic qua ratione minus confirmata *cenſeas*. Hac utique, inquit ille; qua quidem & de harmonia & lyra & chordis idem poſſet quiſpiam dicere; harmoniam *videlicet* eſſe inviſibile quiddam & incorporeum, & præclarum atque divinum in lyra rite modulata: ipſam vero lyram chordaſque corpora eſſe atque corporea, compoſitaque & terreſtria, atque mortali cognata. Cum igitur aliquis vel lyram fregerit, vel chordas diſciderit ac diruperit, ſi quis eadem, qua tu, ratione affirmaret, neceſſarium eſſe illam ſupereſſe harmoniam, neque diſperdi, (neque enim ullo modo fieri poſſet, ut lyra quidem adhuc eſſet, chordis jam diruptis, atque ipſæ chordæ, quæ mortalis naturæ ſunt; harmonia vero, quæ ejuſdem cum divino illo & immortali naturæ eique cognata erat, prius quam mortale illud, extincta interiret)

1 Forſan ἦ δή.

ἀλλὰ φαίη, Ἀνάγκη ἔπι πᾳ εἶ) αὐτὴν τ' ἁρμονίαν, καὶ πρότερον τὰ ξύλα καὶ τὰς χορδὰς καταπήσεσθαι, πρίν τι ἐκείνην παθεῖν. Καὶ δὴ οὖν, ὦ Σώκρατες, οἶμαι ἔγωγε καὶ αὐτόν σε τοῦτο ἐντεθυμῆσθαι, ὅτι τοιοῦτό τι μάλιστα ὑπολαμβάνομεν τ' ψυχὴν εἶ), ὥσπερ ἐντεταμένου τοῦ σώματος ἡμῶν καὶ συνεχομένου ὑπὸ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ, καὶ ξηροῦ καὶ ὑγροῦ, καὶ τοιούτων τινῶν κρᾶσιν εἶναι, καὶ ἁρμονίαν αὐτοῦ τούτων τὴν ψυχὴν ἡμῶν, ἐπειδὰν ταῦτα καλῶς καὶ μετρίως κραθῇ πρὸς ἄλληλα. εἰ δὴ συμβαίνη ἡ ψυχὴ οὖσα ἁρμονία τις, δῆλον ὅτι, ὅταν χαλασθῇ ὁ σῶμα ἡμῶν ἀμέτρως ἢ ὑπαθῇ ὑπὸ νόσων καὶ ἄλλων κακῶν, τὴν μὲν ψυχὴν ἀνάγκη εὐθὺς ἀπόλωλέναι, καίπερ οὖσαν θειοτάτην· (ὥσπερ καὶ αἱ ἄλλαι ἁρμονίαι, αἵ τ' ἐν τοῖς φθόγγοις καὶ ἐν ταῖς τῶν δημιουργῶν ἔργοις πᾶσι) τὰ δὲ λείψανα τοῦ σώματος ἑκάστου πολὺν χρόνον διαμένειν, ἕως ἂν ἢ κατακαυθῇ, ἢ κατασαπῇ. ὅρα οὖν πρὸς τοῦτον

sed diceret, Neceſſe eſt harmoniam adhuc alicubi eſſe, atque futurum ut ligna prius & chordæ computreſcant, quam illa aliquid patiatur. Etenim arbitror, Socrates, te ipſum etiam hoc animadvertiſſe, nos tale quid potiſſimum animam eſſe arbitrari, tanquam ſi corpus noſtrum extenſum ſit & contentum a calido & frigido, ſicco & humido, animaque noſtra rerum hujuſmodi quarundam ſit miſtura, & harum ipſarum harmonia, poſtquam hæ bene moderateque inter ſe temperatæ fuerint. Si ergo anima harmonia quædam eſt, quoties corpus noſtrum propter morbos aliaque mala immoderate vel remittitur vel intenditur, conſtat neceſſe eſſe animam quidem, quamvis diviniſſimam, ſtatim interire; (quemadmodum & cæteris harmoniis *contingit*, quæ vel in ſonis vel in aliis artificum operibus exiſtant) reliquias autem corporis cujuſque diu permanere, donec vel concrematæ fuerint, vel computruerint. Conſidera igitur, quid huic

τὸν λόγον τί φήσομεν, ἐάν τις ἀξιοῖ κρᾶσιν οὖσαν τὴν ψυχὴν τῶν ἐν τῷ σώματι, ἐν τῷ καλουμένῳ θανάτῳ πρώτην ἀπόλλυσθαι.

λζ'. Διαβλεψάμενος οὖν ὁ Σωκράτης, ὥσπερ ταπολλὰ εἰώθει, καὶ μειδιάσας, Δίκαια μέντοι, ἔφη, λέγει Σιμμίας. εἰ οὖν τις ὑμῶν εὐπορώτερον ἐμοῦ, τί οὐκ ἀπεκρίνατο; καὶ γὰρ οὐ φαύλως ἔοικεν ἅπτεσθαι τοῦ λόγου. δοκεῖ μέντοι μοι χρῆναι πρὸ τῆς ἀποκρίσεως ἔτι πρότερον Κέβητος ἀκοῦσαι, τί αὖ ὄδε ἐγκαλεῖ τῷ λόγῳ, ἵνα χρόνον ἐγγενομένου, βουλευσώμεθα τί ἐροῦμεν· ἔπειτα δὲ ἀκούσαντας, ἢ συγχωρεῖν αὐτοῖς, ἐάν τι δικαίως προσαίδειν· ἐὰν δὲ μή, ὅπως ἤδη ὑπερδικεῖν τοῦ λόγου. Ἀλλά γε, ἦ δ' ὅς, ὦ Κέβης, λέγε τί ἦν ὃ σὲ αὖ θεράπον, ἀπιστίαν παρέχει. Λέγω δή, ἦ δ' ὅς ὁ Κέβης. ἐμοὶ γὰρ φαίνεται ἔτι ἐν τῷ αὐτῷ ὁ λόγος εἶναι· καὶ, ὅπερ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἐλέγομεν, ταυτὸν ἔγκλη-

fermoni ſit reſpondendum, ſi quis cenſeat animam, cum eorum, quæ ſunt in corpore, temperamentum ſit, priorem in *caſu iſto*, qui mors vocatur, perire.

37. Tunc Socrates, quemadmodum ſæpiſſime ſolebat, diſpiciens atque ridens, Juſta quidem, inquit, ait Simmias. Si cui ergo veſtrum uberior ad reſpondendum facultas eſt quam mihi, cur non his reſpondit? Non enim male rem tetigiſſe videtur. Mihi autem, antequam *huic objectioni* reſpondeamus, Cebes audiendus eſſe videtur, quid ipſe etiam in ſermone *noſtro* reprehendat, ut tempore interjecto, quid dicturi ſumus, deliberare poſſimus: deinde his auditis, vel iis concedendum, ſi quid conſentaneum dicere videantur; ſin minus, tum demum ſermonem *ſuperiorem* defendendum eſſe. Verum, inquit ille, dic age, Cebes, quidnam *potiſſimum* te turbet, quominus aſſentiaris. Dicam, inquit Cebes. Mihi quidem videtur in eodem etiamnum *ſtatu* ſermo tuus *poſitus* eſſe; eidemque, quod in ſuperioribus diximus, crimini

μα ἔχειν. ὅτι μὲν γὰρ ἦν ἡμῶν ἡ ψυχὴ καὶ πρὶν εἰς τόδε τὸ εἶδος ἐλθεῖν, οὐκ [1]ἀνθιστάμαι μὴ οὐχὶ πάνυ χαριέντως, καὶ (εἰ μὴ ἐπαχθές ἐστιν εἰπεῖν) πάνυ ἱκανῶς ἀποδεδεῖχθαι· ὡς δὲ καὶ ἀποθανόντων ἡμῶν ἔτι που ἐστίν, οὔ μοι δοκεῖ τῇδε. ὡς μὲν οὐκ ἰσχυρότερον καὶ πολυχρονιώτερον ψυχὴ σώματος, οὐ συγχωρῶ τῇ Σιμμίου ἀνθιλήψει. δοκεῖ γάρ μοι πᾶσι τούτοις πάνυ πολὺ διαφέρειν. Τί οὖν ἄν, φαίη ὁ λόγος, ἔτι ἀπιστεῖς; ἐπειδή γε ὁρᾷς ἀποθανόντος γε ἀνθρώπου, τὸ γε ἀσθενέστερον ἔτι ὄν· τὸ δὲ πολυχρονιώτερον οὐ δοκεῖ σοι ἀναγκαῖον εἶναι ἔτι σώζεσθαι ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ; Πρὸς δὴ τοῦτο τόδε σκόπει, εἴ τι λέγω. εἰκόνος γάρ τινος, ὡς ἔοικε, καὶ ἐγὼ, ὥσπερ ὁ Σιμμίας, δέομαι. ἐμοὶ γὰρ δοκεῖ ὁμοίως λέγεσθαι ταῦτα, ὥσπερ ἄν τις περὶ ἀνθρώπου ὑφάντου παλαιοῦ ἀποθανόντος λέγοι τοῦτον τὸν λόγον, ὅτι οὐκ ἀπόλωλεν ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἔτι που ἴσως· τεκμή-

obnoxius esse. Quod quidem anima nostra, etiam priusquam in hanc formam humanam deveniret, extiterit, non retracto quin hoc bellissime, ac (nisi id dictu esset grave) satis omnino fuerit demonstratum: attamen eam nobis mortuis adhuc alicubi extare, id hoc modo *probatum* mihi non videtur. Neque tamen Simmiæ concedo objicienti animam non esse corpore validiorem atque diuturniorem. Videtur enim mihi his omnibus præstare quamplurimum. Quid ergo, dixerit ratio *me alloquens*, adhuc fidem derogas? Cum videas, homine defuncto, quod imbecillius fuerat supereſſe; nonne tibi videtur necesse esse ut id, quod diuturnius est, hoc ipso in tempore conservetur? Considera igitur, si quid ad id respondeam. Similitudine enim mihi quoque opus esse videtur, quemadmodum Simmiæ. Nam mihi perinde hæc dici videntur, ac si quis de homine textore sene defuncto hoc diceret, nondum interiisse illum, sed forte alicubi supereſſe: &

1 Forsan ἀνακήρυμαι *Steph.*

ειον δὲ παρέχοιτο ἱματίου, ὃ ἠμπίσχετο, αὐτὸς ὑφηνάμενος, ὅτι ἔστι σῶν, καὶ οὐκ ἀπόλωλε. καὶ εἴ τις ἀπιστῶν αὐτῷ, ἀνερωτῴη πότερον πολυχρονιώτερόν ἐστι, τὸ γένος ἀνθρώπων, ἢ ἱματίων, ὀρθῶς τε ὄντος καὶ φερομένου. ἀποκεναμένου δή τινος, ὅτι πολὺ ὅ τοῦ ἀνθρώπων, οἴοιτο ἀποδεδεῖχθαι ὅτι σῶμά τὸς ἄρα μᾶλλον ὅ γε ἄνθρωπος σῶς ἐστιν, ἐπειδὴ τὸ ὀλιγοχρονιώτερον οὐκ ἀπόλωλε. τὸ δ' οἶμαι, ὦ Σιμμία, οὐχ οὕτως ἔχει. σκόπει γὰρ καὶ σὺ ἃ λέγω. πᾶς γὰρ ἂν ὑπολάβοι ὅτι εὐήθως λέγει ὁ ταῦτα λέγων. ὁ γὰρ ὑφάντης οὗτος πολλὰ κατατείλας τοιαῦτα ἱμάτια καὶ ὑφηνάμενος, ἐκείνων μὲν ὕστερος ἀπόλωλε πολλῶν ὄντων, τοῦ δὲ τελευταίου, οἶμαι, πρότερος· καὶ οὐδέν τι μᾶλλον τούτου ἕνεκα ἀνθρωπός ἐστιν ἱματίου φαυλότερον οὐδ' ἀσθενέστερον. τὴν αὐτὴν ταύτην, οἶμαι, εἰκόνα δέξαιτ' ἂν ἡ ψυχὴ πρὸς σῶμα· καί τις λέγων αὐτὰ ταῦτα περὶ αὐτῆς, μέτεστί μοι

tanquam hujuſce rei argumentum, afferret veſtem, qua ille a ſe texta induebatur, *eam nempe* eſſe incolumem, neque interiiſſe: ac ſi quis ei non credat, interrogaret, utrum diuturnius ſit, hominis genus, an veſtis, qua quis utatur & induatur. Quod ſi quis reſponderet, genus humanum multo *diuturnius* eſſe, tunc demonſtratum id eſſe putaret, incolumem omnino manere hominem, quandoquidem quod eo erat minus diuturnum, nondum perierit. Hoc autem, Simmia, haud ita ſe habere arbitror. Nam conſidera tu quoque quid dicam. Etenim quivis exiſtimarit inepte illud dici. Nam hic textor, qui multas tales contriverit veſtes, & *multas* texuerit, iis quidem, multis licet, poſterior obiit, ultima vero, opinor, prior: neque propterea magis *ſequitur* hominem eſſe veſte viliorem aut debiliorem. Eandem illam, arbitror, ſimilitudinem anima, *reſpectu* ad corpus *habito*, caperet; ac ſi quis de iis hæc ipſa diceret, commode mihi

φαίνοιτο λέγειν· ὡς ἡ ψυχὴ μὲν πολυχρόνιόν ἐστι, τὸ δὲ σῶμα, ἀσθενέστερον καὶ ὀλιγοχρονιώτερον. Ἀλλὰ γὰρ ἂν φαίην ἐγὼ τῶν ψυχῶν πολλὰ σώματα καταπείθειν, ἄλλως τε καὶ πολλὰ ἔτη βιῶν. εἰ γὰρ ῥέοι τὸ σῶμα, καὶ ἀπολλύοιτο ἔτι ζῶντος τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλ' ἡ ψυχὴ ἀεὶ ὃ καταπιβόμενον ἀνυφαίνοι, ἀναλισκῶν μέντ' ἂν εἴη, ὁπότε ἀπολλύοιτο ἡ ψυχή, ὃ τελευταῖον ὕφασμα τυχεῖν αὐτὴν ἔχουσαν, καὶ τοῦτο μόνον σῴζεσθαι ἀπόλλυσθαι. Ἀπολλυμένης δὲ τῆς ψυχῆς, τότ' ἤδη τῇ φύσει τοῦ ἀθανείας ἐπιδεικνύοιτο σῶμα, καὶ ταχὺ σαπὲν διοίχοιτο. ὥστε τούτῳ τῷ λόγῳ οὔπω ἄξιον πιστεύσαντα θαρρεῖν, ὡς ἐπειδὰν ἀποθάνωμεν, ἔτι που ἡ ψυχὴ ἡμῶν ἔσται. εἰ γάρ τις καὶ πλέον ἔτι τῷ λέγοντι ἢ ἃ σὺ λέγεις συγχωρήσειε, δοὺς αὐτῷ, μὴ μόνον ἐν τῷ εἶναι καὶ γενέσθαι ἡμᾶς χρόνῳ τῇ ἡμῶν τὴν ψυχήν· ἀλλὰ μηδὲν κωλύειν, καὶ ἐπειδὰν ἀποθάνωμεν, ἐνίων ἔτι εἶναι καὶ ἔσεσθαι, καὶ πολλάκις γενήσεσθαι, καὶ ἀποθνῄσκεσθαι αὖ-

dicere videretur; *videlicet* animam quidem esse diuturnam, corpus vero, debilius minusque diuturnum. Verum dicerem quamlibet animarum plurima conterere corpora, præsertim si multos vivat annos. Si enim fluat corpus, homineque etiam vivente dissolvatur, anima vero, quod atteritur, retexat continue, necessarium quidem erit, quando perierit anima, tunc eam ultimam habere vestem, eaque sola priorem perire. Cum vero perierit anima, tum demum naturæ suæ imbecillitatem corpus ostendet, & cito putrescens evanescet: ut hac ratione nondum nobismet persuadere & confidere consentaneum sit, animam nostram, postquam mortui fuerimus, alicubi adhuc superesse. Nam si quis dicenti etiam plura quam quæ tu dicis, concesserit, nec solum ante ortum nostrum animam extitisse fassus fuerit; verum etiam nihil prohibere, quo minus etiam post obitum quorundam *animæ* existant ac futuræ sint, & sæpe nascantur, & rursus in-

θις· (ὅτω γὰρ αὐτὸ φύσει ἰσχυρὸν εἴη), ὥστε πολλάκις γιγνομένην ψυχὴν ἀντέχειν) δοὺς δὲ ταῦτα, μηκέτι ἐκεῖνο συγχωροῖ, μὴ ὀ πονεῖν μόνον αὐτὴν ἐν ταῖς πολλαῖς γενέσεσι, ἀλλὰ καὶ τελευτῶσάν γε ἕν τινι τῶν θανάτων πασιπάσιν ἀπόλυσθαι. τοῦτον δὲ τὸν θάνατον καὶ ταύτην τὴν διάλυσιν τοῦ σώματος, ἢ τῇ ψυχῇ φέρει ὄλεθρον, μηδένα φαίη εἰδέναι. ἀδιώατον γὰρ εἶναι ὑτῳοῦν ἀνθρώπων. εἰ δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, ὀδενὶ προσήκει θανάτου θαῤῥοῦντι μὴ ὐκ ἀνοήτως θαῤῥεῖν, ὃς ἂν μὴ ἔχοι ἀποδεῖξαι ὅτι ἐστὶ ψυχὴ παντάπασιν ἀθάνατόν τε καὶ ἀνώλεθρον· εἰ δὲ μή, ἀνάγκην ἔστι) ἀεὶ τὸν μέλλοντα ἀποθανεῖσθαι δεδιέναι ὑπὲρ τοῦ αὐτοῦ ψυχῆς, μὴ οὐ τῇ νῦν τοῦ σώματος διαζεύξει παντάπασιν ἀπόληται.

λη'. Πάντες οὖν ἀκούσαντες εἰπόντων αὐτῶν, ἀηδῶς διετέθημεν, ὡς ὕστερον ἐλέγομεν πρὸς ἀλλήλους, ὅτι ὑπὸ τοῦ ἔμπροσθεν λόγου σφόδρα πεπεισμένους ἡμᾶς, πάλιν ἐξό-

tereant, (adeo enim animam natura validam esse, ut sæpius nata se conservet) his tamen concessis, nondum illud daret, quin ea in multis illis generationibus non solum laboret, sed & in uno certe tandem decessuum illorum omnino intereat. Neminem vero mortem illam dissolutionemque corporis, quæ animæ quoque interitum infert, posse scire diceret: fieri enim non posse, ut quisquam nostrum id sentiat. Sin autem ita se res habeat, nemini de morte bonam spem habenti eam stulte habere non convenit, nisi qui demonstrare possit animam omnino immortalem atque indissolubilem esse: alioquin necessarium erit, ut qui moriturus est, animæ semper metuat suæ, ne in ea, quæ proxime imminet, corporis disjunctione prorsus intereat.

38. Omnes igitur, cum eos hæc dicentes audivissemus, molestia affecti fuimus, quemadmodum nobis invicem postea dicebamus, quod cum superiori disputatione nobis fuisset magnopere persuasum, rursus

κουν ἀναταράξαι, καὶ εἰς ἀπιστίαν καταβαλεῖν, οὐ μόνον τοῖς προειρημένοις λόγοις, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ ὕστερα [1] μέλλοντα ῥηθήσεσθαι, μὴ σφόδρα ἄξιοι εἶημεν κριταί, ἢ καὶ τὰ πράγματα αὐτὰ ἄπιστα ᾖ. ΕΧ. Νὴ τοὺς θεούς, ὦ Φαίδων, συγγνώμην γε ἔχω ὑμῖν. καὶ γὰρ αὐτόν με νῦν ἀκούσαντά σου, τοιοῦτόν τι λέγειν πρὸς ἐμαυτὸν ἐπέρχεται, Τίνι οὖν ἔτι πιστεύσομεν λόγῳ; ὁ γὰρ σφόδρα πιθανὸς ὢν, οὗ ὁ Σωκράτης ἔλεγε λόγον, νῦν εἰς ἀπιστίαν καταπέπτωκε. θαυμαστῶς γάρ μου ὁ λόγος οὗτος ἀντιλαμβάνεται καὶ νῦν καὶ ἀεί, ὡς ἁρμονίαν τινὰ ἡμῶν εἶναι τὴν ψυχήν· καὶ ὥσπερ ὑπέμνησέ με ῥηθείς, ὅτι καὶ αὐτῷ μοι ταῦτα προὐδέδοκτο. καὶ πάνυ δέομαι πάλιν, ὥσπερ ἐξ ἀρχῆς, ἄλλου τινὸς λόγου, ὅς με πείσει ὡς γε ἀποθανόντος οὐ συναποθνήσκει ἡ ψυχή. λέγε οὖν πρὸς Διός, πῇ ὁ Σωκράτης μετῆλθε τὸν λόγον· καὶ πότερον καὶκεῖνος,

viderentur nos perturbasse, atque eo jam dejecisse, ut non solum rationibus jam adductis, sed & ei in posterum insuper dicendæ, fidem nullam adhiberemus, *verentes* ne vel nos nequaquam idonei essemus judices, vel res ipsæ fide essent indignæ. ECH. Veniam equidem per deos do vobis, Phædon. Nam & mihi quidem ipsi te nunc audienti tale quiddam ipsimet dicere in mentem venit, Cuinam tandem orationi credemus? quippe sermo ille Socratis, qui paulo ante valde verisimilis erat, jam fidem amisit. Mirum enim in modum me sermo iste & nunc & semper capit, animam nostram harmoniam quandam esse; & nunc dictus mihi quasi in memoriam revocavit, idem ipsi quoque antea visum esse. Atque *adeo* alia quadam ratione iterum, tanquam ab initio, prorsus indigeo, quæ mihi persuadeat mortui animam *cum corpore* simul non interire. Dic ergo per Jovem, quo pacto sermonem persecutus sit Socrates; & utrum iste quoque,

1 Forsan μέλλοντα *Steph.*

ὥσπερ ὑμᾶς φῄς, ἔνδηλός τι ἐγένετο ἀχθόμενος, ἢ οὔ, ἀλλὰ πράως ἐβοήθει τῷ λόγῳ· ἢ καὶ ἰσχυρῶς ἐβοήθησεν, ἢ ἐνδεῶς. πάντα ἡμῖν διελθε ὡς δύνασαι ἀκριβέστατα. ΦΑΙΔ. Καὶ μήν, ὦ Ἐχέκρατες, πολλάκις θαυμάσας Σωκράτη, οὐ πώποτε μᾶλλον ἠγάσθην, ἢ τότε παραγενόμενος. τὸ μὲν οὖν ἔχειν ὅ, τι λέγοι ἐκεῖνος, ἴσως οὐδὲν ἄτοπον· ἀλλ' ἔγωγε μάλιστα ἐθαύμασα αὐτοῦ πρῶτον μὲν τοῦτο, ὡς ἡδέως καὶ εὐμενῶς καὶ ἀγαμένως τοὺς νεανίσκους τὸν λόγον ἀπεδέξατο· ἔπειτα, ἡμῶν ὡς ὀξέως ᾐσθετο ὁ πεπόνθειμεν ὑπὸ τῶν λόγων· ἔπειτα, ὡς εὖ ἡμᾶς ἰάσατο, καὶ ὥσπερ πεφοβημένους καὶ ἠπηνμένους ἀνεκαλέσατο, καὶ προὔτρεψε πρὸς τὸ παρέπεσθαί τε καὶ ξυσκοπεῖν τὸν λόγον. ΕΧ. Πῶς δή; ΦΑΙΔ. Ἐγὼ ἐρῶ. ἔτυχον γὰρ καθήμενος ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ πρὸς τῷ κλίνῃ, ὅπῃ χαμαιζήλου τινός· ὁ δὲ, ὅπῃ πολλῷ ὑψηλοτέρου ἢ ἐγώ. καταψήσας οὖν μου τῷ κε-

quemadmodum de vobis fateris, graviter id ferre viſus fuerit, an non; at contra vero leni animo ſententiæ ſuæ opem tulerit: & utrum ſatis eam tutatus fuerit, an minus ſolide. Hæc nobis, quam potes accuratiſſime, refer omnia. PHÆD. Equidem, Echecrates, ſæpe *licet* Socratem admiratus, nunquam magis eum, quam ubi tunc aderam, ſum admiratus. Habuiſſe quidem illum quod *objectionibus* reſponderet, nihil forſan mirum erat: ſed in eo potiſſimum admiratus ſum primo quidem hoc, quam jucunde, benigne, mirifice adoleſcentium verba excepit: deinde, quam ſagaciter ſenſit, quantum nos illorum ſermonibus affecti eramus: demum, quam bene nobis adhibuit medicinam, & quaſi fugientes atque victos nos revocavit, convertitque ad ipſum conſequendum, atque una ſermonem conſiderandum. ECH. Quonam pacto? PHÆD. Dicam equidem. Sedebam forte ad dextram ejus in ſubſellio quodam humili, prope lectulum: ipſe vero me longe ſuperior *ſedebat*. Demulcens igitur ca-

φαλὴν, καὶ ξυμπίεσας τὰς ὀπὶ τῷ αὐχένι τρίχας (εἰώθει γὰρ, ὁπότε τύχοι, παίζειν μου εἰς τὰς τρίχας) Αὔριον δὴ, ἔφη, ἴσως, ὦ Φαίδων, τὰς καλὰς ταύτας κόμας ἀποκερῇ. Ἔοικεν, ἦν δ' ἐγὼ, ὦ Σώκρατες. Οὐκ, ἄν γε ἐμοὶ πείθῃ. Ἀλλὰ τί; ἦν δ' ἐγώ. Τήμερον, ἔφη, κἀγὼ τὰς ἐμὰς, καὶ σὺ ταύτας, ἐάν πέρ γε ἡμῶν ὁ λόγος τελευτήσῃ, καὶ μὴ δυνώμεθα αὐτὸν ἀναβιώσασθαι. καὶ ἔγωγ' ἂν εἰ σὺ εἶην, καί με διαφύγοι ὁ λόγος, ἔνορκον ἂν ποιησαίμην, ὥσπερ Ἀργεῖοι, μὴ πρότερον κομήσειν, πρὶν ἂν νικήσω ἀναμαχόμενος τὸν Σιμμίου τε καὶ Κέβητος λόγον. Ἀλλ', ἦν δ' ἐγὼ, πρὸς δύο γὰρ Ἡρακλῆς λέγεται οἷός τε εἶναι. Ἀλλὰ καὶ ἐμὲ, ἔφη, τὸν Ἰόλεων προκάλει, ἕως ἔτι φῶς ἔστι. Παρακαλῶ τοίνυν, ἔφην, οὐχ ὡς Ἡρακλῆς, ἀλλ' ὡς Ἰόλεως τὸν Ἡρακλῆ. Οὐδὲν διοίσει, ἔφη.

λθ'. Ἀλλὰ πρῶτον εὐλαβηθῶμεν τὸ πάθος μὴ πάθωμεν. Τὸ ποῖον; ἦν δ' ἐγώ. Μὴ μιαρώμεθα, ἦ δ' ὅς, μισολόγοι,

put meum, crineſque, qui ſuper cervicem erant, comprimens, (conſueverat enim, ubi ita res ferebat, meis crinibus ludere) Cras ergo forſitan, inquit, Phædon, pulchros iſtos detondebis crines. Videtur, inquam, Socrates. Non, ſi me quidem audies, *inquit*. Cur autem, inquam ego? Hodie, inquit, & ego meos, & tu hoſce *detondebis*, ſi quidem ſermo noſter interierit, neque eum reſuſcitare poſſimus. Atque ego, ſi tu eſſem, ac me ſermo iſte fugeret, Argivorum ad inſtar jurarem, me non prius comam nutriturum, quam pugnando Simmiæ Cebetiſque ſermonem devicisſem. At vero, inquam, contra duos ne Hercules quidem dicitur ſuffeciſſe. Et me ergo, *tanquam* Iolaum, dum lux eſt, advoca, inquit. Advoco ergo, inquam, non tanquam Hercules *Iolaum*, ſed tanquam Iolaus Herculem. Nihil refert, inquit.

39. Imprimis vero cavendum eſt, ne quid nobis accidat. Quidnam? inquam. Ne rationum, inquit, oſores evadamus,

ὥσπερ οἱ μισάνθρωποι γιγνόμενοι. ὡς οὐκ ἔστιν, ἔφη, ὅ, τι ἄν τις μεῖζον τούτου κακὸν πάθοι, ἢ λόγους μισήσας. γίνεται δὲ ἐκ τοῦ αὐτοῦ τρόπου μισολογία τε καὶ μισανθρωπία. ἥπτε γὰρ μισανθρωπία ἐνδύεται ἐκ τοῦ σφόδρα τινὶ πιστεῦσαι ἄνευ τέχνης, καὶ ἡγήσασθαι πάνυ τάπασί γε ἀληθῆ εἶναι καὶ ὑγιῆ καὶ πιστὸν τὸν ἄνθρωπον, ἔπειτα ὀλίγον ὕστερον εὑρεῖν τοῦτον πονηρόν τε καὶ ἄπιστον, καὶ αὖθις ἕτερον. καὶ ὅταν τοῦτο πολλάκις πάθῃ τις, καὶ ὑπὸ τούτων μάλιστα, οὓς ἂν ἡγήσαιτο οἰκειοτάτους τε καὶ ἑταιροτάτους· πελυτῶν δὴ θαμὰ προσκρούων, μισεῖ τε πάντας, καὶ ἡγεῖται οὐδενὸς οὐδὲν ὑγιὲς εἶ τοπαράπαν. ἢ οὐκ ἤσθησαι οὔπω τοῦτο γιγνόμενον; Πάνυ γε, ἦν δ' ἐγώ. Οὐκοῦν, ἦ δ' ὅς, αἰσχρόν; καὶ δῆλον ὅτι ἄνευ τέχνης τῆς περὶ τὰ ἀνθρώπεια ὁ τοιοῦτος χρῆται ὁπιοχειρεῖ τοῖς ἀνθρώποις; εἰ γάρ που μετὰ τέχνης ἐχρῆτο, ὥσπερ ἔχει, ὅτως ἂν ἡγήσαιτο, τοὺς μὲν χρηστοὺς καὶ πονηροὺς σφόδρα,

quemadmodum nonnulli hominum oſores fiunt. Nullum enim majus hoc malum cuivis poſſit accidere, videlicet ſi rationes odio habuerit. Fit autem eodem modo odium & adverſus rationes, & adverſus homines. Odium enim contra homines nos exinde ſubit, quod alicui nimium crediderimus abſque arte, putaverimuſque ipſum omnino verum & ſincerum fidumque eſſe, deinde vero mox pravum infidumque eum deprehendamus, rurſuſque alium *eodem pacto*. Et cum id alicui ſæpius acciderit, & præſertim ab iis, quos familiariſſimos amiciſſimoſque exiſtimaverit, tandem ſæpe offendens odit univerſos, putatque nihil omnino in quoquam ſincerum eſſe. An non unquam animadvertiſti id ita accidere? Omnino, inquam. An non hoc turpe, inquit, eſt? & manifeſtum hunc abſque humanarum rerum arte aggredi hominibus uti? Si enim iis cum arte uteretur, *rem ita ſe*, ut habet, *habere* exiſtimaret, *videlicet* homines valde bonos aut malos,

ὀλίγους εἶναι ἑκατέρους· τοὺς δὲ μεταξὺ, πλείστους. Πῶς λέγεις; ἦν δ' ἐγώ. Ωσπερ, ἦ δ' ὅς, περὶ τῶν σφόδρα μικρῶν καὶ μεγάλων. οἴει τι σπανιώτερον εἶναι, ἢ σφόδρα μέγαν ἢ σφόδρα σμικρὸν ἀξιόλογον ἄνθρωπον· ἢ κύνα, ἢ ἄλλο ὁποιονοῦν· ἢ αὖ ταχύν, ἢ βραδύν· ἢ καλόν, ἢ αἰσχρόν· ἢ λευκόν, ἢ μέλανα; ἢ οὐκ ἤσθησαι ὅτι πάντων τῶν τοιούτων τὰ μὲν ἄκρα πάνυ ὀλίγα καὶ ὀλίγα· τὰ δὲ μεταξὺ, ἄφθονα καὶ πολλά; Πάνυ γε, ἦν δ' ἐγώ. Οὐκοῦν οἴει, ἔφη, εἰ φιλονεικίας ἀγὼν προτεθείη, πάνυ ἂν ὀλίγους καὶ σπουδαίους τοὺς σοφοὺς φανῆναι; Εἰκός γε, ἦν δ' ἐγώ. Εἰκὸς γάρ, ἔφη· ἀλλὰ ταύτῃ μὲν οὐχ ὅμοιοι οἱ λόγοι τοῖς ἀνθρώποις εἰσίν· (ἀλλὰ σοῦ νῦν δὴ προάγοντος, ἐγὼ ἑπόμην) ἀλλ' ἐκείνῃ, ἦ, ἐπειδάν τις πιστεύσῃ λόγῳ τινὶ ἀληθεῖ εἶναι, ἄνευ τῆς περὶ τοὺς λόγους τέχνης, καὶ μετὰ ὀλίγον ὕστερον αὐτῷ δόξῃ ψευδὴς εἶναι, ἐνίοτε μὲν ὢν, ἐνίοτε δ'

paucos esse utrosque; medios vero, quamplurimos. Quo id pacto, inquam, dicis? Quemadmodum in rebus, inquit, valde parvis aut magnis *contingit*. An arbitraris quicquam esse rarius, quam valde magnum aut valde parvum reperire hominem; vel canem, vel quodvis aliud; atque rursus celerem *valde*, vel tardum; pulchrum, vel turpem; album, vel nigrum? annon animadvertisti in his omnibus extremorum quidem summa rara & pauca esse; media vero, frequentia & multa? Omnino quidem, inquam. Nonne ergo arbitraris, inquit, si improbitatis proponeretur certamen, & hac in re primarios paucos admodum compertum iri? Consentaneum quidem est, inquam. Consentaneum certe est, inquit: at hoc quidem pacto rationes hominibus minime similes sunt; (te vero nunc ducentem ego persequar) sed in hoc *similes sunt*, quando *videlicet* quis ratiocinandi arte destitutus, crediderit sermonem aliquem esse verum, & paulo post is ipsi falsus esse appareat, cum quidem aliquando *talis* sit, ali-

ἧκ ὧν· ἡ αὖθις, ἕτερος ἡ ἕτερος. ἡ μάλιστα δὴ οἱ περὶ τὰς ἀνθλογικὰς λόγας διατείβαντες, οἶσθ' ὅτι τελευτῶντες οἴονται σοφώτατοι γεγονέναι τε, καὶ κατανενοηκέναι μόνοι ὅτι οὔτε τῶν πραγμάτων οὐδενὸς οὐδὲν ὑγιὲς, οὐδὲ βέβαιον, οὔτε τῶν λόγων· ἀλλὰ πάντα τὰ ὄντα ἀτεχνῶς, ὥσπερ ἐν Εὐρίπῳ, ἄνω ἡ κάτω φέρεσθαι, καὶ χρόνον οὐδένα ἐν ὑδενὶ μένει. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφην ἐγὼ, ἀληθῆ λέγεις. Οὐκοῦν, ὦ Φαίδων, ἔφη, οἰκτρὸν ἂν εἴη τὸ πάθος, εἰ ὄντος δὴ τινος ἀληθοῦς καὶ βεβαίου λόγου, καὶ δυνατοῦ κατανοῆσαι, ἔπειτα τύχης ἐκπεσὼν ἀπορῇ, διὰ τὸ προσγίγνεσθαι τοιούτοισι λόγοις, τοῖς αὐτοῖς τοτὲ μὲν δοκοῦσιν ἀληθέσιν εἶναι, τοτὲ δὲ μή, μὴ ἑαυτόν τις αἰτιῶτο, μηδὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀτεχνίαν, ἀλλὰ τελευτῶν, διὰ τὸ ἀλγεῖν, ἄσμενος ὑπὸ τοὺς λόγους ἀφ' ἑαυτοῦ τὴν αἰτίαν ἀπώσαιτο· καὶ ἤδη τὸν λοιπὸν βίον μισῶν τε καὶ λοιδορῶν τοὺς λόγους διατελοῖ, τῶν [1]τε ὄντων τῆς ἀλη-

quando vero minime; & rursus, alius *similiter* atque alius. Et præcipue quidem illos, qui plurimum in disceptationibus versantur, scis putare se tandem & sapientissimos evasisse, solosque animadvertisse, neque in rebus, neque in rationibus esse sani quicquam aut firmi; sed omnia plane, tanquam in Euripo, sursum deorsumque jactari, nec ullum tempus in *statu* aliquo consistere. Omnino quidem vera dicis, inquam. Nonne, inquit, calamitas hæc, Phædon, miserabilis erit, si cum ratio aliqua vera firmaque sit, comprehendique valeat, & ab illa tamen quis exciderit, incertusque æstuet, quod rationes hujuscemodi audiverit, quæ eædem licet, modo veræ, modo falsæ videntur, neque se ipsum suamque ipsius insciti am accuset, sed tandem præ dolore libenter culpam omnem a se ipso in rationes transferat; & jam in reliqua vita eas odio semper habeat atque vituperet, rerumque ipsarum verita-

1 Forsan δὲ *Steph.*

θείας τε καὶ ἐπιστήμης περιθείη; Νὴ τὸν Δία, ἦν δ' ἐγώ, ὡς οἰκτρὸν δῆτα.

μ'. Πρῶτον μέν τοίνυν, ἔφη, τοῦτο εὐλαβηθῶμεν, καὶ μὴ παριῶμεν εἰς τὴν ψυχήν, ὡς τῶν λόγων κινδυνεύει οὐδὲν ὑγιὲς εἶναι· ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον, ὅτι ἡμεῖς οὔπω ὑγιῶς ἔχομεν, ἀλλ' ἀνδρειέον καὶ προθυμητέον ὑγιῶς ἔχειν· σοὶ μὲν οὖν καὶ τοῖς ἄλλοις, καὶ τοῦ ἔπειτα βίου πάντος ἕνεκα, ἐμοὶ δέ, αὐτοῦ ἕνεκα τοῦ θανάτου. ὡς κινδυνεύω ἔγωγε ἐν τῷ παρόντι περὶ αὐτοῦ τούτου οὐ φιλοσόφως ἔχειν, ἀλλ' ὥσπερ οἱ πάνυ ἀπαίδευτοι, φιλονείκως. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι, ὅταν περί του ἀμφισβητῶσιν, ὅπη μὲν ἔχει περὶ ὧν ἂν ὁ λόγος ᾖ, οὐ φροντίζουσιν· ὅπως δὲ ἃ αὐτοὶ ἔθεντο, ταῦτα δόξῃ τοῖς παροῦσι, τοῦτο προθυμοῦνται. καὶ ἐγώ μοι δοκῶ ἐν τῷ παρόντι τοσοῦτον μόνον ἐκείνων διοίσειν. οὐ γὰρ ὅπως τοῖς παροῦσιν ἃ ἐγὼ λέγω δόξει ἀληθῆ εἶναι προθυμήσομαι, (εἰ μὴ εἰκῇ πάρεργον) ἀλλ' ὅπως αὐτῷ ἐμοὶ ὅτι μάλιστα

te ſcientiaque privatus ſit? Per Jovem, inquam, miſerabile prorſus hoc erit.

40. Imprimis igitur, inquit, diligenter id caveamus, neque hoc in animum inducamus, nihil forſan in rationibus ſani eſſe; at multo potius, nos nondum ſanos eſſe, ſed virili præſentique animo adnitendum, ut ſani efficiamur; tibi quidem & cæteris, & totius reliquæ vitæ gratia, mihi vero, mortis ipſius cauſa: quippe qui in periculo ſim, ne in hoc ipſo tempore me, non uti philoſophum deceat, geram, ſed, quemadmodum valde imperiti *ſolent*, contentioſe. Illi enim, ubi aliqua de re diſceptant, non quomodo res ipſa, de qua agitur, ſe habeat, curant; ſed ut quæ ipſi poſuerunt, præſentibus *vera* videantur, contendunt. Atque ego mihi videor tantillum ſolum in præſentia iis præſtare: quod non, ut præſentibus probem ea, quæ dico, annitar, (niſi quatenus id obiter contigerit) ſed ut mihi ipſi ita ſe habe-

δόξει οὕτως ἔχειν. λογίζομαι γὰρ, ὦ φίλε ἑταῖρε, (καὶ θέασαι ὡς πλεονεκτικῶς) εἰ μὲ τυγχάνει ἀληθῆ ὄντα ἃ ἐγὼ λέγω, καλῶς δὴ ἔχει ὃ πειθῆναι· εἰ δὲ μηδὲν ἐστι τελευτήσαντι, ἀλλ' οὖν τοῦτόν γε τὸν χρόνον αὐτὸν τὸ πρὸ θανάτου ἧττον τοῖς παροῦσιν ἀηδὴς ἔσομαι ὀδυρόμενος. ἡ δὲ ἄγνοιά μοι αὕτη οὐ ξυνδιατελεῖ· (κακὸν γὰρ ἂν ἦν) ἀλλ' ὀλίγον ὕστερον ἀπολεῖται. παρεσκευασμένοι μὲ δή, ἔφη, ὦ Σιμμία τε καὶ Κέβης, οὕτωσὶ ἔρχομαι ἐπὶ τὸν λόγον. ὑμεῖς μέντοι, ἂν ἐμοὶ πείθησθε, μικρὸν φροντίσαντες Σωκράτους, τῆς δὲ ἀληθείας πολὺ μᾶλλον, ἐὰν μέν τι ὑμῖν δοκῶ λέγειν ἀληθές, συνομολογήσατε· εἰ δὲ μή, παντὶ λόγῳ ἀντιτείνετε, εὐλαβούμενοι ὅπως μὴ ἐγὼ ὑπὸ προθυμίας ἅμα ἐμαυτόν τε καὶ ὑμᾶς ἐξαπατήσας, ὥσπερ μέλιττα, τὸ κέντρον ἐγκαταλιπὼν οἰχήσομαι.

μα'. Ἀλλ' ἰτέον, ἔφη. πρῶτόν με ὑπομνήσατε ἃ ἐλέγετε, ἐὰν μὴ φαίνωμαι μεμνημένος. Σιμμίας μὲν γάρ,

re quam maxime videantur. Sic enim reputo, dulcis amice, (& vide quanto cum lucri ſtudio) ſi quidem vera ſunt, quæ dico, præclare ſane ſe habet id perſuaderi: ſin autem mortuo nihil ſupereſt, attamen hoc certe, quod mihi vitæ ſupereſt, tempore præſentibus minus ero deplorando moleſtus. Hæc autem ignorantia mecum minime perſeverabit; (malum enim id eſſet) ſed paulo poſt delebitur. Sic equidem, inquit, Simmia, & Cebes, comparatus, ad ſermonem jam revertor. Vos autem, ſi me audiatis, nulla ferme Socratis habita ratione, ſed multo potius veritatis, ſi quid veri vobis loqui videar, aſſentiamini: ſin minus, omni ratione mihi adverſemini, diligenter caventes, ne ego præ nimio ſtudio me ipſum ſimul voſque decipiam, &, velut apes, aculeo in vobis derelicto, decedam.

41. Sed *ad rem jam* accedendum eſt, inquit. Primum mihi quæ dicebatis, in memoriam revocate, ſi minus meminiſſe vobis videar. Simmias quidem,

ὡς ἐγῷμαι, ἀπιστεῖ τε, καὶ φοβεῖται μὴ ἡ ψυχὴ, ὅμως καὶ θειότερον καὶ κάλλιον ὂν τοῦ σώματος, προαπολλύηται, ὡς ἁρμονίας εἰδός οὖσα. Κέβης δέ μοι ἔδοξε τοῦτο μὲν ἐμοὶ ξυγχωρεῖν, πολυχρονιώτερόν γε εἶναι ψυχὴν σώματος· ἀλλὰ τόδε ἄδηλον παντὶ, μὴ πολλὰ δὴ σώματα καὶ πολλάκις καταπείσασα ἡ ψυχὴ, τελευταῖον, σῶμα καταλιποῦσα, νῦν αὐτὴ ἀπολλύῃ· καὶ ἡ αὐτὸ τοῦτο θάνατος, ψυχῆς ὄλεθρος· ἐπεὶ σῶμά γ' ἀεὶ ἀπολλύμενον οὐδὲν παύεται. Ἆρα ἄλλη τις ἐστὶν, ὦ Σιμμία τε καὶ Κέβης, ἃ δεῖ ἡμᾶς ἐπισκοπεῖσθαι; Ξυνωμολογείτην δὴ ταῦτ' εἶναι ἄμφω. Πότερον οὖν, ἔφη, πάντας σοὺ ἔμπροσθεν λόγους οὐκ ἀποδέχεσθε, ἢ τοὺς μὲν, τοὺς δ' οὔ; Τοὺς μὲν, ἐφάτην, σοὺ δ' οὔ. Τί οὖν, ἦ δ' ὅς, περὶ ἐκείνου τοῦ λόγου λέγετε, ὃν ἔφαμεν τὴν μάθησιν ἀνάμνησιν εἶναι· καὶ τούτου οὕτως ἔχοντος, ἀναγκαίως ἔχειν ἄλλοθί που πρότερον ἡμῶν εἶναι τὴν ψυχὴν πρὶν ἐν τῷ σώματι ἐνδεθῆναι; Ἐγὼ μὲν, ἔφη ὁ Κέβης, καὶ τότε

ut arbitror, diffiditque, ac metuit, ne anima, quamvis divinior pulchriorque corpore, prius tamen, utpote quæ ſpecies ſit harmoniæ, intereat. Cebes autem hoc mihi viſus eſt concedere, diuturniorem quidem eſſe animam corpore: ſed *ait* ſcire poſſe neminem, annon cum multa ſæpius anima contriverit corpora, tandem aliquando relicto corpore, ipſa quoque jam pereat; atque mors hoc ipſum ſit, *videlicet* interitus animæ: quandoquidem corpus nunquam deſinit interire. Num alia, an hæc ſunt, Simmia & Cebes, quæ nos oportet conſiderare? Confitebantur ambo hæc eſſe. Utrum ergo omnia, quæ dicta in ſuperioribus fuerant, rejicitis, an alia *repudiatis*, alia non? Alia, inquiunt, *rejicimus*, alia non. Quid igitur, inquit, de ſermone eo ſtatuitis, in quo diſcere recordari eſſe dicebamus; &, cum ita ſe res habeat, neceſſe eſſe noſtram alicubi fuiſſe animam, priuſquam corpori illigaretur? Mihi quidem, inquit Cebes, iſtud tunc

θαυμαστῶς ὡς ἐπείθην ἐγὼ αὐτοῦ, καὶ νῦν ἐμμένω ὡς οὐδενὶ λόγῳ. Καὶ μήν, ἔφη ὁ Σιμμίας, καὶ αὐτὸς οὕτως ἔχω· καὶ πάνυ ἂν θαυμάζοιμι, εἴ μοι πρός γε τούτου ἄλλο ποτὲ ἔτι δόξειεν. Καὶ ὁ Σωκράτης, Ἀλλ' ἀνάγκη σοι, ἔφη, ὦ ξένε Θηβαῖε, ἄλλα δόξαι, ἂν περ μείνῃ ἥδε ἡ οἴησις, τὸ ἁρμονίαν μὲν εἶναι σύνθετον πρᾶγμα, ψυχὴν δὲ ἁρμονίαν τινὰ ἐκ τῶν κατὰ τὸ σῶμα ἐντεταμένων ξυγκεῖσθαι. οὐ γάρ που ἀποδέξῃ γε σαυτοῦ λέγοντος ὡς πρότερον ἦν ἁρμονία συγκειμένη, πρὶν ἐκεῖνα εἶναι, ἐξ ὧν ἔδει αὐτὴν συντεθῆναι. ἢ ἀποδέξῃ; Οὐδαμῶς, ἔφη, ὦ Σώκρατες. Αἰσθάνῃ οὖν, ἦ δ' ὅς, ὅτι ὑ[1]ταῦτά σοι ξυμβαίνει λέγειν, ὅταν φῂς μὲν εἶναι πρὶν ψυχὴν πρὶν καὶ εἰς ἀνθρώπου εἰδός τε καὶ σῶμα ἀφικέσθαι, πρὶν δ' αὐτὴν ξυγκειμένην ἐκ τῶν οὐδέπω ὄντων; ὑ γὰρ δὴ ἁρμονία γέ σοι τοιοῦτόν ἐστιν, ᾧ ἀπεικάζεις·

mirifice comprobatum erat, atque nunc, ſi qua prorſus in alia, in hac maxime ſententia permaneo. Et ego quoque, inquit Simmias, ita comparatus ſum; vehementerque admirarer, ſi mihi unquam hac de re aliter videretur. At vero neceſſe eſt, inquit Socrates, hoſpes Thebane, aliter tibi videri, ſi in hac opinione permanſeris, harmoniam quidem compoſitum quoddam eſſe, animam vero harmoniam quandam, ex iis, quæ per corpus intenſa ſunt, conſtitutam. Nunquam enim tibi ipſi dicenti aſſentieris, harmoniam prius compoſitam eſſe quam illa, ex quibus eam componi oporteret: an id admittes? Nullo, inquit, Socrates, modo. Animadvertis igitur, inquit, id evenire, ut tibi ipſi minime conſtes, quando dicis animam quidem, priuſquam in humanam ſpeciem corpuſque deveniret, extitiſſe, eam autem ex iis, quæ nondum erant, conſtitutam fuiſſe? Neque enim hæc tale quiddam tibi eſt harmonia, *quale eſt id*, cui tu ſimilem eſſe dicis:

1 Forſan ταυτά.

ἀλλὰ πρότερον καὶ ἡ λύρα καὶ αἱ χορδαὶ καὶ οἱ φθόγγοι ἔτι ἀνάρμοστοι ὄντες γίγνονται· τελευταῖον δὲ πάντων ξυνίσταται ἡ ἁρμονία, καὶ πρῶτον ἀπόλλυται. οὕτω σοὶ ὁ λόγος ἐκείνῳ πῶς ξυνάσεται; Οὐδαμῶς, ἔφη ὁ Σιμμίας. Καὶ μήν, ἦ δ' ὅς, πρέπει γε, εἴπερ τῷ ἄλλῳ λόγῳ ξυμφωνῷ εἶναι, καὶ τῷ περὶ ἁρμονίας. Πρέπει γάρ, ἔφη ὁ Σιμμίας. Οὕτω τοίνυν, ἔφη, σοι οὐ ξυμφωνός. Ἀλλ' ὅρα πότερον αἱρῇ τῷ λόγων, τιμὼ μάθησιν ἀνάμνησιν εἶ), ἢ ψυχήν, ἁρμονίαν. Πολὺ μᾶλλον ἐκεῖνον, ἔφη, ὦ Σώκρατες. ὅδε μὲν γάρ μοι γέγονεν ἄνευ ἀποδείξεως, μὴ εἰκότος τινὸς καὶ εὐπρεπείας· ὅθεν καὶ τοῖς πολλοῖς δοκεῖ ἀνθρώποις. ἐγὼ δὲ τοῖς διὰ τῶν εἰκότων τὰς ἀποδείξεις ποιουμένοις λόγοις ξυνοίδα οὖσιν ἀλαζόσι· καὶ ἄν τις αὐτοὺς μὴ φυλάττηται, εὖ μάλα ἐξαπατῶσι, καὶ ἐν γεωμετρίᾳ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἅπασιν. ὁ δὲ περὶ τῆς ἀναμνήσεως καὶ μαθήσεως λόγος, δι' ὑπο-

at prius & lyra & chordæ & ſoni necdum modulati exiſtunt: tandem vero componitur harmonia omnium poſtrema, primaque diſperditur. Hic itaque ſermo quonam pacto cum illo concinet? Nullo modo, inquit Simmias. At vero, ſi quem alium, inquit, ſermonem ſibi conſonum eſſe *par eſt*, eum certe decet, qui de harmonia habetur. Decet nimirum, inquit Simmias. Hic igitur tuus conſonus non eſt, inquit. Vide ergo utrum ſermonum horum eligas, diſcere *nimirum* recordari eſſe, an *potius* animam eſſe harmoniam. Multo potius illum, Socrates, inquit. Hunc namque abſque demonſtratione admiſi, ex veriſimili quadam convenientia & ſpecioſa imagine; unde & vulgo hominum placet. Ego autem ſermones eos, qui ex veriſimilibus demonſtrationes conficiunt, ſpecioſos ſolummodo & inanes eſſe ſcio; ac, niſi quis eos caveat, valde decipiunt, & in geometria & in cæteris omnibus. Sermo autem iſte de recordando & diſcendo, fun-

θέσεως ἀξίας ἀποδέξασθαι εἰρηται. ἐρρήθη γάρ που ὅπως ἡμῶν ἔτι ἡ ψυχὴ, καὶ πρὶν εἰς σῶμα ἀφικέσθαι, ὥσπερ [1] αὐτῆς ἐστιν ἡ οὐσία, ἔχουσα τὴν ἐπωνυμίαν τὴν θεῖον ἐστιν. ἐγὼ δὲ ταύτην, ὡς ἐμαυτὸν πείθω, ἱκανῶς τε καὶ ὀρθῶς ἀποδέδεγμαι. ἀνάγκη οὖν μοι, ὡς ἔοικε, καὶ ταῦτα, μήτε ἐμαυτῷ μήτε ἄλλου ἀποδέχεσθαι, λέγοντος ὡς ψυχή ἐστιν ἁρμονία.

μβ'. Τί δὲ, ἦ δ' ὅς, ὦ Σιμμία; τῇδε δοκεῖ σοι ἁρμονίᾳ, ἢ ἄλλῃ τινὶ σωθέσει προσήκειν, ἄλλως πως ἔχειν, ἢ ὡς ἐκεῖνα ἂν ἔχῃ, ἐξ ὧν ἂν συγκέηται; Οὐδαμῶς. Οὐδὲ μὴν ποιεῖν τι, ὡς ἐγῷμαι, οὐδέ τι πάσχειν ἄλλο, πλὴν ἃ ἂν ἐκεῖνα ἢ ποιῇ ἢ πάσχῃ. Ξυνέφη. Οὐκ ἄρα ἡγεῖσθαί γε προσήκει ἁρμονίαν ἄλλως ἢ ὅπως ἐξ ὧν ἂν συντεθῇ, ἀλλ' ἕπεσθαι. Ξυνεδόκει. Πολλοῦ ἄρα δεῖ ἐναντία γε ἁρμονίαν κινηθῆναι ἢ φθέγξασθαι, ἤ τι ἄλλο ἐναντιοῦσθαι τοῖς αὑτῆς μέρεσι. Πολλοῦ μέν τοι, ἔφη.

damento innititur fide digno. Dictum est enim animam nostram ita esse alicubi, prius etiam quam in corpus deveniret, ut illa ipsa essentia, quæ Ejus quod *vere* est cognomentum habet. Ego vero huic, ut mihimet persuadeo, satis tuto rectèque assensus sum. Ob hæc igitur, ut videtur, mihi necesse est, ut neque mihi ipsi neque alii id affirmanti assentiar, animam harmoniam esse.

42. Quid vero, Simmia? inquit. Videturne tibi, vel huic harmoniæ, vel alteri cuiquam compositioni convenire, ut aliter se habeat quam illa, ex quibus conflatur? Nullo modo. Neque etiam, ut aliud quicquam, quemadmodum ego arbitror, aut agat aut patiatur, quam illa vel agant vel patiantur. Assensus est. Non igitur harmoniæ convenit, ut iis præeat, ex quibus composita sit, sed ut ea sequatur. Consensit. Quare multum abest, ut harmonia contra moveatur, aut sonet, aut quoquam alio modo partibus suis adversetur. Multum quidem, inquit.

1 Forsan αὐτή.

Τί δέ; οὐχ οὕτως ἁρμονία πέφυκεν εἶ) ἑκάστη ἁρμονία, ὡς ἂν ἁρμοσθῇ; Οὐ μανθάνω, ἔφη. Η οὐχὶ, ἦ δ' ὅς, ἐὰν μὲν μᾶλλον ἁρμοσθῇ καὶ ἐπὶ πλέον, (εἴπερ ἐνδέχεται τοῦτο γίγνεσθαι) μᾶλλόν τε ἂν ἁρμονία εἴη καὶ πλείων· εἰ δ' ἧττόν τε καὶ ἐπ' ἔλαττον, ἧττων τε καὶ ἐλάττων; Πάνυ γε. Η οὖν ὅτι τοῦτο ἐστὶ ψυχὴν, ὥστε καὶ κατὰ τὸ σμικρότατον μᾶλλον ἑτέραν ἑτέρας ψυχῆς εἶναι πλέον καὶ μᾶλλον, ἢ ἐπ' ἔλαττον καὶ ἧττον, αὐτὸ τοῦτο εἶναι, ψυχήν; Οὐδ' ὁπωστιοῦν, ἔφη. Φέρε δή, ἔφη, πρὸς Διός. λέγεται ψυχὴ, ἡ μὲν νοῦν τε ἔχειν καὶ ἀρετὴν, καὶ εἶναι ἀγαθὴ· ἡ δὲ, ἄνοιάν τε καὶ μοχθηρίαν, καὶ εἶναι κακή· καὶ ταῦτα ἀληθῶς λέγεται; Ἀληθῶς μὴντοι. Τῶν οὖν τεθνεώτων τὴν ψυχὴν ἁρμονίαν εἶ), τί τις φήσει ταῦτα ὄντα εἶναι ἐν τῇ ψυχαῖς, τοῦ τε ἀρετὴν καὶ τοῦ κακίαν; πότερον ἁρμονίαν τινὰ αὖ ἄλλην καὶ ἀναρμοστίαν; καὶ τὸν μὲν ἡρμόσθαι, τὸν ἀγαθὴν, καὶ ἔχειν ἐν αὑτῇ ἁρμονίᾳ οὖσῃ

Quid vero? nonne unaquæque harmonia ita natura comparata eſt, ut eatenus ſit harmonia, quatenus temperata ſit? Haud ſatis intelligo, inquit. Nonne, inquit, ſi magis pluſque temperata ſit, (ſi quidem id fieri poteſt) magis & plus harmonia erit; ſin vero minus parciuſque, minor parciorque? Omnino. Num de anima id dici poteſt, ut vel in minima quavis re alia anima vel magis & plus, vel minus parciuſque quam alia, id ipſum ſit, *nimirum* anima? Nequaquam, inquit. Age ergo, inquit, per Jovem: dicitur anima, alia quidem prudentiam virtutemque habere, atque eſſe bona; alia vero dementiam & vitium, malaque eſſe: an & hæc vere dicuntur? Vere equidem. Eorum ergo, qui animam harmoniam eſſe ſtatuunt, quidnam aliquis hæc eſſe dicet, quæ animabus inſunt, virtutem *nempe* & vitium? an aliam quandam concordiam atque diſcordiam? & alteram quidem, *nempe* bonam, concordem eſſe; & cum ipſa concordia ſit, alteram in

ἄλλην ἁρμονίαν· τὴν δὲ, ἀνάρμοστον αὐτήν τε εἶναι, καὶ οὐκ ἔχειν ἐν αὑτῇ ἄλλην; Οὐκ ἔχω ἔγωγε, ἔφη ὁ Σιμμίας, εἰπεῖν. δῆλον δὲ, ὅτι τοιαῦτα ἅττ' ἂν λέγοι ὁ ἐκεῖνο ὑποθέμενος. Ἀλλὰ προομολόγησαι, ἔφη, μηδὲν μᾶλλον μηδ' ἧττον ἑτέραν ἑτέρας ψυχὴν ψυχῆς εἶναι. τοῦτο δ' ἔστι τὸ ὁμολόγημα, μηδὲν μᾶλλον μηδ' ὅπῃ πλέον, μηδὲ ἧττον μηδ' ἐπ' ἔλαττον, ἑτέραν ἑτέρας ἁρμονίαν ἁρμονίας εἶναι. ἦ γάρ; Πάνυ γε. Τῳ δέ γε μὴ μᾶλλον μηδὲ ἧττον ἁρμονίαν οὖσαν, μηδὲ μᾶλλον μηδὲ ἧττον ἡρμόσθαι. ἔστιν οὕτως; Ἔστιν. Ἡ δὲ μήτε μᾶλλον μήτε ἧττον ἡρμοσμένη, ἔστιν ὅτι πλέον ἢ ἔλαττον ἁρμονίας μετέχει, ἢ τὸ ἴσον; Τὸ ἴσον. Οὐκοῦν ψυχὴ, ἐπειδὴ οὐδὲν μᾶλλον οὐδὲ ἧττον ἄλλη ἄλλης αὐτὸ τοῦτο ψυχή ἐστιν, ὑδὲ δὴ μᾶλλον οὐδὲ ἧττον ἥρμοσται. Οὕτω. Τοῦτο δέ γε πεπονθυῖα, οὐδὲν πλέον ἀναρμοσίας οὐδὲ ἁρμονίας μετέχοι ἄν. Οὐ δῆτα οὖν. Τῦτο

se concordiam continere: alteram vero & ipsam discordem esse, nec aliam in se habere *concordiam?* Quod respondeam, inquit Simmias, non habeo. Constat tamen eum, qui hoc posuerit, talia quædam responsurum. At prius, inquit, concessum est nihilo magis aut minus aliam alia animam esse. Id vero hoc in se continet concessum, neque magis nec plus, neque minus nec parcius, aliam alia harmonia harmoniam esse: nonne? Prorsus. Eam vero certe, quæ neque magis neque minus harmonia est, neque magis neque minus esse temperatam: itane est? Est. Quæ vero neque magis neque minus temperata est, anne fieri possit, ut magis minusve harmoniæ particeps sit, an *potius* æque? Æque. Anima ergo, siquidem neque magis neque minus alia quam alia hoc ipsum est, *scilicet* anima, neque magis neque minus temperata est. Ita est. Cum autem ita comparata sit, nihilo magis discordiæ vel concordiæ particeps erit. Nequaquam. Cum

δ' αὖ πεπονθῦια, ἆρ' ἄν τι πλέον κακίας ἢ ἀρετῆς μετέχοι ἑτέρα ἑτέρας· εἴπερ ἡ μὲ κακία, ἀναρμοστία, ἡ δὲ ἀρετὴ, ἁρμονία εἰη; Οὐδὲν πλέον. Μᾶλλον δέ γε πᾳ, ὦ Σιμμία, κατ' τ ὀρθὸν λόγον, κακίας σὐδεμία ψυχὴ μεθέξει· εἴπερ ἁρμονία ἐστίν. ἁρμονία γὰρ δή που, παντελῶς αὐτὸ τοῦτο ὄσα, ἁρμονία, ἀναρμοστίας ὔποτ' ἂν μετάσχοι. Οὐ μῶτοι. Οὐδέ γε δή που ψυχὴ, οὖσα παντελῶς ψυχὴ, κακίας. Πῶς γὰρ, ἔκ γε τῶν προειρημένων; Εκ τούτου ἄρα ὁ λόγος ἡμῖν πᾶσαι ψυχαὶ πάντων ζώων ὁμοίως ἀγαθαὶ ἔσονται· εἴπερ ὁμοίως ψυχαὶ πεφύκασιν, αὐτὸ τοῦτο τὸ ψυχαὶ εἶ). Εμοιγε δοκεῖ, ἔφη, ὦ Σώκρατες. Η καλῶς δοκεῖ, ἦ δ' ὃς, οὕτω λέγεσθαι, καὶ [1] πάσχειν ταῦτα ὁ λόγος, εἰ ὀρθὴ ὑπόθεσις ἦν, τὸ ψυχὴν ἁρμονίαν εἶναι; Οὐδ' ὁπωστιοῦν, ἔφη.

μγ'. Τί δέ; ἦ δ' ὃς, τῶν ἐν ἀνθρώπῳ πάντων ἔστ' ὅ, τι ἄλ-

vero rurſus ita comparata ſit, num plus aliquid vitii vel virtutis alia quam alia poſſideat; ſiquidem vitium diſcordia eſt, virtus vero concordia? Nihilo plus. Potius vero ſecundum rectam, Simmia, rationem, nulla omnino anima vitii particeps erit; ſiquidem eſt harmonia. Harmonia enim, quæ omnino illud ipſum, *ſcilicet* harmonia, eſt, nunquam diſcordiæ particeps erit. Nunquam certe. Neque igitur anima, quæ omnino ſit anima, vitii. Quo enim modo ex iis, quæ dicta ſunt, *id fieri poſſet?* Hac igitur ratione omnes animantium omnium animæ bonæ ſimiliter erunt; ſiquidem eorum animæ ſimiliter natura comparatæ ſunt, quod ad hoc ipſum attinet, nempe ut animæ ſint. Mihi quidem, inquit, Socrates, ita videtur. An & recte ſic tibi dici videtur, atque hæc ſequutura, ſi vera hæc eſſet poſitio, animam harmoniam eſſe? Nullo modo, inquit.

43. Quid vero? inquit, ex omnibus, quæ homini inſunt, ali-

1 Forſan πάσχειν ἄν.

λο λέγεις ἄρχειν ἢ ψυχὴν, ἄλλως τε καὶ φρόνιμον; Οὐκ ἔγωγε. Πότερον συγχωροῦσαν τοῖς κατὰ τὸ σῶμα πάθεσιν, ἢ καὶ ἐναντιουμένην τοῖς παθήμασι; λέγω δὴ τὸ τοιόνδε, [1] ὡς εἰ καύματος ὄντος καὶ δίψους, ὅπῃ τἀναντίον ἕλκειν, τὸ μὴ πίνειν· καὶ πείνης ὄντος, ὅπῃ τὸ μὴ ἐσθίειν· καὶ ἄλλα μυρία πάσχοντα ὁρῶμεν ἐναντιουμένην τὴν ψυχὴν τοῖς κατὰ τὸ σῶμα. ἢ γάρ; Πάνυ μὲν οὖν. Οὐκοῦν αὖ ὡμολογήσαμεν ἐν τοῖς πρόσθεν, μήποτ' ἂν αὐτὴν, ἁρμονίαν γε οὖσαν, ἐναντία ἄδειν οἷς ὑπτείνοιτο καὶ χαλῷτο καὶ πάλλοιτο καὶ ἄλλο ὁτιοῦν πάθοι πάθη ἐκεῖνα, ἐξ ὧν τυγχάνει οὖσα, ἀλλ' ἔπεσθαι ἐκείνοις, καὶ οὔποτ' ἂν ἡγεμονεύειν; Ὡμολογήσαμεν, ἔφη· πῶς γὰρ οὔ; Τί οὖν; νῦν οὐ πᾶν τοὐναντίον ἡμῖν φαίνεται ἐργαζομένη, ἡγεμονεύουσά τε ἐκείνων πάντων, ἐξ ὧν φησί τις αὐτὴν εἶναι, καὶ ἐναντιουμένη ὀλίγου πάντα σχεδὸν παντὸς τοῦ βίου, καὶ δεσπό-

udne quiddam præter animam aſſeris dominari, præſertim ſi prudens ſit? Non equidem. Utrum corporis perturbationibus indulgendo, an potius ejus affectionibus repugnando? Dico autem tale quiddam, veluti, cum calor adſit & ſitis, in contrariam partem trahendo, ne bibat; & *ſimiliter*, cum adſit fames, ne edat: & in aliis quamplurimis videmus animam corporis *affectibus* repugnantem: nonne? Et quidem maxime. Nonne in ſuperioribus confeſſi ſumus, ipſam, ſi harmonia eſſet, nunquam contraria ſonaturam *modis iis*, quibus intendantur vel remittantur vel vibrentur, vel quodcunque demum aliud patiantur illa, ex quibus ipſa conflatur, ſed eam illa ſequuturam, nunquam vero præituram? Confeſſi ſumus, inquit: quidni enim? Quid ergo? nonne nunc contra omnino videtur agere, quippe quæ iis omnibus imperat, ex quibus dixerit aliquis ipſam conſtitui, atque ferme in omnibus per omnem vitam repugnat, omnibuſ-

1 Forſan οἷον, καύματος.

ζωσα πάντας τρόπους· τὰ μὲν, χαλεπώτερον κολάζουσα καὶ μετ' ἀλγηδόνων, τά τε διὰ τῆς γυμναστικῆς καὶ τὴν ἰατρικήν, τὰ δὲ, πραότερον· καὶ τὰ μὲν, ἀπειλοῦσα, τὰ δὲ, νουθετοῦσα ταῖς ἐπιθυμίαις καὶ ὀργαῖς καὶ φόβοις, ὡς ἄλλη οὖσα ἄλλῳ πράγματι προσλεγομένη; οἷόν που καὶ Ὅμηρος ἐν Ὀδυσσείᾳ πεποίηκεν· ἃ λέγει τὴν Ὀδυσσέα,

Στῆθος δὲ πλήξας, κραδίην ἠνίπαπε μύθῳ,
Τέτλαθι δή, κραδίη, καὶ κύντερον ἄλλο ποτ' ἔτλης.

ἆρ' οἴει αὐτὸν ταῦτα ποιῆσαι, διανοούμενον ὡς ἁρμονίας αὐτῆς οὔσης, καὶ οἷας ἄγεσθαι ὑπὸ τῶν τοῦ σώματος παθῶν, ἀλλ' οὐχ οἵας ἄγειν τε ταῦτα καὶ δεσπόζειν, καὶ οὔσης αὐτῆς πολὺ θειοτέρου πρὸς πρᾶγμα τὸ καθ' ἁρμονίαν; Νὴ Δία, ὦ Σώκρατες, οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ. Οὐκ ἄρα, ὦ ἄριστε, ἡμῖν ὀδαμῇ καλῶς ἔχει ψυχὴν ἁρμονίαν τινὰ φάναι εἶναι. ὅτε γὰρ ἄν, ὡς ἔοικεν, Ὁμήρῳ θείῳ ποιητῇ ὁμολογοῖμεν, ὅτε αὖθις ἡμῖν αὐτοῖς. Ἐχειν ὅπως ἔφη.

que dominatur modis; partim gravius & cum doloribus puniens, & ex gymnaſtices atque medicinæ inſtituto, partim vero mitius; & partim comminando, partim monendo cupiditates & iras atque timores, tanquam alia quædam res aliam alloquens? quemadmodum & Homerus in Odyſſea finxit; ubi de Ulyſſe ait,

Pectore autem percuſſo, cor ſermone hoc allocutus eſt,
Hoc quidem fer, cor meum, pejus etenim aliud olim tuliſti.

An putas ipſum hæc finxiſſe, exiſtimantem *animam* harmoniam eſſe, & hujuſmodi quidem, quæ a corporis affectionibus ducatur, non autem hujuſmodi, quæ eas ducat regatque, & quæ ſit ipſa quiddam longe divinius, quam quod harmoniæ competat? Per Jovem, Socrates, mihi quidem minime videtur. Nequaquam ergo, vir optime, hoc nobis bene ſe habet, ut animam harmoniam quandam eſſe dicamus. Sic enim, ut apparet, neque Homero divino poetæ, neque nobis ipſis conſentiemus. Ita ſe res habet, inquit.

μδ'. Εἶεν δή, ἦ δ' ὃς ὁ Σωκράτης· τὰ μὲ Ἁρμονίας ἡμῖν τῆς Θηβαϊκῆς ἴλεά πως, ὡς ἔοικε, μετρίως γέγονε. τί δὲ δή, τὰ Κάδμου, ἔφη, ὦ Κέβης, πῶς ἱλασόμεθα, καὶ τίνι λόγῳ; Σύ μοι δοκεῖς, ἔφη ὁ Κέβης, ἐξευρήσειν. τουτονὶ γοῦν τὸν λόγον τὸν πρὸς τὴν Ἁρμονίαν θαυμαστῶς μοι εἶπες ὡς παρὰ δόξαν. Σιμμίου γάρ λέγοντος [1]ὅτε ἀπόρει, πάνυ ἐθαύμαζον εἴ τι ἔξει τις χρήσασθαι τῷ λόγῳ αὐτοῦ. πάνυ μοι οὖν ἀτόπως ἔδοξεν εὐθὺς τὴν πρώτην ἔφοδον οὐ δέξασθαι τοῦ σοῦ λόγου. ταῦτα δὴ οὐκ ἂν θαυμάσαιμι καὶ τὸν τοῦ Κάδμου λόγον εἰ πάθοι. Ὦ γαθὲ, ἔφη ὁ Σωκράτης, μὴ μέγα λέγε, μή τις ἡμῖν βασκήνια περιπέσῃ τὸν λόγον τὸν μέλλοντα λέγεσθαι. Ἀλλὰ δὴ ταῦτα μὲν τῷ θεῷ μελήσῃ· ἡμεῖς δὲ Ὁμηρικῶς ἐγγὺς ἰόντες, πειρώμεθα εἰ ἄρα τι λέγεις. ἔστι δὲ δὴ τὸ κεφάλαιον ὧν

44. Esto igitur, inquit Socrates: Harmoniæ quidem Thebanæ sermonem commode satis, ut videtur, jam placavimus. Quid vero, Cadmeum, Cebes, quonam pacto & quo sermone placabimus? Tu mihi, inquit Cebes, *viam* inventurus videris. Hunc nempe sermonem adversus illam Harmoniam mirum in modum præter opinionem meam habuisti. Dum enim Simmias id, de quo ambigebat, exponebat, valde mirabar, si quis haberet, quod sermoni ejus responderet. Omnino itaque præter expectationem meam visus est ne primum quidem orationis tuæ impetum sustinuisse. Minime igitur admirarer, si Cadmeo quoque sermoni hæc eadem contigerint. Ne, bone vir, tam magnifica loquaris, inquit Socrates, ne qua nobis sermonem futurum subvertat invidia. Sed hæc quidem deo curæ erunt; nos autem, ut verbis Homericis utar, cominus congressi, periculum faciamus, utrum aliquid dicas. Summa vero eorum, quæ per-

1 Forsan ὅ, π.

ζητεῖς· ἀξιοῖς ἐπιδεικθῆναι ἡμῶν τὴν ψυχὴν ἀνώλεθρόν τε καὶ ἀθάνατον οὖσαν· εἰ φιλόσοφος ἀνὴρ μέλλων ἀποθανεῖσθαι, θαρρῶν τε καὶ ἡγούμενος ἀποθανὼν ἐκεῖ εὖ πράξειν ἀφικόμενος ἢ ἐν ἄλλῳ βίῳ βιοὺς ἐτελεύτα, μὴ ἀνόητόν τε καὶ ἠλίθιον θάρρος θαρρήσει. τὸ δὲ ἀποφαίνειν ὅτι ἰσχυρόν τι ἐστὶν ἡ ψυχὴ καὶ θειοειδὲς, καὶ ὅτι ἦν ἔτι πρότερον πρὶν ἡμᾶς γενέσθαι, οὐδὲν κωλύει φῆς πρὸς ταῦτα μιμνύειν, ἀθανασίαν μὲν μή, ὅτι δὲ πολυχρόνιόν τέ ἐστιν ἡ ψυχὴ, καὶ ἦν που πρότερον ἀμήχανον ὅσον χρόνον, καὶ ἤδει τε καὶ ἔπραττε πολλὰ ἄττα. ἀλλὰ γάρ οὐδέν τι μᾶλλον ἦν ἀθάνατον· ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ εἰς ἀνθρώπου σῶμα ἐλθεῖν, ἀρχὴ ἦν αὐτῇ ὀλέθρου, ὥσπερ νόσος· καὶ ταλαιπωρουμένη τε δὴ τοῦτον τὸν βίον ζῴη, καὶ τελευτῶσά γε, ἐν ᾧ καλοῦμεν θανάτῳ ἀπολλύοιτο. διαφέρειν δὲ δή φῆς οὐδὲν, εἴτε ἅπαξ εἰς σῶμα ἔρχεται, εἴτε πολλάκις, πρός γε ὃ ἕκαστον ἡμῶν

quiris, eſt *hujuſmodi:* demonſtrandum eſſe judicas, animam noſtram neque interitui obnoxiam, neque mortalem eſſe; ne philoſophus, qui inſtante morte præſenti animo eſt, & exiſtimat ſe, cum mortuus ſit, longe feliciorem fore, quam in omni hac vita fuerat, inſipienter ſtulteque confidat. Oſtendere autem validum quiddam eſſe animam atque divinum, & prius etiam, quam nati eramus, extitiſſe, nihil impedimento eſſe ais, quo minus hæc omnia, non immortalitatem quidem ejus evincant, ſed *duntaxat* animam diuturnam eſſe, & immenſum quoddam tempus alicubi antea extitiſſe, noviſſeque & egiſſe permulta. Nihilo tamen magis *ob hoc* immortalis erat; imo ipſe in humanum corpus ingreſſus, quaſi morbus, ipſi interitus erat initium: *adeo ut* & hic vitam miſeram agat, ac tandem in eo, qui mors vocatur, *fine* intereat. Nihil autem differre cenſes, utrum ſemel tantum, an ſæpius in corpus veniat, ad hoc quidem, ut quivis noſtrum

φοβεῖσθαι. προσήκει γὰρ φοβεῖσθαι, εἰ μὴ ἀνόητος εἴη, τῷ μὴ εἰδότι, μηδ' ἔχοντι λόγον διδόναι, ὡς ἀθάνατόν ἐστι. τοιαῦτ' ἄττα ἐστίν, οἶμαι, ὦ Κέβης, ἃ λέγεις· καὶ ἐξεπίτηδες πολλάκις ἀναλαμβάνω, ἵνα μή τι λάθῃ ἡμᾶς· εἰ δέ τι βούλει προσθῆς, ἢ ἀφέλῃς. Καὶ ὁ Κέβης, Ἀλλ' οὐδὲν ἔγωγε ἐν τῷ παρόντι, ἔφη, οὔτ' ἀφελεῖν οὔτε προσθεῖναι δέομαι. ἔστι δὲ ταῦτα, ἃ λέγω.

με'. Ὁ οὖν Σωκράτης συχνὸν χρόνον ἡσυχάσας, καὶ πρὸς ἑαυτόν τι σκεψάμενος, Οὐ φαῦλον πρᾶγμα, ἔφη, ὦ Κέβης, ζητεῖς. ὅλως γὰρ δεῖ περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς τὴν αἰτίαν διαπραγματεύσασθαι. ἐγὼ οὖν σοι διεῖμι περὶ αὐτῶν, ἐὰν βούλῃ, τά γε ἐμὰ πάθη. ἔπειτα ἄν τι σοὶ χρήσιμον φαίνηται ὧν ἂν λέγω, πρὸς τοῦτο πειθὼ περὶ ὧν λέγεις, χρήσῃ. Ἀλλὰ μήν, ἔφη ὁ Κέβης, βούλομαί γε. Ἄκουε τοίνυν ὡς ἐροῦντος. ἐγὼ γάρ, ἔφη, ὦ Κέβης, νέος ὢν, θαυμαστῶς ὡς ἐπεθύμησα ταύτης

pertimeſcat. Merito enim timendum eſſe, niſi ſtultus ſit, ei, qui neque ſciat, neque rationem reddere queat, cur *anima* ſit immortalis. Talia quædam, opinor, dicis, Cebes: atque ego ea de induſtria ſæpius repeto, ne quid nos fugiat; ut, ſi quid velis, his addas vel demas. Hic Cebes, At nihil equidem in præſentia habeo, inquit, quod aut demam aut adjungam: hæc vero ſunt, quæ dico.

45. Tunc Socrates, cum diu ſermonem intermiſiſſet, & ſecum aliquid conſideraſſet, Haud leve quidem, Cebes, inquit, requiris. Omnino enim oportet generationis corruptioniſque cauſam pertractare. Ego igitur, ſi vis, ea tibi, quæ mihi in iis *inveſtigandis* evenerunt, enarrabo. Deinde, ſi quid eorum, quæ dixero, ad fidem rebus iis, de quibus agis, faciendam conducere putabis, uteris. Volo certe, inquit Cebes. Audi igitur jam narrantem. Ego quidem, Cebes, inquit, cum eſſem juvenis, mira quadam ejus ſapientiæ cupidi-

τῆς σοφίας, ἣν δὴ καλοῦσι περὶ φύσεως ἱστορίαν. Ὑπερήφανον γάρ μοι ἐδόκει εἶναι, εἰδέναι τὰς αἰτίας ἑκάστου, διὰ τί γίγνεται ἕκαστον, καὶ διὰ τί ἀπόλλυται, καὶ διὰ τί ἔστι. καὶ πολλάκις ἐμαυτὸν ἄνω καὶ κάτω μετέβαλλον, σκοπῶν πρῶτον τὰ τοιάδε, Ἆρ' ἐπειδὰν ὁ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν σηπεδόνα τινὰ λάβῃ, ὥς τινες ἔλεγον, τότε δὴ τὰ ζῶα συνίστασθαι; καὶ πότερον τὸ αἷμά ἐστιν ᾧ φρονοῦμεν, ἢ ὁ ἀήρ, ἢ τὸ πῦρ· ἢ τούτων μὲν οὐδέν, ὁ δὲ ἐγκέφαλός ἐστιν ὁ τὰς αἰσθήσεις παρέχων τοῦ ἀκούειν καὶ ὁρᾶν καὶ ὀσφραίνεσθαι· ἐκ τούτων δὲ γίγνοιτο μνήμη καὶ δόξα· ἐκ δὲ μνήμης καὶ δόξης λαβούσης ὃ ἠρεμεῖν, κατὰ ταῦτα γίγνεσθαι ἐπιστήμην; Καὶ αὖ τούτων τὰς φθορὰς σκοπῶν, καὶ τὰ περὶ τὸν οὐρανόν τε καὶ τὴν γῆν πάθη, τελευτῶν οὕτως ἐμαυτῷ ἔδοξα περὶ ταύτην τὴν σκέψιν ἀφυὴς εἶναι, ὡς οὐδὲν χρῆμα. τεκμήριον δέ σοι ἐρῶ ἱκανόν· ἐγὼ γὰρ ἃ καὶ πρότερον σαφῶς

tate flagrabam, quam naturæ commentationem vocant. Magnificum enim esse censebam, singulorum causas intelligere, cur unumquodque fiat, atque intereat, & existat. Sæpiusque me sursum deorsumque jactabam, talia quædam primo considerans, Utrum postquam calidum & frigidum putredinem aliquam acceperint, quemadmodum nonnulli dixerunt, tunc quidem animalia nutriantur? Et utrum sanguis sit id quo sapimus, an aer, an ignis; an vero nihil horum, sed cerebrum sit id, quod præbeat sensus audiendi, videndi, & olfaciendi; ex his autem memoria & opinio fiat; ex memoria vero & opinione quietem consequuta, hoc modo scientia oriatur? Et rursus horum corruptiones considerans, atque ea, quæ cœlo terræque contingunt, tandem adeo mihi ad hæc consideranda visus sum hebes, ut nihil magis. Argumentum vero hujusce afferam tibi satis validum: ego enim ab hac *rerum* consideratione usque adeo sum obcæcatus, ut ea etiam, quæ prius manifeste

ἠπιστάμην, (ὡς δὴ ἐμαυτῷ καὶ τοῖς ἄλλοις ἐδόκουν) τότε οὕτω ταύτης τῆς σκέψεως ὅπῃ σφόδρα ἐτυφλώθην, ὥστε ἀπέμαθον καὶ ταῦτα, ἃ πρόσθεν ᾠόμην εἰδέναι, πρὶν ἄλλων τε πολλῶν, καὶ διὰ τί ἄνθρωπος αὐξάνεται. τοῦτο γὰρ ᾠόμην πρότερον παντὶ δῆλον εἶναι, ὅτι διὰ τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν. ἐπειδὰν γὰρ ἐκ τῶν σιτίων τοῖς μὲν σαρξὶ σάρκες προσγένωνται, τοῖς δὲ ὀστέοις ὀστᾶ, καὶ ὅπῃ κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ τοῖς ἄλλοις τὰ αὑτῶν οἰκεῖα ἑκάστοις προσφύηται, τότε δὴ τὸ ὀλίγον ὄγκον ὄντα, ὕστερον πολὺν γεγονέναι, καὶ οὕτω μέγαν τὸ σμικρὸν ἄνθρωπον, μέγαν. οὕτω τότε ᾠόμην· οὐ δοκῶ σοι μετρίως; Ἔμοιγε, ἔφη ὁ Κέβης. Σκέψαι δὴ καὶ τάδε ἔτι. ᾠόμην γὰρ ἔγωγε ἱκανόν μοι δοκεῖν, ὁπότε τις φαίνοιτο ἄνθρωπος παρὰ μέγας μέγα σμικρῷ, μείζων εἶναι) αὐτῇ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἵππος ἵππῳ· καὶ ἔτι γε τούτων ἐναργέστερα, τὰ δέκα μοι ἐδόκει τῶν ὀκτὼ πλείονα εἶναι, διὰ τὸ δύο αὐτοῖς προστεθῆναι· καὶ τὸ δίπηχυ τοῦ πηχαίου μεῖζον εἶναι, διὰ τὸ ἡμίσει αὐτοῦ ὑπερέχειν. Νῦν δὲ δή,

sciebam, (ut mihi quidem aliisque videbar) dediscerem, tum in aliis multis, quæ antea me scire putabam, tum in hoc, quamobrem homo crescat. Nam prius opinabar hoc cuilibet esse manifestum, id edendo *nempe* & bibendo *fieri*. Ubi enim ex cibis carnes carnibus, ossaque ossibus, eodemque modo aliis singulis ea, quæ ejusdem cum ipsis naturæ sint, accesserint, tunc sane molem primo exiguam, deinde ingentem evadere, adeoque parvum hominem effici magnum. Ita tunc opinabar: nonne commode satis tibi videor? Mihi quidem, inquit Cebes. Perpende ergo & hæc insuper. Arbitrabar nempe satis recte mihi videri, quoties hominem magnum parvo astantem, judicarem capite ipso esse majorem, & equum equo *similiter*: atque multo etiam evidentius decem ideo plura apparebant mihi quam octo, propterea quod duo illis accessissent; & bicubitale cubitali ideo majus esse, quod ipsum dimidio superaret. Nunc vero,

ἔφη ὁ Κέβης, τί σοι δοκεῖ περὶ αὐτῶν; Πόρρω που, ἔφη, νὴ Δία ἐμὲ εἶναι τοῦ οἴεσθαι περὶ τούτων τὴν αἰτίαν εἰδέναι· ὅς γε οὐκ ἀποδέχομαι ἐμαυτοῦ, οὐδὲ ὡς, ἐπειδὰν ἑνί τις προσθῇ ἕν, ἢ τὸ ἓν ᾧ προσετέθη δύο γέγονεν, ἢ τὸ προστεθὲν καὶ ᾧ προσετέθη, διὰ τὴν πρόσθεσιν τοῦ ἑτέρου τῷ ἑτέρῳ, δύο ἐγένετο. θαυμάζω γὰρ εἰ, ὅτε μὲν ἑκάτερον αὐτῶν χωρὶς ἀλλήλων ἦν, ἓν ἄρ' ἑκάτερον ἦν, καὶ οὐκ ἦστην τότε δύο· ἐπεὶ δ' ἐπλησίασαν ἀλλήλοις, αὕτη ἄρα αὐτοῖς αἰτία ἐγένετο δύο γενέσθαι, ἡ ξυνουσθῆναι, τοῦ πλησίον ἀλλήλων τεθῆναι. οὐδέ γε ὡς ἐάν τις ἓν διαχίσῃ, δύναμαι ἔτι πείθεσθαι ὡς αὕτη αὖ αἰτία γέγονεν ἡ σχίσις τοῦ δύο γεγονέναι. ἐναντία γὰρ γίγνεται ἡ τότε αἰτία τοῦ δύο γίγνεσθαι. τότε μὲν γὰρ, ὅτι συνήγετο πλησίον ἀλλήλων καὶ προσετίθετο ἕτερον ἑτέρῳ· νῦν δ', ὅτι ἀπάγεται καὶ χωρίζεται ἕτερον ἀφ' ἑτέρου. οὐδέ γε διότι ἐν γίγ-

inquit Cebes, quid de his judicas? Procul, inquit, per Jovem abeſt, ut me horum cauſam intelligere putem; qui ne hoc quidem mihi ipſi perſuadere poſſum, ut, ubi quis uni addiderit unum, tunc vel illud unum, cui adjunctum eſt, fiat duo; aut & adjunctum & illud, cui adjunctum eſt, propter alterius ad alterum adjunctionem, fiant duo. Miror enim, ſi, cum utrumque horum ſeorſum eſſet, utrumque unum erat, neque erant tunc duo; poſtquam vero ſibi invicem propius acceſſerint, hæc utique illis cauſa fuerit, cur duo fiant, congreſſio *videlicet*, qua propius jam inter ſe poſita ſint. Neque etiam, ſi quis unum diviſerit, mihi amplius poſſum perſuadere, hanc diviſionem cauſam eſſe, qua duo evadant. Contraria enim illa prior eſt cauſa, qua duo fiant. Tunc enim *fiebant*, quod conjungerentur propius inter ſe, alterumque opponeretur alteri: nunc vero, quoniam amovetur alterum ab altero, atque ſeparatur. Neque quamobrem unum

νε), ὡς ὀπίσαμαι ἔτι πείθω ἐμαυτόν· οὐδ' ἄλλο οὐδέν, ἐπὶ λόγῳ, διότι γίγνεται, ἢ ἀπόλλυται, ἢ ἔστι, κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον τῆς μεθόδου· ἀλλά τιν' ἄλλον τρόπον αὐτὸς εἰκῇ φύρω, τοῦτον δὲ οὐδαμῇ προσίεμαι.

μς'. Ἀλλ' ἀκούσας μέν ποτε ἐκ βιβλίου τινός, ὡς ἔφη, Ἀναξαγόρου ἀναγιγνώσκοντος, καὶ λέγοντος ὡς ἄρα νοῦς ἐστιν ὁ διακοσμῶν τε καὶ πάντων αἴτιος, ταύτῃ δὴ τῇ αἰτίᾳ ἥσθην τε, καὶ ἔδοξέ μοι τρόπον τινὰ εὖ ἔχειν, τὸ τ' νοῦν εἶναι) πάντων αἴτιον· καὶ ἡγησάμην, εἰ τοῦτο οὕτως ἔχοι, τόν γε νοῦν κοσμοῦντα, πάντα κοσμεῖν, καὶ ἕκαστον τιθέναι ταύτῃ, ὅπῃ ἂν βέλτιστα ἔχῃ. εἰ οὖν τις βούλοιτο τὴν αἰτίαν εὑρεῖν περὶ ἑκάστου, ὅπῃ γίγνεται, ἢ ἀπόλλυται, ἢ ἔστι, τοῦτο δεῖν περὶ αὐτοῦ εὑρεῖν, ὅπῃ βέλτιστον αὐτῷ ἐστιν, ἢ εἶναι, ἢ ἄλλο ὁπῶν πάσχειν ἢ ποιεῖν. ἐκ δὲ δὴ τοῦ λόγου τούτου, οὐδὲν ἄλλο σκοπεῖν προσήκειν ἀνθρώπῳ, καὶ περὶ αὑτοῦ καὶ περὶ τῶν ἄλλων, ἀλλ' ἢ ὅ τι ἄριστον καὶ τὸ βέλ-

fiat, ſcire me amplius arbitror; neque, ut ſummatim dicam, aliud quicquam quamobrem fiat, aut pereat, aut ſit, ex hac methodi ratione: ſed alium quendam ipſe modum temere commiſceo, hunc vero nequaquam amplector.

46. Verum cum audiſſem aliquando quendam, librum, ut aiebat, Anaxagoræ legentem, dicentemque, mentem utique *omnia* diſponere, omniumque cauſam eſſe; hoc quidem cauſæ genere delectabar, exiſtimans id quodammodo bene ſe habere, mentem eſſe omnium cauſam; putabamque, ſi id ita eſſet, mentem, quæ res diſponit, omnia *ordine* diſponere, & ſingula eo in loco collocare, quo optime *collocari* poſſint. Si quis ergo vellet cauſam invenire, qua unumquodque fiat, aut pereat, aut ſit, hoc de eo eſſe inveniendum, quo modo ipſi optimum ſit, aut eſſe, aut quodvis aliud pati vel agere. Itaque hoc pacto nihil aliud conſiderandum eſſe homini, & de ſe ipſo & de aliis, niſi quid potiſſimum ſit & op-

τιμον· ἀναγκαῖον δὲ εἶναι τὸν αὐτὸν τοῦτον καὶ ὃ χεῖρον εἰδέναι· τῷ αὐτῷ γὰρ εἶναι ἐπιστήμην περὶ αὐτοῦ. ταῦτα δὴ λογιζόμενος, ἄσμενος εὑρηκέναι ἐμαυτῷ διδάσκαλον τῆς αἰτίας περὶ τῶν ὄντων κατὰ νοῦν ἐμαυτῷ, τὸν Ἀναξαγόραν· καί μοι φράσειν, πρῶτον μέν, πότερον ἡ γῆ πλατεῖά ἐστιν, ἢ στρογγύλη· ἐπειδὴ δὲ φράσειεν, ἐπεδιηγήσεσθαι τὴν αἰτίαν καὶ τὴν ἀνάγκην· λέγοντα τὸ ἄμεινον, καὶ ὅτι αὐτὴν ἄμεινον ἦν τοιαύτην εἶναι. καὶ εἰ ἐν μέσῳ φαίη εἶναι αὐτήν, ἐπεδιηγήσεσθαι ὡς ἄμεινον ἦν αὐτὴν ἐν μέσῳ εἶναι. καὶ εἰ μοι ταῦτα ἀποφαίνοιτο, παρεσκευάσμην ὡς γνώσομαι τὸν μὴ ἱκανὸν αἰτίας ἄλλο εἶδος. καὶ δὴ καὶ περὶ ἡλίου οὕτω παρεσκευάσμην ὡσαύτως σκοπούμενος, καὶ σελήνης, καὶ τῶν ἄλλων ἄστρων, τάχους τε πέρι πρὸς ἄλληλα, καὶ τροπῶν, ἃ τῶν ἄλλων παθημάτων, πῇ ποτὲ ταῦτ' ἄμεινόν ἐστιν ἕκαστον καὶ ποιεῖν καὶ πάσχειν ἃ πάσχει. οὐ γὰρ

timum: neceſſe vero eſſe eum ipſum, *qui id norit*, illud quoque, quod deterius eſt, noſſe: quippe cum eadem horum ſcientia ſit. Hæc utique mecum ipſe reputans, gaudebam, inveniſſe me ratus Anaxagoram præceptorem, qui me ex animi mei ſententia rerum cauſas doceret; & mihi diceret, primum quidem, utrum plana ſit terra, an rotunda: & cum hoc dixiſſet, inſuper explicaret *hujuſce rei* cauſam atque neceſſitatem; afferens *videlicet* id ipſum, quod melius eſt, & *oſtendens* melius fuiſſe, eam eſſe talem. Et ſi eam diceret in medio ſitam eſſe, inſuper oſtenderet melius eſſe, ut ea in medio ſit. Et ſi mihi ille hæc oſtenderet, ita comparatus eram, quaſi qui nullam amplius aliam cauſarum ſpeciem poſiturus eſſem. Præterea ad ſimiliter inquirendum & de ſole & luna cæteriſque ſtellis, earumque inter ſe velocitate, converſionibuſque, & aliis, quæ ſolent illis accidere, ita me comparaveram, qua *videlicet* ratione unicuique melius ſit hæc & facere, & quæ patiatur, pati. Neque enim

ἄν ποτε αὐτὸν ᾠμην, φάσκοντά γε ὑπὸ νοῦ αὐτὰ κεκοσμῆσθαι, ἄλλην τινὰ αὐτοῖς αἰτίαν ἐπενεγκεῖν, ἢ ὅτι βέλτιστον αὐτὰ οὕτως ἔχειν ἐστὶν, ὥσπερ ἔχει. ἑκάστῳ οὖν αὐτὸν ἀποδιδόντα τὴν αἰτίαν, καὶ κοινῇ πᾶσι, τὸ ἑκάστῳ βέλτιστον ᾠμην καὶ τὸ κοινὸν πᾶσιν ἐπεκδιηγήσεσθαι ἀγαθόν. καὶ ὃν ἂν ἀπεδόμην πολλοῦ τὰς ἐλπίδας· ἀλλὰ πάνυ σπουδῇ λαβὼν τὰς βίβλους, ὡς τάχιστα οἷός τ' ἦν, ἀνεγίγνωσκον, ἵν' ὡς τάχιστα εἰδείην τὸ βέλτιστον καὶ τὸ χεῖρον.

μζ'. Ἀπὸ δὴ θαυμαστῆς, ὦ ἑταῖρε, ἐλπίδος ᾠχόμην φερόμενος, ἐπειδὴ προϊὼν καὶ ἀναγιγνώσκων, ὁρῶ ἄνδρα τῷ μὲν νῷ οὐδὲν χρώμενον, οὐδέ τινας αἰτίας ἐπαιτιώμενον εἰς τὸ διακοσμεῖν τὰ πράγματα, ἀέρας δὴ καὶ αἰθέρας καὶ ὕδατα αἰτιώμενον, καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ ἄτοπα. καί μοι ἔδοξεν ὁμοιότατον πεπονθέναι, ὥσπερ ἄν τις λέγων, ὅτι Σωκράτης πάντα ὅσα πράττει, νῷ πράττει, καὶ πειρᾶται ἐπιχειρήσας λέγειν τὰς αἰτίας ἑκά-

putarem ipſum, cum dixiſſet, a mente illa diſponi, aliam ullam cauſam illis aſſignaturum, præterquam quod optimum ſit illa ita ſe habere, ut habent. Itaque arbitrabar eum in reddendis tum rei uniuſcujuſque tum omnium communiter cauſis, quod unicuique *ſingulatim* optimum, & quod cunctis commune bonum eſſet, inſuper expoſiturum. Atque ſpes meas ne magno quidem *pretio* permutaſſem: ſed ſummo ſtudio acceptos libros, quam citiſſime poteram, lectitabam, ut quam citiſſime quid optimum, & quid deterrimum eſſet, cognoſcerem.

47. Ab hac vero admirabili ſpe, amice, excidi, cum in eo legendo progrediens video hominem mente quidem neutiquam utentem, nec cauſas ullas, quibus res ordinate diſponantur, amplius afferentem, ſed aeras & ætheras & aquas, aliaque multa abſurda pro rerum cauſis aſſignantem. Et *hac in re* illi perinde contingere mihi videbatur, ac ſi quis diceret, Socratem, quæcunque facit, mente facere; & deinde ſingulorum, quæ facio, cauſas

των, ὧν φράζω, λέγοι φρῶδον μὴ ὅτι διὰ ταῦτα νῦν ἐνθάδε κάθημαι, ὅτι ξύγκειταί μου τὸ σῶμα ἐξ ὀστέων καὶ νεύρων· καὶ τὰ μὲν ὀστᾶ ἐστὶ στερεὰ, καὶ διαφυὰς ἔχει χωρὶς ἀπ' ἀλλήλων, τὰ δὲ νεῦρα, οἷα ἐπιτείνεται καὶ ἀνίεται, σχιαμπέχοντα τὰ ὀστᾶ μετὰ τῶν σαρκῶν, καὶ δέρματος, ὃ συνέχει αὐτά. αἰωρυμένων δὴ τῶν ὀστέων ἐν ταῖς αὑτῶν ξυμβολαῖς, χαλῶντα καὶ συντείνοντα τὰ νεῦρα, κάμπτεσθαί που ποιεῖ οἷόν τ' εἶναι ἐμὲ νῦν τὰ μέλη· καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν συγκαμφθεὶς ἐνθάδε κάθημαι. καὶ αὖ περὶ τοῦ διαλέγεσθαι ὑμῖν, ἑτέρας τοιαύτας αἰτίας λέγοι, φωνάς τε καὶ ἀέρας καὶ ἀκοὰς, καὶ ἄλλα μυρία τοιαῦτα αἰτιώμενος, ἀμελήσας τοῦ ὡς ἀληθῶς αἰτίας λέγειν, ὅτι ἐπειδὴ Ἀθηναίοις ἔδοξε βέλτιον εἶναι ἐμοῦ καταψηφίσασθαι, διὰ ταῦτα δὴ καὶ ἐμοὶ βέλτιον αὖ δέδοκται ἐνθάδε κάθησθαι, καὶ δικαιότερον, ὑπομένοντα ὑπέχειν τὴν δίκην, ἣν ἂν κελεύσωσιν. ἐπεί, νὴ τὴν κύνα, ὡς ἐγῷμαι, πάλαι ἂν ταῦτα τὰ νεῦρά τε καὶ τὰ ὀστᾶ ἦ περὶ Μέγαρα

explicare aggreſſus, diceret, primum quidem nunc me hic propterea ſedere, quoniam corpus meum ex oſſibus nerviſque componitur; & oſſa quidem ſolida ſunt, & juncturarum intervalla inter ſe habent; nervi autem, qui ſunt hujuſmodi ut ſeſe intendere valeant ac remittere, cum carnibus, & cute quæ ipſa continet, oſſa complectuntur. Suſpenſis igitur oſſibus in ſuis commiſſuris, nervi ea partim laxando partim contendendo, faciunt ut flectendi cujuſque membri habeam facultatem; atque hanc ob cauſam hic inflexus ſedeo. Ac rurſus hujuſce diſputationis meæ alias ejuſmodi cauſas aſſignaret, voces & aeras & auditus, aliaque generis hujuſce infinita; cauſas veriſſimas negligens, *videlicet* quoniam Athenienſibus melius viſum fuit me condemnare, ideo mihi etiam melius viſum eſt hic ſedere, juſtiuſque, hic permanentem dare pœnas, quas illi juſſerint. Alioqui, per canem, jampridem, ut arbitror, hi nervi atque hæc oſſa vel Megaris

ἢ Βοιωτοὺς ἦν, ὑπὸ δόξης φερόμενα ἂν βελτίονος, εἰ μὴ δικαιότερον ᾠόμην καὶ κάλλιον εἶναι, πρὸ τοῦ φεύγειν τε καὶ ἀποδιδράσκειν, ὑπέχειν τῇ πόλει δίκην, ἥντιν' ἂν τάττῃ. Ἀλλ' αἰτία μὲ τὰ τοιαῦτα καλεῖν, λίαν ἄτοπον. εἰ δέ τις λέγοι ὅτι ἄνευ ἂν τὰ τοιαῦτα ἔχειν καὶ ὀστᾶ καὶ νεῦρα, καὶ ὅσα ἄλλα ἔχω, οὐκ ἂν οἷός τ' ἦν ποιεῖν τὰ δόξαντά μοι, ἀληθῆ ἂν λέγοι· ὡς μέντοι διὰ ταῦτα ποιῶ ἃ ποιῶ, καὶ ταύτῃ νῷ πράττω, ἀλλ' οὐ τῇ τοῦ βελτίστου αἱρέσει, πολλὴ ἂν καὶ μακρὰ ῥᾳθυμία ἂν εἴη τοῦ λόγου. τὸ γὰρ μὴ διελέσθαι οἷόν τ' εἶναι, ὅτι ἄλλο μέν τι ἐστὶ τὸ αἴτιον τῷ ὄντι, ἄλλο δ' ἐκεῖνο, ἄνευ οὗ τὸ αἴτιον οὐκ ἄν ποτ' εἴη αἴτιον. ὃ δή μοι φαίνονται ψηλαφῶντες οἱ πολλοὶ, ὥσπερ ἐν σκότῳ, ἀλλοτρίῳ [1] ὀνόματι προσχρώμενοι, ὡς αἴτιον αὐτὸ προσαγορεύειν. διὸ δὴ καὶ ὁ μέν τις δίνην περιτιθεὶς τῇ γῇ ὑπὸ τοῦ οὐρανοῦ, μένειν δὴ ποιεῖ τὴν γῆν· ὁ δὲ, ἄσ-

vel in Bæotia eſſent, optimi illius opinione delata, niſi juſtius honeſtiuſque cenſuiſſem pœnas civitati pendere, quaſcunque a me exigat, quam me ipſum ſubducere, atque aufugere. Quare talia quædam cauſas appellare perabſurdum eſt. Si quis autem dixerit me, niſi talia oſſaque & nervos, aliaque, quæ habeo, habuiſſem, non poſſe efficere ea, quæ mihi facienda viderentur, vera ſane dixerit: attamen *aſſerere* me ob hæc facere, quæ facio, & me ita mente *quidem* agere, non autem optimi delectu, hic negligens admodum & ſupinus eſſet ſermo. Hoc enim eſſet, non poſſe diſcernere, aliud quidem eſſe veram *rei alicujus* cauſam, aliud vero illud, ſine quo ipſa cauſa cauſa non eſſet. Quod quidem vulgo hominum accidere mihi videtur, ipſos *nimirum* res quaſi in tenebris attrectantes, alienum nomen aſciſcere, adeoque cauſam nuncupare. Quapropter hic vorticem cœli motu factum terræ circumponens, eam utiq; ita ſtabilem facit. Ille ei, tan-

1 Forſan ὀνόματι.

περ καρδόπῳ πλατείᾳ βάθρον, ἡ ἀέρα ὑποφείδει. ἡ δὲ δὴ ὡς οἷόν τε βέλτιστα αὐτὰ τεθῆναι δύναμιν, οὕτω νῦν κεῖσθαι, ταύτην δέ τε ζητοῦσιν, δέ τινα οἴονται δαιμονίαν ἰσχὺν ἔχειν· ἀλλὰ ἡγοῦνται τάδε ἄν ποτε Ατλαντα ἰσχυρότερον καὶ ἀθανατώτερον, καὶ μᾶλλον ἅπαντα ξυνέχοντα ἐξευρεῖν· καὶ ὡς ἀληθῶς τὸ ἀγαθὸν καὶ δέον ξυνδεῖν καὶ ξυνέχειν ἄδε οἴονται. ἐγὼ μὲν οὖν τοιαύτης αἰτίας ὅπη ποτὲ ἔχει μαθητὴς ὁτιοῦν ἥδιστ' ἂν γενοίμην. ἐπειδὴ δὲ ταύτης ἐστερήθην, καὶ οὔτ' ἂν αὐτὸς εὑρεῖν, οὔτε παρ' ἄλλου μαθεῖν οἷός τε ἐγενόμην, ἢ δεύτερον πλοῦν ὅπῃ τὴν τῆς αἰτίας ζήτησιν [1]ἦν πεπραγμάτευμαι, βούλοι σοι, ἔφη, ἐπίδειξιν ποιήσωμαι, ὦ Κέβης; Υπερφυῶς μὲν οὖν, ἔφη, ὡς βούλομαι.

μη'. Εδοξε τοίνυν μοι, ἦ δ' ὅς, μετὰ ταῦτα, ἐπειδὴ ἀπειρηκα τὰ ὄντα σκοπῶν, δεῖν εὐλαβηθῆναι μὴ πάθοιμι ὅπερ οἱ τὴν ἥλιον ἐκλείποντα θεωροῦντες καὶ σκοπούμενοι πάσχουσι. Δια-

quam latæ mactræ baſim, aera ſupponit. Potentiam vero iſtam, qua nunc ita diſpoſita ſint, ut optime diſponi poterant, neque anquirunt, neque ullam divinam vim habere putant: ſed illa Atlantem quendam validiorem magiſque immortalem, atque omnia magis continentem ſeſe inveniſſe opinantur: atque ipſum bonum & decens nihil revera connectere atque continere exiſtimant. Ego quidem libentiſſime cujuſvis eſſem diſcipulus, ut, quomodo ſe hujuſcemodi cauſa habeat, perciperem. Poſtquam vero hac privatus ſum, neque ipſe eam invenire, neque ab alio diſcere potui, quo modo curſum ſecundum ad cauſam *rerum* inveſtigandam inſtitui, viſne, Cebes, ut tibi demonſtrem? Vehementer equidem, inquit, id volo.

48. Viſum eſt igitur, inquit, deinceps, cum in rebus ipſis conſiderandis jam defeſſus eſſem, cavendum eſſe, ne mihi idem accideret, quod accidere illis ſolet, qui ſolem deficientem aſpiciunt & intuentur. Vi-

1 Forſan ἧς

φθείρον) γάρ ϖ ἔνιοι τὰ ὄμματα, ἐὰν μὴ ἐν ὕδατι ἢ ἔν τινι τοιούτῳ σκοπῶνται τὴν εἰκόνα αὐτῆ. τοιοῦτόν τι καὶ ἐγὼ διενοήθην, καὶ ἔδεισα μὴ παντάπασι τὴν ψυχὴν τυφλωθείην, βλέπων τοῖς τὰ πράγματα τοῖς ὄμμασι, καὶ ἑκάστη τῶν αἰσθήσεων ὁπτχειρῶν ἅπτεσθαι αὐτῶν. ἔδοξε δή μοι χρῆναι, εἰς τοὺς λόγους καταφυγόντα, ἐν ἐκείνοις σκοπεῖν τὰ ὄντων τὴν ἀλήθειαν. ἴσως μὲν οὖν, ὡς εἰκάζω, τρόπον τινὰ οὐκ ἔοικεν. οὐ γὰρ πάνυ συγχωρῶ, τὸν ἐν τοῖς λόγοις σκοπούμενον τὰ ὄντα, ἐν εἰκόσι μᾶλλον σκοπεῖν ἢ τὸν ἐν τοῖς ἔργοις. ἀλλ' οὖν δὴ ταύτη γε ὥρμησα, καὶ ὑποθέμενος ἑκάστοτε λόγον, ὃν ἂν κρίνω ἐρρωμενέστατον εἶναι, ἃ μέν ἄν μοι δοκῇ τούτῳ συμφωνεῖν, τίθημι ὡς ἀληθῆ ὄντα, καὶ περὶ αἰτίας, καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων· ἃ δ' ἂν μή, ὡς οὐκ ἀληθῆ. βούλομαι δέ σοι σαφέστερον εἰπεῖν ἃ λέγω. οἶμαι γάρ σε νῦν οὐ μανθάνειν. Οὐ μὰ τὸν Δί', ἔφη ὁ Κέβης, οὐ σφόδρα.

fu enim nonnulli orbantur, niſi in aqua vel in ſimili quapiam re imaginem ejus intueantur. Tale quiddam & ego reputavi, timuique ne animus mihi prorſus obcæcaretur, ſi oculis res ipſas aſpicerem, ſinguliſque ſenſibus illas attingere aggrederer. Quapropter oportere cenſui, ad rationes confugere, atque in illis rerum veritatem conſiderare. Forte quidem noſtra hæc ſimilitudo non omni ex parte congruit. Non enim prorſus aſſentior, eum, qui res in rationibus contemplatur, in imaginibus eas contemplari, potius quam qui in effectibus *externis eas intueatur*. Veruntamen hac utiq; curſum inſtitui, ſuppoſitaque ſemper ea ratione, quam validiſſimam judicem, quæcunque huic quidem conſonare videantur, pono tanquam vera, tum in *rerum* cauſa, tum in cæteris omnibus: quæ vero non *conſonent*, *pono* ut minime vera. Volo autem, quæ dico, tibi dilucidius explanare. Puto enim te nondum intelligere. Non admodum quidem per Jovem, inquit Cebes.

μθ'. Αλλ', ἦ δ' ὅς, ὧδε λέγω ὐδὲν καινὸν, ἀλλ' ἅπερ ἀεί τε ἄλλοτε καὶ ἐν τῷ πρεληλυθότι λόγῳ ὐδὲν πέπαυμαι λέγων. ἔρχομαι γὰρ δὴ ὑπιχειρῶν σοι ὑπιδείξαθαι τὴν αἰτίας τὸ εἶδος, ὃ πεπραγμάτευμαι· καὶ εἶμι πάλιν ἐπ' ἐκεῖνα τὰ πολυθρύλλητα, καὶ ἄρχομαι ἀπ' ἐκείνων, ὑποθέμενος εἶναί τι καλὸν αὐτὸ καθ' αὐτὸ, καὶ ἀγαθὸν, καὶ μέγα, καὶ τἆλλα πάντα· ἃ εἰ μοι δίδως τε καὶ ξυγχωρεῖς εἶναι ταῦτα, ἐλπίζω σοὶ ἐκ τούτων τὴν αἰτίαν ὑπιδείξειν, καὶ ἀνευρήσειν ὡς ἀθάνατον ἡ ψυχή. Αλλὰ μὴν, ἔφη ὁ Κέβης, ὡς διδόντος σοι, οὐκ ἂν φθάνοις περαίνων. Σκόπει δή, ἔφη, τὰ ἑξῆς ἐκείνοις, ἐάν σοι ξυνδοκῇ ὥσπερ ἐμοί. φαίνεται γάρ μοι, εἴ τι ἔστιν ἄλλο καλὸν πλὴν αὐτὸ ὅ καλόν, ὐδὲ δι' ἓν ἄλλο καλόν ἐστιν, ἢ διότι μετέχει ἐκείνου τοῦ καλοῦ· καὶ πάντα δὴ ὕτω λέγω. τῇ τοιᾷδε αἰτίᾳ συγχωρεῖς; Συγχωρῶ, ἔφη. Οὐ τοίνυν, ἦ δ' ὅς, ἔτι μανθάνω, ὐδὲ δύναμαι τὰς ἄλλας αἰτίας τὰς σοφὰς ταύτας γιγνώσκειν· ἀλλ' ἐάν

49. Verum, inquit ille, novi hic nihil dico, ſed quæ & ſemper alias & in ſuperiori diſputatione perpetuo dixi. Jam enim eam tibi cauſæ ſpeciem, quam pertractavi, demonſtrare aggredior: ac redeo ad iſta ſæpius decantata, ab iiſque exordior, ponens aliquid eſſe ipſum per ſe pulchrum, & bonum, & magnum, & cætera omnia: quæ, ſi tu mihi dederis, eaque eſſe conceſſeris, ſpero tibi ex his ipſam cauſam demonſtrare, itemque invenire animam eſſe immortalem. At vero, inquit Cebes, cum id tibi jam conceſſerim, non potes non concludere. Conſidera ergo, inquit, quæ ſequuntur, utrum in his mihi conſentias. Arbitror enim, ſi quid aliud pulchrum eſt præter ipſum pulchrum, non ob aliud quippiam eſſe pulchrum, quam quia pulchri ipſius eſt particeps: atque de omnibus ita dico. Anne cauſam hujuſmodi admittis? Admitto, inquit. Non ergo amplius percipio, inquit, neque poſſum cæteras iſtas ſubtiles cauſas intelligere: ſed ſi

τις μοι λέγῃ, διότι καλόν ἐστιν ὁτιοῦν, ἢ ὅτι χρῶμα εὐανθὲς ἔχον, ἢ σχῆμα, ἢ ἄλλο ὁτιοῦν τῶν τοιούτων, τὰ μὲν ἄλλα χαίρειν ἐῶ· (ταράττομαι γὰρ ἐν τοῖς ἄλλοις πᾶσι) τοῦτο δὲ ἁπλῶς καὶ ἀτεχνῶς, καὶ ἴσως εὐήθως, ἔχω πρὸς ἐμαυτῷ, ὅτι οὐκ ἄλλο τι ποιεῖ αὐτὸ καλὸν, ἢ ἐκείνου τοῦ καλοῦ εἴτε παρουσία, εἴτε κοινωνία, εἴτε ὁπηδὴ καὶ ὅπως προσγενομένη. οὐ γὰρ ἔτι τοῦτο διϊσχυρίζομαι· ἀλλ' ὅτι τῷ καλῷ πάντα τὰ καλὰ γίγνεται καλά. τοῦτο γάρ μοι δοκεῖ ἀσφαλέστατον εἶναι καὶ ἐμαυτῷ ἀποκείσεσθαι καὶ ἄλλῳ· καὶ τούτου ἐχόμενος, ἡγοῦμαι οὐκ ἄν ποτε πεσεῖν, ἀλλ' ἀσφαλὲς εἶναι καὶ ἐμοὶ καὶ ἄλλῳ ἀποκείσεσθαι, ὅτι τῷ καλῷ τὰ καλὰ γίγνεται καλά. ἦ οὐ καί σοι δοκεῖ; Δοκεῖ. Καὶ μεγάθει ἄρα τὰ μεγάλα, μεγάλα, καὶ τὰ μείζω, μείζω· καὶ σμικρότητι τὰ ἐλάττω, ἐλάττω; Ναί. Οὐδὲ σὺ ἂν ἄρα ἀποδέχοιο, εἴ τις τινὰ φαίη ἕτερον ἑτέρου τῇ κεφαλῇ

quis mihi dixerit, quare quidpiam pulchrum ſit, *videlicet* quia vel colorem habeat floridum, vel figuram aliquam, vel aliud quodvis hujuſmodi, cætera quidem valere ſino: (in cæteris enim omnibus ſoleo perturbari) hoc vero ſimpliciter atque plane, & fortaſſe imperite, apud me teneo, nihil aliud pulchrum illud reddere, quam ipſius pulchri ſive præſentiam, ſive communionem, ſeu qualicunque demum ratione & quocunque modo acceſſerit. Neque enim id *quomodo ſe habeat*, adhuc diſerte affirmo; ſed *ſolum* ipſo pulchro pulchra omnia fieri pulchra. Hoc enim mihi tutiſſimum videtur tam mihi quam aliis reſpondere: atque huic *fundamento* innixus, puto nunquam me lapſurum, ſed tutum eſſe tum mihi tum alii cuivis reſpondere, pulchro ipſo pulchra omnia fieri pulchra: annon & tibi videtur? Videtur. Et magna ergo ipſa magnitudine eſſe magna, & majora, *ſimiliter* eſſe majora; & minora, parvitate eſſe minora? Ita eſt. Neque tu ergo aſſentires, ſi quis aliquem diceret alterum altero capite

μείζω εἶναι, καὶ τὸν ἐλάττω, τῷ αὐτῷ τούτῳ ἐλάττω· ἀλλὰ ἁμαρτύρητον ἂν ὅτι σὺ μὲν οὐδὲν ἄλλο λέγεις, ἢ ὅτι τὸ μεῖζον πᾶν ἕτερον ἑτέρου οὐδενὶ ἄλλῳ μεῖζόν ἐστιν ἢ μεγέθει, καὶ διὰ τοῦτο μεῖζον, διὰ τὸ μέγεθος· ὃ δὲ ἔλαττον, οὐδενὶ ἄλλῳ ἔλαττον ἢ σμικρότητι· καὶ διὰ τοῦτο ἔλαττον, διὰ τὴν σμικρότητα. φοβούμην, οἶμαι, μή τις σοι ἐναντίος λόγος ἀπαντήσοι, ἐὰν τῇ κεφαλῇ μείζονά τινα φῇς εἶναι καὶ ἐλάττω· πρῶτον μὲν τῷ αὐτῷ τὸ μεῖζον μεῖζον εἶναι, καὶ τὸ ἔλαττον ἔλαττον· ἔπειτα τῇ κεφαλῇ, σμικρᾷ οὔσῃ, τὸ μείζω μείζω εἶναι· καὶ τοῦτο δὴ τέρας εἴη, ὅ σμικρῷ τινὶ μέγαν τινὰ εἶναι. ἢ οὐκ ἂν φοβοῖο ταῦτα; Καὶ ὁ Κέβης γελάσας, Ἔγωγε, ἔφη. Οὐκοῦν, ἦ δ' ὅς, τὰ δέκα τῶν ὀκτὼ δυοῖν πλείω εἶναι, καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ὑπερβάλλειν, φοβοῖο ἂν λέγειν, ἀλλὰ μὴ πλήθει καὶ διὰ τὸ πλῆθος; καὶ ὅ δίπηχυ τοῦ πηχυαίου ἡμίσει μεῖζον

esse majorem; atque eum qui minor est, eodem ipso, *scilicet capite*, esse minorem: sed affirmares te quidem nihil aliud dicere, quam omne majus alterum altero nulla alia re quam magnitudine esse majus, atque ob hoc majus, ob ipsam *scilicet* magnitudinem: minus autem, *similiter* nulla alia re minus esse quam parvitate, & ob hoc esse minus, ob ipsam *videlicet* parvitatem: metuens, opinor, ne, si quem dixeris capite majorem esse & minorem, sermo quidam contrarius tibi occurrat; primum quidem eadem re & majus esse majus, & minus esse minus: deinde capite, quæ res parva est, majorem esse majorem; id vero monstrum esse, quendam re parva quadam magnum esse: annon hæc metueres? Tunc Cebes subridens, Equidem, inquit. Nonne quoque metueres dicere, inquit, decem plura duobus quam octo esse, atque hanc ob causam superare, non vero multitudine, & propter multitudinem? ac *similiter* bicubitale cubitali majus esse

εἶναι, ἀλλ' οὐ μεγέθει; ὁ αὐτὸς γάρ που φόβος. Πάνυ γε, ἔφη. Τί δέ; ἑνὶ ἑνὸς προστεθέντος, τῇ προσθέσει αἰτίαν εἶναι τοῦ δύο γενέσθαι, ἢ διαθέντος, τὴν διαίρεσιν, οὐκ εὐλαβοῖο ἂν λέγειν; καὶ μέγα ἂν βοῴης ὅτι οὐκ οἶδα ἄλλως πως ἕκαστον γιγνόμενον, ἢ μεταλαβὸν τῆς ἰδίας οὐσίας ἑκάστου, ὃ ἂν μετάσχῃ· καὶ ἐν τούτοις οὐκ ἔχεις ἄλλην τινὰ αἰτίαν τοῦ δύο γενέσθαι, ἀλλ' ἢ τὴν τῆς δυάδος μετάσχεσιν· καὶ δεῖν τούτου μετασχεῖν τὰ μέλλοντα δύο ἔσεσθαι, καὶ μονάδος, ὃ ἂν μέλλῃ ἓν ἔσεσθαι. τὰς δὲ διαιρέσεις ταύτας καὶ προσθέσεις, καὶ τὰς ἄλλας τὰς τοιαύτας κομψείας ἐᾷς ἂν χαίρειν, παρεὶς ἀποκεκινδυνευμένοις τοῖς σεαυτοῦ σοφωτέροις. σὺ δ' ἴσως ἂν (τὸ λεγόμενον) τὴν σαυτοῦ σκιὰν, καὶ τὴν ἀπειρίαν, ἐχόμενος ἐκείνου τοῦ ἀσφαλοῦς τῆς ὑποθέσεως, οὕτως ἀποκρίναιο ἄν. εἰ δέ τις αὐτῆς τῆς ὑποθέσεως ἔχοιτο, χαίρειν ἐᾷς ἂν, καὶ οὐκ ἀποκρίναιο, ἕως ἂν τὰ ἀπ' ἐκείνης ὁρμηθέντα σκέ-

dimidio, non autem magnitudine? idem enim utique metus eſt. Omnino, inquit. Quid vero? ſi uni addatur unum, additionem eſſe cauſam cur duo fiant, vel, ſi dividatur *unum*, diviſionem *cauſam eſſe*, dicere non formidares? magnaque voce exclamares, neſcire te quonam alio pacto quicquam fiat, niſi participando eſſentiam uniuſcujuſque rei, cujus ſit particeps: atque in his te nullam aliam cauſam habere, cur duo fiant, præterquam quod duitatem participent: & oportere hanc participare quæcunque duo futura ſint, & *ſimiliter* unitatem, quodcunque futurum ſit unum. Has vero diviſiones adjunctioneſque, & cæteras ejuſmodi argutias miſſas faceres, relinquereſque iis, qui te ſapientiores ſint, ut iis in reſpondendo *utantur*. Tu vero umbram tuam (quemadmodum dici ſolet) metuens & imperitiam, atque innixus tutiſſimæ illi poſitioni, ſic utique reſponderes. At vero, ſi quis huic, *vulgi nimirum philoſophorum*, poſitioni inniteretur, valere juberes, neque prius reſponderes, quam quæ inde ſequantur, conſide-

ψαιο, εἰ σοι ἀλλήλοις ξυμφωνεῖ ἢ διαφωνεῖ. ἐπειδὴ δὲ ἐκείνης αὐτῆς δέοι σε διδόναι λόγον, ὡσαύτως ἂν διδοίης, ἄλλην αὖ ὑποθεσιν ὑποθέμενος, ἥτις τῶν ἄνωθεν βελτίστη φαίνοιτο, ἕως ὅτι τι ἱκανὸν ἔλθοις. ἅμα δὲ οὐκ ἂν φύροιο, ὥσπερ οἱ ἀντιλογικοὶ, περί τε τῆς ἀρχῆς διαλεγόμενος, καὶ τῶν ἐξ ἐκείνης ὁρμωμένων, εἴπερ βούλοιό τι τῶν ὄντων εὑρεῖν. ἐκείνοις μὲν γὰρ ἴσως οὐδεὶς περὶ τούτου λόγος, οὐδὲ φροντίς. ἱκανοὶ γὰρ, ὑπὸ σοφίας ὁμοῦ πάντα κυκῶντες, ὅμως δύνασθαι αὐτοὶ αὑτοῖς ἀρέσκειν. σὺ δ', εἴπερ εἶ τῶν φιλοσόφων, οἶμαι ἄν, ὡς ἐγὼ λέγω ποιοῖς. Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις, ὅ, τε Σιμμίας ἅμα καὶ ὁ Κέβης. ΕΧ. Νὴ Δία, ὦ Φαίδων, εἰκότως γε. θαυμαστῶς γάρ μοι δοκεῖ ὡς σαφῶς τῷ καὶ σμικρὸν νοῦν ἔχοντι εἰπεῖν ἐκεῖνος ταῦτα. ΦΑΙΔ. Πάνυ μὲν οὖν, ὦ Ἐχέκρατες, καὶ πᾶσι τοῖς παροῦσιν ἔδοξε. ΕΧ. Καὶ γὰρ ἡμῖν τοῖς ἀπὼν-

rasses, utrum consonent invicem, an dissonent. Ubi vero te illius ipsius rei rationem reddere oporteret, ipse similiter redderes, alia rursus positione substrata, quæ superiorum optima videretur, donec ad aliquid satis validum pervenires. Simul vero res minime confunderes, contentiosorum more, ubi & de principio & de his, quæ ab illo deducuntur, disputas, si modo velles eorum aliquid, quæ vere sunt, invenire. Nam illis fortasse nulla hac de re ratio *habita* est, nulla cura. Possunt enim isti præ sapientia sua & simul omnia commiscere, & tamen sibimet placere. Tu autem, si *vere* ex philosophorum numero es, quæ dico, ut arbitror, feceris. Verissima loqueris, inquit Simmias simul & Cebes. ECH. Per Jovem, Phædon, merito admodum *consenserunt:* mirifice enim ille mihi videtur hæc vel hebetissimo cuique explanasse. PHÆD. Ita prorsus, Echecrates, & omnibus qui aderant visus fuit. ECH. *Quidni?* cum & nobis quoque, qui non inter-

σι, νῦν ἤ ἀκήκοσιν. ἀλλὰ τίνα δὴ ἦν τὰ μετὰ ταῦτα λεχθέντα;

ν'. ΦΑΙΔ. Ὡς μὲ ἐγὼ οἶμαι, ἐπεὶ αὖ τοῦτα συνεχωρήθη, καὶ ὡμολογεῖτο εἶναί τι ἕκαστον τῶν εἰδῶν, καὶ τούτων τἆλλα μεταλαμβάνοντα, αὐτῶν τούτων τὴν ἐπωνυμίαν ἴσχειν· ὅ δὴ μετὰ ταῦτα ἠρώτα, Εἰ δὴ, ἦ δ' ὅς, ταῦτα οὕτω λέγεις, ἆρ' οὐκ ὅταν Σιμμίαν Σωκράτους φῇς μείζω εἶναι, Φαίδωνος δὲ ἐλάττω, λέγεις τότ' εἶναι ἐν τῷ Σιμμίᾳ ἀμφότερα, καὶ μέγεθος καὶ σμικρότητα; Εγωγε. Αλλὰ γάρ, ἦ δ' ὅς, ὁμολογεῖς τὸ τὸν Σιμμίαν ὑπερέχειν Σωκράτους, οὐχ ὡς τοῖς ῥήμασι λέγεται, οὕτω καὶ τὸ ἀληθὲς ἔχειν; οὐ γάρ που πεφυκέναι Σιμμίαν ὑπερέχειν τούτῳ, τῷ Σιμμίαν εἶναι, ἀλλὰ ᾧ μεγέθει, ὃ τυγχάνει ἔχων· οὐδ' αὖ Σωκράτους ὑπερέχειν, ὅτι Σωκράτης ὁ Σωκράτης ἐστίν, ἀλλ' ὅτι σμικρότητα ἔχει ὁ Σωκράτης πρὸς τὸ ἐκείνου μέγεθος. Αληθῆ. Οὐδέ γε αὖ ὑπὸ Φαίδωνος ὑπερέχεσθαι τῷ ὅτι Φαίδων ὁ Φαίδων

fuimus, nunc vero ea audimus, *ita videtur*. Verum quænam poſt hæc dicta erant?

50. PHÆD. Ut ego quidem arbitror, poſtquam hæc illi conceſſa erant, conſenſeruntque, ſpecies ſingulas aliquid eſſe, cæteraq; haſce participantia, ipſarum cognomen ſortiri; deinceps hunc in modum interrogavit, Si hæc ergo ita *ſe habere* dicis, nonne, inquit, quando Simmiam dicis Socrate *quidem* majorem eſſe, Phædone vero minorem, tunc affirmas in Simmia utrumque eſſe, & magnitudinem *ſimul* & parvitatem? Equidem. Attamen hoc, inquit, Simmiam nempe Socratem ſuperare, confiteris, non ita ſe revera habere, ut verba ſonant? non enim ita natura comparatum eſſe Simmiam, ut, eo quod Simmias ſit, *Socratem* ſuperet, ſed magnitudine, quam habet: neque rurſus Socrate, eo quod Socrates ſit Socrates, majorem eſſe; ſed quod parvitatem præ magnitudine illius Socrates habeat. Vera *loqueris*. Nec vero rurſum a Phædone ſuperari, eo quod Phædon ſit Phæ-

ὄξη, ἀλλ' ὅτι μέγεθος ἔχει ὁ Φαίδων πρὸς τὴν Σιμμίου σμικρότητα; Ἐστι ταῦτα. Οὕτως ἄρα ὁ Σιμμίας ἐπωνυμίαν ἔχει σμικρός τε καὶ μέγας εἶναι, ἐν μέσῳ ὢν ἀμφοτέρων· τοῦ μὲν τῷ μεγέθει ὑπερέχειν τὴν σμικρότητα παρέχων· τῷ δὲ, τὸ μέγεθος τῆς σμικρότητος παρέχων ὑπερέχον. Καὶ ἅμα μειδιάσας, Εοικα, ἔφη, καὶ συγγραφικῶς ἐρεῖν, ἀλλ' οὖν ἔχει γέ πως ὡς λέγω. Ξυνέφη. Λέγω δὲ τοῦδ' ἕνεκα, βουλόμενος δόξαι σοι ὅπερ ἐμοί. ἐμοὶ γὰρ φαίνεται οὐ μόνον αὐτὸ τὸ μέγεθος οὐδέποτε θέλειν ἅμα μέγα καὶ σμικρὸν εἶναι, ἀλλὰ καὶ ὃ ἐν ἡμῖν μέγεθος οὐδέποτε προσδέχεσθαι τὸ σμικρόν, οὐδὲ θέλειν ὑπερέχεσθαι· ἀλλὰ δυοῖν τὸ ἕτερον, ἢ φεύγειν καὶ ὑποχωρεῖν, ὅταν αὐτῷ προσίῃ τὸ ἐναντίον, τὸ σμικρόν· ἢ προσελθόντος ἐκείνου ἀπολωλέναι· ὑπομένον δὲ καὶ δεξάμενον τὴν σμικρότητα, οὐκ ἐθέλειν εἶναι ἕτερον ἢ ὅπερ ἦν. ὥσπερ ἐγὼ δε-

don, sed quod Phædon præ Simmiæ parvitate magnitudinem habeat? Ita est. Sic itaque Simmias parvi cognomen sortitur & magni, utpote in amborum medio positus; alterius quidem magnitudini ut parvitatem suam superet, concedens; alteri magnitudinem suam, quæ ejus parvitatem superet, exhibens. Et simul subridens, inquit, Videor etiam instar scriptoris *expressius accuratiusque* dicere, veruntamen est ut dico. Consensit. Dico autem hæc eo consilio, ut idem tibi, quod & mihi, videatur. Mihi enim videtur non solum magnitudinem ipsam nunquam velle magnam simul parvamque esse, verum etiam neque hanc, quæ nobis inest, magnitudinem unquam recipere parvitatem, neque superari velle: sed duorum alterum *facere*, aut fugere seque subtrahere, cum ipsius contrarium, *videlicet* parvitas, ad eam accedat; aut cum illud advenerit, interire; nolle autem parvitatem sustinendo & recipiendo, aliud esse, quam erat. Quemadmodum ego, cum

ξάμβυος καὶ ὑπομείναις τὴν σμικρότητα, καὶ ἔτι ὢν ὅσπερ εἰμί, οὕτω ὁ αὐτὸς σμικρὸς εἰμι. ἐκεῖνο δὲ οὐ τετόλμηκε, μέγα ὂν, σμικρὸν εἶναι. ὡς δ' αὕτως καὶ ὃ σμικρὸν τὸ ἐν ἡμῖν, οὐκ ἐθέλει ποτὲ μέγα γίγνεσθαι, οὐδὲ εἶναι· οὐδὲ ἄλλο οὐδὲν τῶν ἐναντίων, ἔτι ὂν ὅπερ ἦν, ἅμα τἀναντίον γίγνεσθαί τε καὶ εἶναι· ἀλλ' ἤτοι ἀπέρχεται ἢ ἀπόλλυται ἐν τούτῳ τῷ παθήματι. Παντάπασιν, ἔφη ὁ Κέβης, οὕτω φαίνεταί μοι.

ναί. Καί τις εἶπε τῶν παρόντων ἀκούσας (ὅστις δ' ἦν, οὐ σαφῶς μέμνημαι) Πρὸς θεῶν, οὐκ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ὑμῖν λόγοις αὐτὸ τοῦτο ἐναντίον τῶν νυνὶ λεγομένων ὡμολογεῖτο· ἐκ τοῦ ἐλάττονος τὸ μεῖζον γίγνεσθαι, καὶ ἐκ τοῦ μείζονος τὸ ἔλαττον· καὶ ἀτεχνῶς αὕτη εἶναι ἡ γένεσις τοῖς ἐναντίοις, ἐκ τῶν ἐναντίων; νῦν δέ μοι δοκεῖ λέγεσθαι, ὅτι τοῦτο οὐκ ἂν ποτε γένοιτο. Καὶ ὁ Σωκράτης προσαγαγὼν τὴν κεφαλὴν καὶ ἀκούσας, Ἀνδρικῶς, ἔφη, ἀπεμνημόνευκας· οὐ μέντοι

suſceperim ſuſtinuerimque parvitatem, & cum adhuc is ipſe ſim, qui ſim, ipſemet tamen parvus ſum. Illud autem, quamdiu magnum ſit, non auſum eſt parvum eſſe. Similiterque parvum illud, quod nobis ineſt, nunquam vult magnum fieri aut eſſe: neque aliud quicquam contrariorum, quamdiu ſit id quod erat, *vult* ipſius contrarium ſimul fieri & eſſe; ſed aut abit aut perit, cum hoc accidat. Ita prorſus exiſtimo, inquit Cebes.

51. Hic quidam eorum qui aderant, cum hæc audiviſſet, (quiſnam vero fuerit, non ſatis memini) Per Deos, inquit, nonne in ſuperioribus ſermonibus contrarium ipſum eorum quæ nunc dicuntur, a vobis conceſſum eſt; *videlicet* ex minori majus fieri, atque ex majori minus; & hanc plane generationem eſſe contrariorum, ex contrariis? Nunc autem mihi dici videtur, id fieri non poſſe. Cum vero Socrates caput admovens, auſcultaſſet, Viriliter, inquit, id in memoriam revocaſti: non tamen

ἀνοεῖς τὸ διαφέρον τοῦ τε νῦν λεγομένου καὶ τοῦ τότε. τότε μὲν γὰρ ἐλέγετο, ἐκ τοῦ ἐναντίου πράγματος τὸ ἐναντίον πρᾶγμα γίγνεσθαι· νῦν δὲ, ὅτι αὐτὸ τὸ ἐναντίον ἑαυτῷ ἐναντίον οὐκ ἂν ποτε γένοιτο, οὔτε τὸ ἐν ἡμῖν, οὔτε τὸ ἐν τῇ φύσει. τότε μὲν γάρ, ὦ φίλε, περὶ τῶν ἐχόντων τὰ ἐναντία ἐλέγομεν, ἐπονομάζοντες αὐτὰ τῇ ἐκείνων ἐπωνυμίᾳ· νῦν δὲ περὶ ἐκείνων αὐτῶν, ὧν ὄντων ἔχει τὴν ἐπωνυμίαν τὰ ὀνομαζόμενα. αὐτὰ δ' ἐκεῖνα οὐκ ἄν ποτε φαῖμεν ἐθελῆσαι γίγνεσθαι ἀλλήλων δέξασθαι. Καὶ ἅμα βλέψας εἰς τὸν Κέβητα, εἶπεν, Ἆρα μή πω, ὦ Κέβης, ἡ σέ τι τούτων ἐτάραξεν, ὧν ὅδε εἶπεν; Οὐδ', ἔφη ὁ Κέβης, ὅτως ἔχω· καὶ τοιοῦτό τι λέγω, ὡς ἔμοιγε πολλά με ταράττει. Συνωμολογήκαμεν ἄρα, ἦ δ' ὅς, ἁπλῶς τοῦτο, μηδέποτε ἐναντίον ἔσεσθαι ἑαυτῷ τὸ ἐναντίον. Πάνυ μὰ τὸν, ἔφη.

νδ'. Ἔτι δή μοι καὶ τόδε σκέψαι, ἔφη, εἰ ἄρα ξυνομο-

intelligis diſcrimen inter hoc quod nunc dicitur, atque illud quod ſupra. Tunc enim dicebatur, ex re contraria rem contrariam fieri; nunc vero contrarium ipſum ſibimet contrarium nunquam fieri poſſe, neque quod in nobis eſt, nec quod in natura. Tunc enim, amice, de iis quæ contraria habent, loquebamur, ea illorum cognomine appellantes: nunc vero de illis ipſis *loquimur*, quorum, cum inſint, cognomen habent ea, quæ nominantur. Illa autem ipſa nunquam dicere-

remus velle mutuam inter ſe generationem ſuſcipere. Et ſimul Cebetem intuitus, inquit, An te quoque, Cebes, aliquid horum, quæ ab hoc dicta ſunt, conturbavit? Haud equidem, inquit Cebes, ita comparatus ſum; & hujuſmodi quiddam dico, non multa eſſe, quæ me jam conturbent. Id ergo ſimpliciter, inquit, confeſſi ſumus, nunquam ſibimet contrarium fore ipſum contrarium. Omnino, inquit.

52. Conſidera ergo, inquit, præterea, utrum in hoc mecum

λογήσεις. Θερμόν τι καλεῖς καὶ ψυχρόν; Εγωγε. Αρ' ὃν χ ὅπερ χιὼν καὶ πῦρ; Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε. Αλλ' ἕτερόν τι πυρὸς τὸ θερμόν, καὶ ἕτερόν τι χιόνος τὸ ψυχρόν; Ναί. Αλλὰ τόδε γ' οἶμαι δοκεῖ σοι, οὐδέποτε χιόνα οὖσαν, δεξαμένην τὸ θερμόν, (ὥσπερ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἐλέγομεν) ἔτι ἔσεσθαι ὅπερ ἦν, χιόνα, καὶ θερμόν, ἀλλὰ πρὸσιόντος τοῦ θερμοῦ, ἢ ὑπεκχωρήσειν αὐτῷ, ἢ ἀπολεῖσθαι. Πάνυ γε. Καὶ ὃ πῦρ γε αὖ, πρὸσιόντος τοῦ ψυχροῦ αὐτῷ, ἢ ὑπεξιέναι, ἢ ἀπολεῖσθαι· οὐ μέντοι ποτὲ τολμήσειν, δεξάμενον τὴν ψυχρότητα, ἔτι εἶναι ὅπερ ἦν, πῦρ, καὶ ψυχρόν. Αληθῆ, ἔφη, λέγεις. Εστιν ἄρ', ἦ δ' ὅς, πρὸς ἔνια τοιούτων, ὥστε μὴ μόνον αὐτὸ ὃ εἶδος ἀξιοῦσθαι τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος εἰς τὸν ἀεὶ χρόνον, ἀλλά τι ἄλλο τι, ὃ ὄντι μὲν οὐκ ἐκεῖνο, ἔχει δὲ τὴν ἐκείνου μορφὴν ἀεί, ὅταν περ ᾖ. Ἔτι δ' ἐν τοῖσδε ἴσως ἔσται σαφέστερον ὃ λέγω. Τὸ γὰρ περιττὸν ἀεί που δεῖ τούτου τοῦ ὀνόματος

sentias. An calidum aliquid vocas, & frigidum? *Voco* equidem. Num idem hoc cum nive atque igne? Non per Jovem. An calidum aliud quiddam eſt quam ignis, & frigidum aliud quam nix? Etiam. Sed hoc quoque tibi videri puto, nivem, quamdiu nix ſit, nunquam ſuſcepto calore, (quemadmodum in ſuperioribus dicebamus) adhuc futuram quod erat, nivem *videlicet*, & *ſimul* calidum; ſed adveniente calido, aut ei ſe ſubducturam, aut interituram. Prorſus. Et ignem item, cum ei frigidum acceſſerit, aut ſe ſubducturum aut interiturum; non autem auſurum unquam, ſuſcepto frigido, adhuc eſſe quod erat, ignem *videlicet*, & *ſimul* frigidum. Vera, inquit, dicis. Nonnullis igitur, inquit ille, hujuſmodi rebus accidit, ut non ſolum ſpecies ipſa eodem ſemper nomine jure deſignetur, ſed & aliud quiddam, quod quidem non eſt ipſum illud, habet vero ſemper, quamdiu extiterit, illius formam. In hiſce autem rebus id, quod dico, forte adhuc manifeſtius erit. Impar enim ſemper oportet nomen

τυγχάνειν, ὅπερ νυῦν λέγομεν· ἢ οὔ; Πάνυ γε. Ἆρα μόνον τῶν ὄντων, (τοῦτο γὰρ ἐρωτῶ) ἢ καὶ ἄλλο τι, ὃ ὄφελ μὲ ὐχ ὅπερ τὸ περιττόν· ὅμως δὲ δεῖ αὐτὸ μετὰ τῦ ἑαυτοῦ ὀνόματος καὶ τοῦτο καλεῖν ἀεί, διὰ τὸ οὕτω πεφυκέναι, ὥστε τῦ περιττῦ μηδέποτε ἀπολείπεσθαι; λέγω δὲ αὐτὸ εἶναι, οἷον καὶ ἡ τριὰς πέπονθε, καὶ ἄλλα πολλά. σκόπει δὴ πρὸς τῆς τριάδος. ἆρα ὑ δοκεῖ σοι τῷ τε αὐτῆς ὀνόματι ἀεὶ προσαναβυτέα εἶναι, καὶ τῷ τῦ περιττοῦ, ὄντος οὐχ ὅπερ τῆς τριάδος; Ἀλλ' ὅμως οὕτω πως πέφυκε ὑ ἡ τριὰς καὶ ἡ πεμπὰς, καὶ ὁ ἥμισυς τῦ ἀριθμοῦ ἅπας, ὥστε οὐκ ὢν ὅπερ ὃ περιττὸν, ἀεὶ ἕκαστος αὐτῶν ὄφει περιττός. καὶ αὖ τὰ δύο καὶ τὰ τέτταρα, καὶ ἅπας ὁ ἕτερος αὖ τίχος τῦ ἀριθμῦ οὐκ ὢν ὅπερ τὸ ἄρτιον, ὅμως ἕκαστος αὐτῶν ἄρτιός ὄφιν ἀεί. ξυγχωρεῖς, ἢ οὔ; Πῶς γὰρ ὐχί; ἔφη. Ὁ τοίνυν, ἔφη, βύλομαι δηλῶσαι, ἄθρει. ἔστι δὲ τόδε·

hoc, quo nunc appellamus, obtinere: annon? Omnino. Num id ſolum ex omnibus, (hoc enim quæro) an & aliud quiddam, quod quidem non idem eſt quod impar; attamen oportet ipſum una cum ſuo ipſius nomine & hoc inſuper ſemper appellare, quod ita natura ſit comparatum, ut nunquam ab impari deficiat? Dico autem hoc ipſum eſſe *tale*, quale numero ternario & multis aliis contingit. Hoc vero in ternario conſidera. An non hic tibi videtur & ſui ipſius nomine ſemper nuncupandus eſſe, & ſimul nomine imparis, quamvis id quidem non idem ſit qui ternarius? Veruntamen ita natura comparatus eſt & ternarius & quinarius, & tota numeri medietas, ut, quamvis non idem ſit quod ipſum impar, unuſquiſque tamen eorum ſemper ſit impar. Et rurſus duo & quatuor, omniſque alter numeri ordo, quamvis idem quod ipſum par non ſit, unuſquiſque tamen illorum par ſemper eſt: concedis, annon? Quidni? inquit. Vide ergo, inquit, quod demonſtrare inſtituo. Eſt autem hujuſmodi:

ὅτι φαίνεται ἢ μόνον ἐκεῖνα τὰ ἐναντία ἄλληλα οὐ δεχόμενα, ἀλλὰ καὶ ὅσα οὐκ ὄντα ἀλλήλοις ἐναντία, ἀεὶ ἔχει τὰ ἐναντία, οὐδὲ ταῦτα ἔοικε δεχομένοις ἐκείνην τὴν ἰδέαν, ἣ ἂν τῇ ἐν αὐτῇ οὔσῃ ἐναντία ᾖ· ἀλλ' ὅπου σὺς αὐτῆς, ἤτοι ἀπολλύμενα, ἢ ὑπεχωρησάτω. ἢ οὐ φήσομεν τὰ τρία ἢ ἀπολεῖσθαι πρότερον, καὶ ἄλλο ὁτιοῦν πείσεσθαι, πρὶν ὑπομεῖναι, ἐπὶ τρία ὄντα, ἄρτια γενέσθαι; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη ὁ Κέβης. Οὐδὲ μὴν, ἦ δ' ὅς, ἐναντίον γέ ἐστι δυὰς τριάδι. Οὐ γὰρ οὖν. Οὐκ ἄρα μόνον τὰ εἴδη τὰ ἐναντία οὐχ ὑπομένει ἑαυτοῖς ἐπόντα ἄλληλα, ἀλλὰ καὶ ἄλλ' ἄττα τὰ ἐναντία οὐχ ὑπομένει ἐπόντα. Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις.

νγ'. Βούλει οὖν, ἦ δ' ὅς, ἐὰν οἷοί τε ὦμεν, διεισώμεθα ὁποῖα ταῦτ' ἐστί; Πάνυ γε. Ἆρ' οὖν, ἔφη, ὦ Κέβης, τάδε εἴη ἂν, ἃ ὅ, τι ἂν κατάσχῃ, μὴ μόνον ἀναγκάζει τοῦ αὐτοῦ ἰδέαν αὐτὸ ἔχειν, ἀλλὰ καὶ μηδ' ἐναντίαν αὐτῇ

constat non solum contraria ipsa sese invicem non recipere, verum etiam quæcunque, licet contraria inter se non sint, semper tamen contraria habeant; ne hæc quidem, *inquam*, speciem eam recipere videntur, quæ *speciei* isti, quam in se habeant, contraria sit; sed hac adveniente, aut interire, aut se subducere. Annon dicemus tria & prius interitura, & aliud quodvis passura, quam hoc sustinuerint, ut & adhuc tria sint, & simul paria fiant? Ita prorsus, inquit Cebes. Neque tamen, inquit, contrarius est binarius ternario. Non certe. Non solum ergo species ipsæ contrariæ nunquam mutuum invicem accessum sustinent, sed etiam alia quædam contrariorum accessum non sustinent. Verissima, inquit, dicis.

53. Visne igitur, inquit, hæc si possumus, qualia sint, definiamus? Omnino quidem. An non, inquit, Cebes, hæc erunt, quæ quodcunque occupant, non solum ipsius ideam retinere cogunt, sed & ne contrariam qui-

δέχεσθαι; Πῶς λέγεις; Ὥσπερ ἄρτι ἐλέγομεν. οἶσθα γὰρ δήπου ὅτι ἃ ἂν ἡ τοῦ τριῶν ἰδέα κατάσχῃ, ἀνάγκη αὐτοῖς οὐ μόνον τρισὶν εἶναι, ἀλλὰ καὶ περιττοῖς. Πάνυ γε. Ἐπὶ τοιοῦτον δή, φαμέν, ἡ ἐναντία ἰδέα ἐκείνῃ τῇ μορφῇ ἣ ἂν τοῦτο ἀπεργάζηται, ἥδέποτ' ἂν ἔλθοι. Οὐ γάρ. Ἐργάζετο δέ γε ἡ περιττή; Ναί. Ἐναντία δὲ ταύτῃ ἡ τοῦ ἀρτίου; Ναί. Ἐπὶ τὰ τρία ἄρα ἡ τοῦ ἀρτίου ἰδέα οὐδέποτε ἥξει; Οὐ δῆτα. Ἄμοιρα δή ἐστιν ἀρτίου τὰ τρία; Ἄμοιρα. Ἀνάρτιον ἄρα ἡ τριάς. Ναί. Ὁ τοίνυν ἔλεγον ὥρισα, ποῖα οὐκ ἐναντία τινὶ ὄντα, ὅμως οὐ δέχεται αὐτὸ τὸ ἐναντίον· οἷον νυνὶ ἡ τριὰς, τῷ ἀρτίῳ οὐκ οὖσα ἐναντία, οὐδέν τι μᾶλλον αὐτὸ δέχεται· τὸ γὰρ ἐναντίον αὐτῷ ἀεὶ ἐπιφέρει, καὶ ἡ δυὰς τῷ περιττῷ, καὶ τὸ πῦρ τῷ ψυχρῷ, καὶ ἄλλα πάμπολλα. Ἀλλ' ὅρα δή εἰ οὕτως ὁρίζῃ, μὴ μόνον τὸ ἐναντίον τὸ ἐναντίον μὴ δέχεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνο, ὃ ἂν

dem illi recipere? Quonam pacto dicis? Quemadmodum modo dicebamus. Scis enim neceſſe eſſe, ut quæcunque trium occupat idea, non ſolum tria ſint, ſed etiam imparia. Certe. Ad hujuſmodi quiddam utique dicimus ideam contrariam illi, qua id efficitur, nunquam acceſſuram. Nunquam. Effecit autem imparis idea? Hæc ipſa. Contraria vero huic paris idea? Ita eſt. Ad ternarium ergo numerum idea paris nunquam accedet? Nunquam. Ternarius ergo numerus paris eſt expers? Expers. Impar ergo eſt ternarius. Eſt. Quod ergo *definiendum* dicebam, definitum eſt, qualia *videlicet* ſint, quæ, etſi alicui non ſint contraria, ipſum tamen contrarium non admittunt; veluti ternarius, licet pari non ſit contrarius, nihilo tamen magis ipſum recipit: ſemper enim ipſum contrarium ei affert, & *ſimiliter* binarius impari, & ignis frigido, aliaque *itidem* quamplurima. At vide jam utrum ita definiendum putes, non modo ipſum contrarium contrarium ipſum non admittere, verum etiam illud, quod ali-

ὑπιφέρῃ τὶ ἐναντίον ἐκείνῳ, ἐφ' ὅ, τι ἂν αὐτὸ ἴῃ, αὐτὸ ὃ ἐπιφέρον τῷ τοῦ ὑπιφερομένου ἐναντιότητα μηδέποτε δέξασθαι. πάλιν δὲ ἀναμιμνήσκου· οὐ γὰρ χεῖρον πολλάκις ἀκούειν. τὰ πέντε τῷ τῆ ἀρτίου ὃ δέξεται· οὐδὲ τὰ δέκα τῷ τοῦ περιττοῦ, τὸ διπλάσιον. τοῦτο μὲν οὖν καὶ αὐτὸ ἄλλῳ ἐναντίον, ὅμως δὲ τῷ τῆ περιττοῦ οὐ δέξεται· οὐδὲ δὴ ὃ ἡμιόλιον, οὐδὲ τἆλλα τὰ τοιαῦτα, τὸ ἥμισυ, τὸ τῆ ὅλου, καὶ τριτημόριον αὖ, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, εἴπερ ἕπῃ τε καὶ συνδοκεῖ σοι οὕτω. Πάνυ σφόδρα καὶ ξυνδοκεῖ, ἔφη, καὶ ἕπομαι.

νδ'. Πάλιν δή μοι, ἔφη, ἐξ ἀρχῆς λέγε. καί μοι μὴ ὃ ἂν ἐρωτῶ ἀποκείνου, ἀλλὰ ἄλλο, μιμούμενος ἐμέ. λέγω δὲ πρὸ ἣν τὸ πρῶτον ἔλεγον ἀπόκρισιν, τὴν ἀσφαλῆ ἐκείνην, ἐκ τῶν νῦν λεγομένων ἄλλην ὁρῶν ἀσφάλειαν. εἰ γὰρ ἔροιό με,

quid afferat contrarium illi, ad quod ipſum accedat, ipſum *videlicet* quod affert, nunquam contrariam ejus, quæ affertur, recipere formam. Rurſus autem recordare: neque enim inutile eſt ſæpius audire. Neque numerus quinarius paris *ſpeciem* admittet, neque denarius imparis, *ſit licet quinarii* duplum. Attamen hoc quidem ipſum, ſit licet alii contrarium, ſpeciem imparis nunquam accipiet: neque etiam numerus ſeſquialter, neque alia hujuſmodi, *videlicet* dimidium, formam totius *ſuſcipient*, & *itidem* pars tertia, atque hujuſmodi omnia, ſi modo aſſequeris iſta, atque conſentis. Omnino equidem conſentio, inquit, atque aſſequor.

54. Rurſus igitur, inquit, a principio mihi dicas. Nec vero *quaſi verbis iiſdem* ad id, quod interrogo, ſed per aliud quiddam mihi reſpondeas, me imitatus. Dico autem hoc, *nempe* præter certam illam reſpondendi rationem primo poſitam, aliam quoque *non minus* certam ex iis quæ modo dicta ſunt, ortam perſpiciens. Si enim me interroges, quid *illud ſit*, *quod*

[1]ᾧ ἂν τί σὶ τῷ σώματι ἐγγένηται, θερμὸν ἔσῃ, οὐ τὶ σοὶ ἀσφαλῆ σοι ἐρῶ ἀπόκρισιν ἐκείνου τὶ ἁμαθῆ, ὅτι ᾧ ἂν θερμότης· ἀλλὰ κομψοτέραν ἐκ τοῦ νῦν, ὅτι ᾧ ἂν πῦρ. οὐδὲ ἂν ἔρῃ, ᾧ ἂν σώματι τί ἐγγένηται, νοσήσει, οὐκ ἐρῶ ὅτι ᾧ ἂν νόσος, ἀλλ' ᾧ ἂν πυρετός. οὐδ' ᾧ ἂν ἀριθμῷ τί ἐγγένηται, περιττὸν ἔσῃ, οὐκ ἐρῶ, ᾧ ἂν περιττότης, ἀλλ' ᾧ ἂν μονάς, καὶ τἄλλα οὕτως. ἀλλ' ὅρα εἰ ἤδη ἱκανῶς οἶσθ' ὅ, τι βούλομαι. Ἀλλὰ πάνυ ἱκανῶς, ἔφη. Ἀποκείνου δή, ἦ δ' ὅς, ᾧ ἂν τί ἐγγένηται σώματι, ζῶν ἔσῃ. Ὧ ἂν ψυχή, ἔφη. Οὐκοῦν ἀεὶ τοῦτο οὕτως ἔχει; Πῶς γὰρ οὐχί; ἦ δ' ὅς. Ἡ ψυχὴ ἄρα ὃ, τι ἂν αὐτὴ κατάσχῃ, ἀεὶ ἥξει ἐπ' ἐκεῖνο, φέρουσα ζωήν; Ἥξει μέντοι, ἔφη. Πότερον δ' ἐστί τι ζωῇ ἐναντίον, ἢ οὔ δέν; Ἔστιν, ἔφη. Τί; Θάνατος. Οὐκοῦν ἡ ψυχὴ ὃ ἐναντίον ᾧ αὐτὴ ἔπιφέρει ἀεί, οὐ μήποτε δέξηται,

si cui corpori inerit, calidum erit *corpus*, non cautam responsionem illam rudemque tibi dabo, *videlicet*, si cui calor *inerit*; sed exquisitiorem, ex modo *dictis*, *nimirum* si cui ignis. Neque si me interroges, quid *illud sit*, *quod* si cui corpori inerit, *corpus* ægrotabit, respondebo, si cui ægrotatio *inerit*, sed, si cui febris. Neque *si roges*, quidnam *illud sit*, *quod* si cui numero inerit, impar erit *numerus*, dicam, si cui imparitas *inerit*, sed, si cui unitas, atque in cæteris eodem pacto. Sed vide, an jam quid velim, plane cognoveris. Planissime, inquit. Respondè igitur, quidnam *illud sit*, *quod* si cui corpori inerit, *corpus* erit vivum. Si cui anima, inquit. Id ergo semper ita se habet? Quidni? inquit ille. Anima igitur quicquid occupaverit, semper illi vitam affert? Affert sane, inquit. An est aliquid vitæ contrarium, necne? Est, inquit. Quid? Mors. Anima ergo contrarium ejus quod ipsa semper adducit, nunquam recipiet,

1 Forsan ᾧ ἂν τί σώματι ἐγγένηται *Steph.*

ὡς ἐκ τῶν πρόσθεν ὡμολόγηται. Καὶ μάλα σφόδρα, ἔφη ὁ Κέβης.

νε'. Τί οὖν; τὸ μὴ δεχόμενον τὴν τοῦ ἀρτίου ἰδέαν, τί νῦν δὴ ὠνομάζομεν; Ἀνάρτιον, ἔφη. Τὸ δὲ δίκαιον μὴ δεχόμενον, καὶ ὁ ἂν μουσικὸν μὴ δέχηται; Ἄμουσον, ἔφη, τὸ δὲ, ἄδικον. Εἶεν. Ὁ δ' ἂν θάνατον μὴ δέχηται, τί καλοῦμεν; Ἀθάνατον, ἔφη. Οὐκοῦν ἡ ψυχὴ οὐ δέχεται θάνατον. Οὔ. Ἀθάνατον ἄρα ἡ ψυχή; Ἀθάνατον. Εἶεν, ἔφη. τοῦτο μὲν δὴ ἀποδεδεῖχθαι φῶμεν; ἢ πῶς δοκεῖ; Καὶ μάλα γε ἱκανῶς, ὦ Σώκρατες. Τί οὖν, ἦ δ' ὅς, ὦ Κέβης; εἰ τῷ ἀναρτίῳ ἀναγκαῖον ἦν ἀνωλέθρῳ εἶναι, ἄλλο τι τὰ τρία ἢ ἀνώλεθρα ἂν ἦν; Πῶς γὰρ οὔ; Οὐκοῦν εἰ τῷ ὃ ἄθερμον ἀναγκαῖον ἦν ἀνώλεθρον εἶναι, ὁπότε τις ὑπὶ χιόνα θερμὸν ἐπαγάγοι, ὑπεξήει ἂν ἡ χιών, οὖσα σῶς καὶ ἄπικτος; οὐ γὰρ ἂν ἀπώλετό γε, οὐδ' αὖ ὑποτομνόυσα, ἐδέξατο ἂν τὸν θερμὸν

quemadmodum ex ſuperioribus eſt conceſſum. Maxime quidem, inquit Cebes.

55. Quid vero? quod paris ideam non recipit, quoniam id nomine modo appellavimus? Impar, inquit. Quod vero juſtitiam non recipit, & quod non recipit muſicam? Injuſtum, inquit, illud, hoc immuſicum. Eſto: quod mortem vero non recipit, quomodo appellamus? Immortale, inquit. Anima ergo mortem non recipit. Non. Immortale igitur eſt anima? Immortale. Eſto, inquit: hoccine jam demonſtratum dicemus? aut quomodo tibi videtur? Et abunde quidem, Socrates. Quid ergo, Cebes, inquit? ſi neceſſe eſſet impar interitui non eſſe obnoxium, nonne tria interitui non eſſent obnoxia? Quidni? Nonne ſi neceſſe eſſet, ut quod calidi expers eſt, interitui non eſſet obnoxium, quando quis ad nivem calidum admoverit, nix quidem incolumis nec liquefacta ſubterfugeret? neque enim certe interiret, neq; contra permanens calorem admit-

τητα. Αληθῆ, ἔφη, λέγεις. Ως δ' αὕτως, οἶμαι, καὶν εἰ τὸ ἄψυκτον ἀνώλεθρον ἦ, ὁπότε ὑπὶ τὸ πῦρ ψυχρόν τι ἐπέλθοι, οὔποτ' ἂν ἀπεσβέννυτο οὐδ' ἀπώλλυτο, ἀλλὰ σῶν ἂν ἀπελθὸν ᾤχετο. Ανάγκη, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ ὧδε, ἔφη, ἀνάγκη περὶ τοῦ ἀθανάτου εἰπεῖν· εἰ μὲν τὸ ἀθάνατον καὶ ἀνώλεθρόν ἐστιν, ἀδύνατον ψυχῇ, ὅταν θανάτῳ ἐπ' αὐτῇ ἴῃ, ἀπόλλυσθαι. θάνατον μὲν γὰρ δή, ὡς τῶν πρότερον εἰρημένων, οὐ δέξεται, οὐδ' ἔσται τεθνηκυῖα· ὥσπερ τὰ τρία οὐκ ἔσται, ἔφαμεν, ἄρτιον, οὐδέ γ' αὖ τὸ πρότερον· οὐδὲ δὴ τὸ πῦρ, ψυχρόν, οὐδὲ γε ἡ ἐν τῷ πυρὶ θερμότης. ἀλλὰ τί κωλύει, φαίη ἄν τις, ἄρτιον μὲν τὸ πρότερον μὴ γίγνεσθαι, ὑπόντος τοῦ ἀρτίου, ὥσπερ ὡμολόγηται· ἀπολωλυῖαν δὲ αὐτοῦ, ἀντ' ἐκείνου ἄρτιον γεγονέναι; τῷ ταῦτα λέγοντι οὐκ ἂν ἔχοιμεν ἀμαχεσθαι, ὅτι οὐκ ἀπόλλυται. τὸ γὰρ ἀνάρτιον, οὐκ ἀνώλεθρόν ἐστιν. ἐπεὶ εἰ τοῦτο ὡμολόγητο ἡμῖν,

teret. Vera, inquit, dicis. Simili, ut arbitror, ratione, ſi quod frigidi expers eſt, etiam interire non poſſet, quando ad ignem frigidum aliquod acceſſerit, nunquam extingueretur nec interiret *ignis*, ſed abiret incolumis. Neceſſe eſt, inquit. Hoc modo ergo, inquit, de immortali quoque ſtatuere neceſſe eſt: ſi quod immortale eſt, etiam interire nequit, fieri non poteſt ut anima, cum mors ad eam acceſſerit, intereat. Nam mortem quidem, *quemadmodum* ex ſuperioribus *conſtat*, non recipiet, neque *adeo* mortua erit; quemadmodum ternarius nunquam, ut diximus, par erit, neque rurſus impar *par erit*; neque ignis, frigidus, neque calor, qui ineſt igni, *frigus unquam erit*. Verum, dixerit quiſpiam, quidnam prohibet, quo minus impar par quidem non fiat, adveniente pari, quemadmodum inter nos convenit; attamen eo extincto, par in ipſius locum ſucceſſerit? Ita dicenti repugnare non poſſemus, quin extinguatur: quippe cum impar non ſit interitus expers. Alioquin, ſi nobis id conſtitiſſet,

ῥᾳδίως ἂν διεμαχόμεθα, ὅτι ἐπελθόντος τοῦ ἀρτίου, τὸ περιττὸν καὶ τὰ πεῖα οἴχεσθαι ἀπιόντα· καὶ δὴ πυρὸς καὶ θερμοῦ καὶ τῶν ἄλλων οὕτως ἂν διεμαχόμεθα. ἢ οὔ; Πάνυ μὲν οὖν. Οὐκοῦν καὶ νῦν περὶ τοῦ ἀθανάτου, εἰ μὲν ἡμῖν ὁμολογεῖται καὶ ἀνώλεθρον εἶναι, ψυχὴ ἂν εἴη, τοῦτο τῷ ἀθάνατος εἶναι, καὶ ἀνώλεθρον· εἰ δὲ μή, ἄλλου ἂν δέοι λόγου. Ἀλλ' οὐδὲν δεῖ, ἔφη, τούτου γε ἕνεκα. χολὴ γὰρ ἄν τι ἄλλο φθορὰν μὴ δέχοιτο, εἰ τόγε ἀθάνατον καὶ ἀίδιον ὄν, φθορὰν δέξαιτο.

νϛ'. Ὁ δέ γε θεός, οἶμαι, ἔφη ὁ Σωκράτης, καὶ αὐτὸ τὸ τῆς ζωῆς εἶδος, καὶ εἴτι ἄλλο ἀθάνατόν ἐστι, πᾶσι πάντων ἂν ὁμολογηθείη μηδέποτε ἀπόλλυσθαι. Παρὰ πάντων μέντοι νὴ Δί', ἔφη, ἀνθρώπων γε· καὶ ἔτι μᾶλλον, ὡς ἐγῷμαι, τοῖσι θεῶν. Ὁπότε δὴ τὸ ἀθάνατον καὶ ἀδιάφθορόν ἐστιν, ἄλλο τι ψυχὴ, ἢ, εἰ ἀθάνατος τυγχάνει οὖσα, καὶ ἀνώλεθρος ἂν εἴη; Πολλὴ ἀνάγκη. Ἐπόντος ἄρα θανάτου

hoc facile obtineremus, impar ternariumque, accedente pari, discedere; similiterque de igne & calido cæterisque contenderemus: annon? Prorsus. Et nunc ergo de immortali, siquidem nobis id interitus etiam expers esse concessum est, *sequitur* animam non solum immortalem, sed & interitus *omnino* expertem esse: sin minus, ratione alia opus erit. Sed nihil, inquit, opus est, hujusce gratia. Siquidem vix fieri posset ut aliud quidpiam corruptionis expers esset, si ipsum immortale & sempiternum eam subiret.

56. Deum vero, opinor, certe & ipsam vitæ speciem, inquit Socrates, & si quid aliud est immortale, nunquam interiturum esse omnes confiterentur. Omnes quidem, inquit, per Jovem homines *id faterentur*; & magis adhuc ipsi, ut arbitror, dii. Cum igitur quod immortale est, etiam corruptionis expers sit, nonne anima, siquidem immortalis est, interitus expers erit? Necesse admodum est. Quum igitur mors

ὅτι τὸν ἄνθρωπον, τὸ μὲν θνητὸν, ὡς ἔοικεν, αὐτοῦ ἀποθνήσκει· τὸ δ' ἀθάνατον, σῶν καὶ ἀδιάφθορον οἴχεται ἀπιόν, ὑποχωρῆσαν τῷ θανάτῳ. Φαίνεται. Παντὸς μᾶλλον ἄρα, ἔφη, ὦ Κέβης, ψυχὴ ἀθάνατον καὶ ἀνώλεθρον· καὶ τῷ ὄντι ἔσονται ἡμῶν αἱ ψυχαὶ ἐν ᾅδου. Οὔκουν ἔγωγε, ὦ Σώκρατες, ἔφη, ἔχω παρὰ ταῦτα ἄλλο τι λέγειν, οὐδέ πη ἀπιστεῖν τοῖς λόγοις· ἀλλ' εἰ δή τι Σιμμίας ὅδε, ἢ τις ἄλλος ἔχει λέγειν, εὖ ἔχει μὴ κατασιγᾶσαι. ὡς ὁδὸν οἶδα εἰς ὅντινά τις ἄλλον καιρὸν ἀναβάλλοιτο ἢ τὸν νῦν παρόντα, περὶ τῶν τοιούτων βουλόμενος ἤ τι εἰπεῖν, ἢ ἀκοῦσαι. Ἀλλὰ μήν, ἦ δ' ὃς ὁ Σιμμίας, οὐδ' αὐτὸς ἔχω ἔτι ὅπη ἀπιστῶ, ἔκ γε τῶν λεγομένων. Ἀτὰρ μέντοι τοῦ μεγέθους περὶ ὧν οἱ λόγοι εἰσὶ, καὶ τὴν ἀνθρωπίνην ἀσθένειαν ἀτιμάζων, ἀναγκάζομαι ἀπιστίαν ἔτι ἔχειν πρὸς ἐμαυτῷ περὶ τῶν εἰρημένων. Οὐ μόνον γ', ἔφη, ὦ Σιμμία, ὁ Σωκρά-

ad hominem accesserit, quod mortale quidem in eo est, interit, ut apparet; quod vero immortale, incorruptum sospesque abit, & morti se subtrahit. Manifestum est. Itaque maxime omnium, inquit, Cebes, anima immortalis & interitus expers est; eruntque revera apud inferos animæ nostræ. Nihil equidem, Socrates, inquit, aliud, quod hisce opponam, habeo, neque quo minus rationibus tuis assentiar: verum si quid aut hic Simmias aut alius quisquam habet, quod dicat, bene fecerit, si non fiuerit. Nescio enim in quod aliud quis differat tempus, si quid de rebus ejusmodi vel dicere vel audire desideret. Atqui ne ipse quidem, inquit Simmas, habeo quicquam, quo minus iis, quæ dicta sunt, assentiar. Veruntamen propter rerum ipsarum, de quibus agitur, magnitudinem, vilemque meam humanæ imbecillitatis opinionem, cogor etiamnum *quodammodo* apud me ipsum iis, quæ dicta sunt, fidem derogare. Non solum & hæc bene dicis,

της, ταῦτά τε εὖ λέγεις, ἀλλὰ χὴ τάς γε ὑποθέσεις ταὶς φρώ-ζαι, χὴ εἰ πισταὶ ἡμῖν εἰσιν, ὅμως ἐπισκεπτέαι σαφέστερον· χὴ ἐὰν αὐταὶς ἱκανῶς διέλητε, ὡς ἐγῷμαι, ἀκολουθήσετε ᾧ λόγῳ, καθόσον δυνατὸν μάλιστα ἀνθρώπῳ ἑπακολουθῆσαι. καὶν τοῦτο αὐτὸ σαφὲς ᾖ, οὐδὲν ζητήσετε περαιτέρω. Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις.

νζ'. Ἀλλὰ τόδ', ἔφη, ὦ ἄνδρες, δίκαιον διανοηθῆναι, ὅτι εἴπερ ἡ ψυχὴ ἀθάνατός ἐστιν, ἐπιμελείας δὴ δεῖται, οὐχ ὑπὲρ τοῦ χρόνου τούτου μόνον, ἐν ᾧ καλοῦμεν τὸ ζῆν, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ παντός· καὶ ὁ κίνδυνος νῦν δὴ χὴ δόξειεν ἂν μάλιστα δεινὸς εἶ), εἴ τις αὐτῆς ἀμελήσειεν. εἰ μὲν γὰρ ἦν ὁ θάνατος τοῦ παντὸς ἀπαλλαγή, ἔρμαιον ἂν ἦν τοῖς κακοῖς ἀποθανοῦσι, τοῦ τε σώματος ἅμα ἀπηλλάχθαι, καὶ τῶν αὐτῶν κακίας, μετὰ τῆς ψυχῆς· νῦν δὲ ἐπειδὴ ἀθάνατος φαίνεται ἅσα, οὐδεμία ἂν εἴη αὐτῇ ἄλλη ἀποφυγὴ κακῶν, οὐδὲ σωτηρία, πλὴν ὡς βελτίστην τε χὴ φρονιμωτάτην γενέσθαι. οὐδὲν γὰρ ἄλλο ἔχουσα εἰς ἅιδου ἡ ψυχὴ ἔρχε-

Simmia, inquit Socrates, ſed & primæ illæ poſitiones, quamvis fide nobis dignæ videantur, planius tamen conſiderandæ: atque ſi de illis ſatis diſquiſieritis, ſequemini, ut opinor, rationem, quantum quidem eam aſſequi homini licet. Quod ſi hoc ipſum fuerit manifeſtum, nihil ulterius perquiretis. Vera, inquit, loqueris.

57. Hoc autem, viri, inquit, æquum eſt cogitare, ſiquidem anima eſt immortalis, eam non ſolum temporis hujus, quod vivere dicimus, verum etiam univerſi ratione habita, cura certe indigere: & grave admodum jam periculum fore putandum eſt, ſi quis eam neglexerit. Si enim mors totius *hominis* diſſolutio eſſet, inopinatum improbis, cum mortui ſint, lucrum eſſet, & a corpore ſimul & ab ipſorum improbitate cum anima liberari: nunc autem, cum *animam* immortalem eſſe appareat, nullum ei ſupereſt malorum perfugium neque ſalus, niſi ut optima ipſa & prudentiſſima evadat. Nihil enim aliud anima, cum ad inferos proficiſci-

ται, πλεῖστον τῆς παιδείας τε καὶ τροφῆς· ἃ δὴ καὶ λέγεται μέγιστα ὠφελεῖν ἢ βλάπτειν τὸν τελευτήσαντα εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τῆς ἐκεῖσε πορείας. λέγεται δὲ οὕτως· ὡς ἄρα τελευτήσαντα ἕκαστον ὁ ἑκάστου δαίμων, ὅπερ ζῶντα εἰλήχει, οὗτος ἄγειν ἐπιχειρεῖ εἰς δή τινα τόπον, οἷ δεῖ αὐτὸ ξυλλεγέντας ὑφ' ἑνὸς ἡγεμόνος εἰς ᾅδου πορεύεσθαι μετ' ἐκείνου, ᾧ δὴ προστέτακται τοὺς ἐνθένδε ἐκεῖσε πορεῦσαι. τυχόντας δ' ἐκεῖ ὧν δεῖ τυχεῖν, καὶ μείναντας ὃν χρὴ χρόνον, ἄλλος δεῦρο πάλιν ἡγεμὼν κομίζει, ἐν πολλαῖς χρόνου καὶ μακραῖς περιόδοις. ἔστι δὲ ἄρα ἡ πορεία οὐχ ὡς ὁ Αἰσχύλου Τήλεφος λέγει. ἐκεῖνος μὲν γὰρ ἁπλῆν οἶμον φησὶν εἰς ᾅδου φέρειν· ἡ δ' οὔτε ἁπλῆ οὔτε μία φαίνεταί μοι εἶναι. οὐδὲ γὰρ ἂν ἡγεμόνων ἔδει· οὐδὲ γάρ που τις ἂν ἁμάρτοι οὐδαμόσε, μιᾶς ὁδοῦ οὔσης. νῦν δὲ ἔοικε λύσεις τε καὶ περιόδους πολλὰς ἔχειν. ἀπὸ τῶν ὁσίων τε καὶ νομίμων τῶν ἐνθά-

tur, ſecum affert, præter inſtitutionem atque educationem: quæ quidem ſtatim in principio migrationis illius mortuo plurimum prodeſſe vel obeſſe dicuntur. Ita enim fertur; *nimirum* mortuorum unumquemque dæmonem eum, qui viventem illum ſortitus erat, in locum quendam ducere aggredi, ubi oportet omnes una collectos, poſtquam judicium ſubierint, ad inferos proficiſci, cum duce iſto, cui mandatum eſt, ut hinc *decedentes* illuc traducat. Sortitos vero illic, quæ ſortiri oportet, tempuſque debitum commoratos, alius quidam dux rurſus huc reducit, poſt multos longoſque temporis circuitus. Eſt autem iter non tale, quale ait Telephus apud Æſchylum. Ille ſiquidem ſimplicem inquit viam ad inferos ducere: ego vero neque ſimplicem neque unam puto. Neque enim ducibus opus eſſet; neque quis uſpiam aberrare poſſet, ſi unica eſſet via. Nunc autem videtur multa divortia & anfractus habere. Hoc ex ſacris ritibuſque noſtris con-

δε τεκμαιρόμενος λέγω. ἡ μὲν οὖν κοσμία τε καὶ φρόνιμος ψυχὴ ἕπεταί τε, καὶ οὐκ ἀγνοεῖ τὰ παρόντα· ἡ δὲ ὑπὸ θυμοειδοῦς τοῦ σώματος ἔχουσα (ὅπερ ἐν τῷ πρόσθεν εἶπον) περὶ ἐκεῖνο πολὺ χρόνον ἐπόθησε, καὶ περὶ τὸν ὁρατὸν τόπον πολλὰ ἀντιτείνασα καὶ πολλὰ παθοῦσα, βίᾳ καὶ μόλις ὑπὸ τοῦ προστεταγμένου δαίμονος οἴχεται ἀγομένη. ἀφικομένην δὲ ὅθιπερ αἱ ἄλλαι, τὴν μὲν ἀκάθαρτον καί τι πεποινκυῖαν τοιοῦτον, ἢ φόνων ἀδίκων ἡμμένην, ἢ ἄλλα ἄττα τοιαῦτα εἰργασμένην, ἃ τούτων ἀδελφά τε καὶ ἀδελφῶν ψυχῶν ἔργα τυγχάνει ὄντα, ταύτην μὲν ἅπας φεύγει τε καὶ ὑποκτρέπεται, καὶ οὔτε ξυνέμπορος οὔτε ἡγεμὼν ἐθέλει γίγνεσθαι· αὐτὴ δὲ πολλῶν ἐν πάσῃ ἐχομένη ἀπορίᾳ, ἕως ἂν δή τινες χρόνοι γένωνται· οὓς ἐξελθόντων, ὑπ' ἀνάγκης φέρεται εἰς τὴν αὐτῇ πρέπουσαν οἴκησιν. ἡ δὲ καθαρῶς τε καὶ μετρίως τὸν βίον διεξελθοῦ-

jecturam faciens, dico. Anima ergo moderata & prudens *ducem* ſponte ſequitur, neque præſentia ignorat: quæ vero cupiditate corporis tenetur, (quemadmodum ſupra dixi) in ipſo per multum tempus ardentius ſtupet, & circa locum viſibilem multis reluctata modis, multaque perpeſſa, vi & vix tandem ab eo abducitur dæmone, cui ipſius demandata eſt cura. Cum vero ad ea loca, ubi aliæ quoque animæ ſunt, pervenerit, impuram quidem hanc, & hujuſmodi criminibus obnoxiam, quæ *nimirum* vel injuſtis ſe contaminaverit cædibus, vel alia harum rerum germana, germanarumque animarum opera perpetraverit, hanc, *inquam*, *animam* omnes fugiunt atque averſantur, neque datur qui ei vel comes vel dux fieri vult: ipſa autem in ſummas omnino anguſtias adducta, eo uſque pererrat, donec certa temporum ſpatia completa ſint: quibus tandem exactis in habitationem ipſi convenientem a neceſſitate fertur. Quæ vero puram & modeſtam tranſ-

σα, καὶ ξυνεμπόρων καὶ ἡγεμόνων θεῶν τυχοῦσα, ᾤκησε τὸν αὐτῇ ἐκάστῃ τόπον προσήκοντα.

νη'. Πολλοὶ δὲ εἰσι καὶ θαυμασοὶ τῆς γῆς τόποι· καὶ αὐτὴ, οὔτε οἵα οὔτε ὅση δοξάζεται ὑπὸ τῶν περὶ γῆς εἰωθότων λέγειν, ὡς ἐγώ τού τινος πέπυσμαι. Καὶ ὁ Σιμμίας, Πῶς ταῦτα, ἔφη, λέγεις, ὦ Σώκρατες; περὶ γάρτοι τῆς γῆς καὶ αὐτὸς πολλὰ δὴ ἀκήκοα· οὐ μέντοι ταῦτα, ἃ σε πείθει. ἡδέως ἂν οὖν ἀκούσαιμι. Ἀλλὰ μέντοι, ὦ Σιμμία, οὐχ ἡ Γλαύκου τέχνη γέ μοι δοκεῖ εἶναι διηγήσασθαι ἅττ' ἔστιν· ὡς μέντοι ἀληθῆ, χαλεπώτερόν μοι φαίνεται ἢ κατὰ τὴν Γλαύκου τέχνην. καὶ ἅμα μὲν ἐγὼ ἴσως οὐδ' ἂν οἷός τε εἴην, ἅμα δὲ, εἰ καὶ ἠπιστάμην, ὁ βίος μοι δοκεῖ ὁ ἐμὸς, ὦ Σιμμία, τῷ μήκει τοῦ λόγου οὐκ ἐξαρκεῖν. τὴν μέντοι ἰδέαν τῆς γῆς, οἵαν πέπυσμαι εἶναι, καὶ τοὺς τόπους αὐτῆς, οὐδέν με κωλύει λέγειν. Ἀλλ', ἔφη ὁ Σιμμίας, καὶ ταῦτα ἀρ-

egerit vitam, deos duces & comites nacta, in eo, qui unicuique convenit, loco habitat.

58. Multa vero ſunt mirabiliaque terræ loca; ipſaque neque talis neque tantula eſt, qualem quantamque ii, qui de terra ſolent diſſerere, exiſtimant, quemadmodum mihi a quodam perſuaſum eſt. Quanam ratione, inquit Simmias, hæc, Socrates, ais? Nam ipſe quoque de terra multa quidem audivi; non tamen hæc *forſan*, quibus tu fidem adhibuiſti. Libenter igitur ex te audirem. Atqui, Simmia, nequaquam mihi artis Glauci eſſe videtur, quæ ea ſint, narrare; ſed vera hæc eſſe *probare*, artem Glauci mihi videtur ſuperare. Præterea tum ego forſan *id præſtare* non poſſem, tum, etiamſi iſta ſcirem, hæc tamen vita mea, Simmia, orationis magnitudini nequaquam videtur ſufficere. Formam tamen terræ ejuſq; loca cujuſmodi eſſe mihi perſuaſum eſt, nihil prohibet dicere. At hæc, inquit Simmias, ſatis

1 Forſan πέπεισμαι. 2 Forſ. πέπεισμαι.

κεῖ. Πέπεισμαι τοίνυν, ἦ δ' ὅς, ἐγώ, ὡς πρῶτον μέ, εἰ ἔστιν ἐν μέσῳ τῷ οὐρανῷ περιφερὴς οὖσα, μηδὲν αὐτῇ δεῖν μήτε ἀέρος πρὸς τὸ μὴ πεσεῖν, μήτε ἄλλης ἀνάγκης μηδεμιᾶς τοιαύτης· ἀλλὰ ἱκανήν γε εἶναι αὐτὴν ἴσχειν τὴν ὁμοιότητα τοῦ οὐρανοῦ αὐτοῦ ἑαυτῷ πάντη, καὶ τὴν γῆς αὐτῆς τὴν ἰσορροπίαν. ἰσόρροπον γὰρ πρᾶγμα, ὁμοίου που ἐν μέσῳ τεθέν, οὐκ ἔξει μᾶλλον οὐδ' ἧττον οὐδαμόσε κλιθῆναι· ὁμοίως δ' ἔχον, ἀκλινὲς μενεῖ. πρῶτον μέν, ἦ δ' ὅς, τοῦτο πέπεισμαι. Καὶ ὀρθῶς γ', ἔφη ὁ Σιμμίας. Ἐπὶ τοίνυν, ἔφη, πάμμεγά τι εἶναι αὐτό· καὶ ἡμᾶς οἰκεῖν τοὺς μέχρις Ἡρακλείων στηλῶν ἀπὸ Φάσιδος, ἐν σμικρῷ τινὶ μορίῳ, ὥσπερ περὶ τέλμα μύρμηκας ἢ βατράχους, περὶ τὴν θάλατταν οἰκοῦντας· καὶ ἄλλους ἄλλοθι πολλοὺς ἐν πολλοῖς τοιούτοις τόποις οἰκεῖν. εἶναι γὰρ πανταχῇ περὶ τὴν γῆν πολλὰ κοῖλα, καὶ παντοδαπὰ καὶ τὰς ἰδέας καὶ τὰ μεγέθη· εἰς ἃ ξυνερρυηκέναι τό, τε ὕδωρ καὶ τὴν ὀμίχλην, καὶ τὸν ἀέρα. αὐτὴν

erunt. Perſuaſum ergo mihi eſt, inquit ille, primo, ſi *terra* eſt in cœli medio rotunda, nihil ei opus eſſe vel aere vel alia neceſſitate ejuſmodi, ut ne decidat: ſed ad eam ſuſtinendam ſatis eſſe cœli undique ſibi ipſi ſimilitudinem, & terræ ipſius æquilibritatem. Res enim æquilibris in congeneris alicujus medio poſita, nullam in partem aut magis aut minus poteſt inclinare: at cum ſimiliter *undequaque* ſe habeat, inclinationis expers permanet. Primum quidem, inquit, mihi id ita eſſe perſuaſum eſt. Et recte quidem, inquit Simmias. Præterea, inquit, ingens quiddam prorſus ipſam eſſe; noſque, qui loca a Phaſide ad columnas Herculeas incolimus, parvam quandam ejus particulam habitare, circa mare *Mediterraneum* habitantes, ceu formicas aut ranas circa paludem; alioſque alibi multo multa loca ſimilia incolere: eſſe enim paſſim circa terram multa concava, formiſque & molibus omnigenis; in quæ aqua, caligo, & aer confluant. Ipſam

δὲ τὴν γῆν, καθαρὰν ἐν καθαρῷ κεῖσθαι τῷ οὐρανῷ, ἐν ᾧπερ ἐστὶ τὰ ἄστρα, ὃν δὴ αἰθέρα ὀνομάζειν τοὺς πολλοὺς τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα εἰωθότων λέγειν. ὃ δὴ ὑποπάθημιν ταῦτα εἶναι, καὶ ξυρρεῖν ἀεὶ εἰς τὰ κοῖλα τῆς γῆς. ἡμᾶς οὖν οἰκοῦντας ἐν τοῖς κοίλοις αὐτῆς λελῆθέναι, καὶ οἴεσθαι ἄνω οὐκ τῆς γῆς οἰκεῖν. ὥσπερ ἂν εἴ τις ἐν μέσῳ τῷ πυθμένι τῆς πελάγους οἰκῶν, οἴοιτό τε οὐκ τῆς θαλάττης οἰκεῖν, καὶ διὰ τοῦ ὕδατος ὁρῶν τὸν ἥλιον καὶ τὰ ἄλλα ἄστρα, τὴν θάλατταν ἡγοῖτο οὐρανὸν εἶναι· διὰ δὴ βραδυτῆτά τε καὶ ἀσθένειαν, μηδεπώποτε ἐπὶ τὰ ἄκρα τῆς θαλάττης ἀφιγμένος, μηδὲ ἑωρακὼς εἴη, ἐκδὺς καὶ ἀνακύψας ἐκ τῆς θαλάττης εἰς τὸν ἐνθάδε τόπον, ὅσῳ καθαρώτερος καὶ καλλίων τυγχάνει ὢν τοῦ παρὰ σφίσιν, μηδὲ ἄλλου ἀκηκοὼς εἴη τοῦ ἑωρακότος. ταυτὸν δὴ τοῦτο καὶ ἡμᾶς πεπονθέναι. οἰκοῦντας γὰρ ἔν τινι κοίλῳ τῆς γῆς, οἴεσθαι ἐπάνω αὐτῆς οἰκεῖν, καὶ τὸν ἀέρα οὐρανὸν καλεῖν, ὡς διὰ τούτου οὐρανοῦ ὄντος τὰ ἄστρα χωρεῖν. ὃ δὲ εἶναι ταυτὸν,

vero terram, puram in puro jacere cœlo, in quo ſunt aſtra, quem plerique eorum, qui hæc tractant, ætherem nominant. Cujus quidem fæcem hæc eſſe, ſemperque in concavas terræ partes confluere. Nos itaque, noſmet in concavis ejus habitare, neſcire, & ſuperiora terræ loca nos incolere arbitrari: perinde ac ſi quis in medio maris fundo habitans, putet ſe altiora maris incolere; atque ſolem cæteraque aſtra per mare proſpiciens, mare cœlum eſſe exiſtimet; præterditate autem imbecillitateque nunquam ad ſummum maris evaſerit, neque e mari in hunc locum emergens, aſpexerit, quanto hic illo ſuo purior pulchriorque ſit, nec ab alio, qui hunc intuitus ſit, acceperit. Hoc igitur idem & nobis accidere: cum enim in quadam concava terræ parte habitemus, ſuperiora nos ejus loca incolere arbitrari, atque aerem cœlum nominare, quaſi per ipſum, tanquam cœlum, aſtra mearent. Hoc autem eodem etiam modo nobis accidere,

ὑπ' ἀσθενείας καὶ βραδυτῆτος οὐκ οἴδ' εἰ ἡμᾶς διεξελθεῖν ἐπ' ἔσχατον τὸν ἀέρα. ἐπεί, εἴτις αὐτῶ ἐπ' ἄκρα ἔλθοι, ἢ πτεροὺς ῥώμενος ἀνάπτοιτο, [1] κατιδεῖν ἀνακύψαντα, ὥσπερ ἐνθάδε οἱ ἐκ τῆς θαλάττης ἰχθύες ἀνακύπτοντες ὁρῶσι τὰ ἐνθάδε, ὅπως ἄν τινα καὶ τὰ ἐκεῖ κατιδεῖν· καὶ εἰ ἡ φύσις ἱκανὴ εἴη ἀναχαίτης θεωρῶσα, γνῶναι ἂν ὅτι ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς οὐρανὸς, καὶ τὸ ἀληθινὸν φῶς, καὶ ἡ ὡς ἀληθῶς γῆ. ἥδε μὲν γὰρ ἡ γῆ καὶ οἱ λίθοι, καὶ ἅπας ὁ τόπος ὁ ἐνθάδε, διεφθαρμένα ἐστὶ καὶ κατεβρωμένα, ὥσπερ τὰ ἐν τῇ θαλάττῃ ὑπὸ τῆς ἅλμης· καὶ οὔτε φύεται ἄξιον λόγου οὐδὲν ἐν τῇ θαλάττῃ, οὔτε τέλειον, ὡς ἔπος εἰπεῖν, οὐδέν ἐστι· σήραγγες δὲ καὶ ἄμμος, καὶ πηλὸς ἀμήχανος καὶ βόρβοροί εἰσιν, ὅπου ἂν καὶ ἡ γῆ ᾖ· καὶ πρὸς τὰ παρ' ἡμῖν κάλλη κρίνεσθαι οὐδ' ὁπωστιοῦν ἄξια. ἐκεῖνα δὲ αὖ τῶν παρ' ἡμῖν πολὺ ἂν ἔτι πλέον φέροι διαφέρειν. εἰ γὰρ δεῖ

nos *nempe* præ imbecillitate & tarditate ad ſupremum uſquè aerem tranſcendere non poſſe. Alioqui ſi quis ad ſumma ejus evaderet, vel alatus factus eo pervolaret, hæc emergentem illum conſpecturum; & quemadmodum piſces huc e mari emergentes noſtra hæc conſpiciunt, ſic & illum ea, quæ illic ſunt, conſpecturum: ac ſi natura ejus ad inſpiciendum ſufficeret, cogniturum, illum verum eſſe cœlum, veramq; lucem, & veram quoque terram. Siquidem hæc, *quæ a nobis incolitur*, terra, & hi lapides, totuſque hic locus, corrupta ſunt atque adeſa, quemadmodum ea quæ in mari ſunt a ſalſugine: neque naſcitur in mari quicquam exiſtimatione dignum; neque, ut verbo dicam, perfectum quicquam eſt: ſed cavernæ, arena, limus infinitus, atque ſordes ſunt, ubicunque ſit & terra: neque quidem ad hanc rerum noſtrarum pulchritudinem ullo modo ſunt comparanda. Illa autem rurſus hiſce noſtris multo magis adhuc præſtare apparebunt. Si enim fabulam

1 Forſan κατιδεῖν ἂν *Steph.*

καὶ μῦθον λέγειν καλὸν, ἄξιον ἀκοῦσαι, ὦ Σιμμία, οἷα τυγχάνει τὰ ὑπὸ τῆς γῆς ὑπὸ τῷ οὐρανῷ ὄντα. Ἀλλὰ μήν, ἔφη ὁ Σιμμίας, ὦ Σώκρατες, ἡμεῖς γε τοῦτο τὸ μῦθο ἡδέως ἂν ἀκούσαιμεν.

νθ'. Λέγεται τοίνυν, ἔφη, ὦ ἑταῖρε, πρῶτον μὲν εἶναι) τοιαύτη ἡ γῆ αὐτη ἰδεῖν, εἴτις ἄνωθεν αὐτὴν θεῷτο, ὥσπερ αἱ δωδεκάσκυτοι σφαῖραι, ποικίλη, χρώμασι διειλημμένη· ὧν καὶ τὰ ἐνθάδε εἶναι) χρώματα ὥσπερ δείγματα, οἷς δὴ οἱ γραφεῖς κεχρῶνται. ἐκεῖ δὲ πᾶσαν τὴν γῆν ἐκ τοιούτων εἶναι· καὶ πολὺ ἔτι ἐκλαμπρότερων καὶ καθαρωτέρων ἢ τούτων. τὴν μὲν γὰρ, ἁλουργῆ εἶναι, καὶ θαυμαστὴν τὸ κάλλος· τὴν δὲ, χρυσοειδῆ· τὴν δὲ ὅση λευκὴ, γύψου ἢ χιόνος λευκοτέραν, καὶ ἐκ τῶν ἄλλων χρωμάτων συγκειμένην ὡσαύτως, καὶ εἶναι πλειόνων καὶ καλλιόνων, ἢ ὅσα ἡμεῖς ἑωράκαμεν. καὶ γὰρ αὐτὰ ταῦτα τὰ κοῖλα αὐτῆς, ὕδατός τε καὶ ἀέρος ἔμπλεα ὄντα, χρώματός τι

etiam narrare decet perpulchram, operæ pretium, Simmia, eſt audire, qualia ſint ſuperiora iſta terræ *loca*, quæ cœlo ſubjacent. Imo vero, Socrates, inquit Simmias, libentiſſime quidem hanc fabulam audiemus.

59. Ferunt igitur, amice, inquit, primum quidem talem videri terræ illius faciem, ſiquis ipſam ſuperne deſpiciat, quales eæ ſunt pilæ, quæ ex coriis duodecim contextæ ſunt, variam *ſcilicet* & coloribus diſtinctam; quorum quaſi ſpecimina ſunt hi noſtri colores, quibus pictores utuntur. Illic vero univerſam terram ex talibus, multoque etiam hiſce nitidioribus ac purioribus conſtare: partim quidem purpuream & mira pulchritudine præditam; partim vero coloris aurei; partim gypſo aut nive candidiorem, & ex coloribus cæteris ſimiliter compoſitam, iiſq; pluribus etiam & pulchrioribus, quam quos ipſi *unquam* vidimus. Etenim ipſas haſce concavas ejus partes, aqua aereque repletas, ſpeciem quan-

εἶδος παρέχεσθαι, τίλβοντα ἐν τῇ τῶν ἄλλων χρωμάτων ποικιλίᾳ· ὥστε ἕν τι αὐτῆς εἶδος ξυνεχὲς ποικίλον φαντάζεσθαι. ἐν δὲ ταύτῃ οὔσῃ τοιαύτῃ ἀνάλογον τὰ φύματα φύεσθαι, δένδρα τε καὶ ἄνθη καὶ τοὺς καρπούς· καὶ αὖ τὰ ὄρη ὡσαύτως καὶ τοὺς λίθους ἔχειν ἀνὰ τὸν αὐτὸν λόγον τὴν τελειότητα καὶ τὴν διαφάνειαν, καὶ τὰ χρώματα καλλίω· ὧν καὶ τὰ ἐνθάδε λιθίδια εἶναι ταῦτα τὰ ἀγαπώμενα, μόρια, σαρδιά τε καὶ ἰάσπιδας καὶ σμαράγδους, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα. ἐκεῖ δὲ οὐδὲν ὅτι μὴ τοιοῦτον εἶναι, καὶ ἔτι τούτων καλλίω. ὃ δ' αἴτιον τοῦτο εἶναι, ὅτι ἐκεῖνοι οἱ λίθοι καθαροί εἰσι, καὶ οὐ κατεδηδεσμένοι, οὐδὲ διεφθαρμένοι, ὥσπερ οἱ ἐνθάδε, ὑπὸ σηπεδόνος καὶ ἁλμυρὶς, ὑπὸ τῶν δεῦρο ξυνερρυηκότων, ἃ καὶ λίθοις καὶ γῇ καὶ τοῖς ἄλλοις ζώοις τε καὶ φυτοῖς αἶσχη τε καὶ νόσους παρέχει. τὴν δὲ γῆν αὐτὴν κεκοσμῆσθαι τούτοις τε ἅπασι, καὶ ἔτι χρυσῷ τε καὶ ἀργύρῳ, καὶ τοῖς ἄλλοις αὐτοῖς τοιούτοις. ἐκφανῆ γὰρ αὐτὰ πεφυκέ-

dam coloris exhibere, inter colorum aliorum varietatem ſplendentes; adeo ut una quædam *eademque* ejus facies varia ſemper appareat. Cum vero ipſa talis ſit, quicquid etiam in ea naſcitur, & eadem ratione naſci, arboreſque & flores & fructus: monteſque item & lapides ſimiliter perfectos eſſe, atque pellucidos, coloribuſque pulchrioribus ornatos; quorum quidem particulæ quædam ſunt lapilli hi, qui apud nos in pretio habentur, ſardiique & iaſpides & ſmaragdi, cæterique ejuſmodi. Illic vero nihil eſſe, quod non tale ſit, atque etiam *alia* eſſe hiſce pulchriora. Hujus autem rei hanc cauſam eſſe, quod lapides illi puri ſint, neque, quemadmodum noſtri, putredine ſalſugineque exeſi atque corrupti ex rebus iis, quæ huc confluunt, quæ & lapidibus & terræ cæteriſque tum animalibus tum plantis, ſordes morboſq; pariunt. Terram vero ipſam hiſce omnibus exornari, atque auro etiam & argento, cæteriſque ſimilibus. Eminentia etenim ipſa natura

ναι, ὄντα πολλὰ πλήθει καὶ μεγάλα, καὶ πανταχῇ τῆς γῆς· ὥστε αὐτὴν ἰδεῖν, εἴ τῳ θέαμα εὐδαιμόνων θεατῶν. ζῶα δ' ἐπ' αὐτῆς εἶναι ἄλλά τε πολλὰ, καὶ ἀνθρώπους, τοὺς μέν, ἐν μεσογείᾳ οἰκοῦντας, τοὺς δὲ, περὶ τὸν ἀέρα, ὥσπερ ἡμεῖς περὶ τὴν θάλατταν· τοὺς δὲ, ἐν νήσοις, ἃς περιῤῥεῖν τὸν ἀέρα, πρὸς τῇ ἠπείρῳ οὔσας. καὶ ἑνὶ λόγῳ, ὅπερ ἡμῖν τὸ ὕδωρ τε καὶ ἡ θάλαττά ἐστι πρός τε τὴν ἡμετέραν χρείαν, τοῦτο ἐκεῖ τὸν ἀέρα· ὃ δὲ ἡμῖν ἀήρ, τοῦτο ἐκείνοις τὸν αἰθέρα. τοὺς δὲ ὥρας αὐτοῖς κρᾶσιν ἔχειν τοιαύτην, ὥστε ἐκείνους ἀνόσους εἶναι, καὶ χρόνον τε ζῆν πολὺ πλείω τοῦ ἐνθάδε· καὶ ὄψει καὶ ἀκοῇ καὶ φρονήσει καὶ πᾶσι τοῖς τοιούτοις ἡμῶν ἀφεστάναι τῇ αὐτῇ ἀποστάσει, ἥπερ ἀήρ τε ὕδατος ἀφέστηκε, καὶ αἰθὴρ ἀέρος πρὸς καθαρότητα. καὶ δὴ καὶ θεῶν ἄλση τε καὶ ἱερὰ αὐτοῖς εἶναι· ἐν οἷς τῷ ὄντι οἰκητὰς θεοὺς εἶναι· καὶ φήμας τε καὶ μαντείας καὶ αἰσθήσεις τῶν θεῶν, καὶ τοιαύτας συνουσίας γίνεσθαι αὐτοῖς πρὸς αὐτούς· καὶ τόν γε ἥλιον καὶ σελήνην καὶ ἄστρα ὁρᾶ-

esse, multaque numero & magna, & ubique per terram; ut eam videre spectatorum felicium sit spectaculum. In ipsa autem & alia animalia multa esse, & homines, alios regionem mediterraneam incolentes, alios circa aerem, quemadmodum nos circa mare; alios etiam, insulas, quas haud procul a continenti positas aer circumfluit. Et, ut summatim dicam, quod nobis aqua est & mare ad usus nostros, idem illic esse aerem: quod vero nobis aer, id illis ætherem esse. Anni vero tempestates talem apud illos habere temperiem, ut illi & morbis careant, & longe diutius quam hi nostri vivant; & visu, auditu, prudentia, cæterisque talibus tanto nobis intervallo præstare, quantum & aer aquæ, & æther aeri puritate præstat. Præterea & illis deorum lucos & fana esse, in quibus dii revera habitent; & responsa item & divinationes deorumque sensus, & hujusmodi consuetudines ipsis cum iis esse: solem quoque & lunam stellasque, qua-

θαι ὑπ' αὐτῶν, οἷα τυγχάνει ὄντα, καὶ τὴν ἄλλην εὐδαιμονίαν ἀκόλουθον εἶναι.

ξ'. Καὶ ὅλην μὲν δὴ τὴν γῆν οὕτω πεφυκέναι, καὶ τὰ περὶ τὴν γῆν· τόπους δ' ἐν αὐτῇ εἶναι κατὰ τὰ ἔγκοιλα αὐτῆς, κύκλῳ περὶ ὅλην, πολλούς· τοὺς μέν, βαθυτέρους καὶ ἀναπεπταμένους μᾶλλον ἢ ἐν ᾧ ἡμεῖς οἰκοῦμεν· τοὺς δὲ, βαθυτέρους ὄντας, τὸ χάσμα αὐτοὺς ἔλαττον ἔχειν τοῦ παρ' ἡμῖν τόπου. ἔτι δ' οὓς καὶ βαθυτέρους τῷ βάθει τοῦ ἐνθάδε εἶναι καὶ πλατυτέρους. τούτους δὲ πάντας ὑπὸ γῆν εἰς ἀλλήλους συντετρῆσθαί τε πολλαχῇ, καὶ κατὰ στενότερα καὶ εὐρύτερα, καὶ διεξόδους ἔχειν. ἦ πολὺ μὲν ὕδωρ ῥεῖν ἐξ ἀλλήλων εἰς ἀλλήλους, ὥσπερ εἰς κρατῆρας· καὶ ἀενάων ποταμῶν ἀμήχανα μεγέθη ὑπὸ τὴν γῆν, καὶ θερμῶν ὑδάτων καὶ ψυχρῶν· πολὺ δὲ πῦρ, καὶ πυρὸς μεγάλους ποταμοὺς, πολλοὺς δὲ ὑγροῦ πηλοῦ, καὶ καθαρωτέρου καὶ βορ-

les revera ſunt, ab iis videri, & in cæteris felicitatem ipſorum *hiſce rebus* conſentaneam eſſe.

60. Atque ita quidem univerſam terram eſſe natura comparatam, & quæ circa eam ſunt: eſſe autem in ipſa, *nempe* in concavis ipſius partibus, loca in univerſo ipſius ambitu multa; partim quidem profundiora atque ampliora, quam *hic locus eſt*, quem nos incolimus, partim vero, profundiora quidem, ſed hiatum anguſtiorem habentia hoc noſtro loco: eſſe & alicubi quædam hoc noſtro minus profunda & ampliora. Hæc autem omnia ſub terra invicem multis in locis perforata eſſe, *foraminibus* partim anguſtioribus, partim amplioribus, & canales habere: qua magna aquarum copia ex aliis in alia *terræ concava*, velut in crateres, confluat; & perennium fluminum ſub terra moles immenſas, aquarum tum calidarum, tum frigidarum; plurimumque ignem, & ignis ingentes amnes; & multos quoque luti liquidi, partim quidem purioris, partim vero

βορωδεστέρου· ὥσπερ ἐν Σικελίᾳ οἱ ὑπὸ τοῦ ῥύακος πηλοῦ ῥέοντες ποταμοί, καὶ αὐτὸς ὁ ῥύαξ. ὧν δὴ καὶ ἑκάστους τοὺς τόπους πλήρους, ὧν ἂν ἑκάστοις τύχοι ἑκάστοτε ἡ περίρροὴ γιγνομένη. ταῦτα δὲ πάντα κινεῖν ἄνω καὶ κάτω, ὥσπερ αἰώρα τινὰ οὖσαν ἐν τῇ γῇ. ἔστι δὲ ἄρα αὕτη ἡ αἰώρα καὶ φύσιν τοιάνδε τινὰ ἔν τι τῶν χασμάτων τῆς γῆς, [1]ἄλλως τε μέγιστον τυγχάνει ὄν, καὶ διαμπερὲς τετρημένον δι' ὅλης τῆς γῆς. τοῦτο ὅπερ Ὅμηρος εἶπε, λέγων αὐτό,

Τῆλε μάλ', ἠχι βάθιστον ὑπὸ χθονός ἐστι βέρεθρον.

ὃ καὶ ἄλλοθι καὶ ἐκεῖνος καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν ποιητῶν Τάρταρον κεκλήκασιν. εἰς γὰρ τοῦτο τὸ χάσμα συῤῥέουσί τε πάντες οἱ ποταμοί, καὶ ἐκ τούτου πάλιν πάντες ἐκρέουσι. γίγνονται δὲ ἕκαστοι τοιοῦτοι, δι' οἵας ἂν καὶ τῆς γῆς ῥέωσιν. ἡ δ' αἰτία ἐστὶ τοῦ ἐκρεῖν τε ἐντεῦθεν καὶ εἰσρεῖν πάντα τὰ ῥεύματα, ὅτι πυθμένα οὐκ ἔχει οὐδὲ βάσιν ὁ ὑγρὸν τοῦτο. αἰωρεῖται δὴ καὶ

magis cœnosi; quemadmodum in Sicilia amnes luti, qui ante *ignis* torrentem profluunt, & ipse torrens: quibus singula complentur loca, quacunque ii singulis temporibus circumfluant. Hæc autem omnia sursum deorsumque ferri, veluti ab oscillo quodam in terra posito. Est autem oscillum id, ob naturam quandam hujusmodi, unus aliquis ex terræ hiatibus, qui & omnino maximus est, & per universam terram perforatus. De quo Homerus ita dicit,

Longe admodum, qua profundissimum sub terra barathrum est.

Quod & ipse alibi & alii poetarum multi Tartarum appellarunt. In hunc enim hiatum omnia confluunt flumina, atque inde rursus effluunt. Talia vero fiunt singula, per qualem labuntur terram. Quod autem hinc effluant omnia rursusque refluant, hæc est causa, quod hic humor nec fundum nec basim habet. Itaque elevatur &

1 Forsan ὃ ἄλλως. *Steph.*

κυμαίνει ἄνω καὶ κάτω· καὶ ὁ ἀὴρ καὶ τὸ πνεῦμα τὸ περὶ αὐτὸν, ταυτὸν ποιεῖ. ξυνέπεται γὰρ αἰτῷ καὶ ὅταν εἰς τὸ ἐπέκεινα τῆς γῆς ὁρμήσῃ, καὶ ὅταν εἰς ὃ νῦν δὴ τάδε. καὶ ὥσπερ τῶν ἀναπνεόντων ἀεὶ ἐκπνεῖ τε καὶ ἀναπνεῖ ῥέον τὸ πνεῦμα, οὕτω καὶ ἐκεῖ ξυναιωρούμενον τῷ ὑγρῷ τὸ πνεῦμα δεινοὺς πνοὰς ἀνέμους καὶ ἀμηχάνους παρέχεται, καὶ εἰσιὸν καὶ ἐξιόν. ὅταν τε οὖν ὁρμῆσαν ἐκποχωρήσῃ τὸ ὕδωρ εἰς τὸν τόπον τὸν δὴ κάτω καλούμενον, τοῖς κατ' ἐκεῖνα τὰ ῥεύματα ἀφ' τῆς γῆς εἰσρεῖ τε καὶ πληροῖ αὐτὰ, ὥσπερ ἃ ἐπαντλοῦντες. ὅταν τε αὖ ἐκεῖθεν μὲν ἀπολίπῃ, δεῦρο δὲ ὁρμήσῃ, τὰ ἐνθάδε πληροῖ αὖθις. τὰ δὲ, πληρωθέντα, ῥεῖ ἀφ' τῶν ὀχετῶν καὶ ἀφ' τῆς γῆς, καὶ εἰς τοὺς τόπους ἕκαστα ἀφικνούμενα, εἰς οὓς [1] ἕκαστος ὁδοποιεῖται, θαλάττας τε καὶ λίμνας καὶ ποταμοὺς καὶ κρήνας ποιεῖ. ἐντεῦθεν δὲ πάλιν δυόμενα κατὰ τῆς γῆς, τὰ μὲν, μακρο-

ſurſum deorſumque fluctuat; idemque facit aer atque ſpiritus, qui circa ipſum eſt. Sequitur enim ipſum, & quando ad ulteriora terræ loca, & quando ad hæc noſtra prorumpit. Et quemadmodum in reſpirando ſpiritus fluxu *alterno* ſemper redditur & attrahitur, ſic ibi ſpiritus una cum humore elatus, vehementes quoſdam ventos & incredibiles commovet, dum & ingreditur & egreditur. Cum ergo aqua, impetu facto, in locum, quem inferiorem appellamus, delabitur, in loca illa per terram rivi influunt, & ipſa implent, velut ii qui aquam antlia hauriunt. Cum vero illinc diſcedens huc erumpat, hæc quoque iterum *flumina* complet. Hæc vero cum plena ſint, per canales terramque fluunt, & cum ſingula illuc profluxerint, quo unicuique patefacta eſt via, maria, lacus, fluvios, fonteſque efficiunt. Hinc autem rurſus relabentia ſubter terram, partim quidem per lon-

1 Forſan ἑκάστοις.

τέρας τόπους διελθόντα καὶ πλείους, τὰ δὲ, ἐλάττους καὶ βραχυτέρους, πάλιν εἰς τὸν Τάρταρον ἐμβάλλει· τὰ μὲν, πολὺ κατωτέρω ἢ ἐπηύλεῖτο, τὰ δὲ, ὀλίγον. πάντα δὲ ὑποκάτω εἰσρεῖ τ ἐκροῆς. καὶ ἔνια μὲν καταντικρὺ ἢ εἰσρεῖ ἐξέπεσεν, ἔνια δὲ κατὰ τὸ αὐτὸ μέρος. ἔστι δὲ ἃ πανταπάσι κύκλῳ διελθόντα, ἢ ἅπαξ ἢ καὶ πλεονάκις διελιχθέντα περὶ τ γῆν, ὥσπερ οἱ ὄφεις, εἰς ὃ δυνατὸν κάτω καμφθέντα, πάλιν ἐμβάλλει, ἢ δυνατόν ἐστιν ἑκατέρωσε μέχρι τ μέσου καπέναι, πέρα δ' οὔ. ἄνωθεν γὰρ ἀμφοτέροις τοῖς ῥεύμασι ὃ ἑκατέρωθεν γίγνεται μέρος.

ξα'. Τὰ μὲν δὴ ἄλλα πολλά τε καὶ μεγάλα καὶ παντοδαπὰ ῥεύματά ἐστι· τυχὸν δ' ἄρα ὄντα ἐν τούτοις τοῖς πολλοῖς τέτταρ' ἄττα ῥεύματα, ὧν ὃ μὲν μέγιστον καὶ ἐξωτάτω ῥέον περικύκλῳ, ὁ καλούμενος Ὠκεανός ἐστι. τούτου δὲ κατανικρὺ καὶ ἐναντίως ῥέων, Ἀχέρων· ὃς δι' ἐρήμων τόπων ῥεῖ ἄλλων, καὶ

giores pluresque locos, partim vero per pauciores atque breviores circumeuntes, rursus in Tartarum confluunt: alia quidem multo profundius quam hausta erant, alia vero paulo: omnia autem inferius influunt, quam effluxerant: & alia per contrariam partem, quam qua influxerant, effluunt, alia vero per partem eandem. At quædam prorsus circumfluentia, aut semel aut etiam sæpius sese circa terram, instar anguium, circumplicantia, quantum fieri potest infra deflexa, iterum infunduntur; quatenus licet in utramque partem, donec ad medium usque defluxerint, ultra vero nequaquam. Utrisque enim rivis *terræ* pars altera est acclivis.

61. Cætera quidem flumina multaque & magna & varia sunt: inter hæc autem omnia quatuor quædam flumina sunt, quorum quidem maximum, & quod extimum *terram* circumfluit, Oceanus appellatur. Huic vero ex adverso motuque contrario fluit Acheron: qui cum per deserta alia fluit loca, tum

δὴ ϗ ὑπὸ γῆν ῥέων, εἰς τ̓ λίμνην ἀφικνεῖ τ̓ Αρχερουσιάδα· ὃ αἱ τ̃ τετελευτηκότων ψυχαὶ τ̃ πολλῶν ἀφικνοῦνται· ϗ πνας εἱμαρμένους χρόνους μείνασαι, αἱ μὲν, μακροτέρους, αἱ δὲ, βραχυτέρους, πάλιν ἐκπέμπον᾽ εἰς τὰς τ̃ ζώων γενέσεις. τρίτος δὲ ποταμὸς τούτων μετ᾽ μέσον ἐκβάλλει, ϗ ἐγγὺς τ̃ ἐκβολῆς ἐκπίπτει εἰς τόπον μέγαν, πυρὶ πολλῷ καιόμενον, ϗ λίμνην ποιεῖ μείζω τ̃ παρ᾽ ἡμῖν θαλάττης, ζέουσαν ὕδατος ϗ πηλοῦ. ἐντεῦθεν δὲ χωρεῖ κύκλῳ θολερὸς ϗ πηλώδης· περιελιττόμενος δὲ τῇ γῇ, ἄλλοσέ τε ἀφικνεῖται, ϗ παρ᾽ ἔσχατα τ̃ Αχερουσιάδος λίμνης, οὐ ξυμμιγνύμενος τῷ ὕδατι. περιελιχθεὶς δὲ πολλάκις ὑπὸ γῆς, ἐμβάλλει κατωτέρω τοῦ Ταρτάρου. Οὗτος δ᾽ ἐστὶν ὃν ἔπι ἐπονομάζουσι Πυριφλεγέθοντα· ὧ ϗ οἱ ῥύακες ἀποσπάσματα ἀναφυσῶσιν, ὅπη ἂν τύχωσι τ̃ γῆς. τοῦτον δ᾽ αὖ καλαπτικὸν, ὁ τέταρτος ἐκπίπτει εἰς τόπον πρῶτον δεινόν τε ϗ ἄγριον, ὡς λέγε᾽, χρῶμα δὲ ἔχοντα ὅλον οἷον ὁ κυανός· ὃν

subter terram fluens, in paludem devenit Acheruſiam: quo plerorumque omnium defunctorum animæ deveniunt; ibique deſtinata quædam ſpatia commoratæ, aliæ quidem longiora, aliæ breviora, rurſus in generationes animantium emittuntur. Tertius vero fluvius horum medius effluit; nec longe ab exitu ſuo *progreſſus*, in locum cadit vaſtum, multo igne flagrantem, efficitque paludem noſtro mari majorem, aqua lutoque ferventem. Hinc vero turbidus lutulentuſque progreditur; terraque circumdata, cum alio tum ad extrema paludis Acheruſiæ pervenit, nec tamen cum illius aqua miſcetur: ſed ſub terra ſæpius revolutus, in Tartari inferiora influit. Is vero eſt, quem Pyriphlegethontem etiamnum nominant; cujus fluenta avulſos etiam rivos emittunt, quocunque terrarum ſe obtulerint. Ex adverſo autem huic *fluvius* quartus primum in locum erumpit horridum & aſperum, ut ferunt, totum vero colore cyaneo tinctum; quem

δὴ ἐπονομάζουσι Στύγιον· καὶ τὴ λίμνην ποιῇ ὁ ποταμὸς ἐμβάλλων, Στύγα. ὁ δ' ἐμπεσὼν ἐνταῦθα, καὶ δεινὰς δυνάμεις λαβὼν ἐν τῷ ὕδατι, δύς κτ τ γῆς, ὑπιελιπόμενος χωρεῖ ἐναντίως τῷ Πυριφλεγέθοντι, καὶ ἀπαντᾷ ἐν τῇ Αχερουσιάδι λίμνῃ ἐξ ἐναντίας. καὶ οὐδὲ τὸ τούτου ὕδωρ οὐδενὶ μίγνυται, ἀλλὰ καὶ οὗτος κύκλῳ περιελθὼν, ἐμβάλλει εἰς τὸν Τάρταρον, ἐναντίως τῷ Πυριφλεγέθοντι. ὄνομα δὲ τούτῳ ἐστὶν, ὡς οἱ ποιηταὶ φάσκουσι, Κωκυτός.

ξϛ'. Τούτων δὲ οὕτω πεφυκότων, ἐπειδὰν ἀφίκωνται οἱ τετελευτηκότες εἰς τὸν τόπον, οὓς ὁ δαίμων ἕκαστον κομίζῃ, πρῶτόν μὲν διεδικάσαντο οἵ τε καλῶς καὶ ὁσίως καὶ δικαίως βιώσαντες, καὶ οἱ μή. καὶ οἱ μὲν ἂν δόξωσι μέσως βεβιωκέναι, πορευθέντες ἐπὶ τὸν Αχέροντα, ἀναβάντες ἃ δὴ αὐτοῖς ὀχήματά ἐστιν, ὅπῃ τούτων ἀφικνοῦνται εἰς τὴν λίμνην· καὶ ἐκεῖ οἰκοῦσί τε, καὶ καθαιρόμενοι, τά τε ἀδικήματα διδόντες δίκας, ἀπολύονται, εἴ τις τι ἠδίκησε· τῶν

quidem Stygium nominant: atque hic fluvius influens paludem efficit Stygem. In hanc vero incidens, viribusque ingentibus in ejus aqua collectis, sub terra se condit, & circumvolutus, cursu Pyriphlegethonti adverso incedit, & in Acherusia palude e contraria parte illi occurrit. Nec ulli hujus aqua miscetur, sed & hic revolutus in gyrum ex adverso Pyriphlegethonti in Tartarum influit. Ipsius autem nomen, quemadmodum aiunt poetæ, Cocytus est.

62. Hisce natura ita constitutis, quando in eum locum defuncti pervenerint, quo dæmon unumquemque deducit, primo quidem judicium subeunt tum qui honeste, sancte, & juste, tum qui aliter vixerint. Ac quicunque mediocriter vixisse comperiantur, ad Acherontem profecti, vehiculis, quæ ipsis parata sunt, conscensis, his vecti in paludem perveniunt *Acherusiam*; ibique habitant, purgatique, & pœnas dantes injuriarum, si quis quid injuste egerit, absolvuntur; &

τε εὐεργεσιῶν τιμὰς φέρεσθαι, καὶ τὴν ἀξίαν ἕκαστος. οἱ δ' ἂν δόξωσιν ἀνιάτως ἔχειν, διὰ τὰ μεγέθη τῶν ἁμαρτημάτων, ἢ ἱεροσυλίας πολλὰς καὶ μεγάλας, ἢ φόνους ἀδίκους καὶ παρανόμους πολλοὺς ἐξειργασμένοι, ἢ ἄλλα ὅσα τυγχάνει ὄντα τοιαῦτα, τούτους δὲ ἡ προσήκουσα μοῖρα ῥίπτει εἰς τὸν Τάρταρον, ὅθεν οὔποτε ἐκβαίνουσιν. οἱ δ' ἂν ἰάσιμα μέν, μεγάλα δὲ δόξωσιν ἡμαρτηκέναι ἁμαρτήματα, οἷον πρὸς πατέρα ἢ μητέρα ὑπ' ὀργῆς βίαιόν τι προάξαντες, καὶ μεταμελὲν αὐτοῖς τὸν ἄλλον βίον βιῶσιν, ἢ ἀνδροφόνοι τοιούτῳ τινὶ ἄλλῳ τρόπῳ γένωνται, τούτους δὲ ἐμπεσεῖν μὲν εἰς τὸν Τάρταρον ἀνάγκη· ἐμπεσόντας δὲ αὐτούς, καὶ ἐνιαυτὸν ἐκεῖ γενομένους, ἐμβάλλει ὅ κῦμα· τοὺς μὲν ἀνδροφόνους, καὶ τὴν Κωκυτόν· σὺν δὲ πατραλοίας καὶ μητραλοίας, καὶ τὴν Πυριφλεγέθοντα. ἐπειδὰν δὲ φερόμενοι γένωνται καὶ τὴν λίμνην τὴν Ἀχερουσίδα, ἐνταῦθα βοῶσί τε καὶ καλοῦσιν, οἱ μέν, οὓς ἀπέκτειναν,

pro meritis item ſinguli benefactorum præmia reportant. Qui vero ob ſcelerum magnitudinem inſanabiles videantur, quod ſacrilegia multa & magna, vel cædes multas injuſtas & legibus vetitas, aliave, quæcunque hujuſmodi ſint, perpetraverint, hoſce quidem ſors conſentanea in Tartarum projicit, unde nunquam egrediuntur. Qui autem ſanabilia quidem peccata, ſed ingentia commiſiſſe reperiantur, ut qui adverſus patrem vel matrem violentum aliquid præ ira perpetrarint, ſed pœnitentia ducti eos in reliqua vita coluerint, vel qui alio quodam ſimili modo homicidæ fuerint, eos in Tartarum quidem neceſſe eſt incidere; ſed poſtquam inciderint, atque ibi per annum commorati fuerint, eos fluctus inde ejicit; homicidas quidem per Cocytum, patrum vero & matrum violatores per Pyriphlegethontem. Poſtquam vero *ab his* delati *fluminibus* ad paludem Acheruſiam pervenerint, clamant hic vocantque, alii eos, quos interfecerint,

οἱ δέ, οὓς ἠδίκησαν. καλέσαντες δ' ἱκετεύσι, καὶ δέονται ἐᾶσαι σφᾶς ἐκβῆναι εἰς τὴν λίμνην καὶ δέξασθαι. καὶ ἐὰν μὲν πείσωσιν, ἐκβαίνουσί τε καὶ λήγουσι τῶν κακῶν· εἰ δὲ μή, φέρονται αὖθις εἰς τὸν Τάρταρον, καὶ ἐκεῖθεν πάλιν εἰς τοὺς ποταμούς. καὶ ταῦτα πάσχοντες ἅ φημι τέλος παύονται, ὁπόταν πείσωσιν οὓς ἠδίκησαν. αὕτη γὰρ ἡ δίκη ὑπὸ τῶν δικαστῶν αὐτοῖς ἐτάχθη. οἱ δὲ δὴ ἂν δόξωσι διαφερόντως τοῦ ὁσίως βεβιωκέναι, οὗτοί εἰσιν οἱ τῶνδε μὲν τῶν τόπων τῶν ἐν τῇ γῇ ἐλευθερούμενοί τε καὶ ἀπαλλαττόμενοι, ὥσπερ δεσμωτηρίων, ἄνω δὲ εἰς τὴν καθαρὰν οἴκησιν ἀφικνούμενοι, καὶ ὑπὲρ γῆς οἰκίζόμενοι. τούτων δὲ αὐτῶν οἱ φιλοσοφίᾳ ἱκανῶς καθηραμένοι, ἄνευ τε σωμάτων ζῶσι τὸπαρεκπαν εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον, καὶ εἰς οἰκήσεις ἔτι τούτων καλλίους ἀφικνοῦνται· ἃς οὔτε ῥᾴδιον δηλῶσαι, οὔτε ὁ χρόνος ἱκανὸς ἂν τῷ παρόντι.

ξγ'. Ἀλλὰ τούτων δὴ ἕνεκα χρὴ ὧν διεληλύθαμεν, ὦ

alii eos, quos injuriis affecerint. Vocatoſque ſuppliciter rogant atque obteſtantur, ut eos permittant in paludem ingredi, ipſoſque excipiant. Ac, ſi id impetraverint, *in paludem* egrediuntur, & malorum finem habent: ſin minus, referuntur in Tartarum, atque inde rurſus in flumina. Neque hæc pati deſinunt, priuſquam eos, quos injuriis affecerint, exoraverint. Hæc enim pœna illis a judicibus impoſita erat. Qui autem pie præ cæteris vixiſſe reperiantur, hi ſunt, qui ex his intra terram locis, tanquam e carceribus, ſoluti ac liberati, in puram altius regionem aſcendunt, & ſupra terram habitant. Horum autem quicunque ſatis per philoſophiam purgati fuerint, abſque corporibus omnino per omne futurum tempus vivunt, & in habitationes etiam hiſce pulchriores perveniunt; quas neque facile eſt deſcribere, neque præſens tempus ad id agendum ſufficeret.

63. Horum itaque, quæ narrata ſunt, gratia, omni ſtudio,

Σιμμία, πάντα ποιεῖν, ὅτε ἀρετῆς καὶ φρονήσεως ἐν τῷ βίῳ μεταλαχεῖν. καλὸν γὰρ τὸ ἆθλον, καὶ ἡ ἐλπὶς μεγάλη. τὸ μὲν οὖν ταῦτα διϊσχυρίσασθαι οὕτως ἔχειν, ὡς ἐγὼ διελήλυθα, οὐ πρέπει νοῦν ἔχοντι ἀνδρί. ὅτι μέντοι ἢ ταῦτ' ἐστὶν, ἢ τοιαῦτα ἄττα, περὶ τὰς ψυχὰς ἡμῶν καὶ τὰς οἰκήσεις, ἐπείπερ ἀθάνατόν γε ἡ ψυχὴ φαίνεται οὖσα, τοῦτο καὶ πρέπειν ἐμοὶ δοκεῖ, καὶ ἄξιον κινδυνεύσαι, οἰομένῳ οὕτως ἔχειν. καλὸς γὰρ ὁ κίνδυνος, καὶ χρὴ τὰ τοιαῦτα ὥσπερ ἐπᾴδειν ἑαυτῷ. διὸ δὴ ἔγωγε καὶ πάλαι μηκύνω τὸν μῦθον. ἀλλὰ τούτων δὴ ἕνεκα θαρρεῖν χρὴ περὶ τῇ αὐτοῦ ψυχῇ ἄνδρα, ὅστις ἐν τῷ βίῳ τὰς μὲν ἄλλας ἡδονὰς τὰς περὶ τὸ σῶμα καὶ τὸς κόσμους εἴασε χαίρειν, ὡς ἀλλοτρίους τε ὄντας, καὶ πλέον θάτερον ἡγησάμενος ἀπεργάζεσθαι· τὰς δὲ περὶ τὸ μανθάνειν ἐσπούδασέ τε, καὶ κοσμήσας τὸν ψυχὸν οὐκ ἀλλοτρίῳ ἀλλὰ τῷ αὐτῆς

Simmia, eſt adnitendum, ut in hac vita virtutem ſapientiamque conſequamur. Præclarum enim eſt præmium, & ſpes ingens. Hæc quidem eo ſe pacto *prorſus* habere, quo ego expoſui, non decet virum ſanæ mentis aſſerere. Eſſe tamen vel hæc vel hujuſmodi quædam, quod ad animas noſtras earumque habitationes ſpectat, quandoquidem animam certe immortalem eſſe apparet, id & *aſſerere* decere mihi videtur, & dignum eſſe, cujus *quaſi* diſcrimen, id ita ſe habere exiſtimantes, adeamus. Honeſtum enim eſt periculum, oportetque hujuſcemodi rebus, quaſi incantamentis, noſmet delenire. Quapropter ipſe jamdudum fabulam produxi. Horum itaque gratia bonam ſpem de anima ſua habere debet, quicunque, cæteris quidem voluptatibus, *ſcilicet* iis, quæ ad corpus ſpectant, ejuſque ornamentis neglectis, tanquam alienis, & quod illud alterum efficere pluris eſſe exiſtimet, voluptates, quæ diſcendo percipiantur, ſtudioſe ſectatus fuerit, cumque animum non alieno, ſed proprio decoraverit

κόσμῳ, σωφροσύνῃ τε καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀνδρείᾳ καὶ ἐλευθερίᾳ καὶ ἀληθείᾳ, οὕτω περιμένει τὴν εἰς ᾅδου πορείαν, ὡς πορευσόμενος ὅταν ἡ εἱμαρμένη καλῇ. ὑμεῖς μὲν οὖν, ἔφη, ὦ Σιμμία τε καὶ Κέβης καὶ οἱ ἄλλοι, εἰσαῦθις ἐν τινι χρόνῳ ἕκαστοι πορεύσεσθε. ἐμὲ δὲ νῦν ἤδη καλεῖ (φαίη ἂν ἀνὴρ τραγικὸς) ἡ εἱμαρμένη, καὶ σχεδόν τι μοι ὥρα πρὸς τὸ λουτρόν. δοκῶ γὰρ ἤδη βέλτιον εἶναι λουσάμενον πιεῖν τὸ φάρμακον, καὶ μὴ πρότερον τὰ σώματα παρέχειν νεκρὸν λοῦσαι.

ξδ'. Ταῦτα δὴ εἰπόντος αὐτοῦ, ὁ Κρίτων, Εἶεν, ἔφη, ὦ Σώκρατες. τί δὴ τούτοις ἢ ἐμοὶ ἐπιτέλλῃ, ἢ περὶ τῶν παίδων, ἢ περὶ ἄλλου του, ὅ, τι ἂν σοι πιθόντες ἡμεῖς, ἐν χάριτι μάλιστα ποιοῖμεν; Ἅπερ ἀεὶ λέγω, ἔφη, ὦ Κρίτων· οὐδὲν καινότερον· ὅτι ὑμῶν αὐτῶν ἐπιμελούμενοι ὑμεῖς, καὶ ἐμοὶ καὶ τοῖς ἐμοῖς καὶ ὑμῖν αὐτοῖς ἂν χάριτα ποιήσετε ἅτ' ἂν ποιῆτε· κἂν μὴ νῦν ὁμολογήσητε. ἐὰν δὲ ὑμῶν μὲν αὐτῶν ἀμελῆτε, καὶ μὴ θέλητε,

ornatu, temperantia, juſtitia, fortitudine, libertate, & veritate, ita demum ad inferos migrationem expectat, tanquam, cum fatum vocaverit, migraturus. Vos quidem, inquit, Simmia & Cebes cæterique, aliquo poſthac tempore ſinguli migrabitis. Me vero jam nunc, (tragicus aliquis dixerit) vocat fatum; ac ferme tempus eſt, ut ad lavandum divertam. Præſtat enim, ut puto, me prius lavari, quam venenum bibam, nec cadaveris lavandi mulieribus negotium faceſſere.

64. Cum hæc ergo dixiſſet, Eſto, Socrates, inquit Crito: quidnam vero his vel mihi mandas, aut de filiis tuis aut de quavis alia re, quod agendo maxime tibi gratum fecerimus? Nihil novi, Crito, inquit, ſed quod ſemper vobis prædixi; *nimirum* ſi veſtri curam habueritis, & mihi & meis & vobis ipſis grata feceritis, quæcunque feceritis; etiamſi nunc non promiſeritis. At vero, ſi vos ipſos neglexeritis, nec volueritis ex iis, quæ

ὥσπερ κατ' ἴχνη, κατὰ τά νῦν τε εἰρημένα καὶ τὰ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ, ζῆν, ἢν δὲ ἐὰν πολλὰ ὁμολογήσητε ἐν ᾧ παρόντι καὶ σφόδρα, οὐδὲν πλέον ποιήσετε. Ταῦτα μὲν τοίνυν προθυμησόμεθα, ἔφη, ὅτω ποιεῖν. βαπτόμεν δὲ σε τρόπον; Οπως ἂν, ἔφη, βούλησθε· ἐάν γε λάβητέ με, καὶ μὴ ἐκφύγω ὑμᾶς. Γελάσας δὲ ἅμα ἡσυχῆ, καὶ πρὸς ἡμᾶς ἀποβλέψας, εἶπεν, Οὐ πείθω, ἔφη, ὦ ἄνδρες, Κρίτωνα, ὡς ἐγώ εἰμι οὗτος ὁ Σωκράτης, ὁ νυνὶ διαλεγόμενος, καὶ διατάττων ἕκαστα τῶν λεγομένων· ἀλλ' οἴεταί με ἐκεῖνον εἶναι, ὃν ὀφθαλμὸν ὀλίγον ὕστερον νεκρὸν, καὶ ἐρωτᾷ πῶς δεῖ με θάπτειν. ὅτι ἐγὼ πάλαι πολὺν λόγον πεποίημαι, ὡς ἐπειδὰν πίω ὅ φάρμακον, οὐκέτι ὑμῖν παραμενῶ, ἀλλ' οἰχήσομαι ἀπιὼν εἰς μακάρων δή τινας εὐδαιμονίας, ταῦτά μοι δοκῶ εἰκῇ ἄλλως λέγειν, παραμυθούμενος ἅμα μὲ ὑμᾶς, ἅμα δ' ἐμαυτόν. ἐγγυήσασθε οὖν με πρὸς Κρίτωνα, ἔφη, τὴν ἐναντίαν ἐγγύην, ἢ ἣν οὗτος

& nunc & ſuperiori tempore dicta ſunt, tanquam veſtigiis, vitam inſtituere, nihil prorſus proficietis, etſi multa nunc ac vehementer mihi promiſeritis. Hæc ergo ita præſtare, ait *Crito*, curæ nobis erit. Sed quemadmodum te ſepeliemus? Ut vobis, inquit, libet; ſi modo me apprehenderitis, ac ego vos non effugero. Et ſimul leniter ſubridens, & ad nos converſus, Non perſuadeo, inquit, viri, Critoni, me eſſe hunc Socratem, qui nunc diſputat, & ſingula dicta diſponit: ſed opinatur me illum eſſe, quem paulo poſt mortuum videbit, & rogat utique quemadmodum me ſepeliri oporteat. Quod autem jamdudum plurimis verbis contendi, me, poſtquam venenum bibero, haud ulterius vobiſcum remanſurum, ſed ad quaſdam beatorum abiturum felicitates, hoc quidem mihi videor fruſtra illi dixiſſe, conſolans vos ſimul atque me ipſum. Vades igitur voſmet ipſos, inquit, pro me Critoni date, contraria prorſus ſpondentes, quam quæ ipſe

πρὸς τοὺς δικαστὰς ἠγγυᾶτο. οὗτος μὲν γὰρ ἢ μὴν παραμενεῖν· ὑμεῖς δέ, ἢ μὴν μὴ παραμενεῖν ἐγγυήσασθε, ἐπειδὰν ἀποθάνω, ἀλλὰ οἰχήσεσθαι ἀπιόντα· ἵνα Κείτων ῥᾷον φέρῃ, καὶ μὴ, ὁρῶν μου τὸ σῶμα ἢ καιόμενον ἢ καταρυττόμενον, ἀγανακτῇ ὑπὲρ ἐμοῦ, ὡς δεινὰ ἄλλα πάσχοντι· μηδὲ λέγῃ ἐν τῇ ταφῇ, ὡς ἢ προτίθεται Σωκράτη, ἢ ἐκφέρει, ἢ καταρύτει. εὖ γὰρ ἴσθι, ἦ δ' ὅς, ὦ ἄριστε Κείτων, ὃ μὴ καλῶς λέγειν, οὐ μόνον εἰς αὐτὸ τοῦτο πλημμελὲς, ἀλλὰ καὶ κακόν τι ἐμποιεῖ ταῖς ψυχαῖς. ἀλλὰ θαῤῥεῖν τε χρὴ, καὶ φάναι τὸν μὲν σῶμα θάπτειν, καὶ θάπτειν οὕτως, ὅπως ἄν σοι φίλον ᾖ, καὶ μάλιστα ἡγῇ νόμιμον εἶ).

ξε'. Ταῦτ' εἰπὼν, ἐκεῖνος μὲν ἀνίστατο εἰς οἴκημά τι ὡς λουσόμενος, καὶ ὁ Κείτων εἵπετο αὐτῷ· ἡμᾶς δ' ἐκέλευε περιμένειν. περιεμένομεν οὖν, πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς διαλεγόμενοι περὶ τῶν εἰρημένων, καὶ ἀνασκοποῦντες· τότε

judicibus meis ſpoſpondit. Ille enim, me certe permanſurum; vos autem, me, cum obiero, certe non permanſurum ſpondete, ſed omnino abiturum; ut Crito hoc facilius ferat, neque, cum meum corpus vel cremari cernat vel ſepeliri, caſum meum, quaſi gravia quædam paſſus fuerim, indignetur; neque dicat in funere, collocari Socratem, aut efferri, aut ſub terram condi. Certum enim id habeto, inquit ille, optime Crito, nos minus recte loquendo non ſolum hoc ipſo peccare, verum etiam animis noſtris damni aliquod inferre. At bono animo eſſe oportet, atque corpus meum, *non me*, ſepeliendum dicere, atque ita ſepelire, ut tibi placebit, legibuſque maxime conſentaneum eſſe cenſebis.

65. His dictis, ille quidem ſurgens diſceſſit in cubiculum quoddam ut lavaret, & Crito eum ſecutus eſt: nos vero expectare juſſit. Expectabamus ergo, de iis, quæ dicta erant, inter nos differentes, rurſuſque ea conſiderantes; non-

δ' αὖ περὶ τῆς συμφορᾶς διεξιόντες, ὅση ἡμῖν γεγονυῖα εἴη, ἀτεχνῶς ἠγούμενοι, ὥσπερ πατρὸς στερηθέντες, διάξειν ὀρφανοὶ τὸν ἔπειτα βίον. ἐπειδὴ δὲ ἐλούσατο, καὶ ἦνέχθη παρ' αὐτὸν τὰ παιδία, (δύο γὰρ αὐτῷ ἡμῖν σμικροὶ ἦσαν, εἷς δὲ μέγας) καὶ αἱ οἰκεῖαι γυναῖκες ἀφίκοντο, ἐκείναις ἐναντίον τοῦ Κείτωνος διαλεχθείς τε καὶ ὑπισείλας ἅττα ἐβούλετο, τὰς μὲν γυναῖκας καὶ τὰ παιδία ἀπέναι ἐκέλευσεν, αὐτὸς δὲ ἦκε παρ' ἡμᾶς. καὶ ἦν ἤδη ἐγγὺς ἡλίου δυσμῶν. χρόνον γὰρ πολὺν διέτριψεν ἔνδον. ἐλθὼν δ' ἐκαθέζετο λελουμένος· καὶ οὐ πολλὰ ἅττα μετὰ ταῦτα διελέχθη. καὶ ἦκεν ὁ τῶν ἕνδεκα ὑπηρέτης, καὶ στὰς παρ' αὐτὸν, Ὦ Σώκρατες, ἔφη, οὐ καταγνώσομαί γέ σου ὅπερ ἄλλων καταγιγνώσκω, ὅτι μοι χαλεπαίνουσι καὶ καταρῶνται, ἐπειδὰν αὐτοῖς παραγγέλλω πίνειν ὃ φάρμακον, ἀναγκαζόντων τῶν ἀρχόντων. σὲ δ' ἐγὼ καὶ ἄλλως ἔγνωκα ἐν τούτῳ

nunquam vero de calamitate, quanta *ſcilicet* nobis accidiſſet, verba facientes, plane exiſtimantes, nos, tanquam patre privatos, reliquam deinceps vitam orbos traducturos eſſe. Cum vero *Socrates* laviſſet, & adducti ad eum eſſent pueri ejus, (duos enim filios parvulos habuit, unum autem jam grandem) & domeſticæ mulieres adveniſſent, & cum eas coram Critone allocutus eſſet, iiſque, quæ voluit, mandaſſet, mulieres quidem & pueros abire juſſit, ipſe vero ad nos rediit. Jamque ſolis occaſus appropinquabat. Multum enim tempus intus commoratus erat. Ubi autem a lavando advenerat, conſedit; nec multa poſthæc locutus eſt. Tunc venit undecimvirum miniſter, eique adſtans, Illud, inquit, in te, Socrates, minime animadvertam, quod in aliis animadverti, eos *nempe* mihi ſuccenſere, meque execrari, quando, magiſtratibus *me id agere* cogentibus, iis venenum eſſe bibendum denuncio. Te vero cognovi & in aliis rebus per hoc

χρόνῳ γενναιόταζον καὶ πραότατον καὶ ἄριστον ἄνδρα ὄντα τῶν πώποτε δεῦρο ἀφικομένων· καὶ δὴ καὶ νῦν εὖ οἶδ' ὅτι οὐκ ἐμοὶ χαλεπαίνεις, (γινώσκεις γὰρ σὺ αἰτίους) ἀλλὰ ἐκείνοις. νῦν οὖν (οἶσθα γὰρ ἃ ἦλθον ἀγγελῶν) χαῖρέ τε καὶ πειρῶ ὡς ῥᾷστα φέρειν τὰ ἀναγκαῖα. Καὶ ἅμα δακρύσας, μεταστρεφόμενος ἀπῄει. καὶ ὁ Σωκράτης, ἀναβλέψας πρὸς αὐτὸν, Καὶ σύ, ἔφη, χαῖρε· καὶ ἡμεῖς ταῦτα ποιήσομεν. Καὶ ἅμα πρὸς ἡμᾶς, Ὡς ἀστεῖος, ἔφη, ὁ ἄνθρωπος· καὶ ὡς διὰ πάντα μοι τὸν χρόνον προσήει, καὶ διελέγετο ἐνίοτε· καὶ ἦν ἀνδρῶν λῷστος· καὶ νῦν ὡς γνησίως με ἀποδακρύει. Ἀλλά γε δή, ὦ Κρίτων, πειθώμεθα αὐτῷ· καὶ ἐνεγκάτω τις τὸ φάρμακον, εἰ τέτριπται· εἰ δὲ μή, τριβάτω ὁ ἄνθρωπος. Καὶ ὁ Κείτων, Ἀλλ' οἶμαι, ἔφη, ἔγωγε, ὦ Σώκρατες, ἔτι ἥλιον εἶναι ἐπὶ τοῖς ὄρεσι, καὶ οὔπω δεδυκέναι. καὶ ἅμα ἐγὼ οἶδα ἄλλους πάνυ ὀψὲ πίνοντας, ἐπειδὰν ὡς ἀγγελθῇ αὐτοῖς, δειπνήσαντάς τε καὶ πόν-

tempus generoſiſſimum, manſuetiſſimum, optimumque eſſe omnium, qui huc unquam venerunt, virum: ideoque & nunc certo ſcio te mihi haud ſuccenſere, (noſti enim auctores) ſed illis. Nunc ergo (ſcis enim quid huc nunciaturus veni) vale, atque conare neceſſaria hæc quam facillime ferre. Simulque in lacrymas effuſus, retro converſus abiit. Et Socrates illum intuitus, Et tu, inquit, vale; noſque hæc præſtabimus. Et ſimul ad nos *converſus*, Quam urbanus, inquit, iſte homo eſt! & ad me is per totum hoc tempus ventitabat, & colloquebatur aliquando; virorumque erat optimus; & nunc quam generoſe me deflet. Verum enimvero, Crito illi pareamus; & afferat venenum aliquis, ſi tritum eſt; ſin minus, iſte conterat. Hic Crito, Atqui ego, Socrates, inquit, exiſtimo ſolem nondum montes reliquiſſe, neque adhuc occidiſſe. Simulque alios novi etiam valde ſero bibiſſe, poſtquam ipſis nunciatum eſſet, cœnatos atque bene ad-

τας εὖ μάλα, καὶ συγγενομένους γ' ἐνίοις ὧν ἂν τύχωσιν ὀπτῦμῦντες. Ἀλλὰ μηδὲν ἐπείγου. ἔτι γὰρ ἐγχωρεῖ. Καὶ ὁ Σωκράτης, Εἰκότως γ', ἔφη, ὦ Κρίτων, ἐκεῖνοί τε ταῦτα ποιοῦσιν, ἃ σὺ λέγεις, (οἴονται γὰρ κερδανεῖν ταῦτα ποιήσαντες) καὶ ἔγωγε εἰκότως ταῦτα οὐ ποιήσω. οὐδὲν γὰρ οἶμαι κερδανεῖν, ὀλίγον ὕστερον πιὼν, ἀλλὰ γε ἢ γέλωτα ὀφλήσειν πρὸ ἐμαυτῷ, γλιχόμενος δὲ ζῆν, καὶ φειδόμενος οὐδενὸς ἔτι ἐνόντος. Ἀλλ' ἴθι, ἔφη, πείθου, καὶ μὴ ἄλλως ποίει.

ξϛ'. Καὶ ὁ Κρίτων ἀκούσας, ἔνευσε τῷ παιδὶ πλησίον ἑστῶτι. καὶ ὁ παῖς ἐξελθὼν καὶ συχνὸν χρόνον διατρίψας, ἦκεν ἄγων τὸν μέλλοντα δώσειν τὸ φάρμακον, ἐν κύλικι φέροντα τετριμμένον. ἰδὼν δὲ ὁ Σωκράτης τὸν ἄνθρωπον, Εἶεν, ἔφη, ὦ βέλτιστε· (σὺ γὰρ τούτων ἔμπειρος) τί χρὴ ποιεῖν; Οὐδὲν ἄλλο, ἔφη, ἢ πιόντα περιέναι, ἕως ἂν σοι βάρος ἐν τοῖς σκέλεσι γένηται· ἔπειτα κατακεῖσθαι.

modum potos, & nonnullos etiam amoribus ſuis potitos. Quamobrem ne feſtines: adhuc enim *tempus* ſupereſt. Tum Socrates, Jure quidem, Crito, inquit, ii iſta, quæ tu dicis, faciunt, (exiſtimant enim ſe iſta agendo lucri aliquid percepturos) & ego iſta jure merito non faciam. Nihil enim mihi, ſi paulo tardius venenum bibero, lucri acceſſurum arbitror, præterquam quod mihimet ipſi ludibrium debuero, vitæ nimis tenax, ejuſque, cum nihil jam amplius ſupereſt, parcus. Age itaque, inquit, obtempera, neque aliter facias.

66. Hoc audito, Crito puero prope adſtanti annuit. Et puer egreſſus & aliquod tempus commoratus, venit, eum, qui venenum daturus erat, adducens, quique id in poculo tritum ferebat. Hunc vero Socrates conſpicatus, Cedo, inquit, vir optime, (tu enim harum rerum peritus es) quid faciendum eſt? Nihil aliud, inquit, quam, ubi biberis, deambulare, donec crura tibi graventur; tum vero decumbere:

καὶ οὕτως αὐτὸ ποιήσεις. Καὶ ἅμα ὥρεξε τὴν κύλικα τῷ Σωκράτει. ὁ δὲ λαβὼν, καὶ μάλα ἵλεως, ὦ Ἐχέκρατες, οὐδὲν τρέσας, οὐδὲ διαφθείρας οὔτε τὴν χρόαν οὔτε τὸ πρόσωπον, ἀλλ' ὥσπερ εἰώθει, ταυρηδὸν ὑποβλέψας πρὸς τὸν ἄνθρωπον, Τί λέγεις, ἔφη, περὶ τοῦδε τοῦ ποτοῦ πρὸς τὸ ἀποσπεῖσαί τινί; ἔξεστιν, ἢ οὔ; Τοσοῦτον, ἔφη, ὦ Σώκρατες, τρίβομεν, ὅσον οἰόμεθα μέτριον εἶναι πιεῖν. Μανθάνω, ἦ δ' ὅς· ἀλλ' εὔχεσθαι γέ που τοῖς θεοῖς ἔξεστί τε καὶ χρὴ, τὴν μετοίκησιν τὴν ἐνθένδε ἐκεῖσε εὐτυχῆ γενέσθαι· ἃ δὴ καὶ ἐγὼ εὔχομαί τε, καὶ γένοιτο ταύτη. Καὶ ἅμα εἰπὼν ταῦτα, ὑπεδέξατο, καὶ μάλα εὐχερῶς καὶ εὐκόλως ἐξέπιε. καὶ ἡμῶν οἱ πολλοὶ τέως μὲν ὑπερεκῶς οἷοί τε ἦσαν κατέχειν τὸ μὴ δακρύειν· ὡς δὲ εἴδομεν πίνοντά τε καὶ πεπωκότα, ἐκεῖνο. Ἀλλ' ἐμοῦ γε βίᾳ καὶ αὐτῷ ἀσμενὶ ἐχώρει τὰ δάκρυα· ὥστε ἐγκαλυψάμενος ἀπέκλαιον ἐμαυτόν. οὐ γὰρ δὴ ἐκεῖνον γε, ἀλλὰ τὴν ἐμαυτοῦ

atque ita id facies. Simulque calicem Socrati porrexit. Et ille eo accepto, & valde quidem hilaris, Echecrates, nihil tremens, neque colore nec vultu in pejus commutato, ſed taurino, ut ſolitus erat, aſpectu hominem intuitus, Quid ais, inquit, de hoc poculo? licet alicui libare, an non? Tantum, inquit, Socrates, *ſolummodo* terimus, quantum bibituro ſatis fore arbitramur. Intelligo, inquit ille: at orare certe deos, ut mea hinc illuc migratio felix ſit, & licet & decet: quæ quidem & oro, & utinam ita fiat. Simulque cum hæc dixiſſet, finem loquendi faciens, facileque admodum & alacriter ebibit. Ac eouſque quidem plerique noſtrum ſatis quodammodo lachrymas continere potueramus: ubi vero eum & bibentem & cum bibiſſet, vidimus, non amplius *potuimus*. Sed mihi certe, me utcunque renitente, lachrymæ largiter profluebant: itaque memet obtegens me ipſum deplorabam. Non enim illum ſane *deflebam*, ſed meam ipſius

τύχην, οἷου ἀνδρὸς ἑταίρου ἐστερημένος εἴην. ὁ δὲ Κρίτων ἔτι πρότερος ἐμοῦ, ἐπειδὴ οὐχ οἷός τ' ἦν κατέχειν τὰ δάκρυα, ἐξανέστη. Ἀπολλόδωρος γὴ καὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ οὐδὲν ἐπαύετο δακρύων, καὶ δὴ καὶ τότε ἀναβρυχησάμενος, κλαίων καὶ ἀγανακτῶν, ὀδύνα ὄντινα οὐ [1] κατέκλασε τῶν παρόντων, πλήν γε αὐτοῦ Σωκράτους. ἐκεῖνος δὲ, Οἷα, ἔφη, ποιεῖτε, ὦ θαυμάσιοι. ἐγὼ μέντοι οὐχ ἥκιστα τούτου ἕνεκα τὰς γυναῖκας ἀπέπεμψα, ἵνα μὴ τοιαῦτα πλημμελοῖεν. καὶ γὰρ ἀκήκοα ὅτι ἐν εὐφημίᾳ χρὴ τελευτᾶν. ἀλλ' ἡσυχίαν τε ἄγετε, καὶ καρτερεῖτε. Καὶ ἡμεῖς ἀκούσαντες ἠσχύνημέν τε καὶ ἐπέσχομεν τοῦ δακρύειν. ὁ δὲ περιελθών, ἐπειδὴ οἱ βαρύνεσθαι ἔφη τὰ σκέλη, κατεκλίθη ὕπτιος. οὕτω γὰρ ἐκέλευσεν ὁ ἄνθρωπος. καὶ ἅμα ἐφαπτόμενος αὐτοῦ ὁ τοὺς τὸ φάρμακον δοὺς χρόνον, ἐπεσκόπει τοὺς πόδας καὶ τὰ σκέλη. κἄπειτα σφόδρα

fortunam, quali *nimirum* amico orbatus eſſem. Crito autem, quum lachrymas continere non poſſet, etiam me prior ſurrexit. Apollodorus vero nec in ſuperiori unquam tempore lachrymare deſinebat; tum vero vociferans, flens & acerbe conquerens, neminem non *lachrymis ſuis* frangebat, præterquam ipſum Socratem. Ille vero, Qualia, inquit, viri egregii, agitis? Ego quidem hanc ob cauſam potiſſimum mulieres dimiſi, ne talia admitterent. Audivi etenim cum fauſtis acclamationibus decedendum eſſe. Quieſcite ergo, & bono animo eſtote. Et nos, cum hæc audiviſſemus, erubuimus, & a lachrymis deſtitimus. Ipſe vero, quum inter deambulandum ſibi crura gravari dixiſſet, ſupinus decubuit. Sic enim homo juſſerat. Et ſimul iſte, qui venenum dederat, eum tangens, tempore interjecto, pedes & crura inſpiciebat. Ac deinde cum pe-

1 Forſan κατέκλασε *Steph.*

πιέσας αὐτοῦ τὸν πόδα, ἤρετο εἰ αἰσθάνοιτο. ὁ δ' οὐκ ἔφη. καὶ μετὰ τοῦτο αὖθις τὰς κνήμας. καὶ ἐπανιὼν ἥτως ἡμῖν ἐπεδείκνυτο ὅτι ψύχοιτό τε καὶ [1] πήγνυτο. καὶ αὐτὸς ἥψατο, καὶ εἶπεν, ὅτι ἐπειδὰν πρὸς τῇ καρδίᾳ γένηται αὐτῷ, τότε οἰχήσεται. ἤδη οὖν σχεδόν τι αὐτοῦ ἦν τὰ περὶ τὸ ἧτρον ψυχόμενα· καὶ ἀνακαλυψάμενος (ἐκεκάλυπτο γὰρ) εἶπεν, (ἃ δὴ τελευταῖον ἐφθέγξατο) Ὦ Κρίτων, ἔφη, τῷ Ἀσκληπιῷ ὀφείλομεν ἀλεκτρυόνα. ἀλλὰ ἀπόδοτε, καὶ μὴ ἀμελήσητε. Ἀλλὰ ταῦτα ἔσται, ἔφη ὁ Κρίτων. ἀλλ' ὅρα εἴ τι ἄλλο λέγεις. Ταῦτα ἐρομένου αὐτοῦ, οὐδὲν ἔτι ἀπεκρίνατο· ἀλλ' ὀλίγον χρόνον διαλιπών, ἐκινήθη τε, καὶ ὁ ἄνθρωπος ἀπεκάλυψεν αὐτόν. καὶ ὃς τὰ ὄμματα ἔστησεν. ἰδὼν δὲ ὁ Κρίτων συνέλαβε τὸ στόμα τε καὶ τοὺς ὀφθαλμούς.

dem ejus vehementius compreſſerat, rogabat, an ſentiret. Ille vero negabat. Et poſt hoc rurſus tibias *compreſſit*: ac *manu* ita aſcendens nobis oſtendit frigere eum atque rigere. Et ipſe quoque ſe tetigit & dixit, ſe, cum venenum ipſi ad cor pervenerit, tum deceſſurum. Jam vero venter imus ferme frigebat; cum ſe ipſum detegens (erat enim coopertus) dixit, (quæ quidem ei extrema vox erat) O Crito, gallum Æſculapio debemus. Perſolvite ergo, neque id negligatis. At hæc fient, inquit Crito. Sed vide an quid aliud velis. Illi hæc interroganti nihil amplius reſpondit; ſed parvo temporis ſpatio interjecto, ſe commovit, atque homo eum detexit. Atque ipſe lumina fixit. Quod cum Crito conſpexiſſet, os oculoſque ei compoſuit.

1 Forſan. πηγνύοιτο *Steph.*

ξζ'. Ηδε ἡ τελευτὴ, ὦ Εχέκρατες, τοῦ ἑταίρου ἡμῖν ἐγένετο, ἀνδρὸς, ὡς ἡμεῖς φαῖμεν ἂν, τῶν τότε ὧν ἐπειράθημεν ἀρίστου, & ἄλλως φρονιμωτάτου καὶ δικαιοτάτου.

67. Hic finis fuit amici noſtri, Echecrates, viri, noſtro quidem judicio, omnium tunc temporis, quos experti ſumus, optimi, & præſertim ſapientiſſimi atque juſtiſſimi.

NOTÆ

ET

VARIÆ LECTIONES.

Libri, unde Variæ quæ ſequuntur Lectiones potiſſimum deſcriptæ ſunt.

PLatonis Opera Græce apud Aldum, *Venet.* 1513.
———— apud Joan. Valderum, *Baſil.* 1534.
———— apud Henricum Petr. *ibid.* 1556.
———— apud Henricum Stephanum, cum Joan. Serrani interpretatione Latina, Variiſque nonnullorum Codd. MSS. Lectionibus ad oram adnotatis, *Pariſ.* 1578.
* ΕΡΑΣΤΑΙ apud Chriſtian. Wechelum, 4°. *ibid.* 1549.
———— apud Gulielm. Morelium, 4°. *ibid.* 1551.
———— apud Joan. Bene-natum, 4°. *ibid.* 1573.
ΕΥΘΥΦΡΩΝ apud Gulielm. Morelium, 4°. *ibid.* 1560.
ΑΠΟΛΟΓΙΑ apud Jacob. Bogard. 4°. *ibid.* 1544.
ΚΡΙΤΩΝ apud Mich. Vaſcoſanum, 4°. *ibid* 1551.
———— apud Joan. Bene-natum, 4°. *ibid.* 1571.
ΦΑΙΔΩΝ apud Adrian. Turnebum, 4°. *ibid.* 1553.
Platonis Opera e Codd MSS. a Marſilio Ficino Latine reddita.
———— ex Verſione Jani Cornarii, cum Variis ipſius e Cod. MS. petitis Lectionibus, *Baſil.* 1561.
Vetuſta Phædonis Verſio MS. Latina, ab Euerico quodam Ariſtippo confecta, in qua verbum ubique fere verbo redditur, in Biblioth. Coll. Corp. Chriſti, *Oxon.*
Euſebii Præparatio Evangelica Græce MS. in Biblioth. Coll. Divi Joannis Baptiſtæ, *Oxon.*
———— apud Rob. Stephanum, *Pariſ.* 1544.
———— Cura Franciſci Vigeri, *ibid.* 1628.
Joannis Stobæi Sententiæ Græce MS. in Biblioth. Coll. Nov. *Oxon.*
———— Cura Conradi Geſneri, *Lugd.* 1608.
Ejuſdem Eclogæ apud Chriſtoph. Plantinum, *Antverp.* 1575.
Jamblichi Protrepticæ Orationes ad Philoſophiam ex Offic. Commelin. 1598.
Theodoreti Græcarum Affectionum Curatio opera Jacob. Sirmondi, *Pariſ.* 1642.
S. Cyrilli Alexandrini adverſus Julian. Imp. Liber quintus, inter Juliani Opera, *Lipſiæ*, 1696.
Olympiodori Comm. MS. in Phædonem Græce in Bibl. Bodleiana, *Oxon.*

* Varias Dialogi hujuſce cæterorumque ſeorſum in 4to. editorum Lectiones ſummæ Viri doctiſſimi ac præſtantiſſimi MICHAELIS MAITTAIRE humanitati acceptas refero.

NOTÆ

NOTÆ

ET

VARIÆ LECTIONES.

P. 1. ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΕΡΑΣΤΑΙ] Thraſyllus, philoſophus, imperantibus Auguſto & Tiberio, Platonicus, a Laertio, L. 9. 37. citatus, videtur dubitare, utrum hic dialogus revera Platonis ſit. At hæc Thraſylli ſuſpicio nemini, quod ſciam, antiquorum alii, ne ipſi quidem Laertio, probata eſt, qui elegantiſſimum hunc dialogum inter genuinos Platonis fœtus in ejus *Vita* recenſet. Pro Platonico item agnoſcunt Theodoretus, Proclus, Olympiodorus, & Stobæus, nec in ullis Platonis codicibus ad ſuſpectos relegatur. Ipſa denique dialogi materia eum e ſchola Socratica prodiiſſe ſatis oſtendit, & ſubtile prorſus in eo contexendo artificium, grata perſonarum diſſimilium compoſitio, ſermonumque unicuique perfecte convenientium lepor Atticus auctorem ſuum non obſcure indicant.

Ibid. ΕΡΑΣΤΑΙ] A Diogene Laertio non Ἐρασταῖ vocatur hic dialogus, ſed Ἀντερασταί. STEPH. — Laertio item adſtipulantur Theodoretus v. 4. p. 672. & Proclus in *Euclid.* p. 19. Olympiodorus autem in *Vita Platonis*, Laertio in *Edit. Wetſten.* v. 2. p. 582. affixa, dialogum hunc nomine vulgato appellat. At alter certe titulus ei potius convenit: quanquam enim plures hic ἐρασταὶ in initio memorat Plato, duos ſolummodo, eoſque ſibi invicem ἀντερασταὶ, loquentes inducit. Hinc ergo nomen ſuum dialogum hunc accepiſſe veriſimillimum eſt; qui & ΗΘΙΚΟΣ quoque, ob eam quæ in fine philoſophiæ aſſeritur notionem, a veteribus inſcribitur.

Ibid. Εἰς Διονυσίου] Hic Platoni in re grammatica erat præceptor, teſte Laertio, L. 3. 5. aliiſque, ac præſertim Olympiodoro in *Vit. Plat.* ſupra citat. qui eum ideo hujuſce dialogi ſcenam hic loci poſuiſſe dicit, ἵνα μήτε Διονύσιος ὁ διδάσκαλος ἄμοιρος εἴη τῆ παρὰ Πλάτωνι μνήμης.

Ibid. τῦ γραμματικῦ] γραμματιστῦ MS. citat. in *Montfalc. Bibl. Coiſlinian* p. 219. Atque ita etiam legiſſe videtur Olympiodorus in loco ſupra laudato. Mihi quoque hæc lectio magis placet, quod vox iſta, tum alibi apud Platonem, tum apud cæteros ſcriptores Atticos, grammatices elementa tradentem proprie deſignat, γραμματικὸς vero, quemlibet in genere hujuſce artis peritum.

Ibid. ἢ τῶτων ἐρασταὶς] De Græco hoc pueros affectandi more, quem Athenis ſub honeſta amicitiæ ſpecie liberis duntaxat hominibus concedebat

cedebat Solon, quique, non obſtantibus ipſius legibus, impuriſſimis nonnunquam occaſionem dabat flagitiis, vide Petitum, *Leg. Attic.* L. 6. Tit. 5. *Archæol. Græc.* L. 4. c. 9. Menagium ad *Laert.* L. 1. 55. alioſque item a Daviſio ad *Tuſc. Diſp.* L. 4. 33. laudatos.

Ibid. Ἀναξαγόρᾳ ἢ περὶ Οἰνοπίδᾳ] Anaxagoram Clazomenium, Ionicæ diſciplinæ philoſophum, Anaximenis alumnum, Periclis, Euripidis, & ſecundum nonnullos Socratis etiam, in prima ſcilicet ipſius juventute, præceptorem, paſſim celebrant omnes Hiſtoriæ Philoſophicæ ſcriptores. Nec deſunt etiam de OEnopide (licet ſe eum neſcire fateatur Dacierius) veterum teſtimonia. Conſtat enim ex Diodoro Siculo, Æliano, Plutarcho, Sexto Empirico, Stobæo, aliiſque, Chium ipſum fuiſſe, Anaxagoræ fere æqualem, in Ægyptum migraſſe, ibique cum ſacerdotibus & aſtronomis verſatum eſſe, & exinde talem tum geometriæ tum aſtronomiæ ſcientiam hauſiſſe, ut nonnulla, eaque non exigui momenti, (de quibus vide Ælianum V. H. L. 10. 7. Proclum in *Euclid.* p. 19, 75, 87.) in harum utraque excogitaſſe aut ſaltem pro ſuis venditaſſe diceretur. Pauca etiam OEnopidis dicta in Maximi Collectaneis leguntur.

P. 2. ἐγκλίσεις τινὰς ἐμιμήσατο] Nonnulla, ni fallor, huc ſpectantia tum de Anaxagora quam de OEnopide traduntur. Illi a Laertio, L. 2. 9. hæc tribuitur ſententia, τὰ δ' ἄστρα κατ' ἀρχὰς μὲν θολοειδῶς ἐνεχθῆναι, ὥστε κατὰ κορυφὴν τῆς γῆς τὸν ἀεὶ φαινόμενον εἶναι πόλον, ὕστερον δὲ τὴν ἔγκλισιν λαβεῖν. Cauſamque item inclinationis hujuſce aſſignat apud Plutarch. de *Plac. Philoſ.* L. 2. 8. eam nempe fieri ὑπὸ τοῦ αὐτομάτου, atque ἴσως τοῦ ὠφελίας, ἵνα τὰ μὲν τινα ἀοίκητα γένηται, τὰ δὲ οἰκητὰ μέρη τοῦ κόσμου, καὶ ψύξιν καὶ ἐκπύρωσιν καὶ εὐκρασίαν. De OEnopide vero refert *Diod. Sic.* L. 1. ſub finem, eum in Ægypto συνδιατρίψαντα τοῖς ἱερεῦσι καὶ ἀστρολογίας μαθεῖν ἄλλα τε καὶ μάλιστα τὸν ἡλιακὸν κύκλον, ὡς λοξὴν μὲν ἔχει τὴν πορείαν &c. Atque hoc, licet Pythagoras idem antea docuiſſet, is ὡς ἰδίαν ἐπίνοιαν σφετερίζεται, uti notat Plutarchus de *Plac. Philoſ.* L. 2. 12.

Ibid. Ὁ δὲ ἕτερος] Is, ſi locum Thraſylli ſupra memorati apud *Laert.* L. 9. 37. hactenus ab interpretibus male verſum, recte intelligam, Democritus celebris iſte philoſophus Abderites fuiſſe ab eo conjicitur. Ita enim Thraſyllus, Εἴπερ οἱ Ἀντεροστῆ Πλάτωνος εἰσὶ, οὕτω ἂν εἴη ὁ παραγενόμενος ἀνώνυμος, τῷ περὶ Οἰνοπίδην δὲ Ἀναξαγόραν ἕτερος, ἐν τῇ πρὸς Σωκράτην ὁμιλίᾳ διαλεγόμενον περὶ φιλοσοφίας· ᾧ φησὶν ὡς πεντάθλῳ ἔοικε ὁ φιλόσοφος. *Siquidem* Ἀντεροστῆ *Platonis ſit dialogus, hic* [nempe Democritus] *forſitan fuerit, qui ibi innominatus adfuit, ex iis ſcilicet qui de OEnopide & Anaxagora diſputabant, & qui in colloquio cum Socrate habito de philoſophia diſſerit; cui dicit* [vide infra p. 10, 11.] *philoſophum quinquertioni ſimilem eſſe.* Quæ verba huic homini, uti mox patebit, prorſus congruunt.

Ibid. ἢ οὐκ οἶσθα] ἢ οὐκ οἶσθα *Ald. Baſ.*

Ibid. πραχλιζόμενος καὶ ἐμπιμπλάμενον καὶ καθεύδων] Optime huic de vita athletarum obſervationi ſuffragatur Galenus, ὅλον γὰρ ἑωρῶμεν αὐτῶν

τὸν

τ βίον ἐν ταύτῃ τῇ ᾠδῇ συγκεφομμένων, ἢ ἐωθινῶν, ἢ πινόντων, ἢ κοιμωμένων, ἢ ἀποπατούντων, ἢ κυλινδουμένων ὃν κόνει τε καὶ πηλῷ. *Lib. ad Thraſyb.* c. 37. At largam dudum ſimilium de voracitate, ſomnolentia, hebetique athletarum ingenio teſtimoniorum meſſem collegerunt rei Gymnaſticæ ſcriptores, aliique alibi.

P. 3. αὐτὸν ἀποκρίνεσθαι] Forſan ἀποκεκινεῖσθαι. STEPH. — At potius reponendum αὐτὸν AN ἀποκρίνεσθαι. M.

Ibid. περὶ μουσικῆς] Muſicam nemo hic pro arte duntaxat illa, cui hoc vulgo nomen tribuitur, accipiat. Paſſim apud antiquos ſenſu latiore & auguſtiore uſurpatur, diſciplinas omnes humaniores & quicquid demum menti excolendæ inſervit, complectens. Sic Ariſtophanes in *Equit.* v. 188, 189,

——— ὃς δὲ μουσικὴν ἐπίσαιμαν
Πλὴν γραμμάτων. ———

ubi notat *Schol.* ὅτι μουσικὴν τὴν ἐγκύκλιον παιδείαν φησὶ· γράμματα δὲ τὰ πρῶτα στοιχεῖα. Hinc Plato, L. 2. *De Rep.* Ed. Cant. p. 136. omnem παιδείαν in duas partes dividit, ἔστι δέ που ἡ μὲν ἐπὶ σώμασι, γυμναστική· ἡ δ' ἐπὶ ψυχῇ, μουσική. Et ſimiliter, *De Leg.* Ed. Steph. p. 795. Eodemque ſenſu Lacedæmonii ab Æliano dicuntur μουσικῆς ἀπείρως ἔχειν. V. H. L. 12. 50. Vide & quæ nos infra ad *Phæd.* p. 164. annotabimus.

Ibid. τὸν ἐρόμενον] Ita omnes *Edd.* & Ficini *Codd.* qui vertit, *quem prius interrogaveram.* At nuſpiam alibi, quod ſciam, vox iſta ſenſu paſſivo accipitur. — Legendum forſan τὸν ἐρρωμένον, quod athletam optime denotet, & rivali ejus τῷ σοφωτέρῳ elegantiſſime opponatur. M. — Similiter quoque Dacierius, niſi quod nullam hic, quod miror, emendationem proponat.

Ibid. καλλίον ἂν ἀποκρίνεσθαι] Forſan ἀποκρίναισθαι, ut ſit ἀποκρίναισθαι ἄν pro ἀποκρινεῖσθαι. STEPH. — At hujuſmodi mutatione nihil opus eſt. Attici enim particulam ἄν non minus cum præſenti quam cum aoriſto conjungunt.

P. 4. ὑπὸ τῶν νέων τε καὶ καλῶν συνπλήσθημαι] Ex hoc aliiſque ſimilibus apud Platonem locis nonnulli nefandum παιδερασίας crimen Socrati intentare conati ſunt. Et fatendum quidem eſt ipſum, quo facilius adoleſcentulos ab iſtorum commercio, qui eos revera ſtudebant corrumpere, ſegregaret, ſuæque diſciplinæ adjungeret, fictam nonnunquam hujuſmodi perſonam induiſſe, & verbis tenus procacioribus horum hominum blanditiis pro more gentis & ſæculi ſui plus æquo uſum fuiſſe. At utcunque hac in parte merito ſit reprehendendus, conſtat tum ex luculentiſſimis Platonis ac Xenophontis teſtimoniis, tum ex accuſatorum ac præſertim Ariſtophanis (qui, quicquid exiſtiment nonnulli, id ei nuſquam aperte objicit) ſilentio, eum ab impura fœdiſſimi iſtius vitii labe immunem prorſus fuiſſe. Imo unicus Xenophontis locus ad hoc probandum videtur ſufficere, πολλάκις γὰρ ἔφη μὲν ἄν τινος ἐρᾶν, φανερὸς δ' ἦν οὐ τῶν τὰ σώματα ἀλλὰ τῶν τὰς ψυχὰς καλὰς ἀρετὴν

εὖ πεφυκότων ἐφιέμενος. *Mem. Socr.* L. 4. c. 1. 2. Huic addas tamen Socratis ipſius in Platonis *Phædro*, p. 238. de hoc vitio ſermonem, inſignem Alcibiadis de eo in *Plat. Sympoſ.* p. 217. narrationem, item quæ notavit *Max. Tyr.* Ed. Daviſ. *Diſſ.* 24, 25. aliaque denique veterum hac de re teſtimonia apud Clerici *Silv. Philolog.* c. 3. 2. & doctiſſimam Cl. *Fraguier* de Socrate diſſertationem in *Mem. Acad. Inſcript.* v. 6.

Ibid. μέν τι μοι] Ita omnes quas vidi *Edd.* præter *Morelianam*, quæ μέντοι μοι, uti Stephanus legendum conjicit, habet.

Ibid. αἰνιττόμενος] ἐνδεικνύμενος *Ald. Baſ.* 1. *Wechel. Morel. Bene-nat.* & nonnulli *Steph.* MSS.

Ibid. τὴν ἀρχὴν] τηναρχὴν conjunctim, *Ald. Baſ.*

Ibid. ὅ, τι ἔστι τὸ φιλοσοφεῖν] ὅπερ ἔστι τὸ φ. *Ald. Baſ.*

Ibid. τὸν Σόλωνα] τῷ Σόλωνος *Baſ.* 2. operarum forſan vitio pro τὸ Σόλωνος.

Ibid. Σόλων γάρ που εἶπε] Celebris hic Athenienſium Legiſlator non minus in poeſi quam in philoſophia ſcientiaque civili inclaruit. Varia Elegiarum aliorumque ipſius poematum fragmenta conſervarunt Plutarchus & Laertius in *Vit.* ejus, Demoſthenes, *Orat. de Falſa Legat.* p. 333. Philo de *Mund. Opif.* Ed. Pariſ. p. 24. aliique. Hoc vero Solonis dictum citat Noſter in *Lachet.* p. 189. & in L. 7. *de Rep.* Ed. Steph. p. 536. Cicero in *Dial. de Senect.* & *Val. Max.* L. 8. c. 7. 14.

P. 6. τὸ λεγόμενον δὴ τοῦτο] Hoc ipſum ex Hippocrate eſt, cujus ſententia L. 6. de *Morbis Popularibus*, ſect. 6. hæc eſt, πόνοι, σιτία, ποτὰ, ὕπνος, ἀφροδίσια, πάντα μέτρια. CORNARIUS.

Ibid. Πόθεν δή; Οὐχὶ ἄνδρα &c.] Varie hæc accipiunt interpretes. Ipſemet Dacierium ſecutus ſum, niſi quod Πόθεν δή; a Socrate dictum exiſtimo. Poſt ἐχὶ ſubaudi ὁρᾷς aut aliud ſimile ex orationis ſerie facile eruendum. Hujuſcemodi Ellipſeωs exempla paſſim obvia. Vide Noſtrum infra in *Phæd.* p. 170. l. 9. Eund. *de Rep.* Ed. Cant. v. 1. p. 380. n. 1. *De Leg.* Ed. Steph, p. 751. D. *Æſchin. Dialog.* Ed. Amſtel. p. 90. l. 4. & *Xen.* K. A. 4°. p. 595. n. 1. Notatu inſuper non indignum eſt ſingula fere hujuſce deſcriptionis verba iis, quibus hunc hominem gymnaſticæ ſtudioſum philoſophicus iſte ipſius rivalis, ſupra p. 2. ad imum, perſtrinxerat, perfecte reſpondere.

Ibid. ἀγραῦλον τὸν τράχηλον] Omnes ante Stephanum *Edd.* & nonnulli ipſius MSS. legunt ἀτραῦλον. Quid vero hic ἀτραύλους τράχηλος ſibi velit, non video.

Ibid. ὑπὸ μελημάτων] *curis vel ſtudiis philoſophicis.* Quo ſenſu Ariſtophanes, *Nub.* v. 1406,

Γνώμαις ἢ λεπταῖς καὶ λόγοις ξύνειμι ἢ μελήμασις.

Similiterque ibidem v. 101. Socrates & Chærepho, utpote philoſophi, μεμελημενοφρονηκότε dicuntur. Hinc *Heſychius* & *Phavorinus*, Μεμελημένοι, οἱ φιλόσοφοι.

P. 7. τὰ μέτρια ὠφελεῖ] ὠφελεῖν *Ald. Baſ.*

P. 8.

P. 8. ὁμολογῶμεν μὲν] Mallem ὡμολογῶμεν, & itidem infra. M.

Ibid. παιδοτρίβην] Artis nempe athleticæ magiſtrum. At de pædotribæ munere, præter eos qui ex profeſſo rem Gymnaſticam tractarunt, ſpeciatim agunt Spanhemius ad *Ariſtoph. Nub.* v. 969, 973. & Perizonius ad *Ælian.* V. H. L. 2. 6.

Ibid. πῶς ἂν περὶ μαθημάτων] Deeſt περὶ in *Ald. Baſ.*

Ibid. αἰσχυνόμεθα] Stephanus legendum conjicit αἰσχυνοίμεθα. Ego vero nihil mutarim.

Ibid. τὸν μνησῆρα Ομηρος] Vide *Odyſſ.* L. 21. v. 285 & ſeq. DACIER.

Ibid. μὴ ἀξιῶντας] ἀξιώντων, *Ald. Baſ.*

P. 9. τεχνῶν ἔμπειρος εἶναι πασῶν] Hoc Democrito, quem hæc, ſi Thraſyllo fides, (vide ſupra not. ad p. 2.) loquentem inducit Plato, optime convenit. Is enim ſecundum Laertium, L. 9. 37, περὶ τεχνῶν πάσων εἶχεν ἐμπειρίαν. Vide etiam quæ de ſua in artibus quibuſcunque peritia Hippias Sophiſta jactitat apud Noſtrum in *Hipp. Min.* p. 368.

P. 10. Αρα συνοῶ] Malo ἆρα interrogativum, quia dixit ἠμφιγνόουν. STEPH.

Ibid. οἱ πένταθλοι] Præter eos, qui ad unum aliquod quinque certaminum genus, curſum nempe, diſci jactum, ſaltum, luctationem, aut jaculationem, ſeſe exercebant, alii in omnibus ſimul eminere ſtudebant, unde πένταθλοι ſive quinquertiones dicebantur, quod nomen etiam, licet hiſce quinque certaminibus πυκτικὴ deinceps acceſſiſſet, retinuerunt. Vide *Archæol. Græc.* L. 2. c. 21. *Fabr. in Agoniſt.* L. 1. 30, 31, 32. alioſque rei Gymnaſticæ ſcriptores, ac præſertim *Burette*, Diſſert. de Quinquertio in *Mem. Acad. Inſcript.* v. 4.

Ibid. τὰς πλαισὰς] Legendum hic omnino videtur παλαισὰς non πλαισάς. CLERIC. in *Silv. Philolog.* c. 10. 4. Quæ mihi ſummopere arridet conjectura. Πλαισὴ enim ubique ad rem militarem pertinent, nuſquam vero, quod ſciam, ad gymnicos, de quibus hic unice agitur, Græcorum ludos. Id præterea, uti obſervat Ariſtoteles, *Rhet.* L. 1. c. 5. in quinquertionibus maxime eminebat, ὅτι πρὸς βίαν καὶ πρὸς τάχος ἅμα πεφύκασιν, quorum illud ad πάλην, hoc ad δρόμον præcipue videtur reſpicere.

Ibid. τούτων μὲ λείποντα] Idem obſervat Pindarus, *Olymp.* 13. v. 42. hæc de Xenophonte Corinthio habens,

——— πενταέθλῳ ἅμα
Σταδίου νικῶν δρόμον. ὃν
Αντεβόλησεν τ' ἀνὴρ
Θνατὸς ἔπω τις πρότερον.

Hinc ſuam item Longinus, uti notarunt ipſius editores, Hyperidis cum Demoſthene comparationem deſcripſiſſe videtur. Εσι γὰρ [Hyperides] αὐτῷ πολυφωνότερος καὶ πλείους ἀρετὰς ἔχων καὶ χαρὰν ὑπακρος ἐν πᾶσιν, ὡς ὁ ΠΕΝΤΑΘΛΟΣ, ὥστε τ' μὲ προτείων ἐν ἅπασι τ' ἄλλων ἀγωνιστῶν λείπεσθαι, προτυνειν δ' τ' ἰδιωτῶν. *De Sublim.* Sec. 34.

P. 11. καλῶς — ἀπεικάσας αὐτὸν τῷ πενταθλῳ] Suam hic ſecundum Laertium, L. 9. 37. effigiem depinxit Democritus, (vide ſupra not. ad p. 2.) quippe qui ἦν ὡς ἀληθῶς ἐν φιλοσοφίᾳ πένταθλος. ἤσκηϰε γὰρ τὰ φυσικὰ ϰὴ τὰ ἠθικὰ, ἀλλὰ ϰὴ τὰ μαθηματικὰ ϰὴ τὺς ἐγκυκλίους λόγους, ϰὴ περὶ τεχνῶν πᾶσαν εἶχεν ἐμπειρίαν. Simili etiam de cauſa (quicquid contra ſtatuat Cl. Prideauxius, qui eam rem perperam videtur accipere, *Connect.* V. & N. *Teſt.* v. 3. p. 121.) nempe ἀφὰ τὸ δευτερεύειν ἐν πάνπ εἴδει παιδείας τοῖς ἄλλοις ἐγγίσαντα, celebris ille Eratoſthenes Cyrenæus Βῆτα & Πένταθλον cognominatus erat. Vide *Suid.* in voc. alioſque ibi a Kuſtero laudatos. Imo hæc πενταθλων appellatio iis qui τὰ ἐγκύκλια μαθήματα profitebantur, vulgo quidem tribui videtur.

P. 12. πῶς ϰὴ χρήσιμοι] ΠΟΥ ϰὴ χρ. *Ald. Baſ.* ubi & ſententiæ, uti in iis ſæpiſſime fit, male diſtinctæ.

Ibid. μεγάλην ἔχεις] Forſan ἔχοις. STEPH. — At ſatis ſana videtur lectio vulgata.

P. 13. Τί οὖν; μῦ τοῦτο] Hic deſiderari articulum mihi fit veriſimile, ut legamus, τὸ οὖν; ΤΟ μετὰ τοῦτο ἐρωμαι; hoc ſenſu, *Quid ergo? tene interrogem de eo, quod ea quæ diximus conſequitur?* Vel, *de eo de quo deinceps nobis ſtatuendum eſt?* STEPH.

Ibid. ϰαὶ αὐτοὶ φιλόσοφοι εἶναι] Ficinus vertit, *& extare philoſophos*, ſimiliterque Serranus & Dacierius. At repugnante tum vocum ſyntaxi, tum loci ipſius ſenſu. Ne verbum enim antehac de philoſophorum exiſtentia dictum erat.

Ibid. ὁμολογοῦμεν ἄρα] ὠμολογοῦμεν *Baſ.*

Ibid. εἶναι ὡς σὺ λέγεις] εἶναι ὧν ὡς σὺ λέγεις *Ald. Baſ.* 1. εἶναι ὃν ὡς σὺ λ. *Baſ.* 2. Unde hæc forſan erui poteſt lectio, ἐπιστήμονας εἶναι ὧν σὺ λέγεις τὸ πλῆθος &c. *iſtorum, quorum tu mentionem feciſti, modo ſcientes eſſe*, nempe ut in ſingulis artibus ὕπαϰροι tantum ſint.

P. 14. ἔχουσι μὴ δὴ] Pro μὴ δὴ Stephanus legendum cenſet μηδέ. At potius ante μὴ ὀχ intelligendum ὁρᾷ, & reponendum ἔχωσι, μηδ' ἦ in modo ſubjunctivo. M. —— Notiſſimum hoc apud Platonem alioſque ſcriptores Atticos loquendi genus. Conf. *Apol. Socr.* p. 114. l. 13. *Criton.* 137. l. 8. *Phæd.* 185. l. 8. & ſeq.

Ibid. ἐὰν τοῦτο ἀποϰρίνῃ] Pro ἐὰν πρὸς τοῦτο ἀποϰρίνῃ, *ſi ad hanc interrogationem reſponderis.* STEPH. — Similem habes ellipſin in *Critone*, p. 138. l. 10. & alibi.

Ibid. οἵπερ βελτίους] Utrobique βελτίως exhibet *Baſ.* 2.

Ibid. φημὶ, ἢ ὅλ' ὅς] φαίνεταί μοι, ἢ ὅλ' ὅς *Baſ.* 2.

Ibid. μοχθηρὸς, ἢ ἄλλη] μ. ἢ ἑτέρα τις *Baſ.* 2.

Ibid. ϰατ' ἀνθρώπους] Repono ἀνθρώπων, præſertim quum ſequatur itidem ϰαθ' ἵππων ϰὴ τῶν ἄλλων ἁπάντων. STEPH.

P. 15. ϰαὶ πονηρὸς ἀνθρώπους] ϰὴ τὺς μοχθηρὸς *Stob.* & ſimiliter in ſequentibus μοχθηρὸς pro πονηρός.

Ibid. ἆρ' ὀχ ἑαυτὸν] ἆρ' ὃν ϰὴ αὐτὸν *Stob.* MS.

P. 16.

P. 16. τὸ ἐν Δελφοῖς γράμμα] Decantatiſſimum hoc præceptum, γνῶθι σεαυτὸν, quod templo Delphico erat inſcriptum, varii paſſim celebrant auctores. Horum nonnullos, ſi tanti eſſe putes, vide apud *Stob. Serm.* 21. Menagium ad *Diog. Laert.* L. 1. 40. & Daviſium ad *Tuſc. Diſp.* L. 1. 22. Notatu interim non indignum eſt, Socratem ἀπόφθεγμα hoc tanquam unicum veræ philoſophiæ principium paſſim laudaſſe & expoſuiſſe, præſertim in *Alcib.* 1. & *Xenoph. Mem.* L. 4. 2. Ad hoc itaque non illepide reſpexit ipſius deriſor Ariſtophanes, *Nub.* v. 840. ubi cum Phidippides patrem ſuum interrogaverat, Quidnam boni a Socratis diſciplina aliquis percipiat, reſpondet pater,

——— ὅσαπερ ἐς ἐν ἀνθρώποις σοφά·
ΓΝΩΣΕΙ ΔΕ ΣΑΥΤΟΝ ὡς ἀμαθὴς εἶ κἀ παχύς.

Ibid. ἢ ὃ ἀφιγνώσκειν] ἢ ὃ γιγνώσκειν *Stob.* MS.

Ibid. καὶ ἑαυτὸν κἄλλον] κ. ε. κ. ἄλλας *Stob.*

Ibid. δικαιοσύνη καὶ σωφροσύνη] σωφροσυνὴ in caſu tertio ſine καὶ in *Stob.* MS.

Ibid. ἅτ' ὦν γε κἀ πόλεις] κἀ ΑΙ πόλεις *Stob.*

Ibid. Ξωιεδόκει] σωιεδόκει *Wechel. Morel. Bene-nat.*

P. 18. τὴν αὐτῆ οἰκίαν] τ. αὐτῆς *Ald. Baſ.*

Ibid. Ξωιεχώρει] σωιεχώρει *Wechel. Morel. Bene-nat.*

Ibid. Ἀφίτας ἐπιτρέπωσιν] Duo apud Athenienſes arbitrorum erant genera, alii publice annuatim ſorte capti, quos ideo κληρωτὰς Ἀφέτας vocabant, alii, de quibus hic agitur, κατ' ἐπιτροπὴν Ἀφέτας, ad quos nempe ſinguli litigaturi controverſiarum ſuarum diſceptationem conferebant. De utriſque fuſius agunt Budæus, *Comm. in L. G.* p. 150, 151. Petitus *de Leg. Attic.* p. 344. & *Archæol. Græc.* L. 1. 22. Obiter autem hic corruptum, ut videtur, Pollucis locum L. 8. 126. ad διαίτητας ſpectantem notemus, τὸ δ' ἐν ΙΕΡΟΙΣ πάλαι ἐδέμια δίκη πρὶν ἐπὶ διαίτητὰς ἐλθεῖν εἰσήγετο, ubi pro ἱεροῖς reponendum opinor ἰδίοις. Conſtat enim tum ex auctoribus ſupra memoratis, tum ex rei ipſius natura, arbitros ad dirimendas lites *privatas* fuiſſe conſtitutos. De peculiari autem ipſorum in *ſacris* auctoritate nullibi, quod ſciam, fit mentio.

P. 19. ΕΥΘΥΦΡΩΝ] Dialogus hic, cum totus in Euthyphrone tentando falſiſque ipſius ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ definitionibus refellendis occupatur, ΠΕΙΡΑΣΤΙΚΟΣ ab antiquis cognominatus eſt. De vero autem in eo contexendo Platonis conſilio, hæc in ſuo περὶ τῶν παρὰ Πλάτωνι ἀπορρήτων commentario Numenius, Γράφειν ὑποτεινάμενος ὁ Πλάτων περὶ τῆς Θεολογίας τῶν Ἀθηναίων, quo eam minori cum periculo reprehenderet, ἔθηκεν ἐν μὲν τῷ χήματι τῶν Ἀθηναίων τὸν Εὐθύφρονα, ὄντα ἄνδρα ἀλαζόνα καὶ κομψεύεσθαι — αὐτὸν δὲ τὸν Σωκράτην ἐπ' αὐτῷ τε καὶ ἐν τῷ ἰδίῳ χήματισμῷ, ἐν ᾧ περὶ εἰωθότως ἤλεγχεν ἑκάστῳ περιστομιλῶν. *Euſeb. Præp. Evang.* L. 13. 5. Noſtrum denique hunc, ut id obiter notem, Euthyphronem pro more ſuo εἰρωνικῶς laudat Socrates in *Cratylo*, p. 396. & alibi.

Ibid. ἐν Λυκείῳ] ἐν τῷ παρ' Ἀθηναίοις γυμνασίων, &c. *Harpoc.* & *Suid.* in voc. Ἀπὸ Λυκίου τοῦ Πανδίονος ἔχει τὸ ὄνομα, *Pauſan. Attic.* L. 1. p. 33.

Socra-

Socrates autem in hoc aliiſque gymnaſiis verſari ſolitus erat, ut cum juvenibus, quorum bono potiſſimum ſtudebat, quique huc ad corpora exercenda ventitabant, colloqueretur. Hinc, paupertatem ipſius ridens, eum in *Nub.* v. 179. perſtringit Ariſtophanes, tanquam qui, ut haberet unde cibum emeret,

Ἐκ τ' ΠΑΛΑΙΣΤΡΑΣ ϑοιμάτιον ὑφάλετο.

Ibid. βασιλέως τὰν] Novem Athenis Archontes ſorte annuatim erant lecti. Ex hiſce ſecundus βασιλεὺς dicebatur, qui rebus ſacris judiciiſque ad eas pertinentibus præerat. Plura de eo paſſim omnes Hiſtoriæ & Archæologiæ Atticæ ſcriptores. Porticum etiam quæ ab ipſo nomen ſuum derivabat, deſcribunt Pauſanias in *Attic.* L. 1. p. 5. & Meurſius in *Attic. Lect.* L. 6. c. 17.

Ibid. δίκην — ἀλλὰ γραφήν] Γραφὴ, δημοσίᾳ τινὸς ἐγκλήματος ὄνομα — δίκη ἰδίως λέγεται ἐπὶ τῶν ἰδιωτικῶν ἐγκλημάτων. *Harpocr. Suid.* aliique. Similiter diſtinguit Lyſias, Ed. 4°. p. 23, οὔτε συκοφαντῶν γραφάς με ἐγράψατο, ὅτε ἰδίας δίκας ἐδικάζετο. & itidem paſſim Demoſthenes. Singulas γραφῶν ſpecies diſerte enumerat J. Pollux. L. 8. c. 6. Notandum vero denique voces haſce ab optimis auctoribus, ubi minus accurate loquuntur, ſæpiſſime confundi.

P. 20. Μέλιτον] De eo vide nos in not. ad p. 75.

Ibid. Πιτθεὺς] Δῆμος τ' Κεκροπίδος ἡ Πιτθὶς, *Harpocr.* & exinde *Suid.* At Stephanus *de Urbibus & Populis* pagum hunc Πίθον vocat, ſubditque, τ' πίθων αὐτόθι γενομένων, eum nomen ſuum exinde derivaſſe. Similiterque Proclus in *Heſiod. Opp.* L. 2. p. 101. ſcribit, τ ϑ τ Πιθέων δῆμον ἀφ' τούτου ἔτως ὀνομάσαι, διότι τ πίθων ἐπενοήσαντο τὴν πλάσιν. Unde Meurſius in *Lib. de Pop. Atticæ*, Valeſius in ſua *Harpocrationis* editione, aliique corrigenda cenſent veterum loca, quæ Πιτθὶς aut Πιτθεὺς habent. Quam denique emendationem luculentiſſime confirmat Marmor antiquum, uti notavit Cl. Taylorus, Not. ad *Demoſt. contra Midiam.* ſec. 14.

P. 21. μᾶ, ὥσπερ πρὸς μητέρα] Deeſt μᾶ in *Ald. Baſ.* 1. *Morel.*

Ibid. ὀρθῶς γάρ ἐστι] Potius ὀρθῶς γὰ ἔχει. M.

Ibid. ὡστε τὸ εἰκὸς] Lege ὥσγε. M.

Ibid. ἀφ' Εσίας ἄρχεσθαι] ἦγον ἀπὸ τ κρειττόνων ἢ ἀπὸ τῶν οἰκείων, *Euſtath. in Hom.* Ed. Rom. p. 1579. l. 43. Εσι ϑ παροιμία, ΑΦ Εσίας ἄρξου· μετενήνεκται ϑ ἀπὸ τῶν τὰ ἱερὰ καταθεμένων· τῇ γὰρ Εσίᾳ τὰς ἀπαρχὰς ἔθος ἦν ποιεῖσθαι, *Schol. in Ariſtoph. Veſp.* v. 842. ubi plura de hac re. Eodem omnino, quo hic Plato, ſenſu, proverbio hoc utitur Philo Judæus, *Legat. in Caium*, Ed. Pariſ. p. 995. de Caligulæ in patruelem & cohæredem ſuum ſævitia dicens, τὸ λεγόμενον δὴ τοῦτο, ἀφ Εσίας ἤρξατο. Conf. autem Zenobium, *Prov. Cent.* 1. 40. & not. Eraſmum in hoc Adagio, *Ab ipſo Lare*, & Spanhemium in Diſſert. ſingulari de *Veſta Græcorum.*

Ibid. ἔτω γ' ἀκῆσαι] ἔτως ἀκῆσαι *Stob.*

P. 22.

P. 22. τὰς δ' ἀρχαίας ἐ νομίζουσα] Quod abſurdas nempe vulgi de Jove, Saturno, aliiſque diis notiones ex antiquis poetarum fabulis hauſtas aperte nimis damnaverat, uti eum infra in hoc dialogo, p. 30. in Lib. 2. *de Rep.* Ed. Cant. p. 140 & ſeq. alibique agentem exhibet Plato. Hinc eum Comicus in *Nub.* v. 246, 247. hæc Strepſiadi dicentem inducit ——— πρῶτον γὰ θεοὶ
Ἡμῖν νόμισμα οὐκ ἔστι ———
& v. 366. ——— ἐὰ μὴ ληρήσῃς, ἀλλ' ἔστι Ζεύς.
eumque ibidem Χάος & ἀεννάους, quas vocat, Νεφέλας, quaſi nova quædam numina deorum vulgo receptorum venerantem depinxit. Socrates vero, teſte Xenophonte, *Mem. Socr.* L. 1. 1. 2. & alibi, diis patriis ſæpe ſacra palam faciebat, amiciſque ſuis, ut oraculis & divinationi in rebus dubiis fidem haberent, ſuadebat.

Ibid. τὸ δαιμόνιον] Notior eſt etiam tironibus celeberrimus iſte Socratis Genius, quam ut hic de eo multis agatur. Audi vero quomodo Socrates ipſe apud Platonem in *Theage* p. 128. eum deſcribit, ἔστι γάρ τι θεῖον μοῖρα παρεπόμενον ἐμοὶ ἐκ παιδὸς ἀρξάμενον δαιμόνιον. ἔστι δὲ τοῦτο φωνή, ἣ ὅταν γένηται, ἀεί μοι σημαίνει, ὃ ἂν μέλλω πράττειν, τοῦτο ἀποτρέπουσα· σπανίως δέ ποτε. Horum gemina fere ſunt, quæ idem infra in *Apolog.* p. 95, 96. de eo dicit. Cujuſnam vero Genius is naturæ fuerit, aut undenam originem duxerit, de hoc alii aliter ſenſerunt. Nonnulli (de quorum opinione vide Plutarchum, Maximum Tyrium & Apuleium, qui hac de re ex profeſſo egerunt) Genios quoſdam numero fere infinitos, quique mediam inter Deos hominesque naturam ſortiti ſunt, ſingulos ſingulis noſtrum (vide infra in *Phæd.* p. 287.) adeſſe ſtatuunt, atque id duntaxat Socrati peculiare fuiſſe exiſtimant, quod is propter inſignem animi morumque puritatem propiori numinis ſui conſortio frueretur. Patrum interim aliqui, nempe Tertullianus *Apologet.* c. 22. & *Lib. de Anim.* c. 1. & 39. Cyprianus *de Idol. Vanitat.* p. 206. Lactantius, *Inſtit.* L. 2. c. 15. aliique, totum hunc Δαιμόνων Ethnicorum cætum, ipſiuſque adeo Socratis Genium, ab Orco arceſſunt. Clericus vero in *Silv. Philolog.* c. 3. 7. philoſopho noſtro faventior, aliquem ex cœleſti angelorum choro ipſi, quo felicius Ethnicos ad quærendam veritatem virtutemque colendam excitaret, a Deo O. M. cuſtodem comitemque additum fuiſſe exiſtimat. Nec defuerunt denique, teſte Origene, *Contra Celſum* p. 280. & Joſepho, *Contra Apion.* L. 2. c. 37. qui Socratis Δαιμόνιον, merum ipſius eſſe figmentum & a notiſſima ejus εἰρωνείᾳ ortum omnino derivaſſe contendunt. Quam ſententiam acutiſſime tuetur Cl. *Fraguier* in ſingulari ſua de Socratis Ironia, Genio, & Moribus diſſertatione, *Mem. Acad. Inſcript.* v. 6. At qualiſcunque is Socratis fuerit Genius, eum certe præcipuam ipſius accuſationi anſam præbuiſſe ſimiliter tradit Xenophon, διετεθρύλλητο γὰ, ὡς φαίη Σωκράτης τὸ δαιμόνιον ἑαυτῷ σημαίνειν. ὅθεν δὴ καὶ μάλιστά μοι δοκεῖν αὐτὸν αἰτιάσασθαι καινὰ δαιμόνια εἰσφέρειν, *Mem. Socr.* L. 1 c. 1, 2.

Ibid. καινοτομοῦντος σε] Deeſt σε in *Ald. Baſ.* 1.

Ibid.

Ibid. Ἀμφαλῶν] Ἀμφόλων *Baſ.* 1. male. STEPH.

Ibid. οἴωνται εἶναι] οἴονται ſine εἶναι *Stob.*

P. 23. τῆς αὐτῆ σοφίας] αὐτῆ *Ald. Baſ.* & *Stob.*

Ibid. ἄλλως οἴωνται] οἴονται *Stob.* MS.

Ibid. τάτῳ ἓν πέρι] Deeſt ἓν in *Ald. Baſ.* 1.

Ibid. ὃ πάνυ ἐπιθυμῶ] Forſan ΚΑΙ πάνυ. hoc enim tam Socratis reſponſo apprime convenire, quam Euthyphronis arrogantiam & populi Athenienſis contemptum melius ſapere videtur. M.

Ibid. ἀλλὰ μὴ φθονηθεὶς ἂν] Quidnam hic ſe φθονηθέναι velle videri dicit Socrates? an μισθὸν (quo ſenſu verbo hoc elliptice utitur Ariſtoteles, *Eth. Nicom.* p. 198. ὁ ᾧ φθονηθεὶς μὴ ζημιώμενος δι' ἐπιθυμίαν) daturum dicamus? an potius poſt φθονηθεὶς ſubaudiendum pronomen reciprocum, *me meaque*, uti vertit Ficinus?

Ibid. ἐθέλοι ἀκούειν] ἐθέλει *Ald. Baſ.* 1.

Ibid. πλὴν ὑμῖν τοῖς μάντεσιν] ἡμῖν *Morel.*

Ibid. οἶμαι ᾧ μὴ ἐμὲ τὴν ἐμὴν] Notat Stephanus lectori poſt hæc verba ἀλλὰ σύ τε κᾧ νῦν ἀγωνιῇ τὴν δίκην, hanc in ſequentibus mutatæ orationis formam συλοικίζειν videri poſſe, minime tamen (niſi quod pro σύ τε reponit σύ γε) hæc ſuſpecta habenda eſſe. — Imo eandem plane mutationem patitur oratio infra in *Apolog.* p. 80. l. 12.

P. 24. Φόνε, ὦ Σώκρατες] Laertius de hac re in *Vit. Socrat.* loquens, ξενίας δίκην fuiſſe dicit, pro quo tamen loci hujuſce ope Muretus optime repoſuit ξενοκτονίας.

Ibid. ἀγνοεῖται — ὅπη ποτὲ ὀρθῶς ἔχει] Meurſius in *Them. Attic.* L. 1. c. 3. ex Curio Fortunato, *Rhet.* L. 1. legem hanc Atticam eruit, FILIIS ADVERSUS PATREM NE SIT ACTIO. Eam vero ex Sopatr. *de Diviſ. Quæſtion.* ita explicat, ὁ νόμος φησὶ τὸ ἰδιωτικῶν ἐστὶ γραφῶν, ἃ φησὶ τῶν δημοσίων κεκυρωμένων, καὶ οὐ μὴ παῖς ἰδιωτικῆς ἄλλην ἃ δίδωσι τοῖς παισὶν ἢ τὴν παρανοίας γραφήν. Notandum itaque eſt Euthyphronis actionem, nempe φόνε, inter δημοσίας γραφὰς numerari.

Ibid. ὀρθῶς αὐτὸ πράξαι] Deeſt ὀρθῶς in *Morel.*

P. 25. ἃ τοῦτο μόνον δεῖ] Cum Stephano δεῖν legiſſe videtur Ficinus.

Ibid. ἴσον γὰρ τὸ μίασμα γίνεται] Pro polluto eum olim apud omnes fere gentes habitum fuiſſe, qui cum gravioris alicujus criminis reo ac præſertim cum homicida ſub eodem tecto degeret cibumve caperet, varia ubique extant teſtimonia. Conf. auctores citat. apud Meurſium in *Them. Attic.* L. 1. 15. Petitum, *Comm. in Leg. Att.* p. 511. Spanhemium, *Not. in Callim.* p. 719, 720. Wolfium, *Cur. Philolog.* in *Matth.* c. 8. v. 8. quibus addas Æſchyli *Choeph.* v. 289. Euripidis *Oreſt.* v. 46. civilem moris hujuſce apud Xenophontem in *Hierone* p. 909 rationem, & ſimilia alibi innumera.

Ibid. πελάτης τὸς ἦν ἐμὸς] Πελάται, οἱ ἀμοὶ τὴν ἀναγκαίαν τροφὴν μισθῷ δουλεύοντες, λατρεῖς, μίσθαρνοι, ἀπὸ τοῦ πέλας, ἢ πρήγματα. *Heſych.* uti a Salmaſio & Palmerio emendatur. Neque hoc, nempe hominem interfectum πέλατην ipſi fuiſſe, temere obſervat Euthyphro. Κελεύει γὰρ ὁ νόμος

μος (inquit Demosthenes, *Orat. contra Euerg.* p. 1062.) τὰς πεπόνηκότας ἐπιξύλην μέχρις ἀνεψιαδῶν· καὶ ἐν τῷ ὅρκῳ διορίζεται ὅτι πεπονηκὼν [lege πεπόνηκεν] ἐστι, κἂν ΟΙΚΕΤΗΣ ᾖ· τούτων τὰς ἐπισκήψεις εἶναι. Unde item J. Pollux L. 8. 118. κἂν οἰκέτης ᾖ [nempe ὁ τεθνεὼς] ἐπισκήπτειν συγκεχώρηται.

Ibid. τὸ ἐξηγητοῦ] ἐξηγητὴς in genere est *rei cujusvis enarrator, interpres.* Proprie vero apud Atticos munus publicum denotabat. Ἐξηγηταὶ δ' ἐκαλοῦντο οἱ τὰ περὶ τῶν διοσημείων, καὶ τὰ τῶν ἄλλων ἱερῶν διδάσκοντες, *Poll. Onom.* L. 8. 124. Similiterque *Harpocr.* & *Suid.* ἐξηγητὴς, ἰδίως ὁ ἐξηγούμενος τὰ ἱερά· ἔστι δὲ ὡς καὶ τοὺς καλουμένους νομιζόμενα ἐξηγεῖσθαι τοῖς δεομένοις. Et horum ad instar Plato in republica sua ἐξηγητὰς simili potestate præditos constituit, *De Leg.* p. 759, 958. Notissimum item est legitimam cædis expiationem interfectore in jus vocando non minus quam defunctorum funera ad res sacras olim pertinuisse. Hinc qui non absimili in causa cum Eythyphronis patre erat apud Demosthenem, *Orat. contra Euerg.* p. 1062. dicit, ἐπειδὴ τοίνυν ἐτελεύτησεν [mulier nempe quam interfectam fuisse existimabat] ἦλθον ὡς τοὺς ἐξηγητὰς, ἵνα εἰδείην ὅ, τι με χρὴ ποιεῖν περὶ τούτων. Hæc autem fusius ideo annotavi, quod Doctiss. Hemsterhusius ad verba *Pollucis* supra memorata, ἐξηγητὰς in his utrisque tum Platonis tum Demosthenis locis simplices duntaxat jurisconsultos fuisse contendit, licet apud Demosthenem paulo infra τὸ ἐξηγήσασθαι, *ex officio* nempe *respondere* a τῷ συμβουλεύειν, *consilium privatim dare* aperte distinguitur.

P. 26. ὅτε ἀπεκτόνασι — ὅτ' ἐὰ &c.] At utrumque forsan, judice Euthyphrone, falsum erat. Ita enim Lex Attica a Demosthene, *Orat. contra Aristocrat.* Ed. Francof. p. 730. laudata, Ἐὰν δέ τις τὸν ΑΝΔΡΟΦΟΝΟΝ κτείνῃ, ἢ ΑΙΤΙΟΣ ΗΦΟΝΟΥ (modo is a foro aliisque locis publicis abstinuisset) ὥσπερ τὸν Αἰσχύλον κτείναντα ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐνέχεσθαι. Euthyphro igitur patrem suum φόνου quodammodo revera αἴτιον fuisse, ideoque, licet is quem interfecisset, ἀνδροφόνῳ esset, cum tamen huic legi obnoxium esse existimabat.

Ibid. ὃ δεῖν φρονπίζειν] Pro δεῖν auctor fuerim ut scribatur δέον, ita ut dicatur positum esse impersonaliter & absolute. STEPH. — At infinitivus nonnunquam absolute pro participio ponitur, ut ex notissimis istis ὀλίγα δεῖν, πολλοῦ δεῖν, ἔμοιγε δοκεῖν, aliisque similibus satis liquet. Vide item Lysiam, Ed. 4°. p. 276. l. 4.

Ibid. περὶ τῶν θείων] θεῶν male, *Stob.* ubi & in sequentibus ὅπη ἔχει secundum Stephani conjecturam.

Ibid. ἐδὲν γὰρ ἂν μοι ὄφελος] Putet quispiam desiderari aliquem genitivum cum nomine ὄφελος. Ego vero nihil deesse arbitror, sed hunc locum ex iis esse, in quibus aliquid subaudiendum relinquitur, iis quæ præcedunt nos ad id velut deducentibus, etiamsi nullum sit ex ipsis quod subaudiri possit. STEPH.

Ibid. Δαφέρει — εἰδείην] Non video quomodo ferri possit Δαφέρει: ideoque muto in Δαφέροιμι, ut conveniat cum εἰδείην, hoc sensu, *Neque*

que quicquam ego Euthyphro antecellerem vulgo hominum, niſi omnia quæ hujuſmodi ſunt exacte cognita haberem. Alioqui retinendo ἀμφίεσι ſcribendum eſſet εἰδέη: ut ille de ſe utrobique loqueretur in tertia perſona. Qui tamen ſubitus a prima (nam dixit ἐδόκει γὰρ ἄν μοι &c.) tranſitus ad tertiam duriuſculus eſſet. STEPH. — Verum enimvero nulla, opinor, mutatione opus eſt. Nequaquam enim infrequens eſt ſubita hæc perſonarum mutatio. Tranſitus certe a prima loquentis perſona ad tertiam exempla paſſim obvia. Imo elegantiam quandam in ſe plane habet. Neque reditus hic ad primam ſubitus magis eſt aut duriuſculus quam Homeri in hac Achillis oratione,

Πῶς ἔτλης ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν ἐλθέμεν οἶος
Ἀνδρὸς ἐς ὀφθαλμὸς, ὅς τοι πόλεας τε κὴ ἐσθλὸς
Υἱέας ἐξενάριξα; ———

Iliad. L. 24. v. 519 & ſeq.

Atque hæc a Platonis ſtilo minime aliena eſſe ſatis oſtendunt ſimilia infra, p. 39. l. 1. p. 69. l. 2, 3. p. 167. l. 7. & p. 262 ad imum. Sacros itidem Scriptores ac præſertim D. Paulum ſubitis hiſce perſonarum mutationibus gaudere paſſim videre eſt.

P. 27. λάχε δίκην] Loquendi genus a more priſco deductum. Sortes enim a judicibus ducebantur, & quæ prima dica ex urna exierat, prima agebatur. *Bud.* Comm. in L. G. p. 22, 23.

Ibid. αὐτῷ πατέρα] αὐτῷ *Ald. Baſ.*

P. 28. ὅ, τι περ ἂν μέλλοι] Aptius fuerit μέλλῃ. Occurrit vero aliis in locis talis error, hujus optativi, ut vocant, modi pro illo vel illius pro hoc poſiti. STEPH. — Imo hi modo paſſim adeo apud Noſtrum alioſque ſcriptores confunduntur, ut vix e librariis profectum dixerim.

P. 29. αὐτοὶ γὰρ οἱ ἄνθρωποι] αὐτοὶ ᾖ *Euſeb.* in Edd.

Ibid. καὶ τοῦτον ὁμολογοῦσι] Ridiculum hanc Ethnicorum vulgi peſſima quæque Jovis exemplo defendendi rationem facetiſſime perſtringit Ariſtophanes, *Nub.* v. 1075 & ſeq. Similiterque Terentius in *Eunuch.* v. 585 &c.

Ibid. ἐκεῖνόν γε αὖ τὸν] αὐτὸν conjunctim *Euſeb.* in Edd. Rectius cum Platone ejus MS.

Ibid. αὐτοὶ ἑαυτοῖς] αὐτοὶ αὐτοῖς *Euſeb.* MS.

P. 38. δυσχερῶς πως ἀποδέχομαι &c.] Ob hanc aliaſque quas paulo infra damnat fabulas, Homerum & Heſiodum e republica ſua, ne juventutem corrumpant, ejiciendos cenſet Socrates, L. 2. *de Rep.* Ed. Cant. v. 1. p. 140. Nec, licet id ipſi hic præ cæteris is vitio datum eſſe dicat, quod hujuſmodi portenta de diis vulgo credi indignabatur, alii etiam eodem tempore Athenis defuerunt, qui abſurda hæc Theologiæ Poeticæ commenta non minus aperte inſectabantur. Ita enim publice in ſcena Socratis amicus Euripides, *Herc. Fur.* v. 1341,

Ἐγὼ γὰρ τοὺς θεοὺς, ὅτε λέκτρ', ἃ μὴ θέμις,
Στέργειν νομίζω, δεσμά τ' ἐξάπτειν χεροῖν.
Οὔτ' ἠξίωσα πώποτ', ὅτε πείσομαι

Οὔτ'

Οὐδ' ἄλλον ἄλλε δεατότην πεφυκέναι.
Δεῖται γδ ὁ θεὸς, εἴπερ ἐς' ὄντως θεὸς,
Οὐδενός· ἀοιδῶν οἱδε δυσλωβὶ λόγοι.

Et plenius etiam in *Buſiride* Iſocrates, Ed. Guarin. p. 344. has aliaſque quamplurimas ποιητῶν, uti vocat, βλασφημίας nominatim reprehendit. Quantum vero ſtrenui iſti ſuperſtitionis Ethnicæ contra Chriſtianos propugnatores, Platonici nempe recentiores, in Homero & Heſiodo myſticis ſuis interpretationibus ab hac Socratis cenſura vindicando laborarunt, tum alibi videre eſt, tum præſertim in prolixa Procli diſſertatione hac de re inſtituta, *Comm. in Plat. de Rep.* p. 368 & ſeq.

Ibid. φήσ' τὶς] φησί τις *Baſ.*

Ibid. τὶ γδ' ἃ φήσομεν] Deeſt κὴ in *Euſeb.* MS. & itidem in proxime ſequentibus.

Ibid. ϖερὶς Φιλίε] Φίλιος, ὁ τὰ ϖερὶ τὰς φιλίας ἐπισκοπῶν. Μένανδρ. Ανδρογυνῷ,

Μαρτύρομαι τ' Φίλιον, ὦ Κρῆτων, Δία.
Suid. in voc.

Et ita paſſim apud Platonem alioſque. Simili ratione Jupiter nonnunquam Ξένιος audit. Fanum quoque teſte Pauſania in *Arcad.* p. 506. Jovi Φιλίῳ Megalopoli erat.

Ibid. καὶ ἔτι γε] Deeſt γε in *Euſeb.*

Ibid. ἃ οἱ ϖολλοὶ] οἱ λοιποὶ *Ald. Baſ.* 1. *Morel.*

Ibid. ἔχθρας δεινὰς] ἔχθρας ΓΕ δεινὰς *Euſeb.*

Ibid. λέγεται ὑϖὸ] λέγεταί ΤΕ ὑϖὸ *Euſeb.*

Ibid. καὶ ὑϖὸ τ' ἀγαθῶν &c.] Scribendum puto κὴ οἷς ὑϖὸ τ' ἀγ. χρ. τά τε ἄλλα καὶ τὰ ἱερὰ &c. Poteſt tamen & altera lectio defendi, modo οἷς inter καὶ & ὑϖὸ ponatur. STEPH. — Harum emendationum altera certe ſupervacanea eſt. Nihil enim opus eſt ut κὴ τὰ ante ἱερὰ addantur. Merito etiam quæri poteſt, an non ſine οἷς (quippe quod poſt οἷς facile ſubaudiri dicatur) conſtet ſententia. M. — Ita Noſter in *Theage* p. 126, οἷς ἐϖί τε ἵϖϖοι κὴ χρῶνται ubi οἳ in præcedenti οἷς eadem plane Ellipſi continetur.

Ibid. καὶ δὴ κὴ τοῖς] καὶ ΕΝ τοῖς *Steph.* MSS. & *Euſeb.* in Edd. at ſatis commode ſine præpoſitione.

Ibid. Παναθηναίοις ὁ ϖέϖλος] De duplici Παναθηναίων feſto, majore quidem quinquenni, minore vero annuatim celebrato, & peplo rebus geſtis Minervæ ornato & in feſto majore portari ſolito, vide Meurſium in *Diſſert. de Panathen.* eundem, *Attic. Lect.* L. 2. 12. Petitum, *Comm. in Leg. Attic.* p. 18 & ſeq. & *Archæol. Græc.* L. 2. c. 20.

P. 31. ϖερὶ τ' θείων] θεῶν *Steph.* MSS. & *Euſeb.*

Ibid. θαυμάζοιμι] θαυμάσοιμι *Morel.*

Ibid. Μέμνησο ἄν] Ita *Steph.* MSS. & *Ficinus.* Vulgo μέμνησαι.

P. 32. νῦν ἀϖεκρίνω] ἀϖεκρίνε *Ald. Baſ. Morel.*

P. 35. ὃ δ' ἂν θεοφιλὴς ᾖ] Loci hujus emendationem conjectura me aſſequutum arbitror; ut videlicet poſt ἀνόσιον legamus, ὃδ' ὃ ἂν θεοφιλὴς ᾖ, κὴ

ἦ, ὃ θεομισές ἐστιν, ὡς ἔοικεν. *Non reſpondiſti*, inquit, *ad id quod interrogabam. Non enim de eo interrogabam quod ejuſmodi eſt ut ſimul ſanctum ſit & profanum, neque de eo quod ſi diis gratum ſit, ſimul etiam odioſum eſt diis, ut quidem videtur.* Has enim duas concluſiones videmus Socratem ex Euthyphronis verbis quæ proximè præcedunt elicere, interrogationis ſibi propoſitæ certos fines (ut ita dicam) egredientis. STEPH. —— At revera locum hunc ſub correctionis ſpecie plane corrupit vir doctiſſimus. Hoc enim ſolummodo vult Socrates, ſe talem a Euthyphrone τὸ ὅσιον notionem quæſiviſſe, quæ a τῷ ἀνοσίῳ, uti par erat, diſtincta omnino eſſet; definitionem vero, qua τὸ ὅσιον Euthyphro θεοφιλὲς eſſe ſtatuerat, id nequaquam præſtare; quippe cum idem ſæpiſſime θεομισὲς ideoque ἀνόσιον eſſet.

Ibid. ὡς ἔοικεν. ὥστε] Quædam hic inter duas haſce ſententias, utpote non belle inter ſe cohærentes, deeſſe ſuſpicatur Stephanus. At immerito prorſus. Nec aliunde ipſius oritur ſuſpicio quam ex infelici ſua verborum proxime antecedentium immutatione.

P. 36. εἴπερ ἀδικεῖσί γε] Peſſime omnes ante Stephanum *Edd.* ὑπεραδικεῖσι. Forſan vero olim ſcriptum ὑπὲρ ὧν ἀδικεῖσί γε.

P. 37. δεῖ διδόναι δίκην] Deeſt δεῖ in *Ald. Baſ.*

P. 38. ἐπεὶ πάνυ γε σαφῶς] Quum reſpondeat Socrates, *Intelligo me tibi minus docilem videri ipſis judicibus*, mihi fit veriſimile ſcriptum fuiſſe, ἐπεὶ ὃ πάνυ γε σαφῶς &c. STEPH. — Talem autem emendationem, me judice, Socratis minime ſuadere videtur reſponſio.

Ibid. τόδε δέ σε ἐννενόηκα] ἐννενόημαι *Ald. Baſ.* 1. *Morel.* ἐνενόησαι *Baſ.* 2.

P. 39. ἆρα τοῦτο νῦν ἐπανορθόμεθα] Vel ἆρα ἐπανορθώμεθα, vel ἆρα ἐπανορθόμεθα interrogative legendum cenſuerim. STEPH.

P. 40. πάντες θεοὶ μισῶσιν] πάντες ΟΙ θεοὶ *Baſ.* 2.

Ibid. σκεπτέον τί λέγει] λέγειν *Steph.* operarum, opinor, vitio.

Ibid. ἆρα τὸ ὅσιον &c.] Probare jam aggreditur Socrates, Sanctitatis eſſentiam ſive naturam a mero deorum arbitrio pendere non poſſe: ſuamque hoc modo demonſtrationem inſtituit: Si Sanctitas per ſe vel quia Sanctitas eſt, a diis amatur, fieri ergo omnino nequit ut ideo quoniam a diis amatur, Sanctitas ſit, vel ut ipſius Natura ab Affectu divino pendeat, qui iſtam prius ſupponit & conſequitur Naturam. Hoc allatis tribus exemplis ſimilibus, Socrates fuſius oſtendit.

P. 42. ὑπὸ τῶν θεῶν πάντων] Abeſt articulus ab omnibus ante Stephanum editionibus.

P. 44. ὅ, τι ᾗ ὄν, ὅπῃ εἶπες] Neque Platonem ſcripſiſſe puto ὅ, τι δέ ἐστι, neque ὂν pro ἐστὶ poſſe hic accipi exiſtimo, (quamvis & Ficini interpretatio id velle videatur) ſed hunc locum ex illorum eſſe numero, quos ſuſpectos habituri ſimus, niſi quid in illis ſubaudiendum relinquatur, animadvertamus. Hic enim dico, cum ὅ, τι δὲ ὂν ſubaudiri ex præcedentibus φιλεῖται ὑπὸ πάντων τῶν θεῶν. *Videris*, inquit, *Euthyphro, cum te interrogem, quidnam Sanctum ſit, eſſentiam illius minime velle declarare, ſed aliquid dicere quod illi contingit, ut videlicet ab omnibus diis ametur,*

verum

verum quidnam quum ſit [ab omnibus diis ametur] *nondum dixiſti.* Eſt enim accipiendum φιλεῖαζ non aliter quam ſi dictum eſſet τὸ φιλεῖσθαι. Intelligit enim eſſe πάθος illud ipſum τὸ φιλεῖαζ ὑπὸ πάντων τῶν θεῶν. STEPH. — At licet participium hoc verbum præcedens quodammodo poſſit reſpicere, nihil tamen obſtat, quo minus hic & in verſu ſequenti pro præſenti ſimpliciter poſitum eſſe dicamus, quod non ſolum Noſtro (de quo vide infra p. 110. l. 7. p. 234. l. 2 p. 268. l. 2. &c.) aliiſque optimis ſcriptoribus ſolenne eſt, ſed & hic præſertim ubi de Sancti ἕξει (quæ nullam omnino præſentis aut futuri diſtinctionem agnoſcit) fit ſermo, ſingularem quandam vim & elegantiam in ſe habet. Eadem, ut id obiter notem, enallage nonnunquam utuntur Scriptores Sacri. Conf. *Rom.* V. 11. *Philip.* III. 4.

Ibid. ὃ ἂν ὑποθώμεθα] πεθώμεθα *Ald. Baſ.* 1. *Morel.*

Ibid. τῦ ἡμετέρυ πεθηγόνυ — Δαιδάλυ] Dædalum celeberrimum fuiſſe ſtatuarium notiſſimum eſt. Fabulæ vero, ad quam hic alludit Socrates, originem ita explicat Palæphatus, Λέγουσι περὶ Δαιδάλου, ὡς ἀγάλματα κατεσκεύαζε δι' ἑαυτῶν προσώμοια· — τὸ γὰ ἀληθὲς τοιῦτον. οἱ τότε ἀνδριαντοποιοὶ καὶ ἀγαλματοποιοὶ κατεσκεύαζον ἀνδριάντας συμπεφυκότας ἔχοντας ὁμῦ τὰς πόδας. Δαίδαλος γὰ ἐποίει διαῤῥηκότας τὰ ἕνα πόδα. Διὰ τῦτο δὴ οἱ ἄνθρωποι ἔλεγον ὁδοιπορῶν τῦτο τὸ ἄγαλμα ὁ ἐργάσατο Δαίδαλος &c. *De incred. Hiſt.* Ed. Cant. p. 30. Eademque fere, auctores ad hunc Palæphati locum a Cl. Galeo laudati, quibus addas *Diodor. Sic.* p. 276. Vulgi item hac de re notionem reſpiciunt quamplurimi, nempe Noſter in *Menone* p. 97. Ariſtoteles in *Polit.* L. 1. c. 4. Euripides, *Hecub.* v. 838. aliique ibi a Scholiaſte citati. Cur autem hic, uti & in *Alcib.* 1. p. 121. Socrates Dædalum ipſius πεθήγονον vocat, & de ſua infra cum eo συγγενείᾳ loquitur? *Dædalus enim,* inquit Dacierius ad locum, *ex regum Atticorum ſtirpe ortum duxit. Socrates vero ſimilem nequaquam jactare poterat originem. Hoc ergo,* inquit idem, *ſolummodo vult Socrates, ſe Dædali ad inſtar pennis vulgo hominum negatis cœlum experiri potuiſſe, mentemque ſuam ad rerum divinarum cognitionem attollere.* At quam metuo, vir doctiſſime, ne pennæ tuæ, quibus hic Socratem gratis ornaſti, ſtatim colliqueſcant, philoſophuſque quem in cœlum evexiſti, mox in vilem opificis tabernam detrudatur. Huc enim duntaxat Socratem, ubicunque ſe a Dædalo ortum jactitet, reſpexiſſe veriſſimillimum eſt, quippe qui, uti vulgo conſtat, patre ſtatuario natus erat, artemque ipſe paternam juvenis exercuerat. Imo Χαρίτων ἀγάλματα ipſius manu facta, teſte *Pauſan.* L. 1. p 40. L. 9. p. 596. *Laert. in ejus Vit.* aliiſque, Athenis in Acropoli collocata erant. Sæpiſſime quoque & nonnunquam elegantiſſime Socrates in dictis ſuis ad hanc artem alludit. Conf. *Laert.* L. 2. 33. *Xen. Mem.* L. 3. c. 1. 2. *Stob. Serm.* p. 4 & 189. Et ſimiliter denique de μαιευτικῇ matris ſuæ τέχνῃ pro more ſuo εἰρωνικῶς loquitur.

Ibid. αἱ ὑποθέσεις] Articulum auctoritate omnium *Edd. Vett.* repoſuimus.

P. 45.

P. 45. τύτων μ̃ ἄδην] Deeſt μ̃ in *Morel.*

Ibid. σὺ τευφᾶν] σιωτευφᾶν *Baſ.* 2. σὺ ἀπειπὼν τευφᾶν *Steph.* MSS.

P. 46. Καὶ μὴν νεώτερ@·] Ludit in verbo ἔπομαι.

Ibid. ὁ ποιητὴς ἐποίησεν, ὁ ποιήσας] Nonnulli *Steph.* MSS. poetæ etiam, cui verſus ſequentes debentur, nomen exhibent, alii ὁ ποιητὴς Σπασῖνος legentes, alii vocem ποιητὴς omittentes. Stobæus quoque *Serm.* 31. aliique gnomologiorum conſarcinatores verſus hoſce Staſino vel, ut male nonnunquam appellatur, Staſimo tribuunt, eoſque ad Κύπρια ipſius Επη acceptos referunt. Et revera quidem exinde deſumpti videntur. At de poematis ipſius auctore æque non conſtat. Non ſolum Staſino, ſed & nunc Homero, (quod tamen redarguit Herodotus, L. 2. c. 117.) nunc Hegeſiæ, nunc Halicarnaſſenſi cuidam (ut Dicæogenem, cujus Cypria ab Ariſtotele in *Poetic.* c. 16. memorata alia ab hiſce fuiſſe videntur, taceam) tribuuntur. Cum igitur hanc ob cauſam ἀνωνύμως plerumque a veteribus citantur, idem quoque Platonem hic loci feciſſe exiſtimo, nomenque auctoris aliunde acceptum in nonnullos Noſtri codices male irrepſiſſe. De Poematis denique hujuſce natura, argumento, & unde nomen ſuum acceperit, non minor quam de auctore inter eruditos controverſia eſt. Conf. Meurſium in *Cypro*, L. 1. c. 1. Salmaſii *Exercit. Plinian. ad Solinum* p. 852 & ſeq. Dacierium, Not. ad *Ariſtot. Poetic.* c. 23. Ryckium *de primis Italiæ colonis*, c. 10. Hemſterhuſium ad *J. Poll.* p. 1255. Fabricium, *Bibl. Græc.* V. 1. L. 2. c. 2. p. 283. & Perizonium ad *Ælian.* V. H. L. 9. 15. Sin meam in re obſcura poſt tot tantoſque viros proferre liceat ſententiam, hæc ex antiquorum locis, quæ de hoc poemate agunt, elici poſſe exiſtimo. 1. Κύπρια Επη cum Μικρᾷ, uti vocatur, Ιλιαδὶ (quacum nonnunquam male confunduntur) hactenus convenire, quod utraque, non integram belli Trojani ſeriem, ſed partes duntaxat ab Homero omiſſas tractent. Neutiquam enim Homero poſſent tribui, (quod tamen a nonnullis antiquitus factum fuiſſe certiſſimum eſt) ſi de rebus iiſdem, quas ipſe aliter in Iliade deſcripſiſſet, denuo egiſſent. 2. Belli Trojani primordia cauſaſque ab Ovo uſque Gemino (ad quod reſpicit Horatius, *Ep. ad Piſon.* v. 147.) repetitas in Cyprio Poemate enarrari. Res vero Iliadi poſteriores & ad claſſis Agamemnoniæ reditum perductas Μικρᾶς Ιλιαδὸς auctorem verſibus mandaſſe. Suadent hoc variæ operis utriuſque partes ab antiquis laudatæ, quas apud auctores ſupra memoratos reperies. 3. Κύπρια Επη exinde nomen ſuum ſortita videntur, quod Ledæ cum Jove concubitum, Cypriæ Deæ cum Junone ac Pallade diſcidium, Helenæ raptum utrumque, caſuſque alios ad Venerem potiſſimum ſpectantes præcipue tractarent.

Ibid. Δ' ἐξαυτὰ] ῥέξαντα *Baſ.* 2. *Steph.* MSS. & *Stobæus.* τέρξαντα *Cornarii* MS.

Ibid. ἐθέλεις ἀπεῖν] ἐθέλειν *Baſ.* 2. *Steph.* MSS. ἵνα ὡς *ibid.*

Ibid. τοιαῦτα δεδιότες] Deeſt vox ultima in *Stob.* MS.

P. 47. ὥσπερ ἀριθμῷ, σφετέρων] Utpote una duntaxat ipſius ſpecies.

Sæpiſ-

Sæpiſſime vero Noſter, uti infra in *Phædone*, & paſſim in aliis ipſius dialogis, ad ideas mathematicas in rebus explicandis probandiſque provocat. Et quantus matheſeos cultor erat Plato, patet tum ex celebri illa ſententia foribus Academiæ inſcripta, tum ex ipſius operibus, & innumeris deinde, qui ex ejus Schola prodierunt, mathematicis. Ex his (ut antiquorum alios taceam, quorum opera interierunt) Theo Smyrnæus librum, qui hodie extat, ſingularem ex profeſſo conſcripſit περὶ τῆς κοινῆς μαθηματικὴν χρησίμων εἰς τὴν τοῦ Πλάτωνος ἀνάγνωσιν.

P. 48. μὴ σκαληνὸς ᾖ, ἀλλ' ἰσοσκελὴς] Quippe qui in duos numeros æquales ac quaſi latera dividi poſſit: impar vero non item.

P. 49. λέγομεν γάρ που· οἷον φαμὲν] Nemo non miretur, poſt λέγομεν γάρ που addi οἷον φαμὲν, & vel illa vel hæc expungenda eſſe putet. Ego certe illa λέγομεν γάρ που ſine ullo ſententiæ damno poſſe abeſſe fateor: ne tamen ea expungere neceſſe ſit, (niſi vett. libri aſſentiantur) crediderim ita poſſe defendi hanc lectionem, ut dicamus perinde eſſe ac ſi dictum foret, λέγομεν γάρ που θεραπείας καὶ περὶ τἆλλα· οἷον φαμὲν ἵππου &c. STEPH.

Ibid. κυνῶν θεραπείαν. ΕΥΘ. ΝΑΙ] Euthyphronis reſponſionem non agnoſcunt *Ald. Baſ.*

Ibid. ἀγαθῷ τινὶ ἕπῃ] ἕπει *Baſ.* 2. *Steph.* MSS.

P. 50. Η ὃν καὶ ἡ ὁσιότης] Videndum annon ſcribi haud minus apte poſſit, εἰ ὃν &c. ut oratio hæc in duo membra non dividatur, ac minime per interrogationem legatur. STEPH. — At, me judice, præſtat lectio vulgata.

Ibid. καὶ ἡ ὁσιότης] Articulus eſt ex *Baſ.* 2. in cæteris deeſt.

P. 53. καμαί ποτε πεισθῇ] Vulgo deeſt ποτὲ, quod ex *Baſ.* 2. & *Steph.* MSS. ſupplevimus.

Ibid. Ἀφ' ὃν ὃ τό γε] Ita in *Ald. Baſ.* legitur. Stephanus particulam ὃ omittit.

Ibid. ὃ τό γε ὀρθῶς &c.] Impiam hanc vulgi Ethnicorum notionem, Sanctitatem non tam in debita animi erga Deos reverentia, vitæque bene & ex ipſorum præſcriptis actæ conſcientia, quam in votis muneribuſque iis offerendis conſtare, Noſter ſimiliter in *Alcib.* 2. p. 149. item L. 10. *de Leg.* p. 905, 906. & alibi, optime perſtringit.

P. 54. Αλλο τι] Ἀλλὰ τι *Edd. Vett.*

Ibid. κατὰ τὴν ἐμποριαν] Ante τὴν deſiderari ταύτην credibile eſt aut certe τήνδε. Utitur autem jocoſe ἐμποριάς appellatione hoc in loco. STEPH.

P. 55. ὠφέλιμον οὐδὲ φίλον] ὠφ. ἀλλὰ φίλον in Serrani MS. At cave nequid cum eo in recepta lectione mutes. Hæc enim, ut recte notat Stephanus, Socratis veluti ludentis eſt ſubtilitas, qua κεχαρισμένον diſtinguit ab eo quod eſt φίλον. Eſſentiam τοῦ ὁσίου in eo quod diis φίλον eſt non conſtare antea probatum erat.

Ibid. ἢ οὐκ αἰσθάνῃ] αἰσθάνει *Baſ.* 2. quod ab Atticis nonnunquam uſurpatur.

P. 56.

P. 56. τοῦτο δ' ἄλλο τι] Deesse dico negativam voculam ante ἄλλο τι, & adjecta illa legendum esse sine interrogatione, τοῦτο δ' οὐκ ἄλλο τι ἢ θεοφιλὲς γίγνεται. ἢ οὔ. *Hoc autem*, inquit, *nihil aliud est quam deo gratum. Nonne?* At si dicas, *Hoc autem quid aliud est quam deo gratum?* non apte subjungetur, *Nonne?* STEPH. — Sin tamen post ἢ οὔ subaudiamus ἄλλο, (hoc nimirum sensu, *An aliud hoc quam diis gratum erit, an non aliud vel idem?*) ferri satis poterit recepta lectio.

Ibid. ἀφιτέος ἂν εἴης] ἂν εἶ *Bas.* 2.

Ibid. ὥσπερ ὁ Πρωτεύς] *Hom. Odyss.* L. 4. v. 455 &c. At hæc fabula cuivis notissima.

Ibid. παραχινδυνεύειν] παραχινδυνεύει *Edd. Vett.*

P. 57. ὧρα ἀπίναι] Non autem, teste Laertio, ad patrem, uti primo instituerat, accusandum. Tradit enim is, L. 2. 29. Socratem sermone suo eum ab hoc agendo abduxisse. At rei hujusce penes auctorem fides sit. Ex Dialogo certe neutiquam patet.

P. 58. ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ] Varios Apologiarum Socratis (quarum omnes præter hanc Nostri, aliam Xenophontis, & recentiorem Libanii Sophistæ, interierunt) auctores, enumerant Jons. *de Scriptor. Hist. Philos.* p. 36, 37. Menag. in *Laert.* L. 2. 40. Taylorus in *Fragm. Lysiæ* p. 651. & Fabric. in *Bibl. Græc.* L. 3. c. 1. 3. De hac vero Platonis audi rhetorum doctissimum, Dionysium Halicarnassensem, Δικανικὸς μὲν οὖν λόγος ἐστὶ Πλάτωνι, ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ ΑΠΟΛΟΓΙΑ, δικανικὴν μὲν ἡ ἀγορᾶς ἐδὲ θύρας ἰδών, κατ' ἄλλην δέ πως βέλησιν μεμελετηκώς. *De admirab. vi dicendi in Demosth.* p. 289. Idemque fusius hæc de vera Platonis in hac Apologia conscribenda βελήσει notat, Λέξει δὲ παρὰ Πλάτωνος παραδείγματα ἀγώνων πλειόνων συμπεπλεγμένων, καὶ τρόπον τινὰ πάντων μερῶν τῆς ῥητορικῆς συνηγμένων. ἡ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ ΑΠΟΛΟΓΙΑ τὴν μὲν πρόθεσιν ἔχει, ὡς τὸ ἐπιγραμμα δηλοῖ, ἀπολογίαν, ἔστι δὲ καὶ Ἀθηναίων κατηγορία, εἰ τοιοῦτον ἄνδρα εἰς δίκην ὑπήγαγον. ἐκέκρυπται τὸ πικρὸν τῆς κατηγορίας τῷ ἐπεικεῖ τῆς ἀπολογίας· ἀεὶ γὰρ ὑπὲρ αὐτῆς ἀπολογεῖται, Ἀθηναίων κατηγορεῖ. δύο μὲν αὖται συμπλοκαί. τρίτη δ', ὁ λόγος ἐστὶ Σωκράτους ἐγκώμιον, ἐκ τοῦ ἐπαχθὲς τῷ λόγῳ ἐπισκίασαι τῷ ἀναγκαίῳ τῆς ἀπολογίας· τρίτη αὕτη συμπλοκή. καὶ μεγέθεσι δύο μὲν δικανικαὶ ὑποθέσεις σεσημμένα, ἡ ἀπολογία ἐκ ἡ κατηγορία· μία δ' ἐγκωμιαστική, ὁ ἔπαινος ὁ Σωκράτους. τετάρτη συμπλοκὴ, ὥσπερ μείζων ὑπόθεσις τῷ Πλάτωνι· ἔχεσι συμβουλευτικῆς ἰδέας δυνάμειν, φιλόσοφον δ' τὴν θεωρίαν. ἔστι γὰρ τὸ βιβλίον παράγγελμα ὁποῖον εἶναι δεῖ τὸν φιλόσοφον. τοῦτο, ὡς μὲν ἐν τῇ ῥητορικῇ, συμβουλευτικὴ ἰδέα· ὡς δ' ἐν φιλοσοφίᾳ, δόγμα παραδιδόμενον· τοιοῦτον γὰρ εἶναι τὸ φιλόσοφον, οἷος ἐν τῇ ΑΠΟΛΟΓΙΑ φαίνεται Σωκράτης. *De Art. Rhet.* p. 83.

Ibid. ὡς χρὴν] χρὴ *Bas.* 2.

Ibid. αἰσχυνθῆναι ὅ, τι] Ita fide Edd. *Bas.* & Ficini *Codd.* edidimus. Vulgo ὅτι.

P. 59. φαίνωμαι δεινὸς] φαίνομαι *Ald. Bas.*

Ibid. εἰ μὲν γὰρ τοῦτο] Deest μὲν in *Ald. Bas.* 1.

Ibid. ἐκ τούτου] Particulam ἐκ delendam censet Muretus, verba κ τούτου,

τάτως, *ex ipſorum ſententia*, exponens. *Var. Lect.* L. 3. 16. At talī minime opus eſſe emendatione cum Dacierio exiſtimo.

Ibid. ἐκῆ λεγόμενα] Genius etenim ipſius defenſionem meditari prohibuerat, uti dicit in *Xen. Mem.* L. 4. 8. 5. & in ejuſdem *Apolog.* ſec. 4. &c.

Ibid. ἐδὴ γὰρ ἂν δήπου τέθνηκα &c.] Vide quæ de his Socratis verbis optime diſſerit Epictetus apud *Arrianum* L. 3. c. 23.

Ibid. ἢ παρίεμαι] Si mendo caret παρίεμαι, ita videtur eſſe dictum ut Lib. 1. *de Rep.* πρὸς ταῦτα κρακέργει ὁ συκοφάντης, εἰ δύναται· ἀδέν σε παρίεμαι, id eſt παραιτοῦμαι. STEPH. — Imo ipſemet infra p. 84. l. 1. ad hunc locum reſpiciens, pro παρίεμαι verbum παραιτοῦμαι uſurpat.

Ibid. καὶ ἐν ἀγορᾷ] Ἐκεῖνός γε ἀεὶ μὲν ἦν ἐν τῇ φανερᾷ. πρωΐτε γὰρ ἐς τοὺς γυμνασίους ἤει, καὶ πληθούσης ἀγορᾶς ἐκεῖ φανερὸς ἦν, καὶ τὸν λοιπὸν ἀεὶ τοῦ ἡμέρας ἦν, ὅπου πλείστοις μέλλοι συνέσεσθαι· καὶ ἔλεγε μὲν ὡς τὸ πολὺ, τοῖς ἢ βουλομένοις ἐξῆν ἀκούειν. *Xen. Mem.* L. 1. 1. 10.

Ibid. καὶ ἐπὶ τῶν τραπεζῶν] Ficinus non agnoſcit particulam καὶ, uti nec Noſter in ſimili loco, *Hipp. Min.* p. 368. B. ἐν ἀγορᾷ ἐπὶ ταῖς τραπέζαις. Et certe τραπέζας haſce (ſive argentariis ſecundum Ficinum propriæ ſint, ſive rerum quarumcunque venalium menſæ) in foro potiſſimum fuiſſe veriſimillimum eſt.

P. 60. ἔτη γεγονὼς πλείω ἑβδομήκοντα] Annos nempe jam tum ſeptuaginta (quicquid contra ſtatuerit Allatius, qui in ſua ad *Epp.* Pſeudo-Socraticas diſſertatione ei cum Suida annos fere octoginta tribuit) ſecundum *Chron. Marmor.* Laert. in ejus *Vita*, alioſque, natus. Nonnulli tamen, uti notat Laertius, eum ſexagenarium obiiſſe tradunt. Quos hic ſpreta omnium, ut videtur, Codd. auctoritate ſequitur Serranus.

Ibid. πάλαι πολλὰ ἤδη ἔτη] Anni enim ad minimum viginti quatuor elapſi erant, ex quo eum in *Nubibus* vulgo deridendum primo exhibuerat Ariſtophanes.

P. 61. μετέωρα φροντιστὴς] Ita paſſim apud antiquos appellantur philoſophi, ac phyſici præſertim, quippe qui de cœlo & mundo diſputare ſoliti, revera ſublimia curabant. Hinc Socrates, licet aliud omnino agebat, de rebus nimirum quæ ad mores ſpectant, præcipue differens, hoc tamen nomine & nonnunquam ſimpliciter φροντιστὴς dicitur, & ſchola quam ei comice tribuit Ariſtophanes, φροντιστήριον appellatur.

Ibid. καὶ τὰ ὑπὸ γῆν &c.] ὑπὸ γῆς *Baſ.* 2. — Ita de nonnullis Socratis diſcipulis Ariſtophanes,

Ζητοῦσιν ὅτοι τὰ κατ' γῆς ——
Nub. v. 188.

& paulo infra,

Οὗτοι οἳ' ἐρεσσοδιφῶσιν ὑπὸ τὸ Τάρταρον.

Ibid. τὸ πάλαι λόγον κρείττω ποιῶν] Hæc de Socrate & Chærephonte Comicus iſte toties laudatus,

Εἶναι

Εἶναι παρ' αὐτοῖς φασὶν ἄμφω τὼ λόγω,
Τὸν κρείττον' ὃς πίς ἐστι, κἢ τ' ἥττονα,
Τούτοιν τ' ἕτερον τοῖν λόγοιν τ' ἥττονα
Νικᾶν λέγοντα φασὶ παιδικώτατα.
Nub. v. 112 & ſeq.

ubi vide Not. *Spanhem.* & conf. Act. 3. Scen. 3. ut ſimilia alia in hoc dramate omittam.

Ibid. ἀτεχνῶς ἐρήμην κατηγορωῶτες] Omnes editiones priores ἀτεχνῶς cum præcedentibus connectunt. Perperam, opinor. — ἐρήμην κατηγορῶντες, ſubaudi δίκην. Leges Atticæ jubebant, ut ſi quis, cui dies ſtatus judicii condictus eſſet, litem conteſtatam deſeruiſſet, abſens damnaretur. *Petit. Comm. in Leg. Attic.* p. 317. Hanc ſe quaſi ἐρήμης δίκης pœnam ſubiiſſe dicit Socrates, quod abſens ab inimicis perpetuo accuſabatur.

P. 62. κωμῳδοποιὸς] Ita male nos, operarum vitio. Lege κωμῳδιοποιὸς. — Is nempe, cujus ſupra toties meminimus.

Ibid. κἢ ἐλέγχειν] Stephano hic in emendatione ſua præiviſſe videtur Ficinus, qui ita vertit ac ſi ipſe ἐλέγχοντα legiſſet.

Ibid. διτλᾶς μὲ κατηγόρους] διτλᾶς μὲ ΤΟΥΣ κατ. *Baſ.* 2.

P. 63. τοῦτο μὴ ἴτω] ἥτω *Ald. Baſ.* 1. *Bogard.*

Ibid. κατηγορία, ἐξ ἧς] κατηγορία ΕΣΤΙΝ, ἐξ ἧς *Baſ.* 2.

Ibid. ἀντωμοσίαν] Ἀντωμοσία, γραφὴ κατά τινος ἐνεχθεῖσα, ἐφ' ᾗ ἂν ἠδικῆσθαί φησι. Schol. in Ariſtoph. *Veſp.* v. 1036. ubi plura, uti & in *Harpocr.* & *Suid.*

Ibid. Ἀριστοφάνους κωμῳδίας] Vide quæ nos ſupra ad p. 61. ex ea notavimus.

Ibid. ἀεροβατοῦντά τε καὶ περιφρονοῦντα τὸν ἥλιον] Vide *Nub.* Act. 1. Scen. 3. ubi Socrates in calatho ſuſpenſus inducitur, dicenſque,

Ἀεροβατῶ κἢ περιφρονῶ τὸν ἥλιον·
v. 225.

Ἀιθροβάτης ſimiliter dictus erat Abaris Pythagoricus, teſte Porphyr. in *Vit. Pythag.* ſec. 29.

Ibid. ἄλλην πολλὴν φλυαρίαν] Ridicula nempe quædam de cœlo ac nubibus ſtatuentem, ut alia etiam ipſius de pulicis ſaltu & culice commenta taceam.

P. 64. παιδεύειν ἐπιχειρῶ ἀνθρώπους &c.] Hoc etiam de Socrate & Chærephonte Comicus iſte,

Οὗτοι διδάσκουσ', ἀργύριον ἤν τις διδῷ,
Λέγειν νικᾶν κἢ δίκαια κἄδικα.
Nub. v. 98, 99.

ubi recte *Schol.* κἢ τοῦτο ψεῦδος, ἀμφιβολῆς χάριν. ὀδεὶς γὰρ μισθὸν ἐτέλει Σωκράτει. Falſum nempe hoc omnino fuiſſe probat Socrates infra p. 95. Similiter idem de ſe ipſo in *Xen. Apol.* ſec. 16. παρ' ὀδενὸς ὅτε δῶρα οὔτε μισθὸν δέχομαι. Et fuſius apud ejuſdem *Mem.* l. 1. c. 2. ſec. 3, 5, 6, 60. & alibi.

Ibid.

Ibid. Γοργίας ὁ Λεοντῖνος] Rhetoris hujuſce Siculi ac ſophiſtarum patris, eloquentiam, faſtum, immenſam quam a diſcipulis exigebat mercedem, ſtatuam ipſius inauratam, vel ſecundum nonnullos auream, Delphis poſitam, & vitam denique cum integra corporis atque animi valetudine ultra annum centeſimum ſingulari ipſius temperantia productam paſſim memorant Noſter in *Gorgia*, & in *Hipp. Maj.* p. 282. Cic. *de Orat.* L. 1. c. 22. L. 3. 32. & alibi. *Diodor. Sic.* L. 12. p. 106. *Pauſan.* L. 6. p. 376. & L. 10. p. 642. Plin. *Nat. Hiſt.* L. 33. 4. Philoſtrat. *de Vit. Sophiſt.* in Procem. & L. 1. 9. Athenæus, *Deipnoſ.* p. 548. aliique quamplurimi.

Ibid. Πρόδικος ὁ Κεῖος] Χεῖος *Baſ.* 1. *Bogard.* codiceſque quibus uſus erat Ficinus, qui eum ideo ubique Chium vocat. Similiterque errat Schol. Ariſtoph. ad *Nub.* v. 360. necnon varii Ciceronis aliorumque auctorum editores. Ceum enim ipſum fuiſſe ſatis conſtat. Is etiam inter ſophiſtas tantopere eminuit, ut Προδίκου σοφώτερος in proverbium abierit. Plura de eo Plato, *Hipp. Maj.* p. 282. Philoſtrat. in ejus *Vit.* p. 496. *Schol. Ariſtoph.* ad locum ſupra memoratum, & *Suid.* in voc.

Ibid. Ἱππίας ὁ Ηλεῖος] Vide quæ is de ſe ipſo, Socrateſque de eo dicit, *Hipp. Maj.* & *Min.* ubi non ſolum varia ingenii elegantioris & memoriæ feliciſſimæ ſpecimina, ſed & ſuæ in artibus fere omnibus atque etiam in re veſtiaria peritiæ, publice in ludis Olympicis exhibuiſſe fertur. Conf. item Philoſtrat. *Vit. Soph.* p. 495. at cave ne Hippiam noſtrum cum Lucianeo altero, uti ibi fecit doctiſſ. Olearius, male confundas. His adde *Suid.* in voc. *Ælian.* V. H. L. 12. 32. Ciceronem *de Orat.* L. 3. 32. alibique.

P. 65. τούτοις πάθεσι] Pro πάθεσι, quod hic participium eſſe non verbum male exiſtimat Stephanus, is, uti ad locum notavimus, ſubſtituendum cenſet infinitivum πάθειν, ut cum οἷός τ' ἐστιν conſtruatur. At ipſius emendationi, utcunque ei vulgaris analogiæ ratio favere videatur, haud omnino lubens conceſſerim. Imo potius lectio vulgata non invenuſtum τῶν εἰκῇ λεγομένων, vel ſubitanei iſtius dicendi generis, quo ſe uſurum dixerat Socrates, exemplum præbet. Attici enim, iique præſertim, qui, uti Noſter, in ſcriptis ſuis ſermocinantes aliquos inducunt, ſententiis interruptis, pendentibus ac imperfectis ſæpiſſime utuntur, non eandem ſemper, qua incœperint, ſtructuram (modo clauſula quædam, uti hic fit, ſententiæ filum abruperit) continua orationis ſerie ad finem perducentes, ſed ubi ea quæ præceſſerint certum aliquem caſum vel modum regere videantur, ibi alium nonnunquam quaſi de integro reponentes. Infinita hujuſce ἀνακολουθίας exempla notarunt Thucididis, Xenophontis, aliorumque ſcriptorum editores. Unum vero quod hujuſce Noſtri loci geminum plane eſt, ſuppeditabit Atticæ iſtius licentiæ cultor ſtudioſiſſimus Ælianus, ΦΑΣΙ γῆν καὶ Σεμίραμιν τὴν Ασσυρίων, ἐκ ἔπους ἄλλο λέοντος — μέγα ΕΦΡΟΝΕΙ, V. H. L. 12. 39. Non abſimili denique pleonaſmo Noſter in *Theage* p. 128. de ſophiſtis loquens, voceſque τούτοις πάθουσι repetens, orationis ſuæ ſtructuram interrumpit.

Ibid. Καλλίᾳ τῷ Ἱππονίκου] Illuſtriſſimam, & in proverbium uſque ditiſſimam & infamem Calliarum & Hipponicorum (alternatim enim nominibus iſtis ſæpius utebantur) Athenis gentem paſſim memorant auctores. Varia horum loca collegerunt Perizon. ad *Ælian.* V. H. L. 14. 16. & J. Fr. Gronov. *Obſ.* L. 4. 7. uterque in ſerie ac hiſtoria hujuſce familiæ contexenda occupatus. Quod ad hunc vero, de quo hic agitur, attinet, is non minori ob opes ſuas male abſumptas ignominia notatur, quam nonnulli ex ipſius majoribus, quod eas turpiter acquiſiverant. Hoc nomine æqualis ipſius Ariſtophanes (ut recentiores Athenæum & Ælianum taceam) eum diſerte in *Avibus* v. 285 & ſeq. alibique perſtringit. Plato item in *Protagora*, ipſum tanquam commune quoddam ſophiſtis quibuſcunque hoſpitium præbentem exhibet. Unde nil mirum, ſi uti hic & apud *Xen. Sympoſ.* prope init. dicit Socrates, immenſam iſte in eos pecuniæ vim impenderat.

Ibid. ἔχομεν ἂν αὐτοῖν] Mallem, uti paulo infra, ἔχες ἂν νῷ ἂν αὐτοῖν. M.

Ibid. αὐτοῖν ἐπιστάτην] αὐτῶν *Ald. Baſ.* 1. *Bogard.* αὐτοῖς *Baſ.* 2.

P. 66. Εὔηνος — Πάριος] Δύο ἀναγράφουσιν Εὐήνους ἐλεγείων ποιητὰς, ὁμωνύμους ἀλλήλοις, καθάπερ Ἐρασθένης ἐν τῷ περὶ Χρονογραφιῶν, ἀμφοτέρους λέγων Παρίους εἶναι· γνωρίζεσθαι δέ φησιν τὸν νεώτερον μόνον. μέμνηται δ' ἀμφοτέρων αὐτῶν καὶ Πλάτων. *Harpoc.* in voc. Laudat item eundem Noſter infra in *Phædone*, & in *Phædr.* Ed. Steph. p. 267. Conf. etiam *Suid.* in voc. alioſque a Kuſtero ad locum laudatos. Plura denique dabit Fabric. in *Bibl. Græc.* v. 1. p. 449.

Ibid. πέντε μνῶν] Parvula ſane hæc Eueni erat merces, ſi quæ Protagoras & Gorgias Leontinus a diſcipulis ſuis exegerunt, ſpectes. Horum enim uterque a *Laert.* L. 9. 52. & *Diod. Sic.* L. 12. p. 106. centum minas accepiſſe dicitur. Socrates quoque in *Cratylo* p. 384. & Ariſtoteles in *Rhet.* L. 3. 14. Prodicum ob unam duntaxat ἐπίδειξιν quinquaginta nonnunquam drachmas a ſingulis auditoribus exegiſſe tradunt.

Ibid. ἂν ἕν τις ἴσως] ἂν ἕν τις ΥΜΩΝ ἴσως *Baſ.* 2.

P. 67. ἢ οὐκ ἔχω ὅ, τι λέγω] *Alioqui non habeo, quod de ea dicam* STEPH. — Et ſimili quidem ſenſu, nempe pro εἰ μὴ, hac particula utitur Noſter in *Amat.* p. 2. l. 10 in *Phædr.* p. 249. E. & *Thucyd.* Ed. Hudſon. p. 45. l. 1. Atqui hic omnino mallem ἤν. Hoc enim vult Socrates, ſe qualis quidem iſtorum hominum ſapientia ſit & quo potiſſimum nomine digna, plane neſcire; hanc autem generatim ſolummodo ſe de iis notionem habuiſſe, quod πάσχ' ἂν μείζω πᾶσι ἢ κατ' ἄνθρωπον σοφίαν σοφοὶ εἶεν.

Ibid. ὅτος ἐμὸς ἑταῖρος ἦν σὺ νέου] Atque eum ideo tum in *Nubibus* tum alibi ubique exagitat Socratis deriſor Ariſtophanes.

Ibid. ξυνέφυγε τὴν φυγὴν ταύτην] Cum nempe Athenis a Lyſandro captis, οἱ τελάσηντα tyrannidem ibi exercere cœpiſſent. Horum imperium exoſi Athenienſium quamplurimi Thebas & Megara ſeſe contule-

runt,

runt, unde brevi poſtea ad evertendam, duce Thraſybulo, tyrannidem Athenas reverterunt. Vide Xenoph. *Hiſt. Græc.* L. 2. *Diod. Sic.* L. 14. Corn. Nep. in *Vit. Thraſybul.* alioſque. Hic autem Platonis locus, ut id obiter notem, inter varia de tempore mortis Socraticæ teſtimonia non immerito numerandus eſt. Socrates enim hic de iſta Athenienſium fuga & reditu, tanquam de rebus quæ a judicio ſuo non longo temporis intervallo aberant, plane loquitur.

P. 68. ὡς σφοδρὸς &c.] Non obſcura fervidi hujuſce ac vehementis ingenii exhibent indicia, quæ frater ipſius Chærecrates de eo dicit, *Xen. Mem.* L. 2. 3. Et quanto quoque ardore philoſophiæ ſtudium proſequebatur, hi Ariſtophanis verſus oſtendunt,

ΣΤΡ. Ἦν ἐπιμελὴς ὦ κἀγὼ ὡσθύμως μανθάνω,
Τῷ τ' μαθητῶν ἐμφερὴς γλυήσομαι;
ΣΩ. Οὐδὲν διοίσεις Χαιρεφῶντος τὴν φύσιν.
ΣΤΡ. Οἴμοι κακοδαίμων, ἠμιθνὴς γλυήσομαι.

ubi *Schol.* de Chærephonte, ἐπεὶ ἰχνὸς κἀγὼ ἀχρὸς τὴν ἰδέαν ὁ Χαιρεφὼν, ἅτε φιλοσοφίᾳ συντετηκώς· παρὸ (inquit idem ad alia Ariſtophanis de eo loca alludens) ἐκαλεῖτο Νυκτερὶς κἀγὼ Πύξινος. *Nub.* v. 501 & ſeq.

Ibid. ἀνεῖλεν ἓν ἡ Πυθία] Hoc, ſi Schol. Ariſtophanis, *Nub.* v. 144. fides, oraculi erat reſponſum,

Σοφὸς Σοφοκλῆς· σοφώτερος δ' Εὐριπίδης·
Ἀνδρῶν δ' πάντων Σωκράτης σοφώτατος.

Rem vero hanc paulo aliter narrat Socrates in *Xen. Apol.* c. 14. nempe ἀνεῖλεν ὁ Ἀπόλλων, μηδένα εἶναι ἀνθρώπων ἐμοῦ μήτε ἐλευθεριώτερον, μήτε δικαιότερον, μήτε σωφρονέστερον. At infinitus eſſem, ſi varia, quæ ad hoc decantatiſſimum Apollinis de Socrate teſtimonium ſpectant, veterum loca recenſerem. Id abunde præſtiterunt Allat. ad *Epp.* quas vocat *Socraticas*, p. 202. Menag. ad *Laert.* L. 2. 37. Daviſ. ad *Max. Tyr.* Diſſ. 9. 1. & ad *Cic. Acad.* L. 1. 4. aliique.

P. 69. σὺ δ' ἐμὲ ἔφησθα] Nihil mendi ſubeſſe huic loco ſuſpicabimur, ſi hæc verba ἔστος γε &c. accipiamus tanquam verba μιμητικῶς poſita; id eſt, repræſentantia Socratis ipſius ſermonem, quo uteretur apud ipſum χρησμὸν, ſive μαντεῖον. Particulæ autem ὅτι pleonaſmus præfixæ orationi μιμητικῇ (ut quidam vocarunt) frequentiſſimus eſt, cum apud alios ſcriptores, tum vero Xenophontem & hunc. STEPH. — Hujuſmodi certe exempla apud utrumque paſſim obvia. At hic potius prima pars ſententiæ διηγηματικὴ ἁδὲς eſt, & in ſecunda repente ad μιμητικὴν tranſit. Smiliter D. Lucas, V. 14. De ſubitis hiſce perſonarum mutationibus agit Longinus, ſec. 27.

Ibid. καλὸν ἐδ' ἀγαθὸν] καλὸν καὐγαθὸν *Ficinus Baſ.* 2. & *Steph* MSS. Audi interim de hoc loco Jo. Clericum, "Pro καλὸν *bonum* ſcripſimus "κακὸν *malum*, ut opponatur τῷ ἀγαθῷ *bono*: nam quamvis Græci paſ- "ſim dicant καλὸν καὶ ἀγαθὸν & καλοκἀγαθὸν, attamen ita non diſtin- "guunt καλὸν & ἀγαθὸν, ut ea, particula *neque* interpoſita, ſibi invicem "opponant. Sed cum Librarii non intelligerent vim phraſeos, *neque*

"*malum*

" *malum neque bonum novit*, (quæ loquutio eſt παροιμιωδὴς, qua ſignifi-
" catur ſumma ignorantia) mutarunt κακὸν in καλὸν, &c. *Art. Crit.* vol. 2. p. 189. At fallitur omnino vir doctiſſimus. Ut nihil enim dicam de lectione ſupra notata, ſatis ſana eſt vulgata. Et paſſim Noſter voces καλὸν & ἀγαθὸν omnimodis a ſe invicem diſtinguit. Sic ſupra p. 5. quæritur utrum philoſophia non ſolum καλὸν ſit ſed & ἀγαθόν. Et ibidem de amore palæſtræ dicitur, ὅτι οὐδέτερα, nempe οὐδὲ καλὸν, οὐδὲ ἀγαθὸν eſt. Sic item infra in *Critone*, p. 139, τὸ γε ἀδικεῖν ἔστε ἀγαθὸν ἔστε καλὸν eſſe conceditur. Et niſi hæc ex hoc ipſo libello petita abunde ſufficerent exempla, plurima aliunde apponere in promptu eſſet.

P. 70 πολλοῖς ἀπηχθόμην] Imo tradit Laertius, L. 2. 21. ipſum πολλάκις ᾗ βιαιότερον ἐν ταῖς ζητήσεσι διαλεχθέντα κινδυνίζειν καὶ παροπλίζειν, τὸ πλέον τε γελᾶσθαι καταφρονούμενον, ἃ πάντα ταῦτα φέρειν ἀνεξικάκως.

Ibid. νὴ τὸν κύνα] Socratem per Canem, & nonnunquam etiam per Anſerem & Platanum jurare ſolitum, paſſim tradunt veteres. Cur vero id ageret, inter ipſos æque non convenit. Serio hoc alii factum & ex δεισιδαιμονίᾳ profectum exiſtimant: alii vero ironiæ Socraticæ numinumque vulgo receptorum contemptui tribuunt. Conf. Liban. in *Apol. Socr.* p. 665, 666. Porph. de *Abſtin.* L. 3. 16. Philoſtrat. in *Vit. Apollon.* L. 6. 19 ad finem. Lactant. *Inſtit.* L. 3. c. 20. alioſque a Menag. ad *Laert.* L. 2. 40. & a Petr. Petit. *Miſc. Obſ.* L. 4. c. 7. laudatos. Soſias quoque apud Ariſtoph. in *Veſp.* v. 83. per Canem jurat, ubi Schol. ἔστω δὴ δεισιδαιμονίαν ὄμνυον. ἢ πάλαι μιμεῖται τοὺς φιλοσόφους εἰς κύνα καὶ χῆνα ὀμνύοντας.

Ibid. ἵνα μοι καὶ ἀνέλε[κτος] Pro ἵνα μοι καὶ ἀνέλεγκτος non ſolum ſcribi poſſe videtur ἵνα μὴ ἀνέλε[κτος, ſed etiam, pronomen μοι retinendo, ἵνα μή μοι ἀνέλε[κτ@ : quinetiam ut particula καὶ ſimul retineatur, ἵνα μή μοι καὶ ἀνέλε[κτ@, *Operæ pretium eſt*, inquit, *vobis oſtendere quantum oberraverim, ne comperiretur oraculum eſſe ejuſmodi, quod a me refelli non poſſet*; ſicut pagina præcedente dixerat ἐλέ[ξων τὸ μαντεῖον. STEPH. — Cur non autem Socrates hoc, quod præ ſe fert lectio vulgata, velle dicatur? ſe nempe labores hoſce, tanquam alter Hercules, ad quem alludere videtur, eum in finem ſuſtinuiſſe, ut oraculum hoc, quod (licet in ſe nequaquam veriſimile) ex Dei tamen unde provenerat natura falſum eſſe non poſſe ſupra conjecerat, propria etiam ipſius experientia adeo conſtaret, ut ἀνέλεγκτ@ deinde γένοιτο, ut nulla ipſi poſtea de eo oriretur ſuſpicio. Certe locus in pag. 69 ſub. init. ad quem hic reſpicit Stephanus, huic interpretationi minime opponi poteſt.

P. 71. τάς τε τῶν τραγῳδιῶν] Euripidi enim ac Sophocli, celeberrimis iſtius ævi ſcriptoribus tragicis, eum diſerte antepoſuerat oracullum.

Ibid. ἐν ὀλίγῳ] *brevi*, nempe ſubaudito χρόνῳ, *Ficinus*. Pro ὡς ἔπος εἰπεῖν, uti paulo ſupra, poni cenſet Stephanus. Pro ὀλίγα, *fere propemodum*, Blackwallus in *Claſſ. Sacr.* v. 2. p. 84. Itidem quoque de locutionis hujuſce ſignificatione ad Act. XXVI. 28. diſputant interpretes.

Ibid.

Ibid. ποιοῖεν ἃ ποιοῖεν] Ita Edd. Antiquiſſ. *Ald.* & *Baſ.* idemque Ficinus legiſſe videtur. Vulgo deſunt ἃ ποιοῖεν, quæ propter literas eaſdem in vocibus præcedentibus facillime excidiſſe poterant; niſi quis noſtram lectionem ex vitioſa hujuſcemodi repetitione profectam contendat, quæ mihi tamen Socratis in dicendo ſimplicitatem potius ſapere videtur.

Ibid. καὶ ἐνθουσιάζοντες] Eandem Socrates alibi apud Platonem ſæpiſſime fert ſententiam. Vide ipſius *Ion.* p. 533, 534. *Menon.* p. 99. *De Leg.* L. 4. p. 719. ut alia loca ſimilia taceam. Hoc etiam vulgo olim de poetis dictum.

Ibid. τοιοῦτόν τί μοι ἐφάνησαν πάθος] Poetas dithyrambicos, uti & alibi tragicos, hanc ob cauſam perſtringit Ariſtophanes in *Avib.* v. 1388 & ſeq.

Τῶν διθυραμβῶν γὰρ τὰ λαμπρὰ γίνεται
Αἴρια κἀ σκοτιὰ γε κἀ κυαναυγέα
Καὶ πλεροδόνητα, &c.

ubi *Schol.* de iis, πλείστη γὰρ αὐτῶν ἡ λέξις τοιαύτη. ὁ δὲ νῦς ἐλάχιστος· ὡς ἡ παροιμία·

Καὶ διθυραμβοποιῶν νῦν ἔχεις ἐλάττονα.

P. 72. πεφιλοσοφημένως ὥπερ] ὅπερ *Edd. Vett.*

Ibid. καὶ οἱ ἀγαθοὶ δημιουργοὶ] Hæc cum ſequentibus connectunt *Ald. Baſ.* 1.

Ibid. ἀλλὰ τὸ τὴν τέχνην] Forſan ἀλλὰ ΓΑΡ τὸ &c. STEPH.

Ibid. πάντα τὰ μέγιστα] Non ſolum in aliis artibus & ſcientiis ſed & in reipublicæ præſertim adminiſtratione. Athenis enim Socratis tempore ditiſſimi quique ex artificum grege tantum non omnia in civitate potuerunt. Hinc iſtorum aliqui claſſium nonnunquam & exercituum imperia ambiebant, aliaque negotia publica tractabant, qui artes ad hæc munera obeunda neceſſarias minime callebant. Stultam vero hanc eorum ambitionem frequenter ridet Socrates. Et ſimiliter Comici, uti ex Ariſtophane, cæterorumque fragmentis ſatis liquet.

P. 73. φαίνεται τότε] Ita *Ald. Baſ.* 1. *Steph.* & vulgo, ſcilicet ἕνεκα τότε· τοῦτον autem *Baſ.* 2. & *Steph.* MSS. — Forſan τοῦτο, *id* nempe *oraculum Socratem nominando velle.* M.

Ibid. ἐγὼ μὲν ἔπι] ἐγὼ μὲν ΕΧΩΝ ἔπι *Baſ.* 2. *Steph.* MSS.

Ibid. πρεῖττον ἐπιζητῶ] ζητῶ *Baſ.* 2.

Ibid. ἄν τινα οἴωμαι] οἰόμαι *Baſ.*

P. 74. πενίᾳ μυρίᾳ] Suarum Socrates facultatum ſummam Critobulo ita deſcribit, Ἐγὼ μὲν οἶμαι, εἰ ἀγαθὸν ὄντα ἐπιτύχοιμι, εὑρεῖν ἂν μοι σὺν τῇ οἰκίᾳ καὶ τὰ ὄντα πάντα πάνυ ῥᾳδίως πέντε μνᾶς. *Xen. OEconom.* p. 822. At licet tum ſuam ipſe hic & alibi paupertatem prædicet, tum Ariſtophanes aliique ejus meminerint, Demetrius Phalereus, a Plutarcho in *Vit. Ariſtid.* non longe ab init. citatus, Σωκράτη δῆλός ἐστι τῆς πενίας ἐξελέσθαι φιλοτιμούμενος, ὡς μεγάλα κακόν. καὶ γὰρ ἐκεῖνος φησὶν ὁ μόνον τὴν οἰκίαν ὑπάρχειν, ἀλλὰ ΠΕ μνᾶς ἐσδεδανεισμένα τοκιζομένας ὑπὸ Κελτῶν. Libanius

nius interim in *Apol. Socr.* p. 640. Socrati minas octoginta a patre relictas fuisse tradit; hisce vero casu quodam infelici perditis, ipsum tum demum ad inopiam gravissimam redactum fuisse.

Ibid. ἐπιχειρεῖσιν ἄλλοις ἐξετάζειν] Hunc juvenum morem, malamque exinde vulgi hominum de philosophia opinionem ita elegantissime depingit Socrates, Οἶμαι γάρ σε ἀ λελῃθέναι ὅτι οἱ μειρακίσκοι ὅταν τὸ πρῶτον λόγων γεύωνται, ὡς παιδιᾷ αὐτοῖς κατατρῖψοντες, ἀεὶ εἰς ἀντιλογίαν τρέπονται· ἐπὰν μιμούμενοι τοὺς ἐξελέγχοντας, αὐτοὶ ἄλλους ἐξελέγχουσι, χαίροντες ὥσπερ σκυλάκια, τῷ ἕλκειν τε καὶ σπαράττειν τῷ λόγῳ τοὺς πλησίον ἀεί — καὶ ὅτι τούτων δὴ αὐτοί τε καὶ τὸ ὅλον φιλοσοφίας πέρι εἰς τοὺς ἄλλους ἀφόρητον λελώπηται. *De Rep.* L. 7. p. 148.

Ibid. ὀργίζονται οὐκ αὐτοῖς] αὐτοῖς *Ald. Basil.* Perperam. — Intellige οὐκ αὐτοῖς τοῖς ἐξετάζουσι. Imputabant enim Socrati præceptori illum discipulorum ejus ἐξεπασμόν. STEPH.

Ibid. τὰ κῷ πάντων τῶν φιλοσοφούντων πρόχειρα] Ita ubique in *Nubibus* Aristophanes, uti supra sæpius monuimus.

P. 75. τὰ ὑπὸ γῆς ζητεῖ] Deest ζητεῖ in *Edd. Vett.* Ficinus autem verbum hoc agnoscit, & Stephanus quoque idem ex vet. exemplari optime reposuit.

Ibid. καὶ νῦν σφοδρῶς] Particulam νῦν non agnoscunt *Ald. Basil.* 1. *Bogard.*

Ibid. Μέλιτος μὲν ὑπὲρ τῶν ποιητῶν] Ipse nempe tragœdiarum & cantilenarum scriptor. Utrasque vero infeliciter tentavit, uti videre est ap. Aristoph. *Ran.* v. 1337. & Schol. *Ælian.* V. H. L. 10. 6. & *Suid.* in voc.

Ibid. Ἄνυτος ὁ ὑπὲρ τῶν δημιουργῶν καὶ πολιτικῶν] Vide quæ nos supra ad p. 72. de Athenienſium artificum ambitione notavimus. Ex istorum numero erat Anytus, qui arte licet solummodo, ut videtur, coriarius, plurimum tamen inter eos, qui res publicas tractabant, opibus ac dignitate eminebat. Hinc tam πολιτικῶν quam δημιουργῶν causam tanquam suam in se suscepit. At privatæ etiam ipsi cum philosopho nostro erant inimicitiæ. Socrates enim, uti ipse dicit in *Xen. Apol.* sec. 29, 30. eum pro more suo liberius reprehenderat, quod filium suum, cui ampliſſimum relicturus erat patrimonium, quique ad summa reipublicæ munera natus videbatur, sordidi quæstus gratia in vili sua coriarii arte disciplinarum humaniorum loco instituisset. Et hoc præsertim nomine, ut id obiter notem, Socrates artificum lucri studiosorum vulgo juvenes corrumpere videbatur, quod ipsorum filios a quæstu artibus suis faciendo ad otium & desidiam sermonibus ejus abductos putarent. Neque id crimen Athenis habitum fuisse non agnoscet, quicunque varias istius reipublicæ leges, quibus civium suorum in operis mechanicis industriæ cavebatur, perpenderit. Quod ad Anytum autem spectat, is diserte in Platon. *Menon.* p. 94. Socratem ne sibi, libere nimis de hominibus, civilibus præsertim, loquendo, noceat, monet: & in fine istius dialogi Socrates tetricum ejus ingenium perstringit. Vide item, si tanti est, quæ

quæ *Plutarch.* v. 2. p. 762. Libanius in *Apol. Soc.* p. 643. alibique. & *Epp.* Pſeudo-Socraticæ, p. 31, 32. de Anyto dicunt.

Ibid. Λύκων ϗ, ὑπὲρ τ῀ ῥητόρων] Hic, modo idem ſit, cum Antiphonte alio rhetore in cœtu παιρσίνων ac ὑοριστῶν ab Ariſtophane, *Veſp.* v. 1292. conjungitur; idemque a Laertio omnia ad accuſationem neceſſaria præparaſſe dicitur.

P. 76. ὅπ ἀληθῆ λέγω] ὅτι παληθῆ *Baſ.* 2.

Ibid. πειρώσομαι ἀπολογήσασθαι] ἀπολογεῖσθαι *Baſ.* 2.

Ibid. Σωκράτη φησὶν &c.] Eadem fere Xenophon in *Mem. Socr.* prope init. & Laertius in ejus *Vit.* L. 2. 40. qui hoc etiam ex Phavorino addit, ἡ δ' ἀνίλωμσία &c. ἀνάκειται ἔτι κ᾽ νῦν ἐν τ῀ Μητρῴῳ, nempe uſque ad Trajani vel Adriani ætatem. Metroum templum Athenis erat, ubi δημόσια χρήμματα cuſtodiebantur.

P. 77. ὑμῖν ἐπιδεῖξαι] Ita ex *Baſ.* 2. & *Steph.* MSS. retulimus. Vulgo ὑποδεῖξαι. At prius verbum Platoni longe familiariſſimum.

P. 78. πότερον ἅπαντες] πότερον ἂν πάντες, *Ald. Baſ.* 1.

Ibid. νὴ τὴν Ἥραν] Viros etiam per deas apud Græcos jurare ſolitos, recte notavit Erneſtus ad *Xen. Mem.* p. 65. & ante eum Menagius ad *Laert.* p. 92. & Olearius ad *Philoſtrat.* p. 288. At hinc, ni fallor, immerito Erneſtus Cl. Hutchinſonum carpit, quod, cum nullum numen apud Perſas habuerit Juno, Cyrum in *Xen.* K. Π. p. 41. per Jovem potius juraſſe exiſtimet.

Ibid. ἐκκλησιαστ῀] *Concionatores*, Ficinus: & ita omnes, quos vidi, interpretes. Perperam. Vox enim ἐκκλησιαστὴς *omnes qui concioni interſunt*, ſæpiſſime denotat. Nec alio ſenſu hic accipi poſſe ex ſequentibus, Πάντες ἄρα Ἀθηναῖοι &c. facile patet.

Ibid. κατέγνωκας ἀτυχίαν] δυσχίαν *Baſ.* 2. & Steph. MSS.

Ibid. ὁ Ἀλφιθέρων] Articulum, unica licet *Baſ.* 2. auctoritate reductum, nemo, opinor, exulare juſſerit.

P. 79. Ἔστιν ἵν ὅστις] Simili prorſus ad eandem fere rem probandam interrogationum ſerie utitur Socrates apud *Æſch. Dial.* 1. p. 8.

P. 80. ὁ νόμος κελεύει ἀποκρίνεσθ᾽] Ipſiſſima legis, ad quam hic reſpicit Socrates, verba extant in Demoſth. *Contra. Steph. Orat.* 2. p. 983, Τοῖν ἀντιδίκοιν ἐπάναγκες εἶναι ἀποκρίνασθ᾽ ἀλλήλοις τὸ ἐρωτώμενον, μαρτυρεῖν ϗ μή.

Ibid. τέτες πονηροτέρες] πονηροτάτες *Ald. Baſ.* 1.

P. 81. ὃ ἐγὼ ἔλεγον] Ita *Steph.* MSS. *Baſ.* 2. Vulgo ὅ γ᾽ ἐγώ.

P. 82. ὃ μήτοι ἄπερ] ὃ μήτοι ὥσπερ *Ald. Baſ.* 1.

Ibid. τοπαράπαν ὃ νομίζεις θεὸς] Audacter ſane, Melite, de homine qui, ſi quis Ethnicorum alius, Dei exiſtentiam optime demonſtravit. Idem tamen innuere videtur Ariſtophanes in *Nub.* v. 828. eum Melium vocans: ubi Schol. ἐπεὶ Διαγόρας Μήλιος ὢν διεβάλλετο ὡς θεομάχος, καὶ τ῀ Σωκράτη ϗ ὡς ἄθεον ἀφεβάλλει, ἀφ᾽ τέτο Μήλιον αὐτὸν ἔφη.

Ibid. ὐδὲ ἥλιον, ὐδὲ σελήνην] Quippe quos non ſolum ab Athenienſibus ſed & communi fere omnium gentium ſuffragio a primis uſque idololatriæ temporibus pro diis habitos fuiſſe conſtat. Ibid.

Ibid. Ἀναξαγόρου οἷόν κατηγορεῖν] Hunc Solem μύδρον διάπυρον esse docuisse, tradit Laertius, L. 2. 8. aliique passim; quod nonnulli *massam ferream ignitam* interpretantur. At μύδρος teste *Suid.* & *Hesych.* tam de lapide quam de ferro accipi potest. Atque illud voluisse Anaxagoram tum hic locus testatur, tum alius apud *Xen. Mem.* L. 4. 7. 7. quem infra laudabimus. Altera quoque Anaxagoræ, de qua hic agitur, sententia, Lunam nempe terræ nostræ adinstar οἰκήσεις ἔχειν, ἀλλὰ καὶ λόφους καὶ φάραγγας, a Laertio, ibid. aliisque alibi comprobatur, qui eum ideo a Cleone impietatis accusatum, &, non obstante Periclis discipuli sui patrocinio, ab Athenienſibus mulcta gravi & exilio damnatum fuisse memorat. At de hoc ejus judicio inter auctores a Laertio laudatos non convenit.

Ibid. Ἀναξαγόρου βιβλία] Is secundum Laertium, L. 2. 11. & Clem. Alexandr. ibi ab interpretibus laudatum, philosophorum primus βιβλίον ἐξέδωκε συγγραφῆς, *librum a se scriptum edidit.* Hoc tamen de Anaximandro alii, alii de Pherecyde Syro dicunt.

Ibid. δραχμῆς ἐκ τῆς ὀρχήστρας πριαμένοις] Perperam certe hæc ita exponit Dacierius, ac si libri hisce Anaxagoræ dogmatibus referti ex orchestra drachmæ pretio emi possent. Quis enim libros ibi venales prostare unquam audivit? Orchestram Theatri partem esse notissimum est; & ad ea quæ juvenes ibi ex poetarum dramatibus audiebant, non quæ in libris philosophorum legerant, plane respicit Socrates. Athenis enim tam tragicis quam comicis scriptoribus solemne fuit philosophorum sententias in scenam proferre. Imo tam multus in rebus hisce ac præsertim in Anaxagoræ præceptoris sui dogmatibus exprimendis erat Euripides, ut exinde ὁ σκωτικὸς φιλόσοφος, teste Origine, *Contra Cels.* p. 215. aliisque, diceretur. Et ipse, ni fallor, poetæ hujusce locus, ad quem inter alios hic potissimum forsan respicit Socrates, etiamnum extat. Hæc enim Electra in *Oreste*, v. 980 & seq.

Μόλοιμι τὰν ἐρωτᾶ μεσὸν κὴ χθονὸς
Τεταμένην αἰωρήμασι
Πέτραν ἁλύσεσι χρυσέαισι, φερομένου
Δίναισι, βῶλον ἐξ Ολύμπου,
Ἵν' ἐν ῥιπαῖσιν ἀνακόαστος
Γέροντι πατρὶ Ταντάλῳ ———

ubi sub imagine lapidis Tantalo impendentis Anaxagoræ de Sole dogma expressisse dicitur poeta. Ita enim *Schol.* Ἀναξαγόρου μαθητὴς γενόμενος ὁ Εὐριπίδης, μύδρον λέγει τὸν ἥλιον. οὕτω γὰρ δοξάζει. μύδρον δὲ καλοῦσι τὸν πεπυρακτωμένον σίδηρον. πέτρον δὲ καὶ βῶλον καὶ ταυτὸ εἴρηκεν. & paulo infra, εἰ δέ τινες διαπορεῖσι πῶς ἐξ ἁλύσεως πεπυρωμένος πεπύρωσιν ὁ ἥλιος, γινωσκέτωσαν ὅτι τὰ φυσικὰ τοῖς μυθικοῖς καταμίγνυσιν ὁ Εὐριπίδης. Notat item Laert. in *Vit. Anaxag.* L. 2. 10. Εὐριπίδην, μαθητὴν ὄντα αὐτοῦ, χρυσέαν βῶλον εἰπεῖν τὸν ἥλιον ἐν τῷ Φαέθοντι; quæ verba, si Barnesii lectionem marginalem sequaris, inter istius dramatis fragmenta v. 32. videre est. Denique hæc drachmæ ad summum pretio emi posse recte notat Socra-

Socrates. Duobus enim obolis ſedes in theatro a redemptoribus plerumque locabantur. At nonnunquam ſecundum *Harpocr.* & *Suid.* in voce Θεωρικά, non niſi drachma emi poterant. Nec aliquid amplius dari leges ſinebant.

P. 83. ἔτως ἄτοπα ὄντα] Atque hoc revera ſenſiſſe videtur Socrates. Ita enim is de Anaxagora apud *Xen. Mem.* L. 4. 7. 7. φάσκων ὃ τ' ἥλιον λίθον διάπυρον εἶναι, καὶ τοῦτο ἠγνόει, ὅτι λίθος μὲν ἐν πυρὶ οὐκ ἂν ἔτι λάμποι, ἐπὶ πολὺν χρόνον ἀντέχει &c. Hæc interim de Luna & Sole dogmata, tacito auctoris nomine, εὖ πως εἰς τὸ πιθανὸν παρειπεμψάμενα eſſe fatetur Plato, *De Leg.* L. 10. p. 886. at tanquam vulgo hominum pernicioſa reprehendit.

Ibid. καὶ ταῦτα ὡς ἐμοὶ] ταῦτα MENTOI ὡς *Baſ.* 2. & *Steph.* MSS.

Ibid. ξυμπέπτωκε καὶ διαπεπραγμένα] Deeſt KAI in *Ald. Baſ.* 1.

Ibid. ἢ μοι φαίνεται] Mavult vir eruditus ἢ μή.

P. 84. ὡς ὤνησας] Ita omnes ante Stephanum editiones, adſtipulantibus quoque Caſaub. ad *Perſium* p. 150. & Upton. ad *Arrian.* p. 113. Vulgo ὤκνησας. Quam ſi lectionem ſequeris, neceſſe videtur ut pro ὅτι vel cum Stephano legas ἐπὶ, vel cum Ficino & Cornario καὶ, vel ὡς denique aut ſimile quiddam.

Ibid. ὅτι μόλις] Forſan ὅ, τι μόλις.

Ibid. διομόσω] Ita *Edd.* omnes & *Ficinus*, cæterique interpretes Latini. At iis non obſtantibus reponendum videtur δωμόσω. Hoc nempe plane dicit Socrates, Me δαιμόνια νομίζειν prorſus liquet. Hoc enim Melitus ipſe non ſolum ſimpliciter aſſeruit, ſed & in ſua accuſationis formula juramento confirmavit. Quippe quod (vide ſupra p. 76.) ejus ἀντωμοσίας pars erat. Voces item διόμνυσθαι & ἀντιγραφὴ accuſatori non minus quam reo conveniunt. De priore conſuli poteſt *Lyſias* Ed. 4°. p. 70, 71. & alibi. *Demoſth.* p. 736. D. 1062. E. Poſteriorem autem, nempe vocem ἀντιγραφὴ, hic a Platone pro voce ἀντωμοσία uſurpatam eſſe diſerte notant *Harpocr. Suid.* & *Phavorin.* Nec omittendum eſt, Dacierium in verſione ſua hæc, uti nos, de accuſatore intelligere, licet nullam, quod miror, in notis emendationem propoſuerit.

P. 85. ἠγεῖτο ἢ καὶ ὄνων] Rectius, opinor, delata particula ἤ, quam tamen ſiquis retinendam cenſuerit, locum hunc ita interpretetur, *ac ſi quis equorum quidem filios eſſe putaret aut & aſinorum ſimul, nempe mulos.*

P. 86. αἱρήσει] *perimet*, Ficinus: & ita hic & in ſequentibus omnes uno ore interpretes. Male. Vox enim hæc in ſenſu forenſi *arguere, vel efficere ut quis condemnetur*, duntaxat ſignificat. Nec de pœnæ adhuc genere, ſed de ſimplici condemnatione jam agitur.

Ibid. οὐκ αἰσχύνῃ] ὃ καταισχύνῃ *Stob.*

P. 87. ἐκεῖνο μόνον σκοπεῖν] Deeſt μόνον in *Stob.*

Ibid. ὅταν πράττῃ] Potius ὅ, τι ἂν πράττῃ.

Ibid. αὐτίκα χαίρε τοι] *Hom.* Il. Σ. v. 96. Deeſt φησὶ in *Euſeb.* MS.

Ibid. φίλοις μὴ τιμωρεῖν] Rectius forſan τιμωρῶν. M.

P. 88. τὴν δίκην ἐπιθεὶς] Deeſt articulus in *Euſeb.* τὴν ὃ δίκην *Regard.*

Ibid. νηυσὶ κορωνίσιν] νηυσὶν ἐτώσιον ἄχθος &c. *Hom.* Il. Σ. v. 104.

Ibid. οὐταῦθα δεῖ] *Edd. Vett.* perperam δή. Voculæ hæ ſæpiſſime confunduntur. Simile, ubi vice verſa δεῖ pro δὴ ponitur, mendum in L. 3. *de Leg.* p. 696. C. ut id obiter notem, latet.

Ibid. ἄλλο τι μηδὲν] Deeſt τὶ in *Euſeb.*

Ibid. ὦ Ποτιδαία &c.] Varia veterum, quæ tam ad pugnas haſce, quam ad philoſophi noſtri in iis geſta, ſpectant, loca affatim collegerunt L. Allat. ad *Epp.* quas vocat, *Socratic.* p. 144, 145, 151, 152. Caſaub. ad *Athen.* L. 5. c. 15. Menag. aliique ad *Laert.* L. 2, 22, 23. Gatak. ad *Antonin.* p. 287. Schefferus cæterique ad *Ælian.* V. H. L. 3. 17. Upton. ad *Arrian.* p. 239. & Daviſ. ad *Cic. de Divin.* L. 1. 54. Hoſce adeat, qui uberiorem harum rerum notitiam deſideret.

Ibid. Δηλίῳ, τότε μὲν ἔ] Δηλίῳ ᾗ ἄλλοθί πε ἔ ὠκεῖνοι *Euſeb.*

Ibid. οὐταῦθα ἦ] Potius δή. M.

P. 89. λείποιμι τὴν τάξιν] λίποιμι *Euſeb.*

Ibid. καὶ τοῦτο πῶς ὀρθῶς] καί τοι πῶς ὀρθῶς *Euſeb.*

Ibid. πῶς ὀρθῶς ἀμαθίαν] πῶς ὀρθῶς AN ἀμαθίαν *Stob.*

Ibid. καὶ τὸ ἀπειθεῖν] ἀπιθεῖν *Baſ.* Deeſt articulus in *Euſeb.* MS.

P. 90. εἰ ἀγαθὰ ὄντα] Potius εἰ KAI ἀγαθὰ ὄντα cum *Euſeb.* & *Stobæo* legendum.

Ibid. Ἀνύτῳ ἀπειθήσαντες] ἀπιθήσαντες *Ald. Baſ.* 1. ἀπιθήσαντες *Baſ.* 2. *Euſeb.*

Ibid. τὸ μὴ ἀποκτεῖναι] τὸ μὴ ΟΥΚ ἀποκτεῖναι, *Euſeb.* in Edd. Cum Platone conſentit ejus MS.

Ibid. ἀφαιρήσοιντο] ἀφαιρήσονται *Euſeb.*

Ibid. νῦν μὲν Ἀνύτῳ] Deeſt μὲν in *Euſeb.* Edd. habet vero MS.

Ibid. ἐφ' ᾧτε μηκέτι] Forſan ἐφ' ᾧ γε. VIGER. ad *Euſeb.* At nulla omnino mutatione opus eſt. Vide Ariſtoph. in *Plut.* v. 1001, 1142. ubi, ut & alibi paſſim, eadem prorſus hujuſce locutionis vis eſt & conſtructio.

Ibid. πρᾶττων, ἀποθανεῖν] Mallem ἀποθανεῖν. M.

P. 91. τε καὶ ἐνδεικνύμενος] Deſunt hæc verba in *Euſeb.* MS.

Ibid. ἐλαχίστου ποιεῖται] ποιήσεται *Ald. Baſ.* 1. *Bogard.*

Ibid. ταῦτα καὶ νεωτέρῳ &c.] Optime hanc Socratis in vitas omnium, quibuſcum verſatur, inquiſitionem fuſius deſcribit Nicias in *Plat. Lachet.* p. 187.

Ibid. ἐδέν πω ὑμῖν] Ita fide *Ald. Baſ.* & Ficini *Codd.* reſtitui. Vulgo ἡμῖν.

P. 92. ἀρετῆς χρήματα] TA χρήματα *Stob.*

Ibid. ἀνθρώποις ἅπαντα] Deeſt ἅπαντα in *Stob.* MS.

Ibid. τοῦτο ἂν εἴη βλαστερὸν] Similiter fere de eo Xenophon, πῶς ἂν ἔν ὁ τοιοῦτος ἀνὴρ ἀφθείροι τοὺς νέους, εἰ μὴ ἄρα ἡ τ' ἀρετῆς ἐπιμέλεια ἀφθορόν ἐστιν; *Mem. Socr.* L. 1. c. 2. 8.

Ibid. μέλλω — τεθνάναι] Μέλλω ποιεῖν, ἃ μέλλω ποιήσειν, ἃ μέλλω ποιῆσαι, ἀλλὰ μὴ τὸ AN, ἤγουν μέλλω ποιῆσαι ἂν — εὕρητε ἢ παρὰ Πλάτωνι ἐν τῇ Σωκράτους Ἀπολογίᾳ, Οὐδ' εἰ πολλάκις μέλλω τεθνάναι, ὅπερ μοι δοκῶ

κεῖ ἁμάρτημα ἢ γραφέων εἶναι, ἀλλ' ἢ μηδαμοῦ ἑτέρωθι τῶν αὐτοῦ λόγων τοῦτο εὑρίσκεται. ὥφειλε γὰρ μὴ ἢ ΑΝ εἶναι, οἷον Οὐδ' ἐὰ πολλάκις ΑΝ μέλλω τεθνάναι. *Thom. Mag.* v. μέλλω. At primo tum Noſter in hac *Apologia* tum alii alibi verbo τεθνάναι pro præſenti ἀποθνήσκειν vel pro ipſo moriendi actu ſæpiſſime utuntur. Imo ſi cum grammaticis nonnullis id a τέθνημι, quod commode fieri poſſit, derives, ipſum præſens erit. Præterea quicquid Thom. Mag. aliique Atticiſtæ contra dictitaverint, μέλλω nonnunquam (ut locum Æſchyli in ipſo Thom. Mag. laudatum omittam) apud optimos ſcriptores cum utroque aoriſto ſine particula ἂν conſtruitur. Sic *Lyſias* p. 412, ἐὰ φοβερὸν ὀνομάσαι μέλλων. *Ælian.* V. H. L. 5. 20, μελλόντων ἀλῶναι λιμῷ, quæ ſimilium denique in SS. Scriptoribus locutionum, nempe Ep. ad Galat. III. 23. Apoc. III. 16. puritatem evincunt. Adde *Bud. Comm.* L. G. p. 1101.

P. 93. ἐμὲ μὲν γὰρ ἐδὲν βλάψει &c.] Nihil in philoſophorum ore frequentius quam celeberrimum hoc Socratis dictum. Laudat Epictetus in *Enchirid.* c. 52. in *Diſſ. Arrian.* L. 1. 29. & alibi non ſemel. Max. Tyr. *Diſſ.* 18. 8. Thraſeas Stoicus apud *Dion.* p. 696. & in ejus Epitom. per *Xiphelin.* p. 274. Plutarch. de *Tranquill.* p. 475. Orig. *Contra Celſ.* p. 383. aliique.

Ibid. ἐδὲν βλάψει] ἐδὲν ἂν βλάψειεν *Stob.*

Ibid. δύναιντο] δύναιτο *Stob.* in Edd.

Ibid. ἀπημάσειεν] *contumelia quadam afficere,* Ficinus & ſimiliter Dacierius, cæterique. Peſſime. De pœna civili hic agitur, capitis nempe minutione vel civitatis amiſſione, quæ Athenis ἀπιμία vocabatur. Hujuſce, uti apud Romanos, plura erant genera. De quibus vide Petit. *Comm. in Leg. Attic.* p. 377. *Archæol. Græc.* L. 1. 25. Spanhem. ad *Ariſtoph. Ran.* v. 703, 704. Nec omittendum Stobæi MS. ἀπιμώσειν legere, quod (licet vox altera itidem nonnunquam uſurpatur) verbum tamen forenſe, utpote in hoc ſenſu apud oratores frequentiſſimum, fuiſſe videtur.

Ibid. δόσιν ὑμῖν] δόσιν τὴν ἐν ἐμοὶ *Serran.* MS.

P. 94. νωθροτέρῳ] νωθεστέρῳ *Baſ.* 2. & *Steph.* MSS.

Ibid. μύωπος] Simili ad præcipitem procorum fugam exprimendam imagine uſus erat Hom. in *Odyſſ.* L. 22. v. 300. (ubi vide Schol. de μύωπι) & poſt eum Virgilius aliique. Ficinus & Serranus locum hunc de equitis calcaribus, perperam, uti ex ſequentibus videtur, accipiunt.

Ibid. λοιπὸν χρόνον] βίον *Baſ.* 2. & *Steph.* MS.

Ibid. ἀφετελοῖτε ἂν] ἀφετελεῖτε ἄν *Ald. Baſ.*

P. 95. γίγνεται φωνὴ] Vocem hanc poſteriorem huc a margine tranſlatam non immerito ſuſpicatur vir doctiſſimus.

P. 97. ὑπείκομι παρὰ τὸ δέον] ὑπεικάθοιμι ἀεὶ τὸ δίκαιον *Baſ.* 2. παρὰ τὸ δίκαιον *Cornar.*

Ibid. ἅμα κὴ ἀμ' ἂν] Non video cur repetendum ἅμα fuerit; ideoque ſcribendum puto vel μὴ ὑπείκων δὲ, ἅμα ἂν καὶ ἀπολοίμην, vel μὴ ὑπείκων δὲ, καὶ ἅμ' ἂν ἀπολοίμην. STEPH. — Mihi vero, ſi prius ἅμα cum

cum ὑπείκων connectas, & posterius cum sequentibus, lectio vulgata ferri posse videtur. Particulam enim ἅμα nonnunquam παρέλκειν notissimum est; & hic forsan (uti in isto adagio ἅμα ἔπος, ἅμα ἔργον) repetitur, ut subitaneus ab una re ad alteram transitus magis eluceſcat.

Ibid. ἡ φυλὴ Ἀντιοχὶς πρυτανεύουσα] Τὸ δέκατον μέρος τῆς βουλῆς τῶν Πεντακοσίων, πεντήκοντα ἄνδρες ἀπὸ μιᾶς φυλῆς, οἱ διοικοῦντες ἅπαντα τὰ τοῦ τῆς βουλῆς ταμίδιον, Πρυτάνεις καλοῦνται· ἐπρυτάνευον δὲ οὐ πᾶσαι ἀλλήλαις αἱ δέκα φυλαὶ κλήρῳ λαχοῦσαι. *Harpocr.* Conf. item *Suid.* Petit. *Comm.* in *Leg. Attic.* L. 3. Tit. 1. & *Archæol. Græc.* L. 1. 18. Perperam hic Dacierius Πρυτάνεις cum Senatoribus confundit.

Ibid. ὅτι ὑμᾶς τὰς &c.] Hujuſce rei, nempe victoriæ ad Arginuſas navalis, & ducum Athenienſium, cum in patriam reverſi eſſent, capite damnatorum, hiſtoriam vide apud Xen. *Hiſt. Græc.* L. 1. p. 447 & ſeq. item apud *Diod. Sic.* L. 13 p. 217 &c.

Ibid. δέκα στρατηγὰς] Eundem ducum damnatorum numerum memorat Laertius in *Vit. Socr.* Ælianus, V. H. L. 3. 17. & Valer. Maxim. L. 9. 8. At hoc pro vulgari ſcriptorum more, qui integrum ſæpiſſime collegium, quod Athenis decem στρατηγῶν conſtabat, pro maxima ipſius parte ponunt, factum fuiſſe, recte ad Ælianum notavit Perizonius, qui & ſimiliter a D. Paulo 1. Ep. ad Cor. XV. 5. præſtitum obſervat. Itidem quoque, ut id obiter notem, D. Lucas XXIV. 33. cœtum Apoſtolorum, licet Thomas aberat, τὰς ἑνδέκα vocat. At quis interim ducum ab Athenienſibus capite damnatorum revera erat numerus? Novem obiter memorat Xenophon in *Mem.* L. 1. c. 1. 18. & ſimiliter, ſecundum Perizonium, (qui tamen hac in parte fallitur) Diodorus. Xenophon vero in *Hiſt. Græc.* cujus potiſſimum habenda eſt ratio, quippe qui illic rem totam ex profeſſo tractat, & quocum Diodorus conſentit, niſi quod pro Eraſinide Calliadem ponit, octo duntaxat imperatores in navali ad Arginuſas prælio enumerat, & ex his duos Athenas nunquam reverſos eſſe, cæteros vero ſex a populo morte multatos periiſſe.

Ibid. τοὺς οὐκ ἀνελομένους] Ut iis nimirum ſepulturæ ſolennis juſta abſolverent, cujus quantum apud veteres deſiderium, nemini non conſtat.

Ibid. ἀθρόους κρίνειν, παρανόμως] Non enim æquitati ſolummodo contrarium erat, ſed &, uti notat Euryptolemus apud Xenoph. *Hiſt. Græc.* L. 1. in fine, priori Athenienſium ψηφίσματι, quod κρίνεσθαι δίκα ἕκαστον, *de quolibet reo ſeorſum cognoſci* jubebat. Quantum vero rei hujuſce Athenienſes deinde pœnituit, videri poteſt apud auctores ſupra memoratos.

Ibid. παρανόμως] παρανόμων *Ald.* unde παρὰ νόμων *Baſ.* 1. *Bogard.*

Ibid. μόνος — ἐναντιώθην] Quid Socrates hac in re præſtitit, tradit Xenophon in *Hiſt. Græc.* & in *Mem. Socr.* loc. citat. & ipſe quoque Socrates rem narrat in *Æſch. Dial.* p. 102. ubi voces οὐκ ἐπηρώμην τὴν γνώμην i. e. *populi ſententias non rogabam*, vel *populum ſuffragia ferre*

non

non permittebam, Clericus paſſive interpretando ſenſum miſere corrupit. Notandum denique inter auctores ſupra laudatos hac in re non omni ex parte convenire. Xenophon enim in *Hiſt. Græc.* duces non obſtante Socratis interceſſione in eadem concione damnatos fuiſſe dicit. Hoc autem ſecundum Æſchinem τῇ ὑστεραίᾳ factum erat.

Ibid. ἠναυπώθην] ἠναυπώμην *Ald. Baſ.* 1.

Ibid. κ᾽ ὑπάγειν] ἀπάγειν *Baſ.* 2. & *Steph.* MSS.

P. 98. οἱ τριάκοντα &c.] Inſignem hac in re Socratis fortitudinem celebrat Noſter in *Ep.* 7. p. 324, 325. Xenophon in *Mem.* L. 4. c. 4. 3. Laert. in ejus *Vit.* Ælian. V. H. L. 3 17. Antoninus, L. 7. 66. Arrian. *Diſſert. Epictet.* L. 4. 1. ut ſophiſtas, Themiſtium, Dion. Chryſoſtomum, Libanium, alioſque omittam. Similiter quoque Socratem ſe Theramenis neci ſub eorundem dominatu oppoſuiſſe refert Diod. Sic. L. 14. p. 237.

Ibid. εἰς τὴν Θόλον] ὁ τόπος ἔνθα ἐδείπνουν οἱ Πρυτάνεις. *Harpocr.* & ſimiliter *J. Poll. Suid.* aliique. Prope Curiam ſitus erat. *Pauſan.* L. 1. p. 8.

Ibid. Λέοντα] Optimum de eo teſtimonium fert Theramenes apud Xenoph. *Hiſt. Græc.* L. 2. p. 467.

Ibid. ὡς πλείσους ἀναπλῆσαι αἰτιῶν] Imo tot hoc modo criminum ſuorum participes reddiderunt, ut reſtituta deinde a Thraſybulo republica, ingens civium pœnis obnoxiorum numerus celebri iſti ejus ἀμνηστίᾳ occaſionem dederit.

Ibid. θανάτου μέλει] Forſan μέλοι. STEPH. — At ſatis ſana eſt recepta lectio.

Ibid. εἰ μὴ ἀγροικότερον ἦν] ὡς με ἀγροικότερον εἰπεῖν *Serran* MSS.

P. 100. εἴτέ τις χρησὸς γίγνεται &c.] Quid hæc dicendo Socrates potiſſimum reſpicit, ex Xenophonte optime diſcas, Ἀλλ᾽, ἔφη γε ὁ κατήγορος, Σωκράτει ὁμιλητὰ ἦσθα Κριτίᾳ τε καὶ Ἀλκιβιάδῃ, κάκιστα τὴν πόλιν ἐποιησάτην &c. *Mem. Socr.* L. 1. c. 2. 12. Quam & is objectionem in ſequentibus diluit. Æſchines etiam, *Orat. in Timarch.* p. 287. Socratis cum Critia in prima ejus juventute familiaritatem, tanquam præcipuam condemnationis ipſius cauſam, memorat.

Ibid. ἰδίᾳ ὅ, τι μὴ] Ita auctoritate *Baſ.* 2. legimus. Vulgo ὅτι μή.

Ibid. Ἀλλὰ τί δήποτε] Ἀλλὰ ΔΙΑ τί *Baſ.* 2.

Ibid. ἐξ ὀνυπνίων] Reſpicit forſan ad inſomnium, cujus meminit infra in *Phædon.* p. 163, 164.

P. 101. Κρίτων ἑτοσὶ] De ſingulari ejus in Socratem amore, aliiſque ad eum petinentibus, vide Laertium in ejus *Vit.* & *Suid.* in voc.

Ibid. Αἰσχίνου τούτου πατρὸς] Is tamen Æſchines Charini a nonnullis, teſte Laertio in ejus *Vita*, filius dicitur. Omnia vero tam de eo quam ſcriptis ejus veterum teſtimonia collegit Joan. Clericus, ſuæque Dialogorum ejus editioni præmiſit.

Ibid. ὁ Ζωπύρου] *Edd Vett.* excepta *Baſ.* 2. & Ficini *Codd.* Θεοδότου.

Ibid. Θεάγης] Extat ſub hoc nomine Platonis dialogus, in quo Theagem

gem pater ejus Demodocus Socrati commendat, rogatque ut filium ſuum inſtituat.

Ibid. ὅδε ὁ Ἀδείμαντος] ὅδε TE *Baſ.* 2.

Ibid. Αἰαντόδωρος] Αἰαντόδωρος *Baſ.* 2. *Steph.* MSS.

P. 102. ὅτι ξωνίσωσι] Ita fide *Baſ.* 2. ſuffragantibus item, ut videtur, Ficini *Codd.* Stephanoque idem ex conjectura ſtatuente, repoſuimus. Vulgo ὄν.

Ibid. χειδόν τι] χειδόν τοί ἐστι *Ald.* χ. τοι αὐτοί ἐστι. *Baſ.* 1. χειδόν ἐστι *Baſ.* 2.

P. 103. δεδέηται] ἐδεήθη *Baſ.* 2.

Ibid. παιδία τε αὐτῷ] αὐτῷ *Steph.*

Ibid. τῷ φίλων] Ita *Steph.* MSS. *Baſ.* 2. Vulgo φίλως.

Ibid. ἐγὼ ὃ ἐδὲν ἄρα] Ita etiam de eo Xenophon, *Mem. Socr.* L. 4. c. 4. 4. Cic. *de Orat.* L. 1. 54. & *Tuſc. Diſp.* L. 1. 29.

Ibid. ὡς ἂν δόξαιμι] In *Ald. Baſ.* 1. *Bogard.* deeſt ὡς.

Ibid. τὸ Ὁμήρου] *Odyſſ.* L. 19. v. 163.

Ibid. ἡμῖς — τρεῖς] Nempe ex Xanthippe Lamproclem habuit, ex Myrtone Sophroniſcum & Menexenum, quem alii vocant Menedemum, *Laert.* L. 2. 26. & *Suid.* Filios Socratis tanquam *indociles & matri quam patri ſimiliores* vituperat Seneca, *Ep.* 104. Cum Lamprocle matri irato eum optime differentem exhibet Xenophon in *Mem. Socr.* L. 2. c. 2.

P. 104. ὅλῃ τῇ πόλει] Ita *Steph.* MSS. *Baſ.* 2. cæteræ *Edd.* ὅλως.

P. 105. οὔτε ὑμῶς χρὴ] Mallem ἡμᾶς. De iiſdem enim paulo infra dicitur ἡμεῖς, & hæ voculæ ſæpiſſime a librariis confunduntur. At ferri tamen poſſe lectionem receptam non inficior.

Ibid. ἐνδείκνυσθε] Stephani conjecturæ adſtipulari videntur Ficini *Codd.*

Ibid. χαρίεσθαι οἷς] χαρίεσθαι τὰ δίκαια οἷς *Baſ.* 2.

P. 106. μάλιστα πάντως] Mallem cum *Bogard.* πάντος.

Ibid. σαφῶς γδ εἰ] γδ AN εἰ *Baſ.* 2.

Ibid. TO MEN] Incipit hic Apologiæ Socraticæ pars ſecunda. Judices eum primis ſententiis, uti loquitur Cicero, *De Orat.* L. 1. 54. quibus tantum ſtatuebant, damnarent an abſolverent, damnaverant. Sequebatur deinde, ubi pœna legibus non erat definita, ejus τίμημα vel æſtimatio. Interrogabatur enim reus, quam quaſi æſtimationem commeruiſſe ſe maxime confiteretur. De quo vide plura apud *Petit. Comm. in Leg. Attic.* p. 335. & *Archæol. Græc.* L. 1. c. 21.

P. 107. εἰ τρεῖς μόναι] Ita in Ficini *Codd. Ald. Baſ.* 1. *Bogard.* & vulgo legitur. τριάκοντα vero exhibet *Baſ.* 2. cui conſentiunt nonnulli *Steph.* MSS. alii autem, quos ſequitur Dacierius, utrumque τριάκοντα τρεῖς conjunctim habent. Laertius interim L. 2. 41. ipſum ἀλισκόμενον ὀγδοήκοντα μιᾷ πλέοσι ψήφοις τῶν ἀπολυουσῶν condemnatum fuiſſe dicit. De hac autem re vide quæ notarunt Doctiſſ. Prideauxius in Not. ad *Chron. Marm.* p. 113. & Cl. Rollinus, *Hiſt. Græc.* L. 9. c. 4. 6.

Ibid. κᾆν ὦφλε] Miſere hic *Edd. Vett.* ὦ φίλε.

Ibid.

Ibid. τὸ πέμπτον μέρος] Accuſatori, ſecundum Dacierium, neceſſe erat, ut judicum pars dimidia & quinta inſuper reum condemnarent; alioqui ipſe mille drachmis mulctandus erat. Abſit autem ut lex tam abſurda & iniqua Athenienſibus tribuatur. Conſtat inſuper tam ex hoc Platonis loco, quam ex Demoſth. *Orat. de Corona* Ed. Oxon. p. 64. & ejuſdem *Contra Midiam* p. 610. aliiſque veterum locis, immunem fuiſſe accuſatorem, ſi vel quinta duntaxat judicum pars accuſationem ſuffragiis ſuis comprobaſſet. Plura de hac re dabit *J. Pollux* Ed. Hemſter. L. 8. 41. Meurſius in *Them. Att.* L. 2. 21. idemque, *Attic. Lect.* L. 5. 13.

Ibid. Τιμᾶται — θανάτου] Similiter Melitus apud *Laert.* L. 2. 40, τίμημα θάνατος. Primum enim accuſator, deinde reus, & judices denique litem æſtimabant.

Ibid. παθεῖν ἢ ἀποτίσαι] Poſt παθεῖν plenius diſtinguit *Baſ.* utraque, & cætera cum ſequentibus connectit.

Ibid. ὅτι μαθὼν] Locus iſte corruptus videtur. Forſan pro ὅτι μαθὼν ἐν τῷ βίῳ, ex antecedentibus reponendum, τί παθεῖν; ὅτι ἐν τῷ βίῳ &c. M.

Ibid. δημηγορῶν] δημιουργῶν *Ald. Baſ.* 1. *Bogard.* vertitque Ficinus *poteſtates*; quo ſenſu δημιουργοὶ ἰδιώταις opponuntur apud Noſtrum in *Ione* p. 531. C. Conf. item *Heſych.* in voc. & Euſtath. in *Hom.* p. 1824.

Ibid. ξυωμοσιῶν καὶ στάσεων] Harum recte meminit Socrates. Nullo enim tempore tot Athenis aut uſquam fere alibi acciderunt conjurationes & ſeditiones, quos Socratis ætate contigerunt.

P. 108. στάσεων] συστάσεων *Steph.* MSS. Eodem ſenſu.

Ibid. οὐκ ἔσθ' ὅ, τι μᾶλλον] Vox μᾶλλον huc ex ſequentibus videtur irrepſiſſe. M. — Stephanus item in *Theſauro* ſuo, voc. μᾶλλον, ſe locum hunc ſuſpectum habere teſtatur. Et certe utcunque vocula hæc cum alio comparativo juncta nonnunquam apud Atticos περίεστι, vix tamen eam alibi reperias cum particulis ἕως, ὡς, connexam. Non abſimili autem ſtructura utitur Noſter, *De Rep.* Ed. Steph. p. 526. nempe ἄγε ΜΕΙΖΩ πόνον παρέχῃ — ΩΣ τάχιστα. idemque ex Theophraſto notavit Conſtantinus in *Lexic.* v. ὡς. Vide item ſupra p. 92. l. 3. ubi poſtquam comparativo πρεσβύτερον uſus erat Socrates, in fine ſententiæ οὕτω σφόδρα, ὡς &c. habet. An ex hiſce & iſta, quam ubique in hac Apologia cernere eſt, τῶν εἰκῇ λεγομένων imitatione, defendi poſſit lectio vulgata, viderit lector. Et ſiquid denique mutandum, quidni ὅ, τι ἄλλο vel ὅ, τι μοι ἄλλο reſcripſeris.

P. 109. ἐν Πρυτανείῳ σιτεῖσθαι] Πρυτανεῖον οἰκίσκος παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις, ἔνθα σιτοῦνται δημοσίᾳ οἱ τὸ τοιαύτης τιμῆς παρ' αὐτοῖς τυγχάνοντες. ἐδίδασκον δὲ ἢ τὸ τοιαύτης δωρεᾶς τυγχάνειν. ἐπὶ γὰρ μεγάλοις κατορθώμασι τὴν τοιαύτην ἀπεδίδοσαν χάριν. *Schol. ad Ariſtoph. Equit.* v. 167. & *Suid.* Fuſius de hoc more agit Petit. in *Leg. Attic.* p. 287. quem vide, uti & *Archæol. Græc.* L. 1. c. 25.

Ibid.

Ibid. εἴ πις ὑμῶν ἵππῳ &c.] Ad hunc honorem victori in ludis Olympicis tribui ſolitum facete alludit Antiphanes comicus, de paraſitis ut videtur loquens,

Γέρα γὰρ αὐτοῖς παυτὰ τοῖς τ' Ολύμπια
Νικῶσι δίδοται, χρησότητις ἕνεκα,
Σίτησις. ἢν γὰρ μὴ πάθωσι συμφοράν,
Πρυτανεῖα παῦτα πάντα σωθησόμενα.

uti a Petito emendatus extat, *Comm. in. Leg. Att.* p. 60.

Ibid. τέτε πιῶμαι &c.] Hinc ſua Cic. *De Orat.* L. 1. 54. & Laert. in *Vit. Socr.* L. 2. 42. ubi ad hoc etiam reſpexiſſe Lucianum in *Prometheo* ſect. 4. recte notat Menagius.

Ibid. νόμος ὅσπερ] ὥσπερ *Ald. Baſ.*

Ibid. μὴ μίαν μόνον ἡμέραν] Petitus hanc inter leges Atticas recenſet, *Sol occaſus ſuprema in judiciis tempeſtas eſto.* Hoc ex fragmento apud Stobæum, quod tamen de judiciis minime agit, probare aggreditur, p. 337. Neque ullam, quod miror, loci hujuſce, qui id in cauſis graviſſimis diſerte aſſerit, mentionem facit.

P. 110. ἐρεῖν αὐτὸς, ὡς ἄξιός εἰμι κακεῖ] Similiter apud Xenophont. in *Apol.* ſect. 23. dicit, ὅτι τὸ ὑποτιμᾶσθαι ὁμολογοῦντος εἶη ἀδικεῖν.

Ibid. τοῖς ἑνδεκα] Οἱ ἕνδεκα, εἷς ἀφ' ἑκάστης φυλῆς ἐγίγνετο, καὶ γραμματεὺς αὐτοῖς συνηρεθμεῖτο. *Poll.* L. 8. 102. Hi inter alia ipſorum munera, teſte eodem, ἐπιμελοῦνται τῶν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ. Vide item Schol. in *Ariſtoph. Veſp.* v. 1103. *Suid.* & *Etym. Mag.* in voc. & *Archæol. Græc.* L. 1. c. 13.

Ibid. δεδόχθαι ἕως ἂν ὀκτώ] Legibus hoc plerumque cautum fuiſſe teſtatur Demoſth. *Contra Midiam*, p. 610. aliique Orat. Græci paſſim.

P. 111. ἐάν τ' αὖθις λέγω] ἐὰν ταῦτα *Baſ.* 2.

P. 112. τοσέτε ἂν τιμῶμαι] Varie hæc tradunt alii. Secundum Xenophontem in *Apol.* ſect. 23, κελεύοντος ὑποτιμᾶσθαι, ὅτε αὐτὸν [forſan αὐτὸς] ὑπελαμβάνοιεν, ὅτε τὰς φίλας εἴασεν. De quo vide Cl. Rollin. *Hiſt. Græc.* L. 9. c. 4. 6. Laertius interim in ejus *Vit.* eum litem ſuam viginti quinque drachmis, id eſt, quarta minæ parte æſtimaſſe tradit. At Eubulides apud eundem, eum centum drachmas, quod cum Platone convenit, ſe perſoluturum dixiſſe refert.

P. 113. ΟΥ ΠΟΛΛΟΥ] Quæ ſequuntur a Socrate capitis jam damnato dicta ſunt.

Ibid. ἐμὲ τεθνάναι δή] Deeſt δή in *Baſ.* 2.

Ibid. ὁρᾶτε γὰρ δή] Particulam ultimam neſciunt *Ald. Baſ.* 1.

P. 114. ἄλλον ἀδένα] ἄλλων *Stob.*

P. 115. ἄπειμι, ὑφ' ὑμῶν] Ita *Baſ.* 2. quod melius reſpondet vocibus ſequentibus ὑπὸ τ' ἀληθείας quam lectio vulgata ἀφ' ὑμῶν.

Ibid. ἤτοι ὑπὸ τῆς ἀληθείας] Ad hæc reſpicere videtur *Max. Tyr.* Diſſ. 9, Σωκράτης μὲν ἀπέθνησκεν, Αθηναῖοι δὲ κολαζόντων, δικασὴς δὲ ἦν αὐτοῖς θεὸς ἡ ἀλήθεια.

Ibid.

Ibid. ὧν ᾧ μάλιστ' ἄνθρωποι χρησμῳδοῦσιν] Εστι δὲ δόγμα παλαιὸν, ὡς ὅτι ἀπαλλαττομένη σώματος ἡ ψυχὴ τῇ θείᾳ φύσει ἐγγίζουσα, ἔχει τι μαντικῆς &c. *Euſtath. in Iliad.* p. 1089. ubi & hunc Platonis locum laudat. Alia veterum loca ad hanc opinionem ſpectantia vide apud Daviſ. ad *Cic. de Divin.* L. 1. 30. Socratis denique de Anyti filio vaticinium in judicio ſimiliter factum memorat Xenophon in *Apol.* ſec. 30.

Ibid. οἵ με ἀπεκτόνατε] Vulgo ἃ με ἀπεκτενεῖτε. Noſtram autem lectionem tuentur *Steph.* MSS. & ſimiliter *Baſ.* 2. niſi quod pro ἀπεκτόνατε habet ἀπεκλείνατε, quod, ſi ſenſum ſpectes, idem ſonat.

P. 116. ἀποκλείναντες ἀνθρώπους] ἀπεκτείνοντες *Steph.* MSS. & *Baſ.* 2.

Ibid. οὐκ ὀρθῶς ζητεῖ] Male in *Edd. Vett.* ζηλεῖτε.

Ibid. ἄλλους κωλύειν] κωλύειν *Baſ.* 2. pro more librariorum vocabula notiora in locum aliorum rarioris uſus ſubſtituentium.

Ibid. ἀλλ' αὐτὸν] Scribendum eſt αὐτὸν, (licet αὐτὸν ſit in præced. edit.) ſive dicamus ἕκαστον deſiderari, ſive hac voce nihil opus eſſe putemus; ut ſit tranſitus a plurali ad ſingularem: quem certe haberemus etiam legendo ἕκαστον αὐτὸν παρασκευάζειν, ſed molliorem, quod ἕκαστον vocis collectivæ vim habere dicere poſſimus. STEPH. — Voce ἕκαστον minime opus eſt. Similes a numero ad numerum tranſitus utcunque duriuſculi videantur, apud optimos ſcriptores paſſim reperiuntur. Vide infra *Ind.* 2. in *Numer.*

P. 117. νομίζεται] Ficinus legiſſe videtur νομισαῖς.

Ibid. ἔτε ἐξιόντι ἑωθεν &c.] Laudat hæc Cic. *de Divin.* L. 1. 54.

Ibid. ὧν τῷ λόγῳ ἑδόμεθ'] Ita *Baſ.* 2. & *Steph.* MSS. Vulgo ἑδόμεθ'.

P. 118. ἀγαθὸν γεγονέναι] Quam ob cauſam is mortem tunc temporis ipſi bonam exiſtimet, fuſius exponit Xenophon in *Mem.* L. 4. 8. & itidem in ejus Apologia.

Ibid. Εννοήσωμεν &c.] Maximam ſectionis hujuſce partem exſcripſit Euſeb. in *Præp. Evang.* Ed. Viger. p. 661. & Stob. in *Serm.* 119. p. 606. Vertit item Cicero in *Tuſc. Diſp.* L. 1. 41. Initium ejus laudat Theodoret. in *Therap.* Serm. 11. p. 651. & huc denique reſpicit Plutarch. in *Conſolat. ad Apollon.* p. 107.

Ibid. ὡς πολλὴ ἐλπὶς ἐστιν] Xenophon hoc in Apologiarum Socraticarum ſcriptoribus reprehendit, quod, quamobrem ἤδη ἑαυτῷ [Socrates] ἠρεῖτο αἱρετώτερον εἶναι ἢ βίᾳ ζῆν, τοῦτο ἐ διεσαφήνισαν. *Apol. Socr.* ſub. init. Quam recte vero hoc de Platone dici poſſit, ſequentia oſtendunt.

Ibid. μετοίκησις τῆς ψυχῆς] τῇ ψυχῇ *Stobæus* & *Euſeb.* MS.

Ibid. θαυμάσιον κέρδος] Ex iiſdem principiis aliud omnino colligit Platonis auditor Ariſtoteles, φοβερώτατον δ' ὁ θάνατος· πέρας γὰρ· τῷ οὐδὲν ἔτι τῷ τεθνεῶτι δοκεῖ, ἔτε ἀγαθὸν, ἔτε κακὸν εἶναι. *Eth. Nicom.* L. 3. 6. Epicurus autem (ut ejus ſectatores, alioſque item e Stoicorum numero, qui idem fecerunt, omittam) in *Epiſt. ad Menœceum*, apud Laert. L. 10. 125. Socratico hoc contra mortis metum utitur argumento. Vide etiam *Æſch. Dial.* 3. p. 88. & 104. & Clericum ibid.

Ibid. ἐγὼ γὰρ ἂν οἶμαι] Deeſt ἂν in *Stobæo*.
Ibid. μηδὲ ὄναρ] μηδὲν *Euſeb.* in Edd. & *Stob.* MS.
Ibid. δέοι σκεψάμενον] Particulam ἀ ante δέοι repetit *Euſeb.*
P. 119. μὴ ὅτι ἰδιώτην] ΟΥΚ ἰδιώτην *Euſeb.*
Ibid. ἡμέρας καὶ νύκτας] ἡμέρας ΤΕ καὶ νύκτας *Euſeb.*
Ibid. ἀδὲν πλέων] πλέον *Stob.* πλεῖον *Euſeb.*
Ibid. εἰ δ' αὖ οἷον] ἐὰ τ' αὖ *Stob.*
Ibid. καὶ ἀληθῆ] καὶ ΓΑΡ ἀλ. *Stob.* MS.
Ibid. εἴη, ὦ ἄνδρες] εἴη ΑΝ ὦ ἄνδρες *Euſeb.*
Ibid. ὅσοι τῶ ἡμιθέων] ὅσοι θεῶν *Stob.* MS.
Ibid. Ορφεῖ συγγενέσθαι] *Edd. Vett.* & *Euſeb.* melius ξυγγενέσθαι.
P. 120. ἐγὼ μὲν γὰρ] μὲν ΚΑΙ *Euſeb.* in Edd. ἐγὼ γὰρ πολλάκις idem in MS.
Ibid. Παλαμήδη] Παλαμήδει *Euſeb.* Palamedis cauſæ tanquam ſuæ ſimilis meminit item apud Xenophont. in *Apol.* ſec. 26. Et ab iſta ſimilitudine, neſcio quomodo, deducta, etiam olim invaluit opinio, Euripidem tragœdiam, quæ *Palamedes* inſcribitur, poſt Socratis mortem conſcripſiſſe, ut ſub ficta iſta perſona Athenienſium in amico ſuo condemnando injuſtitiam notaret; cum certiſſimum tamen ſit, tam ex *Chron. Marmor.* quam ex aliis teſtimoniis, Socratem Euripidi ſuperſtitem fuiſſe. Verſus autem qui ad Socratis necem potiſſimum reſpicere dicebantur, etiamnum inter Euripidis fragmenta conſervantur. Ad hæc denique Platonis & Xenophontis loca alludens Lucianus Palamedem Socrati apud inferos comitem individuum ſemper adjungit.
Ibid. ἀνθυπαρχοῦσάλλοντι] Particula καὶ vocem hanc cum præcedentibus connectendam cenſet Vigerus. Stephanus autem ἀνθυπαρχοῦσάλλοντα legendum. Ego vero nihil mutarim.
Ibid. ἢ Οδυσσέα] Si loci hujuſce meminiſſet Cl. Hemſterhuſius, non eſſet cur miraretur Ulyſſem apud Lucianum in *Necyomant.* c. 18. cum Socrate familiariter verſari.
Ibid. μυρίους ἄν τις] Forſan μυρίους ἓς ἄν τις. STEPH. — Idemque legiſſe videtur Ficinus. Vulgatæ tamen lectioni gemina habes infra in *Phæd.* p. 252. l. 5. *De Rep.* v. 2. p. 274. l. 1. alibique.
P. 121. οὐκ ἔστιν ἀνδρὶ &c.] Similia prorſus idem, *De Rep.* Ed. Cant. L. 10. p. 334.
Ibid. ταυτὰ ταῦτα λυπῶντας] Ita *Edd.* omnes. At optime ex conjectura in *Var. Lect.* L. 8. 4. λυπῶντες repoſuit Muretus; cui adſtipulatur etiam parvulum MS. in Bibl. Bodl. hujuſce *Apologiæ* partis fragmentum. Mirari interim ſatis nequeo inſulſam iſtam, quam contra hanc emendationem affert Dacierius, rationem, nempe Socratem tale quiddam ab hujuſcemodi hominibus minime ſerio ſperare potuiſſe. At quis unquam, cui inſignis iſta Socratis εἰρωνεία ſatis innotuerat, hæc ſerio dicta exiſtimaverit? Elegantiſſimum ſane, ſi quid aliud, ſarcaſmum ſapiunt.

P. 122.

P. 122. ἀλλὰ γὰρ &c.] Laudat hæc, (ut Stobæum alioſque taceam) Cicero in *Tuſc. Diſp.* L. 1. 41. & ſubjungit, *Næ ego haud paulo hunc animum malim, quam eorum omnium fortunas qui de hoc judicaverunt. Etſi quod præter deos negat ſcire quemquam, id ſcit ipſe utrum ſit melius: nam dixit ante: ſed ſuum illud, nihil ut adfirmet, tenet ad extremum.*

P. 123. ΚΡΙΤΩΝ] Quæ in hoc dialogo de Socrate traduntur, eum nempe, τῶ ἑταίρων ἐκκλέψαι βελομένων αὐτὸν, iis obſequi noluiſſe, confirmat Xenophon, *Apol. Socr.* ſec. 23. Perſonam vero quam hic Noſter Κρίτωνι ὑποτέθεικεν, ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ ὑπὸ τῆς φυγῆς συμβουλεύοντι, φησὶν Ἰδομενεὺς εἶναι Αἰσχίνε· τὸν δ' ἐκείνῳ περιθεῖναι διὰ τὴν πρὸς τοῦτον δυσμένειαν, nempe ὅτ' ἦν [Æſchines] Αριστίππῳ, Platonis inimico, μᾶλλον φίλῳ. *Laert.* L. 3. 35. & L. 2. 60.

Ibid. Η ΠΕΡΙ ΠΡΑΚΤΟΥ] Η ΗΕΡΙ ΔΟΞΗΣ ΑΛΗΘΟΥΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΥ inſcribitur in *Baſ.* 2.

Ibid. καί τι καὶ] καὶ ΤΟΙ καὶ *Ald. Baſ.* 1. deeſt poſterior καὶ in *Baſ.* 2.

P. 124. τοσαύτη ἀργυρίᾳ] τοσαύτη ΤΕ ἀγ. *Baſ.* 2.

Ibid. τὸ μὴ ἐχὶ ἀλαυαλεῖν] Vide annon τὸ μὴ aptius legetur. STEPH.

Ibid. Εσι ταῦτα] Mallem ἔσαι ταῦτα. M.

P. 125. ἐν τοῖς βαρύταλα] *Quod ego, ſi quicquam aliud, graviter* &c. Ficinus: & cæteri ſimiliter interpretes. At potius poſt βαρύταλα ἂν nobiſcum ſubaudi participium φέρεσιν.

Ibid. τὸ πλοῖον] De navigio hoc in Delum quotannis miſſo, cæteriſque huc ſpectantibus fuſius Noſter infra in *Phæd.* p. 156, 157. aliique, quos ibi indigitabimus.

Ibid. τύχῃ ἀγαθῇ] Notiſſimus eſt formulæ hujuſce, tum in decretis publicis, tum in privatorum ſermonibus, uſus. Similes item boni ominis ſententiæ apud Romanos occurrunt.

Ibid. ἐπὶ ταύτῃ τοῖς θεοῖς &c.] Paſſim hoc Socratis effatum, tanquam philoſopho digniſſimum, laudat & uſurpat Epictetus.

Ibid. Φασὶ — κύκλοι] Vulgo hæc tanquam a Socrate dicta exhibentur. Ficini autem *Codd.* ea Critoni tribuunt; idemque ſe in vetere quodam exemplari vidiſſe teſtatur Stephanus; & res ipſa denique ſatis loquitur.

P. 126. ὀλίγον πρότερον] Ita loquitur, quod ſomnia poſt mediam noctem viſa veriſſima vulgo exiſtimabantur. DACIER.

Ibid. Ημωτί κεν &c.] Hanc rem memorat Chalcid. in *Timæum*, ſec. 252. & ante eum Cic. *de Divin.* L. 1. 25. ubi hæc Lambinus, *Verſus eſt apud Hom. Il.* ι'. *v.* 363. *& profertur ab Achille hoc modo.*

Ημωτί κεν τριτάτῳ Φθίην ἐρίβωλον ἱκοίμην.

Phthia autem urbs in Theſſalia, Achillis patria; quæ quid commune habeat cum morte, & qua ratione Socrates hoc verſu præmoneatur, ſe tertio die moriturum, quæſitum eſt. Qua de re cum ego & Simeo Boſius loqueremur, dixit, quod & mihi venerat in mentem, per Phthiam mortem

&

& interitum ſignificari, ſpectatâ vi nominis, quod videtur ortum a φθίνω *vel* φθῶ, *quod valet intereo, conſumor, corrumpo.* Huic interpretationi aſſentiunt Nannius in *Miſcell.* Carpentarius, & Menagius. At eos jure merito reprehendit Dacierius. Aliud enim omnino Socrates in animo habuit. Mors illi ideo ſub Achillis in Phthiam ipſius patriam redeuntis imagine obverſabatur, quod ad notiſſimum illud reſpiciebat, τὸ κομιδῇ δή πῃ τοῦτο (ut ipſe apud Æſchinem, *Dial. de Morte*, ſec. 3. ait) καὶ πρὸς ἁπάντων θρυλούμενον, ΠΑΡΕΠΙΔΗΜΙΑ τις ἐστὶν ὁ βίος. Is itaque, ut Ciceronis *de Divin.* in re non abſimili verbis utar, ita illud ſomnium interpretatus eſt, ut qui, cum animus e corpore exceſſerit, tum ſibimet DOMUM revertiſſe videretur.

Ibid. οὐδεμίᾳ ξυμφορᾷ ἐστιν ἄλλη] *Non una tantum calamitas imminet*, Ficinus. Unde eum non uti vulgo deſcribitur, ſed οὐ μίᾳ ξυμφορᾷ ἐστιν, exulante vocabulo ἄλλη, legiſſe, veriſimile videtur; atque revera id voluiſſe Critonem, calamitatem hanc *nequaquam ſimplicem* fore, ſed ex pluribus diverſorum generum, quæ infra enumerat, malis conflatam. Neque aliter legitur in MS. *Reg. Pariſ.* a Cl. *Sallier* in nupera ſua hujuſce dialogi verſione, *Hiſt. Acad.* Ed. 4°. vol. 14. laudato. Vox ἄλλη ex vitioſa vocis ſequentis repetitione facile oriri potuit.

Ibid. εἰ ἤθελον &c.] Peſſime hic omnes ante Steph. *Edd.* εἰ ἀναλίσκειν χρήματα ἀμελήσαιμι, ἤθελον, vel addita εἰ ante ἤθελον, uti habet *Baſ.* 2.

Ibid. ἀμελήσαιμι] ἀμελῆσαι MS. *Reg.* probante Cl. *Sallier*. Quamobrem vero, minime video.

P. 128. ἐξαγαγεῖν] ἐξαγεῖν *Baſ.* 2.

P. 129. Σιμμίας — Κέβης] Ambo Thebani & Socrati familiariſſimi, quique infra in *Phædone* cum eo diſputant. De iis paucula quædam in ipſorum *Vitis* habet Laertius & exinde Suidas. Meminit quoque eorum Noſter in *Ep.* 13. p. 363. Nonnulla ſcripſit uterque. Nihil autem extat præter Cebetis *Tabulam*, quam ei, immerito tamen, ni fallor, abjudicant nonnulli.

Ibid. ὃ ἔλεγες ἐν τῷ δικαστηρίῳ] Vide ſupra in *Apol.* p. 110, 111.

Ibid. κατὰ Θετταλίαν] Imo nonnulli in Theſſalia principes, teſtibus Laertio, & Libanio in *Apol. Socr.* ejus familiaritatem olim expeteverant.

Ibid. τοιαῦτα ἀτεύδειν] ἀτεύδεις MS. *Reg. Ald. Baſ.*

P. 130. ἔξοδος τῆς δίκης] Verba τῆς δίκης non agnoſcunt Ficini *Codd.* mihique etiam a ſequentibus ὁ ἀγὼν τῆ δίκης orta videntur.

Ibid. ἐξὸν μὴ εἰσελθεῖν] Reſpicit forſan ad legem a *Lyſia* Ed. Taylor. p. 178. laudatam, nempe δεδιότα δίκης ἕνεκα δρασκάζειν, (de qua tamen vide quæ Cl. Editor ſentit in *Lect. Lyſ.* p. 715) niſi malis hoc ad Anytum referre, qui, teſte Libanio in *Apol.* poſtquam accuſationem contra Socratem inſtituiſſet, in gratiam cum eo, pactis quibuſdam conditionibus, redire volebat.

Ibid.

Ibid. ὥσπερ καπήλους τῆς πράξεως] *tanquam ridicula dramatis cataſtrophe.* SALLIERIUS.

Ibid. ἡμᾶς δοκεῖν] Forſan δοκῇ. M.

Ibid. οἱόν τε ὂν κ᾽ δυνατὸν] Σύνηθες Ατθικοῖς παραλλαξ πθένας τὰ ἰσοδυναμοῦντα. *Schol. ad Ariſtoph. Plut.* v. 25. Et hujuſce quidem rei varia paſſim extant exempla, quæ dudum collegerunt ii, qui exinde ſimilibus in SS. Scriptoribus pleonaſmis patrocinati ſunt. Obſervandum vero, haſce vocum geminatarum compoſitiones non ſemper otioſas eſſe, ſed (uti hic & paulo infra p. 131. l. 5. videre eſt) rei de qua agitur gradum eminentiorem denotare.

P. 131. Ω φίλε Κρίτων] Hæc & quæ ſequuntur quamplurima ex hoc dialogo deſcripſit Euſeb. *Præp. Evang.* p. 651 & ſeq.

Ibid. νῦν ἀποβαλεῖν] ἀποβάλλειν *Euſeb.*

P. 132. δεσμὸς κ᾽] δεσμὸς ΤΕ κ᾽ *Euſeb.*

Ibid. Πῶς — αὐτὰ] Critoni hæc auctoritate *Edd. Baſ.* tribuo. Idem faciunt ex interpretibus Serranus & Sallierius. Nequaquam tamen negaverim ea a Socrate dici poſſe.

Ibid. λέγεις περὶ τ᾽ δοξῶν] λ. ΤΟΝ περὶ τ᾽ *Euſeb.*

Ibid. πρὶν μὲ ἐμὲ] πρίν με *Euſeb.*

Ibid. ἐπειδή γε ὧδε] Deeſt γε in *Euſeb.*

P. 133. παρασκεύοι] παρασκεύει *Baſ. Vaſc.*

Ibid. Φέρε δὴ, πῶς αὖ] πῶς ἔν *Euſeb.* MS.

P. 134. ὃς ἂν τυγχάνοι] τυγχάνῃ *Euſeb.* in Edd. τυγχάνει idem in MS.

Ibid. ἰατρὸς ἢ παιδοτρίβης] Corpora enim alii roboris, alii ſanitatis acquirendæ gratia, exercebant. Horum erat medico præſertim obtemperare, illorum pædotribæ. DACIER.

Ibid. μᾶλλον ἢ ἧ] Deeſt ἧ in *Euſeb.*

Ibid. Δηλονότι] Δῆλον ὅτι *Euſeb.* MS.

P. 135. ἔστι διεφθαρμένῳ] ἔστιν ἐφθαρμένῳ *Euſeb.* MS.

Ibid. ᾧ τὸ ἄδικον] ὃ τὸ ἄδικον *Euſeb.* uti Stephanus recte legendum cenſuit.

P. 136. φρονιστέον ὅ, τι] φρ. τί *Euſeb.* & itidem paulo infra.

Ibid. Δηλαδὴ ὃ ταῦτα] Δῆλα δὴ κ᾽ ταῦτα *Edd. Vett.* & Ficini *Codd.* qui & verba hæc Socrati omnes tribuunt. Critonis reſponſionem ita exprimunt *Ald.* & *Baſ.* Φαίη γὰρ ἂν ὦ Σώκρατες.

Ibid. ἀνόμβιος εἶναι καὶ πθοτέρῳ] Ita *Baſ.* 2. Editiones vero priores habent ὄμβιον εἶναι τῷ πθοτέλους. *Fic. Cornar.* & *Steph.* ὄμβιον εἶναι τῷ πθοτέρῳ. *Serran.* ὄμβιος εἶναι κ᾽ πθότερος. Mihi autem hoc fortaſſe velle videtur Plato, Sermonem illum quem habuerant, & in quo ſtatutum erat, vitam corrupto recti pravique ſenſu non eſſe vitalem, & de quo paulo infra quærit, εἰ ἔτι μένει ἢ οὔ; iſtam, inquam, concluſionem tam *diverſæ* prorſus naturæ & vi ſua tanto *priorem potioremque* eſſe, ut objectio iſta proxime memorata, quæ mortis ſolummodo periculum intentabat, ubi vita non erat vitalis, nihil ad rem eſſet, nec ei legitime opponi poſſet.

Ibid.

Ibid. Τὸ ᾧ εὖ καὶ καλῶς &c.] Neceſſariæ huic honeſti ac utilis conjunctioni ubique propugnat Socrates. Vide *Alcib.* 1. p. 116. *Gorg.* p. 470. &c. ut ſimilia multa in *Libb. de Rep.* alibique apud Noſtrum ac Xenophontem loca omittam.

P. 137. ἀναδιωσκομένων] Paſſive nullo cum ſenſu accipit Ficinus. Et mallem quidem ἀνασκοπουμένων, quod in ſignificatione activa frequentius uſurpatur.

Ibid. λόγος ἔτω αἰρεῖ] ἔτῳ *Baſ.* 2. *Steph.* MS.

P. 138. πεῖσαί σε ταῦτα] Sallierius hic pro πεῖσαι legi vult παῦσαι. At perperam, ni fallor, omnino.

Ibid. πινὶ μὲν ἀδικητέον τρόπῳ] Ita omnes *Edd. Vett.* & *Euſeb.* a quibus tamen diſcedit Stephanus, legitque τοὺς μὲν ἀδικητέον τρόπῳ, τινὶ δὲ οὔ; & poſt vocem τρόπῳ aliud τινὶ inſerendum conjicit. Cui accedit quodammodo MS. *Reg.* τὲς μὲν ἀδικητέον τρόπῳ τινὶ μέν, τινὶ δὲ ϗ, habens.

P. 139. πᾶσαι ἡμῖν] πᾶσαι ΜΕΝ *Euſeb.* MS.

Ibid. αἱ ἐκεῖναι] Rectius certe ἐκεῖναι αἱ, quem verborum ordinem exhibet *Euſeb.*

Ibid. Ἀμφέροντες] Ἀμφέροντως *Euſeb.* MS.

Ibid. τό γέ ἀδικεῖν — κακὸν] Imo hoc malum adeo ei videbatur ut in *Gorgia*, p. 469. rogatus, Σὺ ἄρα βέλοιο ἂν ἀδικεῖσθαι μᾶλλον ἢ ἀδικεῖν, optime reſpondet, Βελοίμην μὲν ἂν ἔγωγε ἑκάτερα· εἰ δ' ἀναγκαῖον εἴη ἀδικεῖν ἢ ἀδικεῖσθαι, ἑλοίμην ἂν μᾶλλον ἀδικεῖσθαι ἢ ἀδικεῖν.

Ibid. τυγχάνειν ὄν] Rectius forſan, appoſita diſtinctionis nota, τυγχάνει ὄν· uti habent *Ald. Baſ. Stob.* & *Euſeb.* in Edd. Steph. & MS.

P. 140. Ἀληθῆ λέγεις] Καλῶς λέγεις *Euſeb.*

Ibid. ὁτιῦν πάσχῃ] πάσχῃ ΤΙΣ *Euſeb.* in Edd. πάσχει τις idem in MS.

Ibid. παῦσαι ὁμολογῶν] τ. καθομολογῶν *Euſeb.* & *Stob.* & infra καθομολογῆς *Euſeb.* MS.

Ibid. οἷς ἐν ἔτω δέδοκται] οἷς ἂν ἔτω *Euſeb.* & *Stob.* MS.

Ibid. ἔτε κακῶς πάσχοντα] ἔτε ΤΟΥ κακῶς *Euſeb.*

Ibid. ἀνδιδρῶντα κακῶς] Omnes, quas contuli, Platonis *Edd.* unica *Baſ.* 1. excepta, ἀνδιδρῶνδας exhibent, omneſque exinde interpretes, de iis qui primo injuriam inferunt, vocem accipiunt. At perperam omnino. Verbum enim hoc ad alterum illud de quo ἀνθαδικεῖν dicitur, proculdubio ſpectat. Noſtram denique lectionem habet *Euſeb.* in Edd. & MS. ejus ἀνδιδόνθα.

P. 142. τέτου τῦ νόμου] Legem, ad quam forſan hic reſpicit, laudat Demoſthenes, Τὰς δίκας ⊖ τὰς δικαίτας, ὅσαι ἐχύοντο ἐπὶ τοῖς νόμοις ἐν δημοκρατουμένῃ πόλει, κυρίας εἶναι. *Orat. adv. Timocrat.* p. 782.

Ibid. ἢ ϗ ταῦτα] Forſan ἢ ΟΥ ϗ & fine ἢ ante ἐμμένειν. STEPH. — At utrobique ſatis ſana videtur recepta lectio. Certe particula ἢ ante ἐμμένειν (uti & eadem infra p. 153. l. 2. quam ſimiliter expungendam cenſet Stephanus) conjunctionis, ut dicitur, explanativæ vice fungi poteſt.

P. 143.

P. 143. ἐν μουσικῇ καὶ γυμναστικῇ] De Græcorum ac præſertim Athenienſium in rebus hiſce moribus ac inſtitutis conſulendi ſunt Ariſtot. ad *Polit.* L. 8. 3. Demoſt. *contra Timarch.* p. 261. Petit. in *Leg. Attic.* p. 162. & Spanhem. in *Ariſtoph. Nub.* v. 961. & 969.

P. 144. ἢ πατέρα] καὶ μητέρα addit *Stob.*

Ibid. ποιεῖν ἃ ἂν κελεύοι] κελεύῃ *Stob.*

P. 145. ἐχ ὑπεικτέον] Cum verbo ὑπέκειν paulo ante in ſenſu bono uſus eſſet, mallem hic ὑπακλέον. M.

Ibid. ἃ ἂν κελεύοι] ὃ ἂν κελεύῃ *Stob.* MS. κελεύσι idem in Ed. Geſner.

Ibid. ἢ πείθειν αὐτὴν ἢ τὸ δίκαιον πέφυκε] Aliter omnino *Stob.* in MS. ἢ καὶ πείθειν αὐτὴν δίκαιον πέφυκε. Idem vero in *Edd.* pronomen ἥ ante δίκαιον retinet. Vertit Serranus, *aut quidem illi eſſe perſuadendum, quatenus juſti patitur natura.* Similiterque Dacierius.

Ibid. φαῖεν ἂν ἴσως] ἄλλο τι φαῖεν ἂν &c. *Steph.* MSS.

Ibid. ἃ ἐπιχειρεῖς] ἃ ΝΥΝ ἐπ. *Baſ.* 2.

Ibid. παραγραφόμεν] Hoc lege particulari ſancitum fuiſſe male exiſtimat Petitus, *Comm. in Leg. Att.* p. 137. cum revera nihil hinc colligi poteſt, præterquam quod legibus non erat vetitum.

P. 146. τῷ ἐξουσίαν πεποιηκέναι] Neſcio ſane quid hic ſibi velit Stephanus, qui pro τῷ accuſativum τὸ reſcribendum conjicit. Sententia, uti in vulgata lectione extat, ſatis clara eſſe videtur, & Platonis in hoc loco mentem optime exprimere.

P. 147. Δαφερόντως — ἐπεδήμεις] Hinc Phædrus hæc illi in cognomine dialogo, ἔτως ἐκ βοῦ ἄστεος ἔτ' εἰς τὴν ὑπερορίαν ἀπεδήμεις, ἔτ' ἔξω τείχους ἔμοιγε δοκεῖς τοπαράπαν ἐξιέναι. Cui Socrates hanc rationem aſſignat, Συγγίνωσκε δή μοι, ὦ ἄριστε. φιλομαθὴς γάρ εἰμι. τὰ μὲν ἂν χωρία καὶ τὰ δένδρα οὐδέν με θέλει διδάσκειν, οἱ δ' ἐν τῷ ἄστει ἄνθρωποι. *Phædr.* p. 230. Archelai eum in Macedoniam invitantis aliorumque itidem principum promiſſa ipſum neglexiſſe referunt Seneca, Laertius, Libanius, aliique.

Ibid. ἔτε ἄλλοσε ἐδαμόσε] Ex hoc loco Athenæus in L. 5. c. 15. Platonem, ob ea quæ de Socratis in militiam profectionibus ſcripſerat, mendacii arguere conatur, licet earum hic ipſarum diſerte meminit.

Ibid. ἅσπερ οἱ ἄλλοι] philoſophi præſertim.

P. 148. καθ' ἡμᾶς πολιτεύσεσθαι] πολιτεύεσθαι *Ald. Baſ.* & *Euſeb.* in Ed. Steph. & MS. atque itidem infra ζωὴν πολιτεύεσθαι.

Ibid. ἐξῆν σοι φυγῆς τιμήσασθαι] *licebat multari.* Ita Ficinus. At potius vertendum, *tibi ipſi pœnam exilii ſtatuere.* Vide ſupra p. 110. & conf. Cl. Taylor. in *Lect. Lyſiac.* p. 716.

Ibid. ἐπιχειρῶν Δαφθείραι] ἡμῶς διαφθ. *Euſeb.* At pronomen, uti notat Stephanus, commode ſatis ſubaudiri poteſt.

Ibid. ἅπερ ἂν δῆλον] ὅπερ *Euſeb.*

Ibid. τὰς ὁμολογίας] Sine articulo *Euſeb.*

P. 149.

P. 149. Ἄλλο τι ἤν] Ita *Baſ.* 2. Cæteræ *Edd.* vocula τὶ carent. Ἀλλά τι *Euſeb.* unde Stephanus ἄλλα τι reponendum conjicit.

Ibid. ἦν σοι ἀπιέναι] ἐξῆν σοι *Baſ.* 2. & *Euſeb.*

Ibid. ὡς δὴ ἠκάσθη &c.] Utriuſque civitatis inſtituta magnopere laudat Socrates in *Minoe*, p. 318, 320. Cretenſium item leges ſummis ornat encomiis Hoſpes Athenienſis in L. 1. *de Leg.* p. 631. Lacedæmoniorum & Cretenſium ἀδελφους fuiſſe νόμους, uti eos vocat Plato, (quippe cum ſuos e Creta magnam partem mutuatus eſſet Lycurgus) notiſſimum eſt.

Ibid. βαρβάρων] βαρβαρικῶν *Euſeb.* qua voce Platonem alibi uſum eſſe notat Stephanus.

Ibid. κἀγὼ τυφλοὶ] κἀγὼ ΟΙ τυφλοὶ *Euſeb.* MS.

Ibid. οἱ νόμοι δηλονότι] Vereor ne hæc verba ex ſcholio irrepſerint, ſive ex gloſſemate, ut vulgo loquuntur. STEPH.

Ibid. γὰρ ἂν πόλις] ἡ πόλις *Euſeb.* MS.

Ibid. ἐμμφυεῖς ἦ] Voces haſce non agnoſcunt Ficini *Codd. Ald. Baſ.* aut *Euſeb.* in Ed. Steph. vel. MS. At nemo certe delendas dixerit. ἐμμφύοις ἦ *Euſeb.* Ed. Viger.

P. 150. νέων γε κἀγὼ] νέων ΤΕ κἀγὼ *Euſeb.*

Ibid. ἔστι σοι ζῆν] σοὶ ζῆν ἔστιν *Euſeb.* quod recte mavult Stephanus.

P. 151. ἢ ὥσπερ ἐνθάδε] οἰόσπερ ſine ἢ *Euſeb.* in Edd. quam lectionem vulgatæ ſubſtituendam cenſet Stephanus. At potius, ſervata lectione vulgata, poſt vocem Ἀθηναίοις interpungendum, atque ita legendum, Τίνας λόγους &c. *Quoſnam vero ſermones habebis, an quos hic* &c.

Ibid. τούτων τῶν πόλεων] Pro πόλεων lubenter ſubſtituerim τόπων, quod apud Euſebium legitur. Alioqui non itidem plurale πόλεων ſcripturus fuiſſe videtur, ſed numero ſingulari uſurus, hoc modo, ἐκ ταύτης τῆς πόλεως ἀπαρεῖς. Neque enim ita defendi poteſt lectio illa πόλεων, ut dicatur Socrates ſolitus vicinas urbes frequentare; quum illi ſupra contrarium objiciatur. STEPH. — At nodum hic in ſcirpo quærit Stephanus. Non enim Socrates urbes haſce frequentaſſe ſupponitur, ſed ſolummodo earum aliquas in ſua ad Theſſaliam fuga pertranſire. Et vulgata omnino retinenda eſt lectio. Megara enim & Thebæ, utpote πολιτείαν legitimam habentes, proprie πόλεις dicuntur, & Theſſaliæ, ubi omnia confuſa erant ac perturbata, optime opponuntur.

Ibid. ἐκεῖ — ἀπαξίαν] Theſſalos ob effrænam ipſorum licentiam luxuriamque, quam paulo infra tangit Noſter, & perfidiam item atque omne fere nequitiæ genus male olim audiviſſe, ubique teſtantur auctores. Varia comicorum loca huc ſpectantia congeſſit Athenæus p. 137. & 418. quibus adde quæ de iis refert p. 527. & 663. Conf. etiam Xenoph. *Mem.* L. 1. c. 2. 24. Euripid. *Phæniſſ.* v. 1416 & *Schol.* Dion. Halicarnaſſ. Ed. Oxon. v. 2. p. 117. & Philoſtrat. in *Vit. Soph.* p. 501.

Ibid. ᾠδεὶς ὃς ἐρεῖ] ᾠδείς σε ἐρεῖ *Euſeb.* in Ed. Steph. & MS. Potius autem σοὶ quam σὲ convenire huic loco videtur. STEPH.

Ibid.

Ibid. ἂν μή τινα λυπῇς] λυπήσῃς *Euſeb.*

Ibid. εἰ δὲ μὴ, ἀκέσῃ] Non immerito (meo quidem judicio) ſuſpecta fuerit hæc ſcriptura. Repugnat enim hujus loci ſententiæ εἰ ᾧ μὴ λυπήσεις. Videndum igitur an μὴ mutari in δὴ & poſſit & debeat: an potius cum εἰ ᾧ μὴ aliud ſubaudiendum ſit, non tam ex præcedentibus verbis quam ex eorum ſenſu petitum. STEPH. — Nequeo autem ſatis mirari cur vel minima de hac lectione Stephano occurreret ſuſpicio. Vix enim unus afferri poteſt ſcriptor Atticus, qui non plura locutionis hujuſce, ubi εἰ δὲ μὴ poſt negativum elliptice pro ſimplice *alioquin* ponitur, præbeat exempla. Vide Noſtrum infra in *Phæd.* p. 171. l. 8. & in cæteris ejus Opp. paſſim. Ariſtoph. in *Nub.* v. 1435. Demoſth. p. 783. C. Xenoph. K. A. Ed. Oxon. p. 285. ubi ex *Thucydid.* aliiſque ſimilia congeſſit Cl. Editor. His adde Marc. II. 22. Luc. V. 36, 37. 2. Ep. ad Cor. XI. 16.

P. 152. ἀποδεδημηκὼς] ἐπιδεδημηκὼς *Euſeb.* MS.

P. 153. ἓ φίλως] ᾧ ΤΟΥΣ φίλως *Euſeb.*

Ibid. ὥσπερ οἱ κορυβαντιῶντες τὸ αὐλῶν] Idææ Matris cultores ita deſcribit Lucretius,

Tympana tenta tonant palmis, & Cymbala circum
Concava, rauciſonoque minantur Cornua cantu,
Et Phrygio ſtimulat numero cava TIBIA mentes.
L. 2. v. 617 &c.

Similiterque de κορυβαντιώντων œſtro Philoſtratus, ἐκεῖνα μὲν κυμβάλων ᾧ ΑΥΛΟΥ ἔργα. *Ep.* 15. p. 920.

P. 155. ΦΑΙΔΩΝ] Hunc, ſi veteris in *Anthelog. Græca.* L. 1. 44. epigrammatis auctori habenda ſit fides, dialogum ſpurium eſſe contendebat Panætius. Iſtam autem opinionem eo plane indignam ex male intellecto Laertii, L. 2. 64. loco, illi perperam tributam eſſe non immerito exiſtimat Cl. Fabricius, *Bibl. Græc.* L. 3. 1. 3. quem vide. De hoc vero dialogo optime notat Albinus, philoſophus Platonicus, eum inter primos a philoſophiæ Platonicæ ſtudioſo legendum eſſe; λέγει γὰρ [Plato] ἐν τούτῳ, τίς ἐστι φιλόσοφος, καὶ τίς ἐστιν ἡ αὐτοῦ ἐπιτήδευσις, καὶ ἐπὶ ὑποθέσει τοῦ ἀθάνατον εἶναι τὴν ψυχὴν, διίησι τὸν περὶ αὐτῆς λόγον. *Introduct. in Plat. Dial.* apud Fabric. *Bibl. Græc.* L. 3. c. 2.

Ibid. ὦ Φαίδων] Is gente erat Eleus, diſciplinæque Eliacæ exinde dictæ auctor. Plura de ejus vita ac ſcriptis vide apud *Laert.* L. 2. 105. *A. Gell.* L. 2. 18. Heſych. Illuſt. in *Vitt. Philoſoph. Suid.* alioſque.

Ibid. ὦ Ἐχέκρατες] Inter Pythagoricos, præter Locrum quendam Echecratem, quem Platonem audiviſſe dicit Cicero *de Fin.* L. 5. 29. ac Tarentinum alterum, Phliaſius quidam Echecrates a *Laert.* L. 8. 46. & Jamblicho in *Vit. Pythag.* c. 267. numeratur. Is, utpote Platoni σύγχρονος, idem cum eo de quo hic agitur, (quippe qui Phliaſius fuiſſe videtur) forſan erat. Echecratis cujuſdam meminit Noſter Ep. 9.

Ibid. Φλιασίων] Phlius, urbs Peloponneſi non longe ab Iſthmo ſita, quam Strabo L. 8. Pauſan. in *Corinth.* & Steph. *de Urb. & Pop.* fuſius deſcribunt.

P. 156. ἐπύθεσθε] Plutarchus hunc locum citans legit ἐπύθοντο. STEPH. — Locus eſt in *Lib. de Fato* p. 572.

Ibid. πολλῷ ὕστερον] Contrarium prorſus, nempe μετὰ πολλὰς ἡμέρας, ſtatuit Laertius, cujus tamen particulam negativam delet Menagius. Utroque interim accuratius tempus definit Xenophon, qui refert eum μὴ τὴν κρίσιν τριάκοντα ἡμέρας βιῶναι. *Mem. Socr.* L. 4. 8. 2.

Ibid. εἰς Δῆλον] Quanto honore Apollinis hoc ac Dianæ natale ſolum proſequebantur non ſolum Græci, ſed & ex Barbaris gentibus nonnullæ, cuivis fere tironi conſtat. Quod ad Athenienſes attinet, notandum eſt, duplex eos ibi feſtum celebrare ſolitos, alterum quidem non niſi quarto quovis anno, de quo vide omnino eruditiſſimum Cl. Taylori in *Marmor Sandvicenſe* Commentarium, alterum de quo hic agitur, & quod cum priore nonnunquam confunditur, annuatim habitum. Qui plura velit, adeat (præter eos qui de feſtis Græcorum ex profeſſo egerunt) Meurſium in *Theſeo*, c. 16. Petit. *Comm. in Leg. Att.* p. 50. Reineſii *Var. Lect.* L. 3. 5. Carpentar. in *Vit. Socr.* Dorvill. *Miſc. Obſ.* vol. 7. & quæ congeſſit Spanhemius in ſuo ad *Callimach. Hymn. in Delum* Commentario.

P. 157. καθαρεύειν] καθαιρεύειν *Turneb.* quod & legendum conjicit Stephanus.

P. 158. ἄνευ θείας μοίρας] Audacius adhuc de eodem Cicero, *Cum pene in manu jam mortiferum illud teneret poculum, locutus ita eſt, ut non ad mortem trudi, verum in cœlum videretur aſcendere.* Tuſc. Diſp. L. 1. 29.

P. 159. οἶδα γάρ πού τ' ἄνδρα] Ita eum depingit Xenophon, ἐπιθυμητὴς μὲν ἰσχυρῶς αὐτοῦ, [Socratis] ἄλλως δ' εὐήθης. *Apol.* ſec. 28. Idem hic non obſcure innuit Plato; nec abhorrent, quæ de eo is in fine dialogi, & Ælianus V. H. L. 1. 16. tradunt.

Ibid. Ἑρμογένης] Inter Critonis filios a Laertio in ejus *Vit.* præter Critobulum numerantur Hermogenes, Epigenes & Cteſippus. At ab his diverſos fuiſſe, quos hic recenſet Plato, nullus dubito. Hermogenis cujuſdam Hipponici filii meminit Xenophon in *Apol. Socr.* ſec. 2. Epigenis autem patrem Antiphrontem vocat Plato ſupra in *Apol.* p. 101.

Ibid. Ἀντισθένης] Is (utpote Socratis tolerantiam & voluptatis contemptum præcipue imitatus) ſectæ Cynicæ erat auctor, & Diogenis præceptor. De eo plura Laertius L. 6. Ælianus V. H. L. 9. 35. & alibi, Stanleius in *Vitt. Philoſoph.* aliique.

Ibid. Κτήσιππος] Ejus indolem ita deſcribit Noſter in *Euthydemo*, μάλα ἡλίκός τε καὶ χαλεπὸς, τὴν φύσιν ὅσον μὲν, ὑὸς εἶναι δὲ λέγει τὸ νέον. p. 273.

Ibid.

Ibid. Πλάτων — ἠθέλησε] Suum forsan hoc modo ob imminentem præceptoris sui mortem mœrorem innuere vult Plato.

P. 160. Εὐκλείδης] Is disputandi artem, quam a Socrate acceperat, tantopere exercuit, ut discipuli ejus, qui a patria ipsius Megarici nuncupabantur, Eristicorum etiam ac Dialecticorum nomen acquisiverint. Vide Laertium, Suidam, A. Gellium L. 6. 10. Stanleium, aliosque.

Ibid. Ἀρίστιππος] Cyrenaicorum princeps. Vitam & dogmata descripserunt, quotquot historiam philosophicam tractarunt. Quæ autem hic de Aristippi & Cleombroti absentia dicuntur, optime explicat libelli περὶ Ερμηνείας auctor (quisquis ille fuerit) Demetrius, Ὁ Πλάτων Ἀρίστιππον μὲν Κλεόμβροτον λοιδορῆσαι φήσας, ἐν Αἰγίνῃ ὀψοφαγοῦντας, δεδεσμῶσθαι Σωκράτους ἀθλώσιν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας, καὶ μὴ ἀφικνεῖσθαι ὡς τὸν ἑταῖρον καὶ διδάσκαλον, (καί τοι οὐχ ὅλους ἀπέχοντας ἀφ' ἡμῶν σταδίους τῶν Ἀθηνῶν) ταῦτα πάντα ἀφῃρῆσθαι μοι δοκεῖ εἰπεῖν· (λοιδορία γὰρ ἦν ὁ λόγος) εὐπρεπῶς δέ πως τόνδε τὸν τρόπον· ἐρωτηθεὶς γὰρ ὁ Φαίδων τοὺς παρόντας Σωκράτει, καταλέξας ἑκάστου, ἐπανερωτηθεὶς εἰ καὶ Ἀρίστιππος καὶ Κλεόμβροτος παρῆσαν, οὔ φησιν· ἐν Αἰγίνῃ γὰρ ἦσαν. πάνυ γὰρ τὰ περιεργημένα ἐμφαίνεται τῷ, ἐν Αἰγίνῃ ἦσαν· καὶ πολὺ δεινότερος ὁ λόγος δοκεῖ, τὸ πράγματος αὐτοῦ ἐμφαίνοντος τὸ δεινὸν, ἢ τὸ λέγοντος. sec. 306, 307.

Ibid. Σχεδὸν — τούτους παραληφθέντας] Hoc inter alia malevoli Platonis erga Xenophontem animi indicia notat egregius iste ejus censor Athenæus, quod ἐν τῷ περὶ ψυχῆς ᾗ ὁ Πλάτων καταλεγόμενος ἕκαστον τῶν παραντυχόντων, ὀλίγα μικρὸν τὸ Ξενοφῶντος μέμνηται, *Deipnosoph.* p. 504. At quicquid demum de Xenophontis ac Platonis inimicitiis statuatur, nihil certe ad eas confirmandas hinc erui potest. Xenophon enim non solum a patria aberat, sed & tunc temporis a civibus suis exilio multatus fuisse videtur.

P. 161. εἰς τὴν κλίνην] ἐπὶ τὴν κλίνην *Bas.* 2.

P. 162. ἐκείνῳ δὴ] Male in *Ald. Bas.* ἔκειν δὴ & *Stob. Ecl.* ἔκειν δὲ. quod ἥκειν δὴ legit *Aristip.* Lege ἐκείνῳ Δ Ε.

Ibid. ἐντείνας τὸς τῶ Αἰσώπε λόγους] Hoc eum ἐκ πάνυ ἐπιτετυγμένως fecisse refert Laertius in ejus *Vita*, ubi duo primi versus operis ipsius extant.

P. 163. προοίμιον] Υμνους τὰ προοίμια ἐκάλουν. *Schol. ad Thucyd.* Ed. Oxon. p. 207. & similiter *Schol. ad Æschyl. Sept. contra Thebas*, v. 7. Vide item Spanhem. in *Callimach.* p. 3. & Menag. ad *Laert.* L. 8. 57. Hinc alii opusculum hoc παιᾶνα vocant. Extat sub hoc nomine apud Laertium in *Vit. Socr.* primus ejus versiculus, qui tamen hymnum, unde desumptus est, Dionysiodorum Socrati abjudicasse testatur.

Ibid. ἁπερ καὶ Εὐηνὸς] ὥσπερ καὶ Εὐ. *Aristip.*

Ibid. Εὐηνὸς] Idem qui supra in Apol. p. 66. memoratur.

Ibid. αὖθις ἐρωτᾷ] ἔρηται *Bas.* 2.

P. 164. φιλοσοφίας — μεγίστης μουσικῆς] Quot & quanta in se continebat etiam vulgaris apud veteres Musices notio, supra in not. ad p. 3. monuimus. At altior hic diviniorque ipsius philosopho nostro occurrit

rit imago, veræ, ut verbis Horatianis utar, numeroſque modoſque vitæ complexa. Hanc Noſter in *Lachete* p. 188. ita elegantiſſime depingit, Οταν ἀκούω ἀνδρὸς περὶ ἀρετῆς ἀληλεγμένου, ἢ περί τινος σοφίας, ὡς ἀληθῶς ὄντος ἀνδρὸς καὶ ἀξίου τῶν λόγων ὧν λέγει, χαίρω ἐπιφρυῶς, θεώμενος ἅμα τόν τε λέγοντα καὶ τὰ λεγόμενα ὅτι πρέποντα ἀλλήλοις καὶ ἁρμόττοντά ἐστι· καὶ ἡγοῦμαι μοι δοκεῖ μουσικὸς ὁ τοιοῦτος εἶναι, ἁρμονίαν κιθαρίσεως ἡρμοσμένον· οὐ λύραν, οὐδὲ παιδιᾶς ὄργανα, ἀλλὰ τῷ ὄντι ζῆν ἡρμοσμένος· ἃ αὐτὸς αὑτοῦ τὸν βίον σύμφωνον τοῖς λόγοις πρὸς τὰ ἔργα, ἀτεχνῶς Δωριστί, ἀλλ' οὐκ Ιαστί· οἶομαι ἢ οὐδὲ Φρυγιστί, οὐδὲ Λυδιστί, ἀλλ' ἥπερ μόνη Ελληνική ἐστιν ἁρμονία. Conf. item eundem in *Protag.* p. 326. & in L. 9. *de Rep.* v. 2. p. 280. Hinc denique hæc de philoſopho, Platonis ſtudioſiſſimus Max. Tyrius, μέλει αὐτῷ μέτρου ψυχῆς καὶ ῥυθμοῦ καὶ μέλους καὶ χήμαλος τοῦ περὶ τὰς πράξεις καὶ τὸν ἄλλον βίον. *Diſſ.* 18. 1.

Ibid. αὐτὸς οὖν ἦν μυθολογικός] αὐτὸς μὲν [Socrates] ἅτε δὴ γεγονὼς ἀληθείας ἀγωνιστὴς τὸν ἀπαυθα βίον, οὐ πιθανὸς ἦν ἀεὶ εὐφυὴς ψεύδων δημιουργός· inquit Plutarchus ad hunc locum reſpiciens, *Lib. de Aud. Poet.* p. 7. Ed. Oxon.

P. 165. ὁ μὲν ἴσως] ὁ μὴν *Turneb.* ὁ μήτοι autem legendum conjicit Stephanus, quam quidem lectionem exhibet Olympiodorus in *Comm.* & *Ariſtip.* ubi etiam pro βιάσεται male habetur βιάζεται.

Ibid. ὁ γὰρ φασὶ θεμιτὸν εἶναι] Dogma hoc tam civilis veterum theologiæ, de qua infra, quam Pythagoricæ & Platonicæ diſciplinæ. Vide Cic. *de Senect.* ſec. 20. Athen. *Deipn.* p. 157. Plotin. *Enn.* 1. L. 9. p. 85. Apul. *de Philoſoph.* p. 86. & Macrob. *in Somn. Scip.* L. 1. c. 13. Stoicorum hac de re ſententias collegerunt Lipſius in *Manuduct. ad Philoſoph. Stoic.* L. 3. Diſſ. 22. Gatakerus ad *Antonin.* p. 83, 84. Uptonus ad *Arrian.* p. 34, 35. & alii alibi.

Ibid. Φιλολάῳ] Ortu is Crotoniates, ſecta Pythagoricus, Archytæ Tarentini diſcipulus. Libros ejus, quos de rerum Natura conſcripſiſſe dicitur, maximo pretio Platonem emiſſe, & pleraque exinde in Timæum, Phædonem, aliaque ipſius opera derivaſſe tradunt veteres. Hæc & plura de eo vide apud Laert. in ejus *Vita*, auctoreſque ibi & a Fabric. in *Bibl. Græc.* v. 1. p. 513, 514. laudatos.

Ibid. Οὐδέν γε σαφὲς] Εθος ἦν τοῖς Πυθαγορείοις δι' αἰνιγμάτων λέγειν. OLYMP.

P. 166. Αλλὰ μὴν ἐγώ] Deeſt μὴν in *Olymp.*

Ibid. ἡλίκα δυσμῶν] Νόμος ἦν παρὰ τοῖς Αθηναίοις τὸ μηδένα φονεύειν ἐν ἡμέρᾳ, OLYMP.

Ibid. τάχα γὰρ ἂν καὶ ἀκούσαιο] ἀκούσοιο *Turneb.* & τάχα MEN ἂν *Olymp.*

Ibid. ὥσπερ ἐστὶ παλαὶ ἐστὶν, ὅτε] Mihi hic aliquid deeſſe videbatur. Repoſui itaque ὥσπερ νῦν παλαὶ· ΑΛΛ' ἔστιν ὅτε &c. Et certe nequaquam id vult Socrates, *homini*, uti vertit Serranus, *nunquam evenire poſſe, ut ei ſit melius mori quam vivere*, (aliter enim de philoſopho modo ſtatuebat, idemque ſæpius infra dicit) ſed hoc quidem nonnunquam accidere poſſe

posse concedit, at hoc tamen concesso, hominibus nihilominus sibi ipsis vim inferre nefas esse contendit. Alioqui nullus εὐεξιέτη daretur locus, neque cur nosmet interficere non liceat, cuivis θαυμαστὸν aut ἄλογον videri posset. Et hunc quidem sensum lectio forsan vulgata quodammodo ferre queat; at melius, opinor, procedet oratio, si particulam ἀλλὰ (quæ propter vocem antecedentem facile excidisse poterat) mecum addideris.

P. 167. Ἰὴ ἰὴ Ζεὺς] Τὸ ᾗ ἰὴ ἰὴ ἐπιχωριάζοντός ἐστιν, ἀντὶ τοῦ ἴσχε, τῇ Βοιωτίᾳ διαλέκτῳ· ἢ εἰκότως ἐγχωρία γλώττῃ ἐχρήσαλο, ἐνδεικνύμενος τὸ φυσικὸν καὶ ἐγχώριον θαῦμα ὃ εἶχε περὶ τὸν Σωκράτην. OLYMP. — Similiter exclamat Bœotus in *Aristoph. Acharn.* v. 860, & 911. Vide item *Plat. Ep.* 7. p. 345. ἰὴ ἰὴ perperam *Aristip. Ald. Bas. Fic. & Serr.*

Ibid. ὁ μὲν οὖν &c.] Καὶ τοῦτο ἡ μὲν λέξις δείκνυσι διὰ δύο ἐπιχειρημάτων, ἑνὸς μὲν μυθικοῦ καὶ Ὀρφικοῦ, ἑτέρου δὲ διαλεκτικοῦ ἐκ φιλοσόφου. OLYMP.

Ibid. ἐν ἀπορρήτοις] *in mysteriorum arcanis.* Ita suadente Proclo, *Comm. in Lib. de Rep.* p. 372. & Olympiodoro, qui hoc μυθικὸν & Ὀρφικὸν ἐπιχείρημα vocat, ac suffragante demum Dacierio, vertendum censui. Barbeyraccium, qui locum hunc ad secretam Pythagoricorum doctrinam respicere contendit, optime refellit Cl. Warburtonus, *Div. Leg.* L. 2. sec. 4. p. 205.

Ibid. ὡς ἔν τινι φρουρᾷ ἐσμὲν] Hinc Cicero in *Somn. Scip.* sec. 3. *Nisi Deus is, cujus hoc templum est omne quod conspicis, istis te corporis* CUSTODIIS *liberaverit, huc* [nempe in cœlum] *tibi aditus patere non potest — Quare & tibi, Publi, & piis omnibus retinendus est animus in* CUSTODIA *corporis; nec injussu ejus a quo ille est vobis datus, ex hominum vita migrandum est, ne munus humanum adsignatum a Deo defugisse videamini.* Adde Lactantium, *Div. Inst.* L. 3. c. 18.

Ibid. ἐν τῷ κτημάτων] Similiter L. 10. *De Leg.* p. 906, ἡμᾶς κτήματα θεῶν καὶ δαιμόνων.

Ibid. μὴ σημήναντός σου] Simili modo ab Epicteto causa justa a vita recedendi exprimitur, nempe θεὸς σημαίνοντος τὸ ἀνακλητικὸν, *Deo receptui canente.*

P. 168. ταύτην οὐκ ἄλογον] Nullo modo ferri potest ταύτην, quod tamen habent & præced. editiones: at ταύτῃ & ferri potest, & Fic. quoque ita legisse videtur. Quinetiam talem usum habet, cum alibi, tum vero p. 193, ὁμολογεῖται ἄρα ἡμῖν καὶ ταύτῃ. item p. 195, ὥστε καὶ ταύτῃ ἀθάνατόν τι ἔοικεν ἡ ψυχὴ εἶναι. STEPH.

Ibid. ἀνάγκην τινὰ] Hoc nomine eum qui vel σφοδρῷ ἀφύκτῳ προσπεσούσῃ τύχῃ ἀναγκασθεὶς, vel αἰσχύνης τινὸς ἀπέρυκε καὶ ἀδίου μείζοσιν, sibi vim intulerit, venia dignum censere videtur Noster *de Leg.* L. 9. p. 873.

Ibid. ἐπιμελείας] ἐπιμελήσεως *Olymp.*

P. 169. αὐτῷ βελτίονι] Ita *Ald. Bas.* Vulgo αὐτῷ.

Ibid. πραγματείᾳ] τὴν πραγματώδη ἀπορίαν πραγματείαν καλέσεν ὁ Πλάτων. OLYMP.

Ibid.

Ibid. ἡσθῶσί τέ μοι] ἡσθῶσί μοι τε ως *Olymp.*

Ibid. ἀπαλλάττοιντο αὐτῶν] Vulgo αὐτῶν. Male. *Edd. Vett.* αὐτῶν, quod ſenſus plane poſtulat.

P. 170. σὺν ἀγαναικτῶν τῷ θανάτῳ] μὴ ἀγαναικτῶν ἐπὶ τῷ θανάτῳ *Olymp.*

Ibid. ὅπ μόγις] τὸ μόγις *Stob. in Ecl.*

Ibid. ἀγαθὸς ἥξειν] Forſan ἥξοιμι. M. — Videndum autem annon aut ἐλπίζω ex præcedentibus ſubaudiri poſſit, (de quo conf. loca citat. in not. ad p. 6. l. 12.) aut ſupra cum Stobæo legendum τὸ μόγις, quod cum ἥξειν conſtruatur.

P. 171. θερμαίνεσθαι μᾶλλον] Ινα μὴ ὑπὸ τῆς κινήσεως θερμάνθης καὶ πέψῃς τὸ κώνειον. OLYMP. — De hoc autem miniſtri publici ſermone fuſe agit Petr. Petitus, *Miſc. Obſ.* L. 1. c. 17. ubi & nonnulla de cicutæ natura ejuſque Athenis pretio habet, de quibus adi item Menag. ad *Laert.* L. 2. 42.

Ibid. Αλλὰ — ἥδειν] Φησὶ ὁ Κρίτων εἰδέναι ὅπ τοῦτο μέλλει [addo λέγειν] ὁ Σωκράτης· διότι πᾶραν αὐτῷ εἶχεν ὑμωνύμῳ Ἀμφίλοχῳ, ὡς καὶ φρονηκῶς ἔχοντι πρὸς τὸ θάνατον. OLYMP.

Ibid. βάλομαι τὸ λέγειν] βάλομαι ΗΔΗ τὸ λόγειν *Olymp.*

P. 172. Κινδυνεύουσι γὰρ &c.] Οπ ἀδεῶς ἔξει πρὸς τὸ θάνατον καὶ μελετήσῃ, νῦν δείκνυσι. δύο γὰρ ὄντων τοῦ τε ἐπιθυμεῖν ἀποθνήσκειν καὶ τοῦ ἐθέλειν ἀποθνήσκειν, τὸ μὲν παθαιρετικὸν θανάτου καὶ τὸ χωρισμὸν τῶν παθῶν καὶ ἐπιθυμεῖ ὁ ἐθέλει· τὸν δὲ σωματικὸν ἐθέλῃ μὲν, ὐ μὴν ἐπιθυμεῖ. OLYMP.

Ibid. ὐδὲν ἄλλο — ἢ ἀποθνήσκειν] Hinc Cicero ad hoc Platonis dictum reſpiciens, *Tota*, inquit, *philoſophorum vita commentatio mortis eſt.* Tuſc. Diſp. L. 1. 30. ubi largam auctorum meſſem, qui hanc philoſophiæ notionem mutuati ſunt, collegit Cl. Daviſius.

Ibid. ἀποθνήσκειν τε καὶ τεθνάναι] Τὸ τεθνάναι τέλος ἐσὶ· διὸ καὶ ἀμφέρει τὸ ἀποθνήσκειν ἢ τεθνάναι. ἀποθνήσκει μὲν γὰρ θάνατον μελετῶν ὁ καθαρτικὸς, καθαιρῶν ἑαυτὸν τῶν παθῶν· τέθνηκε δὲ ἤδη ὁ θεωρητικὸς· κεχώρισται γὰρ τῶν παθῶν. OLYMP.

P. 174. καὶ ὑποδημάτων] Ne quis miretur, cur hic calceorum ſpeciatim meminerit Socrates, obſervandum eſt ſummum in iis non mulierum ſolummodo ſed & delicatulorum hominum luxum olim fuiſſe. Sic ab Athenæo p. 534. Alcibiadis notantur calcei. Idemque in alio vituperat Ælianus V. H. L. 9. 3. (ubi vide auctores a Perizonio laudatos) qui etiam L. 3. c. 19. περίεργον Ariſtotelis philoſophi memorat ὑπόδεσιν. Varias calceorum pretioſorum ſpecies enumerat J. Pollux. L. 7. 22. Socrates vero ipſe, uti ex *Xen. Mem.* L. 1. 6. 2. & *Ariſtoph. Nub.* v. 103. liquet, ἀνυπόδητος ſemper erat, quod & aliis vitæ ſeverioris hominibus ſolenne fuit. Conf. Meurſ. ad *Lycophr. Alexand.* v. 635. Caſaub. ad *Theophraſt. Charact.* c. 10. p. 97. Bochart. *Hieroz.* Part. 1. L. 2. p. 599. & Kuſt. ad *Ariſtoph. Nub.* loc. citat.

Ibid. πολλοῖς ἀνθρώπων] ἀνθρώποις *Baſ.* 2.

Ibid.

Ibid. οὐκ ἄξιον εἶναι] Forſan ἄξιος ut cum particula ὁ conſtruatur, nempe *is minime dignus ſit, qui vivere dicatur.* M.

P. 175. ἐγγὺς — τεθνάναι ὁ μηδὲν φροντίζων τῶν ἡδονῶν] Similiter Sophocles,

——τὰς γὰρ ἡδονὰς
Οταν πεσοῦσιν ἄνδρες, ὃ πίθημ' ἐγώ.
Ζῆν τοῦτον, ἀλλ' ἔμψυχον ἡγοῦμαι νεκρόν.
Antig. v. 1179 &c.

Hæc autem & ſimilia in poetis ideo præſertim notanda ſunt, quoniam Noſter ubique fere ad eos alludit.

Ibid. αὐτὴν τὴν φρονήσεως] αὐτὴν THN τὴν φρ. *Olymp.*

Ibid. ἀληθειάν τινα ὄψις] ἀληθειάν τινα ἡ ὄψις *Olymp.*

Ibid. καὶ οἱ ποιηταὶ — θρυλοῦσιν] Ποιητὰς λέγει Παρμενίδην, Εμπεδοκλέα, Επίχαρμον. ὅτοι γὰρ ἐδὲν ἀκριβὲς λέγουσιν εἰδέναι τὴν αἴσθησιν, καθάπερ Επίχαρμός φησι, Νοῦς ὁρᾷ καὶ νοῦς ἀκούει· τὰ δὲ ἄλλα πάντα κωφὰ καὶ τυφλά. καὶ οἱ ποιηταὶ δέ φασι περὶ τοῦ Διομήδους ὅτι ἀχλὺν οἱ ἀπ' ὀφθαλμῶν ἔλεν, ἣ πρὶν ἐπῆεν, ὄφρα εὖ γινώσκοι. εἰ μὴ γὰρ ἔτυχε τὴν Αθηνᾶς, οὐκ ἂν ἐώρα πάρεδρός. OLYMP.

P. 176. πῇ ἢ δὴ τὰ τοιάδε] Deſunt τὰ τοιάδε in *Olymp.*

Ibid. δίκαιον αὐτὸ] Αὐτὸ δίκαιον καλεῖ τὴν ἰδέαν. OLYMP.

Ibid. Φαμέν που, νὴ Δία] Ο Σιμμίας ἑτοίμως συγκατατίθεται τῷ περὶ τῶν ἰδεῶν λόγῳ, ὡς συνήθης Πυθαγορείοις. OLYMP.

Ibid. ἁπάντων τῆς οὐσίας] Εστιν οὖν δὴ (inquit Noſter in *Timæo* p. 27, 28.) κατ' ἐμὴν δόξαν πρῶτον διαιρετέον τάδε· τί τὸ ὂν μὲν ἀεί, γένεσιν δὲ οὐκ ἔχον· καὶ τί τὸ γιγνόμενον μέν, ὂν δὲ ἐδέποτε. τὸ μὲν δὴ νοήσει μετὰ λόγου περιληπτὸν, ἀεὶ κατὰ ταὐτὰ ὄν· τόδε αὖ δόξῃ μετ' αἰσθήσεως ἀλόγου, δοξαστὸν, γιγνόμενον καὶ ἀπολλύμενον, ὄντως δὲ ἐδέποτε ὄν. Unde vero hanc rerum diſtributionem hauſerat Plato, hæc diſcipulus ipſius Ariſtoteles, Εκ νέου τε γὰρ [Plato] συνηθιόμενος πρῶτον Κρατύλῳ καὶ ταῖς Ηρακλειτείοις δόξαις, ὡς ἁπάντων τῶν αἰσθητῶν ἀεὶ ῥεόντων, καὶ ἐπιστήμης περὶ αὐτῶν οὐκ οὔσης, ταῦτα μὲν ὕστερον ὕστως ὑπέλαβε. Σωκράτους δὲ περὶ μὲν τὰ ἠθικὰ πραγματευομένου, περὶ δὲ τῆς ὅλης φύσεως οὐδὲν, ἐν μέντοι τούτοις τὸ καθόλου ζητοῦντος καὶ περὶ ὁρισμῶν ἐπιστήσαντος πρώτου τὴν διάνοιαν· ἐκεῖνον ἀποδεξάμενος, διὰ τὸ ζητῆσαι περὶ τῶν καθόλου, τοιοῦτον ὑπέλαβεν, ὡς περὶ ἑτέρων τοὺς ὁρισμοὺς τούτους γινομένους, καὶ ὐ περὶ αἰσθητῶν τινός. ἀδύνατον γὰρ εἶναι τὸ κοινὸν ὅρον τῶν αἰσθητῶν τινός, ἀεί γε μεταβαλλόντων. ὅτος οὖν τὰ μὲν τοιαῦτα [forſan τὰ μὲν νοητὰ] τῶν ὄντων ἰδέας προσηγόρευσε, τὰ δ' αἰσθητὰ παρὰ ταῦτα καὶ κατὰ ταῦτα λέγεσθαι πάντα. κατὰ μέθεξιν γὰρ [de qua vide Noſtrum p. 267. & ſeq.] εἶναι τὰ πολλὰ τῶν συωνύμων ἐμοίνυμα τοῖς εἴδεσι. *Metaphyſ.* L. I. 6. idemque ibid. L. II. c. 4. quibus adde *Eth. Nicom.* L. I. c. 6. Hæc vero νοητὰ εἴδη (ut alia ipſorum nomina, quæ non ſunt hujuſce loci, omittam) quod eorum natura certa eſſet ac definita, ἀεὶ κατὰ ταὐτὰ οὖσα, (cum ea interim, quæ ſenſibus ſubjecta ſunt, ita continenter laberentur ac fluerent, ut nihil unquam eorum unum eſſet, conſtans, & idem) οὐσίας ideo ſive eſſentiæ nomine appellavit Plato. At de ideis Platonicis

multa

multa multi. Ex antiquis, qui de iis egerunt, nonnullos enumerat Cl. Daviſius ad Cic. *Tuſc. Diſp.* L. 1. 24. idemque ad ejus *Academic.* L. 1. 9, 10.

P. 177. αὐτὸ ἕκαστον] Unumquodque εἰδῶν νοητῶν ipſum per ſe ſpectatum.

Ibid. ἐπιχειρεῖ θηρεύειν[ἐπιχειροῖ *Turneb. Olymp.* vero ἐπιχειρῇ.

Ibid. θηρεύειν] Οἰκεῖον τὸ θηρεύειν ἐπὶ τ νοητῶν, διότι ἀφανεῖ δυνάμει τῆς ψυχῆς γινώσκεται ταῦτα, καθάπερ κ οἱ θηραταὶ ἀφανεῖς αἰσθάνονται εἶναι τοῖς θηράμασιν. OLYMP.

Ibid. εἴπέρ τις ἄλλος] εἴπέρ τις κ ἄλλος *Ariſtip.*

Ibid. δόξαν] Οὐ τὴν κάτωθεν δεχομένην [f. ἐρχομένην] ἀλλὰ τὴν ἀφανοίας ἔσαν ἀποτελεύτησιν· διπὴ γὰρ ἡ δόξα. OLYMP.

P. 178. γνησίως φιλοσόφοις] Γνησίοις φιλοσόφοις εἶπε ἀφ᾽ τὸς πολιτικούς. OLYMP.

Ibid. ὥσπερ ἀτραπὸς] Φησὶν ὅτι ταύτην τὴν ἄτραπον ἰτέον, ὁ τὴν λεωφόρον· τοῦτ᾽ ἔστι καθαρτικῶς ζητέον· ἀτραπὸς γὰρ ἡ ὁδὸς, τοῦτ᾽ ἔστιν, ἡ κάθαρσις, ἡ ἐπὶ τὴν θεωρίαν ἄγουσα· ὁ τὴν λεωφόρον ᾗ δεῖ ἰέναι, τοῦτ᾽ ἔστι, τὴν τῶν πολλῶν. κ Πυθαγόρειον γὰρ ἦν παράγγελμα, φεύγειν τὰς λεωφόρους. OLYMP.

Ibid. μυελίας μὲν γὰρ &c.] Τοῦτο ἴσν αὐτὸ ἀφ᾽ παραδειγμάτων ἐπεξεργάζεσιν ἀφηγούμενοι τὰ συμβαίνοντα ἐμποδία τῇ ψυχῇ ἀπὸ τ σώματος, κ κ φύσιν ἐχόντος ἐν ταῖς ἀναγκαίαις τροφαῖς, καὶ παρὰ φύσιν ἐν ταῖς νόσοις. OLYMP.

Ibid. φλυαρίας] Φλυαρίαν καλεῖ ὁ Πλάτων πᾶν τὸ περιττὸν, οὐ μόνον τὸ ἐν λόγοις, ἀλλὰ κ τὸ ἐν ἔργοις. OLYMP.

P. 180. ἴσως τὸ ἀληθὲς] Επάγει δὲ τὸ ἴσως τὸ ἀληθὲς δι᾽ εὐλάβειαν. OLYMP.

Ibid. μὴ καθαρῷ γὰρ &c.] Nobiliſſimum hoc effatum laudat Syneſius in *Dione* p. 50. Hierocles in *Aur. Carm.* Ed. Nov. p. 6. & 304. aliique alibi.

Ibid. Παντός γε μᾶλλον] Ita *Ald. Baſ.* & *Ariſtip.* Vulgo male πάντως.

P. 181. παρόντι βίῳ] παρελθόντι *Baſ.* 2. quam ſcripturam Ficinus quoque agnoſcit: & ferri poteſt, uti recte notat Stephanus, utraque lectio, ut hæc reſpiciat ad eos qui jam ex hac vita migrarunt, illa ad eos qui nondum.

Ibid. ἀφάνειαν ὥσπερ κεκαθαρμένην] Οἰκείαν ἡ διάνοια τῇ καθαρτικῇ ζωῇ, ὥσπερ ὁ νοῦς τῇ θεωρητικῇ· τὸ ᾗ ΩΣΠΕΡ εἶπε ἀφ᾽ τ θεωρητικὸν βίον· ἐκεῖνος γὰρ κ ἀληθείαν ἐστὶ κεκαθαρμένον. OLYMP.

Ibid. σωτηρίαν τε κ ἀφορίζεσθαι] Τί βούλεται ὁ ἐπαναδιπλασιασμὸς τ λέξεων τούτων; οὐ γὰρ μάτην εἴρηται, ἀδὲ ἐπίδειξιν λέξεως νῦν σκοπὸν ἔχων ποιήσασθαι ὁ Πλάτων· ἀλλὰ ἀφ᾽ τοῦ μὲν σωτηρίαν, τουτέστιν, ἀπὸ τ σωματοειδοῦς ζωῆς ἐπιστρέφειν· ἀφ᾽ ᾗ τοῦ ἀφορίζειν, τουτέστιν, ἀπὸ τ δοξαστικῆς. OLYMP.

Ibid. μελέτημα — φιλοσόφων] Vide ſupra p. 172. & not.

P. 183. ταῦτα δοξει] δόξειν *Ald. Baſ.* & *Ficinus.*

P. 184.

P. 184. μεγίστων κακῶν] μεγάλων *Stob.* & *Jamblich.*

Ibid. ὑπομένεσιν αὐτῶν] αὐτὸν *Stob.*

Ibid. καίτοι ἄτοπον] ἄλογον *Stob.* & *Jamblich.*

Ibid. πεπόνθασιν; ἀηδιασία] Stephani conjecturam prius exhibuerat *Turneb.*

P. 185. σεσωφρονίσθαι] σεσωφρονῆσθαι *Ald. Baſ.*

Ibid. μὴ ἐχ αὕτη ᾖ] Aliquid hic deſiderari putet quiſpiam: quum tamen nihil deſideretur, ſed ellipſis ſit illi ſimilis, quæ occurrit paulo poſt, nimirum p. 186. l. 4, μὴ σκιαγραφία τις ᾖ ἡ τοιαύτη ἀρετὴ. Occurrunt certe & alibi frequenter: pro loco autem exponere oportet, *Videndum ne*, vel *Animadvertendum ne*, aut *Cavendum ne*. STEPH. — Vide quæ notavimus ad p. 14. l. 1.

Ibid. ἀλλ' ἢ ἐκεῖνο] Noſtram emendationem confirmat *Stobæus*, qui ᾗ habet.

P. 186. ἀληθὴς ἀρετὴ μὴ φρονήσεως] Prudentiam quaſi virtutum omnium ſummam & fundamentum in ſe continere ſimiliter in *Menone* p. 88. ſtatuit Socrates. Qua de re ita Ariſtoteles, Σωκράτης τῇ μὲν ὀρθῶς ἐζήτει, τῇ δ' ἡμάρτανεν. ὅτι μὲν γὰρ φρονήσεις ᾤετο εἶναι πάσας τὰς ἀρετὰς, ἡμάρτανεν· ὅλως δὲ οὐκ ἄνευ φρονήσεως, καλῶς ἔλεγε. *Eth. Nicom.* L. 6. 13.

Ibid. καθαρσίς τις] Cum ſumma olim apud Græcos civilis ipſorum theologiæ ac præſertim myſteriorum erat reverentia, philoſophi veteres, ac ſpeciatim Pythagorici, Platonici ac Stoici, dogmata ipſorum imaginibus exinde petitis frequentiſſime ornabant, eaque tanquam eundem prorſus cum religione finem & effectum habentia exhibebant. Idem quoque (diverſo licet conſilio, nempe ut ruentem Ethnicæ ſuperſtitionis cultum philoſophiæ ope ſuſtentarent) Pythagorici ac Platonici recentiores præſtiterunt. Hujuſce rei apud Porphyrium, Jamblichum, Hieroclem, Proclum, Olympiodorum, alioſque exempla paſſim obvia. Quod ad Noſtrum vero, is, ni fallor, non ſolum ob cauſas ſupra memoratas, quas cum cæteris philoſophis communes habuit, Socratem (cui, ſi Luciano in *Demonact.* Ed. Pariſ. p. 549. fides, hoc inter cætera vitio verti ſolitum, quod οὐκ ἐμυήθη μόνῳ ἀπάντων τῶν Ἐλευσινίων) hic & alibi in hoc dialogo myſteria laudantem inducit, ſed ut omnem prorſus, quæ exinde orta eſſet, ab eo impietatis ſuſpicionem amoliretur.

Ibid. καὶ αὕτη ἡ φρόνησις] Omnino, fide *Fic. codd. Ariſtip. Stob.* & *Jamblich.* reponendum αὐτή.

Ibid. καθαρμὸς] Μυήσεως μέρη πέντε. τὸ μὲν πρόμυησις, καθαρμὸς &c. *Theo Smyrn. de Math. Platonic.* p. 18. ubi cum ſingulis myſteriorum & initiatorum gradibus varias philoſophiæ partes comparat. De καθαρμῷ ſive ſolenni purificationis ritu ante μύησιν adhibito, vide Meurſ. in *Eleuſin.* c. 7. & Marſham. in *Chron. Can.* p. 252, 253.

Ibid. ᾗ κινδυνεύουσι] ὡς κινδυνεύουσι *Stob.*

Ibid. ἀμύητος — ἐν βορβόρῳ] Varia antiquorum loca, tam ad felicem eorum qui myſteriis initiati erant, quam ad miſeram ἀμυήτων apud in-

feros conditionem, ſpectantia, collegerunt Meurſ. in *Eleuſin.* c. 17, 18. Marſham. in *Chron. Can.* p. 254, 255. & nuperrime demum Cl. Warburtonus in elegantiſſimo ſuo de Myſteriis Commentario, *Div. Leg.* L. 2. ſec. 4. quibus addas inſigne Pindari de Myſteriis fragmentum, quod conſervavit *Clem. Alexand.* p. 433.

Ibid. φασὶν οἱ περὶ τὰς τελετὰς] Ficinus verba οἱ περὶ τὰς τελετὰς cum voce ναρθηκοφόροι conjungit. Nos vero Stephanum ſecuti ſumus.

Ibid. ναρθηκοφόροι] Παρῳδεῖ παντάχῃ τὰ τοῦ Ορφέως, διὸ καὶ τίχον αὐτῷ φησὶν, — Πολλοὶ μὲν ναρθηκοφόροι, παῦροι δέ τε βάκχοι. OLYMP. — ναρθηκοφόρους ita depingit Euripides in *Bacchis*, v. 145 &c.

Ο βακχεὺς δ' ἔχων
Πυρσώδη φλόγα πεύκας
Εκ νάρθηκος ἀίσσει &c.

ubi de νάρθηκι vide not. *Barnes.* Βάκχον ἦ, inquit Schol. *Ariſtoph. Equit.* v. 406, οὐ τὸν Διόνυσον ἐκάλουν μόνον, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς τελοῦντας τὰ ὄργια βάκχους ἐκάλουν. Dictum hoc παροιμιῶδες laudat Clem. Alexandr. in *Strom.* p. 315, & 554. & cum ſimili Chriſti ſententia, πολλοὶ μὲν κλητοὶ, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοὶ, comparat.

Ibid. βάκχοι δέ γε] δέ τε *Baſ.* 2. & *Stob.*

P. 187. ἀπέλιπον ἐν τῷ βίῳ] Neſcio annon potius legendum ἀπελιπόμην, i. e. *a quibus nihilo, quantum in me fuit, pone relictus aberam.*

Ibid. ἐκεῖσε — τὸ σαφὲς εἰσόμεθα] Οὐχ ὅτι ἠγνόει ὁ Σωκράτης, καὶ διατείζων ταῦτα λέξει, ἀλλὰ τοῦτο ἀφ' φιλόσοφον εὐλάβειαν. Φορτικὸν γὰρ τὸ ἑαυτὸν ἐπαινεῖν. οὕτω δὴ καὶ ἀνωτέρω ἔλεγεν, ὅτι παρὰ δεσπότας ἀγαθοὺς ἄπειμι, ἀκριβῶς οἶδα· εἰ δὲ παρὰ ἀνδράσιν ἀγαθοῖς, οὔπω δῆλον. τινὲς δέ φασιν ὅτι ἀμφισβάλλει ὁ Πλάτων εἰ ἀθάνατος ἡ ψυχή· διὸ τοῦτο λέγει ὁ Σωκράτης. ὁ δὲ φιλόσοφος Αμμώνιος μονόστιχον ἔγραψεν εἰς τὸ χωρίον, ἀπολογούμενος ὑπὲρ αὐτοῦ. πῶς δὲ ἀμφισβάλλειν εἶχεν ὁ ἐφεξῆς ἀφ' ἀρρήτων [ἐναργῶν] λόγων δεικνὺς τὴν ψυχὴν ἀίδιον; OLYMP.

Ibid. ὑμᾶς τε ἀπολείπων] Ita optime *Ariſtip. Ficin. Ald.* & *Baſ.* Vulgo ἀπολείπω.

P. 188. ἔστι τε ψυχὴ] ἔστι τι ἡ ψυχὴ *Stob. Ecl.*

Ibid. δύναμιν ἔχει καὶ φρόνησιν] Τινὰ ζωὴν ἔχει ἡ γνωστικὴν ἐπιστήμην. ἡ μὲν γὰρ δύναμις τὴν ζωϊκὴν ἐνέργειαν δηλοῖ, ἡ δὲ φρόνησις τὴν ἐπιστημονικήν. OLYMP.

Ibid. ἀμυθολογῶμεν] Τί ἐν μύθῳ τὰ λεγόμενα ὑπὸ Σωκράτους; ἢ τὴν ἐξ ἐπομβώτ πίστιν μυθολογίαν ἐκάλεσεν ὁ Σωκράτης, οἵός ἐστιν ὁ προκείμενος λόγος; καθαιρεῖ γὰρ τὴν μὲν ἀθανασίαν τ ψυχῆς, οὐκ ἐκ τ οὐσίας ὁρμώμενος, ἀλλ' ἔκ τινος ἐπομβώτ τῷ μεταβάλλειν τὸν θάνατον καὶ τὴν ζωὴν εἰς ἄλληλα. τοιούτῳ ἓν μυθολογίαν εἶπεν. OLYMP.

Ibid. κωμῳδοποιοὺς] Τί βούλεται συνταῦθα τῷ Πλάτωνι ἡ μνήμη τ κωμῳδοποιῶν; ἢ τὸ λεγόμενον τοῦτό ἐστι, ὅτι ὁ δῶσω χάραν τοῖς κωμῳδοποιοῖς ἀφελοιδορεῖσθαί μοι. ὁ γὰρ Εὔπολίς φησι περὶ τ Σωκράτους, Τί δῆτα ἐκεῖνον τὸν ἀδολέσχην & πλωχὸν, ὃς τ' ἄλλα μὲν πεφρόνικεν· ὁπόθεν καταφάγεται ἔχοι, τοῦτο δὲ κατημέληκε. νῦν οὖν οὐκ ἐρεῖ ταῦτα περὶ ἐμοῦ, ζητοῦντος εἰ ἐσὶν αἱ ψυχαὶ

ἡμῶν

ἡμῶν ἐν ᾅδε, ἢ μή. χρειώδης γὰρ ἡ τοιαύτη ζήτησις. OLYMP. — Ariſtophanes item in *Nub.* v. 1487. Socratem ejuſque ſocios ἀδολέσχας diſerte appellat, eumque in toto iſto dramate perpetuo ἀδολεσχῆλα exhibet.

P. 189. σκεψώμεθα — εἴτε ἄρα ἐν ᾅδου &c.] Ο σκηπτὸς τῷ προκειμένῳ λόγῳ δεῖξαι, ὡς οὐκ ἀθάνατον τὴν ψυχήν, ἀλλ' ἐπιδιαμφῶσαν χρόνον τινὰ μετὰ τὸ χωρισμὸν τοῦ σώματος, καὶ οὐ καθάπερ Ιάμβλιχος οἴεται ἕκαστον λόγον δεικνῦναι τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς. — οὐδὲ γὰρ ὁ ἐρωτῶν τοῦτο ἠρώτησε τὸ προβλημα, ὅτε ὁ ἀποκρινόμενος ἔδειξε τὴν ψυχὴν ἀθάνατον. ὁ μὲν γὰρ Κέβης ἠρώτησεν, εἰ δυνατὸν τὴν ψυχὴν χωρισθεῖσαν ἀπὸ τοῦ σώματος ἐπιδιαμφύειν, καὶ μὴ δίκην πνεύματος ἀφανισθῆναι. ὁ δὲ Σωκράτης δείκνυσιν ὅτι ἐπιδιαμφῷ χρόνον τινὰ μετὰ τὸ χωρισμὸν τοῦ σώματος, οὐ μὴν ὅτι καὶ ἀεί, ἔδειξε. OLYMP.

Ibid. εἴτε καὶ ἄ] εἴτε καὶ ΠΟΥ *Ariſtip.*

Ibid. Παλαιὸς μὲν ἂν &c.] Οτι τὸ ζῶον καὶ τὸ πεθνεὸς ἐξ ἀλλήλων, κατασκευάζει ἡ λέξις ἐκ τῆς μαρτυρίας τῶν παλαιῶν ποιητῶν, τῶν ἀπὸ Ορφέως, φημὶ, λέγοντος,

Οἱδ' αὐτοὶ πατέρες τε καὶ υἱέες ἐν μεγάροισιν
Ησθ' ἄλοχοι σεμναὶ, κεδναί τε θυγατέρες ——

Παυσανίας γὰρ ὁ Πλάτων παρῳδεῖται [παρῳδεῖ τὰ Ϝ] Ορφέως — ἀλλὰ μὴν καὶ ὁ Εμπεδοκλῆς ἔφη,

Ηδη γὰρ ποτ' ἐγὼ γενόμην κοῦρός τε κόρη τε
Θάμνος τ' οἰωνός τε ἐξ ἁλὸς ἄμφορος [lege ἔμπυρος] ἰχθύς.

OLYMP. — Πρῶτοι δὲ (inquit Herodotus L. 2. c. 123.) καὶ τόνδε τὸν λόγον Αἰγύπτιοί εἰσι εἰπόντες, ὡς ἀνθρώπου ψυχὴ ἀθάνατός ἐστι. τοῦ σώματος δ' ἂν καταφθίνοντος, ἐς ἄλλο ζῶον αἰεὶ γινόμενον ἐσδύεται· ἐπὰν δὲ περιέλθῃ πάντα τὰ χερσαῖα καὶ τὰ θαλάσσια καὶ τὰ πτηνὰ, αὖτις ἐς ἀνθρώπου σῶμα γινόμενον ἐσδύνειν. — τούτῳ τῷ λόγῳ εἰσὶ οἱ Ελλήνων ἐχρήσαντο, οἱ μὲν πρότερον, οἱ δὲ ὕστερον, ὡς ἰδίῳ ἑωυτῶν ἐόντι· τοῦ ἐγὼ εἰδὼς τὰ ὀνόματα, οὐ γράφω. Pythagoricos vero hic potiſſimum reſpicere Herodotum, cuivis facile patet. Et quam arcte præexiſtentia animæ apud antiquos philoſophos cum ejus poſt mortem exiſtentia erat connexa, notavit Cl. Cudworthus in *Syſt. Intell. Univ.* p. 38 & ſeq. Quid denique de hac re ſenſit Ariſtoteles, videre eſt in ejus L. 1. *de Anim.* c. 3. in fine.

Ibid. τὸ τοῦτ' εἶναι] Ϝ αὐτὰς εἶναι *Ariſtip.*

Ibid. κατ' ἀνθρώπων] ἄνθρωπον *Olymp.*

Ibid. καὶ ζώων πάντων καὶ φυτῶν] Τινὲς δὲ τούτῳ Ϝ ῥᾳδίᾳ [ῥᾳδίᾳ] ἀπατηθέντες, ᾠήθησαν τὸν Πλάτωνα πᾶσαν ψυχὴν ἀθανατίζειν — ἄμεινον ἦν ὁ φιλόσοφος Αμμώνιος ἐξηγήσατο τὸ χωρίον τοῦτο, λέγων ὅτι τοῦτό φησι πρὸς τὸ ἐφεξῆς ἐπιχείρημα, τὸ κατασκευάζον ὅτι τὰ ἐναντία μεταβάλλει εἰς ἄλληλα. OLYMP.

Ibid. περὶ πάντων εἰδῶμεν] ἰδῶμεν *Olymp.*

Ibid. ἐκ τῶν ἐναντίων τὰ ἐναντία] Οτι γὰρ τὰ ἐναντία μεταβάλλει εἰς ἄλληλα, δείκνυσιν ἡ λέξις τελχόθεν. πρῶτον μὲν, ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς. παραπίπτει γὰρ πολλὰ ἐναντία, ἃ δείκνυσι μεταβάλλοντα εἰς ἄλληλα. δεύτερον, ἐκ τῶν γενέσεων αὐτῶν καὶ τῶν ὁδῶν. εἰ γὰρ αἱ ὁδοὶ μεταβάλλουσιν εἰς ἀλλήλας, οἷον ἡ λεύκανσις εἰς τὴν μέλανσιν, πολλῷ μᾶλλον καὶ τὰ τέλη μεταβάλλουσιν εἰς ἄλληλα, οἷον τὸ

λευκὸν

λοιπὸν καὶ τὸ μέλαν. τρίτον, ὅτι χωλεύει ἡ φύσις, εἰ ἐν μὲν τῷ ἐναντίων μεταβάλλει εἰς τὸ ἄλλο, ἐν ᾧ δὲ μεταβάλλει· καὶ τῷ χρόνῳ ἐπιλείποι θάτερον τῶν ἐναντίων, καὶ οὐδὲν ἐναντίον ἔσται, τὸ λοιπὸν μηδὲν ἔχον εἰς ὃ μεταβαλεῖ. OLYMP. — Hæc autem de rerum contrariarum ex contrariis generatione doctrina, teſte in *Phyſicis*, L. 1. c. 6. Ariſtotele, omnium quodammodo philoſophorum communis erat.

P. 190. σκεψώμεθα ἆρα ἀναγκαῖον] Forſan ἆρα εἰ ἀναγκαῖον. M. — Idemque legiſſe videntur *Ariſtip.* & *Cornar.*

Ibid. Τί δ' αὖ; ἔστι τι &c.] Ἐντεῦθεν τὸ δεύτερον ἐπιχείρημα, τὸ ἐκ τῶν ὁδῶν, ὅτι αἱ ὁδοὶ ἐναντίαι εἰσὶ καὶ μεταβάλλουσιν εἰς ἀλλήλας, πολλῷ μᾶλλον καὶ τὰ τέλη. OLYMP.

P. 191. γίγνεσθαι — γένεσίν τε εἶναι] Οὐκ ἀδολεχεῖ ὁ Πλάτων, ἀλλὰ τὸ μὴ γίγνεσθαι αὐτὰς ἐξ ἀλλήλων φησὶ τῶν ὁδῶν εἴρηται, τὸ δὲ γένεσιν εἶναι ἑκατέροις, περὶ τῶν τελῶν. OLYMP.

Ibid. ἑκατέρᾳ] ἑκατέροις *Olymp.* quæ quidem optima videtur lectio.

Ibid. συζυγίαν, ὧν νῦν] συζυγίαν Ω Σ νῦν *Olymp.*

P. 193. ἱκανόν πᾳ τεκμήριον] ἱκανόν πᾳ ἐδόκει τεκμήριον *Stob. Ecl.*

Ibid. ἐι γὰρ μὴ ἀεὶ &c.] Eadem fere, qua hic Plato, ratiocinatione utitur Ariſtoteles *de Generat. & Corrupt.* L. 1. c. 3. & L. 2. c. 10, 11.

Ibid. κύκλῳ φερόμενα] Similiter Noſter in *Timæo*, τῦτο ἅμα πᾶν οἷον τροχῷ φερομένῳ γίγνεσθαι. Heracliti aliorumque philoſophorum de perpetua rerum quaſi in orbem revolutione ſententias vide apud *Gatak. in Antonin.* p. 167, 301. & alibi.

Ibid. ἀνακρουπτῇ] ἀνακρούσαι *Baſ.* 2. quod melius cum ἄῃ & ποιοῖτο conſtruatur.

P. 194. τὸ τοῦ Ἀναξαγόρου &c.] Hoc, teſte Laertio L. 2. 6. & Plutarch. *De Plac. Philoſ.* L. 1. 3. libri ab Anaxagora conſcripti, ipſiuſque dogmata complexi, erat initium, Πάντα χρήματα ἦν ὁμοῦ, εἶτα Νοῦς ἐλθὼν αὐτὰ διεκόσμησε. Is etenim minimas rei cujuſvis particulas ejuſdem prorſus formæ ac naturæ eſſe cum ipſa, quæ ex iis componitur, re exiſtimabat, καθάπερ γὰρ ἐκ τῶν ψηγμάτων λεγομένων τὸν χρυσὸν συνίστανται, ὅτως ἐκ τῶν ὁμοιομερῶν μικρῶν σωμάτων τὸ πᾶν συγκεκρίσθαι. *Laert.* L. 2. 8. Haſce autem varias atomorum diverſorum ſpecies primo ὁμοῦ fuiſſe docebat, donec Mente rudem iſtam indigeſtamque molem agitante, ſingulæ ejus particulæ, prout graviores erant aut leviores, ſedes proprias occuparant, & deinde, ut diſcipuli ipſius Euripidis in Fragm. *Melanippes*, v. 15 & ſeq. verbis utar,

Ἐπεὶ δ' ἐχωρίσθησαν ἀλλήλων δίχα,
Τίκτουσι πάντα, καὶ νέδωκαν εἰς φάος
Τὰ δένδρα, πτηνὰ, θῆρας, ὃς δ' ἅλμη τρέφει,
Γένος τε θνητῶν ——

Ibid. τὰ ζῶντα γίγνοιτο] Locum hunc emendavi legendo μὴ γίγνοιτο. Particulam iſtam ſenſus poſtulat. DACIER. — Imo ſi ipſum turbare velis. Alioqui ſatis ex ipſa argumentationis ſerie, me judice, ſe recepta tuetur lectio.

P. 195.

P. 195. ἔστι — τὸ ἀναβιώσκεσθαι &c.] Argumenti ſupra allati, uti & cæterorum in hoc dialogo, ſummam breviſſime deſcripſit Alcinous *de Doctr. Plat.* c. 25.

Ibid. Καὶ μήν, ἔφη ὁ Κέβης &c.] Δείξας ὁ Σωκράτης ὅτι ζῶντος καὶ τεθνεῶτος ὅτι ἐπιδιαμένει ἡ ψυχὴ μᾶλλον τοῦ σώματος, τοῦτ' ἔστιν, ὅτι μεθυπάρχει, δείκνυσι λοιπὸν ὅτι καὶ προϋπάρχει τοῦ σώματος, ἐκ τοῦ τὰς μαθήσεις ἀναμνήσεις εἶναι, ὡς [forſan ὥστε] ἐξ ἀμφοτέρων τῶν λόγων σωζεσθαι ὅτι πολυχρονιωτέρα ἡ ψυχὴ τοῦ σώματος, εἴ γε καὶ προϋπάρχει αὐτῷ καὶ μεθυπάρχει. καὶ τρεῖς συνδοχαὶ φέρουσι τῶν δύο τούτων λόγων. ὁ μὲν γὰρ Ἰάμβλιχος οἴεται ἐκφέρειν λόγον καθ' αὑτὸν δεικνύναι τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς. εἰ γάρ, φησί, τὸ ζῶν καὶ τὸ τεθνεὸς ἐξ ἀλλήλων, ἀΐδιον ἄρα ἡ ψυχή· ἀλλὰ μὴν αἱ μαθήσεις ἀναμνήσεις, ἀΐδιος ἄρα καὶ κατὰ τοῦτον ὁ λόγος ἡ ψυχή. ἄλλοι δὲ διὰ ἄμφω τῶν λόγων ἐρανίζονται τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς. ὁ μὲν γὰρ πρῶτος λόγος, ὁ δεικνὺς ὅτι ἡμῶν εἰσὶν αἱ ψυχαὶ ἐν ἅδῃ, δείκνυσιν αὐτὴν ἄφθαρτον· ὁ δέ γε παρὼν λόγος, ὁ ἐκ τῶν ἀναμνήσεων, ἀγήρατον· ὥστε εἰ σωθῇς ἄμφω τοὺς λόγους, ἀγήρατον συνάξει τὴν ψυχὴν καὶ ἄφθαρτον. ταῦτα δέ φησιν ὁ φιλόσοφος οὐκ οἰκείᾳ τῇ λέξει. οἰόμεθα γὰρ μηδένα τῶν λόγων μηδὲ ἄμφω δεικνύειν αὐτὴν ἀθάνατον, ἀλλὰ καὶ προϋπάρχουσαν χρόνον τινὰ καὶ μεθυπάρχουσαν. διὸ καὶ ὁ Πλάτων αἰσθόμενος ὅτι οὔπω ἱκανῶς τὸ προκείμενον ἀπέδειξεν, ἐπάγει καὶ ἄλλους λόγους τοὺς [forſan τοῦ] αὐτοῦ καλασκευασικούς. καὶ μόνος ὁ πέμπτος, ὁ ἐκ τῆς οὐσίας τῆς ψυχῆς, κυρίως τὴν ἀθανασίαν αὐτῆς δείκνυσι. OLYMP.

Ibid. μάθησις — ἀνάμνησις] Hoc de ἀναμνήσει dogma, licet ipſum a Pythagoricis potius deſumpſiſſe videatur, Socrati non ſolum hic ſed & in *Menone*, itemque in *Phædro* p. 249. tribuit Plato. De eo ex profeſſo agit Max. Tyr. *Diſſ.* 16. Meminit item Cic. *de Senect.* c. 21. & in *Tuſc. Diſp.* L. 1. 24. ubi Patrum nonnullos qui contra hanc opinionem diſputarunt, recenſet Daviſius, quibus addas quos Tertulliani ad *Lib. de Anim.* c. 24. enumerant editores. Primum denique, ut id obiter notem, quo in *Menone* p. 80, 81. hanc notionem Socrates confirmat, argumentum breviter perſtringit Ariſtoteles in *Poſter. Analyt.* L. 1. c. 1. & fuſius adhuc Themiſtius, *Comm. ad loc.* ſub init.

Ibid. ἀθάνατόν τι] Ἰδού, ΤΙ ἀθάνατον ἢ οὐχ ἁπλῶς. OLYMP.

Ibid. ποῖαί εἰσι] ποῖαί σοι *Baſ.* utraque, & cum interrogatione in ipſarum, prima, & Ficini verſione. *Ald* perperam ποιῆσαι.

Ibid. σφόδρα ἐν τῷ παρόντι] σφόδρα ΓΕ &c. OLYMP.

P. 196. ἐάν τις καλῶς ἐρωτᾷ] Hoc in Platonis *Menone* p. 82. &c. præſtat Socrates, puſionem quendam geometrica quædam de dimenſione quadrati interrogans, ad quæ (uti rem narrat Cicero in *Tuſc. Diſp.* L. 1. 24.) ſic ille reſpondet, ut puer: & tamen ita faciles interrogationes ſunt, ut gradatim reſpondens eo demum perveniat, quo ſi geometrica didiciſſet. Ex quo effici vult Socrates, ut diſcere nihil aliud ſit niſi recordari.

Ibid. εἰ μὴ ἐτύγχανεν αὐτοῖς ἐπιστήμη &c.] Τίν ἂν ἔν (inquit. Max. Tyr. *Diſſ.* 16. 8.) ἀπεκρίναντο, ἃ μήπω οἴδε; πλὴν εἰ μὴ καὶ τὸ βαδίζουσα χειραγωγοῦντος ἑτέρου φήσει τις μὴ βαδίζειν αὐτόν. Τί τοίνυν διαφέρει ὁ χειραγωγῶν

γῶν ϑ' ἀνερωτῶντος, καὶ τί ἀμφέρει ὁ βαδίζων ϑ' ἀποκρινομένῳ; ὁ μὲν γὰρ ἑαυτὸν παρέχει τὴν ἐνέργειαν, ὁ δὲ ἐκείνῳ τὴν ἀσφάλειαν. ἀλλ' ὅτε ὁ χειραγωγούμενος μανθάνει βαδίζειν, ὅτε ὁ ἀνερωτώμενος ἀποκρίνεσθαι μανθάνει· ἄλλ' ἑκάτερον, ὁ μὲν βαδίζει, δυνάμενος χάριν· ὁ δὲ ἀποκρίνεται, οἶδε χάριν· ξυνεπιλαμβάνουσι δὲ ἀλλήλοις ἀσφάλειαν ἑκατέρῳ ἑκατέρου.

Ibid. δέομαι μαθεῖν] Serranus hic verbum μαθεῖν ſcioli cujuſdam opera in contextum irrepſiſſe autumans, ita reſcribit, αὐτὸ δὲ τοῦτο δέομαι περὶ οὗ ὁ λόγος, ἀναμνησθῆναι; vertitque, *illud vero de quo inſtitutus eſt ſermo velim mihi in memoriam revocari.* At quiſquis hic aliquid mutandum ſtatuerit, ex leviori mutatione ſenſum, ni fallor, elegantiorem eliciat. Quidni enim Simmias in verbo ἀναμνησθῆναι ad eam de qua hic agitur, ἀνάμνησιν alludens, dixerit, αὐτὸ δὲ τοῦτο (vel αὐτοῦ δὲ τοῦτο, quem caſum δέομαι frequentius regit) δέομαι ΜΑΛΛΟΝ, περὶ οὗ ὁ λόγος, ἀναμνησθῆναι, *ejus potius ipſius, de quo loquimur, indigeo,* ϑ' ἀναμνησθῆναι.

Ibid. ἐδεν μοι] Forſan ἐδεν μήτοι.

P. 197. τρόπον τοῦτον] F. τρ. τοιοῦτον.

P. 198. τόδε προσέχειν, συνοεῖν] Forſan ΤΟ ἐννοεῖν. STEPH. — At articulus iſte, qui verbo infinito adjungi ſolet, nonnunquam abeſt. Sic in *Euthyphr.* p. 43 ad im. φιλεῖσθαι pro τὸ φιλεῖσθαι. p. 55, αἰτιάσῃ ἐμὲ ποιεῖν. in *Criton.* p. 147, 148, ἐπιθυμίαι εἰδέναι. in *Phæd.* infra p. 259, αἰτίαι γίγνεσθαι. p. 305, πράγματα παρέχειν, νεκρὸν λέγειν. Similiter *Thucyd.* Ed. Oxon. p. 10. κωλύματα μὴ αὐξηθῆναι. Adde Sophocl. in *Antig.* v. 239. & 1187.

Ibid. ὁ ξύλον ξύλῳ λέγω &c.] Τὸ ἐνταῦθα ἴσον σοι ἀκριβές ἐστι. πῶς γὰρ ἀκριβῶς ἴσον τὸ μὴ ψαμμίου μεγέθους ἀφαιρεθέντος ἢ προσθέντος ἴσον μεῖναι. ὅδε γὰρ ὁρῶμεν ὅδεν ἀκριβές, ὅδε ἀκούομεν μὴ τὸ αὐτὸ λόγον. ἀπὸ ὧν δ' παχυμερῶς ἴσα ἐπὶ τὸ ἀκριβὲς ἴσον ἔρχεται. OLYMP.

Ibid. παρὰ πάντα ταῦτα ἕτερόν τι] Vide quæ nos ſupra in not. ad p. 176. de ideis Platonicis fuſius obſervavimus. Notandum inſuper eſt, idem, quod hic Noſter ἕτερόν τι παρὰ πάντα ταῦτα vocat, hoc Ariſtotelem, *Anal. Poſter.* L. I. c. 11. τὸ καθόλου ſive ἓν ἐπὶ πολλῶν nominare; qui & ſe ipſum hac in re cum Socrate convenire contendit: is enim τὰ καθόλου οὐ χωριστὰ ἐποίει, οἱ δὲ [nempe Platonici] ἐχώρισαν, καὶ τὰ τοιαῦτα τῶν ὄντων ἰδέας προσηγόρευσαν. *Metaph.* L. II. c. 4. & ſimiliter ibid. c. 12.

P. 199. τὸ ἴσον φῶμεν] Poſt ἴσον interpungunt *Edd. Baſ.*

Ibid. Φῶμεν τοίνυν νὴ Δί', ἔφη] Ο ϑ' Σιμμίας ἐθίμως [adde ἔχει] τῷ εἶναι τὰ εἴδη. διὸ καὶ ὅρκον ἐπάγει καὶ φησιν ὅτι ϑαυμασίως πέπεισμαι, ὡς συνήθης τοῖς Σωκρατικοῖς δογμάτων. OLYMP.

P. 200. εἶναι ἴσον, οἷον ἐκεῖνο] Delenda videtur vox ἴσον, quam male huc ex antecedentibus irrepſiſſe veriſimile eſt. Non enim hic ſpeciatim de τῷ ἴσῳ, ſed de omnibus hujuſcemodi rebus univerſe agit. M.

Ibid. ἀναγκαῖον — τυχεῖν προσειδότα ἐκεῖνο &c.] Οὐ γὰρ δευτέρα ἐστὶ γνῶσις, δηλοῖ αὐτὴ ἡ μετάβασις. εἰ γὰρ προῆτο ἦν, ὅδεν προσῆκεν ὅλως ἠδυνάμεθα

θα, ἀδὲ μεταίδασις ἐγίγνετο. ὁ γὰρ τὴν εἰκόνα Σωκράτης θεασάμενος, μὴ πρότερον ἢ τὸν Σωκράτην θεασάμενος, ἴσασιν μέχρι τῆς εἰκόνος. OLYMP.

P. 201. ἀρέσκεται μὲν πάντα ταῦτα] πάντα τοιαῦτα reponendum conjicit Stephanus. Sed male.

Ibid. ἀρέσκεται τοῦθ' ὃ ἐστιν ἴσον] Vox τοῦθ', uti notavit Stephanus, certe delenda eſt. At cum ſuo etiam comitatu exulet. Totum enim illud, τοῦθ' ὃ ἐστιν ἴσον, gloſſam plane ſapere & in contextum ſimul irrepſiſſe videtur.

P. 204. ἁπλῶ βίῳ πάντες] ἁπλῷ βίῳ παντὸς *Ariſtip.*

Ibid. τί ἢ ἔχεις ἐλέσθαι] τί δέ; ΤΟΥΤΟ ἔχεις ἐλέσθαι *Ariſtip.*

Ibid. ὦ Σιμμία, πάντες αὐτὰ] Suſpicor addendam voculam τὰ ante αὐτὰ: quæ voculæ adjectio aliam ſententiam, & quidem aptiorem, meo judicio, affert: ut dicat Simmiæ Socrates, *Non igitur tibi eadem omnes ſcire videntur.* Nam & ſine interrogatione legendum eſſe puto hunc locum. STEPH. — Poſteriori Stephani emendationi lubens conceſſerim: minime vero priori. Ad ea enim quæ ſupra in hac ipſa pagina, ἤτοι ἐπιστάμφοί γε αὐτὰ γεγόναμεν &c. dixerat, reſpicit; & per αὐτὰ utrobique intelligit hæc de quibus locutus erat, nempe αὐτὸ τὸ ἴσον, τὸ μεῖζον, & ſimilia.

P. 205. ἢ ἔχεις ἄλλον] Ita *Baſ.* 2. Vulgo ἤ ἔχεις. Male.

Ibid. ἡμετέραν ἕξιν] ἑξίαν *Baſ.* 2. Perperam.

P. 209. ἐπᾴδειν — ἕως ἂν ἐξιάσῃ] Ἰσέον ὅτι ἀρχαία ἐστὶν ἡ διὰ τῆς ἐπῳδῆς θεράπεια. Ὁμηρος, Παῶνι δ' ἐπαοιδὴ αἷμα κελαινὸν· καὶ Πίνδαρος ἐπὶ τοῦ Ἀσκληπιοῦ, Τὸς μὲν μαλακαῖς ἐπαοιδαῖς. *Etym. Magn.* in. v. ἐπαοιδή. Vide Homer. *Odyſſ.* L. 19. v. 457. & Pindar. *Pyth.* 3. Stroph. 3. v. 9, 10. De incantationibus autem veterum multa multi, ubi alia auctorum loca iſthuc ſpectantia paſſim videre eſt. De Pythagora vero tradit Porphyrius quod κατεκήλει δὲ ῥυθμοῖς καὶ μέλεσι τὰς ἐπῳδαῖς τὰ ψυχικὰ πάθη καὶ τὰ σωματικά. *Vit. Pythag.* c. 30. Ad ἐπῳδὰς demum haſce ſimiliter alludit Noſter in *Charmide* ſub finem, & Horat. in L. 1. *Epiſt.* 1. v. 33, 34.

Ibid εὐκαιρότερον] ἀναγκαιότερον *Baſ.* 2.

P. 210. καὶ τῷ ποίῳ τινὶ] Φαινέται ὁ Σωκράτης τρίτον τὸ αὐτὸ λέγων — ἢ ὃ τὸ αὐτὸ σημαίνει ἑκάτερον τούτων. τὸ μὲν γὰρ περὶ τῶν πραγμάτων αὐτῶν λέγεται. ὅτι ποίῳ μέρει πεφύκασι τὸ ἀμφισβήτησθαι, οἷον ὅτι τῇ ἐμψυχίᾳ, ὃ μὴν τῇ ψυχῇ, καὶ ὑπὲρ ποίας τινὸς διαίτης, τοῦτ' ἔστι, περὶ τίνος δεῖ ἡμᾶς κρίσιν ἔχειν ὡς τοῦτο πεποιηκός, ἢ τίνας διαίτης ὡς τοῦτο πάσχοντας. διὸ φησιν, Τῷ ποίῳ τινὶ. τὸ μὲν ὂν λέγεται περὶ τῶν πραγμάτων, τὸ δὲ περὶ τῆς κρίσεως, τὸ δὲ περὶ τῶν προσώπων. OLYMP. — Hæc tamen verba καὶ τῷ ποίῳ τινὶ, ſecundum Cornarium, redundant, ex præcedente linea repetita.

Ibid. σωληθέντι τε καὶ σωθέτῳ] σωτηθέντι δὲ, ἵνα εἴπῃ περὶ τῶν μερῶν, ταῦτα γὰρ σωπήγεται. σωθέτῳ δὲ, ἵνα εἴπῃ τὸ ὅλον. τοῦτο γάρ ἐστι σώμετον. OLYMP.

Ibid. πάσχειν τὰ αὐτὰ] Rectius forſan ταῦτα, uti habetur in *Stob. Ecl.* & *Ariſtip.* Ficinus legiſſe videtur τὰ αὐτὰ, ἅπερ τῷ ἄλλῳ.

Ibid. λόγον δίδομεν ἕν εἶναι] Mallem cum articulo ΤΟΝ ἕν εἶναι. M.

P. 211.

P. 211. τί δὲ τῶν πολλῶν] Forsan cum præpositione περὶ τῶν πολλῶν. STEPH. — Elliptice autem abesse verisimilius est, uti & in gemino plane loco, *De Rep.* L. 5. p. 378. ubi tamen præpositionem hanc idem similiter adscribendam censet. Sic & supra in *Apolog.* p. 81, θεῶν, ὧν νῦν ὁ λόγος ἐστὶν, pro περὶ ὧν. Et in *Phæd.* p. 156, τῶν ἢ ἄλλων ἁδὲν εἶχε φράζειν. At revera talem hujusce præpositionis dari ellipsin, satis confirmavit Stephanus ipse in *Append. ad Lib. de Dial. Attic.* p. 90, 93.

Ibid. οἷον ἀνθρώπων &c.] Epicharmus item, unde Plato nonnulla sumpsisse dicitur, de eadem re differens, eodem utitur exemplo

——— νῦν ὄρη
Καὶ τὸς ἀνθρώπως. ὁ μὲν γὰρ αὔξεθ', ὁ δὲ γα μὰν φθίνει·
Ἐνὶ μεθαλλαγᾷ ἢ πάντες ἐντὶ πάντα τ' χρόνον.
Ὁ δ' μεταλλάσσει κα φύσιν, κ' ἄπτα ἐν τουτῷ μένει·
Ἄλλα δὴ ἕτερον εἴη κ' αὐτὸ ἃ παρεξισακήτω.
Καὶ τὸ δὴ χαίρω ἐχθὲς ἄλλοι, κ' νῦν ἄλλοι τελέθομες,
Κ' αὖθις ἄλλοι, κ' οὔποκ' αὐτοὶ καπὸν λόγον.

Laert. L. 3. 11.

P. 212. Θῶμεν ἓν βάλει &c.] Διαιρεῖ κ' τὴν ἡμετέραν σύστασιν εἰς ψυχὴν & σῶμα, κ' ζητεῖ τί μᾶλλον ἔοικε τοῖς ἀδιαλύτοις, πότερον ἡ ψυχὴ ἢ τὸ σῶμα, κ' καλασκευάζῃ ὅτι ἡ ψυχὴ μᾶλλον ἔοικε τοῖς ἀδιαλύτοις ἀφ' τριῶν ἐπιχειρημάτων, ὧν ἃ ἀοράτε αὐτῆς, κ' ἐκ ἃ διανοηλικᾶ αὐτῆς, κ' ἐκ ἃ δεσπόζειν ἃ σώματος — ἐφ' οἷς συλλογίζεται τὸ ωθκείμενον ἕως· ἡ ψυχὴ κ' πάντα μᾶλλον τοῦ σώματος ἔοικε τοῖς ἀδιαλύτοις· τὸ κ' πάντα ἐοικὸς μᾶλλον ἀδιάλυτόν ἐστι· ἡ ψυχὴ μᾶλλον ἀδιάλυτός ἐστι· τὸ μᾶλλον ἀδιάλυτον πολυχρονιώτερόν ἐστι ἃ σώματος· ἡ ψυχὴ ἄρα πολυχρονιωτέρα ἃ σώματος· τὸ πολυχρονιώτερον ἐπιμένει κ' μ' τ' χωρισμόν· εἰκὸς ἁδὲ αὐτὰ τὰ σώματα εὐθέως φθείρεται, ἀλλ' ἐπιδιαμένει, καὶ μάλιστα ἂν τύχοι ταριχεύθέντα, ὡς τὰ παρὰ Αἰγυπτίοις σώματα. ἡ ψυχὴ ἄρα ἐπιδιαμένει μ' τ' χωρισμὸν, ὅπερ ἐζήτουν οἱ νεανίαι, μήποτε σκεδάννυται ὑφ' κ' ἀφανίζεται ἐξελθοῦσα τοῦ σώματος. OLYMP.

Ibid. Καὶ τοῦτο, ἔφη, φῶμεν] κ' ταῦτα *Theodoret.*

Ibid. φαμὲν ἄν] Stephani conjecturam firmat *Turneb. Euseb.* & *Olympiod.*

Ibid. φύσ' ἐλέγομεν] φύσ' λέγομεν *Aristip.*

Ibid. περὶ ψυχῆς ἐλέγομεν] λέγομεν *Euseb.* MS. *Theod.* & *Stob. Ecl.*

P. 213. ἢ ἐχ ὁρατόν;] ἢ ἀόρατον εἶναι *Euseb.* & *Theod.*

Ibid. Οὐκοῦν καὶ τόδε &c.] Τὸ δεύτερον ἐπιχείρημα, ὅτι μᾶλλον ἔοικεν ἡ ψυχὴ ἃ σώματος τοῖς ἀφλύτοις, [lege ἀδιαλύτοις] τὰς τ' γνώσεως [forsan τὸ ὂν τ' ἐλκύσεως] εἰς τὰ ἀδέποτε κ' τὰ αὐτὰ ἔχοντα. διτὴ γὰρ ἡ ἐνέργεια τ' ψυχῆς, ἡ κ' φύσιν, ἥνικα ὐκ ἔλκε ὑπὸ ἃ σώματος, ἀλλὰ διαπόζῃ αὐτᾶ· ἡ παρὰ φύσιν, ὡς ἐν ταῖς συμπαθείαις ταῖς περὶ τὸ σῶμα. OLYMP.

Ibid. κ' ταυτὰ ὡσαύτως] κ' τὰ αὐτὰ & ὡσαύτως *Euseb.*

P. 214. Ορα δὴ κ' τῆδε &c.] Τὸ τρίτον ἐπιχείρημα, τὸ ἐκ τ' ζωῆς, ὅτι ἡ ψυχὴ διαπόζει ἃ σώματος. τὸ γὰρ χρώμενον ἃ ὀργάνε διαπόζει. OLYMP.

Ibid.

Ibid. θεῖον οἷον ἄρχειν] *Deum te igitur ſcito eſſe; ſiquidem Deus eſt, qui viget, qui ſentit, qui meminit, qui providet, qui tam regit & moderatur & movet id corpus cui præpoſitus eſt, quam hunc mundum ille princeps Deus: & ut mundum ex quadam parte mortalem ipſe Deus æternus, ſic fragile corpus animus ſempiternus movet.* Somnium Scip. c. 8.

Ibid. Δηλαδὴ] Cum Stephano, qui Δῆλα δὴ diviſim legendum conjicit, conſentit Ficinus.

P. 215. νοητῷ] Οὐκ ὡς νοούμενον· περὶ γὰρ νοερῶν εἰδῶν ὁ λόγος ἐστι — ὅτι γὰρ νοητὸν λέγει ἐντεῦθεν ὁ Πλάτων τὸ νοῦν, ὃ μὲν [τὸ] νοούμενον, δῆλός ἐστιν ἀντιλάξας αὐτῷ τὸ ἀνόητον. ἀνόητον γὰρ λέγει, ὃ τὸ μὴ νοούμενον, ἀλλὰ τὸ μὴ νοῦν. Olymp. — Eodem ſenſu vocem hanc accepiſſe videtur Tertullianus, *Lib. de Anim.* c. 24. ubi locum hunc plane reſpicit. Ficinus autem aliique Platonis interpretes vocem νοητῷ objective ſumunt.

Ibid. ἀδιαλύτῳ] Ἀδιάλυτόν ἐστιν, ὡς μὴ ἐκ μερῶν συγκείμενον. τὸ γὰρ ἁλυόμενον εἰς οἰκεῖα μέρη ἁλύει. Olymp. — Similiterque Cicero, *Cum ſimplex animi natura eſſet, neque haberet in ſe quidquam admiſtum diſpar ſui atque diſſimile, non poſſe eum dividi: quod ſi non poſſit, non poſſe interire.* De Senect. c. 21.

Ibid. ἔχοντι ἑαυτῷ] ἑαυτὸ utrobique *Euſeb.*

Ibid. ὅτῳ ἔχει] Potius ὅτως ἔχει, ut in *Euſeb.*

P. 216. ἐν τοιαύτῃ ὥρᾳ] Noſtram hic conjecturam firmat *Euſeb.* &, ni fallor, Ficini *Codd.* quippe qui *in ea ipſa venuſtate permanere* vertit. Dacierius interim verba τοιαύτῃ ὥρᾳ de anni tempore accipiens, miros quoſdam de iis, qui Socratem ſumma æſtate interiiſſe contenderunt, (Carpentarium in *Vit. Socrat.* Gallice conſcripta potiſſimum innuens) agit triumphos. Recte autem an ſecus, viderint eruditi.

Ibid. ἀειδῆ, εἰς ᾅδου ὡς ἀληθῶς] Vide quæ de connexione inter ᾅδην & vocem ἀειδῆ, ad quam hic videtur alludere, habet Noſter in *Cratylo*, p. 403.

Ibid. ὦ φίλε Κέβης] Vocem φίλε, ſuffragante *Ficin. Baſ.* 2. *Stob. in Ecl.* & *Steph.* in MSS. repoſuimus.

P. 217. τὸ θεῖον ἀπέρχεται] τὸ ἀειδὲς ἀπ. *Euſeb.* & *Stob. Ecl.*

Ibid. οἱ ἀφικνούμενοι] Ita *Ald.* & *Baſ.* Vulgo in caſu tertio: at mihi magis hic placet nominativus abſolute poſitus.

Ibid. ἐξ ἀγνοίας] ἢ ἀνοίας *Euſeb.* & *Stob. Ecl.*

Ibid. ἀχρείων ἐρώτων] Ἀχρείους ἦ — ἐκάλουν τὰς πὰς ἀπηρτισμένας πράξεις πονηρὰς, τὰς παιδεραστίας. *Schol. ad Ariſtoph. Nub.* v. 347. ubi vide etiam Kuſterum & Spanhemium.

Ibid. κῷ τῶ μεμυημένων] Vide quæ ſupra ad p. 186. de felici initiatorum poſt mortem ſorte notavimus.

Ibid. μῷ θεῶν ἁγίαν] De hac animæ cum diis ſocietate vide Hieroclem in duo ultima *Aur. Carm.* & alibi in iſto opere paſſim. Max. Tyr. *Diſſ.* 15. 6. Salluſt. *de Mundo*, c. 21. Plotin. *Enn.* 4. L. 3. p. 390. Apuleium *de Philoſ.* p. 82. alioſque ſectæ Pythagoricæ ac Platonicæ

nicæ philoſophos, quorum omnes hanc ſpem tanquam ſummum veræ philoſophiæ præmium ubique commemorant.

P. 218. μηδὲν — ἀληθὲς, ἀλλ' ἢ τὸ σωμαλοειδὲς] Hujuſcemodi homines eleganter perſtringit Noſter in *Sophiſt.* p. 246.

Ibid. ὁ αὐτὴ ἡ ἀμιλία] ὁ αὐτῇ in dandi caſu *Turneb.* & *Ariſtip.* Potius ᾧ αὐτή.

Ibid. περὶ τὰ μνήμαλα &c.] De hac veterum notione varia auctorum loca congeſſerunt Hieron. Magius in *Miſcell.* L. 4. c. 12. & Elſnerus in *Obſerv. Sacr.* p. 47 Similem etiam Judæorum fuiſſe opinionem notavit Lightfoot. ad *Joan.* c. 11. v. 39. & Vitringa in *Synagog. Vet.* L. 1. p. 222.

P. 219. σκιοειδῆ φανλάσμαλα] Hinc Salluſt. *de Diis & Mundo*, c. 19. πάνλως ὃ μὴ τ ἀλόου ὑπομένει, μεθ' ἅπερ καὶ ἤμαρτον· διὸ ἦν καὶ τὸ σκιοειδὲς σῶμα ὑφίσαι), ὁ περὶ τὰς ταφὰς καὶ μάλισα τ κακῶς ζησάντων ὁρᾶται. Conf. item Iſaac. Caſaub. in *Perſium*, p. 465.

Ibid. εἴδωλα] Hæc apud inferos εἴδωλα ponit Homerus,

Ω πόποι, ἦ ῥά τις ἐσὶ καὶ εἰν ἀΐδαο δόμοισι
Ψυχὴ καὶ ΕΙΔΩΛΟΝ, ἀτὰρ φρένες οὐκ ἔνι πάμπαν.

Iliad. L. 23. v. 103, 104. & ſimiliter in *Odyſſ.* L. 11. v. 600, 601.

Τὸν δὲ μετ' εἰσενόησα βίην Ηρακληείην,
ΕΙΔΩΛΟΝ ———

quod ab ipſo Hercule, quem inter ſuperos collocat, diſtinguit; quibus addas eundem ibid. L. 24. v. 15. Hinc apud Lucretium L. 1. v. 121 &c.

——— *eſſe Acheruſia templa*
Ennius æternis exponit verſibus edens;
Quo neque permanent animæ, neque corpora noſtra;
Sed quædam SIMULACRA modis pallentia miris.

& in *Æneide* L. 4. v 654. Dido moritura,

Et nunc magna mei ſub terras ibit IMAGO.

ubi vide Servium ad locum. Conf. item Noſtrum *de Leg.* L. 12. p. 959. *Plutarch.* v. 2. p. 944, 945. & Porphyr. *de Styge* apud *Stob. Ecl.* p. 129.

Ibid. ἔτέ γε τὰς τ] Ita *Edd. Baſ.* & *Stob. Ecl.* Vulgo τὰ τ.

Ibid. Ενδύνται ὃ &c.] Similia de animæ humanæ in aliorum animalium corpora migratione fingit Noſter in *Timæo* p. 42, 91 & ſeq. *De Rep.* L. 10. ſub finem, itemque in *Phædro* p. 249. Pythagoricorum, unde ſua Plato, hac de re commenta vide apud Timæum Locrum *de Anim. Mundi* in fine. Quid autem ſenſerunt recentiores diſciplinarum harum ſectatores, docebit Plotinus, *Enn.* 3. L. 4. p. 284. Hierocles, *Comm. in Aur. Carm.* ad v. 53. idemque apud Photium, *Codd.* 214. & 251. & Proclus ad *Timæum* L. 5. p. 329. Ægyptiorum de metempſychoſi doctrinam ſupra ex Herodoto in not. ad p. 189. exhibuimus.

Ibid. γαſριμαργίας τε] γαſριμάργους τε *Theodoret.*

Ibid.

Ibid. φιλοτησίας] φιλοποσίας *Euſeb. Theod.* & *Stob. Ecl.* Perperam vero.

Ibid. ἢ σὸκ οἴει;] ἢ ἐχί; *Theod.*

P. 220. ἢ ποῖ ἂν ἄλλοσε] Ita *Ald.* & *Baſ.* Vulgo ἢ ποῖ.

Ibid. ἄλλοσε φαμὲν] φαῖμεν *Turneb. Euſeb.* & *Theod.* quod etiam, uti notavimus, legi vult Stephanus.

Ibid. πολιτικὴν ἀρετὴν] De virtutum civilium & philoſophicarum diſcrimine multa paſſim Olympiodorus in *Comm.* MSS. quæ nimis longum eſſet exſcribere, præſertim quum eadem fere videre licet, cum alibi, tum apud Porphyr. *Sent.* 34. ubi hac de re fuſe diſſerit.

Ibid. τότοις εἰκὸς] τότοις *Euſeb.* in Ed. Steph. & *Stob. Ecl.*

P. 221. ὁδὲ αὖ ἀπιμίαν &c.] Similia prorſus Noſter in elegantiſſima ſua philoſophi deſcriptione, *Theætet.* p. 176.

Ibid. τῆς αὐτῶν ψυχῆς] αὐτῶν *Ald. Baſ.*

Ibid. σὸκ εἰδόσιν ὅπη ἔρχονται] Hinc ſua forſan Plotinus, μυρίων ἀπάντων ἀψόφῳ κελεύθῳ κρατὰ δίκην, ἣν σὸκ ἔστι φυγεῖν ὁδενί ᾗς ἐπαίει μὲν ὁ φαῦλος ὁδεὶ· ἄγε) ᾗ σὸκ εἰδὼς οἷ δεῖ σὺ τῷ παντὶ φέρεσθαι. ὁ σὶ ἀγαθὸς κὴ οἶδε, κὴ ᾧ δεῖ ἅπεισι· κὴ μνώσκει πρὶν ἀπίναι ἃ ἀνάγκη αὐτῷ ἐλθόντι οἰκεῖν· κὴ εὐέλπις ἐστὶν ὡς μᾶ θεῶν ἐσοῖτο. *Enn.* 4. L. 4. p. 440.

P. 222. αὐτὴν δ' αὐτῆς] Vulgo αὐτὴν δ' αὐτῆς. *Ald.* & *Baſ.* vero αὐτὴν δ' αὐτῆς. Noſtra partim ex utraque componitur lectio.

Ibid. ἀμαθίαν κακινόδουμον] κυλινδουμένην *Baſ.* 2. & *Jamblich.*

P. 223. Οτι ἡ ψυχὴ &c.] Non obſcure hic, ni fallor, ad Ariſtippum ejuſque ſequaces reſpicit, eorumque dogmata perſtringit Plato.

P. 224. ἐπί τῳ, κὴ ἡγεῖσθαι] ἐπί τῳ pro τινὶ, atque ita *Ald. Baſ.* & Ficini *Codd.* ἐπὶ τούτῳ *Jamblich.* & *Ariſtip.* Vulgo ἐπὶ τῷ κὴ cum verbo ἡγεῖσθαι conſtructum.

Ibid. ὥσπερ ἦλον ἔχουσα] Hinc hæc de philoſopho Porphyrius, πέπεισμαι γὸν κᾧ τ' εἰπόντα, ὡς ἦλος ψυχῆς ὥσθ' τὰ σώματα ἐπύγχανεν ἡ αἴσθησις, αὐτῇ τρώσᾳ δ' πάθους ἑαυτῆς συγκλῶσα καὶ οἷον κατηλῶσα τὴν ψυχὴν ὥσθ' τὴν λόγῳ δ' σώματος ἀπόλαυσιν. *De Abſtin.* L. 1. 38.

P. 225. Πηνελόπης — ἰσὸν μεταχειριζομένην] Η ὅτι ἡ μὲ φιλοσοφία σὺν τῷ ἀφανεῖ σωυφαίνει αὐτὴν κὴ σωαθροίζει, ἡ ᾗ ἀμαθία καταλύει ἐ λόγος ἐν τῷ ἀφανεῖ, τῦτ' ἔστι σὺ τῇ ὑλῇ· ἢ κάλλιον, λύειν μὲ τὴν φιλοσοφίαν, σωυφαίνειν ᾗ τὴν ἀμαθῆ ζωὴν τῷ σώματι. OLYMP.

Ibid. τὸ ἀδόξαστον] De δόξης & ἐπιστήμης diſcrimine vide omnino Noſtrum, *De Rep.* L. 5. ſub finem, & *Ep.* 7. p. 342, 343. ac Ariſtot. *Analyt. Poſter.* L. 1. 33.

Ibid. παῦτα δ' ἐπιτηδεύσασι] Potius ταῦτα γ' ἐπιτηδεύσασι, uti reſcribendum cenſet Stephanus.

P. 226. τί; ἔφη· ὑμῖν τὰ λεχθέντα] Aliter paulo, nempe τί, ἔφη, ὑμῖν τὰ λεχθέντα; *Quidnam vobis, inquit, de his quæ dicta ſunt videtur?* diſtinguunt *Ald. Baſ.* & *Ficinus.*

P. 227. ὅτι γε μετ' ὑμῶν] Rectius forſan ὅτι γε ſecundum *Stob.* MS.

Ibid.

Ibid. ᾄδουσιν—τότε δὴ &c.] Notiſſima eſt, ad quam hic alludit Socrates, veterum opinio. Vide, ſi tanti eſt, quæ collegit Daviſius ad *Cic. Tuſc. Diſp.* L. 1. 30. quibus alia ejuſmodi multa facile poſſent adjici.

P. 228. λύπην λυπῆται] λυπεῖται *Ald. Baſ.*

Ibid. ἃ δὴ φασὶ] Ita fide *Baſ.* 2. & *Stob.* MS. repoſui. Vulgo ὃν δή. At certum eſt fabulam, ad quam hic alludit Socrates, non de upupa tantum, ſed & de cæteris hic memoratis ſimiliter tradi. Subaudi vocem ὄρνεα.

Ibid. ὀμῳδὸς μὲ] ὀμῳδὸς ΤΕ *Baſ.* 2. & *Stob.*

Ibid. δεσπότης, ἀδὲ] δεσπότης αὐτῆς, ἀδὲ *Stob.*

P. 229. ἀδύνατον εἶναι, ἢ παῤῥάλεπον] Αδύνατον μὲν τοῖς πολλοῖς, παῤῥάλεπον δὲ τοῖς ἐλαχίστοις. OLYMP.

Ibid. κὴ σφαφίσαι] κὴ ΜΗ σφαφίσαι *Ald. Baſ. Ariſtip.* & *Ficinus.* Perperam omnino.

Ibid. ὥσπερ ἐπὶ χειδίας] Huc forſan reſpicit Cicero, qui de rebus iiſdem diſſerens, hæc habet. *Itaque dubitans, circumſpectans, hæſitans, multa adverſa reverens, tanquam RATIS in mari immenſo, noſtra vehitur oratio.* Tuſc. Diſp L. 1. 30.

Ibid λόγε θείε πνὸς] Quidni hoc (niſi id cum nonnullis magni nominis theologis pro felici futuræ cujuſdam revelationis augurio accipere malimus) in myſteriorum honorem, quæ ſumma alibi in hoc dialogo Socrates proſequitur reverentia, dictum eſſe ſtatuamus? Eorum nempe doctrina ΛΟΓΟΥ ΘΕΙΟΥ titulo proprie inſignita fuiſſe videtur: quo nomine ὁ αὐτὸς Ορφεὺς, ſi Clem. Alexandrino & Euſebio fides, certe poeta antiquiſſimus, ita de iis loquitur,

Εἰς ἓ ΛΟΓΟΝ ΘΕΙΟΝ βλέψας, τέτῳ πεθπέδρομε,
Ἰθύνων καρδίης νοερὸν κύτος· εὖ δ' ἐπίσαινε
Ἀτρεκπτῆ &c

Clem. Alex. in *Admon. ad Gent* p. 48. & *Euſeb. Præp. Evang.* L. 13. p. 685.

P. 230. σώματά τε] Ita *Ficin.* & *Baſ.* utraque. Vulgo σῶμά τε.

Ibid. χεώδη ἐστὶ ☾ ☿] *Steph.* MS. & *Baſ.* 2. ſecutus ſum. Vulgo χεώδη κὴ ἐστι ☿ turbato vocum ordine legitur.

Ibid. ὥσπερ συ] F. ὥπερ.

Ibid. ἀδεμία γδ μηχανὴ] Forſan ἀδεμία ΓΕ μηχανή. STEPH. — At tali mutatione mihi minime opus videtur.

P. 231 κρᾶσιν εἶναι κὴ ἁρμονίαν] De hac ſententia ſimiliter Ariſtoteles, (αἰνιττόμενος μὲν ἴσως κὴ τὰς ἐν Φαίδωνι λόγες, uti de eo notat Simplicius in *Comm.*) Καὶ ἄλλη δέ τις δόξα παραδέδοται πεὶ ψυχῆς, πίστις μὲν πολλοῖς, κὴ οὐδεμιᾶς ἧττον τῶν λεγομένων· λόγος γὰρ ὥσπερ εὐθύνας δεδωκέναι καὶ ἐν τοῖς ἐγκυκλίοις γινομένοις λόγοις. ἁρμονίαν γάρ τινα αὐτὴν τινες λέγουσι· κὴ γὰρ τὴν ἁρμονίαν κρᾶσιν κὴ συνθέσιν τινα ἐναντίων εἶναι· ☾ τὸ σῶμα συγκεῖσθαι ἐξ ἐναντίων. *De Anim* L. 1. 4. Cuinam vero philoſophorum Platone antiquiorum hæc potiſſimum tribuenda ſit ſententia, minime liquet. Empedoclis enim, quem paulo infra in capite eodem reprehendit Ariſto-

teles,

teles, alia, uti & Cl. Cudwortho videtur, erat harmonia, quippe quæ ex ſchola Pythagorica profecta, ἀσώματον καὶ ἁρμονίαν οὐσίαν τῆς τοῦ σώματος μίξεως conjungebat. Imo hæc de qua hic agitur notio, Platonis ac Ariſtotelis ætate, vulgo potius hominum qui de anima diſputabant, τοῖς nempe, uti loquitur Ariſtoteles, ἐν κοινῷ γινομένοις λόγοις, communis fuiſſe videtur, & a male intellecta Pythagoræ ſententia (quod exiſtimat Plotinus ap. *Euſeb. Præp. Evang.* p. 834.) ortum forſan duxiſſe, quam ulli philoſophorum diſciplinæ propria fuiſſe. Dicæarchus nempe & Ariſtoxenus Muſicus, Ariſtotelis auditores, (hi enim non multum a ſe invicem diſſenſiſſe videntur) tanquam ipſius propemodum auctores a Cicerone, Plutarcho, aliiſque celebrantur. Ipſam autem opinionem ita exprimit Lucretius,

——— Multa quidem ſapientum turba putarunt
Senſum animi certa non eſſe in parte locatum;
Verum habitum quendam vitalem corporis eſſe,
Harmoniam Graii quam dicunt; quod faciat nos
Vivere cum ſenſu, nulla cum in parte ſiet Mens:
Ut bona ſæpe Valetudo cum dicitur eſſe
Corporis, & non eſt tamen hæc pars ulla valentis:
Sic Animi ſenſum non certa parte reponunt.

L. 3. v. 98—105. Vide item Ciceronem in *Tuſc. Diſp.* L. 1. 10. & ejuſdem *Academ.* L. 2. 39. auctoreſque ibi a Cl. Daviſio laudatos.

Ibid. δῆλον ὅτι] δηλονότι *Ald. Baſ.* & *Ficinus.*

P. 232. ἀλλά γε δή] Potius, ni fallor, ἀλλ' ἄγε δή, uti legiſſe videntur *Ariſtip.* & *Ficinus*

Ibid. τί ἦν τὸ σὲ αὖ ῥάπτον] Omnino cum *Turneb.* probante item Stephano, lege τί ἦν ὃ σὲ αὖ ῥάπτον &c. niſi alteram Stephani conjecturam, τί ἦν τὸ σὲ αὖ ῥαπτὸν ὃ &c. malis.

P. 233. οὐκ ἀνλιπαθεμαν] Vide annon potius ſcribendum ſit ἐκ ἀναπαθεμαν cui verbo ſignificationem huic loco valde aptam, tribuit hic ſcriptor, (ſicut & alii quidam ex quibus eſt Xenophon) cum alibi, tum in *Gorgia*, alia tamen conſtructione, καὶ ἐγωγε ἐθέλω τοῦτ' ὡμολογημένον, εἰ τι σοὶ δοκεῖ μὴ καλῶς ὡμολογῆσθαι, ἀναθέσθαι ὅ, τι ἂν σὺ βούλῃ. Videtur certe & Ficinus hanc lectionem ſequi, quippe qui vertit, *Haud equidem retracto quin belliſſime dictum fuerit.* STEPH. — Hanc emendationem confirmat *Turneb.* & *Olympiod.* Notat item Suidas de verbo ἀναθέσθαι quod πολύ ἐστι (in ſimili nimirum ſenſu) παρὰ Πλάτωνι τῷ φιλοσόφῳ.

Ibid. ὡς μὲ οὐκ ἰσχυρότερον] Forſan ὡς MENTOI οὐκ. STEPH.

Ibid. φαίη ὁ λόγος] ratio ſcilicet a Socrate ſupra uſurpata.

Ibid. ἔστι που ἴσως] Potius ἔστι που σῶς.

P. 234. ἀνερωτῶμεν πότερον] Ita *Baſ.* 2. & *Ariſtippi*, *Ficini* ac *Stephani* MSS. Vulgo ἀνερωτῶ.

P. 235. ἀλλα γὰρ ἂν φαίην] φαίη *Ariſtip. Ficin.* & *Cornar.*

P. 236. μηκέτι ἐκεῖνο συ[χωροι] μηδέν τι pro μηκέτι *Steph.* MSS. συγχωρεῖ *Baſ.* 2.

Ibid.

Ibid. μὴ ἐ πονεῖν μόνον — ἀλλὰ καὶ] Voces μόνον & ἀλλὰ, quæ vulgo desunt, ex *Steph.* MSS. apposuimus.

Ibid. ἐδόνι πεθοήκει] Forte πεθοήκειν. STEPH.

P. 237. ἐς ἀπιστιαν καταῦαλεῖν] μεθαῦαλεῖν *Steph.* MSS. & *Baſ.* 2.

Ibid. καὶ αὐτὸ μοι] Ita *Ariſtip. Steph.* MSS. & *Baſ.* 2. Particula ἡ vulgo perperam deeſt.

P. 238. ἢ ἡ ἱκανῶς] Cum Stephano ἢ ἐ ἱκανῶς mallem.

P. 239. Αὔριον — κόμας ἀποκερῇ] Non ſolum Græcos ſed & alios quoque quamplurimos in funeribus amicorum, vel etiam in luctu qualicunque, comam detondere ſolitos, dudum notarunt qui de juſtis antiquorum funebribus egerunt. Hiſce addi poſſunt Hadr. Junius *de Coma* apud Gruterum, v 4. p. 522. Kuhn. & Perizon. ad *Ælian.* V. H. L. 7. 8. ut interpretes ad *Job.* I. 20. aliaque S. Scripturæ loca omittam.

Ibid. ἐάν πέρ γε ἡμῶν] ἡμῖν *Steph.* MSS. & *Baſ.* 2.

Ibid. ὥσπερ Ἀργεῖοι] Reſpicit, uti notat Dacierius, ad hæc Herodoti, Ἀργεῖοι μὲν νυν ἀπὸ τότε ἔτι χρόνε (infelici nempe cum Lacedæmoniis prælio) κατακειρόμενοι τὰς κεφαλὰς, πρότερον ἐπαναγκες κομῶντες, ἐποιήσαντο νόμον τε καὶ κατάρην, μὴ πρότερον θρέψειν κόμην Ἀργείων μηδένα, μηδὲ τὰς γυναῖκας σφι χρυσοφορήσειν, πρὶν ἂν Θυρέας ἀνακτήσωνται. L. 1. 82.

Ibid. πρὸς δύο οὐδὲ Ἡρακλῆς] De hujuſce παροιμίας origine hæc Suidas, φασὶν Ἡρακλέα ἥττε τὸν Ὀλυμπιακὸν ἀγῶνα, πιστεύσαντά τε τῇ ἑαυτοῦ δυνάμει, τῇ πρὸ τραίᾳ πένταθλοῖ πυκτεῦσαι πρὸς δύο, Τέλτον καὶ Εὔρυτον, τὲς Ποσειδῶνος καὶ Μολίονης παῖδας, καὶ ἀνελεῖν αὐτές· τῇ δὲ ὑστέρᾳ δὲ πάλιν ὁρμῆσαι πρὸς τινας δύο πυκτεύοντας, ἡττηθῆναι. Aliunde autem id, nempe ex fabuloſa ejus cum monſtris quibuſdam pugna, derivat Noſter in *Euthydem.* p. 297. ubi etiam ad Iolai in iis interficiendis auxilium, uti & hic, alludit.

Ibid. πρῶτον εὐλαβηθῶμεν] πρῶτον ΜΕΝ *Stob.*

P. 240. Οὐκοῦν, ἦ δ' ὅς, αἰσχρόν;] Pro αἰσχρὸν verbum αἰσθάνῃ legunt *Steph.* MSS. & *Cornarius.*

Ibid. τοῖς ἀνθρώποις] ἀνθρωπείοις *Steph.* MSS.

Ibid. πονηρὰς σφόδρα] σφόδρα cum ſequente ὀλίγους male connectunt *Edd. Baſ.* & *Stobæus.*

P. 241. μεταξὺ, πλείστους] ΤΟΥΣ πλείστους *Stob.* in Edd.

P. 242. ἀντιλογικοὺς] Vulgo ἀντιλόγους. Noſtram autem lectionem tuentur *Ariſtippi, Ficini* & *Steph.* MSS. *Edd. Ald. Baſ.* 1. *Turneb.* & rei denique ipſius de qua agitur natura. Quid enim αἰτιολόγοι cum hac σκεπτικῇ habent commune, quæ tamen ex frequenti nimis ἀντιλογικῆς τέχνης exercitio ſæpiſſime oriri deprehendatur?

Ibid. ὥσπερ ἐν Εὐρίπῳ] Ad proverbium uſque notiſſima eſt freti hujuſce fluxus ac refluxus inconſtantia. Hinc de Callia Eubœo Eſchines, πλείους περιπόμπους περὶ τὸν Εὐρίπε παρ' ὃν ᾤκει. *Orat. contra Cteſiph.* p. 57. At alia hujuſmodi infinita paſſim obvia.

Ibid. ὄντος δή τινος] ὄντος ΓΕ *Baſ.* 2.

Ibid.

Ibid. τότε σκιαν ἀπερῆ] Deſunt hæ voces in *Ald.* & *Baſ.* neque eas agnoſcit *Ariſtippus*, *Ficinus*, aut *Cornarius*.

Ibid. μὴ ἑαυτόν τις] Ante μὴ deeſſe videtur particula καὶ. M.

Ibid. τῶν τε ὄντων] Scribendum potius τ' ὄντων: pro quibus mendoſe in præced. editionibus ſcriptum eſt τ' ἀνόντων. STEPH. — Similiter legiſſe videtur *Ariſtippus*.

P. 244. ἡ ἄγνοια] ἄνοια *Ald. Baſ.* ἀμάθεια *Cornar.* & *Steph.* MSS.

Ibid. συνομολογήσατε] Ita *Ald.* & *Baſ.* Vulgo perperam συναμολογήσατε.

Ibid. τὸ κέντρον ἐγκαταλιπὼν] Noſter, quem non ſolum poetica ſæpiſſime adhibere ornamenta, ſed & ad poetas ipſos perpetuo reſpicere norunt quotquot in eorum ſcriptis hoſpites prorſus non ſunt, hic, ni fallor, inſignem Eupolidis locum ob oculos habuit. Is enim ita de Pericle,

Πειθώ τις ἐπεκάθιζεν ἐπὶ τοῖς χείλεσιν·
Οὕτως σκήλεϊ· κἠ μόνος τ' ῥητόρων
ΤΟ ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΓΚΑΤΕΛΙΠΕ τοῖς ἀκροωμένοις.

At quanto hoc Noſtri de Socrate jamjam morituro verius ſimul & elegantius? Quantum is iis ſimilior, quæ

——— *ſpicula cæca relinquunt,*
Affixæ venis, animaſque in vulnere ponunt?

P. 245. Πότερον ἂν &c.] Argumenta, quibus Socrates animam non eſſe harmoniam evincit, adjecto item uno alteroque, breviter deſcripſit Plotinus apud *Euſeb. Præp. Evang.* p. 835.

P. 246. ὅτι ἐ ταῦτα] ταυτὰ nobiſcum legiſſe videntur Ficinus & Cornarius.

Ibid. σοὶ ξυμῴδαίνει] ξυμῴδαίνοι *Ald. Baſ.*

Ibid. ὅταν φῇς μ'] Vulgo φῇς. Nos autem *Edd. Vett.* ſecuti ſumus.

P. 248. ὥσπερ αὐτῆς ἐστιν] Ita *Ariſtip. Ficin. Edd. Turneb. Steph.* aliæque. αὐτοῖς vero habent *Ald. Baſ.* & *Steph.* MSS. Cornarius interim legit ὧδις. — Nos, ſuadente loco ad quem hic reſpicit Simmias, nempe p. 205, 206. αὐτὴ potius reponendum cenſemus. M.

Ibid. ἄλλως πως ἔχειν &c.] Hoc argumento utitur (dicam? an abutitur, quippe qui non minus abſurde de anima ſtatuit?) Lucretius,

Sæpe utique in promptu Corpus, quod cernitur, ægrit,
Cum tamen ex alia lætamur parte latenti;
Et retro fit, uti contra ſit ſæpe viciſſim,
Cum miſer ex animo lætatur corpore toto.

L. 3. v. 107.

P. 247. ἁρμονία εἴη κ' πλείων] πλεῖον *Baſ.*

Ibid. ἀρετὴν — πότερον ἁρμονίαν] Ita ſtatuit Pythagoras, teſte *Laert.* L. 8. 33. & ſimiliter ejus diſcipuli in ipſorum *Fragment.* Ed. Gale, p. 30, 33, 45. Platonis hac de re dicta vide ſupra ad p. 164. & not. ad locum.

P. 250. ἔστιν ὅπι πλέον] ἔστιν ὅ, τι πλέον *Baſ.* 2. *Turneb.* Idem quoque, niſi cum Serrano ἔστιν ὅτι malis, legendum conjicit Stephanus. At ſatis ſana eſt lectio vulgata.

P. 251. πάσχειν ταῦτα] πάσχειν ΑΝ ταῦτα *Stob. Ecl.* uti nos legendum conjecimus.

P. 252. ὡς ἐ κφύμβλος] οἷον ἐ *Steph.* MSS. & *Baſ.* 2. At potius, præeunte *Stob. Ecl.* & *Ariſtip.* legendum οἷον — ἕλκειν. Certe niſi particulam ἐ deleas, neceſſe erit ut cum Stephano ἕλκῃ reponendum ſtatuas.

Ibid. ᾗ πάλοιλο] ᾗ ψάλοιλο *Stob. Ecl.*

P. 253. Στῆθος ᾧ &c.] Locum hunc ex *Odyſſ.* L. 20. v. 17, 18. petitum affert item Noſter *de Rep.* L. 4. p. 306. Ed. Cant. & exinde ſimiliter fere de animo ratiocinatur, ἐνταῦθα γὰρ δὴ σαφῶς ὡς ἕτερον ἑτέρῳ ἐπιπλῆττον πεποίηκεν Ομηρος, τὸ ἀναλογισάμενον περὶ βελτίονός τε καὶ χείρονος, τῷ ἀλογίστως θυμικῷ. Laudat etiam ibid. L. 3. p. 172.

Ibid. σωμάτος παθῶν] παθημάτων *Baſ.* 2. & *Stob. Ecl.*

Ibid. ἁρμονίαν τινὰ] Excepta duntaxat harmonia Pythagorica, quam in *Timæo* p. 37. probat, & quæ toto cœlo ab hac, uti ſupra ad p. 231. notavimus, diſcrepabat. Vide Proclum in *Timæum* L. 3. p. 178.

Ibid. ὅτε — Ομήρῳ θείῳ ποιητῇ] Hinc quantum ſemper Homeri apud Platonem valuit auctoritas, colligit Proclus in *Comm. ad Lib. de Rep.* p. 392.

P. 254. Αρμονίας — Θηβαϊκῆς] Reſpicit ad Amphionis, qui lyræ ſuæ harmonia muros Thebarum condidit, fabulam. Simmias itidem ficta ſua harmonia corpus humanum conſtituebat. DACIERIUS. — At aliud omnino ſecundum Olympiodorum, & uti ex verbis proxime ſequentibus ſatis patet, in animo habuit Socrates, ad Harmoniam nempe Veneris filiam & Cadmi uxorem, (de qua Heſiod. in *Theog.* v. 937, 975. Euripid. in *Phæniſſ.* v. 839. Apollod. *Mytholog.* p. 137. aliique) ob ipſius cum re de qua agebatur nominis ſimilitudinem, alludens. Tam Cebetis, quam Simmiæ objectiones cum imaginibus a communi ipſorum patria petitis comparat.

Ibid. τὸ Κάδμου] Cebetem quaſi Cadmum alterum exhibet, quod ex ipſius ſententia homines poſtquam humo conditi eſſent, tanquam dentes ſerpentis a Cadmo interfecti, alia quidem forma reviviſcerent, at brevi tamen, Cadmæorum inſtar hominum, omnino perirent.

Ibid. πάνυ μοι ἐν ἀτόπως] πάνυ μοῦτοι ἀτόπως *Steph.* MSS. πάνυ μοῦτοι ἔν ἀτόπως *Baſ.* 2.

Ibid. μὴ μέγα λέγε &c.] Similiter Homerus,

Ω Πολυθερσίδη φιλοκέρδιμε, μή πολε πάμπαν
Εἰκων ἀφραδίης μέγα εἰπεῖν, ἀλλα Θεοισι
Μῦθον ἐπιτρέψω, ἐπειὴ πολὺ φέρτεροί εἰσι.

Odyſſ. L. 22. v. 287 &c. φιλέει γὰ, ex vulgi veterum opinione, ὁ θεὸς τὰ ὑπερέχοντα πάντα κολούειν, uti dicit Artabanus apud *Herodot.* L. 7. 11. qui & notat maximum exercitum a minori nonnunquam ſuperari, ἐπάν σφι ὁ θεὸς ΦΘΟΝΗΣΑΣ φόβον ἐμβάλῃ. Hanc autem de θεῶν βασκανίᾳ notio-

notionem damnat Ariſtoteles in *Metaph.* L. 1. c. 2. p. 267. Vide item Plutarch. *de Herodot. Malignitate*, p. 857. De Nemeſi, quam huic ſuperba quæque frangendi provinciæ præfecerunt veteres, poetarum aliorumque dicta paſſim obvia.

P. 257. μετέωαλλον] μετέωαλον *Cyrillus.*

Ibid. σηπεδόνα πινὰ λάβῃ] Ne quis miretur, cur animalia σηπεδόνι nutriri dicantur. Κατὰ σῆψιν enim, ſecundum medicos, uti notat Athenæus, L. 7. c. 1. p. 276. ἡ πέψις, *putredine* nempe *cibi fit concoctio:* ideoque, inquit Galenus in *Hippocr. Aphoriſm.* L. 6. 1, παλαιά τις ἦν συνήθεια τοῦτοις τοῖς ἀνθρώποις ἄσηπτα καλεῖν, ἅπερ ἡμεῖς ἄπεπτα λέγομεν.

Ibid. ὥς τινες ἔλεγον] Inter alios medicorum princeps Hippocrates, qui ſemper, teſte Galeno *de Hippocr. & Platon. Placit.* L. 8. c. 7. dicere ſolebat, τὸ σύμφυτον θερμὸν, μίκτον ὄν, uti idem paulo infra, ὑπὸ θερμότητός τε καὶ ψυχρότητος, αἰτιώτατον εἶναι πάντων τῶν φυσικῶν ἔργων. Vide item Hippocratem ipſum, *de Diæta* L. 1. 11. ubi alimenti in ventre concoctionem διεξόδῳ πνεύματος ψυχροῦ καὶ θερμοῦ potiſſimum tribuit, & ex calore de quo ſupra Galenus, τὰ φυσικὰ animalium ἔργα derivat. Neque aliter Pythagoræi ſecundum Platonem in ipſius *Timæo* p. 77, 78, 79.

Ibid. τὸ αἷμά ἐστιν ᾧ φρονοῦμεν] Hoc Empedocli placuiſſe tradit Cicero in *Tuſc. Diſp.* L. 1. 9. & recentiores alii. Eum tamen ſanguinem, non ipſum eſſe animum, ſed animi duntaxat ſedem exiſtimaſſe recte notavit Cl. Daviſius; qui & hanc, de qua hic agitur, ſententiam Critiæ, famoſo iſti atheo ac triginta tyrannorum primipilo, auctore Ariſtotele *de Anim.* L. 1. 2. & ſuffragantibus veterum aliis, adjudicat.

Ibid. ἢ ὁ ἀὴρ] Anaximeni dogma hoc tribuit Plutarch. *de Placit. Philoſoph.* p. 876. itemque τοῖς ἀπὸ Ἀναξαγόρου, p. 898. Anaximandro autem, Anaximeni, Anaxagoræ & Archelao, Theodoret. *Therapeut.* p. 545. Idem denique Diogeni (nempe Apolloniatæ,) uti & aliis quibuſdem, placuiſſe tradit Ariſtot. *de Anim.* L. 1. c. 2.

Ibid. ἢ τὸ πῦρ] Ex Heracliti ejuſque diſcipulorum ſententia. Hujuſmodi enim ipſius ἀναθυμίασιν apud Ariſtot. *de Anim.* L. 1. c. 2. fuiſſe conſtanter tradunt veteres. Leucippus quoque & Democritus, teſte ibidem Ariſtotele, πῦρ τι καὶ θερμὸν φασιν αὐτὴν εἶναι, animamque & ignem ex atomis ſimilibus conſtituunt. Nec prætereundus eſt Hippocrates, qui, utpote & ipſe Heracliticus, de eo qui homini ineſt calore, ἐν τούτῳ (inquit) ψυχὴ, νόος, φρόνησις, αὔξησις &c. — τοῦτο πάντα δρᾷ πάντος κυβερνᾷ. *De Diæt.* L. 1. 11. Stoicos denique Heraclitum hac in re, uti & in phyſicis pleriſque ejus dogmatibus, ſecutos eſſe notiſſimum eſt.

Ibid. Καὶ αὖ τούτων] αὐτῶν τοιούτων *Cyrill.*

P. 258. ὡς δὴ ἐμαυτῷ] ὡς ΓΕ *Euſeb.* & *Cyrill.*

Ibid. ἐδόκουν) τότε] ἐδόκουν ποτὲ *Cyrill.*

Ibid. ἃ πρὸ ϛ'] ἃ πρὸ τούτων *Cyrill.* Ed. Spanhem. ἃ πρόπερον idem, Ed. Aubert.

Ibid. τὰ αὐτῶν οἰκεῖα ἐκφύσις] Hæc a Socrate ſecundum vulgarem iſtam Anaxagoræ doctrinam dicta videntur. Ita enim de ejus hac in re ſententia Plutarchus, Ἔδοξε γὰρ αὐτῷ ἀπορώτατον εἶναι, πῶς ἐκ τοῦ μὴ ὄντος δύναταί τι γίνεσθαι, ἢ φθείρεσθαι εἰς τὸ μὴ ὄν. τροφὴν γοῦν προσφερόμεθα ἁπλῆν ἢ μονοειδῆ, οἷον τὸ Δημήτριον ἄρτον, τὸ ὕδωρ πίνομεν· ἐκ δὲ τούτων ἡ τροφῆς τρέφει θρίξ, φλὲψ, ἀρτηρία, νεῦρα, ὀστᾶ, ἢ τὰ λοιπὰ μόρια. τούτων οὖν γινομένων, ὁμολογητέον ἐστὶν ὅτι ἐν τῇ τροφῇ τῇ προσφερομένῃ πάντα ἐστὶ τὰ ὄντα, ἢ ἐκ τοῦ ὄντων πάντα αὔξεται, ἢ ἐν ἐκείνῃ ἐστὶ τῇ τροφῇ μόρια αἵματος γλυκέος, καὶ νεύρων ἢ ὀστέων, &c. *De Placit. Philoſ.* L. 1. c. 3. Similiterque de Anaxagora Lucretius,

Oſſa videlicet e pauxillis atque minutis
Oſſibu': ſic & de pauxillis atque minutis
Viſceribus Viſcus gigni; Sanguenque creari,
Sanguinis inter ſe multis coeuntibu' guttis.

L. 1. v. 835 &c.

Idemque, obſcurius licet, Ariſtot. in *Phyſ.* L. 3. c. 4. & in L. 1. *de Gen. & Corrupt.* prope init. Vide etiam quæ nos ſupra ad p. 194. de Anaxagora notavimus.

P. 259. αὕτη αὖ αἰτία] αὐτὴ αὖ αἰτία *Ariſtip.*

Ibid. ἐναντίαι γὰρ γίγνει) &c.] Εἰ πάναντία εἴδη αἰτία ἔσται αὐτῶν ἔσται ἂν γένοιτο, πῶς ἥ τε σιώδος καὶ ἡ ᾠδὴ ἐναντίαι ὄσαι τὸ αὐτὸ ποιῆσαι; Olymp.

Ibid. γίγνει) ἡ τότε αἰτία] γίγνει) τότε ἡ τότε *Baſ.* 2.

P. 260. ἄλλο οὐδὲν, ἐνὶ λόγῳ] ἐν ὀλίγῳ *Ald. Baſ.* ἄλλο οὐδὲ ἓν ὀλίγου *Turneb.*

Ibid. λέγοντος ὡς ἄρα νοῦς &c.] Hoc in initio operis ſui ab Anaxagora dictum fuiſſe ſupra in not. ad p. 194. monuimus. Tantamque is exinde famam conſequebatur, ut Νοῦς ideo ipſemet, teſte Laertio in ejus *Vita*, aliiſque, cognominatus eſſet; & cum cæteris Ionicæ diſciplinæ philoſophis comparatus, οἷον νήφων (uti loquitur Ariſtoteles in *Metaph.* L. 1. c. 3.) ἐφάνη παρ' ἀκρῆ λέγοντας τοὺς πρότερον. Hujuſce autem ſententiæ Hermotimum Clazomenium auctorem ſecundum nonnullos fuiſſe tradit idem ibid. An vero Thales etiam idem antea dixiſſet, vide *Cudworth.* p. 123, 124. auctoreſque a Daviſio ad *Cic. de Nat. Deor.* L. 1. 11. laudatos.

Ibid. ἔκφασιν τιθέναι ταύτῃ] Non τιθέναι apud *Euſeb.* legitur, ſed τιθέντα, quod participium tamen ut recipi poſſet, expungenda eſſet copulativa particula ante ἔκφασιν. Steph. — At tali minime opus eſt mutatione.

Ibid. ὅπη γίγνεται] ὅπη ἢ γίγνεται *Euſeb.*

P. 261. πλατεῖά ἐστιν ἡ τροχοειδὴς] Hac enim in re duo iſti qui Anaxagoram in Schola Ionica proxime anteceſſerant, Anaximander & Anaximenes, diſſentiebant, hic terram πλατεῖαν ſive τραπεζοειδῆ eſſe ſtatuens, ille κίονι ſive cylindro, quam figuram vox τροχοειδὴς poteſt denotare, eam aſſimilans. Vide Plutarch. *de Plac. Philoſ.* L. 3. c. 10. Euſeb. *Præp. Evang.* L. 1. 8. & *Hiſt. Philoſ.* Galeno falſo aſcriptam.

Laer-

Laertius tamen Thaletis opinionem, terram ſcilicet σφαιροειδῆ eſſe, quæ & hoc ſenſu τροχοῦλη recte dicatur, Anaximandro tribuit. Anaximenis notionem, uti infra videbimus, ſequebatur Anaxagoras.

Ibid. ἐν ὑγρῷ μέσῳ] Secundum vulgo receptam in Schola Ionica, & ab aliis etiam quibuſdam philoſophis, doctrinam.

Ibid. παρεσκευάσμην ὡς ἐκεῖθ' ὑποθησόμενος] παρεσκευασάμην ὡς οὐκέτι ποθέσων, *Euſtath. in Odyſſ.* L. 2. p. 1450. ubi hunc locum, ex memoria, ut videtur, laudat, ut ποθέσω pro ποθήσω Atticum eſſe oſtendat.

P. 262. ἐκάστῳ ἓν αὐτὸν] αὐτῶν *Euſeb.* in Edd. Deeſt vero pronomen hoc in ejus MS.

Ibid. Ἀπὸ δὴ θαυμαστῆς] Ὑπὸ δὴ mavult Stephanus, atque ita locum hunc interpretatur, *A mirifica illa ſpe ducebar, quum ecce in illo legendo progrediens* &c. Similiterque Ficinus. At potius cum Serrano & Dacierio vulgatam lectionem, quæ alium prorſus ſenſum exhibet, ſequendam judico. Verba enim ᾠχόμην φερόμενος hominem qui votis ſuis excidit, & a curſu inſtituto deturbatur, magis proprie denotant, quam eum qui ſpe aliqua in eo proſequendo ducitur.

Ibid. ἐπειδὴ σοφίαν] ἐπεὶ ἦ *Euſeb.*

Ibid. τῷ μὲ νῷ ἑδὲν χρώμενον] Eandem prorſus de eo ſententiam fert Ariſtoteles, Ἀναξαγόρας μηχανῇ χρῆται τῷ Νῷ πρὸς τὴν κοσμοποιΐαν· καὶ ὅταν ἀπορήσῃ διὰ τίν' αἰτίαν ἐξ ἀνάγκης ἐστί, τότε ἕλκει αὐτόν· ἐν ἓ τοῖς ἄλλοις πάντα μᾶλλον αἰτιᾶται τῶν γινομένων ἢ Νοῦν. *Metaphyſ.* L. 1. 4. Et itidem, ut recentiores alios omittam, Clem. Alexandrinus, Καὶ Ἀναξαγόρας σοφῶτερον ἐπέστησε τὸν Νοῦν τοῖς πράγμασιν· ἀλλ' ἑδὲ οὗτος ἐτήρησε τὴν ἀξίαν τὴν ποιητικήν, δίνας τινὰς ἀνοήτους ἀναζωγραφῶν σὺν τῇ τοῦ Νοῦ ἀπραξίᾳ τε καὶ ἀνοίᾳ. *Strom.* L. 2. p. 364. Vide item Noſtrum *de Leg.* L. 12. p. 967.

Ibid. ὥσπερ ἄν τις λέγων] ὥσπερ ἂν ΕΙ τις *Euſeb.*

P. 263. ὧν πράττω] πράττει *Euſeb.* MS. πράττοι idem, Ed. Steph.

Ibid. φωνάς τε καὶ ἀέρας] Varias hujuſcemodi de Vocis cauſa opiniones, quales hic ridet Socrates, vide apud Plutarchum *de Plac. Philoſ.* p. 902. alibique.

P. 264. ταύτῃ νῷ πράττω] ταῦθ' ἃ νῷ *Euſeb.* in Ed. ταῦτα ἃ νῦν idem in MS. Perperam utrumque.

Ibid. τὸ γὰρ μὴ διελέσθαι] Inſerendum hic videtur verbum aliquod. Forſan reponendum τὸ γὸ ΑΝ ΕΙΗ μὴ διελέσθαι &c. M.

Ibid. τὸ γὸ μὴ διελέσθαι οἷόντ' &c.] Similiter prorſus Noſter in *Timæo*, ubi poſtquam ignem aliaſque phyſicas quaſdam & ſecundas, quas vocant, cauſas enumeraſſet, hæc ſummo digniſſima philoſopho habet, Ταῦτ' ἂν πάντ' ἐστὶ τὰ ξυναίτια, οἷς θεὸς ὑπηρετοῦσι χρῆται, τὴν δ' ἀρίστην κατὰ τὸ δυνατὸν ἰδέαν ἀποτελῶν. δοξάζεται δ' ὑπὸ τῶν πολλῶν οὐ ξυναίτια ἀλλ' αἴτια εἶναι τῶν πάντων, ψύχοντα καὶ θερμαίνοντα, πηγνύντα τε καὶ ἀραιοῦντα, καὶ ὅσα τοιαῦτα ἀπεργαζόμενα. λόγον δ' οὐδένα οὐδὲ νοῦν εἰς οὐδὲν δυνατὸν ἔχειν ἐστί. *Tim.* p. 46.

Ibid.

Ibid. ἀλλοτρίῳ ὄμματι] ὀνόματι, uti nos legendum conjecimus, habent Ficini *Codd.* & *Stob.* in *Ecl.*

Ibid. ὁ μέν τις δίνην &c.] Non incelebris hæc inter Ionicæ disciplinæ philosophos, aliosque quotquot Terram in mundi medio ponebant, erat quæstio, quanam vi sede sua maneat; cujus rei duas, quæ tunc temporis potissimum assignabantur, causas hic perstringit Socrates. Primam Empedocli tribuit Aristoteles, Οἱ δὲ, ὥσπερ Ἐμπεδοκλῆς, τὴν τοῦ οὐρανοῦ φορὰν κύκλῳ θεισθέσαν καὶ θᾶττον φερομένην, τὴν τῆς γῆς φορὰν κωλύειν· καθάπερ τὸ ἐν τοῖς κυάθοις ὕδωρ. καὶ γὰρ τοῦτο, κύκλῳ τοῦ κυάθου φερομένου, πολλάκις κάτω τοῦ χαλκοῦ γινόμενον, ὅμως ἀ φέρεται, κάτω πεφυκὸς φέρεσθαι, διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. *De Cœlo* L. 2. 13. De ea vero, quæ hic proxime sequitur, altera, idem ibid. Ἀναξιμένης δὲ καὶ Ἀναξαγόρας καὶ Δημόκριτος τὸ πλάτος αἴτιον εἶναί φασι τοῦ μένειν αὐτήν. ἀ γὰρ τέμνειν ἀλλ' ἐπιπωμάζειν τὸν ἀέρα τὸν κάτωθεν· ὥσπερ φαίνεται τὰ πλάτος ἔχοντα τῶν σωμάτων ποιοῦν. ταῦτα γὰρ καὶ πρὸς τὰς ἀνέμους ἔχει δυσκινήτως διὰ τὴν ἀντέρεισιν. ταυτὸ δὴ τοῦτο ποιεῖν τῷ πλάτει φασὶ τὴν γῆν πρὸς τὸν ὑποκείμενον ἀέρα· τὸν δ' ὑπ' ἔχοντα μεταξὺ τόπον ἱκανὸν, ἀῤῥοον τῷ κάτωθεν ἠρεμεῖν, &c. Secundum Thaletem vero, ut id obiter notem, infinitæ aquarum congeriei (unde isti omnia) ligni instar, innatat Terra.

P. 265. ὥσπερ καρδόπῳ πλακείᾳ] Recte hic ad istorum de Terræ forma opinionem exprimendam latæ cujusdam καρδόπου sive mactræ imagine utitur Socrates. Anaxagoras enim (neque hac in re a cæteris supra memoratis dissentire videtur) teste auctore *Lib. de Philosoph.* Origeni falso adscripti, statuebat εἶναι αὐτὴν κοιλὴν, καὶ ἔχειν ὕδωρ ἐν τοῖς κοιλώμασι, vel, uti tradit Laert. in ejus *Vita*, ἐπὶ τῆς πλατείας οὔσης τὴν χύλακα ὑποσῆναι. Et similiter, secundum auctorem primo memoratum, Archelaus ejus discipulus & Socratis in Physicis præceptor eam tanquam κύκλῳ ἴσ ὄσαν ὑψηλὴν, μέσον δὲ κοίλην exhibebat.

Ibid. ἀέρα ὑπερείδει] Quidni ad hanc præceptoris sui opinionem Euripidem, Scenicum illum, uti vulgo audit, Philosophum, in *Troad.* 884 &c. occulte respicere dicamus?

Ω γῆς ὄχημα, καὶπὶ γῆς ἔχων ἕδραν,
Ὅστις ποτ' εἶ σὺ δυσπάρος εἰδέναι,
Ζεύς, &c.

Ibid. βέλτιστα αὐτὰ τεθῆναι] Ita suffragante *Aristip. Bas.* 2. & *Euseb.* edidi. Ficinus legisse videtur αὐτήν. Utrovis forsan modo recte satis. Vulgatæ certe lectioni, quæ αὐτῶν exhibet, præstat utraque.

Ibid. ἐγὼ μὲν ἂν τοιαύτης] ΤΗΣ τοιαύτης *Bas.* 2.

Ibid. ὅπη ποτὲ ἔχῃ] ἔχει *Ald. Bas.*

Ibid. τὸν δεύτερον πλοῦν] De dicto hoc παροιμιώδει ita in *Thrasyleonte* Menander, Ed. Cler. p. 86.

Ὁ δεύτερος πλοῦς ἐστὶ δήπου λεγόμενος,
Ἂν δυστυχῇ τις πρῶτον, ἐν κώπαισι πλεῖν.

ubi, si ab omnibus doctorum ad locum conjecturis liceat recedere, versum secundum ita emendandum censeo.

Αν

Αν ἀποτύχῃ τὶς ΟΥΡΙΟΥ, κώπαισι πλεῖν.

Quod ſuadet hoc Euſtath. in *Odyſſ.* L. 2. ad finem p. 1453, δεύτερος πλοῦς λέγεται, ὅτε ἀποτυχών τις ΟΥΡΙΟΥ κώπαις πλέει. Hinc autem facili tranſlatione generatim, uti notat Phavorinus, dicitur ἐπὶ τῶν ἀσφαλῶς τε πραττόντων· καθόσον οἱ ἀμφιβάλλοντες καὶ τὸ βέλτιον πλοῦν ἀσφαλῶς παρασκευάζονται καὶ τὸ δεύτερον.

Ibid. ἣν πεφυσ[μάτευμαι] Corruptus videtur hic locus. Ficinus pronomen ἣν non agnoſcit, & poſt πεφυσμάτευμαι plenius diſtinguit. At melius, opinor, procedet oratio, ſi mecum pro ἣν reſcribas ᾗ, cui ſuffragari videtur *Ariſtip.*

P. 267. Ὃ εἶμι πάλιν &c.] Vide quæ ſupra in not. ad pagg. 176. & 198. obſervavimus.

Ibid. διὸλ μετέχει] Ἐν τῷ Φαίδωνι ἔτω λέγει, ὡς καὶ ἓν εἶναι καὶ ἓν γίγνεσθαι αἴτια τὰ εἴδη ἐστί. καίτοι τῶν εἰδῶν ὄντων, ὅμως ἃ γίγνεται τὰ μετέχοντα, ἂν μὴ ᾖ τὸ κινῆσον· καὶ πολλὰ γίγνεται ἕτερα, οἷον οἰκία καὶ δακτύλιος, ὧν ἃ φαμὲν εἴδη εἶναι, &c. Ariſtot. in *Metaph.* L. 1. c. 7. idemque ibid. τὸ δὲ λέγειν παραδείγματα αὐτὰ [nempe τὰ εἴδη] εἶναι, uti Noſter in *Timæo*) καὶ μετέχειν αὐτῶν τἄλλα, κενολογεῖν ἐστι, καὶ μεταφορὰς λέγειν ποιητικάς. Eademque infra L. 11. c. 5. occurrunt. Hujuſce vero μετοχῆς ſuæ meminit Noſter in *Phædro* p. 211. Laudat item paſſim ejus diſcipuli.

P. 268. ἃ γὰρ ἔτι τοῦτο διϊχνεύζομαι] Hinc notat Ariſtoteles, τὴν μέντοι μέθεξιν, — ἥτις ἂν εἴη, τῶν εἰδῶν, ἀφεῖσαν ἐν κοινῷ ζητεῖν. *Metaph.* L. 1. c. 6. p. 272.

P. 270. τὴν πρόσθεσιν αἰτίαν &c.] Conf. Noſtrum ſupra p. 258, 259. & vide quæ de hac re fuſius diſputat Ariſtoteles, *Metaphyſ.* L. 11. c. 6, 7 & ſeq.

Ibid. ἢ ἀφαιρέσεις, τὴν φύσιν] ἢ ἀφαιρέσεως *Baſ.* 2.

Ibid. ὅτι οὐκ οἶδα] ὅτι οὐκ οἰόμεθα *Baſ.* 2.

P. 272. Ἀλλὰ γὰρ &c.] Stephanum hic ſecuti ſumus. At potius cum *Ficino* & *Edd. Vett.* hæc affirmative ſine interrogatione accipienda ſunt.

P. 273. σμικρότητα παρέχων] σμικρότητα ὑπερέχων *Edd. Vett. Ariſtip.* & *Ficinus.*

P. 275. Οὐδ', ἔφη ὁ Κέβης] Οὐδ' αὖ, ἔφη *Baſ.* 2.

Ibid. Ἔτι δή μοι καὶ τόδε &c.] Καὶ εἴδη παρέλαβε καὶ τὰ σωματοειδῆ εἴδεσι, ἵνα μὴ διαφύγῃ τὰς ὑποθέσεις ἡ ψυχή, εἴτις ἁπλῆν ζωὴν ὑποθοῖτο, καθάπερ τὰ ἁπλᾶ εἴδη, τὸ αὐτὸ θερμὸν καὶ τὸ αὐτὸ ψυχρὸν, οὔτε ἔσεσθαι μὴ ζωῆς ἐσομένην, καθάπερ τὸ πῦρ μὴ θερμότητος ἔσεσθαι. OLYMP.

P. 276. θερμόν τι καλεῖς] Ita *Ald. Baſ. Ariſtip.* & Ficini *Codd.* Vulgo autem καλεῖν & cum verbo σημαίνειν conſtructum.

Ibid. ἐν τοῖς ᾧ ἔπος] ἐν τῷδε Ficini *Codd.* & *Baſ.* 2.

P. 277. τῷ τε αὐτῆς ὀνόματι] Scribendum αὑτῆς, quum intelligendum ſit τῷ ἑαυτῆς ὀνόματι. STEPH. — Ita etiam *Ariſtip* & *Ficinus*, cujus hic verſionem ſecuti ſumus.

P. 278. τὴν αὐτὸ ἰδέαν] Ita *Ald. Baſ.* Vulgo αὐτῷ.

Ibid. ἐναντίαν αὐτῇ δέχεσθαι] Miſere hic in *Edd. Vett.* turbata omnia.

ἐναν-

ἐναντίᾳ αὐτῷ δῆνος, *Ald. Baſ.* 1. ſimiliterque *Turneb.* & *Baſ.* 2. niſi quod illa pro δῆνος habet δεῖνος, hæc vero ἀεὶ τινός. Ficinus denique, *ſed etiam contrario illi ſit opus.*

P. 279. ἢ ἂν τοῦτο ἀπεργάζῃ)] Ita *Ald. Baſ.* & *Ariſtip.* Vulgo ἢ ἂν &c.

Ibid. Εἰργάζετο δέ με ἡ θεραπή; Mallem hic, deleto articulo ἡ, verbum ἐργάζετο paſſive accipere. M. — Similiterque in verſione ſua *Ariſtippus.*

Ibid. ἐπὶ τὰ τρία ἄρα] Ita *Ald. Baſ.* Vulgo.

Ibid. ἔλεγον ὥρισμαι] *Edd. Vett. Ariſtip.* & *Ficinus* ὁρίσασθαι.

P. 280. ἐφ' ὅ, τι ἂν αὐτὸ ᾖ] ἐφ' ὅ, τῳ ἂν αὐτῷ ᾖ *Steph.* MSS. & ſimiliter *Ariſtip.* & *Cornar.* niſi quod αὐτὸ habent.

Ibid. τὸ ἐπιφερόμενον] Τοῦτ' ἔστι, ὃ συμπεφυκότος αὐτῷ ἄδικος. OLYMP.

Ibid. τὸ διπλάσιον] *ſit licet* quinarii *duplum*; vel *quippe quod duplum eſt.* Duplum enim numeri cujuſque integri neceſſario ἄρτιον eſt.

Ibid. ἄλλῳ ἐναντίον] nempe τῷ ἡμίσει.

Ibid. ἀλλὰ ἄλλο, μεμιγμένος ἐμὲ] ἀλλὰ μεμιγμένος ἐμὲ *Ariſtip.* & *Cornar.*

P. 281. ᾧ ἂν τί ἐν τῷ σώματι] Videndum annon ſcribendum ſit, ᾧ ἂν τὶ σώματι ἐγγένηται, aut certe ᾧ ἂν σώματί τι ἐγγένηται, ut paulo poſt legitur: qua etiam forma poſtea ᾧ ἂν ἀριθμῷ τὶ ἐγγένηται. Mutato autem duntaxat accentu, ſi ſcribamus ὃ ἄν τι ἐν τῷ σώματι ἐγγένῃ), videndum an ita defendi poſſit, ut dicamus implicitas eſſe has particulas; & dictum eſſe ὃ ἄν τι ἐν τῷ σώματι ἐγγένῃ), pro ὅ, τι ἂν ἐν τῷ σώματι ἐγγένηται. Sed enim potius ſcripſiſſet, ut opinor, τὶ ὃ ἂν ἐν σώματι ἐγγένῃ), (id eſt, τί ἐστιν ἐκεῖνο ὃ ἐὰν ἐγγένηται σώματι) ideo vel hanc lectionem vel primam illam genuinam eſſe arbitror. STEPH. — ὃ ἄν τι *Edd. Vett.* & itidem infra, ubi pro ᾧ ſæpius occurrit ὃ. Primam autem ipſe Stephani conjecturam veriſſimam arbitror. Voculas enim ἐν τῷ ex vitioſa præcedentium ἂν τὶ repetitione ortas verisimile eſt.

Ibid. Οὐκοῦν ἡ ψυχὴ &c] Ἡ ἀπόδειξις ἐκ τῶν ὑποθέσεων τοιῴδε συλλογισμῷ. ἡ ψυχὴ ᾧ ἂν παρῇ ζωὴν τούτῳ ἐπιφέρει. πᾶν δὲ ὃ ἐπιφέρει τι, ἄθανατόν ἐστι καὶ ἐναντίᾳ αὐτῷ. ἡ ψυχὴ ἄρα ἀθάνατος ἐστι καὶ ἐναντίᾳ ᾧ ἐπιφέρει. τὸ ἐναντίον ἐστὶν ἃ ἐπιφέρει, θανάτῳ. ἡ ψυχὴ ἄρα ἀθάνατος θανάτου. OLYMP. Conf. item Xenoph. K. Π. Ed. 4°. p. 655. Max. Tyr. Ed. Nov. *Diſſ.* 15. 5. & Alcin. *de Doct. Plat.* c. 25. ſub. init.

P. 284. κἀίδιον ὄν] Particulam κἀ non agnoſcunt. *Ald. Baſ.* 1. *Stob.* in *Ecl.* aut *Ficinus.* In *Baſ.* 2. deeſt ὄν.

Ibid. ἀνθρώπων γε] ἀνθρώπων TE γε *Ald. Baſ.* & *Stob.* in *Ecl.*

P. 285. Ἀλλὰ μήν, ἦ δ' ὅς &c.] Hujuſce Simmiæ reſponſionis gemina fere eſt illa, quam de hac ipſa re a diſputantium altero in *Tuſc. Diſp.* L. 1. 11. prolatam fingit Cicero. Poſtquam enim ab illo altero, qui animi immortalitatem tuebatur, dictum eſſet, *Quid tibi ergo opera noſtra opus eſt? num eloquentia Platonem ſuperare poſſumus? Evolve diligenter ejus eum librum qui eſt de Animo: amplius quod deſideres, nihil erit:* Is, noſtri inſtar Simmiæ, reſpondet; *Feci mehercule, & quidem ſæpius, ſed neſcio quomodo, dum lego, adſentior: eum poſui librum, & mecum ipſe*

Je de immortalitate animorum cœpi cogitare, adſenſio illa omnis elabitur. Quod cum ita ſit, atque hunc Noſtri locum ob oculos habuiſſe videatur Cicero, minus forſan neceſſe eſt, ut cum Viro Eruditiſſimo *(Div. Leg. Moſ.* L. 3. ſ. 3.) hæc ab eo ideo dici exiſtimemus, quoniam ſinceri nihil de animorum immortalitate, ſi Platonis ipſius ſententiam ſpectes, in hoc dialogo continetur, ſed ficta hic ac fucata omnia, & ad fidem τῶν ἔξω duntaxat captandam ſpecioſe compoſita. Alia nempe hic diſerte indicatur ratio, cur diſcipuli Ciceroniani, cum librum poſuiſſet, & *ſecum ipſe* de immortalitate animorum cœpiſſet cogitare, adſenſio illa omnis elabatur. Quidni enim is cum Simmia noſtro, utcunque, dum Phædonem legit, ἐκ ἔχῃ ὅπῃ ἀπιστῇ, ideoque adſentiri cogatur; cum tamen, libro amoto, τὸ περὶ ὧν οἱ λόγοι εἰσὶ μέγεθος, καὶ ἡ ἀνθρωπίνη ἀσθένεια ipſius obverſentur animo, totus in hiſce cogitationibus hæreat, omnemque demum rei ſupra ipſius, ut videtur, captum poſitæ fidem paulatim deroget?

P. 286. καὶ εἰ πιστὰ ἡμῖν] ὑμῖν *Ariſtip.* & *Ficin.*

Ibid. Ἀλλὰ τόδε, ἔφη, &c.] Ὅτι τριῶν μερῶν ὄντων τοῦ λόγου, τὸ τρίτον ἐστὶν ἡ νεκυία. ὅτι σκηπτὸς τῷ διαλόγῳ τὴν χωρισὴν ἀποδοῦναι διαγωγὴν ψυχῶν ἀπὸ τοῦδε τοῦ σώματος, τὸ μὲν πρῶτον καὶ τέλειον βίον, καὶ τὸ [lege τὸν] καὶ τὸ μέσον καὶ τὸ τελευταῖον. τὰ [lege ὅτι] ὁ πάντα μυθικῶς λέγει, ἀλλ' ἔνια καὶ σπασμωδῶς. ὅτι τριμερὴς ὁ μῦθος· τὸ μὲν πρῶτον, ἕνωσις τοῦ ἐπιλόγου πρὸς τὰς προθεσπίσεις· τὸ δὲ δεύτερον, προφήτησις τῆς ὅσα καὶ οἷα τυγχάνει ὄντα· τὸ δὲ τρίτον, διανομὴ τῶν ψυχῶν εἰς τὰς προσηκούσας λέξεις. [l. λήξεις] ὅτι ἐκ τριῶν ἡ νεκυία συνέστηκεν, [ſupple ἐκ τῶν δικαζόντων,] ἐκ τῶν δικαζομένων, ἐκ τῶν τόπων ἐν οἷς ταῦτα. τριῶν δὲ ὄντων νεκυίων καὶ ἐκφάσης τῶν εἰρημένων τριῶν μεμνημένης, ἡ μὲν περὶ δὲ τόπος μᾶλλον ποιεῖ τὸν λόγον, ἡ δὲ ἐν Γοργίᾳ περὶ τῶν δικαζόντων, ἡ δὲ ἐν Πολιτείᾳ περὶ τῶν δικαζομένων. OLYMP. — Similes de inferis fabulæ, quarum hic meminit Olympiodorus, extant in *Gorgia* p. 523. & ſeq. itemque in L. 10. *de Rep.* Ed. Cant. a p. 337. uſque ad finem.

P. 287. ὁ ἐκάστου δαίμων] De Geniis hiſce ſecundum veterum theologiam ita luculentiſſimus ipſius auctor Heſiodus,

Τοὶ μὲν δαίμονές εἰσι, Διὸς μεγάλου διὰ βουλὰς,
Ἐσθλοὶ, ἐπιχθόνιοι, φύλακες θνητῶν ἀνθρώπων·
Οἵ ῥα φυλάσσουσίν τε δίκας καὶ σχέτλια ἔργα,
Ἠέρα ἑσσάμενοι, πάντῃ φοιτῶντες ἐπ' αἶαν.

Opp. & Dies, v. 122 & ſeq. & ſimiliter ibid. v. 252. Notiſſimum eſt etiam illud Menandri,

Ἅπαντι δαίμων ἀνδρὶ συμπαραστατεῖ
Εὐθὺς γεγονότι, συναγωγὸς καὶ βίου
Ἀγαθός.

Hiſce addas Cebetem in *Tabula*, & Noſtrum in *Cratylo* p. 397. in *Sympoſ.* p. 202. & in *Timæo* p. 40. At infinitum eſſet varia auctorum hac de re loca recenſere. Dudum etiam id præſtiterunt quamplurimi.

Ibid. ἐκεῖ ὧν δεῖ] ἐκείνων ὧν *Ariſtip. Steph.* MSS. & *Baſ.* 2.

Ibid. ὁ Αἰσχύλου Τήλεφος] De hoc dramate & loco hinc a Platone aliiſque

aliisque laudato, adi Meursium in *Æschylo* p. 27. & Stanleium in Not. ad ejus *Fragm.* p. 644.

Ibid. ἡ δ' οὔτε ἁπλῆ] Ο Σωκράτης δηλῶ δείκνυσι, φιλοσόφως μέ, ἀπὸ τῦ δεῖσθαι τὰς ψυχὰς τῶ ἡγεμόνων· μιᾶς γὰρ ἔσης οὐδὲ, μὴ ἂν δεηθῆναι τῶ ἀγόντων· ἱερατικῶς δὲ, ἀπὸ τῶ ἐν τριόδοις τιμῶν τὴν Ἑκάτης. OLYMP.

Ibid. ὁσίων τε καὶ νομίμων] Ita *Steph.* MSS. *Ald.* autem *Baſ.* 1. & *Ariſtip.* θυσιῶν τε καὶ νομίμων. *Baſ.* 2. vero θυσιῶν τε καὶ ὁσίων exhibet.

P. 288. ὅπερ ἐν τῷ πρόσθεν] Vide ſupra p. 218.

Ibid. ὑπ' ἀνάγκης φέρεται] Eandem apud inferos Ἀνάγκην cum ipſius ἀτρέκτῳ, in L. 10. *de Rep.* p. 344 &c. collocat Plato. Poetarum ac philoſophorum quorundam de ſummo ejus imperio dicta collegit Stobæus in *Ecl. Phyſ.* L. 1. p. 10. Platonem interim, qui in *Timæo* p. 68. duas haſce cauſas τὸ ἀναγκαῖον & τὸ θεῖον diſtinguit, per Ἀνάγκην nihil aliud voluiſſe quam τὴν φυσικὴν rerum ποίησιν notat Proclus in *Theol. Plat.* L. 5. p. 314.

P. 289. ὅση δοξάζεται] Geographos hic reprehendit, quod eam æquo minorem exhibebant. Paulo infra enim πάμμεγά τι εἶναι αὐτὸ contendit. Primus autem, ſecundum Laertium L. 2. 2. qui certi aliquid de Terræ magnitudine ſtatuere auſus erat, fuit Anaximander. Et ex ipſius, ut videtur, ætate tabulæ geographicæ Terræ ambitum complexæ vulgo deſcribi ſolitæ. *Herod.* L. 5. 49. *Ælian.* V. H. L. 3. 28. Socratis diſcipulum, cæterorum inſtar philoſophorum, γῆς ἁπάσης περίοδον metientem exhibet Ariſtophanes, *Nub.* v. 206. De hac denique Platonis notione vide Proclum in *Timæum* p. 56.

Ibid. ὑπό τινος πέπυσμαι] πέπεισμαι *Ariſtip.* & *Ficin.*

Ibid. οὐκ ἡ Γλαύκε τέχνη] Contraria prorſus & abſurda de hoc dicto ſtatuerunt Suidas, Phavorinus, & omnes, quos vidi, adagiorum interpretes, quippe qui Γλαύκε τέχνη & Οὐχ ἡ Γλαύκε τέχνη miſere inter ſe confuderunt. Notandum ergo eſt, hoc vulgare aliquod & quod nullo prorſus negotio conficitur, ſignificare, illud contra pro re quavis difficili & artificioſa poni ſolitum. Hoc confirmant omnes, quas Marcellus apud *Euſeb.* in Lib. contra eum p 15, 16. affert, ipſius origines, quarum nulla Glaucum iſtum, quiſquis demum fuerit, artificem tamen eximium fuiſſe non ſupponit. Idem etiam tam ex hoc ipſo Platonis loco, quam ex ſimili altero in Julian. Imp. *Orat.* 2. Ed. Spanh. p. 67. ſatis liquet.

Ibid. οἵαν πέπυσμαι] πέπεισμαι *Euſeb. Ariſtip.* & *Ficin.*

P. 290. εἰ ἔστιν ἐν μέσῳ] Ita eam collocari ſtatuit Socrates apud *Æſchinem* Ed. Cler. p. 112. & Plato in *Timæo* p. 40. An vero ibi ſecundum hunc circa centrum ſuum volvatur, an prorſus quieſcat, inter Ariſtot. *de Cœlo*, L. 2. c. 13. & Proclum, *Comm. in Timæum* p. 280 &c. nequaquam convenit.

Ibid. μηδὲν αὐτῇ δεῖν &c.] Vide ſupra not. ad p. 264, 265.

Ibid. ἱκανὴν — τὴν ὁμοιότητα &c.] Εἰσὶ δέ τινες οἱ λέγω τὴν ὁμοιότητα φασὶν αὐτὴν μένειν, ὥσπερ τῶν ἀρχαίων Ἀναξίμανδρος· μᾶλλον γὰρ οὐδὲν ἄνω ἢ κά-

τω

τῶν ἢ εἰς τὰ πλάγια φέρεσθαι πεφυκέναι τὸ ἐπὶ τὸ μέσον ἱδρυμένον, καὶ ὁμοίως πρὸς τὰ ἔσχατα ἔχον· ἅμα δὲ ἀδύνατον εἰς πάντα ποιεῖσθαι τὴν κίνησιν· ὥστε ἐξ ἀνάγκης μένειν. *Ariſtot. de Cœlo* L. 2. c. 13. Eandem opinionem Parmenidi ac Democrito tribuit Plutarchus *de Plac. Philoſ.* L. 3. 15. Conf. item Simplicium ad hunc *Ariſtot.* locum fol. 129. & *Lib. de Philoſoph.* Origeni falſo tributum, in *Anaximandro.*

Ibid. ἀκλινὲς μένει] Forſan μενεῖ in futuro. STEPH. — At ſæpiſſime pro futuro, etiam cum aliud, uti hic, aderit futurum, præſenti utuntur Attici. Sic in *Libb. de Rep.* Ed. Cant. v. 2. tria hujuſmodi occurrunt loca, nempe p. 120. n. 1. 302. n. 4. 308. n. 2. quæ omnia, immerito, ni fallor, mendi poſtulata ſunt. His addas locum ſupra in *Apolog.* p. 91. l. 8. & in hoc dialogo p. 183. l. 3. Similia tam in cæteris ſcriptoribus Atticis, quam in SS. literis dudum notarunt alii.

Ibid. πεφῶτον μὲν, ἢ σὺ ὃς] πεφῶτον μὲ ΔΗ &c. *Euſeb.*

Ibid. αὐτὴν δὲ τὴν γῆν &c.] De hac Platonis notione agit Proclus in *Timæum* p. 282, 283. Et ridicule omnino, uti notat Origines, ὑπολαμβάνει ὁ Κέλσος τὰ περὶ τῆς ἄλλης γῆς κρείττονος, ἐν πολλῷ τούτῃ διαφερούσης, ἐληφέναι ἡμᾶς [nempe Chriſtianos] ἀπὸ τινῶν νομιζομένων αὐτῷ θείων παλαιῶν ἀνδρῶν, καὶ μάλιστα Πλάτωνος, ἐν τῷ Φαίδωνι περὶ τῆς καθαρᾶς ἐν καθαρῷ κειμένης ἐρανῷ φιλοσοφήσαντος. *Orig. contra Celſ.* L. 7. p. 350.

P. 291. ὑποταθῆναι] Nos itidem in craſſiſſima mundi regione collocatos eſſe dicit Balbus apud Cic. *de Nat. Deor.* L. 2. 6. Similia quoque Zenonis, Porphyrii, & Syneſii dicta notavit Gatakerus ad *Anton.* p. 344.

Ibid. τὰ ἄστρα χωροῦντα] ὁρῶντας i. e. ὁρῶντας *Turneb.* Ficinus vero utrumque, nempe χωροῦντα ὁρῶντας, legiſſe videtur.

P. 292. ἀχ εἶσις εἶναι] οἵας ΤΕ εἶναι *Euſeb.* MS. & *Stob. Ecl.*

Ibid. καθιδεῖν ἀνακύψαντα] Non dubito quin ſcribendum ſit καταδεῖν ἂν ἀνακύψαντα: ut καθιδεῖν ἂν ſit pro κατόψεσθαι. Incipiens autem participium a ſyllaba ἀν fecit ut omitteretur illa vocula ἄν. STEPH. — Hoc quodammodo confirmat *Euſeb.* qui καθιδεῖν ΔΗ ἀνακύψαντα habet. ΔΗ enim cum ΑΝ propter ſimiles literarum ductus facile confundatur.

Ibid. ἀναχέσθαι] ἀνέχεσθαι *Euſeb.*

Ibid. γνῶναι ἂν ὅτι ἐκεῖνος &c.] Quid hic ſibi velit Plato, eſſe ἓν παντὶ γνῶναι ῥᾴδιον notat Celſus apud Origenem L. 7. p. 352.

Ibid. ἀληθινὸς ἐρανὸς] ἀληθὴς *Euſeb. in* Edd. ἀληθῶς idem in MS. & *Stob. Ecl.*

Ibid. τὰ παρ' ἡμῖν καλὰ] καλὰ *Euſeb.*

P. 293. μῦθον λέγειν καλὸν] μῦθον λέγειν, καλὸν ΚΑΙ ἄξιον *Ald. Baſ.* & *Ariſtip.* Longius autem abeſt *Euſeb.* εἰ γὰρ δὴ ἐν μυθολογεῖν καλὸν, ἄξιον &c.

Ibid. ὥσπερ αἱ δωδεκάσκυλοι σφαῖραι] Haſce eleganter deſcripſit Apollonius in *Argonautic.* L. 3. v. 135 &c. ubi Venus filio ſuo ſe daturam promittit

Σφαῖραν εὐτροχάλοιο, τὴν ἐ σύ γε μάλλον ἄριστα
Χειρῶν Ηφαίστοιο καταπλήσειας ἄρειον.
Χρύσεαι μὲν οἱ κύκλα τελεύσαν, ἀμφὶ δ' ἑκάστῃ

Διπλόαι ἀψῖδες περιηγέες εἰλίσσουσι.
Κρυπταὶ δ' ῥαφαί εἰσιν· ἕλιξ δ' ἐπιδέδρομε πάσαις
Κυανέη. ἀπὰρ εἴ μιν ἑαῖς ἐνὶ χερσὶ βάλοιο,
Ἀσπὶς ὡς, φλεγέθοντα δι' ἠέρος ὀλκὸν ἴησιν.

Ibid. ἐκλαμπροτέρων] Ita *Edd. Vett. Ariſtip.* & *Stob. Ecl.* Vulgo ἐκ λαμπροτέρων.

P. 294. ἐν τῇ τῶν ἄλλων χρωμάτων] Mallem τῶν ἄνω χρωμάτων. M.

Ibid. ξωειχὲς ποικίλον] ξωειχὲς ΚΑΙ ποικίλον *Euſeb.*

Ibid. ἀνάλογον τὰ φυόμενα] ἀνάλογον τὰ τοιαῦτα φύεσθαι *Euſeb.*

Ibid. ἄνθη καὶ τὰς κάρπους] ἄνθη ἔχοντα τὰς κάρπους *Euſeb.*

Ibid. καὶ τὰς λίθους] βύσσους *Euſeb.* in Edd.

Ibid. τὴν πελειότητα] τήν τε λειότητα mavult Stephanus: cujus conjecturæ non invitus acceſſiſſem, niſi vox τέλειον ſupra p. 292. vulgatæ lectioni adſtipulari videretur.

Ibid. τούτων καλλίω] Ficinus legiſſe videtur κάλλιον.

P. 295. ὄντα πολλὰ πλήθει] ὧν τὰ πολλὰ πλήθη *Euſeb.* ubi & πολλαχῇ pro παντα χῇ.

Ibid. αὐτὴν ἰδεῖν, εἶναι] αὐτὴν ΔΕΙΝ εἶναι *Euſeb.* in Edd. idem in MS. δεῖ.

Ibid. τοῦτο ἐκείνοις τὴν αἰθέρα] Ita *Baſ.* 2. & Ficini *Codd.* quibus adſentiunt *Steph.* MSS. *Ariſtip.* & *Stob. Ecl.* niſi quod τοῦτο omittant. Vulgo τοῦτο ἐκεῖ τὴν αἰθέρα.

Ibid. τὰς δ' ὥρας &c.] Vide Homeri *Odyſſ.* L. 4. v. 565 & ſeq.

P. 296. ὄντας, τὸ χάσμα αὐτοὺς] Forſan ὄντας, ΚΑΙ τὸ χάσμα &c. STEPH. — Sed ferri poſſit lectio vulgata, ſi αὐτὸς pleonaſtice uſurpari dicamus.

P. 297. ταῦτα δὲ πάντα κινεῖν &c] De hac præceptoris ſui ſententia ita Ariſtoteles, cujus locum hic ob oculos habêre lectori, opinor, non ingratum erit, Τὸ δ' ἐν τῷ Φαίδωνι γεγραμμένον περί τε τῶν ποταμῶν καὶ τῆς θαλάττης ἀδύνατόν ἐστι. λέγει γὰρ ὡς ἅπαντα μὲν εἰς ἄλληλα συντέτρηται ὑπὸ γῆν· ἀρχὴ δὲ πάντων εἶναι καὶ πηγὴ τῶν ὑδάτων ὁ καλούμενος Τάρταρος, περὶ τὸ μέσον ὑδατός τι πλῆθος, ἐξ οὗ καὶ τὰ ῥέοντα καὶ τὰ μὴ ῥέοντα ἀναδίδωσι πάντα. τὴν δ' ἐπίῤῥυσιν ποιεῖν ἐφ' ἑκάτερα τῶν ῥευμάτων ἀπὸ τοῦ σαλεύειν ἀεὶ τὸ περιττὸν καὶ τὴν ἀρχήν. ὅτι ἔχειν γὰρ ἕδραν, ἀλλ' ἀεὶ περὶ τὸ μέσον εἰλεῖσθαι· κινούμενον δ' ἀεὶ ἄνω καὶ κάτω ποιεῖν τὴν ἐπίχυσιν τοῖς ῥεύμασι· τὰ δὲ πολλαχῇ μὲν λιμνάζειν, οἷαν καὶ τὴν παρ' ἡμῖν εἶναι θάλασσαν. πάντα δὲ πάλιν κύκλῳ περιάγειν εἰς τὴν ἀρχήν, ὅθεν ἤρξατο ῥεῖν· πολλὰ μὲν καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν τόπον, τὰ δὲ καὶ παλιντροπὴ τῇ ῥύσει τῆς σκορπῆς· οἷον ἐκ ῥεῖν ἤρξατο κάτωθεν, ἄνωθεν ἐπιθάλλειν. εἶναι δὲ μέχρι μέσου τὴν κάθεσιν· τὸ γὰρ λοιπὸν πρὸς ἅπαντες ἤδη πᾶσιν εἶναι τὴν φοράν. τὰς δὲ χυμὰς καὶ τὰς χρόας ἴσχειν τὸ ὕδωρ, δι' οἷας ἂν τύχωσι ῥέοντα γῆς. συμβαίνει δὲ τὰς ποταμὰς ῥεῖν ἐκ ἐπὶ ταυτὸν ἀεὶ καὶ τὸν λόγον τοῦτον. ἐπεὶ γὰρ εἰς τὸ μέσον εἰσρέουσιν, ἀφ' ὅπερ ἐκρέουσιν, ὅθεν μᾶλλον ῥεύσονται κάτωθεν ἢ ἄνωθεν, ἀλλ' ἐφ' ὁπότερα ἂν ῥέψῃ κυμαίνων ὁ Τάρταρος. καίτοι τοῦτο συμβαίνοιτο, γένοιτ' ἂν τὸ λεγόμενον, Ἄνω ποταμῶν, ὅπερ ἀδύνατον, &c. *Meteorolog.* L. 2. c. 2.

Ibid. ὥσπερ αἰώραν] Τῆς τῶν ὑπογείων ῥευμάτων ἀνπθέσεως αἰτίαν εἶναί φησι

φησι τὴν αἰώραν, ἡ ἐστιν ἀνλιταλάντωσις. OLYMP. — Hinc etiam Platonis de fluxu ac refluxu maris opinionem ita exprimit Stobæus, Πλάτων ἐπὶ τὴν αἰώραν φέρει τὴν τῶν ὑδάτων. εἶναι γάρ τινα φυσικὴν αἰώραν ἀφ' ἑνὸς ἐγγείου τρήματος ἀνθιφέρεσθαι τὴν παλίρροιαν, ὑφ' ἧς ἀνλικνᾶσθαι τὰ πελάγη. *Ecl. Phyſ.* p. 70.

Ibid. Τῆλε μάλ' &c.] *Illiad.* L. 8. v. 14.

Ibid. ἄλλοι πολλοὶ τῶν ποιητῶν] Heſiodus,

Τάρταρά τ' ἠερόεντα μυχῷ χθονὸς εὐρυοδείης,

Theog. v. 119. ἀπείρονα Τάρταρον, Æſchylus, *Prometh. Vinct.* v. 154. ὑπὸ γῆς Τάρταρα, Euripides, *Hippol.* v. 1290. & paſſim alii.

P. 298. τὸ πνεῦμα τὸ περὶ αὐτὸν] Οτι ὅλος πυρὸς ἐν μέσῳ τῆς γῆς, καὶ ὕδατος καὶ ἀέρος, εἰκότως γίνεται πολὺ πνεῦμα ἐκεῖ. ὅταν μὲν πυρὸς ἐξατμιδέντος τὸ ὕδωρ, ὅταν δὲ ὕδατος εἰς πνεῦμα ἀναλυομένου. OLYMP.

Ibid. εἰς ἃς ἕκαστος] *Steph.* MSS. & *Baſ.* 2. ἑκάστας. *Stob. Ecl.* ἕκαστα. — Potius legendum videtur ἑκάστοις. M.

P. 299. ἔνια μὲν καταντικρὺ] Hoc male omnino accepiſſe videtur Ariſtoteles in loco ſupra laudato. Nequaquam enim hic ſuperiora Tartari inferioribus opponit Plato, οἷον εἰ ῥεῖν ἤρξατο κάτωθεν, ἄνωθεν εἰσοάλλειν. Omnia enim ſecundum ipſum ὑποκάτω εἰσρεῖ τῆς ἐκροῆς. Vox itaque καθαντικρὺ non hoc, ſed oppoſitam Tartari, ſi tranſverſum ipſius diametrum ſpectes, partem denotat.

Ibid. κάτω καμφθέντα] καθέντα *Ariſtip.* & *Cornar.*

Ibid. ἢ δυνατὸν ἐστιν] δυνατὸν δ' ἐστὶν abſque ἢ *Stob. Ecl.* eandemque lectionem ſequitur *Ariſtip.* & *Cornar.*

Ibid. ἄνωθεν γὰρ &c.] Utrinque enim ad centrum terræ tenditur; ideoque ultra ipſum aut ex hac aut ex illa parte ferri præter naturam erit.

Ibid. ἄνωθεν γὰρ ἀμφοτέρους] ἄνωθεν γὰρ ΠΡΟΣ ἀμφοτέρους *Steph.* MSS. & *Baſ.* 2.

Ibid. τέτταρ' ἄττα ῥεύματα] Οτι καὶ οἱ δ' ποταμοὶ τὰ δ' στοιχεῖά ἐστι. — ὁ μὲν Ωκεανὸς, φησὶ, τὸ ὕδωρ· ὁ δὲ Κωκυτὸς ἤτοι Στύγιος, ἡ γῆ· ὁ δὲ Πυριφλεγέθων, τὸ πῦρ· ὁ δὲ Αχέρων, ὁ ἀήρ. ἀντικεῖσθαι δὲ τῷ μὲν Πυριφλεγέθοντι τὸν Στύγιον, ὡς θερμῷ ψυχρῷ· τῷ δὲ Ωκεανῷ τὸν Αχέροντα, ὡς ὑδραίῳ ἀέριον. διὸ καὶ Ορφεὺς τὴν Αχερουσίαν λίμνην ἀερίαν καλεῖ. πῶπα μὲν ὁ ἐξηγητής. — ἄμεινον λήξεις αὐτὸς καὶ τόπους ἀκούειν ψυχῶν πτερωχῇ καὶ βάθος διηρημένων. OLYMP. — Rectius vero monet Clem. Alexandrinus, Οὔθ' οἱ μῦθοι οἱ Πυθαγόρειοι, ἀλλ' ἐοὶ οἱ παρὰ Πλάτωνι, ἐν Πολιτείᾳ τοῦ [lege Ηρὸς] τοῦ Αρμενίου, καὶ ἐν Γοργίᾳ Αἰακὸς καὶ Ραδαμάνθυος, καὶ ἐν ΦΑΙΔΩΝΙ Ο ΤΟΥ ΤΑΡΤΑΡΟΥ &c. — ὐχ ἁπλῶς καὶ πάντα τὰ ὀνόματα ἀλληγορητέον, ἀλλ' ὅσα τῆς διανοίας τοῦ καθόλου σημαντικά. *Strom.* L. 5. p. 575. Audi etiam de fluviis hiſce Proclum, *Comm. in Rep.* p. 396. Καὶ τοῦ Πολυμαθοῦς ἐκεῖθεν [nempe ex Homero] τὴν ἱστορίαν παρείληφε. καὶ γὰρ ὅτι πάντων ἐστὶν Ωκεανὸς ἐξωτάτω τῶν ῥευμάτων,

Ωκεανὸς μὲν πρῶτα, τὸν ὅππως ἐστὶ περήσας.

καὶ περὶ τοῦ ἄλλων ὡσαύτως,

Ενθα μὲν εἰς Αχέροντα Πυριφλεγέθων τε ῥέουσι,
Κωκυτός θ', ὃς δὴ Στυγὸς ὕδατός ἐστιν ἀπορρώξ.

ὅθεν

ὅθεν οἶμαι δὲ ὁ Σωκράτης [vide infra p. 301. l. 1.] Στύγιον αὐτὸν προσείρηκεν. Loca Homeri hic laudata extant in *Odyſſ.* L. 10. v. 513. & L. 11. v. 157. Et revera quæ de fluviis hic apud inferos aliiſque ibidem ſequuntur, partim ex fabuloſa veterum theologia deprompta, partim, ut rem totam philoſophico donaret ornatu, pro libitu conficta eſſe, nemo, opinor, non agnoſcet.

P. 300. εἰς τὰς τῶ ζώων γλυέσεις] Vide ſupra p. 189.

Ibid. κῆ μέσον σκοάλλει] εἰσοάλλει, εἰσοολῆς, & ἐμπίπτῃ *Theodoret.*

Ibid. περιελιτλόμβρω ὑ τῇ γῇ] Deſunt duæ voces poſtremæ in *Theod.* & *Euſeb.* MS.

Ibid. ἄχριον, ὡς λέγεται] ἄχριον. λέγε) ὑ χρῶμα ἔχειν *Theod.*

Ibid. οἷον ὁ κυανὸς] κυάνεω *Stob. Ecl.* Colorem hunc ita componit Noſter in *Timæo* p. 68, λαμπρὸν ὑ λαυκῷ ξυνελθὸν, κῆ εἰς μέλαν καλακηρὲς ἐμπεσὸν κυανῦν χρῶμα ἀποτελεῖται.

P. 301. λίμνην ποιεῖ] λίμνην ἣν ποιεῖ *Theod.*

Ibid. δεινὰς δυνάμεις] *vires ingentes*, Serr. & ſimiliter Fic. At Dacierius, *qualitates quaſdam horrendas.*

Ibid. ἀπαντᾷ ἐν τῇ Αχερουσιάδι λίμνῃ] Ita Homerus ſupra in not. ad p. 299. ex Proclo laudatus.

Ibid. Κωκυτὸς] Qui & ab Homero loco ſupra citato, Στυγὸς ἀποῤῥωξ dicitur.

Ibid. κῆ δικαίως] Voces haſce non agnoſcunt *Ariſtip. Ficin. Ald. Baſ.* aut *Stob. Ecl.*

Ibid. ὀχήμασι] De hiſce fuſe agit Proclus, *Comm. in Timæum*, L. 5. p. 321.

Ibid. δὲ καθαιρόμβροι &c.] De hac apud inferos purgatione vide Virg. *Æneid.* L. 6. v. 735 & ſeq.

P. 302. ἀνιάτως ἔχειν] Similiter inter diverſa ἀνιάτως ἐχόντων & ἰάσιμα ἡμαρτηκότων ſupplicia diſtinguit Noſter in *Georg.* p. 525. & in L. 10. *de Rep.* p. 342.

Ibid. ὅποτε ἐκοαίνυσιν] Ταῦτα πῶς ἂν (inquit Euſebius de hoc & ſimili apud *Gorgiam* loco) δύναιτο συνᾴδειν τοῖς περὶ ἀμοιβῆς σωμάτων, ἃ τὴν ψυχὴν μεπεῖσαν αἱρεῖσθαι φάσκουσι, λόγοις; πῶς γὰρ ἡ αὐτὴ τιμωρίας κῆ δεσμωτηρίας δὲ τοσαύτην δίκην εἰς τ ΑΕΙ ΧΡΟΝΟΝ μῆ τὴν ἐνθένδε τελοῦτὴν ὑφίξει, κῆ πάλιν οἵα τις ἀνειμβρὴ κῆ δεσμῶν ἐλευθέρα βίως ἂν ἕλοιτ', ὃς ἂν ἐθέλῃ; *Præp. Evang.* L. 13. c. 16. p. 700. Idemque inter Platonicos vulgo quærebatur, cui triplicem apud Olympiodorum ſolutionem invenias; nempe ἢ πολιτικῶς ἔψευσται, ἵνα εὐλάβωνται ψυχαὶ τὰ ἀνήκεστα τ ἁμαρτημάτων· ἢ πρὸς μίαν πρόοδον, τὸ ἀδέποτε. Συριάνου αὕτη ἡ ἐπιλογή. — δύναται δέ τις εἰπεῖν κῆ ὅτι ὅσον ἐφ' ἑαυταῖς ἅπολε σκοαίνυσιν· ἀκέπ γὰρ ἑαυταῖς δύναντα βοηθεῖν, ἀλλ' ὡς ἑτεροκίνηλοι σώζονται, κῆ ῥιπλεῖσθαι λέγονται εἰς τ Τάρταρον, ἀλλ' ἐκ ἀπείνας, ἅτε ἀπολωλεκυῖας τὸ αὐτοκίνηλον. Harum autem ſolutionum prima vero ſimillima videtur, tum ex ſummo Platonis in tota hac inferorum deſcriptione cum theologia vulgari conſenſu, tum ex notatu digno Celſi apud *Origenem* L. 8. p. 408. loco, ubi hanc notionem τοῖς

τελε-

τελεσαῖς καὶ μυσταγωγαῖς, nulla philoſophorum mentione facta, unice tribuit. Similiterque Lucretius vates ideo ac religiones vituperat,

ÆTERNAS quoniam pœnas in morte timendum.

L. 1. v. 109.

Ibid. βίον βιῶσιν] βιῶσωσιν *Theod.*

Ibid. ἀνδροφόνοι τοιούτῳ τινὶ] ἀνδροφόνοι ἢ τοιούτῳ ſine τινὶ *Euſeb.*

Ibid. τούτους ἢ ἐμπεσεῖν] τούτοις ἢ *Baſ.* 2.

Ibid. καὶ μητραλοίας] Deſunt hæ voces in *Euſeb.* MS. & *Theod.*

Ibid. ἐπειδὰν ἢ φερόμενοι] φλεγόμενοι *Euſeb.*

Ibid. καλῶσιν, οἱ μὲ &c.] Πῶς δέον] οἱ ἀδικηκότες τῶν ἀδικημένων ἐν τῇ Αχερουσιάδι λίμνῃ. ὅτε γὰρ πάντες οἱ ἀδικημένοι, ἀλλ' ἐνταῦθα ἢ ἀλλαχοῦ ἀνηγμένοι, ἢ καὶ ἐν τῷ τετάρτῳ [forte Ταρτάρῳ] ἔνιοι μεγάλα τύχοι ἴσως ἕτεροι καὶ αὐτοὶ ἀδικηκότες, ὅτε τίνυν ἐκεῖ πάντας. [l. πάντες.] καὶ μήτοι οἱ [lege εἰ] ἐκεῖ, ἔτι τοῦτο ἀλογώτερον, τὸ ἐπὶ τοῖς παθήσιν ἐκείνων κρίνασθαι τὴν ἀξίαν τῶν ἡμαρτημένων, ἢ ἀφειδέστερον καὶ ἀμοιρότερον ἐχόντων, ἢ χαυνότερον καὶ ἐλεεινότερον· ἢ γίγνεσθαι ταῦτα τὸ δαιμόνιον πρέπον, φασμάτων ὁμοίων τοῖς ἀδικημένοις πρεπεινομένων καὶ δίκαιον. OLYMP.

P. 303. οἱ ἢ δὴ ἂν δόξωσι] Οὐκ ἀναμάρτητοι δὲ ὁσίως βεβιωκέναι, αἱ μὲ ἄνευ φιλοσοφίας ἐπὶ τὰ ἄκρων εἰκίζον] τὰ γῆς μὲ σωμάτων πνευματικῶν λεπτομερῶν, αἱ ἢ πολιτικῶς φιλοσοφήσαι μὲ τὰ αὐγοειδῆ ἐν ἀέρι διαγωσιν· αἱ ἢ καθαρθεῖσαι τελέως εἰς τὸ ὑπερκόσμιον τόπον ἀποκαθίσαν] ἄνευ σωμάτων. OLYMP.

Ibid. διαφερόντως πρὸς τὸ ὁσίως βιῶναι] διαβιῶναι, addito quoque poſt διαφερόντως verbo προκεκρίσθαι, *Theod.* Et revera ibi deeſſe verbum ἐπιδεικνύναι aut aliud hujuſmodi infinitivum ſuſpicatur Stephanus. Mihi vero nihil deeſſe videtur, ſed ſolummodo pro διαφερόντως reſcribendum διαφέροντες.

Ibid. ἄνευ τε σωμάτων] ἄνευ τε κομμάτων *Euſeb.* & *Theod.* quibuſcum conſentire videtur *Ariſtip.*

P. 304. πάντα ποιεῖν] πᾶν ποιεῖν *Euſeb. Jamblich.* & *Stob. Ecl.* πάμπαν *Theod.*

Ibid. ἢ τοιαῦτα ἄπαξ] Vulgo ταῦτα ἄπαξ. Noſtram autem lectionem exhibent *Olymp.* in Comm. *Ariſtip.* & *Turneb.* ut Stephanum, qui idem ex conjectura reponi vult, omittam. τοιαῦτα τὰ *Stob. Ecl.*

Ibid. πλέον ἥτερον ἡγησάμενος] πλέον ΘΑΝΑΤΟΝ ἡγ. ex conjectura male reponit Cornarius.

Ibid. ἀλλὰ τῷ αὐτῆς] Mallem, quod habet *Ariſtip.* αὐτῆς, vel cum *Jamblicho* ἑαυτῆς.

P. 365. νεκρὸν λέγειν] Moris hujuſce frequens apud auctores, tragicos præſertim, fit mentio. De eo vide Meurſ. *de Funere.* c. 4. Kirchman. *de Fun. Roman.* L. 1. 7. & *Archæol. Græc.* L. 4. 3. ubi idem ab aliis ante mortem ipſorum factum fuiſſe notatur, quod hic de Socrate narrat Plato. Hæc autem in hunc locum Olympiodorus, Διὰ τί οὐκ ἐμμένει τοῖς πατρίοις; ἢ ἴσως οὐκ ἔλεγον τὸς βιαθανάτους. ἄμεινον ἢ λέγειν, ὡς ἐνδείκνυται χρῆναι δὲ τὸ περὶ τὸ σῶμα καθαίρειν αὐτοκινήτως, καὶ περὶ δ' θανάτου. 305.

Ibid. Ταῦτα δὴ εἰπόντος &c.] Sequitur jam Socratis morientis deſcriptio,

ſcriptio, in qua non ſolum conſtantia ipſius omniſque etiam virtutis ſtudium elucet, ſed & ſumma patriæ religionis reverentia. Hanc enim in eo temporis articulo, unde ficta quæque ac fucata plerumque exulant, accuratius apprime exprimendam cenſuit Plato, ut omnem prorſus a præceptore ſuo impietatis ſuſpicionem amoliretur.

P. 306. ϑαπλομεν ἤ τινα σὶ &c.] Hanc Critonis interrogationem Socratiſque reſponſionem exhibet Cicero in *Tuſc. Diſp.* L. 1. 43. Reſpicit item Ælianus in V. H. L. 1. 16.

Ibid. ἐγώ εἰμι — ὁ νυνὶ διαλεγόμενος] Idem ſtatuit Socrates in *Alcib.* 1. p. 129, 130. & in Æſchinis *Axiocho* p. 88. Similia aliorum dicta collegit Gatakerus ad *Antonin.* p. 382.

Ibid. ὃν ὄψεται] ὄψεσϑε *Ariſtip.*

P. 307. καιόμενον ἢ καλογυπτόμενον] Tam hoc enim quam illud apud Græcos uſitatum erat. *Archæol. Græc.* L. 4. 6.

Ibid. ϖεϑάπτεται — ἢ ϲκαφέρει] Vide *Archæol. Græc.* L. 4. c. 3, 4. alioſque ſupra in not. ad p. 305. de ritibus funebribus laudatos.

Ibid. τὸ μὴ καλῶς λέγειν &c.] Socrati nempe, uti obſervat Epictetus in *Diſſ. Arrian.* Ed. Upton. L. 1. c. 17. p. 93. ἀρχὴ ϖαιδεύσεως, ἡ τῶν ἀνομάτων ἐπίσκεψις, ubi vide quæ notavit Cl. Editor.

P. 308. τὰ ϖαιδία] Vide ſupra not. ad p. 103.

Ibid. ἐν τούτῳ χρόνῳ] Potius ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ vel ἐν τοιούτῳ χρόνῳ. STEPH. — Prior mihi optima videtur lectio.

P. 309. Ἀλλά γε δή] Potius Ἀλλ' ἄγε δή.

Ibid. φάρμακον εἰ πέπειπ'] Ad hanc venenum hoc parandi methodum alludens, ita de eo Ariſtophanes,

ΗΡ. Ἀλλ' ἔστιν ἀτραπὸς σύντομος ΤΕΤΡΙΜΜΕΝΗ,
Ἡ ϖρὸς ϑυείας. ΔΙ. Ἆρα κώνειον λέγεις;
ΗΡ. Μάλιστά γε. ———
Ran. v. 123 &c.

Ibid. ἐπὶ τοῖς ὄρεσι] Vulgo ἐν τοῖς ὄρεσι. Nos autem *Steph.* MSS. & *Baſ.* 2. ſequimur.

P. 310. ἔπ γδ' ἐ[χωρεῖ] Imo, teſte anonymo quodam apud Stobæum *Serm.* 1. p. 19. etiam in diem tertiam mortem ſuam diſtuliſſe poterat. Τριῶν enim ἡμερῶν αὐτῷ δεδεισῶν, τῇ ϖρώτῃ ἔπιεν. At cum aliud in *Critone* p. 125. ſuadeat Plato, fides hujuſce rei penes auctorem ſit.

Ibid. ϖοιῶσιν ἃ σὺ λέγεις] ὡς σὺ *Steph.* MSS. *Ariſtip.* & *Baſ.* 2.

Ibid. ὠδὲν γδ οἶμαι κερδανεῖν] Vulgo κερδαίνειν. At κερδανεῖν exhibet *Turneb.* idemque legendum cenſet Stephanus. Præſens tamen κερδαίνειν ferri poteſt.

Ibem ὀλίγον ὕστερον ϖιὼν] ἰὼν *Ariſtip.*

Ibid. ϖαρ' ἐμαυτῷ] Verba hæc non agnoſcit Serrani MS. ideoque is ea perperam expungenda ſtatuit.

Ibid. φειδόμενος ὠδενὸς ἔτι ϲὺν ὀνῷ] Ad notiſſimum illud Heſiodi,

——— δειλὴ δ' ἐν ϖανδήμῳ φειδὼ,

Opp. & Di. v. 367. alludere videtur. DACIER. — ὠδενὸς ἔπ ὄντος *Steph.* MSS. & *Baſ.* 2. Ibid.

Ibid. μέλλοντα δώσειν] διδόναι *Baſ.* 2.

P. 311. ὅτως αὐτὸ ποιήσεις] ποιήσῃ *Ariſtip.*

Ibid. ὥσπερ εἰώθει ταυρηδὸν] Eundem ſemper in omni vita Socratis fuiſſe vultum eandemque frontem paſſim notarunt veteres. Vide Cic. *de Offic.* L. 1. 26. eundemque in *Tuſc. Diſp.* L. 3. 15. Arrian. in *Diſſ. Epict.* L. 1. p. 132. alioſque alibi.

Ibid. εὔχεσθαι — χρὴ] Hæ preces ἐξιλήριοι εὐχαί, teſte *Etymol. Magn.* auctore, dicebantur.

Ibid. μάλα εὐχερῶς — ἐξέπιε] Παραβάλλωμεν τὴν Σωκράτους κύλικα ἐκείνην τῇ Αλκιβιάδε· (de qua Plato in *Sympoſ.* p. 213, 214.) πότερος αὐτῶν ἔπινεν ἀλυπότερον, Αλκιβιάδης τὸν οἶνον, ἢ τὸ φάρμακον Σωκράτης; *Max. Tyr.* Diſſ. 31. ſub finem.

Ibid. ἐμοῦ γε βίᾳ καὶ αὐτοῦ ἀσκητῇ] ἐμοῦ γε καὶ αὐτοῦ βίᾳ καὶ ἀσκητὴ *Baſ.* 2.

P. 312. Απολλόδωρος ὁ] Vide quæ de eo ad p. 159. notavimus.

Ibid. ὅντινα ὃ κατέκλαυσε] *neminem reliquit, cujus vicem non deploraret*, Ficinus. At Budæus verbum κατέκλαυσε, *lachrymando affecit, ad lachrymas concitavit*, reddi poſſe exiſtimat. Et hoc certe modo verba nonnunquam, tam apud Græcos quam Latinos, (uti obſervavit Barneſius paſſim in *Euripide*, Daviſ. ad *Tuſc. Diſp.* L. 3. 31. & alii alibi) tertiæ quaſi Hebræorum conjugationis vim obtinentia, non ſolum *aliquid agere* ſignificant, ſed & *ut alius id agat efficere.* An vero ita defendi poſſit lectio vulgata, an cum Stephano in *Theſauro*, v. καλακλαίω, legendum κατέκλασε, judicent eruditi. Ficini certe interpretatio cum ſequentibus ἐκεῖνος ὃ &c. male videtur convenire.

Ibid. ὅπ ἐν εὐφημίᾳ χρὴ τελοῦσαν] Οἱ ἐν εὐφημίᾳ τελοῦσαν ἠξίουν οἱ Πυθαγόρειοι, ὡς ἀγαθῷ τε & ἱερῷ & πράγματος ὄντος. Olymp. — At ex theatro hoc, non ex philoſophorum ſcholis, petitum. Et ipſiſſimus amici ſui Euripidis locus, ad quem hic, & ſimiliter in Æſchinis *Axiocho* p. 86. potiſſimum alludere videtur, etiamnum inter ejus Fragmenta extat,

Εχρῆν γὰρ ἡμᾶς σύλλογον ποιουμένους
Τὸν φύντα θρηνεῖν εἰς ὅσ' ἔρχεται κακά·
Τὸν δ' αὖ θανόντα κῆδων πεπαυμένον
Χαίροντας, ΕΥΦΗΜΟΥΝΤΑΣ ἐκπέμπειν δόμων.
Fragm. Creſphont. v. 30. & ſeq.

Quem locum vertit Cicero, *Tuſc. Diſp.* L. 1. 48. Similia alia ex poetis collegerunt Plutarchus in *Conſol. ad Apollon.* & Stobæus in *Serm.* 119.

Ibid. ὅτος, ὁ δοὺς τὸ φάρμακον] Verba hæc gloſſam omnino ſapere judicat Cl. Uptonus, Not. ad *Arrian.* p. 177.

P. 313. ὅπ ψύχοιτο &c.] Hinc cicutam ita deſcribit Ariſtophanes in *Ran.* v. 125,

—— Ψυχράν γε κῆ δυσχείμερον·
Εὐθὺς γὰρ ἀποπήγνυσι πάντα κνήμια.

& itidem Ælianus in *Hiſt. Anim.* L. 4. 23, Κωνείῳ ἄνθρωπος πιὼν κῆ τὴν & αἱμάτος πῆξίν τε ψύξιν ἀποθνήσκει. Vide etiam ſupra p. 171.

Ibid.

Ibid. καὶ πήγνυϑ] πηγνύοιϑ *Turneb.* quem hic, uti & ſæpiſſime alibi, ſequendum conjicit Stephanus.

Ibid. καὶ αὐτὸς ἥπλετο] Potius, uti Ficinus legiſſe videtur, καὶ αὖϑις ἥπλετο.

Ibid. τὸ ἧτρον] Τὸ μέρος τοῦ τ' ὀμφαλὸν, καὶ τὸ κάλυμμα τῆς μητρᾶς, *Schol. in Ariſtoph. Theſm.* v. 516. Ο αὐτὸ τὸ ὑστερικὸν τόπος, ὁ τοῦ τὸν ὀμφαλὸν, *Heſych.* Conf. item J. Poll. *Onom.* L. 2. 170. & Euſtath. in *Iliad.* p. 854.

Ibid. Ασκληπιῷ ὀφείλομεν ἀλεκτρυόνα] De hac re hæc Origines, Τηλικαῦτά γε φιλοσοφήσαντες περὶ τῆς ψυχῆς, καὶ τὴν ἀναγωγὴν τῆς καλῶς βεβιωκύας διεξελθόντες, καταλιπόντες τὸ μέγεθος ὧν αὐτοῖς ὁ θεὸς ἐφανέρωσεν, εὐτελῆ φρονοῦσι καὶ μικρὰ, ἀλεκτρυόνα τῷ Ασκληπιῷ ἀποδιδόντες &c. *Contra Celſ.* L. 6. p. 277. ubi ſimilem Lactantii ac Tertulliani (quibus addi poſſit Euſeb. in *Præp. Evang.* p. 692.) cenſuram appoſuit Cl. Spencerus. Hiſce item veram cur hoc Socrates præſtiterit, aut ſaltem cur ipſum id præſtitiſſe finxerit Plato, ex Theodoreti *Therapeut.* Serm. 7. ſub finem, cauſam addidit, nempe eum τ' ἀλεκτρυόνα θῦσαι κελεῦσαι, ἵνα τὴν κατ' αὐτοῦ γεγραμμένην διελέγξῃ γραφήν. Annon etiam θάνατον (ſecundum Æſchylum alioſque, quos vide in Stob. *Serm.* 119.) ipſi omnium vitæ malorum ἰατρὸν fuiſſe, hic obſcure innuat, viderit lector. Pſeudo-Socratic. autem *Epp.* auctor, *Ep.* 14. in fine, hoc ex voto olim, cum e Deliaca pugna rediret, facto deberi narrat.

Ibid. συνέλαβε τὸ σῶμα &c.] Extremi hujuſce, quod mortuis ab amicis vel propinquis perſolvebatur, muneris varia paſſim exempla notarunt, qui de ritibus antiquorum funebribus egerunt. Vide Kirchmann. *de Fun. Roman.* L. 1. c. 6. & *Archæol. Græc.* L. 4. c. 3.

P. 314. ἀνδρὸς &c.] Simili prorſus præceptoris ſui elogio tam Apologiam ſuam quam elegantes ipſius de *Memorab. Socr.* Commentarios claudit Xenophon.

INDEX.

I. Vocum & Locutionum præcipuarum, II. Inſigniorum quorundam in orationis ſtructura Idiotiſmorum.

I.

A.

Ἀγαθῇ τύχῃ, 125. Vide not.
ἀγροικότερον εἰπεῖν, 98.
ἀγωνιᾷν, 4. *in angore eſſe, trepidare.*
ἀδελφὸς — ἀδελφὰ ἔργα — ἀδελφῶν ψυχῶν, 288. ἀδελφὰ, ὅμοια, οἰκεῖα &c. Phavorin.
ἀδολέσχω, 2, 188. φλυαρέω, μακρολογέω. Heſych. Ταῦτα δὲ παρὰ τὸ ἄδος, ὃ τὸν κόρον καὶ πλησμονὴν σημαίνει· καὶ τὴν λέσχην. Λέσχας δὲ πύλας ἔλεγον δημοσίας πινὰς τόπους, ἐν οἷς οἱ σχολὴν ἄγοντες ἐκαθέζοντο, &c. Schol. ad Ariſtoph. Nub. v. 1482. Vide item Duport. in Theophraſt. p. 237.
ἀδόξαστος, 225. vox philoſophica, puræ intelligentiæ & ἐπιστήμης, quatenus δόξῃ opponuntur, objectum ſignificans.
ἀεροβατεῖν, 63. Vide Schol. ad Ariſtoph. Nub. v. 225.
ἀθροίζεσθαι ψυχὴν ἐκ τοῦ σώματος, 181. αὐτὴν εἰς αὑτὴν, 223.
αἰνιττόμενος εἰς τὴν ἀντεραστὴν, 4.
αἱρετὸν φιλοσοφίᾳ, 218. idem quod in Timæo dicitur λόγῳ καὶ φρονήσει ἁλωτόν. p. 29. A.
αἱρέω, 86. in ſenſu forenſi. Vide not.
αἱρεῖ λόγος, 137. locutio apud philoſophos uſitatiſſima.
αἰσθήσεις θεῶν, 295.
αἰώρα, 297. Vide not.
ἀκόλαστος — εὐδαιμονίαν ἀκόλαστον εἶναι, 296.
ἀληθινὸν φῶς, 292. quod tale *vere* dici meretur, quod cæteris, quibus hoc nomen tribuitur, longe antecellit. Hoc ſenſu Chriſtus dicitur φῶς ἀληθινὸν, Joan. I. 9. Conf. item Cl. Hutchinſ. not. ad K. A. p. 96.
ἀλλὰ, *quamobrem, itaque.* ἀλλὰ μὴ, 153. ἀλλὰ ἵνα, 154. ἀλλὰ πειρᾶ, 158. & ſimiliter paſſim. Sic & in Marc. IX. 22. Act. X. 20.
ἄλλο τι ἢ, paſſim pro *num, annon.*
ἀμήχανος εὐδαιμονία, 120. ἀμήχανον ὅσον χρόνον, 216.
ἀνάγκη, 288. Vide not.
ἀναιρέω — ἀνεῖλεν, 68. *divinum reſponſum reddidit.*
ἀνελόμενος, 97. *qui mortuos ad ſepeliendum tollit.* Vide Bud. Comm. L. Gr. p. 223.
ἀναπλῆσαι αὐτῶν, 98.
ἀνέλπιστον, 106. ἃ μόνον ἐπ' ἀγαθῷ, ἀλλ' ἁπλῶς ἐπὶ τῇ τοῦ μέλλοντος εὐδόσει λέγει παρὰ Ἀττικοῖς. Phavorin. in voc. ἔλπισας. Sic & *ſpero* nonnunquam apud Latinos.
ἀνευφήμησε, 161. ἀντὶ τοῦ ἐβρόντησε, Πλάτων. Suid. in voc. Eodem ſenſu utitur Ælian. in V. H. p. 714.
ἀνὴρ, 6, 155, 165. pronominis loco.

Vide Xen. K. A. p. 27. & Cl. Hutchinſon. not.

ἄνθρωπος, 309. & alibi in Phædone de carnifice, vox vilitatem ejus de quo uſurpatur, denotans. Quo ſenſu nonnulli eam in Joan. XIX. 5. interpretantur.

ἀντιδόλησις, 109.

ἀντιγραφή, 84. Vide not.

ἀντιλαβή, 226. proprie, uti apud Thucyd. p. 452. *quod quis manu prehendat*, hinc pro *reprehenſionis anſa, vel objectione* ponitur.

ἀντιμᾶσθαι, 107.

ἀνωμοσία, 63. & alibi. Vide not.

ἄνω κ) κάτω, 242. Vide Eraſm. in Adag.

ἀπαναισχυντέω, 95.

ἀπαυθαδιάζομαι, 109.

ἄπιστος σεαυτῷ, 83. *non creditus*. Sic & Tryphiodorus, v. 409. de Caſſandra — μάντιν τ' ἀγαθὸν κ) ἄπιστον ἔθηκεν.

ἀποδείξειε λῆρον τὸν Ενδυμίωνα, 194. Sic Xenophon de Ageſilao, παῖδα ἀπέδειξε τ Τισαφέρνην p. 11. Lyſias, p. 57. μείζην ἀπόδειξαν τὴν ἑαυτῶν πατρίδα.

ἀποικία, 146. *colonia*.

ἀποκάμης, σῶσαι σαυτὸν, 129.

ἀπολαβόντες — ἄνεμοι αὐτὰς, 157.

ἀποπειρώμενος ἐνυπνίων τινῶν τί λέγει, 163.

ἀπόρρητα, 167. *myſteriorum arcana*. Vide not.

ἀπερώπαλοι, 62. *infiniti*, Ficinus. *Ii nuſquam comparent*, Serranus. Perperam utrumque. Potius *expugnatu difficiles*.

ἀργύριον, 129. πᾶν νόμισμα &c. ἐιώθασιν ἀργύριον καλεῖν, &c. Phavorin. in voc.

ἀρετὴν πεποιήκασιν ἀγαθὸς, 65. ἀρετὴ nempe generatim eſt *bonitas & præſtantia rei cujuſvis propria*. Ita in Gorg. p. 506. Alcib. 1. p. 124. & alibi. Adde Xen. K. Π. p. 316. Ælian. V. H. L. 9. 16. p. 603. & Viger. Ed. Nov. p. 57.

ἀσπάζομαι, 90, 134. *colo, diligo, amplector*. Ita paſſim apud Atticos.

ἀστεῖος, 309. *honeſtus, probus*.

ἀστραβὴς τραχηλος, 6.

ἀτιμάζειν, 63. & alibi, *parvi facere, contemnere*. 93. in ſenſu juridiciali. Vide not.

ἄτοπον, 126, 162. *mirum, inſolens*. παράδοξον, Phavorin. Vide item Thom. Mag. in voc.

αὐθαδέστερον ἂν τις με χοίη, 103.

αὐθαδιάζομαι, 104.

αὐτὸ ἑκαστὸν, 211. Ita Noſter rei cujuſque formam ſive ideam appellat.

αὐτόματος — ἀπὸ ξ αὐτομάτε ἐγένετο, 113, 121.

αὐτὸν pro σαυτὸν, 12. Sic ἑαυτὸν, 167, 244. & ἑαυτὰς, 210. in prima perſona. Atque ita paſſim Attici, quos & hac in parte ſecuti ſunt SS. Scriptores. Conf. Matth. XXIII. 37. Rom. XIII. 9. 2. Cor. IV. 5. & alibi. Vide item an non hoc modo defendi poſſit *ipſum* SIBI *diſplicere*, in Cic. de Nat. Deor. L. 1. 30. ubi contra omnium Codd. fidem Cl. Daviſius aliique reponunt *tibi*.

αὐτὸς, *ſolus*, αὐτὸς ἔχων, 170. Sic Ariſtoph. Acharn. v. 503. & alibi. αὐτοὶ ἐσμὲν, *ſoli ſumus*. Hom. Il. 8. v. 99.

Τυδείδης δ' αὐτός ωξ ἐὼν —

Adde Theocr. Id. 10. v. 19. 11. v. 12. Xenoph. item ſæpius, Ælianum, alioſque. Unde miror, quamobrem Cl. Daviſ. in not. ad Cic. Nat. Deor. L. 3. c. 36. pro ωθσέλθοντα AYTON in Jambl. Vit. Pythag. c. 25. MONON reponit.

αὐτὸς & ἐκεῖνος de eadem perſona,

53, 54. De eadem re, 270. Sic Xen. in K. A. p. 23. de eodem.
αὐτοχεδιάζω, 57, 66.
αὐτόφωρος—ἐπ' αὐτοφώρῳ, 71. *manifesto.* forensis locutio, proprie *in ipso furto deprehendi* significans.
ἀφίστημι, 141. *dissentio.*
ἀφοσιόομαι, 163.

Β.

Βάκχοι, 186. Vide not.
Βάναυσος, 14. κυρίως πᾶς τεχνίτης διὰ πυρὸς ἐργαζόμενος· βαῦνος γὰρ ἡ κάμινος—εἴρηται ἢ παρὰ τὸ τὰς βαύνας αὔειν, τουτέστι τὰς καμίνους καίειν. καθοδοίδηκε ἡ λέξις εἰς πάντα χειροτέχνην. Etym. Magn. & similiter Hesych. Suid. aliique. Vide item quæ de hac voce congesserunt Æliani interpretes ad V. H. p. 451.
βασιλεὺς, 19. Vide not. βασιλέως τοῦ, ibid.
βασιλεὺς ὁ μέγας, 119. Ita, & nonnunquam, quasi ὁ κατ' ἐξοχὴν, simpliciter βασιλεὺς, apud Atticos audit Persarum rex. Similiter imperatorem Romanum τὸν βασιλέα appellat D. Petrus 1. Ep. II. 13, 17.
βασκανία, 254. Vide not.
βιάζεσθαι αὐτὸν, 165.
βίον βιῶναι αὐτοῖς, 302. *illis in omni vita placere studere, ex illorum præscriptis vitam agere.* Sic Lucian. de mercede conduct. τίνα ἄλλον ὁ ματαιὸς ἐμαυτῷ βιώσομαι βίον, τὸν παρόντα τοῦτον ἄλλως βεβιωκώς; Ita quoque in SS. Literis sæpius ζῆν Θεῷ, ζῆν Κυρίῳ, ζῆν ἑαυτοῖς.
βόρβορος, 186, 292.
βουλευτὴς, 78. ἐβούλευσα, 97. Vide Archæol. Gr. de Senatu Attico.

Γ.

Γὰρ, abundat. Vide infra Ind. 2. in Pleonasm.
γὰρ pro ἢ vel δή. παῦται γὰρ, 105. εἴπωμεν γὰρ, 173. & alibi, uti in Act. VIII. 39.
γαστριμαργίας, 219.
γελασείονα, 172.
Γλαύκης τέχνη, 289. Vide not.
γλίχεσθαι ἐπιθυμεῖν, 151.
γραφὴ, 19. Quomodo a δίκη differt, vide not.

Δ.

Δαιδάλου σοφίαι, 45.
δαιμόνια καινὰ, 76.
δαιμόνιον, de Socratis Genio, 22. Vide not.
δαίμων—ὁ ἐκάστου δαίμων, 287. Vide not.
δὲ pro δὴ vel quodammodo pleonastice, ἐντεῦθεν δὲ, 88. ὁ δὲ παιδαγωγὸς ἦν, 96. τότε δὲ, 302. Vide Steph. de Dial. Att. p. 188.
δεινὸν—οὐδὲν δεινὸν μὴ, 86. 225. *metuendum non est ne* &c.
δεύτερος πλοῦς, 265. Vide not.
δέχομαι—ἐπὶ πόσῳ ἄν τις δέξαιτο, 119, 120. *quanti quis faceret.*
δημοτικὴ ἀρετὴ, 220.
διαδιδόλωται τῷ σώματι, 182.
διαίρεσις ἐπιτίθεται, 18. Vide. not.
διαμυθολογέω, 117. & alibi, *colloquor.*
διαλαχόντων, 98. alibi sæpius διὰ παχέων divisim, scilicet, διὰ τριχῶν χειρόνων.
διατριβαὶ, 19. *colloquia philosophica, disputationes.*
διδασκαλικὸς, 22.
διειλημμένη ὑπὸ τοῦ σωματοειδοῦς, 218.
διδυλακόημένος, 219.
δικάζεσθαι τῷ πατρὶ, 26. *patrem criminis alicujus postulare, in jus vocare.* Simili fere sensu voce κρίνεσθαι utitur D. Paulus, 1. Ep. ad Cor. VI. 1.
δίκαιός εἰμι ἀπολογήσασθαι, 60. δίκαιοι ἐσμὲν

ἐσμὲν κινδυνεύειν, 128. pro *æquum est ut*, passim apud Atticos.
δικανικῶ, 97. proprie *forensia, judicialia*. Et translatione exinde petita, *prolixam* aliquam aut *ineptam* orationem denotat, quo sensu a Luciano dicitur, ὡς μακρὸν τὸ ἐνύπνιον & δικανικόν. Somn. c. 17.
δίκην διώκειν — φεύγειν, 24. Vide Archæol. Græc. — οὐκ ἐν δίκῃ, 29. *injuste*.
διομῶ, 84. Vide not.
διφθέρα, 151. ποιμενικὸν ἀποδύλαιον — ἐστι ὃ ἐκ δέρματος. Schol. ad Aristoph. Nub. v. 72.
διώκειν. Vide δίκην.
δωδεκάσκυτοι σφαῖραι, 293. Vide not.

E.

Ἑαυτὸν & ἑαυτὲς in prima persona. Vide supra αὐτόν.
ἐγγύς τι τείνειν & πεφυκέναι, 175.
ἔγκλημα, 24. *crimen, libellus actoris*. Vide Bud. Comm. L. G p. 65.
ἐγκλίσεις, 2. Vide not.
εἰ pro ὅτι — εἰ δεῖ ἤδη τελευτᾶν, 124. προσαποδεῖξαι εἰ, 207. Sic in Act. XXVI. 8. & 23. Conf. item Bud. Comm. L. G. p. 978.
εἰ ὃ μὴ, præcedente negativo, 151. Vide not.
εἴδωλα, 178, 219.
εἰμαρμένη, 305.
εἰμὶ — ἦν σοι ἀπιέναι pro ἐξῆν, 149. ἔστιν ἀναμνησθῆναι, 198. *fieri potest ut, contingit ut reminiscatur*. Vide item Præp. ἐν.
εἶναι, pleonastice. Vide Ind. 2. in Pleonasm.
εἶπεν ἐπιμένειν, 161. *expectare jussit*. Quem usum verbi εἰπεῖν, licet Atticis familiarissimum, nonnulli in SS. Scriptores critici Hebraismum unice sapere contenderunt. Similiter φράζειν διαλέσθαι, 171.
εἴπερ pro ἐπεὶ — εἴπερ ἐνδέχεται, 249. Similiter D. Paulus in 2. Thess. I. 6.
εἰς pro πρός, vel *quantum attinet ad*. εἰς φιλοσοφίαν, 9. εἰς ξύνεσιν, 10. εἰς σοφίαν, 91. εἰς ἀρετὴν, 105. Vide infra πρός.
εἰσάγειν, 80, 81. verbum forense.
εἰσῆει ἐδὲν ἐλεεινὸν, 158.
ἐκεῖ pro ἐκεῖσε, 166.
ἐκεῖνος. Vide αὐτός.
ἐκκλησιαστὴς, 78. Vide not.
ἐκφέρειν, 307. de re funerea.
ἐλαύνειν — πόρρω που σοφίας ἐλαύνοντος, 24. Sic & in Gorg. p. 486, πόρρω ἀεὶ φιλοσοφίας ἐλαύνοντας. Et in Xen. K. Π. p. 93, πρόσω πάνυ ἐλάσαι τῆς πλεονεξίας.
ἐμμελῶς διδάσκειν, 66. Sic Ælian. ἀποκρίνεσθαι ἐμμελῶς, V. H. 14. 23.
ἐμμένειν ταῖς δίκαις, 142 — τοῖς ὡμολογημένοις, 149. *to stand to, to abide by*.
ἐν — ἐν τούτῳ ἔσαι, 225. ἐν φιλοσοφίᾳ ὄντων, 158. quibus geminum est illud D. Pauli, 1. Ep. ad Timoth. IV. 15. ἐν τούτοις ἴσθι.
ἐν χαρίτι ποιοῖμεν, 305. Sic Thucyd. Ed. Hudf. p. 323, οἷς ἦν ἐν βλάβῃ τειχισθέν.
ἐναυλίσασθαί μοι πρόπειν, 96.
ἐνδεικνύναι, in sensu forensi, 97.
ἔνδεκα — τοῖς ἕνδεκα, 110. & alibi. Vide not.
ἐνδέχεται, 249. *fieri potest*. Vide Lamb. Bos de Ellipsi Græca p. 228. qui in hac locutione subaudiri vult vocem χρῆμα, ut sit, *res admittit vel capit*. Sic Luc. XIII. 33.
ἐνέχεσθαι αἰτίαις, 147.
ἐντείνας Αἰσώπου λόγους. 162.
ἐξηγητὴς, 25. Vide not.
ἐξίσου εἶναι τὸ δίκαιον, 143, 144.
ἐπᾴδειν αὐτῷ, 209. Vide not.
ἐπαλιώμενος αἰτίας, 262.

ἐπεὶ, 242. & alibi, *tamen, nihilominus*. Quo ſenſu paſſim ab Atticis accipitur. Vide Ariſtoph. Acharn. v. 126. & not. Kuſteri, & Euſtath. Ed. Rom. p. 947. 64. & 1158. 37.
ἐπεξιέναι φόνῳ, 26. & ſimiliter alibi.
ἐπέρχεταί τι λέγειν, 237.
ἐπὶ πλέον δέος αἰδοῦς, 47.
ἐπίχρυπος, 20.
ἐπιεικὴς — ἐπιεικεςάτως τὴν ἰδέαν, 1. *modeſtiam vultu præ ſe ferentes*. Steph. At potius cum Ficino & Serrano vocem ἐπιεικὴς pro ſpecie *honeſta, ingenua, aut liberali* poſitam exiſtimo. Quo ſenſu paſſim a Platone uſurpatur.
ἐπιεικέςεροι πρὸς τὸ φρονίμως ἔχειν, 70.
ἐπιεικῶς πάλαι, 124. ἐπιεικῶς συχνὸν χρόνον, 216.
ἐπισκήπλεσθαι φόνου, 38. verbum forenſe, *reum agere*.
ἐπιςάτης, 134. *gymnaſiorum præſes*.
ἐπισφραγίζόμεθα τᾶτο, ὅ ἐςι, 202.
ἐπιτηδεύειν ἀποθνήσκειν καὶ πρὸ πάντων, 172.
ἐπῳδὸς, 209.
ἐπωνυμίαν τὴν δ' ὅ ἐςι, 248.
ἐρασὴς, 1.
ἐρήμην καταγρᾶν, 61. Vide not.
ἔρμαιον, 286. *lucrum quodvis inopinatum*. Vide Duport. Prælect. in Theophraſt. Charact. p. 389.
ἑςία — ἀφ' ἑςίας ἄρχεσθαι, 21. Vide not.
εὐγλωττία, 20.
εὐδαιμονίζειν δ' τρόπον, 124. ſubaudi ἕνεκα. & ſimiliter εὐδαίμων τοῦ τρόπου, 158.
εὐεξέλεγκτα, 100. *Quæ nullo negotio probari poſſunt*, Serranus. *Facile arguenda*, Ficinus. *Quæ facile redargui poſſint, vel mendacii convinci, ſi non vera ſint*, Steph.
Εὔριπος, ὥσπερ ἐν Εὐρίπῳ, 242. Vide not.
εὐφημία, 312. *fauſta acclamatio, verba bene ominata*.
ἐφέλκων αὐλητὴν μὴ δ' λοισμὸν, 177.
ἐφ' ᾧτε μήκετι ἀφιξέσθαι, 90. Vide not.
ἔχω — ἔχειν λόγον, 102, 167. ἔχειν τέχνην, 10. ἔχεσθαι ξωὴς, 9. *ab intelligentia pendet*. ἐχομένη σὺν ἀπορίᾳ, 288. ἔχομεν ἂν λαβεῖν, 65. ἔχει κλιθῆναι, 290. ἔχειν ξένως τῆς λέξεως, 60. ἔχειν αὐθαδέςερον, 103.

Z.

Ζεῦξος, 109. pro *quadrigis*. ἐ μόνον τὸ σὺν δυοῖν πινῶν ζευγνύμενον, ἀλλὰ καὶ τὸ σὺν πλειόνων. Phavorin. Vide item Pollucem in Onom. L. 10. c. 12.

H.

Η μὴν, 70, 307. formula in jurejurando & ſpondendo paſſim adhibita. Sic & in Ep. ad Hebr. VI. 14.
ἧττον, 313. Vide not.

Θ.

Θανατᾶν, 172. *mori cupere*. θανατῶν, θανάτου ἐπιθυμῶν. Suid. Sic Æſch. in Dial. 3. p. 92, θανατᾷ μου ἡ ψυχὴ, & Syneſ. in Ep. 4. p. 162, ὁ μὴ ναύκληρος ἐθανάτα.
θάτερον ſæpius, Attice pro τὸ ἕτερον.
θεία μοῖρα, 100, 158.
θεωρία εἰς Δῆλον, 156. Vide not.
θῆρα δ' ὄντος, 178.
θηρεύειν ἕκαςον τῶν ὄντων, 177.
θὴς — ἀνδρὸς θητὸς, 56. ἐθήτευεν, 25. θὴς, δοῦλος μισθωτὸς, &c. Heſych. Vide item Meurſ. Att. Lect. 5. 20. eundemque in Solone c. 14. & Archæol. Gr. L. 1. c. 10.
θοιμάτιον, 234. Attice pro τὸ ἱμάτιον.
Θόλῳ, 98. Vide not.

INDEX.

I.

Ἰδέα, 1. *vultus, aſpectus.* At ἰδὲ τῶν δοκιμωτάτων ἰδέαν ἐπὶ ἀνθρώπου λέγει, ἀλλὰ εἶδος καὶ ὄψιν. Thom. Mag. in voce. Quidquid vero iſte dictitet Atticiſta, hoc tamen ſenſu non ſolum hic ſed in Charmide, p. 175. D. vocem hanc adhibet Plato. Hinc itaque ſatis defendi poteſt ſimilis verbi uſus in Matt. XXVIII. 3. Vide item Cl. Alberti Obſ. Philolog. ad N. T. p. 163.

ἵλεως, 311. *hilaris.* Τὸ αὐτὸν ἵλεων καὶ ἵλαρον ἔλεγον, Athen. L. 8. p. 363. ubi vide not. Caſaub. Simili ſenſu vocem *propitius* uſurpat Apuleius in Lib. de Philoſoph. *Diem mortis ſuæ* PROPITIUS, *nec invitus expectat.*

ἀλιγγιᾶν, 213. De hac voce vide Schol. ad Ariſtoph. Acharn. v. 581.

ἵνα cum imperfecto indicativi conſtructum, 127. Vide Steph. de Dial Att. p. 137. Xen. Κ.Π. Ed. Oxon. p. 94. & Markland. in Lyſiam, not. ad p. 22. l. 9.

ἱστορία περὶ φύσεως, 257. *commentatio, inquiſitio.*

ἵστημι ζυγούς 167. Vide not.

K.

Καθαιρεύειν, τὴν πόλιν, 157.

καθαιρμὸς, 186. Vide not.

κάθαρσις, 186.

καὶ pro *ſed* vel *at.* — καί μοι λέγε, 21. Quo ſenſu ſæpiſſime apud SS. Scriptores occurrit.

καινοτομεῖν περὶ τὰ θεῖα, 22, 57.

καλινδεῖσθαι ἐν πάσῃ ἀμαθίᾳ, 222.

κακκισπῶμαι — κεκακκισπημένους λόγους, 59.

κακκύνομαι, 66.

κακκωπίζομαι, 148.

κακκωπισμὸς, 174. *cultus quilibet vel ornatus ſuperfluus.*

κάρδοπος πλακεῖα, 265. Vide, ſi tanti eſt, quæ de voce κάρδοπος ludit Ariſtoph. in Nub. v. 670 & ſeq.

καρτερώτατος πρὸς τὸ ἀπιστεῖν, 206.

κατὰ cum genitivo, *de* — καθ' ἵππων &c. 15. Similiter ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ θεοῦ, 1. Ep. ad Cor. XV. 15.

κατὰ cum accuſativo — μείζω ἢ ΚΑΤ' ἄνθρωπον, 67. θειότερον ἢ ΚΑΘ' ἁρμονίαν, 253. Sic D. Paulus de doctrina ſua, ὅτι οὐκ ἔστι ΚΑΤ' ἄνθρωπον. Ep. ad Gal. I. 11. — *talis non eſt quæ a mero homine proficiſcatur.* Et non abſimili ſenſu, ſi Cl. Bengelii interpunctionem ſequaris, verba ΚΑΤΑ ἄνθρωπον in 1. Ep. ad Cor. XV. 32. (nempe pro *tanquam merus homo*, quatenus Chriſtiano & Apoſtolo opponitur) accipienda ſunt. Ita denique Noſter in Philebo, p. 12. τὸ ἐμὸν δέος οὐκ ἔστι ΚΑΤ' ἄνθρωπον.

καταβοᾶλλειν εἰς ἀπιστίαν, 237.

καταγέλως τῆς πλάξεως, 130. Vide not.

καταδιαφθείνειν, 192. & alibi.

καταικλαίω, 312. Vide not.

καταπλάττειν φόβον πρὸς φόβον, 185.

καταναλωθῆναι εἰς τὸ τεθνάναι, 194.

καταπίνειν, *devorare* — ἡεῖς κατέπινεν, 29. Sic Heſiod. eandem rem narrans, Theog. v. 497. — θύμαλον καταπίνων. & διάβολος deſcribitur tanquam ζητῶν τίνα καταπιῇ. 1. Petr. V. 8. Similique tranſlatione Terentius in Eunuch. prope finem, *Hunc comedendum vobis* PROPINO.

καταπίπτειν εἰς ἀπιστίαν, 237.

καταχεῶντες pro ſimplici χεῶντες, 293. uti & in 1. Cor. VII. 31. & ibid. IX. 18.

κατα-

INDEX.

καταψήσας τὴν κεφαλήν, 238.
καταψηφισαμένους ἐμοῦ θάνατον, 113.
καλορύττειν, 307. de re funerea.
κινδυνεύει, *videtur*. passim.
κηρυκαντιῶντες, 153.
κρατῆρας, 296.
κρίνειν, 97. secundum Ficini & Serr. versiones pro καλακρίνειν, uti alibi passim significat. At hic simpliciter pro *judicare* poni possit.
κρίνεσθαι πρὸς τὰ παρ' ἡμῖν, 292.
κυανὸς, 300. Vide not.
κυπτάζοντα, 14. *obstipo capite curiosius & attentius inspicientem*. Simili sensu voce παρακύψας utuntur D. Petrus, 1. Ep. I. 12. & Jacob. 1. 25.

Λ.

Λαγχάνειν δίκην, 27. Vide not.
λῆρον ἀποδείξεις, 194.
λόγον δίδομεν ἢ εἶναι. 210.

M.

Μακαρίζω, 66. *beatum judico vel pronuncio*.
μακρὰ ῥαθυμία, 264. idem quod μεγάλη. Ita Ælian. V. H. L. 1. 23, μακρᾷ τῇ δόξῃ, ubi vide not.
μανθάνειν, 249, 266, 311. *intelligere*, uti notat Aristot. Eth. Nicom. L. 6. c. 10, τὸ μανθάνειν, συνιέναι πολλάκις. Conf. Joan. VI. 45. & 1. Cor. XIV. 31.
μέγας βασιλεύς. Vide βασιλεύς.
μελετᾶν ἀπεθήσκειν, 182. Verbum μελετάω a rhetorum & agonistarum more deductum præviam quamvis exercitationem proprie denotat.
μελέτημα, 181.
μέλλω πιθάνας, 92. Vide not.
μὲν & ἦ sine ulla oppositione, passim.
μεμνᾶσθαι, 6. *studia philosophica*. Vide not.
μέσως βεβιωκέναι, 301.
μετέωρα, 2. & alibi. μετέωρα φρονητὴς, 61. Vide not.
μετοικεῖν, 146.
μέτρια λέγειν, 234.
μετρίως ἔχειν, 115.
μίασμα, 25.
μοῖρα θεία, 100, 158. ἐν μείζονι μοίρᾳ, 144.
μορμολύκεια, 209. proprie τὰ τῶν τραγῳδῶν πρόσωπεῖα ἢ τὰ τῶν ὑποκριτῶν. Suid. in voc.
μορμολύττηται, 132.
μουσικὴ, 3, 143, 163. pro *literis humanioribus*. Vide not.
μυρία πενία, 74. *extrema paupertas*.
μύωψ, 94. Vide not. & Suid. in voce.

N.

Ναρθηκοφόροι, 186. Vide not.
νεότης, 83. *juvenilis temeritas*.
νυστάζοντες, 94.

Ξ.

Ξυλλήπτωρ τοῦ δεδέσθαι, 222.
ξυνωρὶς, 109. τὸ μὴ πλῆρες ἅρμα, ἀλλ' ἐκ δύο ἵππων συνεστώς. Suid.

O.

Οἴχομαι, 244. proprie *abire, discedere*, atque inde δυσφημίας vitandæ causa, *mori*.
οἴχεσθαι καταλιπών, 129. — φερόμενος, 262. Vide not.
ὀλίγου, 71. pro ὀλίγου δεῖν, *fere*. ἐν ὀλίγῳ ibid. Vide not.
ὅπως cum futuro indicativi, 21, 91. & alibi sæpius. Atque ita passim Attici. Vide Blackwall. Class. Sacr. v. 2. part. 1. c. 2.
ὄρθρος βαθὺς, 123. ἔτι ἦν ὄρθρος ὁ πρὸ

Ὁ λυκαυγὴς καιρὸς, ἐν ᾧ ἔτι λύχνῳ δύναταί τις χρῆσθαι. Thom. Mag. τὸ ὡσὲ ἀρχομένης ἡμέρας. Phrynich. Hinc dies adveniens a Socrate p. 125. dicitur ἐπιοῦσα ἡμέρα, quæ proprie ſemper de futuro, non de præſenti temporis puncto uſurpatur. Ideoque, ut id obiter notem, quod ὄρθρου βαθέος factum fuiſſe dicit D. Lucas, XXIV. 1. hoc σκηπὰς ἔπ ὀὖσης accidiſſe refert D. Joan. XX. 1.

ἀῤῥωδῶ, 21. De hac voce vide Suid. Phavorin. & Spanh. not. ad Ariſtoph. Plut. v. 122.

ὃς pro ὅστις — ἢ δ' ὃς paſſim.

ἅσια καὶ νόμιμα, 287.

ἀδὲν ἐστι, 7. *nullius pretii eſt.* Sic D. Paulus, 1. Cor. XIII. 2, ἀδὲν εἰμι.

ἀδὲν λέγει, 92. *veri nihil vel nihil ad rem dicit.*

ἀδὲν πρᾶγμα, 22. *leve eſt.* ἀδὲν ἔσται πρᾶγμα, 23. *nihil incommodi vel periculi ſequetur.*

ἄν, *nempe, etenim* — ἀδολεσχῆσαι ἄν, 2.

ἀσία, 176. & alibi.

ἄτω, 16, 232. *tum demum.* Vide Act. XX. 11. 1. Ep. ad Cor. XI. 28.

ἄτως ἀπέχεται, 223. *ideo, hanc ob cauſam abſtinet.* Vide Blackwall. Claſſ. Sacr. v. 1. part. 1. c. 2. ſec. 7.

ἄτω, *nude, ſimpliciter.* ὡς ἄτω γ' ἀκοῦσαι, 21. *ipſo auditu.* Sic Demoſth. de falſa Leg. Ed. Brooke p. 47. ἀκοῦσαι μὲν γὰρ ἀτῶσι, παγκάλως ἔχει. & Max. Tyr. Diſſ. 28. 2. τῷ ἀτωσὶ ἀκούσαντι, *ſimpliciter audiendi.*

ἄχ ἥκιστα, 312. pro μάλιστα, *potiſſimum præſertim.*

ὀφλεῖν δίκην — μοχθηρίαν. 115.

Π.

Πάθος — τὰ γε ἐμὰ πάθη, 256. *quæ mihi evenerunt.*

παιδικὰ, 4. cum ſignificatione ſingulari ſecundum Stephanum. Et ita quidem ſæpiſſime uſurpari varia paſſim oſtendunt exempla, quorum nonnulla vide apud Bud. Comm. L. G. p. 177. At hic, uti recte notat Serranus, non de uno ſed de duobus agi videtur. παιδικῶν, 182. pro *rebus amatis quibuſcunque.* Vide Bud. loc. citat.

παιδοτρίβης, 8. & alibi. Vide not.

Παναθήναια, 30. Vide not.

παρακινδυνεύειν, 56. *periculo alicui ſe exponere, periculoſum aliquid tentare.* Quo ſenſu utitur Noſter in Theætet. p. 204. B. & alibi. ac Thucyd. Ed. Hudſ. p. 165. Vide item Bud. Comm. L. G. p. 759. & Kuſter. not. in Ariſtoph. Ran. v. 99.

παρακρούω, 133.

παραμυθία, 188. Verbum hoc ſimpliciter pro *argumento vel probatione* in ſenſu ipſi quodammodo alieno hic loci poſitum eſſe cenſet Cl. Blackwall. Claſſ. Sacr. v. 2. part. 1. c. 2. At mihi potius vox hæc proprie eam artis oratoriæ vim exprimere videtur, quæ affectus hominum componendo, ipſorum animos ſenſim flectit, regitque. Hinc p. 222. philoſophia monitis & adhortationibus ejus alumni ſui animum ῥέμα παραμυθεῖσθαι dicitur. Similiterque de Rep. v. 2. p. 46, μὴ φιλονεικῶν ἀλλὰ παραμυθούμενος, & in Theage p. 122, καλεῖχον παραμυθούμενος. Hinc etiam (uti ex Noſtri Timæo no-

tat

tat Budæus, Comm. L. G. p. 680.) δυσπαραμύθητος est *qui verbis ægre flecti potest, qui hortamenta & suasiones non admittit.* Eodemque prorsus, quo hic, sensu παραμυθίας καὶ παιδὸς, *adhortationis & suadelæ*, tanquam legum proœmiis necessariæ, meminit Noster de Leg. L. 4. p. 720.

παρέχειν σεαυτὸν φάντον, 23. — ἐμαυτὸν ἐρωτῶν, 99. — πράγματα, 305.

παρέλευμα, 59. Vide not.

παρέλευσις εἰς ψυχὴν, 243.

παρέστακέ μοι elliptice, 158. παρέστακε δόξα, 177.

παροινέω, 25. proprie *petulans & injurius præ ebrietate fieri*, atque hinc de homine quovismodo ὑβριστῆ dicitur. Quo sensu nonnulli πάροινον in 1. Ep. ad Timoth. III. 3 accipiunt. Vide Wolf. Cur. Philol. ad locum.

πᾶς — πᾶν ποιεῖν καὶ λέγειν, 114. τὸ πᾶν μέλει, 98. πάντας ἐκ ἀποδέχεσθε, 245. ubi πᾶς ὁ pro ἑδεὶς. Similiter Noster de Rep. L. 7. p. 128, ἄνευ πασῶν τῶν αἰσθήσεων, *sine sensibus omnino ullis.* Non minus ergo Atticismum quam Hebraismum sapiunt hujusmodi nonnulla apud Matth. XXIV. 22. Luc. I. 37. Act. X. 14. Ephes. V. 5. & alibi.

πάσχειν in sensu μέσω, passim. πάθος πάσχειν, 210, 239.

πατραλοίας & μητραλοίας, 302. πατραλῴας καὶ μητραλῴας in sua loci hujusce descriptione Euseb. Attice satis utrumque. Vide Cl. Alberti Obs. Philol. ad N. T. p. 394.

πελάτης, 25. Vide not.

πέμπτον αὐτὸν, 98. *me cum quatuor aliis.* Sic πέμπτος αὐτὸς, Thucyd. p. 27. ubi Schol. ἀντὶ τοῦ μετ' ἄλλων τεσσάρων. τρίτος αὐτὸς, ibid. p. 237. ὄγδοον Νῶε, 2. Ep. Petr. II. 5. & similiter,

— sexta cervice feratur.
Juv. Sat. 1. 64.

πένθιμος, 10. Vide not.

πέπλος, 30. Vide not.

περί. Vide Ind. 2. in Ellips. περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι, 133. similiterque περὶ πλείονος, & περὶ ἐλαχίστου, 91.

περιάπτειν αἰσχύνην τῇ πόλει, 104. Sic Lysias p. 383, ὀνείδη ἐκείνοις περιάψω. Similiterque D. Paulus 1. Ep. ad Cor. XII. 23, τούτοις τιμὴν περισσοτέραν περιτίθεμεν.

περιεργάζομαι, 63. Vox hæc sæpissime de *curioso nimis & illicito in eas res, quæ captum humanum superant, scrutinio* accipitur. Sic Antoninus ab Herodiano, L. 4. c. 23. describitur tanquam qui περιεργότερος ἦν, ὃ μόνον τὰ ἀνθρώπων πάντα εἰδέναι ἤθελεν, ἀλλὰ καὶ τὰ θεῖά τε καὶ δαιμόνια πολυπραγμονεῖν. Plura vide apud Wolf. Cur. Philol. ad Act. XIX. 19.

περιττότερον πραγματεύεσθαι, 66.

πετόμφον δίκειν, 24. Hoc dictum παροιμιῶδες fuisse videtur, licet a nullo (quod sciam) adagiorum compilatore notatum sit.

Πηνελόπης ἴσος, 225.

πίστις, 188. *quicquid fidem facit, probatio, argumentum.* Quo sensu passim apud rhetores venit: similiterque a D. Paulo usurpatur, Act. XVII. 31.

πλάττειν λόγους, 59. Sic Demosth. Philip. 1. Ed. Cant. p. 38, οἱ γὰρ λόγους πλάττοντες, ἕκαστος περιερχόμεθα, & similiter D. Petrus, πλαστοῖς λόγοις ὑμᾶς ἐμπορεύσονται, 2. Ep. II. 3.

πλάττοντες σώματα, 221. Sic etiam Latini *vultum, incessum fingere.*

πλέον ποιεῖν, 62. & alibi, *promovere, proficere.*
πλεονεκτεῖν, 54.
πλεονεκλικῶς, 244.
πλεῖς δεύτερος, 265. Vide not.
πλεῖτος σοφίας, 46. Simili translatione, πλέτε τ᾽ χρηστότητος &c. Ep. ad Rom. II. 4. ut innumera hujusmodi alia in D. Pauli Epp. omittam.
ποιεῖν, 71, 164. *versus facere.*
ποιητὴς θεῶν, 21.
πολυπραγμονεῖν, 14, 95.
πολὺς — εἰ πάνυ πολλῦ. 82. πολλοῦ δέω, 93. πολλῦ δεῖ, 113.
πόρρω ἐστὶ τῦ βίυ, 113. *procul est a vita*, Fic. & similiter Serr. Perperam. πόρρω enim non solum ab aliqua re *procul abesse*, sed & in ea *longe provectum esse* significat. Exempla passim obvia. Vide voc. ἐλαύνω.
πρᾶγμα — τὸ σὸν τί ἐστι πρᾶγμα, 66. ἐδὲν πρᾶγμα. Vide ἐδέν.
πραγματεία, 18. 169, 174.
πράττειν, 117, 118, 130. pro πάσχειν, *nempe sorte aliqua uti, fortunam aliquam experiri.* De quo verbi hujusce sensu vide quæ congesserunt Kust. ad Aristoph. Plut. v. 341. & Spanhem. ibid. v. 486.
πράττομαι μισθὸν, 95. χρήματα πράττομαι, 64. πράττω, οὐ μόνον τὸ ποιῶ κ᾽ πάχω, ἀλλὰ κ᾽ τὸ ἀπαιτῶ, inquit Thom. Mag. in voce, hunc locum Platonis laudans.
πράττων τῦτο, 133. *aliquid studiose agens.*
πρεσβεύω, 132. πρεσβεύειν, τὸ παρὰ Πλάτωνι, Poll. Onom. L. 2. 12. Nec apud Nostrum solum, sed & in Æsch. Choeph. v. 480. & Eumen. v. 1. Eurip. Hippol. v. 5. Alcest. v. 282. & passim alibi.
πρεπόμιον, 163. Vide not.
πρὸς — ὁ πρὸς σὲ γε, *2. non officii tui est, vel personæ tuæ consentaneum.* Sic πρὸς ἀνδρὸς, Aristoph. Plut. v. 355. ubi Schol. Πρὸς τὸ καθῆκον σημαίνει. Vide item Bud. Comm. L.G. p.985. & Viger. Ed. Nov. p. 476.
πρὸς τῷ εἰρημένῳ λόγῳ ἦν, 226. Vide Bud. Comm. L.G. p. 987. & Viger. p. 178. & 478.
πρὸς cum accusativo pro κατὰ — πρὸς ἑαυτὸν, 256. πρὸς καθαρότητα, 295. πρὸς τὸ ὁσίως βιῶναι, 303. — pro πρὲ — τί λέγεις πρὸς τὸ ἀποσπεῖσαι, 311. Anglice, *What say you to the making a libation.* Similiter Auctor Ep. ad Hebr. I. 7. πρὸς μὲν τὸς ἀγγέλυς λέγει, *de Angelis, quod ad Angelos spectat.*
πρὸς δύο ἀνδ᾽ Ἡρακλῆς, 239. Vide not.
προσιδεῖς, 23. elliptice. Vide not.
προτίθεσθαι in re funerea, 307.
πτυλανεύεσθαι φυλὴ, 97. Vide not.
πλοίομαι — πρὲ τὰς ἐπιθυμίας μὴ ἐκπεσεῖσθαι, 184.

P.

Ραθυμία τ᾽ λόγυ, 264.
ῥήμασί τε κ᾽ ὀνόμασιν, 59. *verborum nominumque*, Ficinus. Et ita quidem voces hasce passim pleonastice conjungi recte notavit Cl. Davis. ad Max. Tyr. Diss. 17. 1. At cum ῥῆμα sæpissime, tam apud Nostrum, quam alios scriptores Atticos, *sententiam vel dictum* significet, an ad talem hic pleonasmum recurrendum sit, judicet lector. De voce ῥῆμα vide Cl. Hutchinson. ad Xen. K. Π. p. 618. & Raphel. Not. Xenophont. p. 85.

ῥύαξ — αὐτὸς ὁ ῥύαξ, 297. de igneo Ætnæ torrente.

Σ.

σηπεδόνα λαμβάνειν, 257.
σήραγξες, 292.
σῖτᾶσθαι ἐν Πρυτανείῳ, 109. Vide not.
σκιὰ — δεδιὼς τὴν σωτῆ σκιὰν, 270. Vide Erasm. Adag.
σκιαγραφία, 186. *inanis & imperfecta rei adumbratio.* Bud. Comm. L. G. p. 841.
σκιαμαχεῖν, 62. ἐπὶ τῶν ἀδυνάτων· τῇ σκιᾷ μάχομαι, Suid. Perperam itaque Ficinus, *in tenebris pugnare.* Et Serranus, *in umbra dimicare.* Vide autem Phav. in voce, & Bud. p. 839.
σκιοειδῆ φαντάσματα, 219.
σοφία & σοφὸς de insigni in arte quavis peritia, 45, 72. & alibi, uti notat Aristot. τὴν δὲ σοφίαν ἐν ταῖς τέχναις τοῖς ἀκριβεστάτοις τὰς τέχνας ἀποδίδομεν — ὅθεν ἄλλο σημαίνοντες τὴν σοφίαν, ἢ ὅτι ἀρετὴ τέχνης ἐστὶν, Eth. Nicom. L. 6. c. 7. Hujusce modi exempla passim obvia. Vide Suid. in voc. & Eustath. in Hom. p. 1023. 12. Adde 1. Ep. ad Cor. III. 10.
σοφιστὴ, 65.
σπεύδειν, 129. *omni studio contendere ut aliquid fiat vel eveniat.* Quo sensu hoc verbo sæpissime, uti notavit Stephanus in Thesaur. utuntur Attici. Similiter etiam D. Petrus in 2. Ep. III. 12.
στρογγύλη, 261. Vide not.
συγγραφικῶς ἐρεῖν, 273.
συμπίπτειν, 216. *constringi, contrahi.* Quo sensu utitur Erasistratus medicus apud A. Gellium, Noct. Att. L. 16. 3.
σχεδία, 229. subaudi ναῦς. ἡ σὺν τῷ παραλυχόνιον, ἢ εἰκαίως πεποιημένη ναῦς, Suid. μικρὰ ναῦς, Hesych.

T.

Ταντάλου χρήματα, 45. Vide Erasm. Adag.
παραλογεύεσθαι, 216.
ταραχῶδη ὑποδέψας, 311.
τείνειν λόγον εἰς σὲ, 169. — ἐγγὺς ἢ τοῦ τεθνάναι, 175.
τελεταὶ, 186.
τέρας — τοῦτο δὴ τέρας εἶναι, 269. *res incredibilis.*
τελωνότριχα, 20. Vide Poll. Onom. Ed. Nov. L. 2. 22. & not.
τηλικοῦς, *de juvenili ætate,* 80. *de provecta,* 104.
τὶ εἶναι — ἐὰν δοκῶσί τι εἶναι, μηδὲν ὄντες, 122. Sic Ep. ad Galat. VI. 3, εἰ γὰρ δοκεῖ τις εἶναί τι, μηδὲν ὢν, &c.
τιμᾶσθαι, 107. & seq. verbum forense. Vide not.
τολμάω — ἐάν τις τολμᾷ πᾶν ποιεῖν & λέγειν, 114. *si quis sustinet, si quem non pudeat* &c. ἐτόλμησας ἐπιθυμεῖν ζῆν, 151. Similiter nonnulli verba οὐκ ἐτόλμησε, Ep. Jud. v. 9. accipiunt.
τραπεζῶν, 60.
τραχηλιζόμενος, 2. De variis verbi hujusce significationibus vide, præter Steph. in Thes. & lexica vulgata, Fabr. Agonist. L. 1. 11. Perizon. ad Ælian. V. H. L. 12. 58. & interpret. denique ad Hebr. IV. 13.
τύχῃ ἀγαθῇ, 125. Vide not.

Υ.

ὕβρεις, 219. de *turpi omnisque & lascivia.* Simili sensu σώφρονι opponitur

ponitur ὑβρισὴς in Xen. Mem. L. 1. c. 2. 19. Vide item Hammond. ad Rom. l. 30. & Kuſt. in Ariſtoph. Nub. v. 1064.

ὑπάρξειν, 97. ὑπὸ δίκην ἄρξειν, Heſych. & ſimiliter Suid.

ὕπαρχος, 12. *qui ſecundas obtinet.*

ὑπὲρ τ̃ χρησμ̃, 72. *loco, vice, nomine oraculi, comme parlant pour l'oracle,* Dacier.

ὑπερδικεῖν τ̃ λόγε, 232.

ὑπερήφανον, 257. μέγαν ἢ θαυμαστὸν, Thom. Mag. in voc.

ὑπερχόμενος πάντας, 151. *omnibus obnoxius & ſubjectus, omnes obſequioſe colens.* ὑπέρχομαι, τὸ ὑποκάτω τινὸς ἔρχομαι, ἢ ἀπὸ τέτε τὸ κολακεύω, Moſcop. in voc. Vide Bud. p. 389, 390.

ὑποδημάτων διαφερόντων, 174. Vide not.

ὑπολογίζεσθαι, 87. & alibi.

ὑποστάθμη, 291. *fæces, ſedimentum.* Vide autem de hac voce Gatak. ad Antonin. p. 344.

Φ.

Φεύγειν δίκην, 24. *reum agi.*

Φῆμαι, 295. *deorum reſponſa.*

Φθάνω — οὐκ ἂν φθάνοις περαίνων, 267. ſecundum Dacierium alioſque, *non eſt cur ceſſes concludere, nimis cito concludere non potes, vous ne ſcauriez achever trop promptement,* vel fortius adhuc & magis ad verbum Anglice, *you can't prevent bringing matters to a concluſion.* Utroque enim ſenſu locutio hæc paſſim apud Atticos occurrit.

Φθόνος ὀδεὶς λέξειν, 166. pro ὁ φθονήσω λέγειν.

Φίλιος, 30. Jovis cognomentum. Vide not.

φιλοτησία, 219. πρόποσις ἢ μ̃ τὸ δεῖπνον, Heſych. ἐν ᾧ δ τοῖς συμποσίοις φιλοφρονέμενοι ἀλλήλοις ἐπιδίδοσαν οἶνε κύλικα, ἣν φιλοτησίαν ἐκάλεν, Schol. ad Ariſtoph. Lyſiſt. v. 203. Hinc in plurali φιλοτησίας, *propinationes, compotationes.*

φλυαρίαν φλυαρῆντα, 63. De origine vocis φλυαρεῖν vide Phavorin. Euſtath. in Hom. p. 1240. alioſque.

φορτικὰ, 97. *odioſa, importuna, invidioſa, inſolentia.*

X.

Χαιρὲ — ὁ χαιρὲ πολὺ πιστεῖ, 53.

χαμαίζηλος, 238. *humile aliquid aut depreſſum,* & ſpeciatim δίφρος κοιλώδης καὶ εὐτελὴς, Phavorin.

χαλεπαίνεται, 76. εὐτραπελεύεται, σκώπτει, Phav.

χαλέπλως ἔχειν τὸ σῶμα, 216.

χαλεπώτατος, 10. *elegantiſſimus, politiſſimus, acutiſſimus.* Sic a noſtro in Theage p. 130. iidem χαλεπώτατοι qui & paulo infra πεπαιδευμένοι vocantur; & ab Ariſtotele οἱ πολλοὶ & οἱ χαλέπλες ſibi invicem opponuntur. Eth. Nicom. L. 1. c. 4.

χρῆμα — ἀφυὴς ὡς ὀδὲν χρῆμα, 257.

χρήσασθαι — ἔχειν τὶ χρήσασθαι τῷ λόγῳ αὐτ̃, 254. *habere quod ſermoni ejus reſpondeas.* Sic Noſter in Hipp. Maj. 299. ἔχεις τὶ χρῆσθαι τῷ λόγῳ.

χρῆσθαι — ὀκ ἔχειν ὅ, τι χρῷ σεαυτῷ, 129.

Ψ.

Ψηλαφῶντες ὥσπερ ἐν σκότει, 264. ψηλαφῶ, λέξις αὕτη μεσικὴ· ἐπεὶ κυρίως ἐπὶ χορδῶν τὸ ψηλαφᾶν λέγεται παρὰ τὸ ψαλτήριον ἁφᾶν, Pha-

Phavorin. in voc. Hinc autem metaphorice *palpando aliquid quærere* significat. Quo sensu, uti hic Noster de philosophorum scientia naturali, ita etiam elegantissime D. Paulus de errante ipsorum & totius orbis ethnici theologia utitur, Act. XVII. 27.

ψηφᾶν, 107. & alibi.

Ω.

Ως pleonastice. Vide Ind. 2. in Pleonasm.

ὡς pro ὅτι, passim — ἁμαρτάνομεν ὡς ἀρμονίας αὐτῆς οὔσης, 253. ἡδονὴ, ὡς ἐν φιλοσοφίᾳ ἡμῶν ὄντων, 158. *tanquam si essemus.* ἄκρας ὡς ἐρᾶντας, 256. ὡς τάχιστα οἷός τ' ἦν, 262. ὡς ἔγωγε, 130. *quare ego* ὡς ἐγὼ, 131. *quippe.* ὡς κινδυνεύω, 243. ὡς ἔπος εἰπεῖν, 58. & alibi. ὡς αἴτιον αὐτὸ προστιθέναι, 264. pro ὥστε. Vide Steph. de Dial. Att. p. 100. & Barnes. ad Eurip. Ion. v. 40. ὡς ῥᾳδίως αὐτὴν φέρεις, 124. ὡς ἀδεῶς ἐτελεύτα, 158. pro *adeo facile, adeo intrepide.* ὡς γενναίως, 309. *quam generose.* ἐμμένω ὡς οὐδενὶ λόγῳ, 246. *in hac plus quam in ulla alia re.*

ὥστε — μηχανὴ ὥστε ἁμαρτεῖν, 114. πάντα ποιεῖν ὥστε μεταχεῖν, 304.

II.

ARTICULUS.

Το θεὸς εἶναι &c. 167.

Τὸς ἀμφὶ Ανυτον, 61. non solum *Anytum*, sed & *ipsius socios*. Similique sensu, οἱ περὶ τ Παῦλον, Act. XIII. 13.

— cum adverbio elliptice, ἐν τοῖς βαρύτατα, 125. ἐν τοῖς μάλιστα, 147. τὰ ἐνθάδε, 294. & similia passim.

NUMERUS.

Δυοῖν θατέρα pro θατέρου, 147. τὰ ἕτερα pro ἕτερον, 183.

Subitus a numero plurali ad singularem transitus, ἐσμὲν οἱ ἄνθρωποι, κ᾽ ὲ δεῖ δὴ ἑαυτὸν &c. 167. ἀγανακτεῖν τὸς φρονιμωτάτους — ἐμὲ γάρ πε αὐτὸς, 168. Vide item p. 116. l. 6, 7, 8. & 278. l. 3. 4. Sic D. Paulus, Ep. ad Galat. VI. 1. ὑμεῖς καταρτίζετε — σκοπῶν σεαυτὸν &c. D. Joan. Ep. II. v. 7. οἱ μὴ ὁμολογοῦντες — ὗτός ἐστιν. Adde 1. Cor. IV. 2. Galat. IV. 6, 7. Cic. de Nat. Deor. L. 1. 19. & not. Davis.

— a singulari ad pluralem, ἐφ᾽ ᾧ ὀρθῶς πεθυμήθην, καὶ π ἠνύσαμεν, ἐκεῖσε ἐλθόντες &c. 187. Ita 1. Cor. VII. 36, ὃ θέλει ποιέτω — γαμέτωσαν. 1. Tim. II. 15, σωθήσε — ἐὰν μένωσιν &c. Similia denique passim notarunt alii.

NOMINATIVUS.

Καὶ αὐτοὶ φιλόσοφοι εἶναι, 13. ἐλάθομεν ἡμᾶς αὐτοὺς παίδων οὐδὲν διαφέροντες, 139.

Nominativus pendens vel absolutus, καὶ ἁμαλεχθέντος αὐτῷ, ἔδοξέ μοι, 69. οἷ ἀφικνεμένη, ὑπάρχει αὐτῇ, 217. Idem Lysiæ, Xenophonti, Euripidi, aliisque familiarissimum: similiaque apud SS. Scriptores frequentia, quæ tamen Hebraismum unice sapere contenderunt nonnulli. Conf. Joan. VII. 38. Act. VII. 40. Apoc. II. 26. III. 12. Ita quoque Cicero

Cicero de Fin. L. 3. 3. *Cæteræ philoſophorum diſciplinæ — eas non modo nihil adjuvare arbitror:* ubi vide not Daviſ. Hiſce addas denique illud Terentianum,

Nam nos omnes, quibus eſt alicunde aliquis objectus labos,
Omne quod eſt interea tempus, priuſquam id reſcitum eſt, lucro eſt.

Hecyr. v. 286, 287.

Nominativus cum alio caſu antecedente conſtructus, ὑπάρχει αὐτῇ εὐδαίμονι εἶναι — ἀπηλλαγμένῃ — μὴ θεῶν διάγουσα, 217. οὐδὲ ταῦτα ἔοικε δικαίοις —— ἀλλ' ἐπιόσης αὐτῆς, ἤτοι ἀπολυμένα, ἢ ὑπεκχωρεῖν, 278. Ita Homer. Iliad. L. 2. v. 350—353, ubi poſt φημὶ ὑπερμενέα Κρονίωνα &c. ſequitur,

Ασπάσιον ἐπιδέξι', εὐαίσιμα σήματα φαίνων.

de quo vide Euſtath. ad locum. Sic Thucyd. L. 7. 42, Συρακουσίοις καὶ ξυμμάχοις — ὁρῶντες. Lyſias, p. 193, ἔδοξεν ἅπασιν αὐτοῖς — ὥσπερ πεποιηκότες. Hinc itaque ab omni prorſus ſolœciſmi ſuſpicione vindicantur ſimilia apud 2. Ep. ad Cor. I. 6, 7. Epheſ. III. 16, 17, 18. Coloſſ. III. 16. ut alia ibidem hujuſcemodi omittam.

GENITIVUS.

Οἰομένων καὶ πάλαι σοφωτάτων εἶναι, 71.

Τὸ ἀσφαλὲς τῆς ὑποθέσεως, 270. εἰς τοσοῦτον ἀμαθίας, 80. οἱ πολλοὶ ἀνθρώπων, 174. αὕτη τῆς αἰσθήσεως, 175.

— cum antecedente accuſativo conſtructus, ὡς οἰομένους — ὥσπερ ἀθηναίων ἐσομένων, 104. Et cum dativo ſimiliter, De Rep. L. 5. v. 1. p. 348, μὴ δεομένοις — ἀλλ' ἐθελόντων, ubi ἐθέλουσι cum Stephano imperite reponit editor.

DATIVUS.

Ἐν τῷ κλημάτων τοῖς θεοῖς εἶναι, 167. τὰς ἧς ὥρας αὐτοῖς ἔχειν, 295.

Κράτιστον μαθητῇ σῷ ψεύδεσθαι, 27. Sic & in Gorgia obiter reponendum, πεπεισμένῳ — τιμωρουμένῳ ἢ βελτίονι γίγνεσθαι ἢ δύνασθαι, ἢ παραδείγματι [vulgo male παραδείσματι] τοῖς ἄλλοις γίγνεσθαι, p. 525. πείθει λόγῳ ξυνωδῷ εἶναι, 247. πιστεύσῃ λόγῳ τινὶ ἀληθεῖ εἶναι, 241. οἰομένοις εἶναι σοφοῖς, 100. λόγοις ξύνοιδα ὄντι ἀλαζόσι, 247. ἐμαυτῷ ξυνῄδειν ἐπιτεταμένῳ, 72.

ACCUSATIVUS.

Ημφιγνόουν τὸν λόγον, ὅ, τι ἐθέλει, 10. ὁρᾷς τὰς συκοφάντας, ὡς εὐτελεῖς, 128. ταῦτα δὴ ἀκριβῶς ἠπιστάμεθα καὶ τὸν τοῦ Κάδμου λόγον εἰ πάθοι, 254. Similia innumera notarunt Kuſterus ad Ariſtoph. Plut. v. 55. Taylorus ad Lyſiam in Ind. Attic. Gronovius ad Arrianum L. 3. 1. Hutchinſon. ad Xen. K. A. p. 86, & 136. aliique alibi. Adde D. Joan. V. 42. Coloſſ. IV. 17

Accuſativus cum verbo cognatæ ſignificationis conſtructus, φλυαρίαν φλυαρεῖν, 63. ἐπιτήδευμα ἐπιτηδεύσας, 86. πράττειν πράγματα, 96. ἀγῶνα ἀγωνιζόμενος, 103. κινδυνεύειν κίνδυνον, 128. πάθος πάσχειν, 210. λύπην λυπῆται, 228. αἰτίας ἐπαιτιώμενον, 262. βίον βιῶσιν, 302. ἐγχώσασθε

δε ἐγγύην, 306. Sic Ariſtoph. in Pluto v. 517. λῆρον ληρεῖς, ubi vide Schol. & Kuſteri not. Conf. item Cl. Taylorum in Lyſiæ Ind. Attico, Pfochenium, Diatrib. de N. T. puritate, ſec. 125. alioſque qui ſimilia in SS. Scriptoribus notarunt.

Accuſativus pendens, ſequente conſtructionis mutatione, πάς γε ὑποθέσεις — ὅμως ἐπισκεπτέαι σαφέστερον, 286. &, ſi vulgatam lectionem retineas, τ' δεύτερον πλεῖν &c. 265. Vide item p. 137. l. 6. qui tamen locus ad aliam antiptoſeως ex relativo ortæ ſpeciem poteſt referri. Quod ad hanc vero, adi Hom. Odyſſ. L. 1. v. 275, 276. Xen. K. Π. p. 102. & Cl. Hutchinſon. not. Euripid. Troad. v. 1209. & ſeq. Ælian. V. H. p. 101. n. 14. Act. X 36. 1. Cor. X. 16

Accuſativus abſolutus cum antecedente genitivo abſoluto copulatus, ὡς ἀνθρωφόνα, κ' ἐδὲν ὂν πρᾶγμα, 25. Similiter Noſter de Rep. L. 10. p. 310, ὡς ἔστε δηλοῦ ὄντος — ἔστε οὐδὲν ὠφελοῦν, Thucyd. p. 426. ὡς Αθηναίων ὠφελιμων ὄντων — κ' τὸ παρὸν φρόνημα αὐτῶν ἀμπολεμησόμενον. Conf. item Steph. de Dial. Att. p. 131.

Accuſativus cum dativo antecedente conſtructus, τῷ βελομένῳ — ἐξεῖναι λαβόντα, 146. & ſimiliter cum minori diſtinctione conſtrui poteſt ἀντιπαρωθάλλοντι cum ſequentibus τὰς οἰκεῖ ἐξεπάζοντα κ' ἐρημοῦντα, 120. Sic Sophocles in Electra, v. 480 & ſeq.

Υπεσί μοι φράσος
Αδυπνόων κλύσαν
Αρπίως ἐνεράτων.

Dinarch. item, Orat. contra Demoſth. prope finem, ὠφελιμώτερον ὑμῖν — εἰδόσι. Lyſias in Epitaph. p. 28, ἄξιον γὰρ πᾶσιν ἀνθρώποις — ὑμνοῦντας. Atque ita denique D. Paulus, Epheſ. I. 17, 18, δῴη ὑμῖν — πεφωτισμένους.

ADJECTIVUS.

Τὸ ἰδίᾳ ἕκαστον, 108. αὐτὸ δίκαιον, καλὸν, ἀσχῆν, 176. & ſimilia paſſim. τὸ ἀσφαλὲς τ' ὑποθέσεως, aliaque, quæ vide ſupra in Genitivo.

— pro adverbio, ξυνεχὲς ποικίλον, 294.

Comparativus vice poſitivi, τὸ νεώτερον, 19. Hoc tum in aliis nonnunquam vocibus, tum in hiſce præſertim νεώτερος & καινότερος, apud Atticos invaluit. Sic ἐ γὰρ χεῖρον, 280. ἐδὲν καινότερον, 305. & Demoſth. Philip. 4. prope init. ἀκηύοντες ἦν ποθ' αγγελθῇ τι νεώτερον, alibique ſimiliter. Theophraſt. Charact. Ed. Oxon. p. 45, λέγειν τι καινότερον, & D. Lucas in Act. XVII. 21. λέγειν τι ἢ ἀκούειν καινότερον.

PRONOMEN.

Otioſum. Vide infra in Pleonaſm. Pronom.

Αὐτὸς, *ſolus*. αὐτὸς & ἐκεῖνος de eadem perſona vel re. Vide Ind. 1. in voc. αὐτός.

Αὐτὸν, ἑαυτὸν & ἑαυτὲς de prima & ſecunda perſona. Vide Ind. 1. in v. αὐτόν.

Τῆς γὰρ ἐμῆς, εἰ δή τις ἐστὶ σοφία, 67. τὴν ἐμὴν πλάνην, ὥσπερ πονηρὸς, pro τὴν ἐμὲ, 70. Sic Æſchin. de falſa Leg. Ed. Oxon. p. 22, τὴν ὑμετέραν ἠδικημένων φιλανθρωπίαν. Ariſtoph. Nub. v. 1204, ἡμέτερα κέρδη τ' σόφων. 1. Cor.

XVI. 21, ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παυλοῦ. Horat. Serm. L. 1. 4. v. 22, 23.

— *cum mea nemo*
Scripta legat vulgo recitare timentis. Ovid. Ep. 5.
— *noſtros vidiſti flentis ocellos.*

Relativum antecedenti ſuo præeuns & ipſi caſum ſuum tribuens, πιθανὸς ὢν, ὃν ὁ Σωκράτης ἔλεξε λόγον — κεκλαπέναι, 237. ἡμῖν ἔσται οὗ ἐπιθυμοῦμεν — φρονήσεως, 179. ubi tamen relativo οὗ vox τοῦτο proxime antecedere ſupponendum eſt. ἃς ἃ σὺ λέγεις τὰς σκέψεις &c. 137. niſi hoc accuſativi abſolutiraut a verbo ὁρᾶ ſubintellecto pendentis exemplum malis dicere. Similiter ὃν ἐγὼ ἀνεκεφάλισα Ἰωάννην, οὗτός ἐστιν, Marc. VI. 16. Adde Act. XXI. 16. Rom. VI. 17. 1. Ep. Joan. II. 25. aliaque ibidem ſimilia. Ita denique Terent. in Prolog. ad Andriam, v. 3,

Populo ut placerent quas feciſſet fabulas.

VERBUM.

Nomen ipſi cognatum regens, φλυαρίαν φλυαρεῖν, &c. Vide ſupra in Accuſativo.

— activum cum ſignificatione paſſiva, ἐκλωκέναι, ἑάλωκα, 113. ἀνταποδιδόναι, 193. δυνατοῦ καταγνῶναι, 242.

— cum ſignificatione media vel reciproca, ſubaudito pronomine reciproco, προσιθεὶς ἄν, 23. Vide not. καθαρεύωμεν ἀπ' αὐτοῦ, 180.

— paſſivum cum vi activa, πεποιημένα ἐστὶν, 2. πεποίημαι, 306. γέγραπται, 20. & ſimilia alibi.

Modus indicativus poſt ἵνα pro optativo, ἵνα οἷοί τε ἦσαν, 127. Vide Ind. 1. in voc. ἵνα, pro ſubjunctivo cum particula ὅπως. Vide ſupra Ind. 1. voc. ὅπως.

— optativus pro indicativo, ἐπυθόμεθα ὅτι τὸ πλοῖον ἀφιγμένον εἴη, 160. Similia plura notavit Steph. de Dial. Attic. p. 136, 137.

— infinitivus activus, ubi Latini paſſivum adhibent, ὡς ἔτω γ' ἀκοῦσαι, 21. παρέχω ἐμαυτὸν ἐρωτᾶν, 99. ὡς ἰδεῖν ἐφαίνετο, 22. aliaque ſimilia.

— infinitivus abſolute poſitus, οὐ δεῖν φρονπίζειν, 26. Vide not.

— pro indicativo, ſubaudito λέγεται, ἔφη, aut ſimili alio verbo, paſſim. Vide p. 293 & ſeq.

— cum aliis modis antecedentibus copulatus, 130. l. 14. 257. l. 11.

Præſens pro præterito imperfecto, πάλαι θαυμάζω, 124. πάλαι μηκύνω, 304. ἅπερ ἀεὶ λέγω, 305.

— pro futuro, ἐγὼ παραχωρῶ, 102. θάπτομεν δὲ &c. 306. cum alio item futuro conjunctum, ἀφήσω αὐτὸν ἀδὲ ἅπαμι, 91. ἀσυνακτήσαί τε ἀποθνήσκων καὶ ἐκ ἄστομος εἶσιν, 183. ἐκ ἕξει κλίθηναι, ὁμοίως δ' ἔχον ἀκλινὲς μένει, 290. ubi vide not. Adde Steph. de Dial. Attic. p. 139, 140. Kuſter in Ariſtoph. Plut. v. 65, & 70. Hutchinſon. ad Xen. K. Π. p. 220. eundemque ad K. A. p. 26, 123, alibique. & Duker. ad Thucyd. p. 124.

Aoriſtus pro actu, ut loquuntur ſcholaſtici, continuo, pro *facere ſolet vel debet*, ᾤκησε τὴν αὐτῇ ἐκφύσει τόπον προσηκόντως, 289. ἔνια καταυλικρὺ ἐξέπεσεν, 289. πρῶτον μὲν διεδικάσαντο, 301. Et hæc quidem quodammodo propria utriuſque aoriſti vis fuiſſe videtur, licet rarius in ſecundo occurrat. Huc itaque referendum eſt celebre

bre illud Matth. III. 17, ὁὸς μȣ ὁ ἀγαπητὸς, ἐν ᾧ εὐδόκησα, *in quo* nempe *ſemper & ab æterno acquieſcere ſolitus ſum.* Et hoc Matth. XIII. 24. & alibi, ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τ ̃ ȣ ̓ρανῶν, *regnum cœlorum aſſimilandum eſt vel comparari poteſt.* Simili denique ſenſu nonnunquam uſurpatur præteritum, ἦπτε ἀήτε τε ὕδατος ἀφέσηκε, 295. Sic Homer. Iliad. L. 1. v. 37,

—— ὃς Χρύσην ἀμφιέπεσκας.

& illud Heſiodi, Opp. & Di. v. 331, 332,

—— ἐς ὃ τελȣτὴν
Ἐργων ἀντ' ἀδίκων χαλεπὴν ἐπέθηκεν ἀμοιβήν.

Subita perſonarum Enallage, ὀδέν μοι ὄφελος — ὀδὲ τῳ ἂν Δαφέροι Εὐθύφρων — εἰ μὴ εἰδείην, 26. Vide not. & conf. Act. I. 4. XVII. 3. Rom. VIII. 15. 1. Cor. X. 6, 7 & ſeq.

Tertia perſona pluralis, ſubaudita voce ἄνθρωποι aut alia conſimili, ὅπȣ ἂν ἀφίκη, ἀγαπήσȣσί σε, 129. Sic Thucyd. Ed. Oxon. p. 455, ὅπερ πάρχȣσιν &c. ubi Schol. οἱ ἄνθρωποι δηλονότι. Ælian. V. H. p. 211, πολλάκις γὰρ κὴ ὑπ' ἐκείνȣ ἐθαυμάζοντο &c. ſcilicet ἄνθρωποι. Hinc ſimilia a Matth. V. 11. & 15. VII. 16. Joan. III. 23. aliiſque SS. Scriptoribus Attice ſatis uſurpari conſtabit.

PARTICIPIUM.

Pro præſenti, ὅ, τι ὢν, ȣ ̓πω εἶπες, 44. Vide not.

— pro infinitivo, ἐμαυτῷ ξυνῄδειν ἐπισαμένῳ, 72. μελαμέλει ὅτως ἀπολογησαμένῳ, 114. ἐλάθομεν ἡμᾶς ȣ ̓τὸς παίδων ὀδὲν Δαφέροντες, 139. ἔλαθον ἐμαυτὸν ὀδὲν εἰπών, 205. φαίνεται ἐπαινεθεῖσα, 162. φαίνε) ἄλληλαι ȣ ̓ δεχόμεναι, 278. ἔοικεν ἀπεθμένῳ, 232. ἔοικε δεχομένοις, 278. & ſimilia paſſim.

— cum verbo ſubſtantivo periphraſtice, ἔστι ἡδομένῳ ἐστὶν, 209. Similiter in Cratylo, p. 384. ἔστι βȣλομένῳ ἐστὶν. & in Sophiſt. p. 254. B. Sic. Homer. Iliad. L. 14. v. 108.

—— ἐμοὶ δέ κεν ἀσμένῳ εἴη.

Thucyd. p. 262, βȣλομένοις ἔσεσθαι, quam Scholiaſtes ipſius σύνταξιν Thucydidi propriam eſſe perperam exiſtimat. Demoſth. pro Coron. p. 14, ἂν βȣλομένοις ἢ τȣ ́τοις ἀκȣ ́ειν. & ſimiliter Ælian. in V. H. p. 723. & alibi.

— pro adverbio, ἑκὼν Δαφθείρω, ἑκὼν ποιῶ, 80. ἄσμενος εὑρηκέναι ὦμην, 261.

Participia plura ἀσυνδέτως poſita, πολυπραγμονȣ ́σα, κυπτάζοντα ζῆν, 14. συνδήσας, καθαλὼν &c. 25. ἐγειρόμενοι, κρέσσοντες, πειθόμενοι, 94. ἐλθόντες οἱ νόμοι, ἐπισχόντες, 141. λαὸν, δὺς, ἐξελιτόμενος, 301. & ſimilia ſæpius.

HYPERBATON.

Μὴ ἀξιȣ ́σθαι εἶναι, 8. pro ἀξιȣ ́σθαι μὴ εἶναι. μὴ φῆτε, 79. *negetis.* ȣ ̓κ ἔφη, 313. & alibi, *negabit.* ὃ φαίνε), (ſubaudi δεῖν) 139. pro φαίνε) ὃ δεῖν. Sic. Hebr. XI. 3. εἰς τὸ μὴ ἐκ φαινομένων τὰ βλεπόμενα γεγονέναι, pro εἰς τὸ ἐκ μὴ φαινομένων &c. ἄλλός τε τὶς, κὴ ὁ Μέλιτος ἕτος, 28. ἄλλοι τινὲς, ἀπὸ κὴ Εὐηνὸς Πάριος, 163. φύσιν τῆς ἀσθενείας, 235. *naturæ ſuæ imbecillitatem.* Sic Thucyd. p. 19. μ ̓ τ ὸ ξυμμαχίας τ ὸ αἰτήσεως, ubi Schol. μ ̓ τ ὸ αἰτήσεως συμμαχίας.

Hyperbaton in compoſitione plu-

rium vocum, ἀδὲν ὅτι οὐκ ἀληθὲς εἴρηκα, ὧν πεποίηκα, 22. διαβολὴν ἣν ὑμεῖς — ταύτην &c. 62. de quo optime Vigerus, *Credo, Socrates μάλα ἀφελῶς, χύδην, καὶ ὡς ἔτυχεν, dicere videri cupiebat.* De Idiotiſm. L.G. c. 4. 15. τοιοῦτοι ἐσόμενοι, αἰσχρὸν ἂν εἴη, οἵοις πρὶν &c. 104. ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις, ὁ Σωκράτης, ὦ Κέβης, 188, 224. μὴ φιλοσοφήσαντι — ἄλλῳ ἢ τῷ φιλομαθεῖ, 221. Conf. Matth. XII. 22. Act. I. 21, 22. Ep. ad Philem. v. 5. Hebr. X. 1. 1 Petr. V. 10.

Hyperbaton ellipticum, ᾧ ἂν σώματι τὸ ἐγγένηται, νοσήσει, 281. & ſimilia ſæpius ibid. Aliud item hujuſce χήματος exemplum videre eſt in Alcib. 1. p. 106. C. ubi cum Stephano pro enclitico legendum interrogativum τίνος.

PLEONASMUS.

Vocum vel locutionum ἰσοδυναμούντων, atque οὐκ παρακλῆσις, ut loquuntur grammatici, poſitarum geminatio, τάχ' ἂν ἴσως, 10. ἴσως δ' ἄν, 13. πάλιν αὖ, 225. ἔπειτα μετὰ τοῦτο, 21. πάνυ σφόδρα, 78. & alibi. μὴ πρότερον πρίν, 168. συγκεκραμένη ὁμοῦ, 159. οἷόν τε ὂν ἐνδυνατόν, 130. Vide not. ἀδύνατον καὶ ἀκέπι οἷόν τε, 131. πείθειν μοι καὶ μηδαμῶς ἄλλως ποιεῖν, ibid. ἰδιωτεύειν, ἀλλὰ μὴ δημοσιεύειν, 96. & ſimilia alibi, uti & apud elegantiſſimos quoſque ſcriptores. Conf. Schol. ad Ariſtoph. Ran. v. 1190. Ep. ad Philip. II. 2. 1. Ep. Joan. II. 4.

Pleonaſmus pronominis, παῦτά ἐστιν ὑμῖν τἀληθῆ, 75. ἐμμένατέ μοι οἷς ἐδεήθην, 92. τούτοις πείθεσθαι, 65. τοῦτο ἢ ἀδικεῖσθαι, 218. τὸ χάσμα αὐτοὺς, 296. Conf. Matth. IV. 16. V. 40. Act. VII. 35.

— verbi ἔφη, — ὁ δ' εἶπε, Ποῖον, ἔφη, &c. 2. verbi εἶναι poſt ἐκὼν, ἐκὼν εἶναι ἐκ ἀποδειλιάσω, 56. ἐκὼν εἶναι πείσεται, 165. ἐκοῦσα εἶναι, 217.

— particularum quarundam, ἆρα ἂν — ἢ περὶ τούτων διαφορὰ ἔχθρας AN &c. 33. ξυνεγνώσκετε δὴ τοῦ AN, 60. & ſæpius alibi. νῦν ἢ ἐ ΓΑΡ ἐστιν, 112. ἠδίκει ΓΑΡ ἡμᾶς, 142. de quo conf. Act. XIX. 35. πολλὰ ΚΑΙ καλὰ, 51, 71, 72. pro πολλὰ καλά. Sic & πολλὰ ΚΑΙ ἀνάξια, 114, 151. πολλὰ ΚΑΙ ἄτοπα, 262. Similiter πολλοὶ ΚΑΙ ἀνυπόπτωτοι, Ep. ad Tit. I. 10. & Horat. Ep. L. 1. 8, — *multa* ET *pulchra minantem.* Καὶ item in interrogatione nonnunquam vacat, ΚΑΙ ταῦτα ἀληθῶς λέγεις; 249. uti in Marc. X. 26. quod Grotius Hebraiſmum ſapere contendit. λέγων ΟΤΙ Ἐμοὶ &c. 103. & alibi, atque ita paſſim SS. Scriptores. κινήσας ΟΥΝ, 2. & ſimiliter alibi, uti & apud Latinos *itaque.* ἀδέ γε ὡς ἐὰν — ΩΣ, αὕτη &c. 259. ὑπερφυῶς ΩΣ, θαυμαστῶς ΩΣ & ſimilia paſſim.

Locutio pleonaſtica, ἀδὲν ὅτε μέγα ὅτε σμικρὸν, 63. pro *nihil omnino.* Quæ quidem φράσις Noſtro aliiſque Atticis familiariſſima eſt. Et omnibus quidem ſcriptoribus ſolemne eſt univerſam aliquam rem per duas ipſius ſpecies contrarias nonnunquam exprimere. Sic Ariſtoph. in Plut. v. 233, καὶ δικαίως καὶ δίκως, id eſt, uti notat Schol. παντὶ τρόπῳ. Sic item Telemachus in Odyſſ. L. 20. v. 309, 310,

——— οἶδα ἔπος τε
Εὖ λάτε καὶ τὰ ἕρδεια ———

Ita

Ita quoque Matth. XII. 32, ὅτε ϲὺ τούτῳ τῷ αἰῶνι, ὅτε ἐν τῷ μέλλοντι. Et D. Paulus, μαρτυρόμενος μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ, Act. XXVI. 22. Conf. item Apoc. XXII. 13.

Figura quam ἓν διὰ δυοῖν vocant grammatici, θανάτῳ καὶ κινδύνῳ, 87. *de mortis periculo*. Sic Thucyd. p. 129, ἄνευ δαπάνης καὶ πολιορκίας, *ſine obſidionis ſumptu*. & Act. XXIII. 6, περὶ ἐλπίδος καὶ ἀναϲτάϲεως, *de reſurrectionis ſpe*.

Pleonaſmus integri ſententiæ membri, ὁ γὰρ δή που σὲ μὲν ὠδὴν &c. 66. ἐγὼ γὰρ ἃ καὶ πρότερον σαφῶς ἠπιϲτάμην &c. 257, 258.

ELLIPSIS.

Articuli, ἐμὲ αἰπάϲῃ ποιεῖν, 55. pro ϑ ποιεῖν. ἐπωνυμίαν σμικρὸς εἶναι, 273. & ſimilia alibi. Vide not. ad p. 198.

— ἄμεϲον, ἔφη, τὸ δὲ ἄδικον, 282, pro ΤΟ ΜΕΝ ἄμεϲον &c. Sic & in Theætet. p. 181. D. Phileb. p. 36. E. & p. 56. D. De Rep. Ed. Cant. v. 1. p. 328. ubi Stephanus articulum cum particula μὲν, quæ, uti hic, elliptice deſunt, contextui inferenda perperam judicat. Similiter, τότε [ſcilicet οἱ μὲν] ἐνέπλευϲαν — οἱ δὲ ἐβράπιϲαν, Matth. XXVI. 67.

— vocis οἴκου vel διδαϲκαλείου — Εἰϲ Διονυϲίου ϑ γραμματικὸν, 1.

— vocis χρόνῳ — ἐν ὀλίγῳ, 71. *brevi*, ſi cum Ficino ita accipias. ἐν ᾧ οἱ ἄρχοντες, 116. ἐξ ἐκείνου, 156.

— voculæ τὶς — θάνατον ἡγεῖ) τῶν μεγίϲτων κακῶν εἶναι, 184. εἴπερ εἶ ϑ φιλοϲόφων, 271. Eodem modo dicitur, ἐξ αὐτῶν ἀπέκλεινεν, nempe πινὰς, Luc. XI. 49. & alia ibidem alibique.

— pronominis, ἃ ϑ παρ' ἡμῶν λαμβάνουϲι, τί ὠφελοῦνται, ſubaudi τούτοις, 54. ὅπῃ μὲ ἔχει ϖεὶ ὦν, ſcilicet τούτων, 243. ἐναντίαι ᾄδειν οἷς ἐπιλείνοιϲο, 252. ἔϲι δὴ τὸ κεφάλαιον, 254. μεγέθους ϖεὶ ὄν, 285. — ϖεϑιϑεὶς ἂν, ſcilicet, ἐμαυτὸν, 23. καθαιρεύωμεν ἀπ' αὐτοῦ, ſubaudi ἡμᾶς αὐτοὺς, 180.

— καὶ ὑπὸ ϑ ἀγαθῶν &c. pro ϑ οἷς ὑπὸ, 30. Vide not. οἷον παρακελεύῃ τοῦτο, pro οἷόν ἐϲι τοῦϑ ὃ παρακελεύῃ, 165. τί ἄλλό γε ἢ πάλαι λέγει, nempe ἢ ὃ πάλαι λέγει, 171. Similiter Luc. XVI. 2, τί τοῦτο ἀκούω, *quidnam eſt hoc quod audio?* & Terentius in Andria, v. 241,

Miſeram me, quod verbum audio?

— verbi, ἐχὶ ἄνδρα ἄγρυπνον, 6 &c. Vide not. ἀλλὰ μὴ ἐχ ὅτως &c. 13. Vide not. ἀλλὰ μὴ ἄκοντος, ubi ex antecedentibus ſupple πράττε vel πράττειν, 138. Ενὶ μὲ λόγῳ &c. nempe ἀποδέδεικται, 196. τὸ γὰ μὴ διελέϑ &c. ſcilicet τὸ γὰ ἂν εἴη vel ſimile quiddam, 264. At de hoc vide not.

— verbi ex verbo contrariæ ſignificationis antecedente eruendi, ἀμελήϲας ὥνπερ οἱ πολλοὶ, *quæ* nempe *vulgus hominum curat*, 107. Atque hinc forſan defendi poteſt illorum ſententia, qui ad hoc D. Pauli, κωλυόντων γαμεῖν, ἀπέχεϑ βρωμάτων &c. 1. Ep. ad Tim. IV. 3. ſtatuunt verbum κελεύειν ante ἀπέχεϑαι in contraria voce præcedente κωλυόντων elliptice latere.

— particularum, ἄν &c. ἐὰ δ' εἰ μέλλω πολλάκις πεῖναν, 92. Vide not. εἰ ἐνενόηϲεν αὐτὰ, pro εἰ ἐνενόηϲεν AN, 162. οἴει) ἐπιμελεῖϑαι, 168. εἴ πη ὑμῖν φαίνε) βέλτιον λεχϑῆναι, 226. καταδεῖν ἀνακύψαντα,

κύψαντι, 292. ubi tamen vide not. ἄλλα τέ μοι πολλὰ ξυμβάλλεται, καὶ ἐκ ἀνέλπιστον &c. pro καὶ ΟΤΙ ἐκ, 106. Similiter Thucyd. Ed. Hudſon. p. 328. l. 2. quem vide. αὐτῇ παραδείγματι, nempe ΩΣ παραδείγματι, 32. ὑμῖν δὴ τοῖς δικασταῖς, *vobis* tanquam *judicibus*, 171. ἐμὲ τὸν Ἰόλεων, 239. Durius adhuc Thucyd. p. 39. τοῖς μὲ σώμασιν ἀλλοτριωτάτοις χρῶνται, *corporibus* tanquam *alieniſſimis utuntur*. Adde 1. Ep. Petr. II. 4. ὡς ὃν προσερχόμενοι, λίθον ζῶντα. & notiſſimum illud Horatii,

— qui recte vivendi prorogat horam
Ruſticus expectat &c. —

L. 1. Ep. 2. v. 41, 42.

— præpoſitionis, ταῦτα δὴ ἓν καὶ ἀγανακτεῖ, pro ΔΙΑ ταῦτα, 26. καὶ δὲ μὴ ἐθέλειν &c. nempe ΔΙΑ δὲ, 113. φαίνεται τότε λέγειν, 73. εὐδαιμόνισα δὲ τρόπῳ, 124. & ſimilia ſubaudito ΕΝΕΚΑ. ἀληθὲς λέγεις, τό γε κεφάλαιον, ſcilicet ΚΑΤΑ τό γε κεφάλαιον, 37. ὁρῶν δὲ τρόπον, 164. ἤ τι ἄλλο ἐναντιωθῆναι, 248. ὁμοίως πεφύκασιν αὐτὸ τοῦτο τὸ ψυχαὶ εἶναι, 251. ὃ δή μοι φαίνονται ψηλαφῶντες, *quo quidem modo videntur* &c. 264. τὸ ἓν εἶναι τοῦτον, id eſt, ΚΑΤΑ τοῦτον, 291. τί ἓν τῶν πολλῶν κακῶν, nempe ΠΕΡΙ τῶν, 211. Vide not. ἐὰν τοῦτο ἀποκρίνῃ, id eſt, ΠΡΟΣ τοῦτο, 14. Vide not.

Ellipſis integri ſententiæ membri, εἴ τις διϊσχυρίζοιτο &c. 230. Simile χῆμα ἐναντιοδόξου videre eſt in L. 3. de Leg. p. 683. B. Conf. item Marc. XI. 32. Rom. IX. 22. 1. Tim. I. 3. 2. Ep. Petr. II. 4.

FINIS.

E Typographeo *Clarendoniano*, Impenſis *Jacobi Fletcher* Bibliopolæ *Oxonienſis* nuper prodierunt iſti Libri.

Xenophontis Memorabilium Socratis Dictorum Libri IV. cum Notis *Hen. Stephani*, *Leunclavii*, *Æ. Porti* & *Erneſti*, recenſuit, ſuiſque Annotationibus auxit Bolton Simpſon, A. M. Coll. Reg. Oxon. Socius.

Xenophontis Oratio de Ageſilao Rege, Hiero, Reipublicæ Lacedæmoniorum & Athenienſium, & de Proventibus, Gr. Lat. cum notis Bolt. Simpſon.

Ariſtotelis Liber de Poetica Græcè, cum Interpretatione nova Latina & notis.

Ariſtotelis & Plethonis de Virtutibus & Vitiis Libelli, Gr. Lat. notis Fawconer.

Ariſtotelis Liber de Rhetorica, Gr. cum notis.

Fabularum Æſopiarum, Libri Quinque.

MVSEVM BRITANNICVM